

Holy Bible

Aionian Edition®

Baibụlụ Nsọ n'Igbo Ndị Ugbu
The Igbo Holy Bible for Everyone
New Testament

Holy Bible Aionian Edition ®

Baibụlụ Nsọ n'Igbo Ndị Ugbu
The Igbo Holy Bible for Everyone
New Testament

CC Attribution ShareAlike 4.0, 2018-2024

Source text: eBible.org

Source version: 7/13/2024

Source copyright: CC Attribution ShareAlike 4.0

Biblica, Inc., 1980, 1988, 2019, 2020

Original work available for free at www.biblica.com and open.bible

Formatted by Speedata Publisher 4.19.18 (Pro) on 7/19/2024

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc

<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Igbo at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aiōdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aiōdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

History

Igbo at AionianBible.org/History

- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEP Bible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 135 languages.
- 05/01/24 - 371 translations now available in 151 languages.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Matiu	1
Mak	33
Luk	52
Jon	84
Oru Ndi Ozi	108
Ndi Rom	140
1 Ndi Korint	155
2 Ndi Korint	170
Ndi Galeshia	180
Ndi Efesos	185
Ndi Filipai	190
Ndi Kolesi	194
1 Ndi Tesalonaika	198
2 Ndi Tesalonaika	201
1 Timoti	203
2 Timoti	208
Taitos	211
Filimon	213
Ndi Hibru	214
Jemis	224
1 Pita	228
2 Pita	232
1 Jon	235
2 Jon	239
3 Jon	240
Jud	241
Mkpughe	243

APPENDIX

Reader's Guide

Glossary

Maps

Destiny

Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

Jisọs siri, "Nna gbaghara ha n'ihia na ha amataghi ihe ha na-eme."

Ha ji ife nza kee uwe ya n'etiti onwe ha.

Luk 23:34

Matiu

1 Nke a bụ ndekọ usoro ọmụmụ Jisọs onye bụ Kraịst, nwa Devid, nwa Ebrahim. **2** Ebrahim mụrụ Aizik, Aizik amụọ Jekọb, Jekọb amụọ Juda na ụmụnne ya. **3** Juda mụtara Perez na Zera site na Tama, Perez mụrụ Hezron, Hezron amụọ Aram. **4** Aram mụrụ Aminadab, Aminadab mụrụ Nashon, Nashon amụọ Salmon. **5** Salmon bụ nna Boaz, site na nwunye ya Rehab, Boaz mụrụ Obed, site na nwunye ya Rut, Obed amụọ Jesi. **6** Jesi amụọ Devid, bụ eze. Devid mụrụ Solomon site na nwunye ya Uraya. **7** Solomon mụrụ Rehoboam, Rehoboam amụọ Abija, Abija amụọ Esa. **8** Esa mụrụ Jehoshafat, Jehoshafat amụọ Joram, Joram amụọ Uzaja. **9** Uzaja mụrụ Jotam, Jotam amụọ Ehaz, Ehaz amụọ Hezekaya. **10** Hezekaya mụrụ Manase, Manase amụọ Emon, Emon amụọ Josaya. **11** Mgbe e mere ka ha gaa biri n'ala Babilon ka Josaya mụrụ Jekonaya na ụmụnne ya. **12** Mgbe ha si Babilon lọta Jekonaya mụrụ Shealtiel, Shealtiel amụọ Zerubabel. **13** Zerubabel mụrụ Abiud, Abiud amụọ Eliakim, Eliakim amụọ Azoa. **14** Azoa mụrụ Zadok, Zadok amụọ Akim, Akim amụọ Eliud. **15** Eliud mụrụ Elieza, Elieza amụọ Matan, Matan amụọ Jekọb. **16** Jekọb mụrụ Josef onye bụ di Meri nne Jisọs, onye a na-akpọ Kraịst. **17** Ya mere, site n'Ebrahim ruo na Devid, e nwere ọgbọ iri na anọ. Ma site n'oge Devid ruo mgbe a dọrọ ha n'agha gaa Babilon, e nwere ọgbọ iri na anọ. Sitekwanụ n'oge ahụ ruo mgbe a mụrụ Kraịst bụkwa ọgbọ iri na anọ. **18** Otu a ka ọmụmụ Jisọs, onye a na-akpọ Kraịst siri di: Nne ya Meri bụ onye e kwenyere na ọ ga-alụ Josef, ma tupu ha ebikọọ ọnụ a chọputara na Meri di ime site na Mmụọ Nsọ. **19** Ma Josef di ya bụ onye ezi omume, ọ chọghị imenye ya ihere, n'ihia ya, o zubere ichụ ya na nzuzo. **20** Mgbe Josef nwechara mkpebi a, mmụọ ozi Onyenwe anyị bjakwutere ya na nrọ sị ya, "Josef nwa Devid, atụla egwu ikpọrọ Meri ka ọ bụrụ nwunye gi, n'ihia na nwa ahụ ọ di ime ya sitere n'ike Mmụọ Nsọ. **21** Ọ ga-amụkwa nwa nwoke, onye i ga-akpọ aha ya Jisọs, n'ihia na ọ ga-azọputa ndi nke ya site na mmehie ha." **22** Ihe ndi a mere

iji mezuo ihe ahụ Onyenwe anyị kwuru site n'ọnụ onye amụma ya sị, **23** "Lee, nwaagboghọ ahụ na-amaghị nwoke ga-aturu ime, mụọ nwa nwoke. Ha ga-akpọ aha ya Imanuel" (nke bụ ma asugharia ya, "Chineke nonyeere anyi"). **24** Mgbe Josef si n'ura teta, o mere dika mmụọ ozi Onyenwe anyi nyere ya n'iwu. Ọ kpọrọ Meri ka ọ bụrụ nwunye ya. **25** Ma ha abụọ edinakoghị tutu ruo mgbe ọ musiri nwa nwoke, onye ọ kpọrọ aha ya Jisọs.

2 Mgbe a mụchara Jisọs na Betlehem nke Judia n'oge Herod bụ eze, ndi amamihe si ọwụwa anyanwu biaruru Jerusalem, **2** na-aju ajuju si, "Olee ebe ọ nọ, bụ onye a muru ibu eze ndi Juu? Anyi huru kpakpando ya n'owuwa anyanwu, ma bja ikpo isiala nye ya." **3** Mgbe eze Herod nuru nke a, obi loro ya mmiri nke ukwu, ya na ndi niile bi na Jerusalem. **4** Mgbe ọ kpokotara ndisi nchujaja na ndi ozizi iwu niile, ọ juru ha, olee ebe e kwuru na a ga-amu Kraist ahụ. **5** Ha zara ya sị, "Na Betlehem nke Judia. N'ihia na otu a ka onye amuma ahụ dere n'akwukwo sị, **6** "Ma gi onwe gi, Betlehem, di n'ala Juda, i dighi nta karichasia n'etiti ndi ochichi Juda, n'ihia na ọ bụ site na gi ka onye ochichi ga-esi puta, onye ga-achi ndi nke m Izrel." **7** Mgbe ahụ Herod kpọrọ ndi amamihe ahụ na nzuzo juputa ha banyere oge kpakpando ahụ ji puta ihè. **8** O zipuru ha ije Betlehem si ha, "Gaanu lee anya nke oma chọputa ebe nwantakiri ahụ nọ. Mgbe unu chotara ya, bianu mee ka m mara, ka m gaakwa kpọọ isiala nye ya." **9** Mgbe ha nuru okwu eze, ha puru gawa, ma kpakpando ahụ ha huru n'owuwa anyanwu putakwara ozo, naga n'ihu ha ruo mgbe ọ biana guzo n'elu ebe nwantakiri ahụ nọ. **10** Ha nuriri onu nke ukwu mgbe ha huru kpakpando ahụ. **11** Ka ha banyere n'ulo ahụ, ha huru nwantakiri ahụ na nne ya Meri, ha gburu ikpere n'ala ma kpọrọ ya isiala. Ha meghere akpa akụ ha nye ya onyinye olaedo na okpurukpu eso osisi na-esi isi utọ a na-akpọ frankisens, ya na máá. **12** N'ihia na a doro ha aka na ntị na nrọ ka ha ghara ilaghachikwuru Herod, ha sitere n'uzo ozo laghachi obodo ha. **13** Mgbe ndi amamihe ahụ lasiri, mmụọ ozi Onyenwe anyi mere ka Josef hu ya na nrọ, ọ siri

ya, “Bilie ọsịjiso kpọrọ nwantakiri a na nne ya gbalaa Ijipt. Aloghachikwala tutu ruo mgbe m ga-agwa gi, n’ihi na Herod na-achọ nwantakiri a ka o gbuo ya.” 14 N’oge abali, Josef biliri kpọrọ Meri na nwantakiri ahụ gbalaa Ijipt. 15 Ebe ahụ ka ha nọgidere tutu ruo mgbe Herod nwurū. Nke a mere ka okwu ahụ Onyenwe anyị kwuru site n’ọnụ onye amụma mezuo. “Ọ bukwa site n’Ijipt ka m kpọputara nwa m.” 16 Iwe were Herod nke ukwu mgbe ọ chọputara na ndị amamihe ahụ aghoala ya aghugho. N’ihi ya, o nyere iwu banyere Betlehem na obodo nta ndị ozo gbara ya gburugburu, ka ha gbuo umuntakiri niile nọ n’obodo ndi a, bu ndi gbara site n’afọ abuo gbaada, di ka ihe o nulara site n’onu ndi amamihe si di. 17 E sitekwara otu a mezuo amuma ahụ Jeremaya buru si, 18 “A nuru otu olu na Rema, ikwa akwa na oke iru uju di, Rechel na-akwa akwa n’ihi umu ya; o dighi nkasiobi obula diri ya, n’ihi na ha adighikwa.” 19 Mgbe Herod nwurū, mmuo ozi Onyenwe anyi biakwutere Josef na nro n’Ijipt 20 si ya, “Bilie, kpọrọ nwantakiri ahụ na nne ya laghachi n’ala Izrel n’ihi na ndi na-achọ igbu ya anwuala.” 21 Ya mere, o biliri, kpọrọ nwantakiri ahụ na nne ya, laghachi n’ala Izrel. 22 Mgbe o nuru na eze ohuru gbanwere Herod na Judia bu nwa ya a na-akpo Akelus, egwu turu Josef ilaghachi ebe ahụ. Ma n’ihi na adowo ya aka na nti na nro, o wezugara onwe ya gaa n’akuku Galili. 23 O gara biri n’obodo a na-akpo Nazaret. E sitekwara otu a mezuo okwu onu ndi amuma si na, “A ga-akpo ya onye Nazaret.”

3 N’oge ahụ, Jon omee baptizim bjara na-ezisa ozi n’ozara Judia. Isi okwu ya bu, 2 “Chegharianu, n’ihi na alaeze eluigwe di nso.” 3 N’ihi na nwoke a bu onye e kwuru okwu banyere ya site n’onu onye amuma Aizaya si, “Otu onye na-eti mkpu n’ozara, na-asi, ‘Dozienu uzọ maka Onyenwe anyi, meenu ka okporozo ya guzozie.’” 4 Jon yi uwe e ji aji inyinya kamel mee. O kekwaro ihe okike ukwu nke akpukpo anu n’ukwu ya. Nri ya bu igurube na mmanu anu. 5 N’oge ahụ, ndi mmadu sitere Jerusalem, na Judia niile, n’ala niile di Jordan gburugburu, na-apukwuru ya. 6 Mgbe ha na-

ekwuputa mmehie ha, o mere ha baptizim n’osimiri Jordan. 7 Ma mgbe ohuru otutu ndi Farisii na ndi Sadusii ka ha na-abia ka e mee ha baptizim, o siru ha, “Unu umu ajuala, onye doro unu aka na nti si unu gbanari onuma nke na-abia? 8 Mjanu mkpuru na-egosiputa nchehari unu. 9 Unu echekwala na unu puru i si n’ime onwe unu, ‘Anyi nwere Ebrahim dika nna,’ n’ihi na Chineke puru isite na nkume ndi a meputara Ebrahim umu. 10 Ma ugbo a atukwasila anyuika na mgboro gwu osisi niile. Osi osi obula nke na-adighi ami ezi mkpuru ka a ga-egbutu, tuba ya n’ime oku. 11 “Mu onwe m ji mmiri eme unu baptizim n’ihi nchehari, ma onye di ike kara m na-abia. Onye m na-erughi ichita akpukpokwu ya. O ga-eji Mmuo Nso na oku were mee unu baptizim. 12 Ihe ifucha oka ya di ya n’aka, o ga-azacha ebe izocha oka ya nke oma, chikota mkpuru oka wiiti tinye ha n’oba, ma jiri oku a na-apughi imenyu emenyu rechapu igbugbo oka.” 13 Mgbe ahụ, Jisos sitere na Galili bia n’osimiri Jordan ka Jon mee ya baptizim. 14 Ma Jon choro igbochi ya, si, “O bu m kwesiri ibiakwute gi ka i mee m baptizim. Gini mere i ji abiakwute m?” 15 Ma Jisos zara ya si, “Kwere ka o diri otu a ugbo a, o kwesiri ka anyi mezuo ezi omume niile.” Mgbe ahụ Jon kwenyere. 16 Ngwangwa e mechara Jisos baptizim, o sitere na mmiri ahụ riputa. N’otu oge ahụ, eluigwe meghere, Jon huru Mmuo nke Chineke ka o si n’elu fedata di ka nduru nabekwasị Jisos n’isi. 17 Otu olu sitere n’eluigwe kwuo okwu si, “Onye a bu Okpara m, onye m huru n’anya. Ihe ya di m ezi mma.”

4 Emesja, Mmuo Nso duuru Jisos baa n’ozara ka ekwensu nwaa ya onwunwa. 2 Mgbe o busiri onu iri ubochi ano ehilie na abali, aguu guru ya nke ukwu. 3 Mgbe ahụ onye onwunwa ahụ biakwutere ya si, “O buru na i bu Okpara Chineke, gwa nkume ndi a ka ha ghoo achicha.” 4 Ma Jisos zara, “E dere ya n’akwukwo nso si, ‘O bughu naani site na achichaka mmadu si adi ndu, kama site n’okwu niile si n’onu Chineke puta.’” 5 Mgbe ahụ, ekwensu duuru ya baa n’obodo nso ahụ, mee ka o guzo n’ebe dikarisiri elu nke ulonso ukwu, 6 si ya, “O buru na i bu

Okpara Chineke, site n'ebe a tuda onwe gi n'ala. N'ih na e dere ya n'akwukwo nsọ si, "O ga- enye ndi mmuo ozi ya iwu banyere gi, ha ga- ebuli gi elu n'aka ha ka i ghara ikpobi ukwu gi na nkume." 7 Ma Jisos zara si ya, "E deela ya n'akwukwo nsọ si, 'I gaghi anwa Onyenwe gi na Chineke gi onwunwa.'" 8 Ozokwa, ekwensu kpoozo ya gaa n'elu ugwu di elu, gosi ya alaeze niile nke uwa na ebube ha. 9 O siri ya, "Aga m enye gi ha niile ma o buru na i daa n'ala kpo isiala nye m." 10 Ma Jisos siri ya, "Si n'ebe m no puo, ekwensu. N'ih na akwukwo nsọ kwuru si, 'O bu naani Onyenwe anyi Chineke gi ka i ga-akpo isiala nye, naani ya ka i ga- efekwa.'" 11 Mgbe ahụ ekwensu hapuru ya laa. Ndi mmuo ozi bjakwutere ya, nonyere ya, na- ejere ya ozi. 12 Mgbe Jisos nuru na e tinyela Jon n'ulo mkporo, o puru gaa Galili. 13 Emesja, o hapuru Nazaret gaa biri na Kapanom, bu obodo di n'akuku osimiri Galili. O di nso n'oke ala Zebulon na Naftali. 14 N'uzo di otu a, amuma ahụ Aizaya buru mezuru. Amuma nke siri, 15 "Ala Zebulon na ala Naftali, nke di n'akuku osimiri, n'ofe Jodan, Galili nke ndi mba ozo, 16 ndi no n'ochichiri ahula ihè di ukwu. Ndi bi n'ala onyinyo onwu ka ihè nwukwasiri." 17 Site n'oge ahụ gaa n'ihu Jisos bidoro na-ekwusa na-asi, "Chegharianu, n'ih na alaeze eluigwe di nso." 18 Ma mgbe Jisos na-agafe n'akuku osimiri Galili, o huru umunne abuo, Saimon onye a na-akpo Pita, na Andru nwanne ya, ndi oru ha bu iku azu, ebe ha no n'ugbo mmiri na-aku azu. 19 O siri ha, "Bianu soro m. Aga m eme unu ndi oku na-akuta mmadu." 20 Ha hapuru ugbo azu ha otu mgbe ahụ soro ya. 21 Mgbe o gara n'ihu nke nta, o huru umunne abuo ozo, Jemis nwa Zebedi na Jon nwanne ya, ebe ha na nna ha Zebedi no n'ime ugbo mmiri na-ekezi ugbo azu ha. O kpokwara ha, 22 ngwangwa ha hapuru ugbo ha na nna ha soro ya. 23 Jisos jeghariri n'obodo niile nke Galili, na-akuzi ihe n'ulo nzuko niile ha, na-ekwusakwa ozioma nke alaeze ahụ. O na-agwokwa orja na nrja nrja niile di iche iche n'etiti ndi ahụ. 24 Akuko banyere ya gbasara jezu akuku Siria niile. Mgbe ahụ otutu ndi mmadu kpoataara ya ndi niile ahụ na-esighi

ike, ndi na-arja udi orja di iche iche, ndi nwere ahụ mgbu, na ndi mmuo ojojo na-esogbu, na ndi akuku ahụ ha kponwuru akponwu. O gwokwara ha niile. 25 Otutu mmadu sitere na Galili, Dekapolis, Jerusalem, Judja na n'ofe osimiri Jodan, soro ya.

5 Mgbe Jisos huru igwe mmadu ahụ, o rigooro n'elu ugwu. Mgbe o noduru ala, ndi na-eso uzo ya bjakwutere ya, 2 o bido ikuziri ha ihe. O siri: 3 "Ngozi na-adiri ndi bu ogbenye n'ime mmuo, n'ih na alaeze eluigwe bu nke ha. 4 Ngozi na-adiri ndi na-eru uju, n'ih na a ga- akasi ha obi. 5 Ngozi na-adiri ndi di nwayoo n'obi, n'ih na ha ga-eketa uwa. 6 Ngozi na-adiri ndi agu ezi omume na-agu, n'ih na ndi ahụ ka afo ga-eju. 7 Ngozi na-adiri ndi na-eme obi ebere, n'ih na ha ka a ga-emere ebere. 8 Ngozi na-adiri ndi di ocha n'obi, n'ih na ha ga-ahụ Chineke anya. 9 Ngozi na-adiri ndi na-eme ka udo di n'etiti mmadu na ibe ya, n'ih na a ga- akpo ha umu Chineke. 10 Ngozi na-adiri ndi a na-emegbu n'ih ezi omume, n'ih na alaeze eluigwe bu nke ha. 11 "Ngozi na-adiri unu mgbe ndi mmadu na-akocha unu, na-emegbu unu, ma na-ekwukwa okwu ojojo na ugha niile di iche iche megide unu n'ih m. 12 Nurianu onu, nwekwanu obi uto, n'ih na ugwo oru unu di ukwu n'eluigwe. N'ih na n'uzo di otu a ka ha sogburu ndi amuma ndi buru unu uzo. 13 "Unu bu nnu nke uwa, ma o buru na nnu adighi atokwa uto, a ga-eji ginu mee ka o tojo uto ozo? O bakwaghi uru obula, ma o bughu naani itufu ya, ka ndi mmadu zo ya ukwu. 14 "Unu bu ihe nke uwa. Unu di ka obodo e wuru n'elu ugwu nke a na-apughu izo ezo. 15 Ndi mmadu adighi amunye orioma donye ya n'okpuru igbe, kama a na-adokwasu ya n'elu ihe idoba orioma, ka o nye ndi niile no n'ulo ahụ ihè. 16 Ya mere, kwerenu ka ihè unu nwuo nye mmadu niile, ka ndi mmadu hu oru oma unu, tookwa Nna unu nke bi n'eluigwe. 17 "Unu echela na m bjara ikagbu iwu Mosis, maobu ozizi ndi amuma. Abiaghi m ikagbu akagbu, kama abjara m imezu ha. 18 N'ezie, agwa m unu, na tutu eluigwe na uwa agabiga, o dighi otu mkpuru edemede obula di nta, o buladi nke dikarisiri nta, nke

a ga-esi n'Iwu a wepu ruo mgbe ha niile ga emezu. **19** N'ihia ya, onye obula nke ga-emebi otu n'ime iwu ndi a, o buladi nke dikarisiri nta, ma kuziekwara ndi ozo ime otu ahụ, a ga-agu onye ahụ n'onye dikarisiri nta n'alaeze eluigwe. Ma onye na-ezi umu mmadu ka ha debe iwu ahụ, ma na-emekwa okwu ndi ahụ n'onwe ya, a ga-akpo ya onye di ukwu n'alaeze eluigwe. **20** Ka m doo unu aka na nti. O buru na ezi omume unu akarihi ezi omume ndi Farisii na ndi ozizi iwu, unu apughị iba n'alaeze eluigwe ma oji. **21** "Unu nuru na-agwara ndi mmadu n'oge gara aga, si, 'Onye egbula mmadu, onye obula gburu mmadu a ga-ekpe ya ikpe.' **22** Ma asi m unu, na onye obula nke na-ewe iwe megide nwanna ya, na-enyefe onwe ya n'aka ikpe. Onye obula nke na-akpo nwanna ya 'Raka,' ya bu Onye iberiibe, ga-aza ajuju n'uloikpe. Ozokwa, onye obula nke kporo nwanne ya, 'Onye nzuzu,' na-edo onwe ya iba n'oku ala mmuo. (Geenna g1067) **23** "Ya mere, o buru na i gaa inye onyinye gi n'ebe ichu aja, ma cheta n'ebe ahụ na gi na nwanne gi adighi n'udo, **24** hapu onyinye gi n'ebe ichu aja, laa ka gi na nwanne gi kpezie. Mgbe unu mere udo, laghachi bja nye onyinye gi. **25** "Mee osiso ka gi na onye kpo gi eje ulo ikpe kpezie, mgbe o na-eburubeghi ikpe gi na ya jee n'aka okaikpe, onye ga-enyefe gi n'aka ndi nche, ma eleghi anya etinye gi n'ulo mkporo. **26** N'ezie, agwa m gi, i gaghi e si n'ebe ahụ puta ruo mgbe i kwughachiri kobo niile i ji. **27** "Unu nuru na e kwuru si, 'Akwala iko.' **28** Ma asi m unu, onye obula lere nwanji anya site na-agu i kwa iko emelarị mmehie i kwa iko n'ime obi ya megide nwanji ahụ. **29** N'ihia nke a, o buru na anya aka nri gi na-eme ka i jehie, ghupu ya tufuo. O kaara gi mma na i tufuru otu akuku ahụ gi baa n'alaeze karja na i ji ahụ zuruoke baa n'oku ala mmuo. (Geenna g1067) **30** O buru na aka nri gi na-eme ka i jehie, gbupu ya tufuo. O kaara gi mma na i tufuru otu akuku ahụ gi ma baa n'alaeze eluigwe, karja na i ji ahụ zuruoke ma baa n'oku ala mmuo. (Geenna g1067) **31** "E kwukwara si, 'Onye obula choro igbara nwunye ya alukwaghi m, ga-ebu uzo dee akwukwo alukwaghi m nye nwunye ya.' **32** Ma asi m unu, onye obula gbara

nwunye ya alukwaghi m, ma o bughị n'ihia i kwa iko, o na-etinye nwanji ahụ n'onodu ga-eme ka o kwaa iko. O buru na nwanji ahụ aluo di ozo, nwoke ahụ luru nwanji ahụ na-emekwa mmehie i kwa iko. **33** "Ozokwa, unu nuru na a gwara ndi mmadu n'oge gara aga si, 'Anula iyi ugha, kama mezuo ihe niile unu nuru n'iyi nye Onyenwe anyi.' **34** Ma asi m unu anula iyi obula. Ejikwala eluigwe anu iyi n'ihia na eluigwe bu ebe ocheeze Chineke di. **35** Ejikwala uwa anu iyi n'ihia na uwa bu ebe mgbakwasị ukwu ya. Ejikwala Jerusalem anu iyi n'ihia na o bu obodo Eze ukwu ahụ. **36** Ejikwala isi gi anu iyi n'ihia na i pughị ime ka otu agiri isi gi di ocha maobu di oji. **37** Anula iyi obula. Kama ka okwu unu buru 'E' maobu 'Ee'; ihe obula gafere nke a sitere n'aka ajo onye ahụ. **38** "Unu anula na e kwuru si, 'O bu anya ka a kporo, anya n'onodu anya. O burukwa otu eze ka e tipuru, eze n'onodu eze.' **39** Ma ana m asi unu eguzogidela onye bu ajo onye. Kama o buru na mmadu amaa gi ura na nti aka nri, tughariara ya nti nke ozo. **40** O buru na mmadu agbaa gi akwukwo n'uloikpe, ka o nara gi uwe ime gi, nyekwa ya uwe nke elu gi. **41** O buru na mmadu esite n'ike choo ka i soro ya gaa puku nzo ukwu ato, soro ya gaa puku nzo ukwu isii. **42** Nye onye obula roro gi ihe. Achughachikwala ndi na-abia ka i binye ha ego. **43** "Unu nuru na e kwuru si, 'Hunu ndi agbataobi unu n'anya, ma kpokwanu ndi iro unu asi.' **44** Ma asi m unu, hunu ndi iro unu n'anya, kpekwaanu ndi na-esogbu unu ekpere. **45** Nke a ga-eme ka unu buru umu nke Nna unu bi n'eluigwe, onye na-eme ka anwu muro ndi oma na ndi ojo, na-emekwa ka mmiri zoro ndi ezi omume na ndi ajo omume. **46** O buru naanji ndi huru unu n'anya ka unu na-ahụ n'anya, gini ga-abu ugwo oru unu? O buladi ndi ona utu na-emekwa otu a. **47** O burukwa na unu na-ekele naanji ndi enyi unu ekele, o dighi ihe obula di iche n'ebe unu na ndi ozo no. N'ihia na ndi na-amaghi Chineke na-emekwa otu ahụ. **48** Ya mere, unu kwesiri izuoke n'iru oru oma, dika Nna unu bi n'eluigwe si zikwaa oke.

6 "Kpacharanu anya ka unu ghara ime ezi omume unu naanji ka ndi mmadu hu unu.

N'ihì na unu mee nke a, unu agaghị enweta ụgwọ ọrụ ọbụla site n'aka Nna unu bi n'eluigwe. 2 "Unu afụla opi mgbe unu na-enye ndị nọ na mkpa onyinye, n'ihì na otu a ka ndị ihu abụọ na-eme n'ụlọ nzuko na n'okporoụzọ, ka ndị mmadụ too ha. N'ezie, ana m agwa unu, ha anatala ụgwọ ọrụ ha n'izuoke. 3 Mgbe unu chọrọ iru ọrụ ebere, meenụ ya na nzuzo. Ekwela ka aka ekpe gi mata ihe aka nri gi na-achọ ime. 4 Ka onyinye gi buru na nzuzo. Mgbe ahụ, Nna gi, onye na-ahụ ihe di na nzuzo ga-akwughachi gi. 5 "Mgbe ọbụla unu chọrọ ikpe ekpere, unu emela di ka ndị ihu abụọ, n'ihì na ha huru iguzo n'ime ụlọ ekpere, nakwa n'akukụ ụzọ n'anya na-ekpe ekpere, ebe ndị mmadụ ga-ahụ ha. N'ezie, agwa m unu, ha anatala ụgwọ ọrụ ha n'ebe o zuruoke. 6 Kama, mgbe unu chọrọ ikpe ekpere, baanụ n'ime ime ụlọ unu. Mechiekwanụ ụzọ unu, kpọkuonụ Nna unu n'ekpere na nzuzo. Mgbe ahụ Nna unu, onye na-ahụ ihe e mere na nzuzo, ga-enye unu ụgwọ ọrụ unu. 7 Mgbe unu na-ekpe ekpere, unu ekwula okwu nkukwasị efu di ka ndị na-amaghị Chineke na-eme. Ha chere na a ga-anụ ekpere ha n'ihì ọtụtụ okwu ha na-ekwu. 8 Unu adịla ka ha. Chetanụ na tupu unu arịọ arịrịọ ọbụla, Nna unu bi n'eluigwe maara ihe na-akpa unu. 9 "Sinu otu a na-ekpe ekpere: "Nna anyị nke bi n'eluigwe, ka e doo aha gi nsọ. 10 Ka alaeze gi bja, ka e mee uche gi n'ụwa, dika e si eme ya n'eluigwe. 11 Nye anyị nri nke ụbọchị taa. 12 Gbaghara anyị mmehie anyị, dika anyị si agbaghara ndị na-emehie megide anyị. 13 Ekwela ka anyị daba n'ime onwunwa, kama, zoputa anyị n'aka ajọ onye ahụ." 14 Ọ buru na unu agbaghara ndị mmadụ mgbe ha mehiere megide unu, Nna unu nke bi n'eluigwe ga-agbagharakwa unu mmehie unu. 15 Ọ burukwanụ na unu agbagharaghị ndị ọzọ mmehie niile ha, Nna unu nke bi n'eluigwe agaghị agbaghara unu mmehie unu. 16 "Ọzọ, mgbe ọbụla unu na-ebu ọnu, unu agbarula ihu unu dika ndị ihu abụọ na-eme. N'ihì na ha na-agbaru ihu ha ka ndị ọzọ hụ na ha na-ebu ọnu. 17 Mgbe i na-ebu ọnu, tee isi gi mmanu, ma saakwa ihu gi mmiri, 18 ka ndị ọzọ ghara ihuta

na i na-ebu ọnu kama ka ọ buru naanị nye Nna gi, onye anya na-adighi ahụ. Nna gi, onye na-ahụ ihe niile na-eme na nzuzo, ga-akwụ gi ụgwọ. 19 "Unu akpadola akụ n'ụwa nye onwe unu, ebe ọ ga-agba nchara, akika atakwa ya, ebe ndị ohi ga-etiwa ma zukwaa ha. 20 Kama kwadoonụ akụ n'eluigwe nye onwe unu, ebe ha na-agaghị agba nchara, ebe akika na-agaghị eri ha, ebe ndị ohi na-adighi etiwa maobu zuo ihe. 21 N'ihì na ebe ọbụla akụ unu di ka obi unu ga-adikwa. 22 "Anyị bu oriọna nke anụ ahụ. Ọ burukwa na anyị gi adiri ọcha, ahụ gi niile ga-ajuputa n'ihè. 23 Ọ buru na anyị gi ajọ njo, akukụ ahụ gi niile ga-ajuputa n'ochichiri. Ọ burukwa na ihè ahụ di n'ime gi aghọọ ochichiri, ochichiri ahụ ga-adị ukwu. 24 "Ọ dighi onye ọbụla puru ife nna ukwu abụọ, n'ihì na ọ ga-achọ ihu otu n'ime ha n'anya, kpokwa nke ọzọ asi, maobu sọpuru otu ma lejia nke ọzọ anyị. Otu a kwa i nweghi ike ife Chineke na akụ otu mgbe ahụ. 25 "N'ihì nke a ka m ji na-asị unu, unu echegbula onwe unu banyere ndu unu, ihe unu ga-eri, maobu ihe unu ga-anu, maobu banyere ahụ unu, ihe unu ga-eyi n'ahụ. Ọ bu ndu akarighi nri eji azu ya, ka ọ bu ahụ akarighi ihe e ji ekpuchi ya? 26 Werenu umu nnun di ka ihe imaatu. Ha adighi akụ mkpuru n'ubi maobu ewe ihe ubi. Ha adighi achikotakwa ihe debe n'oba. Ma Nna unu nke bi n'eluigwe na-azu ha. Ọ bu na unu adighi oke onuahia karịa ha? 27 Onye n'etiti unu puru itinye otu nkeji n'ogologo ụbọchị nke ndu ya site n'ichegbu onwe ya? 28 "Gini mekwaranu unu ji na-anọ n'echiche oge niile maka uwe? Leenu okoko osisi nke ohia. Ha adighi aru ọrụ maobu dogbuo onwe ha n'oru. 29 Ma asi m unu, ọ buladi Solomon n'ebube nke ibu eze ya niile, eyighi uwe ọbụla mara mma di ka otu n'ime okoko osisi nke ohia ndi a. 30 Ma ọ buru na Chineke si otu a chọọ ahijia efu nke ubi mma, nke puru idi ndu taa ma echi atuba ha n'ite oku, ọ bu na ọ gaghị a chọọ unu mma karia. Unu ndi okwukwe nta? 31 N'ihì nke a, unu echegbukwala onwe unu na-asi, 'Gini N'ezie agwa m unu, ha anatala ụgwọ ọrụ ha. 32 Ọ bu ihe maobu, 'Gini ka anyi ga-eri?' maobu, 'Gini ka anyi ga-anu?' maobu, 'Gini ka anyi ga-eyi?' 32 Ọ bu ihe ndi a ka ndi na-amaghị Chineke na-achosi ike.

Ma Nna unu bi n'eluigwe maara na o di unu mkpa. 33 Ma burunu uzo choo alaeze ya na ezi omume ya, a ga-atukwasikwara unu ihe ndi a niile. 34 Ya mere, unu echegbula onwe unu banyere echi, n'ih na echi ga-echere onwe ya. Nsogbu nke ubochi taa ezuorola ubochi taa.

7 “Unu ekpela ndi ozo ikpe, ka a ghara ikpekwa unu ikpe. 2 N'ih na a ga-ekpe unu ikpe dika unu si kpee ndi ozo. O bukwa ihe unu ji tuoro ndi ozo ka a ga-eji tuoro unu. 3 “Gini mere i ji elee ntakiri ahija di nwanna gin'anya ma i dighi ahuta obodobo osisi di gi onwe gi n'anya? 4 Olee otu i ga-esi gwa ya si, 'Nwanna m, kwere ka m tupu gi ntakiri ahija danyere gi n'anya,' mgbe obodobo osisi di gi n'anya, nke na-adighi ekwe gi huzie uzo. 5 Onye ihu abuo! Buru uzo wepu obodobo osisi di gi n'anya ka i nwee ike ihuzi uzo tupu ntakiri ahija nke di nwanna gi n'anya. 6 “Enyela nkita ihe di nsu. Enyekwala ezi ihe di oke onuahia. Ha ga-azoto ha ma tughariakwa dorie gi. 7 “Na-arionu, unu ga-arigota, na-achonu, unu ga-achota, kuokwanu aka n'uzo, a ga-emeghekware unu uzo. 8 N'ih na onye na-arigota, na-arigota. Onye na-achota, na-achota. Onye na-aku aka n'uzo ka a ga-emeghekware uzo. 9 “O di onye n'ime unu, ma o buru na nwa ya arigota ya achicha, ga-enye ya okwute? 10 Maobu, nwata ahu arigota azu, o nye ya agwo? 11 Ya mere, ebe unu ndi ojoo maara otu e si enye umu unu ezi onyinye, Nna unu bi n'eluigwe o gaghi enye unu karja, ma o buru na unu arigota ya! 12 Ya mere, n'ime ihe niile, na-emeso ndi mmadu di ka i si choo ka ha mesoo gi. Nke a bu nchikota ihe iwu na ndi amuma ziri. 13 “Sitenu n'onu uzo di warawara banye. N'ih na onu uzo ahu di obosara. Mbara ka uzo ahu dikwa na-eduba n'ila n'iyi. Otutu na-esoro ya. 14 Ole na ole na-achota uzo ahu na-eduba na ndu, n'ih na o di warawara, dikwa nkpagide. 15 “Kpachapunu anya! N'ih na ndi amuma ugha di. Ha na-abiakwute unu n'udidi aturu, ma ha bu agu. 16 A ga-esite na mkpuruha mata ndi ha bu. Ndi mmadu o na-esite n'osisi ogwu di n'ohia ghota mkpuru osisi grepu, ka ha na-esite n'osisi uke gbara n'ohia ghota mkpuru fiig? 17 N'uzo di otu a, osisi obula di

mma na-amiputa mkpuru oma, ma osisi di njo na-amiputa mkpuru di njo. 18 Osisi na-amiputa mkpuru oma adighi am mkpuru ojoo. Nke na-amiputa mkpuru ojoo adighikwa am mkpuru oma. 19 Ma osisi obula na-amighi mkpuru oma ka a ga-egbutu tunye ya n'oku. 20 Uzo e si amata osisi oma bu site na mkpuru ya. 21 “O bughi ndi niile na-as m 'Onyenwe anyi, Onyenwe anyi,' ga-abanye n'alaeze eluigwe, kama o bu naani ndi ahu na-eme ihe Nna m no n'eluigwe na-achota ka ha mee. 22 N'ubochi ahu, otutu ndi mmadu ga-as m, 'Onyenwe anyi, Onyenwe anyi, o bu na anyi ejighi aha gi buo amuma, jiri aha gi chupu mmuo ojoo, ma jirikwa aha gi ruo otutu oru ebube?' 23 Mgbe ahu aga m agwa ha hooaha si ha, 'Amaghi m unu, sitenu n'ihu m puo, unu ndi ajo omume!' 24 “Onye obula nara nti n'okwu ndi a m kwuru, ma meekwa ha, di ka nwoke ahu maara ihe, onye wuru ulo ya n'elu oke nkume. 25 Mmiri zosikwara ike n'elu ulo ahu, idee mmiri sokwara, tie n'ulo ahu. Ifufe siri ike fekwara, ma ulo ahu adaghi. N'ih na e wuru ntala ya n'elu oke nkume. 26 Ma ndi niile nuru okwu ndi a, ma lefuru ha anya, bu ndi nzuzu. Ha di ka nwoke wuru ulo ya n'elu aja. 27 Ngwangwa mmiri zoro, idee mmiri sokwara, ifufe fesikwara ike tie n'ulo ahu, ulo ahu dara daruo ala. Qidida ya di ukwu.” 28 Mgbe Jisosh kwuchara okwu ndi a, ozizi ya juru igwe mmadu ahu niile anya. 29 N'ih na o ziri ihe dika onye nwere ikike. O bughi di ka ndi ozizi iwu ha.

8 Otutu mmadu sooro Jisosh mgbe o si n'ugwu ahu ridata. 2 Mgbe ha na-aga n'uzo, otu onye ekpenta biakwutere ya kpoo isiala nye ya, rigo ya si, “Onyenwe m, o buru na i choro, i puru ime ka m di ocha.” 3 O setipuru aka ya, metu ya si, “Achoro m ka i di ocha, dirikwa ocha!” Ngwangwa, ekpenta ahu lara. 4 Jisosh nyere nwoke ahu iwu si ya, “Hu na igwaghi onye obula, kama gaa gosi onye nchujaja onwe gi, chukwa aja onyinye dika Mosis, nyere n'iwu, ka o buru ihe ama nye ya.” 5 Mgbe o banyere na Kapanom, otu onye ochiagha biakwutere ya rigo ka o nyere ya aka. 6 O siri, “Onyenwe m, onye na-ejere m ozi dina n'ulo n'oke ihe mgbu, akuku ahu ya kponwukwara akponwu.”

7 Jisọs siri ya, “O bu m bia gwọọ ya?” 8 Ma onye ọchịagha ahụ zara ya si, “Onyenwe m, ekwesighi m ka i bata n’okpuru ulọ m. Naani nọdu n’ebe a, kwuo okwu, ahụ ga-adikwa onye na-ejere m ozi ike. 9 N’ihi na mụ onwe m bukwa onye nọ n’okpuru ikike ọchichi, nwee ndi agha nọ n’okpuru m. Ana m asi onye nke a, ‘gaa.’ O gaa, sika onye nke ọzọ, ‘bia.’ O bia. Ana m asi ohu m, ‘mee nke a.’ O na-emekwa ya.” 10 Mgbe Jisọs nuru okwu a, o juru ya anya nke ukwu. O gwara igwe mmadu ahụ so ya okwu si, “N’ezie, ahubeghi m okwukwe di otu a ebe obula; o buladi n’izrel niile. 11 N’ezie kwa, otutu ndi mmadu ga-esite n’owuwa anyanwu nakwa odida anyanwu bia soro Ebrahim na Ajizik na Jekob nokoro n’oriri n’alaeze eluigwe. 12 Ma umu alaeze ahụ, ka a ga-atupu n’ezi, n’ime ọchichiri, ebe ikwa akwa na ita ikikere eze ga-adi.” 13 Jisọs gwara ọchịagha ahụ okwu si ya, “Laa! E meerela gi di ka okwukwe gi siri di.” Ahu diri onye ahụ na-ejere ya ozi mma n’otu awa ahụ. 14 Mgbe Jisọs ruru n’ulo Pita, o choptara na nne nwunye ya nwere ahụ oku. 15 O meturu ya aka, ahụ oku ahụ hapuru ya, o biliri malite ijere ya ozi. 16 N’oge uhuruchi, ha kpotaara ya otutu ndi mmuọ ojoo na-esogbu. O ji okwu onu chupu mmuọ ojoo ahụ niile, gwokwa ndi niile ahụ na-adighi ike. 17 Nke a bu imezu amuma ahụ Ajizaya buru si, “O bupuru nrija nrija anyi niile, burukwa orja anyi niile.” 18 Mgbe Jisọs huru igwe mmadu di ukwu ndi gbara ya gburugburu, o nyere ndi na-eso uto ya iwu ka ha gafee n’ofe nke uto. 19 N’oge ahụ, otu onye n’etiti ndi na-ezi iwu biakwutere ya si ya, “Onye nkuzi, aga m eso gi gaa ebe obula i na-aga.” 20 Jisọs zara si, “Nkita ohia nwere onu ebe ha na-edina. Umụ nnunụ nke igwe nwekwara akwu; ma Nwa nke Mmadu enweghi ebe obibi.” 21 Otu onye uto n’ime ndi na-eso uto ya siri ya, “Onyenwe m, aga m eso gi, kama kwere ka m buru uto gaa lie nna m.” 22 Ma Jisọs zara si ya, “Soro m ugbu a. Hapu ndi nwuru anwu ka ha lie ndi nwuru anwu ibe ha.” 23 Mgbe o banyere n’ugbo, ndi na-eso uto ya sooro ya. 24 N’otu ntabi anya, oke ifufe bidoro ife n’odo mmiri ahụ, nke mere na ebili mmiri na-ekpuchi

ugbo ahụ. Ma o nọ na-arahu ıra mgbe ihe ndi a na-eme. 25 Ndi na-eso uto ya jekwuuru ya, kpotee ya, si ya, “Onyenwe anyi, zoputa anyi! Lee, na anyi n’ala n’iyi.” 26 Ma o zagbachiri, “Unu ndi okwukwe nta, gini mere uto ji na-atu unu?” Mgbe ahụ o biliri baara ifufe ahụ na ebili mmiri ahụ mba. Ha niile dajuru, deere jii. 27 O juru ndi na-eso uto ya anya, mee ka ha juo ajuru si, “O bu udi mmadu di ahaa ka nwoke a bu? O buladi ifufe na ebili mmiri na-eme ihe o kwuru.” 28 Mgbe o rutere n’ofe nke uto nke obodo Gadarin, mmadu abuo ndi mmuọ ojoo si n’ebe a na-eli ozu zutere ya. Ha na-akpa ike nke ukwu, na o dikwaghị onye na-esite n’uto ahụ agafe n’ihi ha. 29 Ngwangwa, ha tiri mkpu bido na-aju ajuru si, “Gini ka anyi na gi nwekoro, gi Okpara Chineke? I gaghị echekwa eche ka oge ruo tupu ibido ita anyi ahuhu?” 30 Igwe ezi nọ n’akuku ebe ahụ na-akpa nri. 31 Mmuọ ojoo ndi a roro ya aroro si, “O buru na i chupu anyi, biko, hapu anyi ka anyi banye n’ime ezi ndi a.” 32 O nyere ha iwu si ha, “Ngwa, gaanu!” Ha sitere n’ime mmadu abuo ahụ puta banye n’ime igwe ezi ahụ. Otu mgbe ahụ kwa, ezi ndi ahụ niile gbaara oso site na mkputamkpu ala onu mmiri ahụ dabanyechaa n’ime mmiri ahụ. Ha nwukwara n’ime ya. 33 Ndi na-elekota igwe ezi ndi ahụ gbapuru gbaga n’ime obodo koro ha ihe niile mere; tnyere ihe mere ndi ahụ mmuọ ojoo na-esogbu. 34 Ya mere ndi niile nọ n’obodo ahụ putara ihu Jisọs. Mgbe ha huru ya ha roro ya si ya puora ha n’akuku obodo ha.

9 Jisọs banyekwara n’ugbo mmiri nke kworo ya bjaruo n’obodo nke ya. 2 Ndi ikom ufodu butere ya otu nwoke akuku ahụ ya kpownuru akponwu, bu onye dina n’ute. Mgbe Jisọs huru okwukwe ndi ahụ, o gwara onye orja ahụ okwu si ya, “Nwee obi ike nwa m nwoke n’ihi na a gbagharala gi mmehie gi niile.” 3 N’oge a, ufodu ndi ozizi iwu nke ndi Juu nọ n’ebe ahụ siritara onwe ha, “Nwoke a na-ekwulu Chineke.” 4 Ma ebe Jisọs matara ihe ha na-eche n’obi ha, o siri, “Gini mere unu ji na-eche ajo echiche n’obi unu? 5 Olee nke ka mfe ikwu? O bu i si, ‘A gbagharala gi mmehie gi niile,’ ka o bu i si, ‘Bilie

jee ije'? 6 Ma ka unu mata na Nwa nke Mmadu nwere ikike n'ụwa igbaghara mmehie." O siri onye ahụ akụkụ ahụ ya kpõnwurū akpõnwu, "Bilie, chirị ute gi laa!" 7 Nwoke ahụ biliri, chirị ute ya laa n'ulo ya. 8 Mgbe igwe mmadu a huru ihe ahụ mere, akpata oyi juru ha n'ahụ n'ihie egwu. Ha tokwara Chineke onye na-enye umu mmadu ikike di otu a. 9 Mgbe Jisosh si n'ebe ahụ na-aga, o huru otu nwoke a na-akpo Matiu ka o noduru ala n'ulo inakota utu. O siri ya, "Soro m." Na-atufughie oge, o hapuru ihe niile soro ya. 10 Di ka o noduru ala iri nri uhuruchi n'ulo Matiu, otutu ndi ona utu na ndi mmehie sooro ya na ndi na-eso uzu ya nodu na-eri nri. 11 Mgbe ndi Farisii huru nke a, ha juru ndi na-eso uzu ya ajuru si ha, "Gini mere onye ozizi unu ji eso ndi ona utu na ndi mmehie na-eri nri?" 12 Mgbe o nuru nke a, Jisosh siri, "Mkpa dibia adighi akpa ndi ahụ di ike, kama o bu ndi ahụ na-esighi ike ka mkpa dibia na-akpa. 13 Ma gaanu muta ihe okwu a putara, 'Ana m achọ ebere, o bughie aja.' N'ihie na abighi m ikpo ndi ezi omume, kama abia m ikpo ndi mmehie." 14 Emesia, ndi na-eso uzu Jon bira juo ya ajuru si, "Gini mere ndi na-eso uzu gi adighi ebu onu di ka anyi onwe anyi na ndi Farisii na-eme?" 15 Jisosh juru ha si, "O kwesiri ka ndi enyi onye na-ahu nwunye oheru noro na mwute na-erighi nri, mgbe ha na di nwanyi oheru no? Oge na-abia mgbe a ga-ewepu di nwanyi oheru n'etiti ha, mgbe ahụ ka ha ga-ebu onu. 16 "O dighi onye na-eji akwa oheru kwachie ebe akwa ochie siri doka, n'ihie na akwa ahụ ga-esi n'ebe a kwachiri ya dowa; mee ka o di njo kara ka o di na mbu. 17 O dikwaghie onye ga-etinye mmanya oheru n'ime karama akpukpo ochie, n'ihie na karama ochie ahụ ga-agbawa mee ka mmanya oheru ahụ wufuo. Kama o di mma itinye mmanya oheru n'ime karama akpukpo oheru, nke ga-ehekwa ha abuo nke oma." 18 Mgbe o no na-ekwu okwu, otu onyeisi ulo ekpere bira kpo isiala nye ya, si, "O dibeghi anya nwa m nwanyi nwuru. Otu o di, bia ka i bikwasie ya aka gi. O ga-ebili dikwa ndu ozo." 19 N'ihie nke a, Jisosh soro ya gawa. Ndi na-eso uzu ya sokwara ha. 20 Ma o nwere otu nwanyi onye ahụ na-esighi

ike. Nwanyi a anola n'oria a afu iri na abuo. O bukwa orja oruru obara nke na-adighi akwusi akwusi ka o na-aria. Nwanyi a sitere n'azu bjaruo ya nso, metu onu uwe ya aka. 21 N'ihie na o kwolaru n'ime obi ya si, "O buru nnoo na m ga-enwe ike metu onu uwe ya aka, a ga-agwo m." 22 Jisosh chighariri lee ya anya si ya, "Ada m, nwee obi ike, n'ihie na e sitela n'okwukwe gi mee ka ahụ di gi mma." Ahu dikwara nwanyi ahụ mma site n'oge ahụ. 23 Mgbe Jisosh batara n'ulo onyendu ulo ekpere ndi Juu ahụ, hu igwe mmadu ka ha na-atu uzu na ndi na-egbu oja. 24 O siri ha, "Sinu ebe a puo, nwata nwanyi a anwughie anwu, kama o no n'ura." Ma ha chiru ya ochi. 25 Ma mgbe achupusiri igwe mmadu ahụ, o banyere n'ime ulo, jide nwata nwanyi ahụ n'aka, o bilie oto. 26 Akuko oru ebube a gbasara n'ebe niile n'ala ahụ. 27 Mgbe Jisosh si n'ebe ahụ na-apu, umu nwoke abuo ndi kpuru isi sooro ya. Ha tikuru ya mkpu na-asi, "Nwa Devid, meere anyi ebere!" 28 Ha sooro ya bata n'ulo ebe o no. O juru ha ajuru si, "Unu kwere na m nwere ike ime ka unu hu uzu?" Ha zara si ya, "E, Onyenwe anyi, anyi kweere." 29 O meturu ha aka n'anya si ha, "Ya diri unu di ka okwukwe unu si di." 30 Ngwangwa ndi isi ahụ bidoro ihu uzu. Jisosh maara ha okwa si ha, "Unu agwakwala onye obula." 31 Ma ha puru gbasaa akuko a ebe niile n'ala ahụ. 32 Mgbe ndi a sitere n'ebe ahụ puo, ndi ozo butere ya nwoke dara ogbi, onye mmuo ojojo bikwa n'ime ya. 33 Mgbe o chupuru mmuo ojojo ahụ, onye ogbi ahụ bidoro ikwu okwu. Ibubo nwuru igwe mmadu no n'ebe ahụ. Ha siri, "Anyi ahutubeghi ihe di otu a n'ala Izrel." 34 Ma ndi Farisii siri, "O bu ekwensu, eze ndi mmuo ojojo, na-enye ya ike ichupu mmuo ojojo." 35 Jisosh jehhariri n'obodo niile na ogbe niile di n'ebe ahụ, ma ndi ukwu na ndi nta, na-ezi ihe n'ulo ekpere ndi Juu, na-ekwusakwa ozioma nke alaeze ahụ. O na-agwokwa orja na nri nri niile di iche iche. 36 Mgbe o huru igwe mmadu niile na-abiakwute ya, omjiko ha mere ya, n'ihie na ha bu ndi a na-esogbu. Ndi na-enweghi onye inyeaka. Ndi di ka aturu na-enweghi onye na-azu ha. 37 Mgbe ahụ, o siri ndi na-eso uzu ya, "Owuwe ihe ubi

hiri nne n'ezie. Ma ndị orụ dī ole na ole. 38 Ya mere, rịọonụ Onyenwe owuwe ihe ubi ka o zite ndị orụ n'owuwe ihe ubi ya.”

10 Jisọs kpọrọ ndị na-eso ụzọ ya iri na abụọ nye ha ikike ichupu mmụọ na-adighi ọcha, na igwọ nrịa nrịa na orịa niile dī iche iche. 2 Nke a bụ aha ndị ozi iri na abụọ ahụ: Saimon (onye a na-akpọkwa Pita) na Andru nwanne Saimon; Jemis nwa Zebedi, na Jon nwanne ya. 3 Filip na Batalomi; Tomos na Matiu onye ọna utu; Jemis nwa Alfios, na Tadios. 4 Saimon onye a na-akpọ Zilot na Judas Iskariot, onye raara ya nye n'aka ndị gburu ya. 5 Ndị ikom iri na abụọ ndị a ka Jisọs nyere ikike zipu. Maara ha okwa sị ha: “Unu agala n'ebe ndị mba ọzọ, maọbụ n'ebe ndị Sameria nọ. 6 Kama jekwurunụ ụmụ Izrel, ndị bụ aturụ furu efu. 7 Mgbe unu na-aga, na-ekwusaaranụ ha sị, ‘alaeze eluigwe a dila nso.’ 8 Gwoonụ ndị orịa, kpoteenu ndi nwurụ anwu, meenu ka ahụ ndi ekpenta dī ọcha, chupukwanụ mmụọ ojojọ. N'efu ka unu natara. Ya mere, nyenu n'efu. 9 “Mgbe unu na-aga, unu anatala ọlaọcha maọbụ ọlaedo, maọbụ ọla ọbụla tinye n'ime belit unu. 10 Unu ejikwala akpa maka njem unu, maọbụ uwe abụọ, maọbụ akpukpukwu, maọbụ mkpanaka. N'ih i na onye orụ kwesiri ihe e ji azu ya. 11 Ma obodo ọbụla maọbụ ogbe ọbụla unu bara n'ime ya, choonụ ufodu ndi kwesiri nsopuru bi n'obodo ahụ. Nogidekwanu n'ulo ha ruo mgbe unu ga-ahapu obodo ahụ. 12 Mgbe unu na-abanye n'ulo ahụ, keleenu ndi bi na ya sị, udo diru unu. 13 O buru na ndi no n'ulo ahụ anabata unu, meenu ka udo unu biakwasu n'ulo ahụ. O burukwanu na ha anabataghi unu, ka udo unu loghachikwute unu. 14 O buru na onye ọbụla anabataghi unu, maọbụ ju inuru okwu unu, mgbe unu na-ahapu ulo ahụ maọbụ obodo ahụ kuchapunu aja dī n'ukwu unu. 15 N'ezikwu, o ga-adiri obodo ahụ njo n'ubochi ikpe karia obodo Sodom na Gomora. 16 “Ana m ezipu unu dī ka aturu n'etiti agu. Ya mere, nweenu uche dika agwo. Burunu ndi a na-apughi ita uta dika nduru. 17 Kpachapunu anya. N'ih i na a ga-enyefe unu n'aka nzuko ndi ulo ikpe, piaakwa unu ihe n'ulo ekpere ha. 18 A ga-ekpe unu ikpe

n'ihu ndi na-achị achị na n'ihu ndi eze n'ih i m. Ma nke a ga-enye unu ohere igwa ha ihe banyere m. E, nke a ga-enye unu ohere igba ama banyere m nye ndi mba ọzọ. 19 Mgbe ha jidere unu na-ekpe unu ikpe, unu echegbula onwe unu banyere ihe unu ga-ekwu, maobu otu unu ga-esi kwuo ya. N'ih i na a ga-eme ka unu mata ihe unu ga-ekwu n'oge ahu. 20 N'ih i na o bughu unu ga-ekwu n'onwe unu. Kama Mmuo nke Nna unu bi n'eluigwe ga-esite n'onu unu kwuo okwu. 21 “Nwanne ga-arara nwanne ya nye ka e gbuo ya, nna ga-ararakwa nwa ya nye. Umụ ga-ebili megide ndi muru ha mee ka e gbuo ha. 22 Mmadu niile ga-akpo unu asi n'ih i m. Ma onye ga-eguzosi ike ruo ogwugwu ka a ga-azoputa. 23 Mgbe obula ndi mmadu sogburu unu n'otu obodo gbalaganu n'obodo ọzọ. N'ezie, asi m unu, unu agagh i agazucha obodo niile nke Izrel tupu Nwa nke Mmadu aloghachi. 24 “Nwata akwukwo adighi akari onye nkuzi ya. Ohu adighi akari kwa nna ya ukwu. 25 O zuorela onye na-eso ụzọ onye nkuzi ka o dī ka onye nkuzi ya, na ohu ahụ ka o dī ka onyenwe ya. O buru na a kporo nna nwe ulo Belzebub, a ga-esi ana gbara ikpo ndi ezinaulo ya ihe kari ri nke a? 26 “Ya mere unu atula ha egwu. O nweghi ihe obula e kpuchiri ekpuchi nke a na-agagh i ekpughe, maobu ihe e zoro ezo nke a na-agagh i eme ka o puta ihè. 27 Ihe m na-agwa unu ugbu a na nzuzo, kosaanu ya mgbe chi boru. Ihe m ji nwayoo mee ka o baa unu na nti, nodunu n'elu ulo kwusaa ya. 28 Unu atula egwu ndi puru igbu naani anu ahu unu, ma ha enweghi ike imetu mkpurubi unu aka. Kama onye unu ga-atu egwu bu Onye ahu nwere ike imebi anu ahu unu na mkpurubi, tubakwa ha n'oku ala mmu. (Geenna 9:1067) 29 O bughu otu kobo ka a na-ere umu nza abuo? Ma otu n'ime ha agagh i ada n'ala ma o buru na Nna unu bi n'eluigwe amagh i. 30 O buladi agiri isi dī n'isi unu ka a maara onuogugu ha. 31 Ya mere, unu atula egwu. Unu dī oke onu kari otutu umu nza. 32 “Ya mere, onye obula kwuputara m n'ihu umu mmadu, ka mu onwe m ga-ekwuputa n'ihu Nna m bi n'eluigwe. 33 Ma onye obula na-agonari m n'ihu ndi mmadu, mu onwe m ga-agonari kwa

ya n'ihu Nna m bi n'eluigwe. **34** "Unu echekwala na m bjara iweta udo n'ụwa. Abiaghị m iweta udo, kama ọ bụ iwebata mma agha. **35** Abjara m ime, "Ka nwoke megide nna ya, ka nwa nwanyị megide nne ya, ka nwunye nwa megide nne di ya, **36** ndị iro mmadụ ga-abụ ndị ezinaụlọ ya." **37** "Ọ bụrụ na ị hụrụ nne gị maọbụ nna gị n'anya karịa m, i kwesighị ịbụ onye nke m. Ọ bụrụ na ị hụrụ nwa gị nwoke, maọbụ nwa gị nwanyị n'anya karịa m, i kwesighị ịbụ onye nke m. **38** Onye ọbụla na-eburughị obe ya soro m, ekwesighị ị bụ onye nke m. **39** Onye ọbụla chọtara ndụ ya ga-etufu ya, ma onye ọbụla tufuru ndụ ya maka m, ga-achọtakwa ya. **40** "Ndị niile nabatara unu na-anabata m. Mgbe ha nabatara m, ọ bụkwa Onye ahụ zitere m ka ha na-anabata. **41** Ọ bụrụ na unu anabata onye amụma n'ihia na ọ bụ onye amụma, unu na onye amụma ahụ ga-enwekọ otu ụgwọ ọrụ. Ọ bụrụkwa na unu anabata onye ezi omume n'ihia ezi omume ya, unu ga-esorokwa ya nata ụgwọ ọrụ nke onye ezi omume. **42** Ọ bụrụ na onye ọbụla ekunye otu n'ime ndị a na-eso ụzọ m mmiri oyi ka ọ ńụọ, n'ihia na ọ bụ onye na-eso ụzọ m, n'ezie, asị m unu, ọ ghaghị ịnata ụgwọ ọrụ ya."

11 Mgbe Jisọs nyesiri ndị na-eso ụzọ ya ndumọdụ ndị a, ọ hapuru ebe ahụ pụọ. Bido na-ejeghari n'obodo di iche iche na-ezisa ozioma. **2** Jón omee baptizim nokwa n'ulo mkporo n'oge ahụ. Mgbe ọ nuru akuko ọrụ ebube niile nke Kraist na-arụ, o zipuru ndi na-eso ụzọ ya. **3** Ọ gwara ha ka ha juro ya ajuju si, "Ọ bụ gị bụ onye ahụ anyi na-ele anya obibia ya, ka ọ bụ onye ozo?" **4** Jisọs zara ha si, "Laghachinụ azu gwa Jón banyere ihe unu nuru na ihe anya unu huru. **5** Gwanu ya na a na-eme ka ndi isi hu ụzọ, ka ndi ngwuru gaa ije. A na-emekwa ka ahụ ndi ekpenta di ocha. Ndi ogbi na-anu ihe, na-ekwu okwu. Ndi nwuru anwu ka a na-akpote. Gwakwanu ya ihe banyere ozioma a na-ezisara ndi ogbenye. **6** Ziekwanu ya ozi a, na ngozi na-adiri onye ahụ na-enweghi ihe mkpasu iwe n'ihia m." **7** Mgbe ndi ahụ Jón zitere lara, Jisọs bidoro igwa igwe mmadu no n'ebe ahụ okwu banyere Jón. Ọ juru ha ajuju si, "Mgbe

unu gara n'ozara ihu Jón, gini ka unu lere anya na unu ga-ahu? Ọ bụ ahijia achara nke ikuku na-ebughari? **8** Ma ọ bughị otu a, gini ka unu puru iga ihu? Ọ bụ nwoke yi uwe mara mma? Ma lee ndi na-eyi uwe di oke onuahia na-anu n'ulo eze. **9** Ma gini ka unu lere anya na unu ga-ahu? Ọ bụ onye amuma? E, asi m unu, ọ bụ onye kariri onye amuma. **10** Onye bụ onye ahụ e dere ihe banyere ya n'akwukwo nsọ si, "Lee, aga m ezipu onyeozu m n'ihu gi, onye ga-edozi ụzọ gi n'ihu gi." **11** N'ezie, ọ dighi nwoke ọbula n'etiti ndi nwanyị muru di ukwu karia Jón omee baptizim. Ma onye dikarisiri nta n'alaeze eluigwe di ukwu karia ya. **12** Site n'ubochi ndi ahụ Jón omee baptizim malitere ọrụ ya ruo ugbu a, ihe banyere alaeze eluigwe na-agabiga ihe ike. Otu a kwa ndi di ike na-abagidekwa ya. **13** N'ihia na tupu Jón abia, iwu na ndi amuma niile buru amuma banyere alaeze a. **14** Ọ bụrụkwa na unu jikeere inabata ya, ọ bụ ya bụ Iajia ahụ, nke na a ga ibia. **15** Onye ọbula nwere nti inu ihe, ya nuru. **16** "Gini ka m ga-eji tunyere ndi bi n'ogbo a? Gini ka ha yiri? Ha di ka umuntakiri na-egwuri egwu n'ama, ndi na-asi ibe ha, **17** "Anyi gburu unu oja, ma unu ekweghi ete egwu. Anyi buuru unu abu ikwa ozu, ma unu akwaghi akwa." **18** Jón bjara na-erighi achicha maobu ihe onunu. Ha siri, 'Mmuo ojoo bi n'ime ya.' **19** Ma Nwa nke Mmadu bjara na-eri ihe oriri, na-anukwa ihe onunu. Ha si, 'Lee, onye oke oriri na onye oke anumanu abiala, enyi ndi ona utu na ndi mmehie.' Ma amamihe na-esite n'oru ya gosiri na ihe o mere di mma." **20** Mgbe ahụ ọ bidoro ibu obodo niile ebe ọ ruru otutu ọrụ ebube onu, n'ihia na obodo ndi a echegharighi. **21** "Ahuhu ga-adiri gi Korazin. Ahuhu ga-adikwara gi Betsaida. N'ihia na a si na ọ bụ n'ime Taja na Saidon ka a ruru ọrụ ebube niile a ruru n'ime unu, ha gaara echeghari ma gosikwa ncheghari ha site n'iyi uwe mkpe na ikpokwasị onwe ha ntu n'isi. **22** N'ezie asi m unu na ọ ga-adiri unu njo n'ubochi ikpe ahụ karia obodo Taja na Saidon. **23** Ma gi Kapanom bụ obodo a na-asopuru, a ga-ebuli gi elu ruo eluigwe? Mba, i ga-aridaru oku ala mmu. N'ihia na a si na a ruru ọrụ ebube m

rurū n'ime gị n'obodo Sọdọm, a garaghị ala ya n'iyi. Ọ gaara adiri ruo taa. (Hadēs 986) **24** N'ezie asị m unu, ọ ga-adiri unu n'ọ n'ụbọchị ikpe ahụ karịa obodo Sọdọm." **25** N'oge ahụ, Jisọs kwuru sị, "Nna, Onyenwe eluigwe na ụwa, ana m ekele gị, n'ih na i zonariji ndi ọkachamara eziokwu ahụ, ma kpughee ya nye ụmuntakiri. **26** E, Nna m, ọ tọrọ gị uto ime ya n'uzọ di otu a. **27** "Nna m enyefeela m ihe niile n'aka. Ọ dighi onye maara Ọkpara ahụ ma ọ bughị Nna ya. Ọ dikwaghị onye maara Nna karịa Ọkpara ahụ na ndi Ọkpara ahụ kwadoro igosi Nna ya. **28** "Bjawkutenụ m unu niile ndi na-adogbu onwe unu n'oru, ndi e bokwasiri ibu di arọ. Aga m enyekwa unu izuike. **29** Nyaranụ yokunke m n'olu unu, mutakwanụ ihe site n'aka m. N'ih na adi m nwayọ, burukwa onye di umeala n'obi. Unu ga-achotakwara mkpuruobi unu izuike. **30** N'ih na yoku m di mfe, ibu m adighikwa arọ."

12 N'oge ahụ, Jisọs sitere n'ubi a kuru ọka na-agafe n'ụbọchị izuike. Ma ebe agụ na-agụ ndi na-eso ụzọ ya, ha malitere igho ogbe ọka, na ita mkpuru ya. **2** Mgbe ndi Farisii huru nke a, ha siri ya, "Lee, ndi na-eso ụzọ gi na-eme ihe na-ezighi ezi ime n'ụbọchị izuike!" **3** Ma ọ zara ha sị, "Ọ bu na unu agutaghị ihe Devid na ndi ya na ha soo mere mgbe agụ na-agụ ha? **4** Otu o si banye n'ulọ Chineke, ya na ndi so ya, rie achicha a na-eche n'ihu Chineke, nke na-ezighi ezi n'iwu ka ha rie, kama ọ diiri naani ndi nchaja iri ya. **5** Ka ọ bu na unu agutabeghi ebe e dere ya n'ime akwukwo iwu Mosis na ndi nchaja na-emeru ụbọchị izuike n'ulonso ukwu ahụ, ma ọ dighi onye na-ata ha uta? **6** Ma ana m agwa unu na onye di ukwu karịa ulonso ukwu no n'ebe a. **7** Ọ buru na unu ghotara ihe akwukwo nso na-ekwu mgbe ọ na-asi, 'Ana m achọ ebere, ọ bughị aja.' Unu agaraghị ama ndi ikpe na-amaghị ikpe. **8** N'ih na Nwa nke Mmadu bu Onyenwe ụbọchị izuike." **9** O sitere n'ebe ahụ puo banye n'ulọ nzuko ha. **10** N'ebe a ka ọ huru otu nwoke aka ya kpownuru akponwu. Ndi no n'ebe ahụ juru ya ajuju sị, "O ziri ezi n'iwu igwo mmadu n'ụbọchị izuike?" **11** Ma ọ zara ha sị, "Ọ buru na otu onye n'ime unu nwere otu aturu danyere n'ime olulu n'ụbọchị

izuike ginị ka ọ ga-eme? Ọ ga-ahapu ya n'ebe ahụ? Ọ gaghi ejide ya doputa ya? **12** Mmadu ọ dighi mkpa karịa aturu? Ya mere, o ziri ezi n'iwu bu iru ọrụ oma n'ụbọchị izuike." **13** Mgbe ahụ ọ siri nwoke ahụ, "Setipu aka gi." Nwoke ahụ setipuru aka ya. Aka ahụ dikwara ya mma di ka aka nke ọzọ. **14** N'ih nke a ndi Farisii sitere n'ebe ahụ puo, ga gbaa izu otu ha ga-esi gbuo ya. **15** Ma ebe Jisọs maara ihe ha na-ezube ime, o sitere n'ebe ahụ puo. Ma otutu ndi mmadu sooro ya. Ọ gwokwara ha nri nri ha niile. **16** Ma o nyere ha iwu ka ha hapu igwa ndi ọzọ onye ọ bu. **17** Nke a bu ka emezuo okwu ahụ Aizaya onye amuma kwuru, **18** "Onye a bu onye na-ejere m ozi, onye m hoputara. Onye m hukwara n'anya. O bukwa onye ihe ya natu m uto. Aga m etinye Mmuo m n'ime ya. Ọ ga-eme ka ikpe ziri ezi rute mba niile aka. **19** Ọ gaghi ese okwu, ọ gaghi etisikwa mkpu ike. O nweghi onye ga-anu olu okwu ya n'ez. **20** Ọ gaghi agbaji ahijia riidi azopjara n'ala, maobu menyuo ogbo oriona na-enwu ntakiri ntakiri, tutu ruo mgbe ọ ga-eme ka ikpe ziri ezi merie. **21** Ọ bukwa n'aha ya ka mba niile di n'ua ga-atukwasilileanya ha." **22** Emesja, ha kpotaara ya otu nwoke kpuru isi ma daakwa ogbi. Ọ bukwa onye mmuo ojoo na-esogbu. Ọ gworo ya, mee ka nwoke ahụ hu uzo, bidokwa ikwu okwu. **23** Ihe a juru igwe mmadu no n'ebe ahụ anya. N'ih ya, ha kwuru sị, "Nwoke a, ọ ga-abu Nwa Devid?" **24** Mgbe ndi Farisii nuru nke a, ha siri, "Nwoke a chupuru mmuo ojoo a n'ih na Belzebub, eze ndi mmuo ojoo, nyere ya ike ichupu ya." **25** Ma ebe ọ matara ihe ha na-eche n'obi ha. Ọ gwara ha okwu sị, "Alaeze obula kewara megide onwe ya ga-ada. Obodo o bu la maobu ezinaulo obula kewara megide onwe ya agaghị eguzo. **26** Ọ buru na ekwensu achupu ekwensu, o kewala megide onwe ya. Oleekwanu otu alaeze ya ga-esi guzo. **27** Di ka unu kwuru, ọ buru na m na-achupu mmuo ojoo site n'ike Belzebub, ọ bu n'ike onye ka umu unu ndi ikom na-achupu ha? Ya mere, ọ bu umu unu ga-ekpe unu ikpe n'ih okwu a unu kwuru. **28** Ma ọ buru na m na-esite n'ike Mmuo nke Chineke na-achupu mmuo ojoo, matakwanu na

alaeze Chineke abjala n’etiti unu. **29** “O dighi mmadu obula puru ibanye n’ulo nwoke di ike kwakorọ ngwongwo niile di n’ulo ahụ. Ma o nwere ike ime nke a ma o buru na o ga-eburu uzọ kee nwoke ahụ agbu? Mgbe o kesiri ya agbu, o nwere ike ibanye kwakotaa ngwongwo niile di n’ulo nwoke ahụ. **30** “Onye obula na-adinyeghiri m na-emegide m. Onye o bulakwa na-adighi eso m ekpokota, na-ekposa ekposa. **31** Ya mere, ana m agwa unu si, na a ga-agbaghara mmehie na nkwalu niile. Ma agaghị agbaghara nkwalu ekwaluru Mmuo Nso. **32** Onye obula nke ga-ekwu okwu megide Nwa nke Mmadu, a ga-agbaghara ya, ma onye obula na-ekwu megide Mmuo Nso, agaghị agbaghara ya, n’ogbo a maobu n’ogbo nke na-abia. (aiōn g165) **33** “O buru na e mee ka osisi too nke oma, o ga-amita mkpuru oma, ma o buru na o toghi nke oma, o ga-amita mkpuru ojoo. N’ihi na a na-amata osisi obula site na mkpuru ya. **34** Umụ ajuala, olee otu unu ga-esi kwuo okwu di mma, ebe obi unu di njo? N’ihi na ihe mmadu kwuru bu ihe si ya n’obi puta. **35** Ezi mmadu na-esi n’ezi aku ya weputa ihe di mma, ma ajo mmadu na-esitekwa n’ajo aku ya weputa ajoo ihe. **36** Ma ana m agwa unu si, n’ubochi ikpe ahụ, onye obula ga-a za ajuju, banyere okwu niile na-enweghi isi o kwuru. **37** N’ihi na o bu site n’okwu onu gi ka i ga-abu onye ikpe mara, sitekwa n’okwu onu gi ka i ga-abu onye ikpe na-amaghi.” **38** Mgbe ahụ, ufodu ndi ozizi iwu na ndi Farisii gwara Jisosh si ya, “Onye nkuzi, anyi chorọ ka i gosi anyi ihe iribama.” **39** Ma o zara si ha, “O bu naani ajo ogbo nke na-enweghi okwukwe ga-achokwa ka e gosi ha ihe iribama. Ma o dikwaghị ihe iribama ozo a ga-egosi unu kariya ihe iribama Jona onye amuma. **40** N’ihi na di ka Jona noro ubochi ato, ehizie na abali n’afọ azu di ukwu, otu a ka Nwa nke Mmadu ga-esi nokwa ubochi ato, ehizie na abali n’obi nke ala. **41** Ndi kom Ninive ga-eso ogbo a bilie n’ubochi ikpe maa ya ikpe. N’ihi na ha cheghariri mgbe ha nuru nkwasu Jona. Ma lee onye kariya Jona ukwu no n’ebe a. **42** N’ubochi ikpe ahụ kwa, eze nwanyi nke Ndidaga-eso ogbo a bilie boo ya ebubo. O ga-amakwa unu ikpe. N’ihi na o siri n’ebe di

uwa soturu bja nuru okwu amamihe Solomon. Ma ugbo a onye ahụ di ukwu kariya Solomon no n’ebe a, ma unu juru i kwere na ya. **43** “Mgbe mmuo na-adighi ocha si n’ime mmadu puo, o na-agabiga n’ozara ebe mmiri na-adighi icho ebe izuika, ma o naghị achota ya. **44** Mgbe ahụ, o na-asi, ‘Aga m alaghachi n’ulo m, ebe m si puta.’ Mgbe o loghachiri, o na-achoputa na a zachara ulo ahụ dozie ya, o dikwaghị onye bichiri n’ime ya. **45** Mgbe ahụ, o na-apu gaa chota mmuo asaa ozo, ndi di njo kariya ya onwe ya. Ha niile na-abata bja biri n’ime onye ahụ. Mee ka onodu ya di njo kariya ka o di na mbu. Otu a ka o ga-adiri ndi bi n’ogbo a joro njo.” **46** Mgbe o no na-agwa igwe mmadu ahụ okwu, nne ya na umunne ya bjara guzoro n’ezi nache ka ha gwa ya okwu. **47** Otu onye n’ime igwe mmadu ahụ gwara ya okwu si, “Lee, nne gi na umunne gi ndi nwoke na-achọ ihu gi n’ezi. Ha chorọ igwa gi okwu.” **48** Ma o zara onye ahụ gwara ya okwu si, “Onye bu nne m? Olee ndi bu umunne m ndi nwoke?” **49** O turu ndi na-eso uzọ ya aka, si, “Lee, ndi a bu nne m na umunne m ndi nwoke. **50** N’ihi na onye obula na-eme ihe Nna m bi n’elugwe chorọ, bu nwanne m nwoke, na nwanne m nwanyi, nakwa nne m.”

13 N’otu ubochi ahụ, Jisosh hapuru ulo ahụ gaa n’onu mmiri ebe o noduru ala. **2** Igwe mmadu di ukwu biakwutere ya, nke mere ka o baa n’ime ugbo mmiri. N’ime ya ka o no na-ezi ndi mmadu no n’onu mmiri ahụ na-ege ya nti ihe. **3** O ji ilu gwa ha otutu ihe. O gwara ha si, “O nwere otu onye oru ubi gara iku mkpuru n’ubi ya. **4** Mgbe o na-aga mkpuru ndi a, ufodu n’ime ha dara n’akuku uzọ ebe umu nnumu bjara turja ha loo. **5** Ma ufodu n’ime ha dara n’ala di nkume nkume. O dighi anya ha puputara, too, n’ihi na aja di n’ebe ahụ emighi emi. **6** Ma mgbe anwu mukwasiri ha, ha chanwuru, kponwuo, n’ihi na mgborogwu ha emikpughi emikpu n’ime ala. **7** Mkpuru ufodu danyere n’etiti ogwu, ogwu ahụ toputara kpagbuo ha. **8** Ma ufodu mkpuru dara n’ezi ala, miakwa otutu mkpuru. Ufodu miri mkpuru iri ato, ufodu iri isii, ufodu kwa otu nari. **9** Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru.” **10** Emesia, ndi na-eso uzọ

ya bjakwutere ya juo ya si, “Gini mere i ji na-agwa ndi a okwu n’ilu?” 11 O zaghachiri, “N’ihi na o bu unu ka e nyere imata ihe omimi niile nke alaeze eluigwe. Emeghi ka ndi ozo ghotu ya. 12 Onye ahụ nwere ihe ka a ga-enyekwa ozo, ka o nwee karja. Ma onye na-enweghi ihe obula ka a ga-anapu o buladi ihe o nwere. 13 Nke a bu ihe mere m ji agwa ha okwu n’ilu: “N’ihi na ha na-ele anya, ma ha adighi ahụ uzo, ha na-ege nti, ma ha adighi anu ihe maobu aghota ya. 14 Nke a bukwa imezu amuma ahụ Aizaya buru si, “Unu ga na-anu, nukwa, ma unu agaghi aghota ihe obula. Unu ga na-ele anya, hukwa, ma unu agaghi ahụ ihe obula. 15 N’ihi na obi ndi nke a a maala abuba, dikwa aru, ha adighi ejikwa nti ha anu ihe, ha mechikwara anya ha ka ha ghara ihu uzo. Ma o bughu otu a ha nwere ike iji anya ha hu uzo, jirikwa nti ha nu ihe, sitekwa n’obi ha nwe nghota ma chigharia bjakwute m, ka m gwoo ha.” 16 Ma ngozi na-adiri anya unu, n’ihi na ha na-ahu uzo, na nti unu n’ihi na ha na-anukwa ihe. 17 N’ezie agwa m unu, otutu ndi amuma na ndi ezi omume ka o guru agu ihu ihe unu na-ahu, ma ha ahughu ya, na ihu ihe unu na-anu, ma ha anughu ya. 18 “Ugbu nurun nkwa ilu ogha mkpuru ahụ. 19 Mgbe onye obula nuru ozioma nke alaeze ahụ, ma o ghotaghi ya, ajo onye ahụ na-abia napu ya ihe ahụ akuru n’obi ya. Nke a bu mkpuru ahụ nke dara n’okporozo. 20 Mkpuru nke dara n’ala nkume nochiri anya obi mmadu onye nuru ozioma ahụ, jirikwa oke onu nabata ya. 21 Ma ebe ha na-enweghi mgborogwu n’ime ha. Ha na-anu nwa oge nta. Mgbe nsogbu maobu mkgabu bjara n’ihi okwu ahụ, ngwangwa ha na-adachapu. 22 Mkpuru nke dara n’ala ahụ ogwu ogwu di nochiri anya obi mmadu onye nuru ozioma ahụ, ma ochicho nke uwa a, ya na itinye obi n’aku nke uwa a, kpagidere okwu di n’ime ya, mee ka o ghara imi mkpuru. (aiōn 9:165) 23 Ma mkpuru dara n’ala oma ahụ nochiri anya obi mmadu onye gere nti n’ozoma ahụ, ghotakwa ya. O na-amita mkpuru di nari, maobu iri isii, maobu iri ato karja ihe akunyere n’ime ya.” 24 O tuuru ha ilu ozo si, “Alaeze eluigwe di ka mmadu obula nke kuru ezi mkpuru n’ubi ya. 25 Ma n’otu abali, mgbe onye obula no n’ura, onye iro gara n’ubi ahụ kuru mkpuru na-epu ahija n’etiti ezi mkpuru oka wiiti ahụ o kuru ma laa. 26 Mgbe mkpuru oka wiiti ndi ahụ puputara, meputa isi oka, ahija ahụ bidokwara ito. 27 “Ndi oru onye nwe ubi ahụ bjara si ya, ‘Nna anyi ukwu, o bughu ezi mkpuru oka ka i kuru n’ubi gi? Ebeekwanu ka ahija ndi a si bia?’ 28 “Onye oru ubi ahụ zara ha si, ‘O bu onye iro m kuru ahija ndi a.’ “Ndi oru ya juru ya si, ‘I chozo ka anyi gaa foputasia ha?’ 29 “Ma onye oru ubi ahụ siri ha, ‘O dighi, n’ihi na mgbe unu na-achio ihopu ahija ndi ahụ, unu nwere ike site na-amaghi ama hopu ezi mkpuru oka wiiti. 30 Hapuru oka ahụ ka ha na ahija ndi ahụ na-etokota, tutu ruo mgbe a ga-ewe ihe ubi. N’oge ahụ aga m enye ndi owuwe ihe ubi iwu si, burunu uzo chikotasia ahija ndi a niile, kee ha n’ukwu n’ukwu, kpo ha oku. Ma kpokotanu oka wiiti ndi a tinye ha n’oba m.” 31 O tukwara ilu ozo si ha, “Alaeze eluigwe di ka mkpuru mostaad nke onye oru ubi kuru n’ubi ya. 32 O bu ezie na o bu mkpuru dikarisiri nta karja mkpuru ubi niile, ma mgbe mkpuru a toro, o na-adi ukwu karja ihe niile a kuru n’ubi. O na-agho osisi buru ibu, nke umu nnunu na-ezuka ike n’alaka ya.” 33 O turu ha ilu ozo si, “Alaeze eluigwe di ka ihe na-eko achicha, nke nwanyị na-ewere gwakota n’utu oka e ji eme achicha, tutu ruo mgbe ihe iko achicha ahụ mere ka utu oka ahụ niile koo.” 34 Oge niile ka Jisus na-eji ilu na-agwa ndi mmadu ndi a okwu. O nweghi oge obula o gwara ha okwu hapu iji ilu. 35 O mere nke a ka okwu onye amuma kwuru mezu, si, “Aga m eji ilu kwuo okwu mgbe m na-agwa ha okwu. Aga m agwakwa ha ihe mmadu obula na-amaghi site n’oge e kere uwa.” 36 Emesja, o hapuru igwe mmadu ahụ baa n’ulo. Ndi na-eso uzo ya bjakwutere ya si ya, “Kwaraa anyi ihe ilu ahụ i turu putara, ilu banyere ahija puru n’ubi a kuru oka.” 37 Jisus zara ha si, “Nwoke ahụ kuru mkpuru ahụ bu Nwa nke Mmadu. 38 Ubi ahụ a ghanyere mkpuru ndi ahụ bu uwa. Mkpuru nke a kuru n’ubi ahụ nochiri anya umu nke alaeze ahụ. Ahija ahụ puru n’ubi ahụ nochikwara

anya ụmụ ajoye ahụ. **39** Onye iro ahụ gara akwụkpụrụ puru ahijia bu ekwensu. Owuwe ihe ubi nochiri anya ogwugwu oge. Ndi owuwe ihe ubi bukwa ndi mmuo ozi. (aiōn g165) **40** “Di ka e siri foputasia ahijia ahụ kpoo ha oku, otu a ka o ga-adi mgbe uwa ga-agwu. (aiōn g165) **41** Nwa nke Mmadu ga-ezipu ndi mmuo ozi ya ka ha gaa site n’alaeze ya foputasia ihe niile name ka e mee mmehie, na ndi niile na-eme ajoye ihe. **42** Ha ga-atubakwa ha n’ime oke oku ahụ, ebe ha ga-anọ na-akwa akwa, na-atakwa ikikere eze. **43** Ma ndi niile bu ndi ezi omume ga-enwu di ka anyanwu n’ime alaeze Nna ha. Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru. **44** “Alaeze eluigwe di ka akụ e zoro n’ubi, nke otu nwoke choputara zookwa ya ozo. Nwoke a jiri onu ree ihe niile o nwere, ma gaa zuta ubi ahụ. **45** “Ozo, alaeze eluigwe yiri nkume di oke onuhia nke onye nazu ahia chotara. **46** Mgbe o huru nkume a, o ree ihe niile o nwere, were ego ya gaa zuru nkume a di oke onuhia. **47** “Ozokwa, alaeze eluigwe di ka ugu e ji egbu azu, nke a wunyere n’ime osimiri, jiri ya jide azu di iche iche. **48** Mgbe ugu a juru, ndi oku azu ahụ na-adoputa ya. Nodu ala hoputasia ndi di mma tinye ha n’ime nkata, ma tufuo ndi na-adighi mma. **49** Otu a ka o ga-adi n’ogwugwu oge. Ndi mmuo ozi ga-abia kewapu ndi ojoo site n’etiti ndi ezi omume, (aiōn g165) **50** ma tubakwa ha n’ime oke oku ahụ. Ebe ha ga-anọ na-akwa akwa na-atakwa ikikere eze.” **51** O juru ha si, “Unu ghotara ihe ndi a m na-ekwu?” Ha zara si ya, “E.” **52** O siru ha, “N’ihi nke a, onye nkuzi nke iwu obula nke e mere ka o buru onye na-eso uzu alaeze eluigwe, di ka onyenwe ulo nke na-esite n’uloaku ya naweputa ihe ohuru na ihe ochie.” **53** Mgbe Jisos tusiru ilu ndi a, o si ebe ahụ puo. **54** O rutere n’obodo ya, malite izi ha ihe n’ulo ekpere ha, nke a jukwara ha anya. Ha jurutara onwe ha ajuru na-asu, “Ebe ka o si nweta amamihe a? Ebe ka o si nweta ike iru ru ebube ndi a niile? **55** Nwoke a, o bughu nwa onye kapinta? O bu na-adighi akpo nne ya Meri? Jemis, Josef, Saimon na Judas, ha abughu umunne ya ndi ikom? **56** Umunne ya ndi inyom niile, ha anoghi n’etiti anyi? Olee ebekwa ka nwoke a si nweta ihe ndi

a?” **57** Iwe were ha n’ebe o no. Ma Jisos gwara ha okwu si ha, “A na-asopuru onye amuma n’ebe niile, ma a dighi asopuru ya n’obodo a muru ya, nakwa n’ezinaulo nke ya.” **58** Ya mere, o rughu otutu ru ebube n’ebe ahụ, n’ihi na ha enweghi okwukwe n’ime ha.

14 N’oge a Herod eze na-achị Galili nuru ihe banyere Jisos. **2** O gwara ndi na-ejere ya ozi okwu si ha, “Onye a bukwanu Jon omee baptizim. O sitela na ndi nwuru anwu bilie dikwa ndu ozo. O bu ya mere ike iru ru ebube ndi a ji di n’ime ya.” **3** N’ihi na, Herod jidere Jon kee ya agbu tinye ya n’ulo mkporo, n’ihi Herodias nwunye Filip nwanne ya nwoke. **4** N’ihi na Jon gwara ya, “O bughu ihe ziri ezi n’iwu ka i kpoo ya.” **5** Herod chorori igbu ya, ma o turu egwu ndi mmadu, n’ihi na ha weere Jon di ka onye amuma. **6** Ma mgbe a na-eme mmemme icheta omumu Herod, ada Herodias tere egwu n’ihu Herod, na n’ihu ndi obia bira n’ubochi ahụ. Obi toro Herod utu nke ukwu. **7** Nke a mere o ji nuu iyi kwee nkwa inye ya ihe obula o roro. **8** Ma di ka nne ya si haziere ya, o roro eze Herod si, “Nye m isi Jon omee baptizim n’efere ugu a.” **9** Ariri a wutere eze Herod, ma n’ihi iyi o nuru na n’ihi ndi obia ya niile, o choghi ila azu n’oku ya. O nyere iwu ka e meere ya ihe o choro. **10** O ziri ozi ka e bipu isi Jon n’ulo mkporo. **11** E tinyere isi ya n’efere bunye nwaagboghohu ahụ. O naara ya bulaara nne ya. **12** Ndi na-eso uzu ya bira buru ozu ya gaa lie. Ha gara koro Jisos ihe mere. **13** Mgbe Jisos nuru akuko a, o banyere n’ugbo mmiri gaa n’ozara, ebe o ga-anoduru onwe ya. Ma mgbe igwe mmadu nuru ya, ha si obodo di iche iche sooro ya n’oku ala. **14** Mgbe o sitere n’ugbo mmiri ahụ ridata, o huru oke igwe mmadu. O nwere omjiko n’ebe ha no, gwoo ndi oria n’etiti ha. **15** N’oge anyasi ubochi ahụ, ndi na-eso uzu ya biakwutere ya si ya, “Chi na-achọ iji. Ebe a abukwaghị ebe ndi mmadu bi. O nweghi nri a ga-azuta n’ozara a. Zilaga igwe mmadu ndi a ka ha gaa n’ime obodo zora onwe ha nri.” **16** Ma Jisos gwara ha si, “O dighi mkpa na ha gaa. Nyenu ha nri ka ha rie.” **17** Ha zara ya si, “O bu naani ogbe achicha ise na azu abuo ka

anyi nwere.” 18 O siri ha, “Wetaranu m ha n’ebe a.” 19 O gwara igwe mmadu ahụ ka ha nođu ala n’ahijia. O weere ogbe achicha ise na azu abuo ahụ welie anya ya elu nye Chineke ekele. O nyawara achicha ahụ, nye ha ndi na-eso uzo ya, ndi na-eso uzo ya nyere ha igwe mmadu ahụ. 20 Onye obula riri rijuo afo. Emesja, ndi na-eso uzo Jisos tutukotara iberibe achicha dara n’ala tutujuo ha nkata iri na abuo. 21 Ma ndi riri nri ahụ di puku umu nwoke ise, n’agunyeghi umu nwanyi, na umuntakiri. 22 Mgbe nke a gasiri, o gwara ndi na-eso uzo ya ka ha banye n’ugbo malite igafe ofe ozo nke osimiri ahụ. Ma ya onwe ya noduru maka izilaga ndi mmadu ahụ. 23 Mgbe o zilagasiri igwe mmadu ahụ, o rigooro n’elu ugwu ikpe ekpere, naani ya. Mgbe oge anyasi ruru, naani ya nokwa na-ebe ahụ. 24 Ma n’oge a ugbo mmiri ahụ esitela n’ebe ala di nso gamie n’elu osimiri, ebili mmiri na-ebugharika ya, n’ihi na ifufe ahụ na-emegide ya. 25 Ma ihe di ka site n’elekere ato ruo elekere isii nke ututu, Jisos bjakwutere ha, na-aga ije n’elu osimiri. 26 Mgbe ndi na-eso uzo ya huru ya ka o na-aga ije n’elu osimiri ahụ, obi loro ha mmiri, ha si, “O bukwani mmuo o!” Ha tiri mkpu n’ihi egwu. 27 Ma ngwangwa Jisos siri ha, “Nweenu obi ike! O bu m; unu atula egwu.” 28 Pita zara ya, “Onyenwe anyi, o buru na o bu gi, si m bjakwute gi n’elu mmiri.” 29 O siri ya, “Bja!” Pita sitere n’ugbo ahụ puta, bido iga ije n’elu mmiri ijekwuru Jisos. 30 Ma mgbe o huru oke ebili mmiri ahụ ka o na-amaghari; egwu turu ya. Ma mgbe o malitere imikpu n’ime mmiri ahụ, o tiri mkpu si, “Onyenwe m! Zoputa m!” 31 Na-atufughi oge, Jisos setipuru aka ya doputa Pita. O siri ya, “Gi onye okwukwe nta, n’ihi ginị ka i ji nwee obi abuo!” 32 Ma mgbe ha ribanyere n’ime ugbo ahụ ifufe ahụ kwusikwara. 33 Ndi ahụ no n’ugbo ahụ kporo isiala nye ya si, “N’ezie, i bu Okpara Chineke.” 34 Mgbe ha gafere n’ofe nke ozo, ha bjarutere n’ala Genesaret. 35 Mgbe ndi obodo ahụ matara na o bu ya, ha zisara ozi gburugburu obodo niile ahụ, ma dutere ya ndi niile ahụ na-adighi ike. 36 Ha rioro ya ka o kwenye ka ha metu o

buladi onu uwe ya aka. Ndi niile meturu ya aka ka a gworo.

15 Mgbe ahụ, ufodu ndi Farisii na ndi ozizi iwu si Jerusalem bjakwute Jisos juru ya ajuju si, 2 “Gini mere ndi na-eso uzo gi adighi erube isi n’omenaala ndi okenye? Ha anaghi akwo aka ha tupu ha erie nri.” 3 O zara ha si, “Gini mere unu ji na-ada iwu Chineke n’ihi omenaala unu? 4 N’ihi na Chineke siri, ‘Sopuru nne gi na nna gi,’ na, ‘onye obula kwujoro nna maobu nne ya ka e gbuo ya.’ 5 Ma unu na-asi, o buru na onye obula ga-asi nna maobu nne ya, ihe obula bu nke i gara erite n’aka m bu ‘onyinye diri Chineke.’ 6 N’ihi ya, ha agaghi eji ya asopuru nna ha maobu nne ha. N’uzo di otu a, unu na-eme ka okwu Chineke buru ihe efu n’ihi omenaala unu. 7 Ndi ihu abuo! Amuma ahụ Ajzaya buru banyere unu bu eziokwu. Mgbe o kwuru si, 8 “Ndi a ji egbugbere onu ha na-asopuru m, ma obi ha di anya n’ebe m no. 9 Ofufe ha na-eke m bu ihe efu, ozizi ha bukwa ihe mmadu nyere n’iwu.” 10 Mgbe ahụ, o kporo igwe mmadu ahụ, si ha, “Geenu nti, ghotakwanu. 11 O bughị ihe banyere mmadu n’onu na-emeru ya, kama o bu ihe si n’onu onye ahụ puta na-emeru ya.” 12 Ndi na-eso uzo ya bjakwutere ya si, “I makwa na obi adighi ndi Farisii mma n’ihi okwu ahụ i kwuru?” 13 Ma o zara si ha, “Osisi obula Nna m nke eluigwe na-ejighi aka ya kuo ka a ga-ehopu. 14 Ya mere, unu echegbula onwe unu, n’ihi na ha bu ndi ndu kpuru isi. Ma o buru na onye isi eduo onye isi ibe ya ha abuo adaba n’ime olulu.” 15 Pita siri ya, “Kowaara anyi ihe ilu a putara.” 16 O juru ha si, “Unu o ka di ka ndi na-enweghi nghota? 17 O bu na unu aghotaghi na ihe obula nke na-aba n’onu na-aga n’ime afo, sikwa n’ebe ahụ a nyuru ya n’ulo nsi? 18 Ma ihe si mmadu n’onu puta na-esi ya n’obi aputa. O bu ihe di otu a na-emeru mmadu. 19 N’ihi na o bu n’ime obi mmadu ka echiche ime ihe ojoo ndi a si aputa: igbu mmadu, ikwa iko niile, ikwa iko nke ndi ikom nwere nwunye na ndi inyom nwere di, na izu ohi, na ama ugha, na nkwalu. 20 Ihe ndi a bu ihe na-emeru mmadu, o bughị ma mmadu kworo aka tupu o rie nri, maobu na o kwoghị.”

21 Jisọs hapuru obodo ahụ gaa n'akukụ obodo Taja na Sajdon. 22 N'ebe ahụ, otu nwanyi onye Kenan bi n'obodo ahụ bjakwutere ya riọọ ya si, "Onyenwe m, nwa Devid, biko meere m ebere. Ada m nwanyi nwere ajo mmuo n'ime ya nke na-esogbu ya oge niile." 23 Ma o gbara ya nkiti. Emesja ndi na-eso uzo ya bjakwutere ya rjo ya si ya, "Chulaa nwanyi a! Lee ka o si eti mkpu na-esogharị anyi!" 24 O zara si, "Ezitere m naani ijekwuru aturu furu efu nke ulo Izrel." 25 Ma o bjara daa n'ukwu ya riọọ ya si, "Onyenwe m, nyere m aka!" 26 O zara si, "O zighi ezi na a ga-ewere nri umuntakiri tupuru nkita." 27 O zara si, "O bu eziokwu Onyenwe m. Ma a na-ekwekwa ka umu nkita no n'okpuru tebul rie iberibe nri nke na-esi n'elu tebul ha daa n'ala." 28 Jisọs zara si ya, "Nwanyi, okwukwe gi di ukwu! Laa, e meelara gi ihe i na-arijo." N'otu oge ahụ a gworo ada ya. 29 Jisọs hapuru ebe ahụ loghachi n'akukụ osimiri Galili. O rigooro n'elu uguwu nodu ala. 30 Igwe mmadu di ukwu bjakwutere ya. Ha duteere ya ndi ngwuro, na ndi isi, na ndi aka ha na ndi ukwu ha kponwuru akponwu, na ndi ogbi, na otutu ndi ozo. Ha togboro ha n'ukwu ya, o gwokwara ha niile. 31 O turu mmadu niile n'anya mgbe ha huru ndi ogbi ka ha bidoro ikwu okwu. Mgbe ha hukwara na a gworo ndi aka ha, na ndi ukwu ha nwuru anwu, o jukwara ha anya ihu na ndi ngwuro gara ije, na ndi isi hukwara uzo. Ha toro Chineke nke Izrel. 32 Jisọs kporo ndi na-eso uzo ya si ha, "Ana m emere igwe mmadu ndi a obi ebere, n'ih na mu na ha anola ubochi ato n'ebe a, ma ha eribeghi nri obula. Agaghi m ezilaga ha na-erighi nri, n'ih na ha nwere ike ida n'uzo." 33 Ndi na-eso uzo ya sir, "Ebee ka anyi ga-enweta nri ga-azuru igwe mmadu ndi a n'ozara a?" 34 Jisọs juru ha si, "Ogbe achicha ole ka unu nwere?" Ha sir ya, "Ogbe achicha asaa na azu ole na ole." 35 O gwara igwe mmadu ahụ ka ha nodu ala. 36 O weere ogbe achicha asaa na azu ole na ole ahụ kelee Chineke ekele. O nyawasiri ha, nye ndi na-eso uzo ya. Ndi na-eso uzo ya nyekwara igwe mmadu ahụ. 37 Onye obula n'ime ha riri, rijuo afo. Ndi na-eso uzo ya tutukotara iberibe ndi foduru nke juru nkata

asaa. 38 Ndi riri nri ahụ di puku umu nwoke anọ, n'agunyeghi ndi nwanyi na umuntakiri. 39 Mgbe o zilagara igwe mmadu ahụ, o banyere n'ugbo mmiri gafee osimiri, bjaruo n'obodo Magadan.

16 Ndi Farisii na ndi Sadusii bjakwutere Jisọs inwa ya onwunwa. Ha gwara ya si, "Gosi anyi ihe iribama si n'eluigwe." 2 O zara ha, "Mgbe o ruru anyasi unu na-asi, 'Ihu eluigwe ga-adi mma n'ih na o na-acha uhie uhie.' 3 N'ututu unu na-asi, 'Anyi ga-enwe mmiri ozuzo taa n'ih na ihu eluigwe na-acha uhie uhie ma na-eji oji.' Lee na unu puru ikowa ihu eluigwe, ma unu apughi isite n'ih iribama ndi a unu na-ahụ anya kowaa ihe oge a anyi no n'ime ya putara. 4 Ajo ogbo nke juputara n'ikwa iko, nke na-ariokwa ihe iribama. O nweghi ihe iribama ozo a ga-egosi ya kariya ihe iribama Jona." Mgbe ahụ o sitere n'ebe ahụ ha no puo. 5 Mgbe ha gafesiri n'ofe ozo, ndi na-eso uzo ya chetara na ha ejighi achicha obula. 6 N'oge ahụ kwa, Jisọs duru ha odu si ha, "Lezienụ anya, ma na-ezekwa ihe ndi na-eko achicha ndi Farisii na ndi Sadusii." 7 Ha malitere na-ekwuri n'etiti onwe ha, na-asi, o bu n'ih na anyi ewetaghị ogbe achicha obula. 8 Ebe o bu na Jisọs matara ihe ha na-eche, o sir, "Unu ndi okwukwe nta! Gini mere unu ji na-esogbu onwe unu n'ih na unu enweghi achicha? 9 Olee mgbe unu ga-amata ihe? O bu na unu echetaghị puku mmadu ise ahụ m jiri ogbe achicha ise mee ka ha rijuo afo? O bu nkata ole ka unu tutujuru? 10 Unu echetakwaghị na m ji ogbe achicha asaa zuo puku mmadu ano? Iberibe achicha juru nkata ole ka unu tutukotara? 11 Gini mere unu aghotaghị na o bughị ihe banyere achicha ka m na-ekwu? Cheenu onwe unu nche n'ebe ihe na-eko achicha ndi Farisii na ndi Sadusii no." 12 Mgbe ahụ ka ha ghotara na ihe o na-akowara ha abughị ihe banyere ihe na-eko achicha nke a na-ata ata, kama o bu ihe banyere ozizi ndi Farisii na ndi Sadusii. 13 Mgbe Jisọs bjaruru obodo a na-akpo Sizaria Filipai, o juru ndi na-eso uzo ya ajuju si ha, "Onye ka ndi mmadu nasị na Nwa nke Mmadu bu?" 14 Ha zara ya si, "Ufodu na-asi na i bu Jon omee baptizim, ufodu

na-asị na i bu Ịlajja, ndi ozo na-asikwa na i bu Jeremaya, maobu otu n'ime ndi amuma." 15 O juru ha si, "Ma unu onwe unu, o bu onye ka unu na-asị na m bu?" 16 Saimon Pita zara si ya, "I bu Kraist ahụ, Okpara Chineke di ndu." 17 Jisos gwara ya si, "Saimon Pita nwa Jona, i bu onye a goziri agozi, n'ihu na anu ahụ na obara ekpugheghị ya nye gi. Kama, o bu Nna m bi n'eluigwe mere ka i mata ya. 18 Ma mu onwe m na-agwa gi, na gi onwe gi bu Pita. O bukwa n'elu nkume a ka m ga-ewu ulo choochi m. Ike niile nke oku ala mmuo apughikwa iguzo megide ya. (Hadēs 986) 19 Aga m enye gi mkpisi igodo alaeze eluigwe. Ihe obula i ga-eke agbu n'elu uwa, ka a ga-ekewa agbu n'eluigwe. Ihe obula i ga-atopu n'agbu n'uwa, a ga-atopukwa ya n'eluigwe." 20 Mgbe ahụ, o nyere ndi na-eso uzo ya iwu ka ha ghara ime ka onye obula mata na ya bu Kraist ahụ. 21 Site n'oge ahụ Jisos malitere ikowara ndi na-eso uzo ya, na ya aghaghị iga Jerusalem, ebe o ga-ahụ otutu ahuhu di iche iche site n'aka ndi okenye, na ndiisi nchujaja, na ndi ozizi iwu. O mere ka ha mata na aghaghị igbu ya, ma n'ubochi nke ato, a ga-eme ka o site n'onwu bilie. 22 Pita duuru ya puo n'otu akuku, nodu n'ebe ahụ baara ya mba si ya, "Onyenwe m, Chineke ekwela. Ihe ndi a agaghị adakwasị gi!" 23 Ma o chighariri si Pita, "Si n'ebe m no puo, ekwensu! I bu ihe mgbochi nye m. N'ihu na ihe i na-eche echiche ya bu naani echiche mmadu, o bughị uche Chineke." 24 Mgbe ahụ Jisos gwara ndi na-eso uzo ya si, "O buru na onye obula achoo ibu onye na-eso uzo m, ya buru uzo ju onwe ya, buru obe ya, soro m n'azu. 25 N'ihu na onye obula na-eche ndu ya nche ka o hapu ifunari ya ga-atufu ya. Ma onye obula tufuru ndu ya n'ihu m, ga-achotakwa ya. 26 N'ihu na uru ginị ka mmadu nwetara ma o buru na o ritechaa uwa niile n'uru ma tufuo ndu ya? Maobu ginị bu ihe ahụ di n'uwa nke mmadu ga-eji gbanwee ndu ya? 27 N'ihu na Nwa nke Mmadu ga-abia n'ebube nke Nna ya, ya na ndi mmuo ozi ya. Mgbe ahụ ka o ga-ekpe onye obula ikpe di ka oru ya si di. 28 "N'ezie asi m unu, ufodu n'ime ndi guzo n'ebe, agaghị edetu

onwu ire, tupu ha ahụ Nwa nke Mmadu ka o na-abia n'alaeze ya."

17 Mgbe ubochi isii gasiri, Jisos kpoo Pita, na Jemis na Jon nwanne ya, rigoro n'ugwu di elu ebe naani ha noduru. 2 N'ebe ahụ a gbanwere odidi ya n'ihu ha, ihu ya na-enwupu di ka anyanwu, uwe ya chapukwara di ka ihè. 3 N'otu ntabi anya ahụ, ha huru Mosis na Ịlajja ka ha na ya na-ekwurita okwu. 4 Mgbe ahụ Pita siri Jisos, "Onyenwe anyi. O di mma ka anyi niile nodu n'ebe a. O buru na i ga-enye m ike, aga m ewu ulo ikwu ato n'ebe a. Otu n'ime ulo ndi a ga-abu nke gi, otu nke Mosis, nke ozo nke Ịlajja." 5 Mgbe o ka kpu okwu n'onu, igwe ojii nke na-enwu enwu kpuchiri ha, olu sitere n'igwe ojii ahụ daa si, "Onye a bu Okpara m, onye m huru n'anya, onye ihe ya di m ezi mma. Geenụ ya nti." 6 Mgbe ndi na-eso uzo ya nuru olu a, ha dara n'ala n'ihu egwu. 7 Ma Jisos jekwuuru ha metu ha aka si ha, "Bilienu, unu atula egwu." 8 Mgbe ha lelitere anya ha, o nwekwaghị onye ozo ha huru ma o bughị naani Jisos. 9 Ma mgbe ha si n'elu ugwu ahụ na-aridata, Jisos nyere ha iwu, si, "Unu agwala onye obula ihe unu huru tutu ruo mgbe Nwa nke Mmadu ga-esi n'onwu bilie." 10 Ndi na-eso uzo ya juru ya si, "Gini mere ndi ozizi iwu ji na-ekwu na Ịlajja aghaghị ibu uzo bia?" 11 O zara si, "O bu ezie, Ịlajja na-abia, o ga-emekwa ka ihe niile di ka o di na mbu. 12 Ma Ịlajja abialari, ma ndi mmadu amataghị ya. Kama ndi mmadu emeela ya ihe ojo di iche iche. Otu a kwa ka mu onwe m bu Nwa nke Mmadu ga-esi ahụ ahuhu site n'aka ha." 13 Mgbe ahụ ndi na-eso uzo ya ghotara na o bu Jon omee baptizim ka o na-ekwu banyere ya. 14 Mgbe ha bjarutere n'ebe igwe mmadu ahụ no, otu nwoke bjakwutere ya gbuo ikpere n'ihu ya, 15 rjoo ya si, "Onyenwe m, biko, meere nwa m nwoke ebere, n'ihu na akwukwu na-adọ ya. O na-ata oke ahuhu, otutu mgbe o na-adaba n'ime oku maobu n'ime mmiri. 16 Ma ekuteere m ya ndi na-eso uzo gi ka ha gwoo ya, ma ha enweghi ike ime ka ahụ di ya mma." 17 Jisos zara si, "Unu ogbo a na-enweghi okwukwe, ndi na-adighi erubekwa isi. Ruo ole mgbe ka mu na unu ga-

anọ? Ruo ole mgbe ka m ga-anọ na-anagide ekweghị ekwe unu? Kpọtaranụ m nwata ahụ n'ebe a." **18** Jisọs baara mmụọ ojọọ ahụ mba, mee ka o si n'ime nwata ahụ pụta. Otu mgbe ahụ, mmụọ ojọọ ahụ pụtara, nwata ahụ bụ onye agwọkwara n'otu oge ahụ. **19** Mgbe e mesiri, ndị na-eso ụzọ Jisọs bjakwutere ya na nzuzo jụọ ya si, "Gini mere o ji siere anyi ike ichupu mmụọ ojọọ ahụ?" **20** O siri ha, "O bụ n'ihu na okwukwe unu nwere esighi ike. N'ezie, agwa m unu, o buru na unu e nwee okwukwe nke di nta ka mkpuru mstaadi, unu nwere ike i si ugwu a, 'Site n'ebe a wezuga onwe gi,' o ga-aputakwa. O dighi ihe unu na-agaghi enwe ike ime. **21** Ma mmụọ ojọọ di otu a agaghi apu, ma o bughi naanị site n'ikpe ekpere na ibu onu." **22** Mgbe ha gbakoro na Galili, Jisọs gwara ha si, "A ga-arara Nwa nke Mmadu nye n'aka ndi mmadu. **23** Ha ga-egbukwa ya, ma n'ubochi nke ato a ga-eme ka o si n'onwu bilie." Nke a wutere ha nke ukwu. **24** Mgbe ha bjaruru na Kapanom, ndi na-ana utu n'ihu ulonso bjakwutere Pita juo ya si, "Onye ozizi unu o dighi atu utu ulonso?" **25** Pita zara ha si, "E, o na-atu utu." Mgbe o batara n'ulo, Jisọs buru uzo juo ya si, "Gini ka i chere banyere nke a Saimon? O bu n'aka ndi ole ka ndi eze uwa si anakota utu taks? O bu n'aka umu ha, ka o bu n'aka ndi obia?" **26** Ma mgbe Pita zara ya si, "O bu site n'aka ndi obia." Jisọs siri ya, "O di mma. Iwu ejighi ndi bu umu. **27** Ma otu o di, achoghi m ka anyi mee ka iwe wee ha. Gaa n'osimiri ahụ tunye nko azu gi n'ime ya. Meghe onu azu mbu i ga-egbute. I ga-ahu otu mkpuru ego n'ime onu ya. Were ya nye ha, ka o buru utu nke mu na gi."

18 N'oge ahụ kwa, ndi na-eso uzo Jisọs bjakwutere ya juo ajuju si, "Olee onye di ukwu karja ibe ya n'alaeze eluigwe?" **2** O kporo otu nwantakiri, onye o mere ka o guzoro n'etiti ha, **3** o siri, "N'ezie, agwa m unu, o buru na unu agbanweghi ma diri ka umuntakiri, unu agaghi aba n'alaeze eluigwe. **4** Onye obula wedara onwe ya ala di ka nwantakiri a bu onye dikarisiri ukwu n'alaeze eluigwe. **5** Onye obula nabatara nwantakiri di otu a n'ihu m, bu onye nabatara m. **6** "Ma o buru na onye obula n'ime

unu emee ka otu n'ime ndi a di nta, bu ndi tukwasiri m obi, jehie n'okwukwe ya, o kaara onye ahụ mma na e kedoro ya nkume igwe nri n'olu, tunye ya n'oke osimiri ka mmiri rie ya. **7** Ahuhu ga-adiri uwa n'ihu ihe ndi na-eme ka mmadu jehie. Ihe ndi na-eme ka mmadu daba n'onwunwa aghaghi ibia, ma ahuhu ga-adiri onye ahụ nke o ga-esite n'aka ya bia. **8** N'ihu nke a, o buru na aka gi maobu ukwu gi na-eme ka i jehie, gbupu ya tufukwaa ya. O kaara gi mma inwe orusi maobu daa ngwuro baa na ndu, karja na i ga-enwe aka abuo maobu ukwu abuo, a tunye gi n'oku ebighi ebi. (*aiōnios g166*) **9** Ozo, o buru na anya gi na-eme ka i jehie, ghupu ya tufuo. O ga-akara gi mma na i nwere otu anya baa na ndu, karja inwe anya abuo, a tunye gi n'oku ala mmu. (*Geenna g1067*) **10** "Lezienu anya ka unu ghara ileda otu n'ime umuntakiri ndi a anya. N'ihu na n'eluigwe, ndi mmu ozi ha na-anọ n'ihu Nna m mgbe niile. **11** N'ihu na Nwa nke mmadu bjara jzoputa ndi furu efu. **12** "Gini ka unu chere? O buru na o di onye nwere nari aturu, ma otu n'ime ha akpafuo, gini ka o ga-eme? O gaghi ahapu iri aturu itoolu na itoolu foduru puo jeharia n'ugwu na ndida niile, icho aturu ahụ kpafuru akpafu? **13** O burukwa na o chota ya, gini ka o ga-eme? N'ezie, agwa m unu, o ga-anuri oke onu n'ihu otu aturu a karja iri aturu itoolu na itoolu ndi ozo ahụ na-agahieghi uzo. **14** Ya mere, o bughi nzube Nna m nke bi n'eluigwe ka otu n'ime umunta ndi a ala n'iyi. **15** "O buru na nwanna gi emehie megide gi, jekwuru ya ebe naanị gi na ya no, tuo ya mmehie n'anya. O buru na o gee gi nti, i ritela nwanna gi n'uru. **16** Ma o buru na o geghi gi nti, kporo otu onye maobu mmadu abuo ozo laghachi azu n'ebe o no, 'ka okwu obula ekwuru buru nke mmadu abuo maobu ato ga-agba akaebe banyere ya.' **17** O buru na o geghi ha nti, gwa ndi choochi, ma o buru na o geghikwa o buladi ndi choochi nti, were ya di ka onye mba ozo maobu onye ona utu. **18** "N'ezie, asi m unu, na ihe obula unu kere agbu n'ua a, e keela ya rii agbu n'eluigwe. Ihe obula kwa unu topuru n'ua, a topukwala ya rii n'eluigwe. **19** "Ozo, ana m agwa unu n'ezie a si, o buru na mmadu

abụọ n'etiti unu ekwekọrịta n'ụwa banyere ihe ọbụla unu na-arịọ n'ekpere Nna m bi n'eluigwe ga-emezuru unu ihe ahụ. 20 N'ihị na ebe ọbụla mmadụ abụọ maọbụ atọ zukọtara n'aha m, mụ onwe m nọ n'etiti ha." 21 Mgbe ahụ Pita bjakwutere ya juọ ya ajuju sị, "Onyenwe anyị, ọ bụ ugboro ole ka m ga-agbaghara nwanne m nke mehiere megide m? Ọ bụ ugboro asaa?" 22 Jisọs zara sị ya, "Ọ bughị ugboro asaa. Kama ị ga-agbaghara ya ruo iri ugboro asaa ụzọ asaa. 23 "A ga-eji alaeze eluigwe tūnyere eze ahụ kpebiri ka ya na ndị ọrụ ya guzie ego ya ha ji. 24 Mgbe ha malitere na-apiazi, a kpọtara eze ahụ otu onye nke ji ya ụgwọ ruru puku talenti iri. 25 Nwoke ahụ enweghị ihe ọ ga-eji kwụọ ụgwọ o ji. Nna ya ukwu nyere iwu ka e refuo ya na nwunye ya na ụmụ ya, na ihe niile o nwere, ka akwughachi ụgwọ o ji. 26 "Ma ohu ahụ dara n'ala, gbukwaa ikpere ya n'ala, rịọ ya arịrịọ sị, 'Onyenwe m, biko, nwee ntachiobi n'ebe m nọ. Aga m akwughachikwa gị ụgwọ niile m ji gị.' 27 Nna ukwu onye ọrụ ahụ nwere ọmịjiko n'ebe ọ nọ, meere ya ebere. Ọ sịrị ya akwughachila ụgwọ o ji ọzọ. 28 "Ma mgbe ohu ahụ sitere n'ebe ahụ puọ, ọ hụrụ otu ohu ibe ya ji ya ụgwọ otu narị denarị. O jidere ya n'aka ike, machie ya aka n'akpịrị, sị ya, 'Kwughachi m ụgwọ i ji m ugbo a.' 29 "Ya mere, ohu ibe ya ahụ dara n'ala n'ihu ya rịọọ ya ka o nye ya nwantintị oge. Ọ rịọkwara ya sị, 'Enyi m, biko nwee ntachiobi, aga m akwughachi gị ụgwọ m ji gị.' 30 "Ma o kwenyeghị, kama ọ gara tūba ya n'ụlọ mkpọrọ, ebe ọ ga-anọ ruo mgbe ọ kwusiri ụgwọ niile o ji ya. 31 Mgbe ndị ohu ibe ya hụrụ ihe mere, o wutere ha nke ukwu. Ha jekwuru Nna ha ukwu kọrọ ya ihe niile ndị a. 32 "N'ihị nke a Nna ya ukwu kpọrọ ohu ahụ sị ya, 'Ohu obi ojọ! Agbaghara m gị ụgwọ ahụ niile i ji, n'ihị na ị rịrọrọ m arịrịọ. 33 Ọ bụ na ị kwesighị inwe obi ebere n'ebe ohu ibe gị nọ, dị ka m si mere gị ebere?' 34 N'ihị iwe, Nna ya ukwu nyefere ya n'aka ndị nche na-eche ndị nọ n'ụlọ mkpọrọ ka ha taa ya ahụhụ, ruo mgbe ọ kwuchara ụgwọ niile o ji. 35 "Otu a ka Nna m bi n'eluigwe ga-emekwa unu, ma ọ bụrụ na unu ejighị obi unu niile gbaghara ụmụnna unu."

19 Mgbe Jisọs kwusiri okwu ndị a, o hapuru Galili gaa na mpaghara Judia, nke dị n'ofe osimiri Jodan. 2 Igwe mmadụ dị ukwu sooro ya. Ọ gwọkwara ndị ahụ na-esighị ike n'etiti ha n'ebe ahụ. 3 Ufọdu ndị Farisii bjakwutere ya i nwalee ya, sị, "O ziri ezi n'iwu na nwoke ga-agbara nwunye ya alukwaghị m n'ihị ihe ọbụla?" 4 Ọ zara ha sị, "Ọ bụ na unu agutabeghi na akwukwo nsọ, na Onye kere ha na mbu kere ha nwoke na nwanyi. 5 N'ihị nke a ka nwoke ga-eji hapu nne ya na nna ya e jikota ya na nwunye ya. Ha abuo ga-abukwa otu anu ahu. 6 Ya mere, ha abukwaghi mmadu abuo ozo, kama otu anu ahu. Ya mere, ihe Chineke jikotara, ka mmadu obula atosala ya." 7 Ha juru ya sị, "Gini mekwaranu Mosis ji nye iwu si na nwoke obula nwere ohere ide akwukwo alukwaghi m nye nwunye ya?" 8 Ọ zara ha sị ha, "Ọ bụ n'ihị na unu bụ ndị mkpochi obi, ya mere Mosis jiri hapu unu ka unu gbaa nwunye unu alukwaghi m; ma ọ dighi otu a site na mbu. 9 Ma ana m asi unu, onye obula ga-ahapu nwunye ya luru onye ozo, ma ọ bughị n'ihị na o jidere nwunye ya na mmehie ikwa iko, onye ahụ emeela mmehie ikwa iko ma ọ luo nwanyi ozo." 10 Ndi na-eso ụzọ ya siri ya, "Ọ buri na o si otu a diri, ọ ka mma na mmadu alughi nwunye ma oli." 11 Ma ọ zara sị ha, "Ọ bughị mmadụ niile ga-anagide okwu a. Naanị ndị e nyere ike ime ya ga-anagide ya. 12 Ma ufodụ ndị mmadụ ka a muru ka ha buru onozu, ndi ozo bukwa ndi mmadu ibe ha mere otu a. Ndi ozo dikwa ndi jiri aka ha horo ibu onozin'ihị alaeze eluigwe. Onye puru inara nke a, ya nara ya." 13 Mgbe ahụ e kuteere ya umuntakiri ka o bikwasị ha aka, kpeekwara ha ekpere. Ma ndi na-eso ụzọ ya baara ndi kutere ha mba. 14 Ma Jisọs siri ha, "Kweenu ka umuntakiri bjakwute m, unu egbochikwala ha. N'ihị na alaeze eluigwe bu nke ndi di otu a." 15 O bikwasiri ha aka n'isi gozie ha niile tupu ọ hapu ha puo. 16 Otu onye bjakwutere ya, juo ya ajuju si, "Ezi onye ozizi, olee ezi ihe m ga-eme ka m keta ndu ebighi ebi?" (aiōnios g166) 17 Jisọs siri ya, "Gini mere i ji aju m ajuju banyere ihe bu ezi ihe? Ọ di naanị otu onye nke bu ezi mmadu. Ọ buri na ị choro iba n'ime ndu

ahụ, debe iwu niile e nyere.” 18 Ọ juru ya ajuju si, “Olee iwu ndi m ga-edebe?” Jisosh zara ya, “Egbula mmadu, akwala iko, ezula ohi, ekwula okwu ugha. 19 Sopuru nne gi na nna gi. Ozọ, hukwa onye agbataobi gi n’anya di ka onwe gi.” 20 Nwkorobia ahụ siri ya, “Edebezuchaala m iwu ndi a siteri na mgbe m di na nwata. Gini ozọ foduru m ime?” 21 Jisosh zara si ya, “Ọ buru na i chorọ ibu onye zuruoke n’ezie, laa n’ulo gi ree ihe niile i nwere, nyekwa ndi ogbenye ego i retara. I ga-enwe aku n’eluigwe, mgbe ahụ, biakwa soro m.” 22 Mgbe nwkorobia ahụ nuru okwu a, ọ lara na mwute, n’ihi na ọ bu ogaranya. 23 Mgbe ahụ Jisosh gwara ndi na-eso uzọ ya si, “N’ezie agwa m unu, ọ bu nnoo ihe siri ike na onye ogaranya ga-abanye n’alaeze eluigwe. 24 Ozokwa, asi m unu, ọ diiri inyinya kamel mfe igafe n’anya agiga, kariya ogaranya ibanye n’alaeze Chineke.” 25 Okwu a o kwuru turu ndi na-eso uzọ ya n’anya. Ha siri, “Ọ buru na o si otu a diri, onye kwanu ka a ga-azoputa?” 26 Jisosh legidere ha anya si ha, “N’ebe mmadu no nke a bu ihe a na-apughị ime, ma ọ dighi ihe rara ahụ ime n’ebe Chineke no.” 27 Mgbe ahụ Pita juru ya si, “Lee, anyi ahapula ihe niile soro gi, gini ga-abu ugwo oru anyi?” 28 Jisosh zara si ya, “N’ezie agwa m unu, mgbe a ga-agbanwe ihe niile, mgbe Nwa nke Mmadu ga-anokwasị n’elu ocheeze ebube ya, n’alaeze ahụ, n’ezie, unu bu ndi na-eso uzọ m ga-anokwasị n’ocheeze iri na abuo ahụ, na-ekpe ebo iri na abuo nke Izrel ikpe. 29 Onye obula hapuru ulo ya, na umunne ya nwoke, na umunne ya nwanyi, na nne ya na nna ya, na umuntakiri ya, maobu ala o nwere, soro m, ga-anata di ka ugwo oru okpukpu nari ihe o hapuru, natakwa alaeze. Ọ ga-eketakwa ndu ebighi ebi. (aiōnios g166) 30 Ma otutu ndi bu uzọ ga-abu ndi ikpeazu, ma ndi ikpeazu ga-abukwa ndi bu uzọ.”

20 “Ihe ozọ a ga-eji tunyere alaeze eluigwe bu nwoke nwere ala ubi, onye puru n’isi ututu ikpota ndi oru ga-aru oru n’ubi vaini ya. 2 Ya na ndi oru ahụ kwekotara na ọ ga-akwu ha otu denari, n’ihi oru ubochi ahụ. Emesia o zigara ha n’ubi vaini ya. 3 “Mgbe o puru n’ihe di ka elekere itoolu nke ututu, o sitere n’ebe a na-

akpota ndi oru na-agafe hu ndi ozọ ka ha guzoro n’oma ahia na-enweghi oru ha na-aru. 4 Ọ siri ha, ‘Unu onwe unu gaakwanu ruo oru n’ubi vaini m, ihe obula ziri ezi ka m ga-akwu unu.’ 5 Ya mere ha gara. “Ọ pukwara n’elekere iri na abuo na elekere ato nke ehie, ma meekwa otu ihe ahụ. 6 Mgbe o ruru elekere ise nke anyasi, ọ puru hu ndi ozọ ka ha guzoro. Ọ juru ha ajuju si, ‘Gini mere unu ji guzoro n’ebe a taa niile narughị oru?’ 7 “Ha zara si ya, ‘N’ihi na ọ dighi onye kporo anyi oru.’ “Ọ gwara ha si, ‘Unu onwe unu gaakwanu ruo oru n’ubi vaini m. Aga m akwukwa unu ihe di mma.’ 8 “Mgbe o ruru oge anyasi, onye nwe ubi vaini ahụ gwara onye na-ekotara ya ndi ahụ anya si, ‘Kpokota ndi oru ahụ kwuo ha ugwo, site na ndi ikpeazu bjara oru ruo na ndi bu uzọ.’ 9 “Mgbe ndi a kporo oru n’elekere ise anyasi naara ego ha, a kwuru ha otu denari, otu denari. 10 Ma mgbe ndi a kporo oru n’isi ututu bjara inara ego ha, ha lere anya na a ga-akwu ha kariya. Ma a kwukwara ha niile otu denari. 11 Mgbe ha naara ego ahụ, ha tamuru ntamu megide nna nwe ulo, 12 na-asi, ‘Ndi a bjara n’ikpeazu ruo oru naani otu awa, ma i meela ka anyi na ha hara. Anyi bu ndi buru ihe mgbu nke oru ma okpomoku nke anwu niile chara n’ubochi taa.’ 13 “Ma ọ zara otu n’ime ha si, ‘Enyi m, emeghi m gi ihe ojoo obula. Ọ bu na mu na gi ekwughị na m ga-akwu gi otu denari n’ubochi? 14 Nara nke ruru gi laa. A chorọ m ikwu ndi a bjara n’ikpeazu ugwo di ka m si kwuo gi. 15 Ọ bu na m enweghi ike iji ihe m nwere mee otu ọ masiri m? Ọ bu anya ukwu ka i na-enwe n’ihi afọ ofufu m?’ 16 “Ya mere, onye ikpeazu ga-abu onye bu uzọ, ma onye bu uzọ ga-abukwa onye ikpeazu.” 17 Mgbe Jisosh na-aga Jerusalem, ọ kporuru mmadu iri na abuo ahụ na-eso uzọ ya n’akuku si ha, 18 “Lee, anyi na-aga Jerusalem ebe a ga-arara Nwa nke Mmadu nyefee n’aka ndisi nchujaja na ndi ozizi iwu. Ha ga-ama ya ikpe onwu, 19 nyefekwa ya n’aka ndi mba ozọ, ndi ga-eji ya mee ihe ochi, pia ya ihe, ma kpogide ya n’obe. Ma n’ubochi nke ato, a ga-eme ka ọ site n’onwu bilie.” 20 Mgbe ahụ, nne umu Zebedi, duuru umu ya ndi ikom abuo biakwute ya, o gburu ikpere n’ala

n'ihu ya, rịọ ya ihe ọ chọrọ ka o meere ha. **21** Ọ sịrị ya, “Gịnị ka ị chọrọ ka m meere gị?” Ọ zara ya sị, “Kwee m nkwa na ụmụ abụọ ndị a ga-anọdu otu n'aka nri gị, nke ozo n'aka ekpe gị n'alaeze gị.” **22** Ma Jisọs zara sị, “Unu amaghị ihe unu na-arịọ. Unu puru ịhụ iko ahụ nke mụ onwe m ga-añu?” Ha zara ya sị, “Ee, anyị nwere ike ịhụ ya.” **23** Jisọs sịrị ha, “N'ezie unu ga-añu iko m ga-añu, ma ịnọdu n'aka nri maọbụ n'aka ekpe m, abụghị ihe dịrị m inye, kama ọ dịrị ndị ahụ Nna m kwadooro ya.” **24** Mgbe mmadụ iri ndị ozo n'ime ndị na-eso ụzọ ya nuru nke a, iwe were ha nke ukwu megide ụmụnne abụọ a. **25** Ma Jisọs kpokọtara ha niile, sị ha, “N'etiti ndị na-ekweghị ekwe, ndịisi ha na-emeso ndị ha na-achị mmeso dī ka o sī dī ha mma n'uche. Ndị ukwu n'etiti ha na-ejikwa aka ike na-achị ndị nọ n'okpuru ha. **26** Ma n'etiti unu ọ gaghị adị otu a. Kama, onye ọbụla n'etiti unu chọrọ ịbụ onyeisi, ga-ebu ụzọ buru onye na-ejere unu niile ozi. **27** Ma onye ọbụla nke chọrọ ịbụ onye mbụ n'etiti unu ga-abu ohu unu niile. **28** Ọ bụladị dī ka Nwa nke Mmadu na-abighị ka e jeere ya ozi, kama ka o jee ozi, ma nyekwa ndu ya ka ọ buru ihe mgbaputa nke otutu mmadu.” **29** Mgbe ha na-ahapu Jeriko, otutu igwe mmadu sooro ya n'azu. **30** Ndị isi abụọ nọ n'akukụ ụzọ ahụ. Mgbe ha nuru na ọ bụ Jisọs na-abia, ha malitere iti mkpu n'oke olu na-asi, “Onyenwe anyi, Nwa Devid, meere anyi ebere!” **31** Igwe mmadu ahụ baara ha mba ka ha mechie onu ha. Ma ndịisi ahụ nogidesiri ike na-eti mkpu n'oke olu na-asi, “Onyenwe anyi, Nwa Devid, meere anyi ebere!” **32** Mgbe Jisọs biaruru n'ebe ha nọ, o guzoro kpoo ha, juo ha sị, “Gịnị ka unu chọrọ ka m meere unu?” **33** Ha zara sị ya, “Onyenwe anyi, biko, anyi chọrọ ka i mee ka anyi hu ụzọ.” **34** Jisọs nwere omijiko n'ahụ ha. O meturu ha aka n'anya. Ngwangwa ha bidoro ihu ụzọ, ma sorokwa ya.

21 Mgbe ha na-abjuru Jerusalem nso, ha rutere Betfeji dī n'Ugwu Oliv. Jisọs zipuru mmadu abụọ n'ime ndị na-eso ụzọ ya. **2** Ọ gwara ha sị, “Baanu n'ime obodo nta ahụ dī unu n'ihu, ngwangwa unu ga-ahụ otu ịnyinya ibu elibere n'osisi n'ebe ahụ, nke ya na nwa ya nọ n'otu ebe.

Toputa ha ma kputaranu m ha. **3** Ọ burukwa na onye ọbụla asi unu ihe ọbụla, unu ga-asi ha, ọ dī Onyenwe anyi mkpa, ọ ga-akpughachitekwa ha ngwangwa.” **4** E mere nke a ka kwu e kwuru site n'onu onye amuma mezu. **5** “Gwanu ada Zayon sị, 'lee, eze gị ka ọ na-abjakwute gị. Ọ bụ onye dī nwayo. Ọ na-anokwasikwa n'elu ịnyinya ibu, ee, n'elu nwa ịnyinya, nwa ịnyinya na-ebu ibu.” **6** Ndị na-eso ụzọ ya gara mee ihe Jisọs siri ha mee. **7** Ha kpudara ịnyinya ibu ahụ na nwa ịnyinya ahụ, wukwasikwa uwe ha n'elu ha ka Jisọs nokwasị n'elu ha. **8** Otutu n'ime igwe mmadu ahụ tusara uwe ha n'okporo ụzọ. Ndị ozo gbuturu alaka osisi, tusaa ha n'uzo n'ihu ya. **9** Ufodu n'ime igwe mmadu ahụ nọ n'ihu, na ndị na-esokwa n'azu, nọ na-eti mkpu n'oke olu na-asi: “Hozanna diri Nwa Devid!” “Onye a goziri agozi ka onye ahụ bu, nke na-abia n'aha Onyenwe anyi!” “Hozanna n'ebe kachasi ihe niile elu!” **10** Mgbe ọ batara n'ime Jerusalem, uzu turu, obodo ahụ niile mere mkpotu. Ndị mmadu bidoro na-aju ajuju na-asi, “Onye kwa bu onye a?” **11** Igwe mmadu ahụ nọ na-asi, “Nwoke a bu Jisọs, onye amuma ahụ si Nazaret, obodo dī n'ime Galili.” **12** Jisọs banyere n'ulonso ukwu dī na Jerusalem, malite ichupu ndi niile na-ere ahia na ndi na-azu ahia n'ime ulonso ahụ. O kpuru tebul ndi na-agbanwe ego ihu n'ala, kwatuokwa oche ndi na-ere nduru. **13** Ọ siri ha, “E dere ya n'akwukwo nso, 'Ulo m ka a ga-akpo ulo ekpere,' ma unu emeela ya 'ogba ndi na-apunari mmadu ihe n'ike.’” **14** Ndị isi na ndi ngwuro bjakwutere ya n'ulonso ahụ. Ọ gwokwara ha. **15** Ma mgbe ndisi nchujaja na ndi ozizi iwu huru ihe iribama ndi a, hukwa ka umunta na-eti mkpu n'oke olu n'ogige ulonso ahụ, na-asi, “Hozanna diri Nwa Devid.” Iwe were ha nke ukwu. **16** Ha siri ya, “I na-anukwa ihe umunta ndi a na-ekwu?” Jisọs zara sị ha, “E, ana m anu ya. Ọ bụ na unu agutabeghi ihe akwukwo nso kwuru sị, “I sitere n'onu umuntakiri na umu na-anu ara gi, Onyenwe anyi, kwadooro otuto gi?”” **17** Ọ hapuru ha, si n'obodo ahụ puo gaa Betani, ebe ọ noro n'abalị ahụ niile. **18** Ututu, mgbe ọ laghachiri n'obodo ahụ, agu guru ya nke ukwu. **19** Ọ huru otu

osisi fiig nke dī n'akūku ụzọ. Mgbe o rutere n'ukwu ya, ọ hụghị ihe ọbụla n'elu ya karịa naanị akwukwọ ndụ. Ya mere, ọ sịrị ya, "Malite taa gaa n'ihu, ị gaghị amikwa mkpuru ọzọ!" Otu mgbe ahụ kwa, osisi ahụ kpọnwuru. (aiōn g165) 20 Mgbe ndị na-eso ụzọ ya hụrụ nke a, o juru ha anya, ha juọ sị, "Gịnị mere osisi fiig a ji kpọnwụ ngwangwa otu a?" 21 Jisọs zara sị ha, "N'ezie agwa m unu, ọ buru na unu e nwee okwukwe, gharakwa inwe obi abụọ, ọ bughị naanị na unu ga-eme ihe e mere osisi fiig ahụ. Unu puru inye ugwu a iwu sị ya, 'Si n'ebe a wezuga onwe gi, gaa danye n'oke osimiri.' Ọ ga-emezukwa. 22 Ihe ọbụla unu ga-arịo n'ekpere, ọ buru na unu ekwere unu ga-anatakwa ya." 23 Mgbe Jisọs batara n'ogige ulonso ukwu ahụ, ndịisi nchujaja na ndị ozizi iwu bjakwutere ya ka ọ nọ na-akuzi ihe juọ ya sị, "Olee ikike i ji na-eme ihe ndị a niile? Ọ bụ onye nyekwara gi ikike a?" 24 Jisọs zara sị ha, "Aga m ajukwa unu otu ajuju. Ọ buru na unu azaa ya, aga m agwakwa unu onye nyere m ikike m ji eme ihe ndị a niile. 25 Baptizim nke Jōn o sitere n'eluigwe, ka ọ si n'aka mmadu?" Ha kparitara uka n'etiti onwe ha na-asi, "Ọ buru na anyị asi, 'Na o si n'eluigwe,' ọ ga-asi anyi, 'Ọ bụ gini mere unu na-ejighi kwenye na ya?' 26 Ma ọ buru na anyi asi, 'Na o sitere n'aka mmadu,' anyi na-atu igwe mmadu ndi a egwu, n'ihu na mmadu niile kwenyere na Jōn bu onye amuma." 27 Ya mere ha zara Jisọs sị ya: "Anyi amaghi." Jisọs zakwara ha sị, "Mụ onwe m agaghị agwakwa unu ikike m ji na-eme ihe ndi a. 28 "Gini ka unu chere banyere ihe a? Otu nwoke nwere umu nwoke abuo gwara nwa ya nke okenye si ya, 'Nwa m nwoke, gaa ruo oru n'ubi vaini m taa.' 29 "Ọ zara ya sị, 'Agaghị m aga.' Ma o mesiri gbanwee obi ya gaakwa ruo oru ahụ. 30 "Nna ha bjakwutere nwa ya nke nta gwakwa ya otu ihe ahụ. Nwa ahụ zakwara sị, 'Aga m aga, onyenwe anyi.' Ma n'ikpeazu ọ gaghi. 31 "Onye n'ime ha abuo mere ihe nna ya choro?" Ha zara sị ya, "Onye nke mbu." Jisọs kowaara ha sị, "N'ezie agwa m unu, ndi ona utu na umu nwanyi akwuna ga-ebu unu uzo banye n'alaeze Chineke. 32 N'ihu na Jōn bjakwutere unu igosi unu uzo ezi omume,

ma unu ekweghi. Ndi ona utu, na umu nwanyi akwuna cheghariri. Ọ buladi mgbe unu huru nke a, o mekwaghị ka unu chegharịa kwere na ya. 33 "Ugbu a geekwanu nti n'ilu ozo. Otu onye di nke nwere ala ubi. Ọ kuru osisi vaini n'ubi a. Ọ gbakwara ubi ya ogige, gwuokwa ebe izocha mkpuru vaini n'ime ya. O wukwara ulo elu n'ime ya. Mgbe o mesiri ihe ndi a, o weere ubi ahụ tinye n'aka ndi ga-elekotara ya ubi ahụ, puo gaa n'ala ozo. 34 Mgbe oge iwe ihe ubi ruru, o zipuru ndi odibo ya ka ha jekwuru ndi na-elekota ubi ahụ, nata mkpuru nke ruuru ya site n'ubi ahụ. 35 "Ma ndi na-elekota ubi ahụ jidere ndi odibo ya ahụ tie otu onye n'ime ha ihe, gbukwaa onye ozo n'ime ha. Ha tukwara otu n'ime ha nkume. 36 Emesia, o zigakwara otutu ndi odibo kariri ndi nke mbu n'onuogugu. Ma ndi na-elekota ubi ahụ mekwara ndi a ihe ha mere ndi nke mbu. 37 N'ikpeazu o zigara okpara ya, sị, 'Ha ga-asopuru nwa m.' 38 "Ma mgbe ndi na-elekota ubi ahụ huru okpara ya, ha gbara izu n'etiti onwe ha sị, 'Lee! Onye a bu onye nketa ihe niile. Bianu ka anyi gbuo ya, ma nwetakwa ihe nketa ya.' 39 Ya mere, ha jidere ya n'ike, kuru ya gafee n'azu ubi vaini ahụ, gbuo ya n'ebe ahụ. 40 "Mgbe onye nwe ubi vaini ahụ lotara, gini ka unu chere na ọ ga-eme ndi ahụ o tinyere ilekotara ya ubi ya?" 41 Ha zara ya sị, "Ọ ga-egbu ndi ajo omume ahụ, laa ha n'iyi n'uzo di njo. Ọ ga-ewerekwa ubi vaini ya tinye n'aka ndi nlekota ozo, ndi ga-enyekwa ya mkpuru ubi ruuru ya n'oge ya." 42 Jisọs siri ha, "Ọ ga-abu na unu agutabeghi ihe e dere n'akwukwo nso sị, "Nkume ahụ ndi na-ewu ulo juru, aburula nkume isi ntala ulo. Nke a bu oru nke Onyenwe anyi ruru, ọ bukwa oru itunanya n'anya anyi." 43 "Ya mere, ana m eme ka unu ghotu, na a ganapu unu alaeze Chineke, were ya nye ndi mba ozo, ndi ga-amiputa ezi mkpuru. 44 Onye obula nke dakwasiri n'elu nkume a ga-etiwasi, ma ọ ga-egwepia onye obula nke ọ dakwasiri." 45 Mgbe ndisi nchujaja na ndi Farisi nuru ilu ya ndi a, ha ghotara na ọ na-ekwu banyere ha. 46 Ha choro uzo ha ga-esi jide ya, ma oke egwu igwe mmadu ahụ turu ha, n'ihu na ha guru ya n'onye amuma.

22 Jisọs gwara ha okwu ọzọ n'ihu si, 2 "Alaeze eluigwe di ka otu eze, nke kwadoro oke oriri olulụ di na nwunye, n'ihu nwa ya nwoke. 3 O zipurụ ndi ohu ya ka ha gaa chetara ndi ahụ a kpọrọ ka ha bia. Ma ha niile achoghị ibia. 4 "O zipukwara ndi ohu ya ọzọ na-ejere ya ozi ka ha gaa gwa ndi ahụ a kpọrọ oriri si, 'E dozichaala ihe oriri ugbu a, egburu m oke ehi, na anụ ọzọ gbara abụba. Edoziela ihe niile. Bjanụ n'oriri olulụ di na nwunye.' 5 "Ma ndi ahụ niile a kpọrọ oriri gawaara mkpa ha n'ihu na ha akpoghị ya ihe ọbụla. Otu onye gara n'ala ubi ya, nke ọzọ n'ulo ahia ya. 6 Ndi foduru jidere ndi ohu ya, mee ha ihe ihere ma gbukwaa ha. 7 Onye eze ahụ were iwe nke ukwu, zipu ndi agha ya ka ha gaa laa ndi ogbu mmadu ahụ n'iyi, rechapukwa obodo ha n'oku. 8 "Mgbe ahụ ọ gwara ndi ohu ya si, 'E doziela m oriri olulụ di na nwunye, ma ndi a kpọrọ oku ekwesighi ekwesi. 9 Ugbu a, gaanụ n'akuku ụzọ niile, kpobatanu ndi niile unu huru, ka ha bia n'oriri olulụ di na nwunye a.' 10 Ndi ohu ahụ puru gaa n'okporozo niile kpobata mmadu niile ha huru. Ha kpobataru ndi bu ezi mmadu na ndi bu ajo mmadu. Ulo oriri ahụ juputakwara na ndi a kpọrọ. 11 "Ma mgbe eze ahụ batara ileta ndi niile no na nri, ọ huru otu nwoke nke na-eyighi uwe olulu nwunye. 12 O juru ya ajuju si, 'Enyi m, i si aña a bata n'ebe a mgbe i na-eyighi uwe olulu di na nwunye?' O mechiri onu ya n'ihu na o nweghi ihe o ga-asa. 13 "Eze ahụ nyere ndi ozi ya iwu si ha, 'Keenu ya eriri, aka na ukwu, tupukwanu ya n'ezi, n'ime ochichiri, ebe ikwa akwa na ita ikikere eze ga-adi.' 14 "N'ihu na akporo otutu mmadu oku, maobu mmadu ole na ole ka a horo." 15 Mgbe ahụ ndi Farisii zukotara na-achọ ụzọ ha ga-esi mee ka o kwuhie onu ka ha site na ya jide ya. 16 Ha zigara ndi na-eso ụzọ ha na ndi n'otu Herod ka ha juo ya si, "Onye ozizi, anyi maara nke oma na i bu onye ezikwu, na i na-ezikwa ụzọ Chineke n'ezikwu. I dighi asokwa onye obula anya, n'ihu na i dighi ele mmadu anya n'ihu n'agbanyeghi ndi ha bu. 17 Ugbu a gwa anyi, gini bu uche gi? O ziri ezi n'iwu itu utu nye Siza, ka o bu na o zighi ezi?" 18 Ebe Jisọs maara ihe ojoo ha bu n'obi, o zara si ha, "Ndi ihu abuo! Gini mere unu ji anwa m onwunwa? 19 Gosinu m ego e ji akwu ugwo utu." Ha wetaara ya otu mkpuru ego. 20 O juru ha ajuju si, "Onye ka e sekwasiri onyinyo ya n'elu ego a? Aha onye kwa di n'okpuru onyinyo a?" 21 Ha zara si ya, "O bu nke Siza." Mgbe ahụ ọ gwara ha si, "O di mma. Nyenu Siza ihe ruuru Siza, ma nyekwanu Chineke ihe niile bu nke ruuru Chineke." 22 Mgbe ha nuru nke a, o gbagwojuru ha anya, n'ihu ya, ha hapuru ya puo. 23 N'ubochi ahụ kwa, ufodu ndi Sadiusi, ndi na-asi na mbilite n'onwu adighi, bjakwutere ya ighu ya onu. 24 Onye ozizi, "Mosis kwuru si, o buru na nwoke obula anwu na-amutaghi nwa, nwanne ya nwoke ga-aluru nwanyi ahụ di ya nwuru, ka o mutara nwanne ya nwoke ahụ nwuru anwu nwa. 25 Ugbu a, e nwere umunne nwoke asaa n'etiti anyi. Onye nke mbu luru nwunye, nwuo, ma ebe o dighi umu o mutara, o hapuru nwanne ya nwunye ya. 26 Otu a ka nke abuo mekwara, ma nke ato, ruo na nke asaa. 27 N'ikpeazu, nwanyi ahụ n'onwe ya nwukwara. 28 Ugbu a, n'oge mbilite n'onwu, nwunye onye ka nwanyi a ga-abu, ebe o bu na umunne nwoke asaa ndi a lutuchara ya mgbe o no n'uwu?" 29 Jisọs zara ha si, "Unu na-ejehie ụzọ n'ihu na unu aghotaghi ihe akwukwo nsọ na-ekwu. Unu aghotakwaghi udi ike Chineke nwere. 30 N'ihu na mbilite n'onwu, ilu di na nwunye agaghi adikwa, kama ha ga-adi ka ndi mmuo ozi n'eluigwe. 31 Ma n'ihe banyere mbilite n'onwu nke ndi nwuru anwu, o bu na unu agutabeghi ihe Chineke gwara unu si, 32 Mu onwe m bu Chineke nke Ibrahim, Chineke nke Ajizik na Chineke nke Jekob. O bughị Chineke nke ndi nwuru anwu, kama o bu nke ndi di ndu." 33 Mgbe igwe mmadu ahụ nuru nke a, ozizi ya juru ha anya. 34 Ma mgbe ndi Farisii nuru na o emeela ka ndi Sadiusi mechie onu ha, ha gbakotara otu ebe. 35 Otu onye n'ime ha, bu onye ozizi iwu bira juo ya ajuju iji nwa ya: 36 "Onye ozizi, olee iwu nke kachasi mkpa n'ime iwu niile?" 37 O zara si ya, "'Hu Onyenwe gi bu Chineke gi n'anya site n'obi gi niile na site na mkpuruobi gi niile, na site n'uche gi niile.' 38 Nke a bu iwu nke mbu, burukwa iwu kachasi

iwu niile. **39** Iwu ozo na-eso nke a n'idi mkpa bu nke a, 'Hu onye agbataobi gi n'anya di ka i si hu onwe gi n'anya.' **40** Iwu ndi ozo niile na ihe niile ndi amuma kwuru dabeere n'ebe iwu abuo ndi a no." **41** Mgbe ndi Farisii gbakoro n'otu ebe, Jisos juru ha, **42** "Gini ka unu na-eche banyere Kraist? Nwa onye ka o bu?" Ha zara si ya, "O bu nwa Devid." **43** O si ri ha, "Gini mekwaranu Devid site na ntuziaka nke Mmuo Nso jiri kpo ya 'Onyenwe m?' N'ihu na o si ri, **44** "Onyenwe anyi gwara Onyenwe m si ya, "Nodu ala n'aka nri m ruo mgbe m ga-edebe ndi iro gi n'okpuru ukwu gi abuo." **45** O buru na Devid kporo ya 'Onyenwe anyi,' oleekwanu otu o si burukwa nwa ya?" **46** O dighi onye puru isa ya okwu. Sitekwa n'ubochi ahu, o dighi onye obula nwere anya ike iju ya ajuju ozo.

23 Mgbe ahu Jisos gwara igwe mmadu ahu niile na ndi na-eso uzo ya si, **2** "Ndi ozizi iwu na ndi Farisii na-anu n'uche Mosis. **3** Ya mere, meenu ma na-edebekwanu ihe niile ha na-agwa unu. Ma unu esokwala omume ha. N'ihu na ha adighi eme ihe ha na-ekwusa. Ha na-ekwu otu ihe ma na-eme ihe ozo. **4** Ha na-eke ibu di aru dikwa ike obubu bokwasu ndi ozo n'ubu, ma ha onwe ha agaghie eweli o buladi otu mkpisiaka i buli ha. **5** "The niile ha na-eme bu ka ndi mmadu hu ha. Ha na-eme ka igbe ntae tinyere iwu ndi di mkpa e deputara nke ha na-ekekwasu n'egedege ihu na n'aka di obosara na-emekwa ka onunu uwe ha buo ibu. **6** Ha huru ino n'isi oche n'oge mmemme oriri obula na inokwasu n'uche kachasi elu n'ulo ekpere n'anya. **7** O na-amasi ha mgbe a na-ekele ha ekele puru iche n'oma ahia, ndi ozo a na-akpokwa ha, 'Onye ozizi.' **8** "Unu ekwela ka onye obula kpo unu 'Onye ozizi,' n'ihu na unu nwere naani otu Onye ozizi. Unu niile bukwa umunne. O dighi onye ka ibe ya ukwu. **9** Unu akpokwala onye obula n'awa a 'Nna,' n'ihu na unu nwere otu Nna nke bi n'eluigwe. **10** Unu ekwela ka a kpo unu ndi ndu, n'ihu na o bu naani otu onyendu ka unu nwere, ya bu Kraist. **11** Onye di ukwu n'etiti unu ga-abu onye na-ejere unu ozi. **12** N'ihu na onye obula ga-ebuli onwe ya elu ka a ga-eweda n'ala. Ma onye obula wedara

onwe ya ala, ka a ga-ebuli elu." **13** "Ahuhu ga-adiri unu ndi Farisii na ndi ozizi iwu, ndi ihu abuo! N'ihu na unu na-emechibido ndi ozo uzo ha ga-esi bata n'alaeze eluigwe, ma unu onwe unu adighi abata. Unu adighikwa enye ndi ozo ohere ibata. **14** "Ahuhu ga-adiri unu ndi ozizi iwu na ndi Farisii, ndi ihu abuo! N'ihu na unu na-eripia ulo ndi inyom di ha nwuru, o buladi mgbe unu na-ekpe ogologo ekpere ka mmadu hu unu. Unu ga-anata ikpe omuma di ukwu. **15** "Ahuhu ga-adakwasu unu ndi ozizi iwu na ndi Farisii, ndi ihu abuo! N'ihu na unu na-agafe oke osimiri na mba di iche iche, ime ka otu onye chegharia, buru onye na-eso uzo unu. Ma mgbe unu mesiri nke a, unu na-alaghachi mee ya okpukpu abuo ka o buru nwa oku ala mmu karja onwe unu. (Geenna g1067) **16** "Ahuhu ga-adiri unu ndi ndu kpuru isi! N'ihu na unu na-asi, Onye obula jiri ulonso nuu iyi, iyi o nuru bu ihe efu. Ma onye obula jiri olaedo di n'ime ulonso nuu iyi kwesiri imezu iyi ahu o nuru. **17** Ndi nzuzu kpuru isi! Olee nke kariu ukwu? O bu olaedo ahu, ka o bu ulonso nke doru olaedo ahu nsu? **18** Unu na-ezikwa ndi mmadu si, 'O buru na mmadu ejiri ebe ichu aja nuu iyi, iyi ahu o nuru bu ihe efu. Ma onye obula ga-eji onyinye di n'elu ebe ichu aja nuu iyi ga-emezu iyi ahu o nuru.' **19** Leenu ka unu si buru ndi isi! Olee nke kariu ukwu? O bu onyinye di n'elu ebe ichu aja ka o bu ebe ichu aja na-edo onyinye ahu nsu? **20** Ya mere, mgbe onye obula ji ebe ichu aja nuu iyi, o bu ebe ichu aja ahu na onyinye di n'elu ya ka o ji nuu iyi ahu. **21** Otu a kwa, onye ji ulonso ahu nuu iyi jikwa ulonso ahu na onye bi n'ime ya na-anu iyi. **22** Mgbe mmadu jikwa eluigwe nuu iyi, o bu ocheeze Chineke na onye noduru n'elu ocheeze ahu ka o ji nuu iyi. **23** "E, ahuhu ga-adakwasu unu ndi Farisii na ndi ozizi iwu. Ndi ihu abuo! N'ihu na unu na-asa anya unu mmiri nye, o buladi onyinye otu uzo n'ime uzo iri unu ruo n'akwukwo nri dikarisiri nta di n'ubi unu, dika mint, diil na kumin, ma unu akpoghi ikpe ziri ezi na ebere, na okwukwe ihe di mkpa. Ihe ndi a ka unu kwesiri ibu uzo mee ma gharakwa ileghara iwu ndi ozo anya. **24** Ndi ndu kpuru isi! Unu na-azapu ijiji site na

mmanya unu na-añu, ma unu na-eloda inyinya kamel. 25 “Ahuhụ ga-adakwasị unu, ndị Farisii na ndị ozizi iwu, ndị ihu abụọ! N’ihi na unu na-elezi anya nke oma mee ka azụ iko mmiri unu, na azụ efere unu dī ọcha, ma ime ha juputara na ipunarị mmadụ ihe n’ike na ọchịchọ ọjọọ niile. 26 Gị onye Farisii kpuru isì! Buru ụzọ mee ka ime iko dī ọcha, mgbe ahụ azụ ya ga-adịkwa ọcha. 27 “Ahuhụ ga-adirị unu ndị Farisii na ndị ozizi iwu, ndị ihu abụọ! N’ihi na unu yiri ili e tere nzu, nke na-egosi onwe ya dī ka ihe mara mma, ma ime ya juputara n’okpukpụ ndị nwurū anwụ, na ihe niile na-adighị ọcha. 28 N’uzọ dī otu a, unu na-egosi onwe unu dī ka ndị ezi omume, ma n’ime unu, unu juputara n’ihu abụọ na ndị ajọ omume. 29 “E, ahuhụ ga-adirị unu ndị Farisii na ndị ozizi iwu, ndị ihu abụọ! N’ihi na unu na-ewu ili ndị amụma na-ewerekwa ihe ichọ mma na-edozi nkume ncheta ndị ezi omume. 30 Unu na-asịkwa, ọ burū na anyị nọ n’oge nna anyị ha, anyị अगरaghị eso ha wufuo ọbara ndị amụma. 31 Site n’uzọ dī otu a, unu na-agba akaebe megide onwe unu na unu bụ umụ ndị gburu ndị amụma. 32 Gaanụ sorokwa nzo ukwū nna unu ha, ka unu ruzuo ọrụ ahụ ha malitere. 33 “Umụ agwo! Umụ ajuala! Unu si ahaa chee na unu ga-agbanarị ikpe nke iba n’okụ ala mmụọ? (Geenna g1067) 34 Ya mere, aga m ezitere unu ndị amụma, ndị amamihe na ndị nkuzi. Ufọdu n’ime ha ka unu ga-egbu, ufọdu ka unu ga-akpogide n’obe, ndị ozokwa ka unu ga-apịa ihe n’ulo nzuko unu. Unu ga-achukwa ha ọsọ site n’otu obodo gaa n’obodo ọzọ. 35 Ka ogbo a burū ndị ikpe mara n’ihi ọbara nke ndị ezi omume niile e gburu n’ụwa, site n’ọbara Ebel ruo na nke Zekaraya nwa Berekaya, onye unu gburu n’etiti ulonso n’ebe ichū aja unu. 36 N’ezie agwa m unu, ihe ndị a niile, ga-abịakwasị ogbo a. 37 “O Jerusalem, Jerusalem! Gị obodo na-egbu ndị amụma, na nke na-atụ ndị niile e ziteere gị nkume. Ugboro ole ka m chọrọ ichikọta umụ gị dī ka nne okukū si achikọta umụ ya n’okpuru nku ya ichebe ha? Ma ị chọghị ka m mee otu a! 38 Lee, a hapurula unu ulo unu ka ọ toghorọ n’efu. 39 N’ihi na asị m unu, unu agaghị ahụ m anya ọzọ tutu ruo mgbe unu ga-

asi, Onye a goziri agozi ka onye ahụ bụ nke na-abia n’aha Onyenwe anyi.”

24 Mgbe Jisọs si n’ulonso ahụ na-apụ, ndị na-eso ụzọ ya bjakwutere ya na-achọ igosi ya akukū dī iche iche nke ulonso ukwu ahụ. 2 Ma ọ zara ha sị, “Unu hūrụ ihe ndị a niile? N’ezie agwa m unu, oge na-abia mgbe ọ buladị otu nkume na-agaghị adigidekwa n’elu ibe ya, nke a na-agaghị akwatu n’ala.” 3 Mgbe ọ nọdurū ala n’elu Ugwu Oliv, ndị na-eso ụzọ ya bjakwutere ya iche, sị, “Gwa anyi, olee mgbe ihe ndị a ga-emezu? Gini ga-abukwa ihe iribama nke oge i ji aloghachi na nke ogwugwu ụwa a?” (aiōn g165) 4 Jisọs zara ha sị, “Lezienū anya ka onye obula ghara iduhie unu ụzọ. 5 N’ihi na otutū ga-abia n’aha m, na-ekwu sị, ‘Abū m Kraist ahụ.’ Ha ga-eduhiekwa otutū ndị ụzọ. 6 Mgbe unu nūrū ụzū agha, na akukū agha dī iche iche, unu atūla egwu, n’ihi na ihe ndị a aghaghị ime. Ma ha anaghị egosi na ogwugwu oge eruola. 7 Mba ga-ebili megide mba ibe ya, alaeze ga-ebilikwa megide alaeze ọzọ; oke unwū, na ala oma jijiji ga-adikwa n’otutū ebe dī iche iche. 8 Ma ihe ndị a niile bụ naanị mmalite ita ahuhū nke ga-abia. 9 “Mgbe ahụ ha ga-arara unu nyefee n’aka ndị ga-ata unu ahuhū. Ha ga-egbukwa unu. Mba niile ga-akpọ unu asị n’ihi m. 10 Otutū ga-ada site n’okwukwe ha n’oge ahụ. Ha ga-emekwa ka ibe ha ma n’onye, kpọkwa ibe ha asi. 11 Mgbe ahụ otutū ndị amụma ugha ga-aputa. Ha ga-eduhiekwa otutū mmadū. 12 N’ihi na ajọ omume bara ụba n’ebe niile, ihunanya otutū ndị mmadū n’ebe ibe ha nọ ga-ajū oyi. 13 Ma onye ga-eguzosi ike ruo ogwugwu ka a ga-azoputa. 14 A ga-ekwusa ozioma nke alaeze ahụ nye ụwa niile ka ọ burū ihe ama nye mba niile. Emesia ogwugwu oge ahụ ga-abia. 15 “Ya mere, mgbe unu hūrū ihe arū nke na-eweta mbibi, nke e kwuru okwu ya site n’onye Daniel onye amụma, ka ọ na-eguzo n’ebe nsọ (onye na-agụ ya nwee nghota ihe ọ putara). 16 Mgbe ahụ, ka ndị nọ na Judia were ọsọ gbalaga n’elu ugwu. 17 Ka onye nọ n’elu ulo ghara iridata ka ọ banye n’ime ulo ya, ikwaputa ngwongwo dī n’ime ulo ya. 18 Ka onye nọ n’ubi ghara iloghachi n’ulo ya ichiri uwe ya. 19 Ma ita ahuhū ga-adirị ndi

nwanyị di ime, na ndị na-enye ụmụaka ara n'ụbọchị ahụ 20 Kpesienụ ekpere ike ka unu ghara igba ọsọ a n'oge oke oyi, maọbụ n'ụbọchị izuike. 21 N'ihị na oke mkpagbu ga-adi, ụdi nke ụwa na-ahụbeghị mbụ, na nke anya na-agaghị ahụkwa ọzọ site na mmalite ụwa ruo mgbe ahụ. 22 "Ọ buru na-emegehị ka ụbọchị ndị ahụ di mkpụmkpụ, o nweghị onye a ga-azọputa, ma n'ihị ndi ya ọ họtara, ụbọchị ndi ahụ ga-adi mkpụmkpụ. 23 Mgbe ahụ, ọ buru na onye ọbụla asị unu, 'Lee, Kraịst nọ n'ebe a,' maọbụ, 'Lee ya n'ebe ahụ,' unu ekwela. 24 N'ihị na ndi nzọputa ụgha na ndi amuma ụgha ga-aputa. Ha ga-eme ihe oke iribama na oru ebube di iche iche. Ọ buru na ọ ga-ekwe mee, ha ga-esite n'oru ebube ha ga-arụ duhie, ọ buladi ndi ahụ a họtara. 25 Lee, agwala m unu ihe ndi a, mgbe ha na-emebeghị. 26 "Ya mere, ọ buru na ha asị unu, 'Lee, ọ nọ n'ime ọzara,' unu agakwala. Ọ burukwa na ha asị unu, 'Lee, ọ nọ n'ime ime ulọ,' unu ekwela. 27 N'ihị na ọbibi Nwa nke Mmadu ga-adi ka amuma na-egbu n'owuwa anyanwu nke a na-ahụ anya n'odiada anyanwu. 28 Matakwanu na ebe ọbula ozu di, n'ebe ahụ ka udele na-ezukota. 29 "Ngwangwa mgbe mkpagbu nke ụbọchị ndi ahụ niile gabigasi, "anyanwu ga-agba ochichiri. Onwa agaghị enyekwa ihè, kpakpando ga-esi na mbara eluigwe daa, ike niile nke eluigwe ga-ama jijiji.' 30 "N'oge ahụ akara ngosi nke Nwa nke Mmadu ga-aputa ihe na mbara eluigwe. Agburu niile nke ụwa ga-anokwa na-eru uju. Ha ga-ahụ Nwa nke Mmadu ka ọ na-abia n'igwe ojii, n'ike nakwa oke ebube. 31 Ọ ga-ewerekwa olu opi ike zipu ndi mmuo ozi ka ha gaa kpokotaa ndi niile a họtara site n'akuku anọ niile nke eluigwe na ụwa. 32 "Ugbu a mutanu ihe site n'osisi fiig. Mgbe ọbula alaka ya malitere iweputa ome di nro, na-epuputakwa akwukwo ndu maranu na okochi na-abia nso. 33 Otu a kwa, mgbe unu na-ahụ ihe ndi a niile ka ha na-eme marakwanu na ọ nọ nso, ọ buladi n'onu ụzọ unu. 34 N'ezie agwa m unu, ihe ndi a niile aghaghị imezu tupu ogbo a agabiga. 35 Eluigwe na ụwa ga-agabiga, ma okwu m nweghị ike igabiga. 36 "Ma o nweghị onye ọbula maara ụbọchị ahụ, maọbụ oge awa

ahụ ga-abu. Ọ buladi ndi mmuo ozi nọ n'eluigwe amaghị ya. Okpara ahụ amakwaghị. Ọ bu naani Nna maara ya. 37 Ọbibi Nwa nke Mmadu ga-adi ka ọ di n'ụbọchị Noa. 38 N'oge ahụ tupu iju mmiri ahụ abia, ndi mmadu nọ na-eri na anu, na-emekwa mmemme olulu di na nwunye, ruo ụbọchị Noa banyere n'ime ugbo mmiri ya. 39 Ha amataghị ihe ga-eme tutu oke mmiri ahụ abia kpochapu ha niile. Otu ahụ ka ọbibi Nwa nke Mmadu ga-adi. 40 Mmadu abuo ga na-aruko oru n'ubi ha, a ga-ewepu otu hapukwa onye nke ọzọ. 41 Umụ nwanyi abuo ga na-akwo nri na nkume igwe nri, a ga-ewere otu, ma hapukwa nke ọzọ. 42 "N'ihị nke a, na-echenu nche, n'ihị na unu amaghị ụbọchị Onyenwe unu ga-abia. 43 Ma ghotanu nke a: Ọ buru na nna nwe ulo mara oge onye ohi ga-abia n'ulo ya n'abalị, ọ ga-anọ na nche n'oge ahụ. Ọ gaghị ekwe ka onye ohi kuuwa ulo ya. 44 Otu a ka unu onwe unu puru isi nogide na nche oge niile, n'ihị na Nwa nke Mmadu ga-abia n'oge awa unu na-atughị anya ya. 45 "Onye bu ohu ahụ nke kwesiri ntukwasị obi ma nwekwa uche, nke onyenwe ya mere onyeisi ndi ohu nọ n'ezinaulo ya, ka ọ na-enye ha nri n'oge ya? 46 Ngosi na-adiri ohu ahụ, onye, mgbe onyenwe ya ga-aloghachi hu na ọ na-eme otu a. 47 N'ezie asị m unu, ọ ga-eme ya onyeisi nke ihe niile o nwere. 48 Ma ọ buru na ohu ahụ bu onye ajọ omume na-asị onwe ya, 'Nna m ukwu anọla ogologo oge,' 49 ọ burukwa na o bido iti ndi ohu ibe ya ihe, sorokwa ndi onu oke mmanya na-eri, na-anu. 50 Nna ukwu ohu ahụ ga-alota n'ụbọchị ọ na-atughị anya, n'oge awa ọ na-amakwaghị. 51 Ọ ga-egburisikwa ya, nye ya onodu n'etiti ebe ndi ihu abuo nọ. Ebe e nwere ikwa akwa na ita ikikere eze.

25 "A ga-eji alaeze eluigwe tanyere akuko umu agbogho iri ndi weere oriṅa ha puta izute onye na-alu nwunye oheru. 2 Ise n'ime ha maara ihe, ma ise ndi ọzọ bu ndi nzuzu. 3 Ise ndi nzuzu ahụ weere oriṅa ha, ma ha ejighi mmanu oku. 4 Ise ndi maara ihe, wujuru mmanu oku na karama, tinyekwa oriṅa ha. 5 Mgbe onye na-alu nwunye oheru ahụ noro odu n'obibia ya, ura tuwara ha, ha dinara ala rahụ ura. 6 "N'etiti abali e tiri mkpu n'oke olu

sị, 'Onye na-alụ nwunye ọhụrụ na-abịa, pụtanụ n'ebe i ga-elekọta ọtụtụ ihe. Bata n'ọñụ nke nna gaa zute ya!' 7 "Mgbe ahụ ụmụ agboghọ niile ahụbiliri mụnye oriọna ha. 8 Ise ndị nzuzu ahụ rịrọrọ ise ndị maara ihe sị, 'Biko, wūnyetūrūnū anyị ụfọdụ n'ime mmanū ọkū unu, lee na oriọna anyị na-anyū anyū.' 9 "Ndị maara ihe zara ha sị, 'Mba! Ọ gaghị ezuru anyị na unu. Kama gaanū zuru nke unu n'aka ndị na-ere ya.' 10 "Ma mgbe ha pūrū ịzuta mmanū ọkū ahū, onye na-alū nwunye ọhūrū bjarutere. Ndị jikeere ejikere soro ya banye n'oriri ọlūlū di na nwunye ahū. E mechikwara ọñū ụzọ. 11 "Emesịa, ise ndị nzuzu ahūlughachiri na-ekwu sị, 'Onyenwe anyị, Onyenwe anyị, meghere anyị ụzọ!' 12 "Ma ọ zaghachiri ha sị, 'N'ezie, n'ezie, agwa m unu, amaghị m ndị unu bụ.' 13 "Ya mere, na-anogidenū na nche, n'ihī na unu amaghị ụbọchī ahū, maobū oge awa ahū. 14 "Ọzọ, ọ ga-adi ka otu nwoke choro iga njem. Ọ kpokotara ndi ohu ya niile nyefee ha akunuba ya n'aka. 15 O nyere onye nke mbu talenti ise, nke abuo ka o nyere talenti abuo. O nyere onye nke ikpeazu otu talenti. O nyere ha n'otu n'otu di ka ike ha ha. Mgbe ahū ọ hapūrū ha gaa ije ya. 16 Onye ahū natara talenti ise weere ego ahū malite ịzū ahīa. Ngwangwa o retara talenti ise ọzọ n'uru. 17 Otu a kwa, onye nke e nyere talenti abuo zuputakwara talenti abuo ọzọ n'uru. 18 Ma onye ahū natara otu talenti gara gwuo ala lie ego nna ya ukwu, n'ihī ichezi ya nke oma. 19 "Mgbe ogologo oge gasiri, nna ukwu ndi ohu ahū lotara site n'ije ya. Ọ kpokotara ha niile ka ha guzie akū ya. 20 Onye ahū natara talenti ise batara wetakwa ise ọzọ. Ọ gwara nna ya ukwu sị, 'I nyere m talenti ise, ma ugbu a azuputala m talenti ise ọzọ!' 21 "Nna ya ukwu sirī ya, 'I mere nke oma ezi ohu kwesiri ntukwasī obi. I ziputala na i kwesiri ntukwasī obi n'ihē di ntakiri. N'ihī ya aga m etinye gi n'ebe i ga-elekota otutu ihe. Bata n'oni nke nna gi ukwu.' 22 "Onye nke e nyere talenti abuo bjara sị, 'Nna anyi ukwu, i nyere m talenti abuo, ma lee, eritala m talenti abuo ọzọ n'uru.' 23 "Nna ya ukwu sirī ya, 'I mere nke oma. I bu ezi ohu kwesiri ntukwasī obi. I ziputala na i kwesiri ntukwasī obi n'ihē di ntakiri. N'ihī ya aga m etinye gi

'N'ezie asị m unu, mgbe unu mesoro otu n'ime ndị a dị nta n'ime ụmụmme m omume ọma, ọ bụ m ka unu mesoro omume ahụ.' **41** "Mgbe ahụ ọ ga-asikwa ndị nọ n'aka ekpe ya, 'Pụọ n'ihu m unu ndị a bụrụ ọnyị. Baanụ n'ime ọdọ ọkụ ebighị ebi ahụ a kwadobeere ekwensu na ndị mmụọ ozi ya. (aiōnios g166) **42** N'ihu na mgbe agụ na-agu m, unu enyeghị m ihe ọbụla ka m rie. Mgbe akpịrị na-akpọ m nkụ, unu ekunyeghị m mmiri ka m nū. **43** Mgbe m nọ dị ka ọbịa, unu akpọbataghị m n'ụlọ unu. Mgbe m gba ọtọ, unu enyeghị m uwe. Mgbe ahụ na-esighị m ike, unu elekotaghị m. Mgbe m nọ n'ụlọ mkpọrọ, unu abịaghị leta m.' **44** "Mgbe ahụ ha ga-azakwa sị, 'Onyenwe anyị, olee mgbe anyị hụrụ gị ka agụ na-agu gị, maọbụ ka akpịrị na-akpọ gị nkụ, maọbụ oge ị bụ onye ọbịa, maọbụ oge ị gba ọtọ, maọbụ oge ị nọ n'ọrịa, maọbụ ị nọ n'ụlọ mkpọrọ, ma anyị elekotaghị gị?' **45** "Ọ ga-aza ha sị, 'Eziokwu ahụ bụ nke a, mgbe ahụ unu juru inyere otu n'ime ndị a dị nta aka, ọ bụ m ka unu juru ị nyere aka.' **46** "Ndị a ga-aba n'ita ahụ ebighị ebi. Ma ndị ezi omume ga-aba na ndụ ebighị ebi." (aiōnios g166)

26 Mgbe Jisọs kwusiri okwu ndị a, ọ gwara ndị na-eso ụzọ ya sị, **2** "Dị ka unu maara nke ọma, Mmemme Ngabiga ga-amalite mgbe ụbọchị abụọ gasịrị. N'oge ahụ, a ga-ararakwa Nwa nke Mmadu nye ka a kpogide ya n'obe." **3** N'oge ahụ, ndịisi nchụaja, na ndị okenye zukọtara n'ụlọeze otu onyeisi nchụaja a na-akpọ Kaifas. **4** Ha gbara izu ichọpụta ụzọ ha ga-esi jide Jisọs na nzuzo gbuo ya. **5** Ha kwekorita sị, "Ọ gaghị abụ n'oge mmemme ka ọgbaaghara hapu ịdị n'etiti ndị mmadu." **6** Mgbe Jisọs nọ na Betani, n'ụlọ Saimon onye ekpenta, **7** otu nwanyị bu karama alabasta nke mmanu otite isi uto dị oke ọnụahịa dị n'ime ya, bjakwutere ya, nke ọ wusara ya n'isi dị ka ọ na-anọdụ ala n'eri nri. **8** Ma mgbe ndị na-eso ụzọ ya hụrụ nke a, iwe were ha nke ukwu. Ha sịrị, "Olee ụdị ịla n'iyi dị nke a! **9** A gaara erepụta mmanu a ego dị ukwu were ego e retara ya nyere ndị ogbenye aka." **10** Ebe Jisọs matara ihe ha na-atamu n'obi ha, ọ sịrị ha, "Gịnị mere unu ji esogbu nwanyị a? O merela m ihe dị mma.

11 Unu na ndị ogbenye ga-anọ oge niile, ma ọ bughị mụ na unu ga-anọ mgbe niile. **12** N'ihu na site n'iwu m mmanu otite a n'ahụ, o doziela m maka olili. **13** N'ezie, ana m agwa unu, n'ebe ọbụla ezisara ozioma a n'ụwa niile, a ga na-echeta nwanyị a n'ihu ihe ọma a o meere m." **14** Mgbe ahụ otu n'ime mmadu iri na abụọ na-eso ụzọ ya, onye aha ya bụ Judas Iskariot, jekwuuru ndịisi nchụaja. **15** Ọ juru ha sị, "Gịnị ka unu ga-enye m ma m rara ya nye n'aka unu?" Ha kwuru ya iri mkpuru ọlaocha atọ. **16** Site n'oge ahụ na-aga, ọ choro ohere irara ya nye n'aka ha. **17** N'ubochi mbu nke mmemme achicha na-ekoghị eko, ndị na-eso ụzọ Jisọs bjakwutere ya juo ya sị, "Ebee ka ị choro ka anyị gaa kwadoro gị ihe gị maka oriri Ngabiga?" **18** Ọ zara ha sị, "Jekwurunụ otu nwoke n'ime obodo sị ya, Onye ozizi sị, 'Oge m abiala nso. Mụ na ndị na-eso ụzọ m ga-eri oriri Ngabiga n'ụlọ gị.'" **19** Ndị na-eso ụzọ ya mere dị ka Jisọs gwara ha, doziekwa oriri Ngabiga ahụ n'ebe ahụ. **20** N'uhuruchi ubochi ahụ, ya na ndị na-eso ụzọ ya iri na abụọ ahụ noduru ala n'uche nri ahụ. **21** Mgbe ha n-eri nri, o kwuru sị, "N'ezie ana m agwa unu, na otu onye n'ime unu ga-arara m nye." **22** Ha nwere oke mwute, ma malite iju ya n'otu n'otu sị, "Onyenwe anyị, ọ bụ m?" **23** Ma ọ zara ha sị, "Ọ bụ onye ahụ mụ na ya na-amanyekota aka n'otu efere ga-arara m nye. **24** Lee Nwa nke Mmadu ga-ala dị ka e si buo ya n'amuma. Ma ahụ ga-adiri nwoke ahụ onye a ga-esite n'aka ya rara Nwa nke Mmadu nye. Ọ gaara akara onye ahụ mma ma a sị na a mughị ya amu." **25** Judas, onye ahụ raara ya nye juru ya sị, "Onye ozizi ọ bụ m?" Ọ zara sị, "Gị onwe gị ekwuola ya." **26** Mgbe ha nokwa na-eri nri, Jisọs were ogbe achicha ahụ, mgbe o nyechara ekele, ọ nyawara ya nye ndị na-eso ụzọ ya sị ha, "Naranu nke a rie, n'ihu na nke a bụ anu ahụ m." **27** Mgbe ahụ kwa, o burukwara iko mmanya, ma mgbe o nyechara ekele, o bunyere ya ndị na-eso ụzọ ya sị ha, "Unu niile nūonu site n'iko a. **28** N'ihu na nke a bụ ọbara m nke bụ akara ogbugba ndu ọhuru ahụ. A na-awusa ya maka otutu mgbaghara mmehie. **29** Ana m agwa unu, na-agaghị m anu mmanya sitere na

mkpuru vaini ozo, tutu ruo ubochi ahụ mụ na otu n'ime ndi ozi iri na abuo ahụ bjaruru, ya unu ga-anu ya n'uzo di iche n'alaeze Nna m." na otutu igwe mmadu so. Ufodu ji mma agha 30 Mgbe ha busiri abụ, ha puru gaa n'Ugwu Oliv. 31 Mgbe ahụ Jisọs gwara ha si, "N'abali ha, ndi ozo ji osisi. O bu ndisi nchujaja na ndi okenye ndi Juu zitere ha. 48 Ma onye ahụ na-taa, unu niile ga-agbahapu naani m. N'ih na e arara ya nye, nyere ha ihe iribama, si, "Onye dere ya, si: "Aga m etigbu onye ozuzu aturu, ahụ m ga-esutu onu bu nwoke ahụ, jidesienu aturu nke igwe aturu ahụ ga-agbasasikwa." 32 ya aka ike!" 49 Ngwangwa o jekwuuru Jisos si Ma mgbe e mere ka m si nonwu bilite, aga m ya, "Ekele, Onye ozizi!" ma sutukwa ya onu. 50 ebu unu uzo gaa Galili." 33 Pita siri, "O buru Jisos gwara ya si, "Enyi m, mee ihe i bira ime na mmadu niile agbahapu gi gbalaga, agaghi ngwangwa." Mgbe ahụ, ndi ikom ahụ bira nso m ahapu gi." 34 Jisos siri, "N'ezie agwa m gi, jide Jisos, sekpuru ya n'ike. 51 Otu onye n'ime ndi ha na Jisos no, setiri aka ya, miputa mma agha ya, gbuo ohu onyeisi nchujaja, gbupu nti buru na o di mkpa ka m soro gi nwuo, agaghi m ya. 52 Ma Jisos siri ya, "Mighachi mma agha gi agonari m ugoro ato." 35 Ma Pita kwuru si, "O n'obo ya, n'ih na mmadu obula na-eji mma buru na o di mkpa ka m soro gi nwuo, agaghi m egbu mmadu ibe ya ga-anwu site na mma. 53 agonari gi." O bukwa otu ihe ahụ ka ndi ahụ I cheghi na m puru iri Nna m ka o zitere niile na-eso uzo ya kwuru. 36 Mgbe Jisos bira m ihe kariji usuu ndi mmuo ozi iri na abuo na-eso uzo ya si ha, "Nodunu n'ebe a ka m n'otu ntabi anya? 54 Ma olee otu ihe e dere gaa n'ihu nke nta kpee ekpere." 37 O kpuru n'akwukwo nsọ ga-esi mezuo, nke kwuru na o ghaghi idi otu a?" 55 N'oge awa ahụ, Jisos gwara Pita tinyere onwe ya, na umu Zebedi abuo. O igwe mmadu ahụ si, "Unu putara chiri mma malitere inwe obi mwute n'ime onwe ya. Obi agha na mkpo bira ijide m di ka a ga-asị na m bu onye ohi? Anorola m ziekwa ihe n'ulonso kwa n'ihu nke nta daa, kpuo ihu ya ubochi, ma unu ejideghi m. 56 Ma ihe ndi a na-n'ala, kpee ekpere si, "Nna m, o buru na o ga-eme ka ihe ndi amuma dere n'akwukwo nsọ ekwe mee, napu m iko a. Ma o bughi ka e mee mezuo." N'oge ihe ndi a niile na-eme, ndi na-eso uzo ya niile hapuru ya gbalaga. 57 Ndi jidere Jisos duuru ya gaa n'ulo Kaifas, onyeisi nchujaja. Ndi ozizi iwu na ndi okenye ndi Juu zokotara n'ebe ahụ. 58 Pita sogidere Jisos n'azu site n'ebe di anya. O rutere n'obi onyeisi nchujaja, baa n'ime ulo, sorokwa ndi na-eje ozi nodu ala, ka n'ime ike ihu otu ihe a ga-esi bie. 59 Ndisi nchujaja, na ndisi ikpe n'uloike ahụ no n'achọ ama ugha megide Jisos, ka ha hu uzo ha ga-esi gbuo ya. 60 Ma o dighi nke ha chotara, n'agbanyeghi n'otutu ndi akaebe ugha putara. N'ikpeazu, mmadu abuo putara 61 kwuo si, "Nwoke a siri, 'Enwere m ike ikwatu ulonso ukwu nke Chineke, wughachikwa ya n'ubochi ato.'" 62 Onyeisi nchujaja biliri oto kwuo si, "O bu na i nweghi ihe obula i ga-aza? Gini bu ama ndi a a na-agba megide gi?" 63 Ma Jisos ekwughị ihe obula. Onyeisi nchujaja gwara ya si, Eji m aha Chineke di ndu nye gi iwu, si gi,

“gwa anyị, ị bụ Kraịst, Okpara Chineke?” 64 Jisọs gwara ya sị, “Gị onwe gị kwuru ya. Ma ana m agwa unu, site ugbu a na-aga n’ihu, unu ga-ahụ Nwa nke Mmadụ ka ọ na-anọdụ n’aka nri nke Onye di ike, na-abiakwa n’igwe ojii nke eluigwe.” 65 Mgbe ahụ onyeisi nchụaja dọwara uwe ya, kwuo sị, “O kwuola arụ! Olee mkpa ọ dị ịchọkwa ndị akaebe? Unu nụkwara nkwalu ya? 66 Gịnị bụ mkpebi unu?” Ha zara sị ya, “O kwesiri ka ọ nwụọ!” 67 Mgbe ahụ, ha gbúsara ya ọnụ mmiri asọ n’ihu, tiekwa ya aka. Ndị ọzọ maara ya ụra, 68 sị ya, “Buoro anyị amụma, gị, Kraịst. Onye tiri gị ihe?” 69 Mgbe ahụ Pita nọduru ala na mbara ezi nke obi ahụ. Otu n’ime umụ agboghọ na-eje ozi bjakwutere ya, sị, “Ị bụkwanụ otu n’ime ndị na-eso ụzọ Jisọs onye Galili.” 70 Ma ọ goro n’ihu ha niile sị, “Amaghị m ihe ị na-ekwu.” 71 Mgbe ọ pụrụ gaa nọdụ n’ọnụ ụzọ mbata, nwaagboghọ ọzọ hụrụ ya, gwa ndị nọ n’ebe ahụ sị, “Nwoke a na Jisọs onye Nazaret nọkoro.” 72 Ọzọkwa, o weere ịhụ iyi goọ, “Amaghị m onye nwoke ahụ bụ.” 73 Mgbe oge nta gasiri, ndị guzo n’ebe ahụ bjakwutere Pita sị ya, “N’ezie, ịbụ otu n’ime ha, n’ihi na asụsụ gị agbaala gi ama.” 74 Ọ malitere ịbụ onwe ya ọnụ, na ịhụ iyi sị, “Amaghị m nwoke a.” Mgbe ahụkwa oke ọkpa kwara akwa. 75 Pita chetara okwu ahụ Jisọs kwuru sị, “Tupu oke ọkpa akwaa akwa, ị ga-agonari m ugbo atọ.” O si n’ebe ahụ pụọ, gaa kwaa akwa nke ukwu.

27 Mgbe chi boro, ndịisi nchụaja niile na ndị okenye gbara izu megide Jisọs otu ha ga-esi gbuo ya. 2 Ya mere, ha kere ya agbụ, duru ya pụọ, nyefee ya n’aka Paillet onye bụ govanọ. 3 Mgbe Judas, onye ahụ rara Jisọs nye, hụrụ na a maala Jisọs ikpe ọnwụ, o chegharị weghachikwara ndịisi nchụaja na ndị okenye iri ego ọlaọcha atọ ahụ. 4 Ọ kwuru sị, “Emehiela m, site na ịrara onye aka ya dị ọcha nye ọnwụ.” Ma ha sịrị, “Nke ahụ agbasaghị anyị, ọ bụ mkpa dịrị gị.” 5 Ọ wúsara ego ọlaọcha ahụ n’ala ụlonsọ, pụọ gaa kwọ ụdọ. 6 Ndịisi nchụaja tụtụkọtara ego ahụ kwuo sị, “O megidere iwu itinye ego a n’ime ụlọakụ, n’ihi na ọ bụ ego ọbara.” 7 Mgbe ha gbasiri izu, ha kwekọtara ma were ego ahụ zuta ala n’aka otu ọkpụ ite. Ha mere

ala ahụ ka ọ bụrụ ebe a na-eli ndị ọbja. 8 Nke a mere e ji na-akpo ala ahụ, “Ala Ọbara,” ruo taa. 9 N’uzọ dī otu a, okwu e kwuru site n’ọnụ Jeremaya onye amụma mezuru. “Ha tụtụkọtara mkpuru ego ọlaọcha iri atọ, bụ ọnụahịa onye ahụ, nke ụfọdụ n’ime umụ Izrel kpebiri na a ga-akwụ n’isi ya. 10 Ha ji ego ahụ zụọ ubi onye ọkpụ ite, dī ka Onyenwe anyị nyere m iwu.” 11 N’oge a Jisọs guzo n’ihu govanọ. Govanọ juru ya sị, “Ị bụ eze ndi Juu?” Jisọs siri ya, “Gị onwe gị kwuru ya.” 12 Mgbe ndịisi nchụaja na ndị okenye boro ya ebubo ụgha, o kwughị ihe ọbụla. 13 Ya mere, Paillet siri ya, “Ị naghi anụ ihe ndi a niile ha na-ebo gi?” 14 Ma ọ zaghi ọ bụladi otu mkpuru okwu n’ebubo ndi ahụ. Ihe a gbagwojuru govanọ anya nke ukwu. 15 Ugbu a, ọ bụ omenaala govanọ n’oge mmemme na ọ ga-ahapu otu onye mkporo, bụ onye igwe mmadu hooro. 16 Ma n’oge a e nwere otu onye mkporo nke otutu mmadu maara nke oma. A na-akpo Jisọs Barabas. 17 Mgbe igwe mmadu niile zukoro, Paillet siri ha, “Onye ka unu choro ka m hapuru unu, ọ bụ Jisọs Barabas ka ọ bụ Jisọs onye a na-akpo Kraịst?” 18 N’ihi na ọ maara nke oma na ọ bụ site n’ekworo ka ha ji rara Jisọs nye n’aka ya. 19 Mgbe ọ nokwasiri n’elu oche ikpe ya, nwunye ya zitere ozi sị ya, “Wepukwa aka gi n’ihe gbasara nwoke onye ezi omume ahụ. N’ihi na ahujuru m anya na nro n’abalị gara aga n’ihi ya.” 20 Ma ndisi nchujaja na ndi okenye kwagidere igwe mmadu ahụ ka ha rịọ ya, ka ọ hapuru ha Barabas, ma nye ha Jisọs ka ha gbuo ya. 21 Ọzọkwa, govanọ siri ha, “N’ime mmadu abuo ndi a onye ka unu choro ka m hapuru unu?” Ha siri, “Barabas!” 22 Paillet siri ha, “Gini ka m ga-eme Jisọs onye a na-akpo Kraịst?” Ha niile siri, “Kpogide ya n’obe!” 23 Ọ juru ha sị, “Ọ bụ n’ihi gini? Olee ihe ojoo o mere?” Ma ha tiri mkpu karja ka ha si eti na mbu, na-asi, “Kpogide ya n’obe! Kpogide ya n’obe!” 24 Mgbe Paillet huru na o nweghi ihe ọ puru ime, kama na uzu na ogbaaghara na-amalite. O weere mmiri kwoo aka ya n’ihu igwe mmadu ahụ sị ha, “Aka m di ọcha n’ebe ọbara nwoke a di. Jirinụ aka unu hu maka ya.” 25 Igwe mmadu ahụ zaghachiri ya n’otu olu sị,

“Ka ọbara ya di n’isi anyi na n’isi umu anyi!” elekere ato nke ehie, Jisos tiri mkpu n’oke
 26 Mgbe ahụ ọ hapụrụ ha Barabas. Mgbe ọ
 pịachara Jisos ihe, ọ raara ya nye ka ha kpogide
 ya n’obe. 27 Mgbe ahụ ndị agha gọvano duuru
 Jisos baa n’ogige ulọ ndị agha, mee ka otu ndị
 agha niile gbaa ya gburugburu. 28 Ha yipụrụ
 ya uwe ya, yinye ya uwe mwuda na-acha uhie
 uhie. 29 Ha kpara okpueze nke e ji ogwu mee,
 n’osisi, welie ya elu, chee ya ka ọ n’ụọ. 49 Ma
 kpukwasị ya n’isi. Ha tinyekwara ya mkpara
 achara n’aka nri, gbuo ikpere n’ala n’ihu ya,
 na-akwa ya emo na-asi, “Ekele, Eze ndi Juu!”
 30 Ha gbūrụ ya ọnụ mmiri asọ, werekwa osisi
 ahụ kụọ ya n’isi ọtụtụ mgbe. 31 Mgbe ha ji
 ya mecha ihe ọchị, ha yipụrụ ya uwe ahụ,
 yinyekwa ya uwe nke ya, duuru ya puo, iga
 kpogide ya n’obe. 32 Mgbe ha na-apụ, ha zutere
 otu nwoke onye obodo Sirini a na-akpọ Saimon.
 Ha manyere ya ka o buru obe ya. 33 Mgbe ha
 bjarutere n’ebe a na-akpọ Gọlgota (nke putara,
 “ebe okpokoro isi”). 34 Ha nyere ya mmanya a
 gwara ọgwụ ilu ka ọ n’ụọ. Mgbe o deturụ ya ire,
 o kweghị ya ọnụnụ. 35 Mgbe ha kpogidechara
 ya n’elu obe. Ha fere nza nke ha jiri kee uwe
 ya n’etiti onwe ha. 36 Ha nọdụkwara ala n’ebe
 ahụ na-eche ya nche. 37 N’elu ebe isi ya di, ka
 ha debere ihe ha dekwasiri ebubo ha boro ya.
 Nke a bu ihe ha dere: Onye a bu Jisos, Eze ndi
 Juu. 38 Ha kpogidekwara ya na ndi ohi abuo
 n’obe. Otu onye n’aka nri, onye nke ozo n’aka
 ekpe ya. 39 Ndi na-agafe n’uzo na-ekwuto ya,
 na-efufekwa isi ha, 40 na-asikwa, “Leenu onye
 nwere ike ikwato ulonso Chineke wughachi ya
 na mkpuru ubochi ato! Zopotanu onwe gi! O
 buru na i bu Okpara Chineke si n’elu obe ahụ
 rjdata!” 41 Ndisi nchujaja, ndi ozizi iwu na ndi
 okenye sokwa na-eme ya ihe ochi, na-asi, 42
 “O zopotara ndi ozo, ma o nweghi ike izoputa
 onwe ya. O bu eze ndi Izrel; ya si n’elu obe
 rjdata ugbo a, anyi ga-ekwerekwa na ya. 43
 O tukwasiri Chineke obi, o buru na o masiri
 Chineke, ya naputa ya ugbuga, n’ihi na o kwuru
 si, ‘Abu m Okpara Chineke.’” 44 O buladi ndi ohi
 ahụ a kpogidekorọ ha na ya n’obe nokwa na-
 akpari ya. 45 Ma site n’elekere iri na abuo nke
 ehie ruo n’elekere ato nke ehie, ochichiri
 gbachikotara n’ala ahụ niile. 46 N’oge di ka

otu a, ọ ga-ajoro anyi njo mgbe ahụ karịa na mbụ.” 65 Paillet gwara ha si, “Unu nwere otu ndi agha na-eche nche, kporonụ ha gaa mechisie ili ahụ ike di ka unu si maara eme.” 66 Ya mere, ha kporo ndi agha gaa mechizie onu ili ahụ. Ha kakwara akara n’elu nkume ahụ.

28 Mgbe ubochi izuike gasiri, n’isi ututu ubochi mbu n’ime izu aka, Meri Magdalin na Meri nke ozo, gara ka ha lee ili ahụ. 2 Na mberede, oke ala oma jijiji malitere. N’ihi na mmuo ozi Onyenwe anyi sitere n’elugwe ridata, kpugharia nkume ahụ e ji mechie onu ili ahụ, nokwasikwa n’elu ya. 3 Ihu ya na-enwu di ka amuma. Uwe ya na-achakwa ocha di ka akummiri igwe. 4 N’ihi egwu ya, ndi nche makwara jijiji. Daa n’ala noro di ka ndi nwuru anwu. 5 Ma mmuo ozi ahụ gwara umu nwanyi ahụ si ha, “Unu atula egwu, n’ihi na amaara m na o bu Jisos onye a kporoburu n’elu obe ka unu na-acho. 6 O nokwaghị n’ebe a. O sitela n’onwu bilie, di ka o si kwuo. Bjanu lee ebe o togoburu. 7 Gaanu ngwangwa gwa ndi na-eso uzo ya na e meela ka o si n’onwu bilie. Lee, o burula unu uzo gawa Galili. Ebe ahụ ka unu ga-ahụ ya. Chetakwanu ihe m gwara unu.” 8 Ha ji oke egwu na onu puo osiso site n’ili ahụ, gbara oso gawa ikoro ndi na-eso uzo ya. 9 Na mberede, Jisos zutere ha si ha, “Ndeewonu!” Ha bjakwutere ya, jide ukwu ya abuo aka, kporokwa isiala nye ya. 10 Ya mere Jisos gwara ha si, “Unu atula egwu. Gaanu, gwanu umunne m ka ha gaa Galili. Ha ga-ahụ m n’ebe ahụ.” 11 Mgbe ha na-aga, ufodu ndi agha chere ili ahụ nche batara n’ime obodo. Ha gara kororo ndisi nchujaja ihe niile mere. 12 Emesja, ndi nchujaja na ndi okenye zukotara kwekoritaa inye ndi agha ahụ okpurukpu ego, 13 si ha, “Ihe a ka unu ga-ekwu, ‘Ndi na-eso uzo ya bjara n’abalị zuru ya n’ohi mgbe anyi no na-arahu ọra.’ 14 O buru na nke a eruo govanọ ntị, anyi ga-emeta ya mma, ma mee ka unu puo na nsogbu.” 15 Ha naara ego ahụ, meekwa di ka e ziri ha. Akuko a ka a gbasara n’etiti ndi juu ruo taa. 16 Ma ndi ikom iri na otu ahụ bu ndi na-eso uzo ya gara Galili, n’elu ugwu ebe Jisos gwara ha gaa. 17 Mgbe ha huru ya, ha kporo isiala nye ya. Ma ufodu n’ime ha nwere obi abuo. 18 Jisos

bjara ha nso, gwa ha si, “E werela ikike niile di n’elugwe na nke di n’elu ọwa nye m. 19 Ya mere, gaanu mee ka mba niile buru ndi na-eso uzo m, na-emenu ha baptizim n’aha nke Nna, na nke Okpara, na nke Mmuo Nso. 20 Ziekwanu ha ka ha na-eme ihe niile m nyere unu n’iwu. Ma chetanu na m na-anonyere unu mgbe niile, ruo ogwugwu oge.” (aiōn g165)

Mak

1 Mmalite ozioma maka Jisosh Krajist, Okpara Chineke. **2** Dika e dere ya rij n'akwukwo Ajzaya onye amuma si, "Aga m ezipu onyeozim m n'ihu gi, onye ga-edozi uzoz gi." **3** "Otu onye na-eti mkpu n'ozara, na-asij, 'Dozienuz uzoz maka Onyenwe anyi, meenu ka okporuzoz ya guzozie.'" **4** Jon omee baptizim putara na-eme baptizim n'ozara, ma na-ekwusa baptizim nke ncheghari maka mgbaghara mmehie. **5** Ndi mmadu si n'akuku Judia niile na ndi niile bi na Jerusalem puru jekwuru ya. Ka ha na-ekwuputa mmehie ha, o mere ha baptizim n'osimiri Jordan. **6** Uwe Jon yi n'ahu ya bu nke e ji aji inyinya kamel mee. O kekwaro ihe okike e ji akpukpo anu mee n'ukwu ya. Nri ya bu igurube na mmanu anu. **7** O kwusara si: "Onye di ike karja m na-abia n'azu m. Onye m na-erughi ihudata ala topu eriri akpukpoukwu ya. **8** Eji m mmiri na-eme unu baptizim, ma o ga-eji Mmuo Nso mee unu baptizim." **9** N'oge ahu, Jisosh sitere na Nazaret nke Galili bia n'osimiri Jordan, ebe Jon mere ya baptizim. **10** Ma mgbe o si n'ime mmiri ahu na-aputa, o huru ka eluigwe meghere. Hukwa Mmuo Nso di ka nduru ka o ridatara bekwasi ya n'isi ya. **11** Otu olu si n'eluigwe daa, "I bu Okpara m huru n'anya, ihe gi di m ezi mma." **12** Ngwangwa, Mmuo Nso duuru ya baa n'ime ozara. **13** O nokwara n'ime ozara ahu iri ubochi anoz, ebe ekwensu nwara ya onwunwa. Ya na umu anu ohia nokwa. Ma ndi mmuoz ozi jeere ya ozi. **14** Mgbe e tinyesiri Jon n'ulo mkporo, Jisosh gara na Galili, na-ekwusa ozioma Chineke. **15** O siri, "Oge ahu eruola, alaeze Chineke di nso. Chegharianu ma kwerekwanu n'ozoma." **16** Mgbe Jisosh na-aga n'akuku osimiri Galili, o huru Saimon na Andru nwanne ya, ka ha na-awunye ugbu ha n'ime mmiri n'ihu na ha bu ndi oku azu. **17** Jisosh siri ha, "Bianu soro m, m ga-emekwa unu ndi oku na-akuta mmadu." **18** Ngwangwa ha hapuru ugbu azu ha ma soro ya. **19** Mgbe o gaturu n'ihu nke nta, o huru Jemis nwa Zebedi na nwanne ya bu Jon ndi no n'ime ugbo mmiri, na-ekezi ugbu azu ha. **20** Ngwangwa, o kporo ha, ha hapuru nna

ha Zebedi na ndi o goro oru n'ime ugbo soro ya. **21** Ha gara Kapanom, mgbe ubochi izuikuru, o bara n'ime uloz ekpere ma malite izi ha ihe. **22** Ozizi ya juru ha anya nke ukwu, n'ihu na o ziri ha ihe dika onye nwere ikike, o bughi di ka nke ndi ozizi iwu. **23** Ma n'otu oge ahu, otu nwoke no n'ime uloz ekpere ahu nke mmuoz na-adighi ocha bi n'ime ya, tiri mkpu n'oke olu, **24** si, "Gini ka anyi na gi nwekoro, gi Jisosh onye Nazaret? I biala ila anyi n'iyi? Amaara m onye i bu, Onye Nso nke Chineke." **25** Ma Jisosh baara ya mba si ya, "Mechie onu sikwa n'ime ya putu!" **26** Mmuoz ahu na-adighi ocha seere ya, mee ka ahu ya maa jijiji, o tiri mkpu n'oke olu, ma sikwa n'ime ya putu. **27** Ha niile bu ndi no n'onodu ihe iju anya ma na-ajurita onwe ha ajuru si, "Gini bu nke a? Ozizi ohuru ya na ikike! O na-enye o buladi mmuoz na-adighi ocha iwu. Ha na-erubekwara ya isi." **28** Akuko banyere ya gbasara ngwangwa ruo akuku niile nke Galili. **29** Ngwangwa ha hapuru uloz ekpere ahu, ha na Jemis na Jon soro banye n'uloz Saimon na Andru. **30** N'oge a, nne nwunye Saimon dina n'akwa ndina. Ahu oku jikwa ya. Ha mere ka o mata banyere ya. **31** O gakwuru ya, jide ya n'aka selite ya elu. Ahu oku ahu hapuru ya. O malitekwaro ile ha obia. **32** N'oge uhuruchi, mgbe anwu dara, ha kputaara ya ndi niile ahu na-esighi ike na ndi mmuoz ojoo bi n'ime ha. **33** Obodo ahu niile gbakoro n'onu uzoz. **34** O gworo otutu ndi bu oria di iche iche, o chupukwara otutu mmuoz ojoo ma o kweghi ka mmuoz ojoo ndi ahu kwuo okwu n'ihu na ha matara onye o bu. **35** N'isi ututu, mgbe ochichiri ka gbachiri, o biliri, ga ebe o ga-anoro onwe ya, naani ya. N'ebe ahu kwa ka o no kpee ekpere. **36** Saimon na ndi ya na ha no puru na-achoghari ya. **37** Ma mgbe ha huru ya, ha siri ya, "Mmadu niile na-achoghari gi!" **38** O zaghachiri ha si, "Ka anyi gaanu ebe ozoz, n'obodo ndi ozoz di anyi gburugburu, ka m zisakwara ha ozioma. O bu n'ihu nke a ka m ji bia." **39** Ya mere, o puru jegharja na Galili niile na-ekwusa ozioma n'uloz ekpere ha niile, na-achupukwa mmuoz ojoo. **40** Otu onye ekpenta bjakwutere ya gbuo ikpere n'ala rizo ya si, "O buru na i choro, i puru ime

ka m di ọcha.” 41 Ebe o juputara n’omijiko, Jisọs setipuru aka ya metu ya si, “Achoro m, di ọcha!” 42 Ngwangwa ekpenta ya hapuru ya, e mekwara ka o di ọcha. 43 Mgbe ahụ, Jisọs ji ido aka na nti zilaga ya, 44 o gwara ya si, “Hukwa na o dighi onye obula i ga-agwa ihe a. Kama gaa gosi onye nchujaja onwe gi. Chukwa aja di ka Mosis nyere n’iwu, maka ime ka i di ọcha gi, ka o buru ihe ama nye ha.” 45 Ma o puru malite ikosa akuko banyere ogwugwo ya ebe niile. N’ihi ya Jisọs enwekwaghi ike ibanye n’obodo, kama o gara noro n’ebe zoro ezo. Ma ndi mmadu nabajakwutekwa ya site n’ebe niile di iche iche.

2 Mgbe ubochi ole na ole gafesiri, o bataghachiri na Kapanom. Ndi mmadu nuru na o loghachila. 2 Igwe mmadu zukotara n’ime ulo ahụ nke mere na ohere afodughi o buladi n’onu uto. O kwusakwaara ha ozioma. 3 Ndi ikom ufodu buteere ya otu nwoke ahụ ya kponwuru akponwu. O bu mmadu ano bu ya. 4 Ebe ha na-enweghi ike ibutere ya Jisọs n’ihi igwe mmadu, ha gwupuru oghere n’elu ulo ebe ahụ o no. Mgbe ha gwupusiri ya, ha budatara onye ahụ ahụ ya kponwuru akponwu n’ute o jiri dina. 5 Mgbe Jisọs huru okwukwe ha, o siri onye ahụ ahụ ya kponwuru akponwu, “Nwa m nwoke, agbagharala gi mmehie gi.” 6 Ma ufodu ndi ozizi iwu noduru ala n’ebe ahụ nache n’ime obi ha si, 7 “Gini mere onye a ji nachekwulu Chineke? Onye puru igbaghara mmehie ma o bughị naani Chineke?” 8 Ngwangwa Jisọs matara n’ime mmuo ya na ha na-atule okwu a n’ime obi ha. O siri ha, “Gini mere unu ji nache ihe di otu a n’obi unu? 9 Olee nke ka mfe: o bu igwa onye a akuku ahụ ya kponwuru akponwu, ‘A gbagharala gi mmehie gi niile,’ ka o bu i si, ‘Bilie chiru ute gi jeharja?’ 10 Ma igosi unu na Nwa nke Mmadu nwere ikike n’uwa igbaghara mmehie.” O siri onye ahụ akuku ahụ ya kponwuru akponwu, 11 “Ana m asi gi, bilie, chiru ute gi laa n’ulo gi.” 12 O biliri, chiru ute ya puo n’ihu mmadu niile. Nke a juru ndi niile no n’ebe ahụ anya. Ha toro Chineke na-asi, “Anyi ahubeghi ihe di otu a mbu!” 13 Emesija, Jisọs puru gaa n’akuku osimiri ahụ. Igwe mmadu bajakwutere ya. O malitere izi ha ihe. 14 Mgbe

o na-aga n’ihu, o huru Livayi nwa Alfios ka o noduru ala n’ulo inakota utu. O siri ya, “Soro m,” o biliri sooro ya. 15 Mgbe o na-eri nri uhuruchi n’ulo Livayi, otutu ndi ona utu na ndi mmehie soro ya na ndi na-eso uto ya noro ebe ahụ, n’ihi na ndi na-esogharu ya di otutu. 16 Mgbe ndi ozizi iwu nke ndi Farisii huru ya ka o so ndi mmehie na ndi ona utu na-eri nri, ha juru ndi na-eso uto ya si, “Gini mere o ji eso ndi mmehie na ndi ona utu na-eriko nri?” 17 Mgbe o nuru nke a, Jisọs siri ha, “Mka dibia adighi akpa ndi ahụ di ike, kama o bu ndi ahụ na-esighi ike. Abiaghi m ikpo ndi ezi omume kama ndi mmehie.” 18 N’oge a, ndi na-eso uto Jon na ndi Farisii na-ebu onu. Ndi mmadu bjara juo ya si, “Gini mere ndi na-eso uto Jon na ndi na-eso uto ndi Farisii ji ebu onu, ma ndi nke gi adighi ebu onu?” 19 Jisọs siri ha, “O kwesiri na ndi a kporo oriri olulu di na nwunye ga-ebu onu mgbe onye na-ahu nwunye oheru no n’etiti ha? Ha apughi ibu onu ogologo oge ya na ha no. 20 Ma oge na-abia mgbe a ga-ewepu onye na-ahu nwunye oheru. N’ubochi ahụ ka ha ga-ebu onu. 21 “O dighi onye na-eji akwa oheru kwachie ebe akwa ochie siri doka. O buru na o mee nke a, akwa oheru ahụ ga-adokapu site na nke ochie mee ka ndoka ya di njo karja. 22 O dighi onye na-agbanye mmanya oheru na karama akpukpo ochie. O mee nke a, mmanya ahụ ga-agbawa karama akpukpo ochie ahụ, mee ka karama na mmanya laa n’iyi. Ee, a na-agbanye mmanya oheru n’ime karama akpukpo oheru.” 23 Otu ubochi izuike, ya na ndi na-eso uto ya na-agafe n’ubi a kuru oka. Di ka ha na-agafe, ndi na-eso uto ya malitere igho ufodu ogbe oka n’ime oka ndi ahụ. 24 Ndi Farisii siri ya, “Lee, gini mere ha ji nache ihe megidere iwu n’ubochi izuike.” 25 Ma o siri ha, “Unu agutaghi ihe Devid na ndi so ya mere mgbe aguu guru ha? 26 N’oge Abjata bu onyeisi nchujaja, o banyere n’ulo Chineke taa achicha e chere n’ihu ya, nke ziri ezi na o bu naani ndi nchujaja kwesiri ita ya. O nyetukwara ndi ya na ha so.” 27 Mgbe ahụ, o gwakwara ha si, “E mere ubochi izuike maka mmadu, emeghi mmadu maka ubochi izuike.” 28 Ya mere, Nwa nke Mmadu bu Onyenwe o buladi ubochi izuike.

3 N'oge ozo, o banyere n'ulo ekpere, otu nwoke aka ya kponwuru akponwu nokwa n'ebe ahụ. 2 Ufodu ha no na-achọ ụzọ ha ga-esi boo ya ebubo, ya mere ha lekwasiri ya anya ihu ma o ga-agwo ya orja n'ubochi izuike. 3 Ma o gwara nwoke ahụ aka ya kponwuru akponwu si, "Bilie guzoro n'etiti ebe a." 4 Mgbe ahụ o juru ha si, "Olee nke ziri ezi n'iwu ime n'ubochi izuike: o bu ime ezi ihe ka o bu ime ihe ozo, izoputa ndu ka o bu ila ndu n'iyi?" Ma ha gbachiri nkiti. 5 O lere ha anya n'ibe, o wutere ya n'ihu na obi ha kporo nku. O siri nwoke ahụ, "Setipu aka gi." O setipuru aka ya, aka ya dizikwara nke oma. 6 Ngwangwa, ndi Farisii sitere n'ebe ahụ puo n'ibe. Gaa soro ndi otu Herod gbaa izu otu ha ga-esi laa ya n'iyi. 7 Ma Jisos na ndi na-eso ụzọ ya sitere n'ebe ahụ puo gaa nodu n'akuku osimiri. Igwe mmadu ndi sitere na Galili sooro ya. 8 Mgbe ha nuru ihe niile o na-eme, otutu mmadu bjakwutere ya site na Judia, na Jerusalem, na Idumia na obodo ndi di n'ofe Jordan, na gburugburu Taja na Saidon. 9 N'ihu idi ukwu nke igwe mmadu ahụ, o gwara ndi na-eso ụzọ ya ka ha debere ya ugbo mmiri nta nso ka o banye, iji gbochie igwe mmadu ahụ ikpagbu ya. 10 N'ihu na o gwola otutu ndi orja, nke mere na ndi bu orja di iche iche na-agbalisi ike imetu ya aka. 11 Mgbe obula kwa ndi mmuo na-adighi ocha bi n'ime ha huru ya, ha na-ada n'ala n'ihu ya na-eti mkpu na-asi, "I bu Okpara Chineke!" 12 Ma o na-enyesi ha iwu ike ka ha hapu ikowa onye o bu. 13 O rigooro n'elu ugwu ma kporo ndi o chorọ nye onwe ya. Ha bjakwutekwara ya. 14 O hoputara mmadu iri na abuo ndi ya na ha ga-anọ, mee ha ndi ozi. Ndi o ga-ezipu ikwusa ozioma, 15 nakwa ndi ga-enwe ikike ichupu mmuo ozo. 16 Ndi a bu mmadu iri na abuo ndi o hoputara. Saimon (onye o kporo Pita). 17 Jemis nwa Zebedi na Jon nwanne ya (ndi o gughariri aha Boanajis, nke putara "umu egbe eluigwe"), 18 Andru, Filip, Batalomi, Matiu, Tomos, Jemis nwa Alfios, Tadios, Saimon onye a na-akpo Zilot, 19 na Judas Iskariot, onye raara ya nye. 20 Emesia, o lotara n'ulo, ma igwe mmadu gbakotakwara ozo nke mere na ha enweghi ohere iri nri. 21

Mgbe ndi ikwu ya nuru nke a, ha bira gbalia idulata ya n'ulo ha, n'ihu na ndi mmadu na-asi, "Isi adighi ya mma." 22 Ma ndi ozizi iwu si Jerusalem bja siri, "Mmuo Belzebug bi n'ime ya! O bukwa n'ike onyeisi ndi mmuo ozo ka o ji achupu mmuo ozo." 23 Ma o kporo ha jiri ilu gwa ha okwu si, "Ekwensu o puru ichupu ekwensu? 24 O buru na alaeze ekewa megide onwe ya alaeze ahụ apughi iguzo. 25 O buru na ezinaulo ekewa megide onwe ya, ezinaulo ahụ apughi iguzo. 26 O burukwa na ekwensu ebilie megide onwe ya si otu a nwee nkewa, o nweghi ike iguzo; kama ogwugwu oge ya abjala nso. 27 N'ezie, o dighi onye nwere ike ibanye n'ulo nwoke di ike kwakorọ ngwongwo ya niile, ma o bughu ụzọ kee nwoke ahụ siri ike agbu. Mgbe ahụ o ga-enwe ike ibanye n'ulo ya, zukoro ngwongwo ya niile. 28 N'ezie agwa m unu, na a ga-agbaghara umu mmadu mmehie na nkwalu niile nke ha kwuru. 29 Ma onye obula ga-ekwulu Mmuo Nso, enweghi ike igbaghara ya. O bu onye ikpe mmehie ebighi ebi mara." (aiōn g165, aiōnios g166) 30 O kwuru nke a n'ihu na ha na-asi, "Mmuo na-adighi ocha bi n'ime ya." 31 Mgbe ahụ, nne ya na umunne ya ndi nwoke bira, guzoro n'ezie. Ha ziri ozi ka a kporo ya. 32 Igwe mmadu gbara ya gburugburu mgbe ahụ gwara ya si, "Lee, nne gi na umunne gi ndi nwoke na ndi nwanyị guzo n'ezie. Ha chorọ ihu gi." 33 O zara si, "Onye bu nne m, ndi ole bukwa umunne m ndi nwoke?" 34 Mgbe ahụ, o lere ndi no ya gburugburu anya ma si, "Ndi a bu nne m, na umunne m ndi nwoke! 35 Onye obula na-eme uche Chineke bu nwanne m nwoke, na nwanne m nwanyi, na nne m."

4 N'oge ozo, o malitere izi ihe n'akuku osimiri. Igwe mmadu di ukwu gbara ya gburugburu, nke mere na o banyere n'ime ugbo nodu ala n'ime ya n'elu mmiri ahụ, ma igwe mmadu ahụ nokwa n'akuku osimiri ahụ. 2 O bidoro i kuziri ha otutu ihe n'ilu, ma n'ozizi ya, o siri ha, 3 "Geenu nti! Otu onye oru ubi puru gaa iku mkpuru ya. 4 Mgbe o na-agma mkpuru, ufodu mkpuru dara n'akuku ụzọ, umu nnunu bira tuturia ha. 5 Ufodu mkpuru dara n'ala nkume, ebe aja ntakiri di. Ha puputara ngwangwa n'ihu

na ala di n'ebe ahụ emighi emi. 6 Ma mgbe anwu wara, o chagburu ha, ha kpõnwuõ n'ih na ha enweghi mgborõgwu. 7 Mkpuru ndi ozo dara n'etiti ogwu; ogwu ahụ tolitere kpagbuo ha. Ha amikwaghị mkpuru. 8 Mkpuru ndi ozo nke dara n'ezì ala, puru, tolite, ma mja mkpuru na mmuba iri ato, iri isii, o buladi otu nari." 9 O siri ha, "Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru." 10 Ma mgbe o no naani ya, ndi ozi iri na abuo ahụ na ndi ozo no ya gburugburu juru ya ajuju banyere ilu ahụ. 11 O gwara ha si, "Enyela unu ihe omimi nke alaeze Chineke. Ma ndi no n'ezì, a na-agwa ha ihe niile n'ilu, 12 nke mere na, "Ha ga na-ele anya, hukwa, ma ha agaghị ahụ ihe obula, ha ga na-anu, nukwa, ma ha agaghị aghota ihe obula, ma o bughị ya, ha nwere ike chigharia buru ndi a gbaghaara." 13 Mgbe ahụ, o juru ha si, "O bu na unu aghotaghị ilu a? Unu ga-esikwa ana ghotu ilu ndi ozo? 14 Ogha mkpuru ahụ na-agma okwu Chineke. 15 Mmadu ufodu di ka mkpuru ndi ahụ dara n'akuku uzo, ebe a kuru okwu ahụ. Ngwangwa ha nuru ya, ekwensu na-abia naru ha okwu ahụ nke a kuru n'ime ha. 16 Ndi ozo di ka mkpuru a kuru n'ala nkume. Ha nuru okwu ahụ, were onu nabata ya n'otu mgbe ahụ. 17 Ma ebe ha na-enweghi mgborõgwu n'ime ha, ha na-anõ nwa oge nta. Mgbe nsogbu maõbu kpagbuo bjara n'ih okwu ahụ, ngwangwa ha na-adachapu. 18 Ndi nke ozokwa, di ka mkpuru dara n'etiti ogwu, nuru okwu ahụ; 19 ma nchekasi nke ndu a, na nghogbu nke akunuba, na oke ochicho, nakwa ihe ndi ozo na-abata, kpagbuo okwu ahụ, mee ka o ghara imi mkpuru. (aiõn g165) 20 Ndi ozo, di ka mkpuru a kuru n'ezì ala, nuru okwu ahụ, nabata ya ma mja mkpuru di iri ato, iri isii, maõbu otu nari." 21 O siri ha, "A na-ebute oriõna ka e jiri efere kpuchie ya maõbu dõnye ya n'okpuru akwa ndina? O bughị ka a dõba ya n'elu ihe idõba iheokwu? 22 N'ih na ihe niile e zoro ezo ga-aputa ihe ma ihe niile e kpuchiri ekpuchi ka a ga-emesia kpughee. 23 Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru." 24 O siri ha, "Kpacharanu anya ihe unu na-anu. O bukwa ihe unu ji tuõro ndi ozo ka a ga-eji tuõro unu, maõbu kari. 25 Onye nwere ihe ka a ga-

enye kari; onye na-enweghi, o buladi nke o nwere ka a ga-anapu ya." 26 O sikhara, "Alaeze Chineke yiri ihe di otu a. O dika mgbe otu onye ghara mkpuru n'ala ubi. 27 Ehihie na abali, ma o no n'ura ma o tetara, mkpuru ahụ na-epupute na-etokwa, ma o maghi ka o si na-eme. 28 Ala ahụ n'onwe ya na-eme ka mkpuru ahụ puo. O na-epupute na mbu, too oko, emesia isi oka, n'ikpeazu o mikwara mkpuru kara aka n'oko ya. 29 Mgbe oka ahụ chara igho ya, o na-eji mma iwe ihe ubi ya bia gbutuo oka ahụ, ghoro kwa ogbe oka laa, n'ih na oge iwe ihe n'ubi eruola." 30 Ozokwa, o siri, "Gini ozo ka anyi puru isi na alaeze Chineke yiri? Udi ilu di ana ka anyi ga-eji kowa ya? 31 O di ka mkpuru mostaadi, nke bu mkpuru dikarisiri nta nke a na-aku n'ala. 32 Ma mgbe a kuru ya, o na-eto bukaria ihe niile a kuru n'ubi, o na-enwe alaka di ukwu nke bu na umu anu ufe nke eluigwe na-ezukwa ike n'okpuru ya." 33 O jiri otutu ilu yiri ndi a gwa ha okwu di ka ha puru ighota. 34 O nweghi oge obula o gwara ha okwu hapu iji ilu. Ma ya na ndi na-eso uzo ya naani nõdu, o na-akowara ha ihe niile. 35 N'ubochi ahụ n'oge uhuruchi, o gwara ndi na-eso uzo ya si, "Ka anyi gafee n'ofe nke ozo." 36 Ha hapuru igwe mmadu ahụ ma kporo ya, otu o di, ya na ha banyere n'ime ugbõ. Ugbõ ndi ozo dikwa na-eso ya. 37 Oke ifufe di ike bidoro ife, ebili mmiri na-awubakwa n'ugbo ahụ ruo na ugbõ ha fõduru ntakiri ka mmiri mie ya. 38 Ma Jisõs no n'azu azu ugbõ ahụ na-arahu ura n'elu ohiri isi. Ndi na-eso uzo ya kpotere ya si ya, "Onye ozizi, o metughị gi n'obi na anyi n'ala n'iyi?" 39 O biliri oto, baara ifufe ahụ mba sikhwa osimiri ahụ, "Kwusi! Dere jii!" Ifufe ahụ kwusiri, ebe niile dajuru deere jii. 40 O siri ndi na-eso uzo ya, "Gini mere unu ji atu oke egwu? O bu na unu enwebeghi okwukwe?" 41 Ha niile turu egwu, jurita onwe ha si, "Onye bu onye a? O buladi ifufe na ebili mmiri na-erubere ya isi!"

5 Ha gafere n'ofe ozo nke osimiri ahụ n'akuku obodo Gerazin. 2 Mgbe Jisõs sitere n'ugbo ahụ puta, otu nwoke mmuõ na-adighi ocha si n'ebe a na-eli ozu bia zute ya. 3 Nwoke a bi n'etiti ili ndi ahụ. O dikwaghị onye obula puru

ike ya agbụ, ọ bụladị jji eriri igwe kee ya. 4 N'ihina e keela ya agbụ ụkwụ n'aka ọtụtụ oge ma ọ dọbisiri eriri igwe ndị ahụ, gbajisiekwa mkpọrọ igwe dī ya n'ụkwụ. Ọ dīkwaghī onye nwere ike ijideli ya. 5 Ọ na-agaghari n'etiti ili ahụ ehiehie na abalī na n'ugwu dī ya gburugburu, na-etimkpụ, na-eji nkume dī nkọ na-egbukasī onwe ya ahụ. 6 Mgbe o sitere n'ebe dī anya hụ Jisọs, ọ gbaara ọsọ gaa gbuo ikpere n'ihu ya. 7 O tiri mkpu n'oke olu sī, "Gīnī ka mụ na gī nwekọrọ, Jisọs, Ọkpara Chineke Onye kachasī ihe niile elu? Eji m aha Chineke na-arịọ gī, biko, atala m ahūhū." 8 N'ihina o nyela ya iwu sī, "Si n'ime nwoke a pūta, gī mmụọ na-adighī ọcha!" 9 Mgbe ahū Jisọs jurū ya sī, "Gīnī bụ aha gī?" Mmụọ ọjọọ ahū zaghachiri ya sī, "Aha m bụ Lijion, n'ihina anyī dī ọtụtū." 10 Ma ọ rịsiri ya arịrịọ ike ka ọ ghara ichupū ha site n'obodo ahū. 11 Igwe ezi nọ nso n'ebe ahū na-akpa nri, na ndīda ugwu dī n'ebe ahū. 12 Mmụọ ọjọọ ndī a rịrọrọ ya sī, "Biko ziga anyī n'etiti igwe ezi ndī a, ma hapū anyī ka anyī banye n'ime ha." 13 Ọ hapurū ha; mmụọ ndī ahū na-adighī ọcha pūtara baa n'ime igwe ezi ndī ahū. Igwe ezi ahū niile, ọnụọgụgụ ha ruru puku abụọ, gbaara ọsọ site na mkputamkpụ ala ọnụ mmiri dakpuo n'ime osimiri ebe mmiri riri ha niile. 14 Ndī na-elekọta igwe ezi ahū gbaara ọsọ laa, kọsaa ihe mere n'ime obodo nakwa n'ala ahū niile. N'ihina nke a, ọtụtū mmadū pūtara ilere ihe mere. 15 Ha bīakwutere Jisọs, hū nwoke ahū nke igwe mmụọ ọjọọ bibu n'ime ya. O yi uwe, nọdū ala, burūkwaa onye uche ya zuruoke; egwu jidere ha. 16 Ndī hurū ihe mere kọrọrọ ihe niile mere nwoke ahū mmụọ ọjọọ bibu n'ime ya. Ha kọkwaara ihe mere igwe ezi ndī ahū. 17 Mgbe ahū, ha bidooro iriọ Jisọs ka ọ pūọra ha n'akūkwū ala ha. 18 Dī ka ọ na-achọ ibanye n'ime ụgbọ, nwoke ahū mmụọ ọjọọ ndī ahū bibu n'ime ya rịrọrọ ya ka o soro ha. 19 Ma Jisọs ekweghī, kama ọ siri ya, "Laa n'ulọ, lakwuru ndī enyi gī, kọrọrọ ha ihe ọma Onyenwe anyī meere gī, na otu o si meere gī ebere." 20 Ya mere, o si n'ebe ahū pūọ, malitekwa ikoša n'ime mpaghara Dekapolīs ihe ọma Jisọs meere ya. Ihe a juru mmadū niile anya. 21 Mgbe Jisọs jiri ụgbọ mmiri gafee n'akūkwū nke ọzọ, ọtụtū igwe mmadū zukoro gbaa ya gburugburu mgbe ọ nọ n'akūkwū osimiri. 22 Ma otu n'ime ndīsī ulọ ekpere nke aha ya bụ Jairoso bīara, mgbe ọ hurū ya, ọ dara n'ala n'ụkwū ya, 23 rịsīe ya aririọ ike sī, "Ada m nwanyī nke nta nọ n'onu ọnwū ugbu a. Biko, bīa ka i bikwasī ya aka gī ka agwọ ya, ka ọ dīkwa ndū." 24 Ya mere, Jisọs soro ya gawa. Oke igwe mmadū sokwa ya na-akpagbu ya. 25 Ma otu nwanyī nọkwa n'ebe ahū, onye nọrī na-ariya oriya oruru ọbara afọ iri na abūọ. 26 Ọ taala ahūhū dī ukwuu n'aka ndī dibīa, mefukwaa ihe niile o nwere. Ma kama oriya ya idī mma, ọ na-aga n'ihu idī njo. 27 Ebe ọ nurūla akūkwū banyere Jisọs, o sooro igwe mmadū ndī ahū, sitere n'azū metū uwe ya aka. 28 N'ihina o kwulari n'ime obi ya sī, "Ọ burū nnoo na m enwe ike metū naanī uwe ya aka, a ga-agwokwa m." 29 Ngwangwa oruru ọbara ya kwusiri. Ọ matakwara n'ime onwe ya na ya enwerela onwe ya site n'oriya ya. 30 N'otu oge ahū Jisọs matara na ike esitela ya n'ahū pūọ. Ọ tughariri gburugburu n'etiti igwe mmadū ahū juo sī, "Onye meturū uwe m aka?" 31 Ndī na-eso ụzọ ya siri, "Lee ọtụtū igwe mmadū gbara gī gburugburu, i sikwa aṅaa na-aju, 'Onye meturū uwe m aka?'" 32 Ma Jisọs gara n'ihu na-ele anya gburugburu ihū onye mere ya. 33 Ma nwanyī ahū, ebe ọ matara ihe mere n'ahū ya, bīara n'egwu n'ima jijiji daa n'ụkwū ya, gwa ya eziokwu niile. 34 Ọ siri ya, "Ada m nwanyī, okwukwe gī agwọla gī. Laa n'udo nwerekwa onwe gī site n'oriya gī." 35 Mgbe ọ ka nọ na-ekwu okwu, ụfọdū ndī mmadū sitere n'ulọ onyeisi ulọ ekpere bīara sī, "Ada gī nwanyī anwūla, olee ihe mere i ji esogbu onye ozizi a ọzọ?" 36 Ma ka ọ nurū ihe ha kwuru, Jisọs gwara onyeisi ulọ ekpere ahū sī ya, "Atūla egwu, naanī kwere." 37 Ọ kweghī ka onye ọbūla ọzọ soro ya ma ọ bughī Pita, na Jemis na Jon nwanne Jemis. 38 Mgbe ha bīarutere n'ulọ onyendu ulọ ekpere ahū, ọ nurū ụzū hūkwaa ọtụtū mmadū ka ha nọ na-akwa akwa na-etikwa mkpu akwa. 39 Mgbe ọ batara, ọ siri ha, "Gīnī mere unu ji na-akwa akwa na-etikwa mkpu akwa? Nwatakiri a anwughī anwū, ọ na-arahū ural!" 40 Ma ha chirī ya ọchi. Mgbe ọ

chupusiri ha niile n'ezì, ò kpòrò nne na nna nwantakiri ahụ, na ndi ya na ha so, banye n'ime ulò ebe nwantakiri ahụ dina. 41 O jidere ya n'aka si ya, "Talita koum!" (nke putara, "Nwa agboghò nta, asi m gi bilie!"). 42 Otu mgbe ahụ nwaagboghò nta ahụ biliri otò bido ijeghari (ò gbara afò iri na abụ). Nke a juru ha niile anya nke ukwu. 43 Ma ò dọsiri ha aka na ntị ike, ka ha ghara igwa onye obula ihe mere. Ò siri ha, "Nyenu ya nri ka o rie."

6 Ò sitere n'ebe ahụ può laghachi n'obodo nke a muru ya. Ndi na-eso uzò ya sooro ya gaa. 2 N'ubochi izuike, ò banyere n'ulò ekpere bido izi ihe. Ozizi ya juru otutu ndi gere ya ntị anya. Ha kwuru si, "Ebe ka nwoke si muta ihe ndi a niile? Gini nwa bu amamihe nke a e nyere ya? Lekwa oru ebube nke a o ruru? 3 Onye a o bughị onye kapinta ahụ? Ò bughị nwa Meri, burukwa nwanne Jemis, Josef, Judas na Saimon? Umunne ya ndi inyom ha esoghi anyi noro n'ebe a?" Iwe were ha n'ebe o no. 4 Ma Jisos zara ha si, "Onye amuma adighi enwe nsopuru obula n'obodo a muru ya, na n'etiti ndi ikwu ya na n'ezinaulo o siri puta." 5 Ò rughi oru ebube obula n'ebe ahụ. Ihe o mere bu naani ibikwasị mmadu ole na ole ahụ na-esighi ike aka n'isi gwọ ha. 6 Enweghi okwukwe ha juru ya anya. O jeghari kwara n'obodo nta niile gburugburu na-ezi ihe. 7 Ò kpòrò mmadu iri na abuo ahụ na-eso ya, nye ha ikike zipu ha, abuo abuo. O nyere ha ikike ichupu mmuò na-adighi ocha. 8 Ndi a bu iwu o nyere: "Unu ewerekwala ihe obula maka njem a, karikwa mkpanaka. Unu ewela achicha, maobu akpa, unu etinyela ego obula n'ime belit unu. 9 Yirinu akpukpoukwu unu, unu eyikwala kariya otu uwe. 10 Mgbe obula unu banyere n'ulo obula, nogideni n'ebe ahụ ruo mgbe unu hapuru obodo ahụ. 11 Ma o buru na obodo obula anabataghi unu maobu egeghi unu ntị, kuchapunu aja di n'ukwu unu mgbe unu na-apu, ka o buru ihe ama megide ha." 12 Ha puru kwusara ndi mmadu ka ha chegharia. 13 Ha chupuru otutu mmuò ojoo, teekwa otutu ndi ahụ na-esighi ike mmanu, gwọ ha. 14 Eze Herod nuru akuko banyere ya, n'ihu na aha Jisos aghola okwu a kpu n'onu. Ufodu na-asi, na o

bụ "Jon omee baptizim; na e meela ka o site na ndi nwuru anwu bilie. Ò bukwa nke a mere ka ike oru ebube ji di n'ime ya." 15 Ndi ozò na-asi, "Ò bu ilaija." Ma ndi ozokwa kwuru na o bu onye amuma di ka otu n'ime ndi amuma mgbe ochie. 16 Ma mgbe Herod nuru nke a, o siri, "Jon onye ahụ m bipuru isi, emeela ka o site n'onwu bilie!" 17 N'ihu na Herod n'onwe ya nyereru iwu ka e jide Jon kee ya agbu tuba ya n'ulo mkporo. O mere nke a n'ihu Herodias buru nwunye Filip nwanne ya, onye o kpore dika nwunye ya. 18 N'ihu na Jon gwara Herod si, "Ò bughị ihe ziri ezi n'iwu ka i kpore nwunye nwanne gi nwoke." 19 N'ihu ya Herodias bu iro n'obi megide Jon na-achokwa uzò igbu ya, mana o pughi ime nke a, 20 n'ihu na Herod natu egwu ma na-ehekwa Jon, ebe o maara na o bu onye ezi omume na onye di nso. Mgbe o nuru okwu ya, o nweghi udo n'obi ma ige ya ntị na-amasị ya. 21 N'ikpeazu, ohere bira mgbe Herod kpore oriri n'ubochi ncheta omumu ya nye ndi okwa ha di elu n'okpuru ochichi ya, ndiisi ndi ochiagha na ndi bu ndi ndu n'obodo Galili. 22 Mgbe ada Herodias bira tee egwu, obi toro Herod na ndi niile o kpore oriri utu. Eze gwara nwaagboghò ahụ si, "Ri o m ihe obula i choro aga m enyekwa gi ya." 23 O kwere ya nkwa n'okwa iyi si, "Ihe obula i roro m aga m enye gi, o buladi okara alaeze m." 24 Ò jekwuru nne ya juo ya si, "Gini ka m ga-ari?" Ò zara ya si, "Isi Jon omee baptizim." 25 Ngwangwa, o biakwutere eze ri o ya si, "Achoro m ka i nye m, ugbu a, n'ime efere, isi Jon omee baptizim." 26 O wutere eze nke ukwu, ma n'ihu iyi o nuru, na n'ihu ndi o kpore oriri, o choghi iju inye ya ihe o roro ya. 27 Ngwangwa o zipuru onye agha na-eche nche nye ya iwu ka o gaa bute isi Jon. Ò gara, bipu isi Jon n'ulo mkporo, 28 tinye isi ahụ n'ime efere butere nwaagboghò ahụ onye nara ya bunye nne ya. 29 Mgbe ndi na-eso uzò ya nuru nke a, ha bira buru ozu ya gaa lie. 30 Ndi ozi Jisos gbara ya gburugburu koro ya ihe niile ha mere, na ihe niile ha kuziri. 31 N'oge ahụ, n'ihu na otutu ndi mmadu na-abia na-apukwa nke mere na ha enweghi ohere iri nri, o siri ha, "Soronu m, unu niile, ka anyi ga ebe di juu, zuo

ike nwa oge nta.” 32 Ya mere ha puru baa n’ime ugbo mmiri gaa n’ebe ha ga-anoduru naani onwe ha. 33 Ma otutu mmadu ndi huru ha mgbe ha na-apu matara ha, sitekwara n’obodo niile di ebe ahụ gburugburu gbara oso gbaruo ebe ahụ tupu ya na ndi na-eso uzọ ya abjaruo. 34 Mgbe o sitere n’ugbo mmiri rịdata, o huru oke igwe mmadu a ka ha zukoro. O nwere omjiko n’ebe ha no, n’ihi na ha di ka aturu na-enweghi onye na-azu ha. O malitekware izi ha otutu ihe. 35 N’oge a, ochichiri ebidola igba, n’ihi ya, ndi na-eso uzọ ya bjara gwa ya, “Ebe a bu ozara, chi ejiekwala. 36 Zilaga ndi a, ka ha gaa n’obodo nta ndi di gburugburu ebe a, zutara onwe ha ihe ha ga-eri.” 37 Ma o zara si ha, “Nyenụ ha ihe ha ga-eri.” Ha siri ya, “Anyi ga-eje izuta ogbe achicha nke nari denari abuo, iji nye ha ka ha rie?” 38 Ma o juru ha si, “Ogbe achicha ole ka unu nwere? Gaanu choputa.” Mgbe ha choputasiri, ha siri, “Ogbe achicha ise na azu abuo.” 39 Mgbe ahụ o nyere ha iwu ka ha mee igwe mmadu ahụ ka ha nodu ala n’otu n’otu n’elu ahijia ndu. 40 Ya mere, ha noduru ala, iri mmadu ise n’otu ebe, nari mmadu n’ebe ozọ. 41 O naara ogbe achicha ise na azu abuo ndi ahụ, welie anya ya elu, nye ekele. O nyawara achicha ahụ nye ya ndi na-eso uzọ ya ka ha kee ndi mmadu ahụ. Otu aka ahukwa o nyawakwara azu abuo ahụ nyekwa ha niile. 42 Ha niile riri rijuo afo. 43 Ha tutukotara iberibe achicha na azu tutujuo nkata iri na abuo. 44 Onuogugu ndi nwoke riri ogbe achicha ahụ di puku mmadu ise. 45 Ngwangwa, o mere ka ndi na-eso uzọ ya banye n’ugbo mmiri buru ya uzọ gafee n’ofe nke ozọ nke osimiri Betsaida, ebe ya onwe ya noduru izilaga igwe mmadu ahụ. 46 Mgbe ndi a niile lachara, o rigooro n’elu ugwu ikpe ekpere. 47 Mgbe uhuruchi bjara, ugbo mmiri ahụ no n’etiti osimiri, ma naani ya onwe ya no n’elu ala. 48 Mgbe o huru na ha no na nsogbu n’ihi na ikuku na-emegide ha, n’ihe di ka elekere ato nke ututu, o bidoro iga ije n’elu mmiri ibiakwute ha, ma o mere di ka o chorọ igafe ha. 49 Ma mgbe ha huru ya ka o na-aga ije n’elu osimiri, ha chere na o bu mmuo, tie mkpu akwa. 50 N’ihi na ha niile huru ya, oke ujo tukwara ha. Na-

atufughi oge, o gwara ha si, “Nweenụ obi ike! O bu m. Unu atula egwu.” 51 Emesja, o rigokwuru ha n’ime ugbo mmiri ahụ, otu mgbe ahụ ikuku ahụ dara juu. Ihe ndi a jukwara ha anya nke ukwu. 52 Obi ha mechiri emechi n’ihi na ha aghotaghi ihe banyere onu ebube ogbe achicha ndi ahụ. 53 Mgbe ha gafere n’ofe nke ozọ, ha rutere n’ala Genesaret ebe ha kedoro ugbo ha. 54 Ma ngwangwa ha putara n’ugbo, ndi no n’ebe ahụ matara onye o bu. 55 Ha gbaara oso gaa n’obodo nta niile di ebe ahụ gburugburu butere ya ndi oria n’ute ebe obula ha nuru na o no. 56 Ebe obula o bara, n’obodo ukwu maobu na obodo nta, maobu n’ubi, ndi mmadu na-ebute ndi oria nibe ha n’ahia. Ha rioro ya ka o kwere ka ha metu o buladi onunu uwe ya aka; ndi niile meturu ya aka nwetara ogwugwo.

7 Mgbe ndi Farisii na ufodu ndi ozizi iwu sitere Jerusalem bja gbara ya gburugburu, 2 ha huru na ufodu ndi na-eso uzọ ya ji aka nadighi ocha, ya bu aka a na-akwoghi akwo, n-eri nri. 3 Ndi Farisii na ndi Juu niile adighi eri nri ma o buru na ha akwoghi aka, n’ihi na ha na-ejigidesi aka ike n’ozizi na omenaala nke ndi okenye. 4 Mgbe obula ha si n’ahia lota, ha adighi eri nri ma o bughi ma ha sachara onwe ha. Ha na-edebekwa otutu omenaala ndi ozọ di ka isacha iko, na ite mmiri na ketulu. 5 Ya mere ndi Farisii na ndi ozizi iwu juru ya si, “Gini mere ndi na-eso uzọ gi adighi ebi n’usoro omenaala ndi okenye. Karja iji aka na-adighi ocha rie nri ha?” 6 O siri ha, “Amuma ahụ Aizaya buru banyere unu ndi ihu abuo bu eziokwu; di ka e dere ya si, “Ndi a ji egbugbere onu ha nasopuru m, ma obi ha di anya n’ebe m no. 7 Ofufe ha na-efe m bu ihe efu, ozizi ha bukwa ihe mmadu nyere n’iwu.’ 8 Unu atufuola iwu Chineke ma jidesiekwaka aka ike n’omenaala nke mmadu.” 9 Ma o gwakwara ha si, “Unu nwere uzọ di mma n’anya unu nke unu ji wezuga iwu Chineke ma were omenaala unu dochie n’onodu ya. 10 N’ihi na Mosis siri, ‘Sopuru nne gi na nna gi,’na, ‘onye obula kwujoro nne maobu nna ya ka e gbuo ya.’ 11 Ma unu na-asij, na o buru na mmadu asij nne ya maobu nna ya, ‘Ihe obula bu nke i gara erite n’aka m bu koban,’

(nke pụtara onyinye dīrī Chineke). 12 N'uzọ dī otu a, unu na-akwagide ndī mmadụ ka ha hapụ inyere nne na nna ha aka. 13 N'uzọ dī otu a, unu na-eme okwu Chineke ka ọ buru ihe efu, site n'omenaala unu nke unu nyefere n'aka ndi ọzọ. Ọ dīkwa ọtutụ ihe ndi ọzọ dī ka nke a unu na-eme." 14 Ọzọkwa, ọ kpọrọ igwe mmadụ ahụ sị ha, "Geenu m ntị onye ọbụla, ma ghọtakwanu nke a. 15 Ọ dighi ihe ọbụla banyere n'ime mmadụ puru imeru mmadụ, kama ihe na-emeru mmadụ bu ihe ahụ na-esite n'ime ya na-aputa." 16 Onye ọbụla nwere ntị inu ihe, ya nuru. 17 Mgbe ọ hapuru igwe ndi mmadụ ahụ banye n'ime ulọ, ndi na-eso ụzọ ya juru ya maka ilu a. 18 Ọ siri ha, "Unu ọ ka dī ka ndi na-enweghi nghota? Ọ bu unu aghotaghi na ihe ọbụla banyere n'ime mmadụ apughi imeru ya. 19 N'ihu na ihe dī otu a anaghi abanye n'obi ha, kama ọ na-abanye n'ime afo ha, si n'ebe ahụ a nyuru ya n'ulo nsi." (Site n'ikwu otu a, o mere ka ihe oriri niile dī ọcha.) 20 Ọ sịkwa, "Ọ bu ihe sitere n'ime mmadụ puta na-emeru ya. 21 N'ihu na ọ bu n'ime obi mmadụ ka echiche ojọ niile si aputa, ya na ikwa iko niile dī iche iche, izu ohi, igbu mmadụ, 22 ikwa iko nke ndi nwere di na nwunye, ọchicho idotara onwe gi ihe ndi ọzọ nwere, ekworo, aghugho niile, adighi ọcha niile, inwe anya ufu n'ebe ndi ọzọ no, nkwulu niile, nganga na enweghi uche ọbụla. 23 Ihe ojọ ndi a niile na-esite n'ime mmadụ a puta. Ha bukwa ihe na-emeru mmadụ." 24 Ọ hapuru ebe ahụ gaa n'akuku obodo Taja. N'ebe ahụ ọ banyere n'ime otu ulọ. Ma o nwekwaghi ike izo onwe ya, n'agbanyeghi na ọ choghi ka a mata na ọ no ebe ahụ. 25 Ngwangwa, otu nwanyi nwere otu nwa nwanyi ntakiri nke mmuo na-adighi ọcha bi n'ime ya nuru maka ya, ọ bjara daa n'ukwu ya. 26 Nwanyi a bu onye Griik a muru n'akuku Sairo-Fonisia. Ọ rioro ya ka ọ chupuru ya mmuo ojọ ahụ bi n'ime nwa ya nwanyi. 27 Ọ siri ya, "Hapu ka umuntakiri buru ụzọ rie ihe, n'ihu na o zighi ezi na a ga-ewere nri umuntakiri tupuru nkita." 28 Ma ọ zaghachiri ya sị, "Onyenwe m, ma umu nkita na-erikwa iberibe nri umuntakiri si na tebul tupu n'ala." 29 Mgbe ahụ, ọ siri ya, "Nwanyi, i zara nke oma,

n'ihu osisa gi, laa, mmuo ojọ ahụ ahapula nwa gi nwanyi ugbu a." 30 Ọ laghachiri n'ulo ya, hụ nwantakiri ahụ ka o dina n'elu ihe ndina, mmuo ojọ ahụ apukwala. 31 Emesja, ọ hapuru akuku Taja gabiga Saidon bjaruo n'osimiri Galili ruo n'obodo ndi dī na Dekapolis. 32 Ha duteere ya otu nwoke ntị chiri, nke na-asukwa oke nsu. Ha rioro ya ka o bikwasị ya aka. 33 O duuru ya puo n'ebe igwe mmadụ ahụ no, runye ya mkpisiaka n'ime ntị ya abuo. Mgbe ahụ ọ gbupukwara onu mmiri metukwa ya aka n'ire. 34 O leliri anya n'eluigwe suo ude si ya, "Ef fata," nke putara "Meghee!" 35 Ngwangwa, ntị ya meghere, a topukwara ire ya, ọ malite ikwu okwu nke oma. 36 Jisos nyere ha iwu ka ha ghara igwa onye ọbụla, ma mgbe ọ na-eme nke a ha gara n'ihu na-akosa ya ebe niile. 37 Ọ turu ha n'anya nke ukwu, ha kwuo si, "O meela ihe niile nke oma. Ọ na-eme ka ọ buladi ndi ntị chiri n'ihu, ma mee ka ndi ogbi kwuo okwu."

8 N'oge ahụ, igwe mmadụ ọzọ zukoro. Ebe ha na-enweghi ihe ha ga-eri, ọ kporo ndi na-eso ụzọ ya sị ha, 2 "Enwere m omiiko n'ebe igwe mmadụ ndi a no. Nke a na-eme ya ubochi ato anyi na ha no. Ugbu a, ha enweghi ihe ha ga-eri. 3 Ọ buru na m ezilaga ha n'ulo ha, ufodu n'ime ha ga-ada n'uzo n'ihu aguu. N'ihu na ufodu ha si n'ebe dī anya bja." 4 Ndi na-eso ụzọ ya zara ya, "Ebee ka mmadụ ga-achota achicha ga-ezuru ndi a n'ime ozara a?" 5 Jisos juru ha sị, "Ogbe achicha ole ka unu nwere?" Ha zara sị, "Asaa." 6 Ọ gwara igwe mmadụ ahụ ka ha nodu ala. O weere ogbe achicha asaa ahụ kpee ekpere. Ọ nyawasiri ha, nye ha ndi na-eso ụzọ ya ka ha kee igwe mmadụ ahụ niile. Ha kekwa ya nye igwe mmadụ ahụ. 7 Ha nwekwa azu ole na ole. O weere ya kpee ekpere, ọ gwara ha ka ha kesaakwa ya. 8 Ha riri, rijuo afo. Ha tutukotara iberibe achicha dafuru n'ebe ndi a no rie nri. Ha tutujuru nkata asaa. 9 Ndi riri nri a ruru ihe dika puku mmadụ ano. Mgbe ahụ o zilagara ha. 10 Ngwangwa, ya na ndi na-eso ụzọ ya banyere n'ugbo mmiri gaa n'akuku obodo Dalmanuta. 11 Ndi Farisi biakwutere ya malite nrurita uka, na-acho ihe iribama si n'eluigwe, iji nwalee ya. 12 Ọ suru ude nke ukwu n'ime onwe ya sị, "Gini

mere ogbo a ji achọ ihe iribama? N'ezie, n'ezie, agwa m unu, o nweghi ihe iribama a ga-egosi ogbo a." 13 O hapuru ha n'ebe ahụ banyekwa n'ugbo mmiri ozo, igafe n'ofe ozo nke osimiri ahụ. 14 Ndi na-eso uzo ya chefuru iwere achicha. O bu naanị otu ogbe achicha foduru ha n'ime ugo. 15 O doro ha aka na ntị si, "Kpacharanu anya. Lepunu anya maka ihe na-eko achicha ndi Farisii na nke Herod." 16 Ha kparitara uka n'etiti onwe ha na-asi, "O bu n'ihu na anyi enweghi achicha." 17 Mgbe Jisos ghotara isi mkparita uka ha, o juru ha si, "Gini mere unu ji na-ekwu okwu maka enweghi achicha? O putara na unu adighi ahụ maobu aghota? Obi unu o siri ike? 18 Unu nwere anya nke na-adighi ahụ uzo? Unu nwere ntị ma unu adighi anu ihe? O ga-abu na unu adighi echeta? 19 Mgbe m ji ogbe achicha ise zuo puku mmadu ise, iberibe achicha juru nkata ole ka unu tutukotara?" Ha zara si ya, "Nkata iri na abuo." 20 "Mgbe m ji ogbe achicha asaa zuo puku mmadu ano, iberibe achicha juru nkata ole ka unu tutukotara?" Ha zara si ya, "Nkata asaa." 21 O siri ha, "Unu ka no n- enweghi nghota?" 22 Mgbe ha ruru Betsaida, ufodu mmadu kpotara ya otu onye isi rigo ya ka o metu ya aka, 23 O duuru onye isi ahụ n'aka puo n'azu obodo. Mgbe ahụ, o gbusara onu mmiri n'anya ya metukwa ya aka n'anya. O juru ya si, "I na-ahụ ihe obula?" 24 Nwoke ahụ leliri anya elu ma si, "Ana m ahụ ndi mmadu ma ha di ka osisi na-agahari agahari." 25 Nke ugboro abuo Jisos metukwara ya aka n'anya, mgbe ahụ anya ya meghere. O bidoro ihu ihe niile nke oma. 26 O zilagara ya ulo ya si ya, "Abanyekwala n'ime obodo." 27 Mgbe ahụ Jisos na ndi na-eso uzo ya gara n'obodo nta ndi ozo di gburugburu Sizaria Filipai. Mgbe ha na-aga n'uzo, o juru ndi na-eso uzo ya si, "Onye ka ndi mmadu na-asi na m bu?" 28 Ha zara ya si, "Ufodu na-asi na i bu Jon omee baptizim, ndi ozokwa si na i bu Ilaija maobu otu n'ime ndi amuma." 29 Ma o juru ha si, "Ma unu onwe unu, o bu onye ka unu na-asi na m bu?" Pita zara si, "I bu Kraist ahụ." 30 O doro ha aka na ntị si ha agwakwala onye obula ihe banyere ya. 31 Emesja, o bidoro izi ha ihe na Nwa nke Mmadu aghaghị ihu

otutu ahuhu di iche iche, ndi okenye, na ndisi nchaja na ndi ozizi iwu ga-aju ya, na aghaghị igbu ya, ma o ga-ebili n'onwu mgbe ubochi nke ato gasiri. 32 O gwaghare ha ihe ndi a onu. Ma Pita kporo ya puo n'otu akuku, bido ibara ya mba. 33 Ma o tughariri lee ndi na-eso uzo ya anya, baara Pita mba si ya, "Si n'ebe m no puo ekwensu! Ihe i na-eche echiche ya abughi uche Chineke, ha bu echiche mmadu." 34 Mgbe ahụ, o kporo ndi na-eso uzo ya na igwe mmadu ahụ. O gwara ha si, "O buru na onye obula achoo iso m, ya guo ndu ya di ka ihe furu efu. Mgbe ahụ, ya buru obe ya soro m n'azu. 35 N'ihu na onye na-azo ndu ya ka o ga-efunari, ma onye obula guru ndu ya di ka ihe furu efu n'ihu m, na n'ihu ozima m, ga-azoputa ya. 36 Uru gini ka o ga-abara mmadu, iritecha uwa niile n'uru ma tufuo ndu ha? 37 O di ihe ozo di n'ua mmadu nwere ike iji gbanwere ndu ya? 38 O buru na ihere na-eme onye obula n'ihu m na n'ihu okwu m n'ua ojo a, na n'ua mmehie a, ihere onye ahụ ga-emekwa Nwa nke Mmadu, mgbe o ga-abjaghachi n'ebube nke Nna ya, ya na ndi mmuo ozi di nsọ."

9 Ma o gwara ha si, "N'ezie asi m unu, ufodu n'ime ndi guzo n'ebe a, agaghị edetu onwu ire tupu ha ahụ alaeze Chineke mgbe o ga-abia n'ike." 2 Mgbe ubochi isii gasiri, Jisos kporo Pita na Jemis na Jon, duru ha rigoro n'elu uguwu di elu. N'ebe ahụ ka ha noduru naanị ha. N'ebe ahụ, a gbanwere odidi ya n'ihu ha. 3 Uwe ya na-enwu ocha kariya udi ocha obula anya hurula. O dikwa ocha kariya nke onye obula n'ua nwere ike ime ka ihe di ocha. 4 Ha huru Ilaija na Mosis ka ha putara soro Jisos na-ekwu okwu. 5 Pita gwara Jisos si, "Onye ozizi, o di mma ka anyi nodu n'ebe a. Ka anyi wuo ulo ikwu ato. Otu ga-abu nke gi, otu a buru nke Mosis, nke ozokwa a buru nke Ilaija." 6 (O makwaghị ihe o ga-ekwu n'ihu na oke egwu turu ha.) 7 Mgbe ahụ, igwe ojii putara kpuchie ha. Olu sitere n'igwe ojii ahụ daa si, "Onye a bu Okpara m, onye m huru n'anya. Geenụ ya ntị." 8 Na mberede, mgbe ha lere anya gburugburu, o dikwaghị onye ozo ha huru, kariya naanị Jisos. 9 Mgbe ha si n'elu uguwu ahụ na-aridata, Jisos nyere

ha iwu ka ha ghara igwa onye oḅula ihe ha hụrụ, tutu ruo mgbe Nwa nke Mmadu ga-esi n'onwu bilie. **10** Ha zobere ihe a n'etiti onwe ha, na-ekwurita okwu na-atule ihe isi n'onwu bilie putara. **11** Ma ha juru ya si, "Gini mere ndi ozizi iwu jiri si na Ilaia aghaghị ibu ụzọ bja?" **12** O gwara ha si, "O bu ezie, Ilaia ga-ebu ụzọ bja, na-emekwa ka ihe di ka o di na mbu. Ma gini mere e jiri dee na Nwa nke Mmadu ga-ahu otutu ahuhu, burukwa onye a juruaju? **13** Ka m gwa unu, Ilaia abialari. Ma ha mesokwara ya mmeso otu ha chorodi ka e dere banyere ya." **14** Mgbe ha bjarutere n'ebe ndi na-eso ụzọ ya no, ha huru oke igwe mmadu ka ha gbara ha gburugburu, hukwa ufodu ndi ozizi iwu ka ha na ha na-arurita uka. **15** Ngwangwa, mmadu ahụ niile huru ya, udi di ya juru ha anya. Ha gbaara oso gaa kelee ya. **16** O juru ha si, "Unu na ha o na-arurita uka banyere gini?" **17** Otu onye n'ime igwe mmadu ahụ zara ya si, "Onye ozizi akpotaara m gi nwa m nwoke, nke mmuo ojoo bi n'ime ya, nke mekwara ka o daa ogbi. **18** Mgbe oḅula mmuo ojoo ahụ malitere isogbu ya, o na-atuda ya n'ala. Mgbe ahụ, o na-agbo ufufu n'onu ya, na-ata ikikere eze, anu ahụ ya na-esikwa ike. Aroro m ndi na-eso ụzọ gi ka ha chupu mmuo ojoo a, ma ha enweghi ike." **19** O zaghachiri ha si, "Unu ogbo na-enweghi okwukwe. Ruo ole mgbe ka mu na unu ga-anoo? Ruo ole mgbe ka m ga-anagide unu? Kpotaranu m ya!" **20** Ya mere, ha kpotaara ya nwata ahụ. Mgbe mmuo ojoo ahụ huru ya, ngwangwa, o nughariri nwata ahụ nke ukwu, o daa n'ala na-aturu onwe ya n'ala, na-agbokwa ufufu n'onu ya. **21** Jiso juru nna nwata ahụ si, "Olee mgbe ihe a bidoro?" O zara si, "Site na mgbe o bu nwata nta. **22** O na-eme ya ka o daba n'oku, maobu na mmiri, ka o laa ya n'iyi. O buru na o di ihe i nwere ike ime, biko meere anyi ebere, nyere anyi aka." **23** Jiso siri ya, "'O buru na i nwere ike?' Ihe niile puru ime n'ebe onye kwere ekwe no." **24** Ngwangwa, nna nwata ahụ tiri mkpu si, "Ekweere m, biko nyere ekweghi ekwe m aka!" **25** Mgbe Jiso huru na igwe mmadu na-agba oso na-abia n'ebe ahụ, o baara mmuo ahụ na-adighi ocha mba si, "Gi mmuo ojoo nti ike

na ida ogbi, ana m enye gi iwu, site n'ime nwata a puta! Abanyekwala n'ime ya ozo!" **26** O tiri mkpu n'oke olu, nugharia nwata ahụ nke ukwu ma site n'ime ya puta. Nwata ahụ togboro n'ala di ka onye nwuru anwu nke mere na ndi niile no n'ebe ahụ siri, "O nwuola!" **27** Ma Jiso jidere ya n'aka selite ya elu, mee ka o guzo n'ukwu ya. O guzokwara. **28** Ma mgbe o banyere n'ime ulo ndi na-eso ụzọ ya juru ya na nzuzo si, "Gini mere o jiri siere anyi ike ichupu ya?" **29** O siri ha, "O bu naanị site n'ike ekpere ka a puru ichupu udi a." **30** Ha siri n'ebe ahụ puo gafee Galili. O choghi ka onye oḅula mata maka ya, **31** n'ihu na o na-ezi ndi na-eso ụzọ ya ihe. O siri ha, "A ga-arara Nwa nke Mmadu nye n'aka umu mmadu, ha ga-egbukwa ya ma o ga-ebili n'onwu mgbe mkpuru ubochi ato gasiri." **32** Ma ha aghotaghị ihe o na-agwa ha. Egwu tukwara ha i ju banyere ya. **33** Emesia, ha bjaruru Kapanom. Mgbe o banyere n'ulo, o juru ha si, "Gini ka unu na-arurita uka banyere ya n'okporozo?" **34** Ma ha gbara nkiti, n'ihu na ha rurita uka n'okporozo banyere onye di ukwu karja ibe ya. **35** O noduru ala kpoo mmadu iri na abuo ahụ, si ha, "O buru na onye oḅula chorodi ibu onye mbu, o ghaghị ibu onye ikpeazu, burukwa onye na-ejere mmadu niile ozi." **36** Mgbe ahụ o kuuru otu nwantakiri mee ka o guzoro n'etiti ha. O kuuru nwata ahụ n'aka ya si ha, **37** "Onye oḅula nabatara otu n'ime umuntakiri ndi a n'aha m, na-anabata m. Ma onye oḅula nabatara m, o bughị m ka o nabatara, kama o na-anabata onye zitere m." **38** Jon siri ya, "Onye ozizi, anyi huru otu onye na-achupu mmuo ojoo n'aha gi, ma anyi gbaliri igbochi ya n'ihu na o bughị otu onye n'ime anyi." **39** Ma Jiso gwara ha si, "Unu egbochila ya, n'ihu na onye oḅula ji aha m na-aruru ebube agaghị ekwu okwu ojoo megide m. **40** N'ihu na onye oḅula na-adighi emegide anyi dnyeere anyi. **41** N'ezikwu asi m unu, onye oḅula ga-ekunye unu otu iko mmiri n'aha m, n'ihu na unu bu ndi nke Kraist, ga-anatakwa ugwo oru ya. **42** "O burukwa na onye oḅula emee ka otu n'ime ndi a di nta kweere na m jehie, o ga-akara onye ahụ mma ma o buru na e kenyere nkume igwe nri buru ibu n'olu ya, tunye ya

n'ime oke osimiri. **43** Ọ bụrụ na aka gi na-eme ka i jehie, gbupụ ya. Ọ ga-akara gi mma inwe orụsị baa na ndụ karịa inwe aka abụọ banye n'ọkụ ala mmụọ, ebe ọkụ ya na-adighi anyụ anyụ; (Geenna g1067) **44** ebe “‘ikpuru ya na-adighi anwụ anwụ, ọkụ ya adighi anyụkwa anyụ.’ **45** Ọ bụrụ na ụkwụ gi na-eme ka i jehie, gbupụ ya, tufukwaa ya, n'ih na ọ ga-akara gi mma ịba na ndụ na ngwụrọ karịa inwe ụkwụ abụọ a tūnye gi n'ọkụ ala mmụọ; (Geenna g1067) **46** ebe “‘ikpuru ya na-adighi anwụ anwụ, ọkụ ya adighi anyụkwa anyụ.’ **47** Ọ bụrụ na anya gi na-eme ka i jehie, ghupụ ya. Ọ ga-akara gi mma na i nwere otu anya baa n'alaeze Chineke, karịa inwe anya abụọ a tūnye gi n'ọkụ ala mmụọ, (Geenna g1067) **48** ebe “‘ikpuru ya na-adighi anwụ anwụ, ọkụ ya adighi anyụkwa anyụ.’ **49** A ga-eji ọkụ nuchaa onye ọbụla di ka nnu. **50** “Nnu di mma, ma ọ bụrụ na ọ dighi atọkwa uto, olee ka i ga-esi mee ka ọ tọọ uto ọzọ? Ya mere, nweenu nnu n'ime onwe unu. Unu na ibe unu biri n'udo.”

10 Ọ hapụrụ ebe ahụ gaa n'obodo ndi di na mpaghara Judia ma gafeekwa n'ofe Jodan. Igwe mmadụ bjakwutekwara ya, ọzọ, di ka o si emekwa, o ziri ha ihe. **2** Ụfọdụ ndi Farisii bjara, ma n'ih i nwalee ya, ha juru ya si, “O ziri ezi n'iwu ka nwoke gbaa nwunye ya alukwaghị m?” **3** Ma ọ zara ha si, “Gini ka Mosis nyere unu n'iwu?” **4** Ha siri, “Mosis kwenyere ka nwoke dee asambodo alukwaghị m, nye nwunye ya ma zilaga ya.” **5** Jisọs siri ha, “Ọ bụ n'ih na obi unu siri ike nke ukwu ka o ji deere unu iwu a. **6** Ma na mmalite nke okike ụwa, Chineke 'kere ha nwoke na nwanyi.' **7** N'ih nke a ka nwoke ga-eji hapu nne ya na nna ya e jikọtara ya na nwunye ya. **8** Ha abụọ ga-abu otu anu ahụ.' Ya mere, ha abukwaghị mmadụ abụọ ọzọ, kama otu anu ahụ. **9** Ya mere, ihe Chineke jikọtara, ka mmadụ ọbụla atọsala ya.” **10** Mgbe ha banyere n'ulo, ndi na-eso ụzọ ya juru ya ọzọ ihe banyere okwu a. **11** Ọ siri ha, “Onye ọbụla gbara nwunye ya alukwaghị m ma luru nwanyi ọzọ na-eme mmehie ikwa iko megide ya. **12** Ma ọ buri na nwanyi ọbụla agbaa di ya alukwaghị m ma luru nwoke ọzọ, ọ na-emekwa mmehie ikwa iko.” **13** Ndi mmadụ na-ekutere ya umuntakiri ka o

metu ha aka, ma ndi na-eso ụzọ ya baara ha mba. **14** Ma mgbe Jisọs huru nke a, iwe were ya nke ukwu, ọ siri ha, “Hapunu umuntakiri ka ha bjakwute m. Unu egbochikwala ha. N'ih na alaeze Chineke bu nke ndi di otu a. **15** N'ezikwu asi m unu, onye ọbula nke na-agaghị anabata alaeze Chineke di ka nwantakiri agaghị aba n'ime ya.” **16** Mgbe ahụ, o kuuru ha n'aka ya, bikwasị ha aka ya abụọ ma gozie ha. **17** Mgbe ọ na-ebili njem, otu nwoke gbaara ọsọ bja gbuo ikpere n'ihu ya. Ọ juru ya si, “Ezi onye ozizi oma, gini ka m ga-eme ka m keta ndu ebighi ebi?” (aiōnios g166) **18** Jisọs siri ya, “Gini mere i ji akpo m ezi mmadu? Ọ dighi onye ọbula bu ezi mmadu ma ọ bughị naani Chineke. **19** I maara ihe niile enyere n'iwu: 'Egbula mmadu, a kwala iko, e zula ohi, a gbala ama ụgha, a ghogbula mmadu ibe gi, soṣurū nne na nna gi.'” **20** Ọ siri ya, “E, onye ozizi, Edebezuchaala m ha niile siteri na mgbe m bu nwata.” **21** Jisọs lere ya anya, hu ya n'anya. Mgbe ahụ, ọ gwara ya si, “Ọ fodoru naani otu ihe i ga-eme. Laa, ugbu a, ree ihe niile i nwere, nyekwa ndi ogbenye ego i retara. I mesia nke a, i ga-enwe akụ n'elugwe. Mgbe ahụ biaghachi soro m.” **22** Mgbe ọ nuru okwu a, ihu ya gbaruru. O sitere n'ebe ahụ puo na mwute, n'ih na ọ bu ogaranya nke nwere otutu akunuba. **23** Jisọs leghariri anya gwa ndi na-eso ụzọ ya si, “Lee ka o si buru ihe rara ahụ na onye ogaranya ga-abanye n'alaeze Chineke.” **24** Okwu ya turu ndi na-eso ụzọ ya n'anya, ma Jisọs gwakwara ha ọzọ si, “Umuntakiri, ọ bu nnoo ihe rara ahụ ibanye n'alaeze Chineke. **25** Ọ diri inyinya kamel mfe isite n'anya agiga gafee, karia onye ogaranya ibanye n'alaeze Chineke.” **26** Okwu a jubigara ha anya oke. Ha juritara ibe ha si, “Onye kwanu ka a ga-azoputa?” **27** Ma Jisọs lere ha anya si ha, “N'ebe mmadu no, ọ bu ihe rara ahụ. Ma n'ebe Chineke no, ihe niile di mfe. Ọ dighi ihe rara Chineke ahụ ime.” **28** Pita malitere igwa ya si, “Anyi ahapula ihe niile soro gi!” **29** Jisọs siri, “N'ezie, n'ezie, agwa m unu, ọ dighi onye ọbula hapuru ulo ya, maobu umunne ya ndi nwoke, maobu umunne ya ndi nwanyi, maobu nne ya, maobu nna ya, maobu umuntakiri ya,

maobu ala ubi ya n'ihu m, na n'ihu ozioma a, **30** nke na-agaghị anataghachikwa n'ụwa a, ụlọ, ụmụnne ndi nwoke, ụmụnne ndi nwanyi, nne, ụmụaka na ala ubi, tinyere mkpagbu, ihe ruru okpukpu nari karja ihe niile nke o hapuru. O ga-anatakwa ndu ebighi ebi n'ụwa ozo. (aiōn g165, aiōnios g166) **31** Ma otutu ndi bu uto ga-abu ndi ikpeazu, ma otutu ndi ikpeazu ga-abukwa ndi bu uto." **32** Ha no n'uto na-aga Jerusalem, ma Jisosh no n'ihu ha, nke a juru ndi na-eso uto ya n'anya. Otu a kwa, ndi mmadu niile na-abia ha n'azu tukwara egwu. Ozokwa, o kporuru mmadu iri na abuo ahụ n'akuku, malite igwa ha ihe gaje idakwasị ya. **33** O siri, "Leenu, anyi na-aga Jerusalem, ebe a ga-arara Nwa nke Mmadu nyefee n'aka ndiji nchujaja na ndi ozizi iwu. Ha ga-ama ya ikpe onwu, nyefekwa ya n'aka ndi mba ozo. **34** Ha ga-akwa ya emo, gbusakwa ya onu mmiri asu, pia ya ihe ma gbukwaa ya. Ma mgbe ubochi ato gasiri, o ga-esite n'onwu bilie." **35** Jemis na Jon umu Zebedi biakwutere ya. Ha siri ya, "Onye ozizi, anyi choro ka i meere anyi ihe obula anyi roro." **36** O siri ha, "Gini ka unu choro ka m meere unu?" **37** Ha siri ya, "Kwere ka otu onye n'ime anyi noro n'aka nri gi, onye nke ozo n'aka ekpe gi n'ime ebube gi." **38** Ma Jisosh siri ha, "Unu amataghi ihe unu nari. Unu puru ihu iko ahụ mu onwe m ga-anu maobu buru ndi a ga-eme udi baptizim a ga-eme m?" **39** Ha zaghachiri ya, "Anyi puru." Jisosh siri ha, "Unu ga-anu iko m ga-anu, a ga-emekwa unu baptizim nke a ga-eme m. **40** Ma inodu n'aka nri m maobu n'aka ekpe m abughi ihe diri m inye, kama onodu ndi a diri ndi a kwadooro ha." **41** Mgbe mmadu iri ndi ozo nuru nke a, iwe juputara ha obi n'ihu Jemis na Jon. **42** Ma Jisosh kpokotara ha niile si ha, "Di ka unu onwe unu maara, ndi eze nke ndi mba ozo, na ndi a maara aha ha, na-eji aka ike na-achị ndi no n'okpuru ha. **43** Ma n'etiti unu o gaghi adi otu a. Kama onye obula choro idi ukwu n'etiti unu ga-abu onye na-ejere unu ozi. **44** Onye obula nke choro ibu onye mbu n'etiti unu, ga-abu ohu mmadu niile. **45** N'ihu na Nwa nke Mmadu abiaghi ka e jeere ya ozi. Kama ka o jee ozi ma nyekwa ndu ya ka o buru ihe mgbaputa nke otutu mmadu."

46 Mgbe ha ruru Jeriko, di ka Jisosh na ndi na-eso uto ya na otutu igwe mmadu sitere n'obodo Jeriko na-apu, otu nwoke kpuru isi aha ya bu Batimios (aha ya putara "nwa nwoke Timios"), onye ariro noduru ala n'akuku uto. **47** Mgbe o nuru na o bu Jisosh onye Nazaret na-agafe, o bidoro iti mkpu na-asi, "Jisosh, nwa Devid, meere m eberel!" **48** Otutu mmadu bara ya mba ka o mechie onu. Ma o nogidesiri ike na-eti mkpu na-asi, "Nwa Devid, meere m eberel!" **49** Jisosh kwesiri kwuo si, "Kporonu ya." Ya mere ha koro onye isi ahụ, si ya, "Mesaa ihu gi bilie n'ukwu gi, o na-akpo gi." **50** O tufuru uwe mwada ya, wulie n'ukwu ya, biakwute Jisosh. **51** Jisosh siri ya, "Gini ka i choro ka m meere gi?" Onye isi ahụ siri ya, "Onye ozizi m, achoro m ka m hu uto." **52** Jisosh siri ya, "Laa, okwukwe gi azoputala gi." N'otu oge ahụ, o bidoro ihu uto, sorokwa ya gawa n'uto ahụ.

11 Mgbe ha na-abiaru Jerusalem nso, ha rutere Betfeji na Betani n'Ugwu Oliv. Jisosh zipuru mmadu abuo n'ime ndi na-eso uto ya. **2** O gwara ha si, "Gaanu n'ime obodo nta di n'ihu unu. Mgbe unu na-abanye n'ime ya, unu ga-ahu nwa inyinya e kedoro n'ebe ahụ nke onye obula na-arikwasibeghi n'elu ya. Topunu ya n'agbu, kputaranu m ya. **3** O buru na onye obula asi unu, 'Gini mere unu ji na-atopu ya n'agbu?' sину onye ahụ, 'O di Onyenwe anyi mkpa, o ga-akpughachitekwa ya ngwangwa.'" **4** Ha ruru ma hu otu nwa inyinya e kedoro n'akuku uto, n'ihu otu ulo nke di n'ama. Di ka ha na-atopu ya, **5** ufodu mmadu guzo n'ebe ahụ siri ha, "Gini ka unu na-eme, unu na-atopu nwa inyinya a?" **6** Ha gwara ha ihe Jisosh kwuru, ha hapukwara ha ka ha toro inyinya ibu ahụ. **7** Ha kputara Jisosh nwa inyinya ahụ, ma wukwasikwa uwe ha n'elu ya, o nokwasiri n'elu ya. **8** Otutu mmadu tusara uwe ha n'okporo uto, ma ndi ozo tusara alaka osisi ha gbutere n'ohia. **9** Ndi na-aga n'ihu na ndi na-esokwa n'azu, tiri mkpu na-asi, "Hozanna!" "Onye a goziri agozi ka onye ahụ bu nke na-abia n'aha Onyenwe anyi!" **10** "Ngozidi diri alaeze ahụ na-abia nke nna anyi Devid!" "Hozanna n'ebe kachasi ihe niile elu!" **11** Mgbe o batara na Jerusalem, o gara n'ime n'ulonso

ukwu ahụ. Mgbe o legharịchara anya n'ihe niile dị n'ebe ahụ, ma ebe ọ bụ na chi ejuela, ya na ndị na-eso ụzọ ya pụrụ gaa Betani. 12 N'echi ya, mgbe ha si Betani na-aputa, agụu guru ya. 13 Site n'ebe dị anya, ọ huru otu osisi fiig nke nwere akwukwo ndu. Mgbe ọ bjaruru osisi ahụ nso, ọ gaghariri n'ukwu ya niile ma ọ ga-achota mkpuru n'elu ya, ma ọ hughị mkpuru obula, naani akwukwo ndu, n'ihị na oge a abughị oge osisi a ji amị mkpuru. 14 Mgbe ahụ, ọ gwara osisi ahụ si, "Ka mmadu obula ghara iri mkpuru sitere na gi ruo ebighi ebi." Ndi na-eso ụzọ ya nuru mgbe o kwuru okwu a. (aiōn g165) 15 Mgbe ha ruru Jerusalem, ọ banyere n'ime ulonso ukwu, bido ichupu ndi na-azu ahia na ndi na-ere ahia n'ebe ahụ. O kpughariri tebul ndi na-agbanwe ego, kwatuokwa oche niile n'odu ahia ndi na-ere nduru. 16 O gbochikwara onye obula iwebata ngwongwo ahia orire n'ime ulonso ukwu ahụ. 17 Ma dī ka ọ na-ezi ha ihe, ọ siri, "Ọ bụ na-edeghi ya si, Ulo m ka a ga-akpo ulo ekpere nye mba niile? Ma unu emeela ya ogba ndi na-apunara mmadu ihe n'ike." 18 Mgbe ndiisi nchujaja na ndi ozizi iwu nuru nke a, ha malitere na-achọ ụzọ igbu ya ma ha turu egwu ya n'ihị na ozizi ya juru igwe mmadu niile ahụ anya. 19 Mgbe uhuruchi bjara, Jisọs na ndi na-eso ụzọ ya siri n'obodo ahụ puo. 20 N'isi ututu echi ya, mgbe ha na-agafe, ha huru na osisi fiig a esitela na mgborogwu ya kponwuo. 21 Pita chetara ihe merenu ma si ya, "Onye ozizi, lee! Osisi fiig ahụ i buru onu kponwuola!" 22 Jisọs zara ha si, "Nweenu okwukwe n'ime Chineke. 23 N'ezie agwa m unu, ọ buru na onye obula asj ugwu a, 'Si n'ebe a wezuga onwe gi, gaa dabanye n'oke osimiri,' nke na-enweghi obi abuo n'ime ya, kama o kweere na ihe o kwuru ga-emezu, ihe ahụ ọ kwuru ga-emezukwa. 24 Ya mere, ka m gwa unu, ihe obula unu rioro n'ekpere, kwerenu na unu anatala ya, ọ ga-abukwa nke unu. 25 Ma mgbe obula unu guzoro na-ekpe ekpere, gbagharanu, ma ọ buru na unu nwere ihe obula megide onye obula, ka Nna unu nke bi n'eluigwe gbagharakwa unu mmehie unu. 26 Ma ọ buru na unu agbagharaghi, Nna unu nke bi n'eluigwe agaghị agbagharakwa unu

mmehie unu." 27 Mgbe ha rutere Jerusalem ozo, ọ no na-ejeharị n'ime ogige ulonso ukwu ahụ, ndiisi nchujaja, na ndi ozizi iwu na ndi okenye ndi Juu bjakwutere ya. 28 Ha siri ya, "Olee ikike i ji eme ihe ndi a i na-eme? Onye nyere gi ikike ime ha?" 29 Jisọs siri ha, "Aga maju unu otu ajuju, unu zaa m ya, aga m agwakwa unu onye nyere m ikike m ji eme ihe ndi a. 30 Baptizim nke Jon, o sitere n'eluigwe ka ọ bụ n'aka mmadu? Gwanu m." 31 Ha kparitara uka n'etiti onwe ha ma si, "O buru na anyi asi, 'O sitere n'eluigwe,' ọ ga-asj anyi, 'Gini mere unu na-ejighi kwenye na ya?' 32 Ma ọ buru na anyi asi, 'O sitere n'aka mmadu.'" (Ha na-atu egwu ndi mmadu, n'ihị na ha niile kwenyere na Jon bu onye amuma n'ezie.) 33 Ya mere ha zara Jisọs si, "Anyi amaghi." Jisọs zaghachikwara ha si, "Agakwaghị m agwa unu udi ikike m ji na-eme ihe ndi a."

12 Mgbe ahụ, ọ bidoro igwa ndi ahụ okwu n'ihu si, "Otu nwoke kuru mkpuru vaini n'ubi ya, jiri mgbidi gbaa ubi ahụ gburugburu. O gwuru ebe inara mmanya si na mkpuru vaini, wuokwa ulo elu. Mgbe o mesiri, o nyefere ubi vaini ahụ n'aka ndi oru ubi ilekota ya ma gaa obodo ozo. 2 Mgbe oge igho mkpuru ruru, o zipuru otu onye ohu ya ka o jekwuru ndi na-elekota ubi ahụ, nata ha ufodu n'ime mkpuru vaini ahụ. 3 Ma ha jidere ya tie ya ihe, zilaga ya n'aka efu. 4 Emesikwa, o zigakwara onye ohu ozo. Ma ha tiwara ya isi, mee ya ihe ihere. 5 O zigakwara onye ozo, ma ha gburu ya. O zigakwara otutu ndi ozi, ma ha gburu ufodu, tie ndi ozo ihe. 6 "O nwere naani otu onye ozo foduru nke ọ ga-eziga, nke bu okpara ya ọ huru n'anya. N'ikepeazu o zigara ya, buru n'uche na ha ga-asopuru okpara ya. 7 "Ma ndi na-elekota ubi ahụ siritara onwe ha, 'Onye a bu onye nketa ihe niile a. Bianu ka anyi gbuo ya, ka ihe nketa a buruzia nke anyi.' 8 Ha jidere ya gbuo ya, tufee ozu ya n'azu mgbidi ubi vaini ahụ. 9 "Gini ka unu chere onyenwe ubi vaini ahụ ga-eme? Ọ ga-abia laa ndi ajo mmadu ahụ n'iyi. Ọ ga-enyefekwa ubi vaini ahụ n'aka ndi ozo. 10 Ọ bu na unu agubeghi akwukwo nso a na-asj, "Nkume ndi na-ewu ulo juru aburula nkume

isi ntọala ụlọ. 11 Ọ bụ Onyenwe anyị rurụ nke a, ọ dịkwa itụnanya n'anya anyị?" 12 Mgbe ahụ ndịisi nchụaja, ndị nkuzi iwu na ndị okenye choro ụzọ ha ga-esi jide ya n'ihu na ha matara na ilu ahụ ọ tūrụ megidere ha. Ma ha tūrụ egwu igwe ndị mmadụ ahụ, ya mere ha hapurū ya pụọ. 13 Emesịa, ha zigara ụfọdụ mmadụ site n'otu ndị Farisii na ndị otu Herod, ile ma ha ga-esite n'okwu onye ya jide ya. 14 Ha bjakwutere ya, si ya, "Onye ozizi, anyị maara na ị bụ onye eziokwu, ị dighị asokwa onye obula anya, n'ihu na ị dighị ele mmadụ anya n'ihu n'agbanyeghi ndị ha bụ, kama ị na-ezi ụzọ Chineke n'ụzọ eziokwu. O ziri ezi n'ihu itụ ụtụ nye Siza ka ọ bụ na o zighị ezi? 15 Anyị kwesiri ikwu ya ka ọ bụ anyị ekwesighi?" Ma ebe ọ maara ihu abụọ ha, ya mere ọ siri ha, "Gini mere unu ji anwa m onwunwa? Wetaranu m otu mkpuru ego ka m lee ya anya." 16 Ha weputara otu mkpuru ego, ọ siri, "Onye nwe onyinyo a? Aha onye ka e bikwasiri n'ego a?" Ha zara si, "Ọ bụ nke Siza." 17 Mgbe ahụ Jisọs gwara ha si, "Nyenụ Siza ihe bụ nke ya, nyekwanu Chineke ihe bụ nke ya." Osisa ya jukwara ha anya. 18 Ụfọdụ ndị Sadusii bụ ndị siri na mbilite n'onwu adighi bjakwutere ya juo ya si, 19 "Onye ozizi, Mosis nyere anyi iwu na ọ buru na nwoke obula anwuọ na-amutaghi nwa, na nwanne ya nwoke ga-aluru nwunye nwoke ahụ, mụta umu n'aha nwanne ya nwoke ahụ nwuru anwu. 20 Ugwu a, e nwere umunne nwoke asaa, nke mbu luru nwunye ma ọ nwuru na-amutaghi umu obula. 21 Nke abuo luru nwanji ahụ di ya nwuru, ma ya onwe ya nwukwara na-amutaghi nwa. 22 Ọ dighi onye obula n'etiti ha asaa mutara nwa obula, n'ikpeazu nwanji ahụ nwukwara. 23 N'oge mbilite n'onwu, nwunye onye ka ọ ga-abu, ebe umunne asaa ndi a lutuchara ya?" 24 Jisọs zara ha si, "Ọ bụ na unu adighi ejehie ụzọ n'ihu na unu aghotaghi ihe e dere n'akwukwo nso, maobu ike Chineke? 25 Mgbe ha ga-esite n'onwu bilie, olulu di na nwunye agaghi a di; kama ha ga-adi ka ndi mmuo ozi n'elugwe. 26 Ma n'okwu banyere ndi nwuru anwu isite n'onwu bilie, ọ bụ na unu agutabeghi n'akwukwo Mosis ebe e dere maka ohia ahụ na-ere oku, na otu

Chineke si gwa ya, Abụ m Chineke Ebrahim, Chineke nke Aizik na Chineke nke Jekob. 27 Ọ bughị Chineke nke ndi nwuru anwu kama nke ndi di ndu. N'ebe ahụ ka unu dahiere nke ukwu." 28 Otu n'ime ndi ozizi iwu bjara n'oge ahụ ha na-arurita uka. Mgbe ọ huru na o nyere ha ezi osisa, ọ juru ya si, "N'ime iwu niile ole nke kachasi mkpa?" 29 Jisọs zara ya si, "Nke kachasi mkpa bu nke a, 'Nuru gi Izrel, Onyenwe anyi bu Chineke anyi, Onyenwe anyi bu otu. 30 Were obi gi niile na mkpuruobi gi niile na uche gi niile na ike gi niile hu Onyenwe anyi bu Chineke gi n'anya.' 31 Nke abuo ya bu nke a, 'Hu onye agbataobi gi n'anya di ka onwe gi.' Ọ dighi iwu ozo di nke kariri ndi a." 32 Onye ode akwukwo ahụ siri ya, "Onye ozizi, n'ezie, ị zara nke oma na Chineke bu otu, na enweghikwa chi ozo di karja ya. 33 Ihu ya n'anya site n'iji obi gi niile, na nghota gi niile, nakwa iji ike gi niile, n'ihukwa onye agbataobi gi n'anya di ka onwe gi, kachasi onyinye aja nsure oku na ichu aja niile." 34 Mgbe Jisọs huru na ọ zara nke oma, ọ gwara ya si, "I no alaeze Chineke nso." Site na mgbe ahụ ọ dikwaghi onye obula nwere obi ike iju ya ajuju ozo. 35 Mgbe Jisọs no na-ezi ihe n'ulonso, ọ kwuru si, "Gini mere ndi ozizi iwu ji si na Krajist bu nwa Devid? 36 Devid n'onwe ya sitere n'ike Mmuo Nso kwuo si, "Nodu ala n'aka nri m ruo mgbe m ga-edebe ndi iro gi n'okpuru ukwu gi abuo." 37 Devid n'onwe ya kporo ya Onyenwe anyi. Oleekwanu uzo o si buru nwa ya?" Igwe mmadu ahụ jiri obi uto na-ege ya nti. 38 Dika ọ na-ezi ihe, ọ siri, "Lezienu anya n'ebe ndi ozizi iwu no. Ndi iyi uwe mwuda na-ejeghari ebe niile na-amasi, na inara ekele puru iche bu nke a na-ekele ha n'oma ahia. 39 Ndi ọ na-amasi n'okwasị n'uche kachasi elu n'ulo ekpere nakwa n'uche puru iche na mmemme oriri obula. 40 Ha na-eripia ihe niile di n'ulo ndi inyom ndi di ha nwuru anwu, n'ekpe ogologo ekpere ka a huta ha. Ndi di otu a ka a ga-ata ahuhu di ukwu." 41 Ọ noduru ala na ncherita ihu ebe igbe onyinye di, si ebe ahụ na-ahụ otu igwe mmadụ ahụ si etinye ego ha n'ime igbe onyinye. Otutu ndi ogaranya tunyere ego buru

ibu. 42 Otu nwanị bụ ogbenye, nke di ya nwurū anwū, ịbara tinye mkpūrū ego ọla abụo nke pụtara otu peni. 43 Ọ kpōrō ndị na-eso ụzọ ya si ha, “N’ezie agwa m unu, nwanị a di ya nwurū anwū, bụkwa ogbenye, etinyela ego n’ime igbe onyinye a karịa ndị ọzọ. 44 N’ihi na ndị ọzọ sitere n’iba ụba nke ego ha nwere tinye, ma nwanị a sitere n’ogbenye ya tinye ihe niile o nwere, ọ bụladị ihe niile o ji biri.”

13 Mgbe o sitere n’ulōnsọ ukwu ahụ na-apu, otu n’ime ndị na-eso ụzọ ya siri ya, “Onye ozizi, ị hukwara otu ụlọ a si maa mma. Lee ụdị nkume buru ibu e ji wuo ha.” 2 Jisōs zara ha, “Ị hūrū ụlọ ukwu ndị a? Oge na-abia mgbe ọ na-adighị nkume ga-atụkwasi n’elu ibe ya, n’ihi na a ga-ala ha niile n’iyi.” 3 Mgbe ọ nọdurū ala n’elu Ugwu Oliv, na ncherita ihu ulōnsọ ukwu, Pita na Jemis, na Jōn na Andru ịakwutere ya na nzuzo juo ya si, 4 “Gwa anyị, olee mgbe ihe ndị a ga-emezu? Gịnị ga-abụkwa ihe ịrịbama izi na o ruola mgbe ha niile ga-emezu?” 5 Jisōs malitere ịgwa ha si, “Lezienụ anya ka onye ọbụla ghara iduhie unu. 6 N’ihi na ọtụtụ ga-abia n’aha m si, ‘Abụ m ya.’ Ha ga-eduhiekwa ọtụtụ ndị ụzọ. 7 Mgbe unu nūrū maka agha na akūkọ agha dī iche iche, unu atūla egwu. Ihe ndị a aghaghị ime ma oge ogwugwū ihe niile erubeghị. 8 Mba ga-ebili megide mba ibe ya. Alaeze ga-ebilikwa megide alaeze ibe ya. Ala ọma jijiji na unwū ga-adī n’ebe dī iche iche. Ihe ndị a bụ mmalite nke oke ihe mgbu. 9 “Unu aghaghị ịbū ndị nọ na nche. A ga-enyefe unu n’aka ndị na-achī achī, ịakwa unu ihe n’ulō ekpere. N’ihi m, unu ga-eguzo n’ihu ndịisi ọchichī na ndị eze dī ka ndị ama nye ha. 10 Aghaghị ịbū ụzọ kwusaa ozioma a nye mba niile. 11 Ma mgbe ha jidere unu kpūta unu n’ulōikpe, unu echegbula onwe unu banyere ihe unu ga-ekwu, kwuonū naanị ihe batara unu n’onū unu ikwu n’oge ahụ. N’ihi na ọ bughị unu ga-ekwu okwu, kama ọ bụ Mmụọ Nsọ ga-esite n’onū unu kwuo okwu. 12 “Nwanne ga-arara nwanne ya nye ka e gbuo ya. Nna ga-ararakwa nwa ya nye. Ụmụ ga-ebili megide ndị mūrū ha mee ka e gbuo ha. 13 Mmadū niile ga-akpọ unu asị n’ihi m, ma onye ga-eguzosi ike ruo ogwugwū ka a ga-azọpūta.

14 “Mgbe unu hūrū ihe arū nke na-eweta mbibi ka ọ na-eguzo n’ebe ọ na-ekwesighi (onye na-agū ya nwee nghota), mgbe ahū, ka ndị nọ na Judia were ọsọ gbalaga n’elu ugwu 15 Onye ọbụla nọ n’elu ụlọ ya ghara ịrịdata maọbū baa n’ime ụlọ ya iwepūta ihe ọbụla. 16 Ka onye ọbụla nọ n’ubi ghara ịlōghachi ịchiri uwe ya. 17 Ma ahūhū ga-adiri ndị dī ime, na ndị na-enye ụmụaka ara, n’ubochi ahū. 18 Kpeenu ekpere ka ihe ndị a hapū ime n’oge oke oyi. 19 N’ihi na oke mkpagbu nke ubochi ahū ga-abū nke na-adibeghi na mbū site na mgbe Chineke kere ụwa ruo ugbu a. Ọ dikwaghị ihe ga-adikwa ka ya ọzọ ruo mgbe ebighi ebi. 20 “Ọ burū na Onyenwe anyi emeghi ka ubochi ndi ahū dī mkpūmkpū, ọ dighi onye a ga-azopūta. Ma n’ihi ndi ya, ndi ọ hopūta, o meela ka ubochi ndi ahū dī mkpūmkpū. 21 N’oge ahū, ọ burū na onye ọbūla asị unu, ‘Lee, Kraist nọ n’ebe a,’ maobū, ‘Lee, ọ nọ n’ebe ahū,’ unu ekwela. 22 N’ihi na ndi nzopūta ughā na ndi amūma ughā, ga-apūta ma ruokwa orū ebube na orū ịrịbama dī iche iche jji duhie ndi a hopūta ma ọ burū na ọ ga-ekwe mee. 23 Ya mere, unu nōrō na nche; n’ihi na agwala m unu ihe niile mgbe ha na-emebeghi. 24 “N’ubochi ndi ahū, nke na-esote oge mkpagbu ahū, “anyanwū ga-agba ọchichiri, onwa agaghị enyekwa ihē ya; 25 kpakpando ga-esi na mbara eluigwe na-ada, ike niile dī na mbara eluigwe ga-amakwa jijiji.’ 26 “N’oge ahū, ha ga-ahū Nwa nke Mmadū, ka ọ na-abia n’igwe ojii n’oke ike na ebube. 27 Mgbe ahū, ọ ga-ezipū ndi mmūọ ozi ya ka ha kpokota ndi a hopūta site n’akūkū anō niile nke ụwa. Site na nsotū niile nke ụwa ruo na nsotū niile nke eluigwe. 28 “Ugbu a, mūtānū ihe site n’osisi fiig. Mgbe ọbūla alaka ya dī nro malite iwepūta akwūkwo ndū, unu maara na ọkochi dī nso. 29 N’uzo dī otu a, mgbe unu hūrū ihe ndi a niile ka ha bidoro ime, matānū na ọ nō nso, ọ nōkwa n’onū ụzọ. 30 Ana m agwa unu ezio kwu na ogbo a agaghị agabiga tupu ihe ndi a niile emezuo. 31 Eluigwe na ụwa ga-agabiga ma okwu m ga-adigide. 32 “Ma banyere ubochi ahū, maobū oge awa ahū, o nweghi onye ọbūla maara, ọ būladī ndi mmūọ ozi nke eluigwe, maobū Ọkpara ahū,

kama naanị Nna ahụ maara ya. **33** Ebe ọ bụ na unu amaghị mgbe ha ga-emezu, n̄or̄on̄u na nche! M̄ur̄ukwan̄u anya! **34** Ọ d̄i ka nwoke hap̄ur̄u ụl̄o ya na-aga njem, tinye n'aka ndi ohu ya ilek̄ota ihe, onye ọb̄ula n'ime ha ka o nyere ọr̄u ọ ga-ar̄u ma nyekwa onye nche ọn̄u ụz̄o iwu ka ọ n̄o na nche. **35** "Ya mere n̄or̄on̄u na nche, n'ih̄i na unu amaghị mgbe Onyenwe ụl̄o ga-al̄ota. Ma ọ b̄u n'uhuruchi māōb̄u n'et̄iti abali. Māōb̄u mgbe ọk̄uk̄u kwara akwa, māōb̄u n'isi ụt̄utu. **36** Ọ bur̄u na ọ l̄ota na mberede, unu ekwela ka ọ l̄okwute unu mgbe unu n̄o n'ura. **37** Ihe m gwara unu ka m na-agwakwa mmad̄u niile. 'N̄or̄on̄u na nche.'"

14 Abali ab̄u tupu e mee Mmemme Ngabiga na mmemme ach̄icha na-ekogh̄i eko, nd̄iisi nch̄ujaja na ndi ozizi iwu n̄okwa na-ach̄o ụz̄o agh̄ugh̄o ha ga-esi jide Jis̄os gbuo ya. **2** Ma ha kwuru si, "Ọ gagh̄i ab̄u n'oge mmemme a, ka ọgbaaghara ghara id̄i." **3** Ka ọ n̄od̄ur̄u n'och̄e nri na Betani n'ul̄o Saim̄on onye ekpenta, otu nwan̄ȳi bu karama alabasta mman̄u otite d̄i oke ọn̄uah̄ija, nke e jiri ezigbo naad mee, batara. Ọ k̄wara karama ah̄u, w̄usa ya mman̄u otite ah̄u n'isi. **4** Ụf̄od̄u ndi n̄o n'ebe ah̄u were iwe nke ukwu. Ha s̄ir̄itara onwe ha, "Ḡinj̄i mere e jiri laa mman̄u otite nke a n'iyi otu a? **5** A gaara ere mman̄u otite a ihe kar̄ir̄i nar̄i denar̄i at̄o, were ego e retara ya nye ndi ogbenye." Ha baara ya mba n'olu ike. **6** Ma Jis̄os s̄ir̄i, "Hap̄un̄u ya aka. Ḡinj̄i mere unu ji esogbu ya? Ọ b̄u ezi ọr̄u ka ọ r̄ur̄u n'ebe m n̄o. **7** Unu na ndi ogbenye na-an̄o oge niile, unu nwekwara ohere inyere ha aka mgbe ọb̄ula unu ch̄or̄o. Ma m̄u na unu agagh̄i an̄o tee anya. **8** O mere ihe o nwere ike, ọ na-ete m mman̄u otite a ugbu a iji kwado ah̄u m maka olili a ga-eli ya. **9** N'ezie, ana m agwa unu, n'ebe ọb̄ula a ga-ekwusa ozioma a n'wa niile, ọr̄u a ọ r̄ur̄u ka a ga-ak̄okwa ak̄ok̄o ya, iji cheta ihe ọma a o mere." **10** Mgbe ah̄u Judas Iskarīot, otu n'ime ndi ozi iri na ab̄u ah̄u jekwuuru ndiisi nch̄ujaja igba izu otu ọ ga-esi rara ya nye ha n'aka. **11** Mgbe ha n̄ur̄u nke a, ha n̄ur̄ir̄i ọn̄u kwee ya nkwa inye ya ego. Site n'ub̄och̄i ah̄u, o bidoro ich̄oghari ụz̄o ọ ga-esi rara ya nye ha. **12** N'ub̄och̄i mb̄u nke Mmemme

ach̄icha na-ekogh̄i eko, mgbe ha na-ach̄u aja at̄ur̄u ngabiga, ndi na-eso ụz̄o ya b̄iakwutere ya si ya, "Ebee ka i ch̄or̄o ka anyi gaa kwadoro gi ihe, maka oriri ngabiga?" **13** O zipur̄u mmad̄u ab̄u ọ n'ime ndi na-eso ụz̄o ya, si ha, "Gaan̄u n'ime obodo, otu nwoke bu ite mmiri ga-ezute unu. Soron̄u ya. **14** Ebe ọb̄ula ọ banyere, s̄inj̄u onyenwe ụl̄o ah̄u, Onye ozizi s̄ir̄i, Olee ụl̄o ọb̄ija a kwadoro m, ebe m̄u na ndi na-eso ụz̄o m ga-an̄o rie oriri ngabiga? **15** Ọ ga-egosi unu otu ọn̄ul̄o buru ibu n'elu ụl̄o ah̄u, ebe e dozichara ihe niile. Kwadoon̄u ihe anyi n'ebe ah̄u." **16** Ndi na-eso ụz̄o ya pur̄u baa n'ime obodo, ha h̄ur̄u ihe niile d̄i ka ọ gwara ha. Ma kwadokwa nri ngabiga ah̄u. **17** Mgbe o ruru uhuruchi, ya na ndi ozi ya iri na ab̄u ah̄u so b̄ija. **18** Mgbe ha n̄o na-eri nri, Jis̄os gwara ha si, "N'ezie agwa m unu, otu onye n'ime unu ga-arara m nye. E, otu onye so m ugbu a na-eri nri!" **19** Ha bidoro inwe obi mwute, na-as̄i ya n'otu n'otu, "Ọ b̄u m? Ọ b̄u m?" **20** Ọ s̄ir̄i ha, "Ọ b̄u otu onye n'ime mmad̄u iri na ab̄u a. Onye m̄u na ya na-amanyek̄ota aka n'ime otu efere. **21** Nwa nke Mmad̄u ga-ala d̄i ka e dere banyere ya. Ma ah̄uh̄u ga-ad̄ir̄i nwoke ah̄u onye a ga-esite n'aka ya rara Nwa nke Mmad̄u nye. Ọ gaara akara onye ah̄u mma ma a si na a mugh̄i ya am̄u." **22** D̄i ka ha na-eri nri, o weere ach̄icha, nye ekele, nyawa ya, nye ha si, "Rien̄u ya, nke a b̄u ah̄u m." **23** Mgbe ah̄u, o buuru iko, nye ekele bunyekwa ha. Ha niile n̄ur̄u site n'otu iko ah̄u. **24** Ọ s̄ir̄i ha, "Nke a b̄u ọbara m nke ọgb̄ugba nd̄u ọh̄ur̄u, nke a na-aw̄ufu n'ih̄i ọt̄utu mmad̄u. **25** N'ezie, n'ezie, agwa m unu, agagh̄i m an̄u mman̄ya waj̄ni ọz̄o tutu ruo ub̄och̄i ah̄u, mgbe m ga-an̄u ya ọh̄ur̄u n'alaeze Chineke." **26** Mgbe ha bus̄ir̄i ab̄u, ha pur̄u gaa n'Ugwu Oliv. **27** Jis̄os s̄ir̄i ha, "Unu niile ga-agbahap̄u m, n'ih̄i na e dere ya otu a si, "Aga m etigbu onye ọz̄uz̄u at̄ur̄u, igwe at̄ur̄u ga-agbasas̄ikwa." **28** Ma mgbe e mes̄ir̄i ka m si n'onw̄u bilie, aga m ebu unu ụz̄o gaa Galili." **29** Pita kwuru, "Ọ bur̄u na mmad̄u niile agbahap̄u gi, agagh̄i m eme otu a." **30** Jis̄os s̄ir̄i ya, "Igw̄a gi eziokwu, n'ub̄och̄i taa, n'abal̄i taa, tupu oke ọk̄uk̄u akwa akwa ugboro ab̄u, i ga-agonar̄i m ugboro at̄o." **31** O kwusir̄i ike si, "Ọ bur̄ukwa na

ihe օnwu adaputa, aga m eso gi nwuօ. Agaghı aghaghı imezu.” 50 Mgbe ahu, ha niile hapuru m agonari gi!” O bukwu otu ihe ahı ka ha ya gbalaga. 51 O di otu nwokorobia na-eso ya, niile kwuru. 32 Ha puru garuo ebe a na-akpo o ji naani akwa ocha linin kpuchie onwe ya. Getsameni. N’ebe ahı, o sirı ndi na-eso uzọ ya, Mgbe ha jidere ya, 52 o hapuru ha akwa ocha “Nodunu n’ebe a ka m gaa kpee ekpere.” 33 O linin ya, gbara otọ gbalaga. 53 Ha duuru Jisos kpօօօ Pita, na Jemis na Jon tinyere onwe ya. O gawkuru onyeisi nchujaja, ha niile bu ndisi malitere inwe ihe mwute di ukwu nakwa obi nchujaja, na ndi okenye na ndi ozizi iwu zukoro ilo mmiri. 34 O sirı ha, “O na-ewute mkpuruobi n’ebe ahı. 54 Pita sooro ha, ma o no n’ebe di m nke ukwu ruo n’onu onwu. Nodunu n’ebe anyi. O sooro ha bata n’obi onyeisi nchujaja. a na-eche nche.” 35 O gaturu n’ihu daa n’ala N’ebe ahı, o sooro ndi nche nodu odu na-anya kpee ekpere, si, o buru na o ga-ekwe mee ka oku. 55 Ndisi nchujaja na ndisi ikpe n’uloikpe oge awa ahı gabiga ya. 36 O kwuru si, “Abba, ukwu no na-achọ ama megide Jisos, ka ha nwee Nna, i puru ime ihe niile. Napu m iko a, ma otu ike gbuo ya. Ma o dighi nke ha chotara. 56 o di, o bughı ka e mee uche m, kama ka e mee Qtutu bjara gbaa ama ugha megide ya, ma ama uche gi.” 37 O bjara hu ha ka ha na-arahu ura. ha abughı otu. 57 Mgbe ahı ufodu biliri gbaa O sirı Pita, “Saimon, i na-arahu ura? O bu na i ama ugha megide ya, si, 58 “Anyi nuru mgbe nweghi ike iche nche otu awa? 38 Noronu o kwuru si, ‘Aga m akwatu ulonso ukwu a nke e ji aka wuo, n’ubochi ato aga m ewukwa ulo e zo, nke a na-ejighi aka wuo.” 59 O buladi na nke a, ama ha niile adakotakwaghı n’otu. 60 Mgbe ahı, onyeisi nchujaja biliri otọ n’ihu ha, azu o huru na ha na-arahu ura, n’ihi na anya ha juo Jisos ajuju si, “O bu na i nweghi ihe obula i di arọ nke ukwu. Ha amakwaghı ihe ha ga-ga-aza? Gini ka i nwere ikwu banyere ama ndi a a na-agba megide gi?” 61 Ma o gbakwara nkiti, o zaghı ihe obula. Ozokwa, onyeisi nchujaja juru ya si, “I bu Kraist, Okpara Onye a goziri agozi?” 62 Jisos sirı, “Abu m ya, unu ga-ahukwa Nwa nke Mmadu ka o na-anodu ala n’aka nri nke Onye ji unu nso.” 63 Onyeisi nchujaja dọwara uwe ya kwuo si, “Gini ike niile, na-abiakwa n’igwe ojii nke eluigwe.” 63 Onyeisi nchujaja dọwara uwe ya kwuo si, “Gini mere anyi ji achọ ndi akaebe ozo? 64 Unu anula okwu nkulu si ya n’onu puta! Gini bu mkpebi unu?” Ha niile mara ya ikpe si, “O kwesiri ka o nwuօ!” 65 Mgbe ahı ufodu bidoro igbu ya onu mmiri aso, jiri akwa kechie ya anya, tiekwa ya aka na-asi, “Buo amuma!” Ndi nche kpuputara ya tiekwa ya ihe. 66 Dika Pita no n’obi ahı, otu n’ime umu agboghọ na-ejere onyeisi nchujaja ozi bjara nso ebe o no. 67 Mgbe o huru Pita ka o na-anya oku, o leziri ya anya nke oma, si, “I bu otu n’ime ndi na-eso Jisos onye Nazaret ahı.” 68 Ma o gorọ ago si, “Amaghı m, maobu ghotakwa ihe i na-ekwu.” Ma o puru gaa n’uzo e si abata. Mgbe ahı oke okuku kwara akwa. 69 Mgbe nwaagboghọ ahı huru Pita ozo, o gosiri ya ndi ozo no n’ebe ahı si ha, “Nwoke a bukwanu otu

n'ime ha.” 70 Ma ọ gọkwara ago ọzọ. Mgbe oge nta gasiri, ndi guzo Pita nso siri ya, “N’ezie, i bu otu n’ime ha, n’ihi na i bu onye Galili.” 71 Mgbe ahụ o bidoro i bu onwe ya onu, na ihu iyi na-asị, “Amaghi m onye nwoke a unu na-ekwu okwu ya bu.” 72 N’otu oge ahụ, oke okukwu kwara akwa nke ugboro abuo. Mgbe ahụ Pita chetara okwu Jisọs gwara ya si, “Tupu oke okukwu akwaa akwa ugboro abuo, i ga-agonari m ugboro ato.” Obi tiwara ya mee ka ọ kwaa akwa.

15 N’ezigbo isi ututu, ndiisi nchujaja na ndi okenye na ndi ozizi iwu, na ndi nzuko ndi okenye niile, nwere mkpebi. Ha kere Jisọs agbu, duru ya nyefee n’aka Paillet. 2 Paillet juru ya si, “I bu eze ndi Juu?” Ọ zara si ya, “Gi onwe gi kwuru ya.” 3 Mgbe ahụ ndiisi nchujaja boro ya ebubo banyere otutu ihe. 4 Paillet juru ya ajuju ọzọ si, “Ọ bu na i nweghi osisa obula? Lee otutu ebubo ha na-ebo gi.” 5 Ma Jisọs azaghi ihe ọzọ. Nke a juru Paillet anya. 6 Ugbu a, ọ bu omenaala n’oge mmemme, na a ga-ahapu otu onye mkporo, bu onye ha rioro ka a hapu. 7 N’oge ahụ kwa, otu nwoke a na-akpo Barabas no n’ulo mkporo, ya na ufodu ndi biliri megide isi ochichi, ndi gbukwara mmadu n’oge ogbaaghara ahụ. 8 Igwe mmadu gbakoro na-ario Paillet ka o mezuoro ha omenaala ha. 9 Mgbe ahụ ọ juru ha si, “Unu chororo ka m hapuru unu eze ndi Juu?” 10 Ebe ọ maara na ọ bu n’ihi ekworo ka ndiisi nchujaja ji nyefee Jisọs n’aka ya. 11 Ma ndiisi nchujaja kpaliri igwe mmadu ahụ ka ha kwagide ya ka ọ hapuru ha Barabas. 12 Paillet juru ha ọzọ si, “Gini ka m ga-eme nwoke a unu kporo eze ndi Juu?” 13 Ma ha tiri mkpu ọzọ si, “Kpogide ya n’obe!” 14 Ma Paillet juru ha si, “Ọ bu n’ihi gini? Olee ihe ojoo o mere?” Ma ha tiri mkpu karja ka ha si eti na mbu, na-asị, “Kpogide ya n’obe!” 15 Ma ebe Paillet chororo ime ihe ga-ato igwe mmadu ahụ uto, ọ hapuru ha Barabas, nyefee ha Jisọs n’aka ka ha pja ya ihe ma kpogidekwa ya n’obe. 16 Ndi agha ahụ duuru ya puo baa n’ime uloze a na-akpo Pritoriom. Ha kpokotakwara ndi agha ndi otu ha ndi ọzọ. 17 Ha yinyere ya uwe mwuda na-acha odo odo, kpukwasikwa ya okpueze nke e ji ogwu kpa n’isi. 18 Emesja, ha malitere na-ekele ya si, “Ekele, eze ndi Juu.”

19 Ha ji osisi kuo ya n’isi otutu mgbe, na-agbu ya onu mmiri aso. Ha gbukwara ikpere n’ihu ya, na-akpo isiala na-enye ya. 20 Mgbe ha ji ya mechaa ihe ochi, ha yipuru ya uwe odo odo ahụ, yinyekwa ya uwe nke ya. Emesja, ha duuru ya puo gawa ikpogide ya n’obe. 21 Ha zutere otu onye na-agata n’uzo, aha ya bu Saimon, onye Sirini, bu nna Alegzanda na Rufos. Ha manyere ya ka o buru obe ya. 22 N’ikpeazu, ha duuru Jisọs ruo ebe a na-akpo Gologota (nke putara “ebe okpokoro isi”). 23 Ha nyere ya mmanya a gwara maá, ma ọ juru ihu ya. 24 Emesja, ha kpogidere ya n’obe, ma kee uwe ya n’etiti onwe ha site n’ife nza onye ga-enwe nke ọ ga-ewe. 25 Ha kpogidere ya n’obe n’elekere itoolu nke ututu. 26 Ha deputara ebubo ha boro ya kwuba ya n’elu obe ahụ, nke bu: Eze ndi Juu. 27 Ha kpogidekwara ya na ndi ohi abuo n’obe, otu n’aka nri ya, nke ọzọ n’aka ekpe ya. 28 A gukotara ya na ndi na-emebi iwu. 29 Ndi mmadu si n’ebe ahụ gafee fufere isi ha na-ekwuto ya, na-asị, “Leenu gi! Onye ga-akwada ulonso ma wugharia ya n’abali ato. 30 Zoputanu onwe gi! Si n’elu obe ahụ ridata.” 31 Ọ buladi ndiisi nchujaja, na ndi ozizi iwu na ndi ode akwukwo no na-akwa ya emo n’etiti onwe ha na-asị, “Ọ zoputara ndi ọzọ, ma ọ pughi izoputa onwe ya! 32 Ka Kraist a, bu Eze Izrel, si n’elu obe a ridata ka anyi hu ma kwerekwa.” Ndi ahụ a kpogidekororo ha na ya n’obe nokwa na-akpari ya. 33 Mgbe ọ kuru elekere iri na abuo nke ehilie, ochichiri gbachikotara n’ala ahụ niile. Ochichiri a digidere ruo n’elekere ato nke ehilie. 34 N’elekere ato nke ehilie, Jisọs tiri mkpu akwa n’oke olu si, “Elói, Elói, lama sabaktani!” (nke putara, “Chineke m, Chineke m, gini mere i jiri hapu m?”). 35 Ma ufodu ndi guzo nso n’ebe ahụ, mgbe ha nuru nke a, siri, “Lee, ọ na-akpo Ilaija!” 36 Ya mere, otu onye gbaara oso gaa weta ogbo, denye ya n’ime mmanya gbara uka, fanye ya na okporo osisi, nye ya ka ọ nuo, ma na-asị, “Hapunu ya, ka anyi lee ma Ilaija ọ ga-abia totu ya.” 37 Ma Jisọs tiri mkpu n’olu ike, kubie ume. 38 Akwa mgbochi nke ulonso ukwu sitere n’elu gbawaa abuo ruo n’onu ala ala ya. 39 Mgbe ochiagha guzo n’ihu

ya, hụrụ otu o si kubie ume, o kwuru si, “N’ezie, nwoke a bụ Okpara Chineke.” 40 O nwere ụfọdụ ụmụ nwanji guzo n’ebe dị anya na-ele ihe na-eme, n’etiti ha bụ Meri Magdalin, Meri nne Jemis nke nta, na Josef, na Salomi. 41 Ndị a bụ ndị naara eso ya na-ejekwara ya ozi, mgbe ọ nọ na Galili. Ọ dikwa ndi inyom ọzọ nọkwa n’ebe ahụ, bụ ndi sooro ya bịa na Jerusalem. 42 N’oge uhuruchi (ya bụ ụbọchị na-abọta ụbọchị izuike), ebe ọ bụ Ụbọchị Nkwadebe, 43 Josef onye Arimatia, otu n’ime ndi otu n’ulo nzuko, onye a na-asọpuru, onye na-echere ọbibi nke alaeze Chineke, ji obi ike jekwuru Paillet rịọ ya ka o bunye ya ahụ Jisọs. 44 Ọ juru Paillet anya inu na ọ nwụọla. Ọ kpọrọ ọchiagha ahụ juo ya ma ọ nwụọla. 45 Mgbe ọchiagha ahụ gwara ya na ọ nwụọla, o kwere ka Josef buru ahụ ya. 46 Josef zutara akwa ọcha linin, wedata ahụ ya jiri akwa ahụ fuchie ya. O buuru ya buba ya n’ime ili nke o gwuru n’ime nkume. Emesija o nuketara otu nkume buru ibu, jiri ya mechie ọnu ụzọ ili ahụ. 47 Meri Magdalin na Meri nne Josef hukwara ebe e bubara ahụ ya.

16 Mgbe ụbọchị izuike gafere, Meri Magdalin na Meri nne Jemis na Salomi zutara ụda di iche iche ha ga-eji tee ahụ ya mmanụ. 2 N’isi ụtutu ụbọchị mbụ nke izu, mgbe anyanwụ wara, ha biliri gawa n’ili ahụ. 3 Ha juritara onwe ha na-asị, “Onye ga-enupuru anyi nkume ahụ di n’onu ụzọ ili ahụ?” 4 Ma mgbe ha leliri anya, ha hụrụ na e nupula nkume ukwu ahụ. 5 Mgbe ha banyere n’ime ili ahụ, ha hụrụ otu nwokorobia yi uwe ọcha ka ọ nọdurụ ala n’akuku aka nri nke ili ahụ. Ha tụtụ oke egwu. 6 Ma ọ siri ha, “Unu atula egwu. Unu na-achọ Jisọs onye Nazaret a kpogidere n’obe. E meela ka o site n’onu bilie! Ọ nọkwaghị n’ebe a. Lee ebe e nibere ya. 7 Ma gaanu gwa ndi na-eso ụzọ ya nakwa Pita, ‘O burula unu ụzọ gawa Galili. Ebe ahụ ka unu ga-ahụ ya di ka ọ gwararị unu.’” 8 Ha gbaputara site n’ili ahụ, n’onu mgbagwoju anya na ahụ ima jijiji. Ha akoroghị onye ọbula ihe ọbula, n’ihi na egwu juputara ha obi. 9 (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Mgbe Jisọs biliri n’onu n’isi ụtutu n’ụbọchị mbụ nke izu, onye mbụ o gosiri onwe ya bụ

Meri Magdalin, onye ahụ o siri n’ahụ ya chupụ mmụọ ọjọọ asaa. 10 Ọ lara gaa korọ ndi ya na ha na-anọ na mbụ, bụ ndi nori na-ebe akwa ma na-erukwa ụjụ. 11 Mgbe ha nuru na ọ di ndu, na ọ hukwala ya, ha ekweghi. 12 Mgbe ihe ndi a gasiri, o gosiri mmadu abuo n’ime ha onwe ya n’udi ọzọ, mgbe ha na-abanye n’ime obodo. 13 Ndị a laghachiri bia kororo ndi nke ọzọ ma ha ekwetakwaghị. 14 Emesija, Jisọs gosiri ndi na-eso ụzọ ya iri na otu ahụ onwe ya, mgbe ha nokoro na-eri nri. Ọ baara ha mba n’ihi enweghi okwukwe ha nakwa mkpochi obi ha, n’ihi na ha juru ikwenye n’ihe ndi ọzọ huru ya gwara ha mgbe e mesiri ka ọ si n’onu bilite. 15 Ọ gwara ha si, “Gaanu n’ime ụwa niile kwusaara ihe niile e kere eke ozioma. 16 Onye ọbula kweerenu na onye e mekwara baptizim ka a ga-azoputa. Ma a ga-ama onye ọbula na-ekwereghị ikpe. 17 Ihe iribama ndi a ga-esokwa ndi kwerenu. Site n’aha m, ha ga-achupu mmụọ ọjọọ; kwuokwa okwu n’asusu ọhuru di iche iche. 18 Ha ga-eji aka ha abuo atutule agwo, nupokwa nsi ma ọ gaghị emeru ha ahụ ma otu. Ha ga-ebikwasị ndi orja aka, ahụ ga-adikwa ha mma.” 19 Mgbe Onyenwe anyi Jisọs gwasiri ha okwu ndi a, e weliri ya elu, baa n’eluigwe, ebe ọ nodu ala n’akuku aka nri Chineke. 20 Ha puru kwusaa ozioma n’ebe niile. Onyenwe anyi nonyekwaara ha, mee ka okwu ya guzosie ike site n’ihe iribama di iche iche nke na-eso ya.

Luk

1 Ebe ọ bụ n'ọtụtụ mmadụ agbaljala otu ha nwere ike i detu n'usoro ihe niile mezuru n'etiti anyị. **2** Dị ka e nyefere ha n'aka anyị idebe bụ ndị ahụ sitere na malite jiri anya ha hụ ihe niile, ndị jikwa okwu a eje ozi. **3** Ekpebikwara m, ebe mụ onwe m nyocharala ihe niile nke ọma site na mmalite, ka m dere gị ihe niile n'usoro, Tiofilos, gị onye dị elu a na-asọpuru. **4** Nke a ga-eme ka ị mata nke bụ eziokwu banyere ihe ndị ahụ e ziri gị. **5** N'oge Herod bụ eze Judia, ọ dị otu onyeisi nchụaja aha ya bụ Zekaraya, onye si n'otu ndị nchụaja nke Abija. Elizabet bụ nwunye ya, site n'agburu Erōn. **6** Ha abụọ bụ ndị ezi omume n'ihu Chineke. Ha debere iwu na ụkpuru niile Onyenwe anyị nyere na-enweghị ntupọ ọbụla. **7** Mana ha amụtaghị nwa, n'ihu na Elizabet bụ nwanyị agaa, ha abụọ emeela nnoọ agadi. **8** O ruru mgbe ọ bụ ndị otu Zekaraya ga-eje ozi, ọ nọ dika onye nchụaja na-eje ozi n'ihu Chineke. **9** A hoputara ya site n'ife nza dị ka omenaala ndị nchụaja si dị ka ọ buru ya ga-abanye n'ime ime ụlonsọ Onyenwe anyị ichu aja nsure oku nke e ji ụda na-esi isi uto achu. **10** Mgbe oge ichu aja ụda na-esi isi uto ruru, igwe ndị mmadụ b́ara nọ n'ezị na-ekpe ekpere. **11** Mgbe ahụ, mmụọ ozi Onyenwe anyị, onye guzo n'aka nri nke ebe ichu aja nke ihe na-esi isi uto mere ka ọ hụ ya anya. **12** Mgbe Zekaraya huru ya, obi fepuru ya, ọ tukurara oke egwu. **13** Ma mmụọ ozi ahụ gwara ya sị, “Zekaraya atula egwu, Chineke anula ekpere gị. Elizabet nwunye gị ga-aturu ime mutara gị nwa nwoke. Ị ga-akpokwa aha ya Jōn. **14** Ọ ga-aburu gị ihe oke onu na obi uto, otutu mmadụ ga-anurikwa onu n'ihu omumu ya. **15** N'ihu na ọ ga-abu onye di ukwu n'anya Onyenwe anyi. Ọ gaghi anukwa mmanya obula, maobu ihe onunu obula na-egbu egbu n'ihu na site n'afonne ya ọ ga-abu onye emejuputara na Mmụọ Nso. **16** Ọ ga-akpoghachite otutu umu Izrel nye Onyenwe ha bu Chineke ha. **17** Ma ọ ga-aga n'ihu Onyenwe anyi n'ike mmuọ na ike nke Ilaia, tugharja obi ndi bu nna n'ebe umu ha no. Meekwa ka ndi isiike tugharja obi, lekwasị anya

n'amamihe nke ndi ezi omume, na ijikere umu mmadu n'ihu Onyenwe anyi.” **18** Zekaraya siri mmuọ ozi ahụ, “Olee otu m ga-esi mata na nke a ga-adi otu a? Aburula m agadi. Nwunye m akakwaala nka.” **19** Mmuọ ozi zara ya si, “Abu m Gebrel. Ana m eguzo n'ihu Chineke. Ezitere m ka m bja gwa gi okwu ma wetara gi ozioma a. **20** Ma lee, i ga-ada ogbi, i gaghi ekwukwa okwu obula, tutu ruo mgbe ihe ndi a ga-emezu n'ihu na i kwenyeghi n'okwu m, nke ga-emezu mgbe oge ya ruru.” **21** Mgbe ihe ndi a niile na-eme, mmadu ndi ahụ nokwa na-eche Zekaraya ka ọ puta. O juru ha anya na ọ nọla ọdu n'ime ime ulonso ukwu ahụ. **22** Mgbe o mesiri puta, o nwekwaghị ike ikwuru ha okwu. Ha ghotara na ọ huru onu n'ime ulonso ahụ n'ihu na ọ bu aka ka o ji gwa ha okwu. **23** Mgbe oge iru ọru ya gwusiri, ọ laghachiri n'ulo ya. **24** Mgbe ubochi ndi ahụ gasiri, Elizabet bu nwunye ya turu ime. O zoro onwe ya n'ime ulo onwa ise. **25** Ọ siri, “Onyenwe anyi emeerela m nke a. O gosila m ihuma ya n'ubochi ndi a, ma wepkwara m ihere n'etiti ndi nke m.” **26** Ma n'onwa isii ya, Chineke zigara mmuọ ozi ya, bu Gebrel, ka ọ gaa n'obodo Nazaret nke di n'ime Galili. **27** Ka o jekwuru otu nwaagbogo na-amaghi nwoke bu onye otu nwoke aha ya bu Josef, onye sitere n'agburu Devid, kwere nkwa ilu. Aha nwaagbogo a bu Meri. **28** O jekwuru ya si ya, “Ekele! Gi onye ihuma dikwasiri. Onyenwe anyi nonyekwara gi.” **29** Ma obi loro ya mmiri nke ukwu n'ihu okwu ya. O bidokwara itughari n'uche ya ihe ekele a putara. **30** Ma mmuọ ozi ahụ siri ya, “Atula egwu Meri, n'ihu na i chotala ihuma n'ebe Chineke no. **31** Ma lee i ga-aturu ime, muo nwa nwoke. Ị ga-akpokwa aha ya Jisos. **32** Ọ ga-abu nnukwu mmadu onye a ga-akpo Okpara Onye kachasi ihe niile elu. Onyenwe anyi Chineke ga-enye ya ocheze nna ya Devid. **33** Ọ ga-achi ulo Jekob ruo ebighi ebi, alaeze ya agaghi enekwa ogwugu.” (aiōn 9165) **34** Meri siri mmuọ ozi ahụ, “Olee otu nke a ga-esi mee ebe m bu nwaagbogo na-amaghi nwoke?” **35** Mmuọ ozi ahụ siri ya, “Mmuọ Nso ga-abiakwasị gi, ike nke Onye kachasi ihe niile elu ga-ekpuchikwa gi. Ya mere onye nso ahụ a

ga-amụ, a ga-akpọ ya Ọkpara Chineke. **36** Lekwa Elizabet onye ikwu gị aturula ime nwa nwoke n'agadi ya. Nke a bụ ọnwa isii ya, bụ onye ahụ ha na-akpọ nwanyị aga. **37** N'ihị na ọ dighị okwu sitere na Chineke nke na-agaghị ere." **38** Meri zaghachiri sị, "Abụ m ohu Onyenwe anyị, ka ọ dirị m dị ka i kwuru." Mgbe ahụ mmụọ ozi ahụ hapurū ya laa. **39** N'oge ahụ, Meri biliri gaa ọsịisọ n'otu obodo dị n'ugwu Juda. **40** N'ebe ahụ, ọ banyere n'ụlọ Zekaraya, kelee Elizabet. **41** Mgbe Elizabet nūrū ekele Meri, nwa nọ ya n'afọ meghariri ahụ. E mere ka Elizabet juputa na Mmụọ nsọ. **42** O tiri mkpu n'oke olu sị, "Onye a goziri agozi ka ị bụ n'etiti ụmụ nwanyị niile. Onye a goziri agozi ka nwa ahụ ị bu n'afọ bụkwa. **43** Onye kwanū ka m bụ na ihuoma dị otu a kpọrọ m na nne Onyenwe m ga-abịa iletam? **44** Ngwangwa m nūrū olu ekele gi, nwa nọ m n'afọ wuliri elu n'ọhụ. **45** Ngozi ga-adiri onye ahụ kwere na Onyenwe anyị ga-emezu ihe o kweere ya na nkwa ime." **46** Ma Meri siri, "Mkpurūobi m na-ebuli Onyenwe anyị elu **47** mmụọ m na-añurị ọhụ n'ime Chineke bụ Onye nzọputa m, **48** n'ihị na o ledatala anya, lekwasị m, bụ odibo ya dị ala. Site ugbu a gaa n'ihu, ọgbọ niile ga-akpọ m onye a goziri agozi. **49** N'ihị na Onye dị ike emeelara m ihe dị ukwu. Aha ya dika nsọ. **50** Ebere ya na-erute ndi niile na-atụ egwu ya site n'ogbo ruo n'ogbo. **51** O gosila ike aka ya; ọ chusasịala ndi di mpako n'ime echiche obi ha. **52** O sitela n'ocheeze ndi eze di ike kwatuo ha, buliekwa ndi di umeala n'obi elu. **53** O jirila ihe di mma nyejuo ndi aguu na-agu afọ ma ndi ogaranya ka o zipuru n'aka efu. **54** O nyerela odibo ya bu Izrel aka, ọ na-echetakwa imere ya ebere. **55** Di ka o gwara nna nna anyi ha, nye Ibrahim na umu umu ya ruo mgbe ebighi ebi." (aiōn g165) **56** Meri nonyeere ya ihe dika onwa atọ ma mesie laghachi n'ulo ya. **57** Mgbe oge zuru ka Elizabet muo nwa, ọ mūrū nwa nwoke. **58** Ndi agbataobi ya na ndi ikwu ya, ndi nūrū otu Chineke si gosi ya ebere di ukwu, biara soro ya nūrīa ọhụ. **59** N'abali nke asato ha biara ibi nwata ahụ ugwu na igu ya aha. Ha na-achọ igu ya Zekaraya bu aha nna ya, **60** ma Nne ya siri, "Mba, a ga-agu ya

Jon." **61** Ha siri ya, "O dighi onye obula n'etiti ndi ikwu gi na-aza aha ahụ." **62** Ya mere, ha jiri ife aka juo nna ya, ihe o chorọ ka akpo nwata ahụ. **63** O rioro ka e nye ya mbadamba ihe e ji ede ihe, o deere "Aha ya bu Jon." Nke a jukwara mmadu niile anya. **64** Ngwangwa, onu ya meghere, atopukwara ire ya. Ya ebido ikwu okwu ma na-etokwa Chineke. **65** Ibubo wuru ndi agbataobi ha niile n'ahu, ndi mmadu kokwara akuko banyere ihe ndi a niile ruo obodo niile di n'akuku ugwu Judia. **66** Ndi niile nuru akuko a chere n'obi ha na-aju si, "Ginikwa ka nwa nke a gaje ibu?" N'ihị na aka Onyenwe anyi dinyeere ya. **67** E mere ka Zekaraya bu nna ya juputa na Mmụọ Nso. O buru amuma si, **68** "Ngozi diri Onyenwe anyi bu Chineke nke Izrel, n'ihị na ọ bjala leta ma gbatukwa ndi nke ya. **69** O welielara anyi Onye nzoputa site n'ulo odibo ya bu Devid. **70** (Di ka o kwuru na mgbe ochie, site n'onu ndi amuma ya di nsọ). (aiōn g165) **71** Na ọ ga-zoputa anyi site n'aka ndi iro anyi na sitekwa n'aka ndi niile kporo anyi asi. **72** O meere ndi nna nna anyi ha ebere site n'icheta ogbugba ndu ya di nsọ. **73** Iyi nke o nuru nna anyi bu Ibrahim, kwekwa nkwa: **74** Na ọ ga-anaputa anyi site n'aka ndi iro anyi, nyekwa anyi ike ife ya ofufe na-atughị egwu. **75** N'idi nsọ na ezi omume n'ihu ya ubochi niile nke ndu anyi. **76** "Ma gi nwa m, a ga-akpo gi onye amuma nke Onye kachasi ihe niile elu; n'ihị na ị ga-aga n'ihu Onyenwe anyi kwadoro ya uzo. **77** Ime ka ndi nke ya nwee amamihe nke nzoputa site na igbaghara mmehie ha. **78** N'ihị oke obi ebere Chineke anyi, nke owuwa anyanwu ga-ewetara anyi site n'igwe. **79** Ka ọ chakwasị ndi bi n'ochichiri na n'onyinyo nke onwu, na iduzi ukwu anyi n'uzo nke udo." **80** Nwata ahụ toro, buru onye di ike n'ime mmu. O biri n'ime ozara tutu ruo mgbe oge zuru igosi umu Izrel onwe ya.

2 N'oge ahụ, Siza Ọgostos nyere iwu ka a guo onu, detuo aha mmadu niile bi n'ua dum. **2** (Nke a bu igu onu na ide aha nke mbu e mere mgbe Kwirinus bu onye na-achị Siria.) **3** Onye obula gara n'obodo ya, ka e denye aha ya n'akwukwo. **4** Ya mere Josef hapuru Nazaret

nke dī na Galili, gaa Betlehem nke dī na Judia, nke bukwa obodo Devid, n'ihī na o si n'ụlọ na agburu Devid pụta. 5 Ya na Meri, nwaagboghọ o kwere nkwa ilu, nke dikwa ime, soro gaa ka o denye aha ha. 6 Mgbe ha no ebe ahụ, oge o ga-iji muo nwa ya zuru. 7 O muru nwa nwoke mbu ya. O ji akwa kee ya, nibe ya n'ime ebe a na-enye anu ulo nri, n'ihī na ha enwetaghī ebe ndina n'ulo ndi ije. 8 Ma e nwere ndi ozuzu aturu bi n'ohia n'akuku ebe ahụ, ndi na-eche igwe aturu ha nche n'abalī. 9 Mmuo ozi nke Onyenwe anyi putara ihe nye ha. Ebube Onyenwe anyi mupwara gburugburu ha, oke egwu turu ha. 10 Ma mmuo ozi ahụ sirī ha, "Unu atula egwu. Ana m ewetara unu ozioma nke oke onu nke ga-adiri mmadu niile. 11 N'ihī na taa, n'obodo Devid ka a muru Onye nzoputa nye unu; o bu Kraist, Onyenwe anyi. 12 Nke a ga-aburu unu ihe iribama, unu ga-ahu nwata oheru e kechiri n'akwa, dina n'ime ebe a na-enye anu ulo nri." 13 Na mberede, igwe ndi mmuo ozi nke eluigwe putara soro mmuo ozi a, bido na-eto Chineke na-asi, 14 "Otuto diri Chineke n'ebe kachasi elu nke eluigwe. Udo n'elu uwa nye ndi niile ihe ha di Chineke ezi mma." 15 Mgbe ndi mmuo ozi ahụ hapuru ha, laghachi n'eluigwe, ndi ozuzu aturu ahụ siritara onwe ha, "Bianu ka anyi jeruo Betlehem, ka anyi jiri anya anyi hu ihe ndi a merenu, nke Onyenwe anyi mere ka anyi mara." 16 Ha gara osiso hu Meri na Josef, na nwata ahụ ka o dina n'ime ebe a na-enye anu ulo nri. 17 Mgbe ha huru nke a, ha mere ka a mata ihe niile a gwara ha banyere nwantakiri a. 18 Ihe ndi ozuzu aturu a kwuru juru ndi niile nuru ya anya. 19 Ma Meri debere ihe ndi a niile n'obi ya, na-atughari ihe banyere ha n'obi ya. 20 Ndi ozuzu aturu ahụ laghachiri, na-eto Chineke na-ebulikwa aha ya elu n'ihī ihe niile ha nuru ma hukwa, nke dikwa ka a gwara ha. 21 Mgbe ubochi asato gasiri, mgbe oge ruru ibi nwata ahụ ugwu, ha gukwara ya aha. Aha ha nyere ya bu Jisos, aha ahụ mmuo ozi nyere tupu a di ime ya. 22 Mgbe oge zuru maka mmemme nke idi ocha di ka iwu Mosis siri di, ha kutere ya na Jerusalem iche ya n'ihu Onyenwe anyi 23 (dika e dere ya n'ihu nke Onyenwe anyi, "Nwa

mbu obula nke bu nwoke ka a ga-edo nsọ nye Onyenwe anyi"), 24 ha churu aja di ka e nyere n'ihu Onyenwe anyi: "Umụ kpalakwukwu abuo maobu umu nduru abuo." 25 Ma lee, e nwere otu nwoke bi na Jerusalem aha ya bu Simion, onye juputara na Mmuo Nso. O bu onye ezi omume burukwa onye ji obi ya niile na-eke Chineke. O bukwa onye na-ele anya maka nkasiobi nke ndi Izrel. 26 Ma Mmuo Nso Chineke mere ka o mata na o gaghi anwu ruo mgbe o huru Kraist nke Onyenwe anyi. 27 Site n'odudu nke Mmuo Nso, o batara n'ulonso ukwu, ma mgbe nne na nna nwata ahụ bu Jisos kubatara ya di ka omenaala iwu si di, 28 Simion kuuru ya n'aka, kelee Chineke si, 29 "Gi, Onye kachasi ihe niile elu, bu Onyenwe di ka i kwere na nkwa, ugbu a zilaga nwaodibo gi n'udo. 30 N'ihī na anya m ahula nzoputa gi, 31 nke i kwadoro n'ihu mba niile. 32 Ihe nke ga-egosi ndi mba ozo uzo, na ebube nke ndi gi Izrel." 33 O juru nne na nna nwantakiri ahụ anya inu ihe ndi a e kwuru banyere ya. 34 Mgbe ahụ, Simion goziri ha, sika Meri nne ya, Lee, "Nwatakiri a bu onye e zitere ka o buru odida na mbili nye otutu mmadu n'Izrel, o ga-abukwa ihe ama nke otutu ga-ekwujo. 35 O bukwa site n'uzo di otu a ka a ga-ekpughe echiche nke di otutu n'obi. Mma agha ga-aduwakwa mkpuruobi nke gi onwe gi." 36 O nwekwara onye amuma nwanyi, aha ya bu Ana, ada Fanuel nke si n'ebo Asha. O bu ezigbo agadi nwanyi na-enweghi di, n'ihī na di ya nwuru mgbe ha biri naani afo asaa. 37 O noola di ka nwanyi na-enweghi di iri afo asato na ano. O hapughi ulonso, kama o nogidere n'efe ofufe ehilie na abali, na-ibu onu na-ekpe ekpere. 38 N'oge ahụ o bjarutere n'ebe ha no, nye Chineke ekele, kwuo okwu banyere nwantakiri ahụ nye ndi niile na-ele anya maka mgbaputa Jerusalem. 39 Mgbe ha mesiri ihe niile otu o di n'ihu Onyenwe anyi, ha laghachiri obodo ha bu Nazaret nke di n'ime Galili. 40 Ma nwata ahụ toro buru onye di ike; o juputara n'amamihe, amara Chineke dinyekwara ya. 41 N'afu niile, ndi muru ya na-aga Jerusalem n'ihī Mmemme Ngabiga. 42 Mgbe o ruru afo iri na abuo, ha gara maka mmemme di ka omenaala si

dị. **43** Mgbe e mesiri mmemme ahụ, ka ndị mụrụ ya na-alaghachi, nwata ahụ bụ Jisọs nọdurụ na Jerusalem. Ndị ha amataghị na o soghi ha na-alọta. **44** Ha chere na o sonyere n'etiti njem. Ha gara ije otu ụbọchị tupu ha a malite ichọ ya n'etiti ndị ikwu na ibe, na ndị enyi ha. **45** Ma mgbe ha na-ahughị ya, ha laghachiri Jerusalem na-achọkwa ya. **46** Ka ụbọchị atọ gasiri, ha huru ya n'ụlọnsọ ukwu ebe o nọdurụ n'etiti ndị ode akwụkwọ, na-ege ha ntị na-ajukwa ha ajuju. **47** Nghota na oshisa ya juru ndi niile nuru okwu ya anya. **48** Mgbe ndi muru ya huru ya, o turu ha n'anya, ma nne ya siri ya, "Nwa m, gini mere i ji mesoo anyi mmeso di otu a? Mu na nna gi no na-achoghari gi?" **49** O juru ha si, "Gini mere unu ji na-achọ m? Unu amaghị na aghaghị m ino n'ulo Nna m?" **50** Ma ha aghotaghị ihe o gwara ha. **51** Mgbe ahụ, o sooro ha laghachi Nazaret ma na-erubekwara ha isi. Ma nne ya dobere ihe ndi a niile n'obi ya. **52** Jisọs na-aga n'ihu n'amamihe na ogologo, ya na ihuoma n'ebe Chineke na nke mmadu nọ.

3 N'afọ nke iri na ise nke ochichi Tiberios Siza, mgbe Pontios Paillet bu onye na-achị Judia, ebe Herod bukwa onye na-achị akuku Galili, ma nwanne ya nwoke bu Filip na-achị akuku Iturja na Trakona, Laisania bukwa onye na-achị akuku Abilin, **2** mgbe ahụ Anas na Kaipas bu ndiisi nchujaja, okwu Chineke biakwutere Jon nwa Zekaraya n'ime ozara. **3** O gara n'ime obodo niile gbara Jordan gburugburu na-ekwusa banyere baptizim nke ncheghari maka mgbaghara mmehie. **4** Dika e dere ya n'akwukwo Ajzaya onye amuma si, "Otu onye na-eti mkpu n'ozara na-asị, 'Dozienu uzọ maka Onyenwe anyi, meenu ka okporozo ya guzozie. **5** A ga-ekpoju ndagwurugwu obula, ugwu obula na ugwu nta obula ka a ga-emekwa ka o di ala. Uzọ gbagoro agbago ka a ga-eme ka o guzozie nke oma, meekwa ka uzọ ojo niile di larii. **6** Mmadu niile ga-ahukwa nzoputa Chineke.'" **7** Jon siri igwe mmadu ndi na-aputa ka o mee ha baptizim si, "Unu umu ajuala! Onye doro unu aka na nti si unu gbanari onuma nke na-abia? **8** Mianu mkpuru na-egosiputa ncheghari unu. Unu amalitekwa na-asị onwe unu, 'Anyi

nwere Ebrahim dika nna.' N'hi na agwa m unu na Chineke puru isite na nkume ndi a meputara Ebrahim umu. **9** O buladi ugbo a, atukwasila anyuike na mgborogwu osisi, osisi obula nke na-adighi ami ezi mkpuru ka a ga-egbutu tuba ya n'ime oku." **10** Ma igwe mmadu ahụ juru ya si, "Gini ka anyi kwesiri ime?" **11** O zara ha si, "Onye obula nwere uwe abuo, ya nye onye o na-adighi nke o nwere otu. Onye nwere nri ya meekwa otu ahụ." **12** O buladi ndi ona utu biakwara ka e mee ha baptizim. Ha siri ya, "Onye ozizi, gini ka anyi kwesiri ime?" **13** O siri ha, "Unu anatala kariya otu unu kwesiri inata." **14** Ndi agha biakwara juo ya si, "Ginikwa ka anyi kwesiri ime?" O siri ha, "Unu ejikwala ike apunara ndi mmadu ego ha; unu ebokwala ndi mmadu ebubo ugha, ka afọ ju unu n'ugwo a na-akwu unu." **15** Ndi mmadu ji oilleanya na-eche na-atulekwa n'obi ha ma Jon o bu Kraist ahụ. **16** Ma Jon zara si ha, "Eji m mmiri na-eme unu baptizim, ma otu onye di ike kariya m ga-abia, onye m na-erughi itopu eriri akpukpukwu ya. O ga-eji Mmuo Nso na oku mee unu baptizim. **17** Ihe ifucha oka ya di n'aka ya, iji zachaa ebe izocha oka ya nke oma, ka e kponye ezi mkpuru oka wiiti n'ime oba, ma kpoba igbugbo oka n'ime oku nke a na-apughị imenyu emenyu." **18** O ji otutu okwu ozo di iche iche duo ha odu ma kwusaakwa ha ozioma. **19** Ma Eze Herod, onye o tara uta maka Herodias nwunye nwanne ya nwoke, nakwa maka ihe ojo di iche iche ndi o mere, **20** tukwasikwara ihe n'elu ihe ndi a niile, site na itunye Jon n'ulo mkporo. **21** Mgbe e mechara ndi niile baptizim, ma mechakwa Jisos baptizim, mgbe o na-ekpe ekpere, eluigwe meghere. **22** Mmuo Nso sikwa n'elu ridata di ka nduru, bekwasi ya, mgbe ahụ, otu olu sitere n'eluigwe daa si, "I bu Okpara m, onye m huru n'anya, ihe gi di m ezi mma." **23** Jisos agbaala ihe di ka iri afọ atọ mgbe o bidoro oru ya. O bu nwa (dika ndi mmadu chere) Josef, onye bu nwa Heli; **24** Heli aburu nwa Matat, nwa Livayi, nwa Meliki, nwa Janayi, nwa Josef; **25** nwa Matatias, nwa Emos, nwa Nehum, nwa Esili, nwa Nagayi; **26** nwa Maat, nwa Matatias, nwa Semein, nwa Josek, nwa Joda; **27** nwa Joanan, nwa Resa, nwa

Zerubabel, nwa Shealtiel, nwa Neri; **28** nwa Meliki, nwa Adi, nwa Kosam, nwa Elmadam, nwa Er, **29** nwa Joshua, nwa Elieza, nwa Jorim, nwa Matat, nwa Livayji; **30** nwa Simiṛṛ, nwa Juda, nwa Josef, nwa Jonam, nwa Eliakim; **31** nwa Melea, nwa Mena, nwa Matata, nwa Netan, nwa Devid; **32** nwa Jesi, nwa Obed, nwa Boaz, nwa Salmoni, nwa Nashon; **33** nwa Aminadab, nwa Ram, nwa Hezron, nwa Perez, nwa Juda; **34** nwa Jekob, nwa Aizik, nwa Ebrahim, nwa Tera, nwa Nahṛ; **35** nwa Serug, nwa Reu, nwa Peleg, nwa Eba, nwa Shela; **36** nwa Kenan, nwa Aafaksad, nwa Shem, nwa Noa, nwa Lamek; **37** nwa Metusela, nwa Enok, nwa Jared, nwa Mahalalel, nwa Kenan; **38** nwa Enosh, nwa Set, nwa Adam, nwa Chineke.

4 Jisṛs, onye juputara na Mmuṛ Nso, sitere na Jṛdan lṛta. Mmuṛ nso duuru ya baa n'ṛzara. **2** Ebe ahṛ ka ekwensu nwara ya ṛnwunwa iri ṛbṛchṛ anṛ. N'ṛbṛchṛ ndṛ ahṛ niile o righṛ nri ṛbṛla. N'ikpeazu aguṛ gurṛ ya. **3** Ekwensu sirṛ ya, "Ṛ burṛ na ṛ bu Ṛkpara Chineke, gwa nkume a ka ṛ ghoṛ achṛcha." **4** Jisṛs zara ya si, "E dere ya, 'Ṛ bughṛ naanṛ site na achṛcha ka mmadu ga-eji dṛ ndṛ.'" **5** Ekwensu duuru ya rigoo n'ebe dṛ elu, gosi ya alaeze niile nke ṛwa, n'otu ntabi anya. **6** Ṛ gwara ya si, "M ga-enye gi ikike niile ndṛ a na ebube ha. Ṛ bu m ka e nyere ha, e nwere m ike inye ha onye ṛbṛla m chṛṛ inye ha. **7** Ya mere, ṛ burṛ na ṛ kpṛṛ isiala nye m, ha ga-abṛ nke gi." **8** Jisṛs zara ya si, "E deela ya: 'Ṛ ga-akpṛ isiala nye Onyenwe anyṛ Chineke gi, naanṛ ya ka ṛ ga-efekwa.'" **9** Ekwensu duuru ya gaa Jerusalem, mee ka o guzo n'ebe dikarṛsirṛ elu nke ṛlonso ukwu ahṛ. Ṛ sirṛ ya, "Ṛ burṛ na ṛ bu Ṛkpara Chineke, si n'ebe a tṛda onwe gi n'ala. **10** N'ihṛ na e dere ya, "'Ṛ ga-enye ndṛ mmuṛ ozi ya iwu banyere gi, ichekwa gi nke ṛma; **11** ha ga-ebuli gi elu n'aka ha, ka ṛ ghara ṛkpṛbi ṛkwṛ gi na nkume.'" **12** Jisṛs zara ya si, "E kwuola ya, Anwala Onyenwe anyṛ Chineke gi ṛnwunwa." **13** Mgbe ekwensu nwasirṛ ya ṛnwunwa ndṛ a niile, ṛ hapurṛ ya ruo mgbe ohere ṛzo daputara. **14** Jisṛs loḡhachiri na Galili n'ike nke Mmuṛ Nso. Akṛkṛ banyere ya gbasara ruo akṛkṛ obodo niile. **15** O ziri ihe n'ṛtṛtṛ ṛlo ekpere ha, mmadu

niile na-etokwa ya. **16** Mgbe o rutere Nazaret ebe ṛ nṛṛṛ too, n'ṛbṛchṛ izuike, ṛ gara n'ṛlo ekpere dṛ ka ṛ dṛ mbṛ eme. O guzoro ṛto igṛ akwṛkwṛ nso. **17** E nyere ya akwṛkwṛ nke onye amṛma Aizaya dere. O meghere ya chṛta ebe e dere si, **18** "Mmuṛ nke Onyenwe anyṛ dṛ n'ahṛ m, n'ihṛ na o teela m mmanṛ ka m kwusaa oziṛma nye ndṛ ogbenye. O zitela m ikwupṛta inwere onwe nye ndṛ mkpṛṛ, ya na ṛhṛ ṛzo nye ndṛ kpuru ṛsi, ime ka ndṛ a na-emegbu emegbu nwere onwe ha. **19** Ikwupṛta afṛ Onyenwe anyṛ ga-eme amara." **20** O mechiri akwṛkwṛ ahṛ nyeghachi ya onye ahṛ na-eje ozi, nṛdu ala. Ndṛ mmadu niile nṛ n'ṛlo nzuko ahṛ legidere ya nnṛṛ anya. **21** Ma o bidoro igwa ha si, "Taa ka ihe ndṛ a e dere n'akwṛkwṛ nso a mezuru na ntṛ unu." **22** Mmadṛ niile kwuru okwu ṛma banyere ya n'ihṛ okwu amara niile si ya n'ṛṛnṛ pṛta nke mere na ha jurṛtara onwe ha si, "Onye a, ṛ bughṛ nwa nwoke Josef?" **23** Ṛ sirṛ ha, "N'ezie, amaara m na unu ga-atṛrṛ m ilu a: 'Dibṛa, gwṛṛ onwe gi!' Sikwa m, 'Ihe ndṛ ahṛ niile anyṛ nṛrṛ ṛ na-eme na Kapanṛ mee ha n'ebe a bu obodo gi.'" **24** Ṛ gara n'ihu si, "Ma ṛ gwa unu eziokwu, o nweghṛ onye amṛma ṛbṛla a na-anabata nke ṛma n'obodo a mṛrṛ ya. **25** N'ezie, chetakwanṛ na e nwere ṛtṛtṛ ṛmṛ nwanyṛ di ha nwṛrṛ anwṛ n'oge Ṛlajja onye amṛma. N'oge oke ṛnwṛ dara n'ala ahṛ dum, mgbe e mechiri eluigwe na mmiri ezoghṛ n'ala Izrel afṛ atṛ na ṛnwa isii. **26** Ma e zigaghṛ Ṛlajja ka o jekwuru onye ṛbṛla n'ime ha karṛakwa nwanyṛ di ya nwṛrṛ anwṛ n'obodo Zarefat n'akṛkṛ Sajṛṛ. **27** N'oge Ṛlajja onye amṛma, e nwere ṛtṛtṛ ndṛ ekpenta n'ala Izrel, ma o nweghṛ onye e mere ka ṛ dṛ ṛcha n'etiti ha karṛakwa Neeman onye Siria." **28** Mgbe ndṛ nṛ n'ṛlo ekpere ahṛ nṛrṛ nke a, iwe were ha nke ukwu. **29** Ha biliri, kwapṛ ya site n'obodo ahṛ, dṛkpṛrṛ ya gaa n'elu ugwu nke e wukwasirṛ obodo ahṛ ka ha nwee ike tṛpṛ ya site n'ugwu ahṛ. **30** Ma o sitere n'etiti igwe mmadu ahṛ pṛṛ, gwara onwe ya. **31** O sitere n'ebe ahṛ gaa Kapanṛ, obodo dikwa na Galili. N'ṛbṛchṛ izuike, o bidoro izi ha ihe. **32** Ozizi ya juru ha anya, n'ihṛ na okwu ya nwere ikike. **33** Otu nwoke nṛ n'ime ṛlo ekpere ahṛ,

onye mmuò na-adighi òcha bi n'ime ya. O tiri mkpu n'oke olu, **34** "Hapụ anyị! Gini ka i na-achọ n'ebe anyị nọ, gi, Jisọs onye Nazaret? I b́jara ka i laa anyị n'iyi? Ama m onye i b́, Onye Nsọ nke Chineke!" **35** Jisọs baara ya mba si, "Nọrọ jiii! Si n'ime ya pụta." Mgbe ahụ mmuò ọjọọ ahụ t́dara ya n'ala n'ihu ha niile, o sikwa n'ime ya pụọ ma o merughị ya ahụ. **36** Ihe ndi a juru ha niile anya, ha juritara ibe ha si, "Gini b́ bu ozizi nke a? O ji ichi isi na ike na-enye mmuò na-adighi òcha ndi a iwu, ha na-aputakwa!" **37** Akukọ banyere ya gbasara jeruo obodo niile di ebe ahụ gburugburu. **38** Mgbe ọ hapuru ọlọ ekpere ahụ gaa n'ulo Saimon. Nne nwunye Saimon nwere ahụ oku, ha rioro ya ka o nyere ya aka. **39** O guzoro n'ihu ya, ma baara ahụ oku ahụ mba, ọ hapuru ya n'otu ntabi anya ahụ. O bilikwara lee ha obia. **40** Mgbe anyanwu na-ada, otutu ndi nwere ndi na-arja orja di iche iche kporo ha bjakwute Jisọs. O bikwasiri ha niile aka n'otu n'otu, gwọọ ha. **41** Mmuò ọjọọ di iche iche si n'ime otutu mmadu puta na-eti mkpu na-asj, "I bu Okpara Chineke." Ma ọ baara ha mba, o kweghi ka ha kwuo okwu, n'ihu na ha matara na ọ bu Kraist. **42** Mgbe chi boro, ọ puru gaa ebe naani ya nọ. Ndi mmadu nọ na-achoghari ya; mgbe ha bjaruru ebe ọ nọ, ha gbalisiri ike ime ka ọ ghara ihapu ha. **43** Ma ọ sirj ha, "Aghaghj m ikwusa ozioma alaeze Chineke n'obodo ndi ozo, n'ihu na ọ bu n'ihu ya ka e zitere m." **44** Ọ gara n'ihu na-ekwusa ozioma n'ulo ekpere niile di na Judja.

5 Otu oge, ka Jisọs guzo n'akuku odo mmiri Genesaret. Igwe mmadu gbara ya gburugburu ka ha nuru okwu Chineke. **2** Ọ huru n'onu mmiri ahụ, ugbo mmiri abuo nke ndi oku azu nwe ha hapuru gaa isa ugbo ha ji egbu azu. **3** Ọ banyere n'ime otu ugbo mmiri ndi ahụ, nke bu nke Saimon, ọ rioro ya ka ọ kworo ya banyetu ntakiri n'ime mmiri. Ọ noduru ala n'ime ya bido na-ezi igwe mmadu ihe. **4** Mgbe o kwusiri okwu, ọ gwara Saimon si, "Banyetukwu n'ime mmiri, tunye ugbo gi ka i gbute azu." **5** Saimon zara si, "Nna anyi ukwu, anyi rusiri oru ike abali niile na-egbutaghi ihe obula, ma otu i sirj kwuo, aga

m awunye ugbo azu niile." **6** Mgbe ha mere nke a, ha gbuteere otutu azu nke mere na ugbo azu ha malitere idokasi. **7** Ha kporo ndi oku azu ibe ha nọ n'ugbo mmiri ozo ka ha bia nyere ha aka. Ha b́jara kpojuo azu n'ugbo mmiri abuo ahụ nke malitere imikpu. **8** Ma mgbe Saimon Pita huru nke a, ọ dara n'ukwu Jisọs si, "Si n'ebe m nọ pụọ, Onyenwe m, n'ihu na abụ m onye mmehie." **9** N'ihu na o juru ya na ndi ya na ha so anya ihu otutu azu ndi a ha gbuteere. **10** Ọ buladi Jemis na Jon umu Zebedi, ndi ha na Saimon na-aruko oru, ka ihe a jukwara anya. Mgbe ahụ Jisọs gwara Saimon si, "Atula egwu, n'ihu na site ugbo a gaa n'ihu, i ga na-akuta mmadu." **11** Mgbe ha kwoputara ugbo mmiri ha n'elu ala, ha hapuru ihe niile soro ya. **12** Mgbe Jisọs nọ n'otu obodo, otu nwoke onye ekpenta juru ahụ, b́jara daa, kpudo ihu ya n'ala mgbe ọ huru ya, rjo ya si, "Onyenwe m, ọ buru na i choro, i puru ime ka m di ocha." **13** Jisọs setipuru aka ya metu ya si, "Achoro m, buru onye di ocha!" Ngwangwa ekpenta ahụ hapuru ya. **14** O nyere ya iwu, "A gwakwala onye obula, kama gaa gosi onye nchujaja onwe gi, chukwa aja di ka Mosis nyere n'ihu maka ime ka i di ocha, ka ọ buru ihe ama nye ha." **15** Ma akuko banyere ya gbasara karja, nke mere na igwe mmadu b́jara inuru ihe ọ na-ekwu, na ka a gwokwa ha nrja nrja. **16** Ma site n'oge ruo n'oge, Jisọs na-ewezuga onwe ya gaa n'ebe ọ ga-anọ naani ya ikpe ekpere. **17** Otu ubochi, mgbe ọ nọ na-ezi ndi mmadu ihe, ndi Farisii na ndi ozizi iwu (sitere n'obodo nta niile di na Galili na Judja na Jerusalem b́ja nodukwa ebe) ahụ. Ike Chineke dinyekwaara ya igwo ndi orja. **18** N'oge ahụ ndi ikom ufodu bu otu nwoke akuku ahụ ya kponwuru akponwu n'ihe ndina ya, b́jara gbalia site n'onu uto ulo ahụ bubata ya togbo ya n'ukwu ya. **19** Mgbe ha na-enweghi ike ime nke a n'ihu igwe mmadu, ha rigooro n'elu ulo, site n'oghere wetuo nwoke ahụ n'ute ya n'etiti igwe mmadu n'ihu Jisọs. **20** Mgbe Jisọs huru okwukwe ha, ọ sirj, "Enyi m, a gbagharala gi mmehie gi." **21** Ndi Farisii na ndi ozizi iwu malitere iche n'ime obi ha si, "Onye bu onye a na-ekwulu Chineke? Onye puru igbaghara mmadu mmehie, ma ọ bughị naani Chineke?"

22 Mgbe Jisọs matara ihe ha na-aju, ọ zara ha si, **6** N'otu ụbọchị izuike, mgbe Jisọs na-agafe "Gịnị mere unu ji na-eche ihe ndị a n'obi unu? n'ubi a kuru ọka. Ndi na-eso ụzọ ya malitere

23 Olee nke ka mfe ikwu: Ọ bụ a gbagharala gi ighoro ụfọdụ n'ime ogbe ọka ndi ahụ, na-amazu ha n'aka, ma na-ata ha. **2** Ụfọdụ ndi Farisii siri, "Gịnị mere unu ji na-eme ihe megidere iwu n'ụbọchị izuike?" **3** Jisọs zara ha si, "Ọ bụ na unu agutaghị ihe Devid mere mgbe aguu guru ya na ndi so ya? **4** Otu o si banye n'ulo Chineke, were achicha a na-eche n'ihu ya, nyetukwa ndi ya na ha so, achicha nke onye obula na-ekwesighi ita ma o bughi naani ndi nchujaja." **5** Mgbe ahụ ọ gwara ha si, "Nwa nke Mmadu bu Onyenwe Ụbọchị Izuike." **6** N'ụbọchị izuike ozo, ọ banyere n'ulo ekpere na-ezi ihe. Otu nwoke nọkwa n'ebe ahụ onye aka nri ya kpownwuru akpownwu. **7** Ndi Farisii na ndi ode akwukwo na-achọ ụzọ ha ga-esi boo ya ebubo, ya mere ha lekwasiri ya anya ihu ma o ga-gwo oria ahụ. n'ụbọchị izuike. **8** Ma ebe o maara ihe ha na-ezube n'obi ha, o kporo nwoke ahụ nke aka ya kpownwuru akpownwu si ya, "Bilie bia guzoro n'etiti ebe a." Nwoke ahụ putara bia guzoro ebe ahụ. **9** Mgbe ahụ Jisọs siri ha, "Ka m juo unu, ginị ziri ezi n'iwu ime n'ụbọchị izuike; o bu ime ihe oma ka o bu ime ihe ojoo; izoputa ndu ka o bu ila ndu n'iyi?" **10** Mgbe o lesiri ha niile anya gburugburu, o siri ya, "Setipu aka gi." O mere nke a, aka ya dikwara mma ozo. **11** Ha were iwe nke ukwu ma malite na-ekwuritara n'etiti onwe ha ihe ha nwere ike ime Jisọs. **12** N'ụbọchị ndi ahụ, o gara rigoro n'elu ugwu ikpe ekpere. O noro abali ahụ niile na-ekpe ekpere nye Chineke. **13** Mgbe chi boru, o kporo ndi niile na-eso ụzọ ya, site n'ime ha horo mmadu iri na abuo ndi o kporo ndi ozi ya. **14** Saimon (onye o kporo Pita) na Andru nwanne ya, Jemis Jon, Filip Batalomi. **15** Matiu Tomos, Jemis nwa Alfiot, Saimon onye a na-akpo Zilot. **16** Judas nwa Jemis na Judas Iskariot onye raara ya nye. **17** Ya na ha rịdatara ga n'ebe ala di larịi. Igwe ndi na-eso ụzọ ya na oke igwe mmadu sitere na mmiri nke Taia na Saidon. **18** Ndi bira inuru okwu ya na ka a gwoo ha oria ha. A gwokwara otutu ndi mmuo na-adighi ocha na-esogbu. **19** Igwe mmadu ahụ gbaliri imetu ya aka, n'ihu na

ike di ukwu si ya n'ahụ na-apụ na-agwọ ha niile. 20 O weliri anya lee ndi na-eso ụzọ ya, si ha, "Ngozi na-adiri unu bu ndi ogbenye, n'ihu na alaeze Chineke bu nke unu. 21 Ngozi na-adiri unu ndi agụ na-agu ugbu a, n'ihu na afọ ga-eju unu. Ngozi na-adiri unu ndi na-ebe akwa ugbu a, n'ihu na unu ga-achi ochi. 22 Ngozi na-adiri unu mgbe ndi mmadu na-akpo unu asi, mgbe ha na-achupu unu, na-akpari unu, na-aju aha unu, n'ihu Nwa nke Mmadu. 23 "Nurianu onu ma wuliekwanu elu n'ihu onu n'ubochi ahụ, n'ihu na ugwo oru unu di ukwu n'eluigwe. N'ihu na otu a ka ndi nna nna ha mesoro ndi amuma. 24 "Ma ahuhu na-adiri unu ndi ogaranya, n'ihu na unu eketala nkasiobi unu. 25 Ahuhu na-adiri ndi afọ juru ugbu a, n'ihu na agụ ga-agukwa unu. Ahuhu na-adiri ndi na-achi ochi ugbu a, n'ihu na unu ga-eru uju, bee akwa. 26 Ahuhu na-adiri unu mgbe ndi mmadu niile na-ekwu okwu oma gbasara unu, n'ihu na otu a ka ndi bu nna ha mesoro ndi amuma ugha." 27 "Ma a na m agwa unu ndi na-ege m nti: hunu ndi iro unu n'anya, mekwaaranu ndi kporo unu asi ihe oma. 28 Gozienu ndi na-abu unu onu, ma kpekwaaranu ndi na-akpari unu ekpere. 29 O buru na onye obula a maa gi ura n'otu nti, tugharjara ya nti gi nke ozọ. O burukwa na onye obula anara gi uwe ahụ gi, nyekwa ya uwe ime ahụ gi. 30 Nye onye obula rioro gi ihe. O burukwa na mmadu ewere ihe bu nke gi, agala inaputa ya. 31 Dika unu si choo ka ndi mmadu mesoo unu, sitekwanu otu a na-emeso ha. 32 "O buru naani ndi huru unu n'anya ka unu na-ahu n'anya, ginị ga-abu uru unu? N'ihu na obuladi ndi mmehie, o bu ndi huru ha n'anya ka ha na-ahukwa n'anya. 33 O burukwa naani ndi na-emere unu ihe oma ka unu na-emere ihe oma, ginị ga-abu uru unu? N'ihu na ndi mmehie na-enyekwara ndi na-enyere ha aka aka. 34 O burukwa na unu agbazinye naani ndi nwere ike ikwughachi unu ihe, ginị ga-abu uru unu? N'ihu na ndi mmehie na-agbazinyekwa ndi mmehie ibe ha na-atu anya ka a kwughachikwa ha n'ozuzu oke. 35 Hunu ndi iro unu n'anya, na-emekwa ezi ihe nye ha, gbazinyenu ndi no na mkpa ihe ha chorọ, na-eleghi anya na ha ga-akwughachi unu. Mgbe ahụ, ugwo oru unu ga-adi ukwu, unu ga-egosikwa na unu bu umu nke Onye kachasi ihe niile elu, n'ihu na ebere ya na-adiri ndi ajo omume na ndi na-enweghi mmuo ekele n'ime ha. 36 Nweenu obi ebere di ka Nna unu si nwee obi ebere. 37 "Unu ekpela ndi ozọ ikpe, ka a ghara ikpekwa unu ikpe. Unu amala ndi ozọ ikpe ka a ghara ima unu ikpe. Gbagharanu ndi ozọ, a ga-agbagharakwa unu. 38 Nyenu, n'ihu na a ga-enyekwa unu. Onyinye unu ga-anata ga-abu nke juru eju, nke a biadara nke oma, yokotakwa ayokota nke na-ajubiga oke ka a ga-adokwasị gi n'ahu; n'ihu na o bu ihe i na-eji atụ ihe ka a ga-eji tuoro gi." 39 O tukwara ha ilu a, "Onye isi o puru idu onye isi ibe ya? Ha abuo o gaghị adaba n'ime olulu? 40 Onye na-eso ụzọ onye ozizi anaghị akari onye nkuzi ya, kama mgbe o mutasiri o ga-amata ihe di ka onye nkuzi ya. 41 "Gini mere i ji elee ntakiri ahija di nwanna gi n'anya, ma i dighi ahuta obodobo osisi di gi onwe gi n'anya? 42 I ga-esi ana si nwanna gi, 'Nwanna a, ka m wepu gi ntakiri ahija di gi n'anya,' mgbe gi onwe gi na-ahughi obodobo osisi di gi n'anya? Gi onye ihu abuo, buru ụzọ wepu obodobo osisi di gi n'anya ka i nwee ike ihuzi ụzọ nke oma wepu ntakiri ahija di nwanna gi n'anya. 43 "Ezi osisi adighi amị mkpuru ojo. O dikwaghị osisi ojo na-amị mkpuru oma. 44 O bu mkpuru osisi miri ka e ji ama udi osisi o bu. Ndi mmadu adighi aghota fiig site n'osisi ogwu, otu a kwa o nweghi onye na-aghota mkpuru grepu n'obi ogwu. 45 Ezi mmadu na-esite n'aku oma juru ya obi na-aruputa ezi oru, otu a kwa, ajo mmadu na-esite n'obi ojo ya na-aruputa ajo oru. N'ihu na ihe obula di mmadu n'obi bu ihe na-aputa n'onu ya. 46 "Gini mere unu ji na-akpo m, 'Onyenwe anyi, Onyenwe anyi,' ma unu adighi eme ihe m kwuru? 47 Achoro m igosi unu ihe onye obula na-abiakwute m nke na-anu okwu m, ma na-ejikwa ihe o na-anu akporo ihe, yiri. 48 Onye ahụ yiri nwoke wuru ulo, onye gwumiri ala, doo ntola ulo ahụ n'elu oke nkume. Mgbe idee mmiri biara were ike ya tie n'ulo ahụ, o nweghi ike ime ka o maa jijiji n'ihu na e wusiri ya ike. 49 Ma onye ahụ nuru okwu m, nke na-ejighi ihe o

nurū mee ihe, dī ka nwoke wukwasiri ụlọ ya n'elu ala, nke na-enweghị ntoala obula. Mgbe idee mmiri b̄jara were ike ya tie n'ụlọ ahụ, ụlọ ahụ dara daruo ala, oḍida ya dī ukwu.

7 Mgbe o kwusiri okwu ndi a nye ndi na-ege ya nti, o banyere na Kapanom. **2** Ma e nwere otu ochiagha nke nwere otu ohu nwoke o huru n'anya. Onye no n'oria na n'onu onwu. **3** Mgbe o nuru ihe banyere Jisos, o zipuru ufodu ndi okenye ndi juu ka ha gaa rioro ya ka o bja gwo o hu ya. **4** Mgbe ha bjakwutere Jisos, ha riosiri ya ariri ike si, "O kwesiri ka i mere ya ihe a. **5** N'ih na o huru obodo anyi n'anya. O wukwaara anyi ulo ekpere." **6** Jisos sooro ha gawa. Ma mgbe o no nso n'ulo ya, onye ochiagha ahụ zipuru ndi enyi ya ka ha ga si ya, "Onyenwe anyi, esogbukwala onwe gi, n'ih na etorughi m ka i bata n'okpuru ulo m. **7** O bu ya mere na-echeghi m na m toruru iputa bja zute gi. Ma kwuo okwu, o ga-agwokwa odibo m. **8** N'ih na mu onwe m bukwa onye no n'okpuru ikike ochichi, wee ndi agha no n'okpuru m. Ana m asi onye nke a 'gaa,' o gaa, sikwa onye nke ozo 'bja,' O bja. Ana m asi ohu m, 'mee nke a,' o na-emekwa ya." **9** Mgbe Jisos nuru okwu niile a, o juru ya anya nke ukwu. O tughariri gwa igwe mmadu ndi na-eso ya si, "Asi m unu, ahubeghi m okwukwe di otu a o buladi n'izrel." **10** Mgbe ndi ozi ahụ laghachiri n'ulo, ha choputara na ahụ adila ohu ahụ mma. **11** O ruo mgbe nwa oge gasiri, o gara n'obodo a na-akpo Nain. Ndi na-eso ụzọ ya na otutu igwe mmadu ndi ozo sooro ya gaa. **12** Mgbe o na-abjara nso n'onu ụzọ e si abata n'obodo ahụ, o nwere otu nwoke nwuru anwu nke a na-ebupu, otu nwa nke nne ya muru. Nne ya ahụ bu nwanji di ya nwuru, oke igwe mmadu si n'obodo ahụ sonyekwara ya. **13** Mgbe Onyenwe anyi huru ya, o meere ya obi ebere ma si ya, "Ebela akwa." **14** Mgbe ahụ o gara nso metu igbe ozu ahụ aka, ndi bu ya kwusiri. O siri, "Nwokorobia, asi m gi bilie!" **15** Nwoke ahụ nwuru anwu biliri, nodu ala, bido ikwu okwu, o kponyere ya nne ya. **16** Egwu turu ha niile, ha tokwara Chineke si, "Onye amuma di ukwu apatala n'etiti anyi, Chineke

abiala inyere ndi ya aka!" **17** Akuko a banyere ya ruru Judia niile na obodo nta niile gbara ya gburugburu. **18** Ndi na-eso ụzọ Jon kororo ya maka ihe ndi a niile. Jon kororo mmadu abuo n'ime ndi na-eso ụzọ ya, **19** zie ha ka ha jekwuru Onyenwe anyi juo ya ajuju si, "O bu gi bu onye ahụ ga-abia. Ka anyi ga-ele anya obibia onye ozo?" **20** Mgbe umu nwoke ahụ bjakwutere ya, ha siri, "Jon omee baptizim ziri anyi ka anyi juo gi si, 'O bu gi bu onye ahụ ga-abia ka anyi ga-ele anya obibia onye ozo?'" **21** Mgbe ahụ o gworo otutu ndi nwere oria, na nri nri di iche iche, na mmuo ojo. O mekwara ka otutu ndi kpuru isi hu ụzọ ozo. **22** O zaghachiri ndi ozi ahụ si, "Laghachinu azu gaa kororo Jon ihe unu huru na nke unu nuru; ndi kpuru isi na-ahu ụzọ, ndi ngwuru na-aga ije, ndi ekpenta ka a na-eme ka ha di ochi, ndi nti chiri na-anu ihe, a na-eme ka ndi nwuru anwu si n'onwu bilie, a na-ezisara ndi ogbenye ozioma. **23** Ngozi na-adiri onye ahụ na-enweghi ihe mkpasu iwe n'ih m." **24** Mgbe ndi na-eso ụzọ Jon puru, Jisos bidoro igwa igwe mmadu ahụ okwu banyere Jon si, "Gini ka unu gara n'ozara ihu? O bu ahija achara nke ikuku na-ebughari? **25** Ma gini ka unu puru iga ihu? O bu nwoke yi uwe mara mma? E e, ndi na-eyi uwe di oke onuhia, ndi na-ebikwa n'oke oriri na oke onuhu bi n'uloeze. **26** Ma gini ka unu puru ka unu ga-ahu? O bu onye amuma? E, ana m a gwa unu, unu huru onye kariri onye amuma. **27** O bu onye a bu onye ahụ e dere ihe banyere ya si, "Aga m ezipu onyeozi m n'ihu gi, onye ga-edozi ụzọ gi n'ihu gi." **28** Agwa m unu, n'etiti ndi nwanji muru, o dighi onye di ukwu karja Jon, ma onye dikarisiri nta n'alaeze Chineke di ukwu karja ya." **29** (Ndi mmadu niile nuru nke a, tinyekwara ndi ona utu, nabatara n'uzo Chineke bu nke ziri ezi, n'ih na Jon emela ha baptizim. **30** Ma ndi Farisii na ndi ozizi iwu juru imezu ebumnobi Chineke nye ha onwe ha, n'ih na ha anabataghi ka Jon mee ha baptizim.) **31** O gara n'ihu si ha, "Ma gini ka m ga-eji tunyere ndi bi n'ogbo a? Gini ka ha yiri? **32** Ha di ka umuntakiri no n'oma ahia na-akpo ibe ha oku na-asi, "Anyi gburu unu oja, ma unu adighi ete egwu. Anyi buru abu ikwa

ozu, ma unu ebeghi akwa.’ 33 N’ihi na Jon omee baptizim bɔara na-erighi achicha maobu nuo ihe onunu ma unu sirɔ, ‘Mmuo ojoo bi n’ime ya.’ 34 Nwa nke Mmadu bɔara na-eri ihe oriri na-anukwa ihe onunu, ma unu sirɔ, ‘Lee, onye oke oriri na onye oke anumanu, enyi ndi ona utu na ndi mmehie.’ 35 Ma e sitela n’umu ya niile nwaputa amamihe n’onye ziri ezi.’ 36 Otu onye n’ime ndi Farisii kporo ya oriri. O gara n’ulo onye Farisii ahɔ, ma nodu ala n’oche nri. 37 Ma otu nwanɔ nke bi n’obodo ahɔ, onye birila ndu mmehie, mgbe o matara na o no n’ulo onye Farisii ahɔ na-eri nri, o jiri otu karama alabasta mmanu otite bata n’ulo ahɔ. 38 Ka o guzoro n’azu ukwu ya na-ebe akwa, o malitere iji anya mmiri ya na-awusa n’ukwu ya. O jiri agiri isi ya hichaa anya mmiri ahɔ, sutu ukwu ya onu, ma wusa mmanu otite isi utu ahɔ na ha. 39 Mgbe onye Farisii ahɔ kporo ya oriri huru ihe nke a, o kwuru n’obi ya si, “A si na nwoke a bu onye amuma, o gaara amata udi mmadu nwanɔ a na-emetu ya aka bu, na o bu onye mmehie.” 40 Jisos zara ya si, “Saimon, e nwere m ihe m choro igwa gi.” O sirɔ ya, “Onye ozizi gwa m ya.” 41 “Ndi ikom abuo ji onye na-ebinye ndi mmadu ego n’omunwa ugwo. Otu onye ji ya nari ego ise, onye nke ozo ji ya iri ego ise. 42 Mgbe ha na-enweghi ike ikwughachi ugwo ha ji ya, o gbaghara ha ugwo ahɔ. Ugwu a, onye n’ime ha ga-ahɔ ya n’anya karja?” 43 Saimon zara si, “O di m ka o bu onye nke o gbaghara ugwo di ukwu.” O sirɔ ya, “I kpeziri.” 44 Mgbe ahɔ o tughariri n’ebe nwanɔ ahɔ no gwa Saimon si, “I huru nwanɔ a? A batara n’ulo gi, i kunyeghi m mmiri ka m saa ukwu m, ma nwanɔ a ejirila anya mmiri ya sachaa ukwu m, jirikwa agiri isi ya hichaa ha. 45 I sutughi m onu, ma kemgbe m batara n’ulo a, o zubeghi ike isutu ukwu m onu. 46 I teghi m mmanu obula n’isi, ma lee, o werela mmanu otite isi utu wukwasim n’ukwu. 47 Ya mere, ana m agwa gi si, a gbagharala ya mmehie ya niile o mehiere, n’ihi na o nwere ihunanya di ukwu. Ma onye nwetara mgbaghara di nta, na-enwe ihunanya di nta.” 48 Mgbe ahɔ o gwara ya si, “A gbagharala gi mmehie gi.” 49 Ma ndi ozo soro ya nodu na-eri nri bidoro ikwu n’etiti

onwe ha na-asi, “Onye bu onye a nwere ike o buladi igbaghara mmehie?” 50 O sirɔ nwanɔ ahɔ, “Okwukwe gi azoputala gi, laa n’udo.”

8 Mgbe ihe ndi a gasiri, o gara n’obodo ukwu niile na n’obodo nta niile na-ekwusa ma na-ewetakwara ndi mmadu ozioma nke alaeze Chineke. Ndi ozi iri na abuo ahɔ sokwa ya, 2 na umu nwanɔ ufodu ndi a chupuru mmuo ojoo site n’ime ha, gwokwa ha nri: Meri Magdalin onye e sitere n’ime ya chupu mmuo ojoo asaa, 3 na Joana nwunye Chuza onye na-elekota uloeze Herod na akɔ ya niile, na Suzana, na otutu ndi ozo ndi ji akɔ ha na-enyere ha aka. 4 Mgbe oke igwe mmadu gbagoro ha na ndi mmadu si n’obodo di iche iche biakwute ya. O tuuru ha ilu a si, 5 “Ogha mkpuru puru iku mkpuru ya, mgbe o no na-agma mkpuru ndi a, ufodu n’ime mkpuru ahɔ dara n’akuku uzo ebe ndi mmadu zoro ha ukwu, umu nnunu biakwara turja ha loo. 6 Ufodu n’ime ha dakwasiri n’elu nkume. Mgbe ha puputara choo ito, ha kponwuru n’ihi na mgborogwu ha enweghi ike imita mmiri mkpuru ahɔ ga-eji di ndu. 7 Ufodu dara n’etiti ogwu, ogwu ndi a sooro ha puo ma kpagbuo ha. 8 Ufodu n’ime mkpuru dara n’ezi ala. Ha puputara, too, mja mkpuru di otu nari n’onuogugu.” Mgbe o kwusiri nke a, o sirɔ ha, “Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru.” 9 Ndi na-eso uzo ya juru ya ihe ilu a putara. 10 O sirɔ, “O bu unu ka e nyere imata ihe omimi niile nke alaeze Chineke, ma ndi ozo ga-anu ya naani n’ilu. Site n’uzo di otu a, “ha ga na-ele anya, ma ha agaghi ahɔ ihe obula. Ha ga na-anu nti ma ha agaghi aghota ihe obula.’ 11 “Nke a bu nkowa ilu ahɔ. Mkpuru ahɔ bu okwu Chineke. 12 Mkpuru dara n’akuku uzo nochiri anya ndi nuru okwu Chineke, ma ekwensu bɔara napu ha okwu ahɔ n’obi ha, ka ha ghara ikwere ma nwetakwa nzoputa. 13 Mkpuru ndi ahɔ dara n’elu nkume nochiri anya ndi nuru okwu Chineke jiri onu nabata ya, ma ha enweghi mgborogwu n’ime ha. Ha na-ekwere naani nwa oge nta, ma mgbe onwunwa bɔara ha na-adachapu. 14 Mkpuru nke dara n’etiti ogwu nochiri anya ndi nuru okwu Chineke, ma mgbe ha na-aga n’uzo ha, echiche banyere akɔ na ihe utu nke uwa na-akpagbu

okwu ahụ, mee ka ha ghara ịmị mkpuru. 15 Ma mkpuru ndị ahụ dara n'ezị ala n'ochiri anya ndị jiri obi ghere oghe na mmụọ ziri ezi nabata okwu ahụ ma werekwa ndidi mịputa mkpuru. 16 "Ọ dighị onye ọbụla, nke na-amunye oriọna zoo ya n'ime igbe maọbụ donye ya n'okpuru ihe ndina. Kama, ọ na-adokwasị ya n'elu ihe ịdọba ọkụ ka ndị ọbụla na-abata n'ụlọ ahụ jiri ya hụ ụzọ. 17 Ọ dighị ihe ọbụla zoro ezo nke na-agaghị emesịa putà ihè, ọ dīkwaghị ihe ọbụla dī nzuzo nke a na-aghaghị eme ka ọ putà ihè. 18 Ya mere, kpacharanụ anya otu unu si ege ntị. N'ihì na ọ bụ onye ahụ nwere ihe ka a ga-enye karịa, ma onye ahụ na-enweghị, ọ bụladị nke o nwere, ka a ga-anapụ ya." 19 N'oge a, nne ya na ụmụnne ya nwoke bjakwutere ya. Ma ha enweghị ike ịbjaru ya nso n'ihì igwe mmadụ. 20 Otu onye gwara ya sị, "Nne gị na ụmụnne gị ndị nwoke guzo n'ezì, ha chọrọ ịhụ gị." 21 Ọ zara sị, "Nne m na ụmụnne m ndị nwoke bụ ndị ahụ na-anụ okwu Chineke ma jiri ya mere ihe." 22 Otu ụbọchị, ya na ndị na-eso ụzọ ya banyere n'ugbo mmiri, ọ sịrị ha, "Ka anyị gafee n'ofe nke ọzọ nke osimiri." Nke a mere ha ji nupụ ugbo, 23 ma mgbe ha na-aga, ọ rahurū ụra. Oke ifufe malitere ife n'elu ọdọ mmiri ahụ, nke mere na mmiri na-awubanye n'ime ugbo ha, mee ka ha nọrọ n'oke nsogbu. 24 Ha gara kpotee ya na-eti mkpu, "Nna anyị ukwu! Nna anyị ukwu! Lee na anyị n'ala n'iyi!" O biliri, baara ifufe na ebili mmiri ahụ mba. Ha dara jụu, ebe niile dekwara jii. 25 Ọ sịrị ha, "Ebee ka okwukwe unu dī?" Ha ji oke egwu na oke iju anya jurita onwe ha sị, "Onye bụ onye a? Ọ na-enye ọ bụladị ifufe na ebili mmiri iwu, ha na-añakwa ya ntị." 26 Ha kworọ ugbo mmiri rute n'ala Gerazin, nke dī n'ofe mmiri Galili. 27 Mgbe ọ si n'ugbo mmiri riputa n'elu ala, otu nwoke obodo ahụ onye mmụọ ojọo bi n'ime ya zutere ya. Nwoke a ebighị n'ụlọ maọbụ yie uwe ogologo oge, ma ebe obibi ya bụ ebe a na-eli ozu. 28 Mgbe ọ hurū Jisọs, ọ bīara daa n'ihu ya, tie mkpu n'oke olu sị, "Gini ka mụ na gị nwekorọ Jisọs, Ọkpara Chineke Onye kachasi ihe niile elu? Biko arịo m gị, atala m ahụhụ." 29 N'ihì na o nyela mmụọ ahụ na-adighị ọcha

iwu ka o site n'ime ya putà. Otutu oge, mmụọ ojọo a na-ejidesi ya ike, n'agbanyeghị na eji ụdọ igwe kee ya aka na ụkwụ, debe ebe a na-eche ya nche, ọ na-adobisi ụdọ igwe e ji kee ya, mmụọ ojọo a na-eduru ya gaa n'ime ọzara. 30 Jisọs jurū ya sị, "Gini bụ aha gị?" Ọ zara sị, "Lijiọn," n'ihì na igwe mmụọ ojọo bi n'ime ya. 31 Ha rịsiri ya arịrịo ike ka ọ ghara inye ha iwu ka ha banye n'Abis. (Abyssos g12) 32 Igwe ezi nọ n'akụkụ ugwu dī ebe ahụ nso na-akpa nri. Mmụọ ojọo ndị a rịrọ Jisọs ka o nye ha ike ka ha banye n'ime ha. Jisọs nyere ha ike. 33 Mmụọ ojọo ndị ahụ sitere n'ime nwoke a puo banye n'ime ezi ndị ahụ, igwe ezi ahụ niile sitere na mkputamkpu ala onụ mmiri ahụ gbara ọsọ dabanyechaa n'ime mmiri ebe osimiri riri ha. 34 Mgbe ndị na-elekota ezi ahụ hurū ihe mere, ha gbara ọsọ gaa n'ime obodo na n'obodo nta niile dī gburugburu ebe ahụ kosaa ihe mere. 35 Ndi mmadụ putara ihu ihe mere. Mgbe ha rutere ebe Jisọs nọ, ha hurū nwoke ahụ e si n'ime ya chupụ mmụọ ojọo ndị ahụ, ebe ọ noduru ala yiri uwe ma norokwa n'ezì uche ya. Egwu turū ha. 36 Ndi hurū ka ihe a si mee kororo ha ka e siri gworo onye ahụ mmụọ ojọo na-esogbu. 37 Mgbe ahụ, ndi niile bi na Gerazin na n'obodo gbara ebe ahụ gburugburu rioro Jisọs ka ọ hapuru ha obodo ha, n'ihì na egwu dī ukwu turū ha. Ọ banyekwara n'ime ugbo mmiri ahụ laghachi. 38 Nwoke a e sitere n'ime ya chupụ mmụọ ojọo rioro ya ka o soro ya ma o zilagara ya, sị ya, 39 "Laghachi n'ezinaulo gị kororo ha ihe niile Chineke meere gị." Nwoke ahụ lara, gbasaa akuko ihe Jisọs meere ya n'obodo ahụ niile. 40 Mgbe Jisọs loghachiri, igwe mmadụ nabatara ya n'ihì na ha niile na-eche ya. 41 Mgbe ahụ otu nwoke nke aha ya bụ Jairo, onye bụ onyeisi n'ulo ekpere, bīara daa n'ala n'ukwu Jisọs na-arịo ya ka ọ bīa n'ulo ya. 42 N'ihì na otu nwata nwanyị ọ mūtara naani ya, nke gbara afọ iri na abuo nọ n'onu onwu. Mgbe ọ na-aga, igwe mmadụ ahụ na-akpagbu ya. 43 Ọ dī otu nwanyị n'etiti ha nke nori na-aria oria oruru obara afọ iri na abuo, onye mefuru ihe niile o ji n'aka ndi dibia, ma ọ dighi onye nwere ike igwo ya. 44 O sitere n'azu ya metu onu uwe ya aka.

Ngwangwa, orịa oruru obara ahụ kwusikwara. 45 Jisọs siri, “Onye meturu m aka?” Mgbe o na-enweghi onye putara kwuo si na o bu ya. Pita gwara ya si, “Nna anyi ukwu, igwe mmadu gbara gi gburugburu na-adakwasikwa gi.” 46 Ma Jisọs siri, “Otu onye meturu m aka; amatara m na ike esitela n’ime m puo.” 47 Mgbe nwanyi ahụ huru na o dikwaghi ihe o nwere ike ime jji zoo onwe ya, o ji ima jijiji bja daa n’ukwu ya. N’ihu mmadu niile, o koru ihe mere o ji metu ya aka na otu e si gwoo ya n’otu ntabi anya. 48 O gwara ya si, “Ada m nwanyi, okwukwe gi agwoola gi. Laa n’udo.” 49 Mgbe o ka no na-ekwu okwu, otu onye si n’ulo Jairoso bu onyeisi ulo ekpere, bja si, “Ada gi nwanyi anwuola, enyekwala onye ozizi nsogbu ozo.” 50 Ma mgbe Jisọs nuru ozi a, o zara ya si, “Atula egwu, naani kwere, a ga-agwo kwa ya.” 51 Mgbe o rutere n’ulo Jairoso, o kweghi ka onye obula soro ya baa n’ime ulo ahụ ma o bughị naani Pita, Jon, Jemis, nne na nna nwata ahụ. 52 N’oge ahụ, ha niile no na-ebe akwa na-eru uju maka nwata ahụ. O siri ha, “Unu ebezila akwa, n’ihi na o nwughị anwu kama o no n’ura.” 53 Ha chirị ya ochi, n’ihi na ha matara na o nwuru anwu. 54 Ma o jidere ya n’aka, si, “Nwa m, bilie!” 55 Mmuo ya loghachiri, o bilitekwa mgbe ahụ. O gwakwara ha ka ha chororo ya nri ka o rie. 56 Ihe a gbara ndi muru ya ghari ma o nyere ha iwu ka ha ghara ikoro onye obula ihe mere.

9 Mgbe o korotara ndi ozi iri na abuo ahụ, o nyere ha ike na ichi isi n’ebe mmuo ojoo niile no na igwo oria di iche iche. 2 O nyere ha ikike, zipu ha ikwusa alaeze Chineke na igwo ndi nri nri. 3 O gwara ha si, “Unu ewerekwala ihe obula maka njem a, maobu mkpanaka maobu akpa, maobu achicha maobu ego maobu uwe abuo. 4 Ulo obula unu banyere, nogideni n’ebe ahụ ruo mgbe unu hapuru obodo ahụ. 5 Ma ebe obula a na-anabataghi unu, kuchapunu aja di n’ukwu unu mgbe unu na-apu n’obodo ahụ, ka o buru ihe ama megide ha.” 6 Ha gara n’obodo nta niile na-ekwusa ozioma na-agwo kwa ndi oria n’ebe niile. 7 Mgbe Herod onye ochichi nuru akuko banyere ihe niile merenu, o gbagwojuru ya anya n’ihi na ufodu mmadu na-asị, na Jon

omee baptizim esitela na ndi nwuru anwu bilie. 8 Ndi ozo na-asị na Ilaija aputala, ebe ndi ozo na-asị na otu n’ime ndi amuma ochie aputakwala ndi ozo. 9 Ma Herod siri, “Mu onwe bipuru isi Jon. Onye bukwa onye a nke m na-anu ihe banyere ya?” O guru ya agu ihu ya. 10 Mgbe ndi ozi a lotara, ha kororo ya ihe niile ha mere. O kororo ha gaa n’obodo a na-akpo Betsaida ebe ha ga-anoo naani ha. 11 Ma mgbe igwe mmadu matara nke a, ha sooro ya. O nabatara ha ma gwakwa ha okwu maka alaeze Chineke. O gwokwara ndi niile o di mkpa na-emere ka ahụ di ha mma. 12 Mgbe anwu bidoro ida, ndi na-eso uzo ya iri na abuo biakwutere ya si ya, “Zilaga igwe mmadu a ka ha gaa n’ime obodo na n’obodo nta ndi gbara ebe a gburugburu, ka ha chotara onwe ha nri na ebe ndina n’ihi na ebe a anyi no bu ozara.” 13 O zara ha si, “Unu nye ha nri ka ha rie.” Ha zaghachiri ya si, “Anyi nwere naani ogbe achicha ise na azu abuo. Ma o bughị na anyi ga aga zuru mmadu ndi a niile nri.” 14 Ndi no n’ebe ahụ ruru puku ndi nwoke ise. O gwara ndi na-eso uzo ya si, “Meenu ka ha nodu ala n’igwe n’igwe, iri mmadu ise, iri mmadu ise.” 15 Ha mere otu ahụ, mee ka ha niile nodu ala. 16 O weere ogbe achicha ise na azu abuo ndi ahụ, lelie anya n’eluigwe, gozie ma nyawaa ha, nye ndi na-eso uzo ya ka ha keere igwe mmadu ahụ. 17 Ha niile riri rijuokwa afu, a tutukotara ihe foduru, tutujuo nkata iri na abuo n’iberibe achicha foduru. 18 Otu ubochi mgbe o no naani ya na-ekpe ekpere, ndi na-eso uzo ya biakwutere ya. O juru ha si, “Onye ka igwe mmadu na-asị na m bu?” 19 Ha zara si, “Ufodu na-asị na i bu Jon omee baptizim, ndi ozo si na i bu Ilaija, ndi ozokwa, si na i bu otu n’ime ndi amuma ochie ahụ si n’onwu bilie.” 20 Ma o juru ha, “Unu onwe unu, o bu onye ka unu na-asị na m bu?” Pita zara si, “I bu Kraist nke Chineke.” 21 Ma o doru ha aka na nti, nyesiekwa ha iwu ike ka ha ghara igwa onye obula nke a, 22 na-asị, “Nwa nke Mmadu aghaghi ihu otutu ahuhu di iche iche. Ndi okenye na ndisi nchujaja, na ndi ozizi iwu ga-aju ya. Aghaghi igbu ya, ma n’ubochi nke ato, a ga-eme ka o site n’onwu bilie.” 23 Mgbe ahụ o sikwara ha, “O buru na

onye ọbụla achọọ iso m n'azụ, ọ ghaghị ijū ka ha chụpụ ya, ma ha enweghị ike." 41 Jisọs onwe ya ma buru obe ya kwa ụbọchị na-eso m. zara sị, "Leenụ ọgbọ rūrū arū, nke na-enweghị 24 N'ihī na onye ọbụla chọrọ izọputa ndū ya ga-atūfu ya. Ma onye ọbụla nke tufuru ndū ya n'ihī ruokwa olee mgbe ka m ga-anagide ekweghị m, ga-azọputa ya. 25 Uru ginī ka mmadū nwere ekwe unu? Kpọtara m nwa gī nwoke ahū n'ebe ma ọ burū na o ritechaa ụwa niile n'uru ma a!" 42 Mgbe ọ na-abja, mmụọ ojọọ ahū kwadara tufuo ndū ya, maọbū burū onye a napūrū ndū ya n'ala sesie ya ike, ma Jisọs baara mmụọ ojọọ ahū mba. Ọ gwọrọ nwata ahū kponyekwa ya nna ya. 43 Ebube ukwu nke Chineke tūrū ha n'anya. Ma mgbe onye ọbụla nọ na mgbagwoju anya n'ihī ọrū ọ rūrū, ọ sīrī ndī na-eso ụzọ ya, 44 "Geenū ntī nke ọma banyere ihe m chọrọ edetū ọnwū ire tupu ha ahū alaeze Chineke." 28 Mgbe ụbọchī asatọ gasīrī, ọ kpọrọ Pita na Jōn 45 "Ma ha aghotaghī okwu a. E na Jemis gaa n'elu ugwu ikpe ekpere. 29 Mgbe zonarīrī ya n'ebe ha nọ ka ha ghara ighota ya. 46 Iru ọ nọ na-ekpe ekpere, ụdīdī ihu ya gbanwere. Egwu tūkwarā ha ijū ya ihe ọ pūtara. 47 Iru 47 Ebe Jisọs ma ihe ha na-eche, ọ 48 Ọ gwara ha sī, "Onye ọbụla nabatara 48 Ọ gwara ha sī, "Onye ọbụla nabatara nbatara m, nabatara onye zitere m. Ọ bụkwa 49 Jōn a zaa sī, "Nna anyī ukwu, anyī 49 Jisọs sīrī ya, "Unu egbochila ya. N'ihī na onye 50 Ọbụla na-adighī emegide unu dīnyeere unu." 51 50 Mgbe oge o jī alaghachi na-abjāru nso, o chere ihu ya iga Jerusalem. 52 O zipūrū ndī ozi, ka 52 O zipūrū ndī ozi, ka 53 ma ha jurū inabata ya n'ihī 53 ma ha jurū inabata ya n'ihī 54 Mgbe Jemis na 54 Mgbe Jemis na 55 Ọ tugharīrī 55 Ọ tugharīrī 56 Ma ha pūrū banye n'obodo nta 56 Ma ha pūrū banye n'obodo nta 57 Mgbe ha nọ na-aga ije a, otu nwoke sīrī 57 Mgbe ha nọ na-aga ije a, otu nwoke sīrī 58 Jisọs zara, sī, "Nkīta ọhīa nwere ọnū ebe ha na- 58 Jisọs zara, sī, "Nkīta ọhīa nwere ọnū ebe ha na- 59 Ọ gwara onye ọzọ sī, "Soro m." Ma ọ sīrī 59 Ọ gwara onye ọzọ sī, "Soro m." Ma ọ sīrī 60 Ma ọ sīrī ya, "Hapū ndī 60 Ma ọ sīrī ya, "Hapū ndī

mwurū anwū ka ha lie ndi mwurū anwū ibe ha. Ma gi gaa kwusaa alaeze nke Chineke.” 61 Ma onye ọzọkwa, sirī ya, “Aga m eso gi, Onyenwe m, ma kwere ka m buru ụzọ gaa si ndi ezinaulọ m nọdunū nke ọma.” 62 Jisọs sirī ya, “Onye ọbula jidere aka n’ogū anū ụlọ na-adọkpū ma na-ele anya n’azū ekwesighi alaeze Chineke.”

10 Mgbe nke a gasiri, Onyenwe anyi hoputara iri mmadu asaa na abuo ndi ozo, zipu ha mmadu abuo abuo ka ha buru ya uzo gaa n’obodo niile nakwa ebe niile o na-acho iga. 2 O sirī ha, “Owuwe ihe ubi di ukwu ma ndi oru di naani ole na ole. Ya mere, rionu Onyenwe owuwe ihe ubi ka o zite ndi oru n’owuwe ihe ubi ya. 3 Gaanu! Ma lee, ana m ezipu unu di ka umu aturu n’etiti agu. 4 Unu ewerekwala ego maobu akpa maobu akpukpoukwu. Unu ekekewala onye obula n’uzo. 5 “Mgbe unu banyere n’ulo obula, burunu uzo si, ‘Udo diri n’ulo a.’ 6 O buru na mmadu udo bi n’ulo ahụ, udo unu ga-adinyekwara ya. O burukwanu na onye bi n’ulo ahụ abughị onye udo, udo unu ji bia ga-aloghachitekwaru unu. 7 Nogidenu n’ebe ahụ, na-erinu ma na-anukwanu ihe obula ha nyere unu, n’ihi na onye oru kwesiri inata ugwo oru ya. Unu esitela n’otu ulo gaa n’ulo ozo. 8 “O buru na ndi bi n’obodo unu batara anabata unu, rienu ihe obula ha nyere unu. 9 Gwoonu ndi oria no n’ebe ahụ, gwakwanu ha si, ‘Alaeze Chineke adila unu nso.’ 10 Ma mgbe unu banyere n’obodo obula ha ju inabata unu, puonu gaa n’okporouzo ya kwuo si, 11 ‘O buladi aja si n’obodo a nke nyapagidere n’ukwu anyi, anyi na-ehichapu ya ka o buru ihe ido aka nti nye gi. Otu o di, matakwanu nke a, na alaeze Chineke di nso.’ 12 Ana m agwa unu na n’ubochi ahụ, ga-akara Sodom mma karja obodo ahụ. 13 “Ahuhu ga-adiri gi Korazin. Ahuhu ga-adiri gi Betsaida. N’ihi na o buru na oru ebube a ruru n’ime unu ka a ruru na Taja na Saidon ha gaara echeghari ogologo oge, nodu n’akwa mkpe na ntu. 14 O ga-akara Taja na Saidon mma n’ubochi ikpe karja unu. 15 Ma gi Kapanom! I na-eche na a ga-ebuli gi elu ruo eluigwe? Mba! I ga-arida n’ala mmuo! (Hadēs 986) 16 “Onye obula gere unu nti, o bu mu ka o gere nti. Onye obula

jurū inabata unu, o bu mu ka o jurū inabata. Onye obula jurū inabata m jurū inabata onye zitere m.” 17 Iri mmadu asaa na abuo ahụ jiri onu lota si, “Onyenwe anyi, n’aha gi, o buladi ndi mmuo ojoo rubeere anyi isi.” 18 O sirī ha, “Ahuru m ekwensu ka o si n’eluigwe daa di ka amuma. 19 Lee! Enyela m unu ikike izokwasị agwo na akpi ukwu, na imegide ike niile nke onye iro; o dighi ihe obula ga-emeru unu ahụ. 20 Otu o di, unu anurila onu n’ihi na mmuo ojoo rubere unu isi, kama nurianu onu n’ihi na e deela aha unu n’eluigwe.” 21 N’otu oge ahụ, o juputara n’onu nke Mmuo Nso kwuo si, “Nna, Onyenwe eluigwe na uwa, ana m ekele gi n’ihi na i zonariri ihe ndi a n’ebe ndi okachamara na ndi nwere amamihe no, ma i kpughere ihe ndi a niile nye umuntakiri. E, Nna, otu a ka o si masi uche gi ime ya. 22 “Nna m enyefeela m ihe niile n’aka. O dighi onye maara onye Okpara ahụ bu, karja Nna ahụ. O dikwaghị onye maara Nna ahụ karja Okpara na ndi ahụ Okpara choro igosi onye Nna ya bu.” 23 Mgbe ahụ o tughariri gwa ndi na-eso uzo ya na nzuzo si, “Ngosi na-adiri anya nke na-ahụ ihe unu na-ahụ ugbo a. 24 Ana m asi unu, na otutu ndi amuma na ndi eze ka o guru agu ihu ihe unu na-ahụ ma ha ahughị ya, na inu ihe unu na-anu, ma ha ahughị ya.” 25 Otu ubochi, otu onye ozizi iwu biliri inwale ya. O juru ya, “Onye ozizi, ginj ka m kwesiri ime ka m keta ndu ebighi ebi?” (aiōnios g166) 26 O sirī ya, “Ginj ka e dere n’iwu? Ginj ka i gutara n’ime ya?” 27 O zara si, “I gaeji obi gi niile, na mkpuruobi gi niile, na ike gi niile, na uche gi niile, hu Onyenwe anyi bu Chineke gi n’anya; ma ‘hukwa onye agbataobi gi n’anya di ka onwe gi.’” 28 O sirī ya, “I zara nke oma. Gaa mee nke a i ga-adi ndu.” 29 Ma iji gosi na ya bu onye na-eme ihe ziri ezi, o sirī Jisos, “Onye kwanu bu onye agbataobi m?” 30 Jisos sirī ya, “Otu nwoke sitere Jerusalem na-aga Jeriko, o dabara n’aka ndi ohi, ndi gbara ya oto, tiekwa ya ihe, hapu ya n’onodu odindu-onwukamma laa. 31 Ma di ka ihe si eme, otu onye nchujaja sitere uzo ahụ na-agafe. Mgbe o huru ya, o sitere n’akuku uzo nke ozo gafee. 32 Otu a kwa, otu onye Livayi bjarutekwara n’ebe

ahụ, hụ ya, ma o sitere n'akụkụ ụzọ nke ọzọ gafeekwa. **33** Ma otu onye Sameria na-aga njem, mgbe ọ bjarutere nso n'ebe ahụ; hụ ya, o nwere omijiko n'ahụ ya. **34** Ọ gara nso n'ebe ọ nọ, jiri mmanya na mmanụ wusa n'onyia ya, were akwa kechie ya. Ọ tụtwasiri ya n'elu inyinya ibu ya, buba ya n'ụlọ ndị ije ebe o lekọtara ya anya nke ọma. **35** N'echi ya, o weputara mkpuru ego ọlaọcha abụọ nye onye na-elekota ụlọ ndị ije ahụ sị ya, 'Lezie ya anya nke ọma. M lōta aga m akwughachi gi ihe ọbụla ọzọ i mefuru.' **36** "Onye n'ime mmadụ atọ ndị a ka i chere bụ onye gosiri onwe ya dị ka onye agbataobi nye nwoke ahụ nke dabara n'aka ndị ohi?" **37** Ọ siri, "Ọ bụ onye ahụ meere ya ebere." Jisọs siri ya, "Laa, gaa mee otu ahụ." **38** Mgbe ha na-aga n'ụzọ, ọ banyere n'otu obodo nta ebe nwanyni a na-akpọ Mata nabatara ya n'ụlọ ya. **39** O nwere nwanne nwanyni a na-akpọ Meri nke nọdurụ ala n'ụkwụ Onyenwe anyị na-ege ntị n'ihe ọ na-ekwu. **40** Ma uche Mata gbasasiri agbasa ebe ọ na-akwado maka ile ọbịa. Ọ bjakwutere ya sị ya, "Onyenwe anyị, ọ bụ na o metughị gi n'obi na nwanne m nwanyni hapuru naanị m ije ozi niile? Gwa ya ka ọ bịa nyere m aka." **41** Ma Onyenwe anyị zara ya sị, "Mata, Mata, i na-echegbu onwe gi ma na-adogbukwa onwe gi banyere otutu ihe, **42** maobu naanị otu ihe di mkpa, Meri ahoroala nke ka mma, nke a na-agaghị anapukwa ya."

11 Ọ nọ n'otu ebe na-ekpe ekpere, mgbe o kpesiri ekpere, otu n'ime ndi na-eso ụzọ ya siri ya, "Onyenwe anyi, kuziere anyi ikpe ekpere, di ka Jon kuziri ndi na-eso ụzọ ya." **2** Ọ siri ha, "Mgbe unu na-ekpe ekpere, sinu: "Nna, ka e doo aha gi nsọ ka alaeze gi bịa. **3** Nye anyi taa nri nke ubochi anyi. **4** Gbaghara anyi mmehie anyi, n'ih na anyi na-agbaghara onye obula mehiera megide anyi. Ekwela ka anyi daba n'ime onwunwa." **5** Ọ siri ha, "Onye n'ime unu nwere enyi, ga-agakwuru ya n'etiti abali si ya, 'Enyi m, biko gbazinye m ogbe achicha atọ, **6** n'ih na otu enyi m bjara n'ulo m, ma enweghi m nri obula n'ulo m nke m ga-enye ya.' **7** Ma ọ ga-esi n'ime ulọ zaghachi si, 'Enyela m nsogbu, emechiela m ụzọ, mụ na umu m alakpuola, enweghi m ike ibili ugbu a inye gi ihe obula.'

8 Agwa m unu, ọ bụ ezie na ọ gaghi ebili nye ya ihe obula n'ih na ọ bụ enyi ya, kama n'ih nsogbu ya, ọ ga-ebili nye ya ihe obula di ya mkpa. **9** "Ya mere, agwa m unu, rionu, unu garjota, chonnu, unu ga-achota, kujukwanu aka, a ga-emeghekwaru unu ụzọ. **10** N'ih na onye narjo na-arjota, onye na-achọ na-achota, onye na-akụ aka n'uzo ka a ga-emeghekwaru ụzọ. **11** "Onye n'ime unu bu nna, ka nwa ya ga-arjo ya azu, o nye ya agwo? **12** Maobu rionu ya akwa, ọ ga-enye ya akpi? **13** Ọ buru na unu bu ndi ojo, maara otu esi enye umu unu onyinye di mma, karja nke a, Nna unu nke bi n'eluigwe aghaghi inye ha Mmuo Nso bu ndi niile na-arjo ya." **14** Otu mgbe, ọ na-achupu mmuo ojo nke dara ogbi, mgbe mmuo ojo ahụ puru, onye ogbi ahụ kwuru okwu. Nke a juru igwe mmadụ ahụ anya. **15** Ma ufodu n'ime ha siri, "Ọ bụ site n'ike Belzebug eze ndi mmuo ojo ka o ji achupu mmuo ojo." **16** Ndi ozo, iji nwalee ya, si ya gosi ha ihe iribama nke si n'eluigwe. **17** Ma ebe ọ bu na ọ maara ihe ha na-eche, ọ siri ha, "Alaeze obula kewaranu megide ibe ya, gatogboro n'efu, ezinaulo obula nke kewakwara megide ibe ya ga-adakpo. **18** Ọ buru na ekwensu ekewa megide onwe ya, alaeze ya ọ ga-esi anaa guzosie ike? Unu na-asị na m na-achupu mmuo ojo site n'ike Belzebug. **19** Ugbu a, ọ buru na m sitere n'ike Belzebug na-achupu mmuo ojo, ọ bụ site n'ike onye ka umu unu ji na-achupu ha? Ya mere, ha ga-abu ndi ikpe unu. **20** Ma ọ buru na m ji ike mkpisiaka Chineke na-achupu mmuo ojo, mgbe ahụ alaeze Chineke abjarutela n'ebe unu nọ. **21** "Mgbe nwoke siri ike ji ngwa agha chekwa obi ya, ihe o nwere ga-adigidere ya n'udo. **22** Ma ọ buru na onye ozo ka ya ike aluso ya ogu merie ya, ọ ga-anara ya ngwa agha niile bu ihe ntukwasị obi ya, kesakwaa ihe ọ kwatara n'ulo dike ahụ. **23** "Onye obula na-adinyeghiji m na-emegide m. Onye ọ bulakwa na-adighi eso m ekpokota, na-ekposa ekposa. **24** "Mgbe obula mmuo na-adighi ocha si n'ime mmadu puo, ọ na-ejeghari n'ala kporo nku na-achoghari ebe izuikwe. Ọ buru na ọ chotaghị ya, mgbe ahụ, ọ ga-asị, 'Aga m alaghachi n'ulo m hapuru.' **25** Mgbe ọ loghachiri, ọ ga-achoputa na a zachaala

ya dozie ya nke oma. 26 Mgbe ahụ, ọ ga-apụ ga chọta mmụọ ojọọ asaa ozo ndi di njo karja ya. Ha niile na-abata biri n'ime onye ahụ, mee ka onodu ya di njo karja ka o di na mbu." 27 Mgbe o kpụ okwu a n'onu, otu nwanyị sitere n'ime igwe mmadu ahụ tie mkpu si, "Ngozị na-adiri afọ muru gi na ara nke e jiri zuo gi." 28 Ma o siri, kama, "Ngozị na-adiri ndi na-anu okwu Chineke, na-emekwa ha." 29 Di ka igwe mmadu ahụ na-amuba, o bidoro na-ekwu si, "Ogbo a bu ogbo ojoo. O na-achọ ihe iribama ma o dighi ihe iribama a ga-ezi ya karja ihe iribama Jona. 30 N'ih na di ka Jona si buru ihe iribama nye ndi Ninive, otu a ka Nwa nke Mmadu ga-esi burukwa ihe ama nye ogbo a. 31 N'ubochi ahụ, eze nwanyị ndi ndida ga-ebili soro ndi ogbo a guzo n'ikpe, maa ha ikpe, n'ih na o sitere na nsotu nke uwa bja nuru okwu amamihe Solomon, ma lee, onye kari Solomon no n'ebe a. 32 Ndi ikom Ninive ga-eso ogbo a bilie n'ubochi ikpe maa ya ikpe, n'ih na ha cheghariri mgbe ha nuru nkwsa Jona, ma lee, onye kari Jona ukwu no n'ebe a." 33 "O dighi onye na-amunye oriona donye ya n'ebe zoro ezo maobu n'okpuru efere, kama, o na-adokwasị ya n'elu ihe idoba oku ka ndi na-abata n'ulo ahụ jiri ya hu uzo. 34 Anya bu oriona nke anu ahụ. O buru na anya gi di mma, ahụ gi niile ga-ejuputa n'he. O burukwanu na anya gi di njo, i ga-anu n'ochichiri. 35 Ya mere, lezie anya ka i mara ka ihè di n'ime gi, o bughi ochichiri. 36 N'ih nke a, o buru na ahụ gi niile ejuputa n'he, o burukwa na akuku obula agbaghi ochichiri, mgbe ahụ, ahụ gi niile ga-ejuputa n'he di ka mgbe ihè oriona na-achakwasị gi n'ahụ." 37 Mgbe o na-ekwu okwu, otu onye Farisii kporo ya ka o bja soro ya rie nri. O banyere noro n'ochè nri. 38 O juru onye Farisii ahụ anya na mgbe o bidoro iri nri o kwoghị aka ya tupu ya ebido. 39 Ma Onyenwe anyi siri ya, "Unu ndi Farisii na-asacha azu iko mmiri na efere, mee ka o di ochi, ma ime unu juputara n'anya ukwu na n'ihè ojoo di iche iche. 40 Ndi nzuzu! O bu na o bughi onye ahụ mere azu iko mekwara ime ya? 41 Kama werenu ihe ndi ahụ di n'ime ruo oru ebere, ihe niile ga-adikwara unu ochi. 42

"Ahuhu ga-adiri unu ndi Farisii, n'ih na unu na-enye otu uzo n'uzo iri n'ih mint, na mkpa akwukwo na-esi isi utona mkpa akwukwo niile di iche iche nke ubi, ma leghara ikpe ziri ezi na ihunanya nke Chineke anya. Ihe niile ndi a ka unu kwesiri ime n'elegharaghi ihe ndi ozo anya. 43 "Ahuhu ga-adiri unu ndi Farisii! N'ih na unu na-ahu ino n'isi ochi niile n'ulo ekpere na ekele puru iche a na-ekele unu n'oma ahia n'anya. 44 "Ahuhu ga-adiri unu, n'ih na unu di ka ili na-aputaghi ihe, nke ndi mmadu nagafe n'elu ha n'ih na ha amaghi na o bu ili." 45 N'otu oge, otu onye ozizi iwu siri ya, "Onye ozizi, mgbe i na-ekwu ihe ndi a, anyi sokwa na ndi i na-akocha." 46 Ma o siri, "Ahuhu ga-adiri unu bu ndi ozizi iwu. N'ih na unu na-ebon ndi mmadu ibu ha na-enweghi ike ibuli, ma unu onwe unu adighi eweli o buladi otu mkpisiaka unu, imetu ibu ahụ aka. 47 "Ahuhu ga-adiri unu n'ih na unu na-ewu ili ndi amuma bu ndi nna nna unu ha gburu. 48 Ya mere, unu bu ndi akaebe ma kwenyekwa n'ihè ndi nna nna unu ha mere, n'ih ha gburu ha, ma unu e wuo ili ha. 49 O bu n'ih nke a ka Chineke n'amamihe ya ji kwuo si, Aga m ezigara ha ndi amuma na ndi ozi, ufodu ka ha ga-egbu ma ndi ozokwa ka ha ga-akpagbu. 50 N'ih nke a, ogbo a ga-aza ajuju banyere obara ndi amuma niile a wufuru, site na mmalite nke uwa, 51 site n'obara Ebel ruo na nke Zekaraya, onye e gburu n'etiti ebe ichu aja na ebe nso. E, agwa m unu, a ga-aju ihe banyere ha n'aka ogbo a. 52 "Ahuhu ga-adiri unu bu ndi ozizi iwu, n'ih na unu wepuru otughe igodo nke amamihe. Unu onwe unu abanyeghi, ma unu gbochikwara ndi na-abata ibata." 53 Mgbe o si n'ebe ahụ puo, ndi ode akwukwo na ndi Farisii bidoro isogbu ya, na ikpasu ya ikwu otutu okwu, 54 na-esiri ya onya, ka ha mara ma o ga-ekwuhie onu, ka ha hu ihe ha ga-eji jide ya.

12 N'oge ahụ, mgbe otutu puku ndi mmadu gbakotara, nke mere ka ha na-azo ibe ha ukwu. O buuru uzo bido igwa ndi na-eso uzo ya si, "Kpacharanu anya unu banyere ihe na-eko achicha ndi Farisii, nke bu ihu abuo ha. 2 N'ih na o dighi ihe obula zoro ezo nke na-

agaghị apụta ihè, ọ dịkwaghị ihe e kpuchiri ekpuchi nke a na-agaghị ekpughe. 3 Ihe ọbụla unu kwuru n'ọchịchịrị, a ga-anụ ya n'ihe, ihe ọbụla unu gbara n'izu n'ime ụlọ ka a ga-ekwusa n'elu ụlọ. 4 "Ana m agwa unu, ndị enyi m, unu atụla egwu maka ndị na-egbu anụ ahụ ma e mesịa, ha apughị ime ihe ọzọ. 5 Ma aga m ezi unu onye unu ga-atụ egwu. Tụọnyụ egwu Onye ahụ nwere ikike igbu anụ ahụ ma túbakwa ya n'ọkụ ala mmụọ. E, asị m unu tūonyụ ya egwu. (Geenna g1067) 6 Ọ bughị mkpuru ego abụọ ka a na-ere ụmụ nza ise? Ma o nweghị nke ọbụla n'ime ha Chineke chefuru. 7 N'ezie a gurụ ọ bụladị agiri isi di n'isi unu onụ. Unu atụla egwu, n'ihị na unu di oke onụ karịa otutu ụmụ nza. 8 "Ma asị m unu, na onye ọbụla kwuputara m n'ihu ụmụ mmadu, onye ahụ ka Nwa nke Mmadu ga-ekwuputa n'ihu ndi mmuọ ozi nke Chineke. 9 Onye ọbụla na-agonari m n'ihu ndi mmadu, a ga-agonari kwa ya n'ihu ndi mmuọ ozi nke Chineke. 10 Onye ọbụla nke ga-ekwu okwu megide Nwa nke Mmadu, a ga-agbaghara ya, ma onye ọbụla na-ekwulu Mmuọ Nso, agaghị agbaghara ya. 11 "Mgbe ha ga-akpobata unu n'ihu ụlọ nzuko, ndi ochichị na ndiisi, unu echegbula onwe unu otu unu ga-esi zaghachi, maobu ihe unu ga-aza, maobu ihe unu ga-ekwu. 12 N'ihị na Mmuọ Nso ga-ezi unu n'oge awa ahụ, ihe unu kwesiri ikwu." 13 Otu onye n'ime igwe mmadu ahụ sirị ya, "Onye ozizi, gwa nwanne m nwoke ka o kenye m oke n'ihe nketa anyi." 14 Ọ sirị ya, "Nwoke, onye mere m onye ikpe maobu onye ndozi okwu n'etiti unu?" 15 Ma ọ sirị ha, "Kpachapụnyụ anya! Noronu na nche banyere oke ochichio niile, n'ihị na ndu mmadu adabereghị n'otutu ihe o nwere." 16 Ọ tūuru ha ilu a si, "Otu ogaranya nwere ala miri nnoo mkpuru di ukwu. 17 O chere n'ime onwe ya si, 'Gini ka m ga-eme n'ihị na enweghị m ebe m ga-echekwa mkpuru m?' 18 "Ya mere ọ sirị, 'Ihe m ga-eme bu nke a, aga m akwatu ọba m, wuo nke ka ya ukwu, bu ebe m ga-echekwa mkpuru m na ihe ndi ọzọ. 19 Ya mere aga m agwa mkpuruobi m, "I nwere otutu ezi ihe ga-ezuru gi otutu afo, n'ihị ya zuru ike, rie, nuo ma nweekwa obi uto." 20 "Ma Chineke gwara ya si,

'Onye nzuzu, n'abalị a ka a ga-achọ mkpuruobi gi n'aka gi. Ihe niile i kpakotara nke onye ka ha ga-abu?' 21 "Otu a ka ọ ga-adiri onye ọbụla na-akpadoro naani onwe ya akụ, ma ọ baghi uba n'ebe Chineke no." 22 Ọ gwara ndi na-eso uto ya, "Ya mere, asi m unu, unu echegbula onwe unu banyere ndu unu, ihe unu ga-eri, maobu banyere ahụ unu, ihe unu ga-eyi. 23 N'ihị na ndu di mkpa karia ihe oriri, anu ahụ dikwa mkpa karia uwe. 24 Tuleeny ugoloma. Ha adighi akụ maobu ghoru mkpuru ọbula. Ha enweghi uloku maobu ọba, ma Chineke na-azu ha nri. Unu o dighi oke onuahia karia anu ufe ndi a. 25 Onye n'ime unu puru itinye otu nkeji n'ogologo ubochi nke ndu ya site n'ichegbu onwe ya? 26 Ebe unu na-apughị ime ihe nta di otu a, gini mere unu ji echegbu onwe unu banyere ihe ndi ọzọ? 27 "Tuleeny otu okoko ohia lili si eto. Ha adighi aru oru ọbula maobu tuo ogho. Ma asi m unu, o bulari Solomon n'ebube nke ibu eze ya niile, eyighi uwe ọbula mara mma di ka otu n'ime okoko osisi nke ohia ndi a. 28 Ma o buru na Chineke si otu a choo ahijia efu nke ubi mma, nke puru idi ndu taa ma echi atuba ha n'ite oku, o bu na o pughị i si otu a choo unu mma karia? Unu ndi okwukwe nta. 29 Ya mere, unu adogbula onwe unu maka ihe unu ga-eri maobu ihe unu ga-anu. Unu echegbukwala onwe unu. 30 N'ihị na o bu ihe ndi a ka ndi mba nke ụwa na-achuso, ma Nna unu makwara na ha di unu mkpa. 31 Kama choony alaeze ya, a ga-atukwasikwara unu ihe ndi a niile. 32 "Unu atula egwu, igwe aturu nta, n'ihị na o toro Nna unu uto inye unu alaeze ahụ. 33 Reenu ihe unu nwere nyekwanu ndi ogbenye. Meerenu onwe unu akpa na-agaghị aka nka, n'oba akụ n'eluigwe, ebe onye ohi na-adighi abia nso, nla adighi erichapukwa ya. 34 N'ihị na ebe ọbula akụ unu di ka obi unu ga-adikwa." 35 "Keenu aji n'ume, meenu ka oriọna unu na-enwu enwu. 36 Dinu ka ndi ohu na-echere nloghachi nke nna ha ukwu, onye gara oriri agbamakwukwo, bu onye ha ga-emeghere uto ngwangwa mgbe o lotara kuo aka. 37 Ndi ohu ahụ ga-abu ndi a goziri agozi, bu ndi onyenwe ha ga-ahu na ha no na nche mgbe o ga-aloghachi. N'ezie asi

m unu na ọ ga-eke belị ya n'ukwu ya, mekwa ka ha nọdu ala na tebul iri ihe, ọ ga-abiakwa jere ha ozi. **38** Ngozi ga-adiri ndi ohu ahụ onye nwe ha ga-ahụ ka ha nọ na njikere, ọ buladi ma ọ loghachiri n'etiti abali, maobu n'ezigbo isi ututu. **39** Maranu nke a: ọ buru na onyenwe ulo maara oge awa onye ohi ga-eji abia n'ulo ya, ọ gaghi ekwe ka onye ohi ahụ tiwaa ulo ya. **40** Unu kwesiri ino na njikere n'ihu na Nwa nke Mmadu ga-abia n'oge awa unu na-atughị anya ya." **41** Pita siri ya, "Onyenwe anyi, i turu ilu a n'ihu anyi, ka ọ bu maka onye obula?" **42** Ma Onyenwe anyi siri, "Onye bu ohu ahụ nke kwesiri ntukwasị obi ma nwekwa uche, nke onyenwe ya mere onyeisi umuodibo ya niile, ka ọ na-enye ha nri mgbe o kwesiri? **43** Ngozi na-adiri ohu ahụ nke onyenwe ya ga-ahụ ka ọ na-arụ ọrụ ahụ mgbe ọ ga-aloghachi. **44** N'ezie asi m unu, ọ ga-eme onye nke ahụ onyeisi nke ihe niile o nwere. **45** Ma ọ buru na ohu ahụ asi n'obi ya, 'Onyenwe m na-anọ odu ilota,' ọ burukwa na ọ malite itigbu umuodibo ndi ozo, bu ndi ikom na ndi inyom na-eje ozi, na iri ihe oriri, na inukwa ihe onunụ na inubiga mmanya oke. **46** Nna ukwu ohu ahụ ga-alota n'ubochi ọ na-atughị anya, n'oge awa ọ na-amakwaghị. Ọ ga-egburisikwa ya, nye ya onodu n'etiti ndi nakweghi ekwe. **47** "Ohu ahụ maara ihe nna ya ukwu choro ma hapu ino na njikere, maobu ime ya, ka a ga-apiasị utari ike. **48** Ma onye na-amaghị ama ma mee ihe kwesiri ka a pia ya utari, a ga-apia ya utari ole na ole. N'ihu na ọ bu onye e nyere ihe hiri nne ka a ga-ele anya inata ihe hiri nne n'aka. Onye e nyekwara ihe ukwu n'aka idebe, n'aka ya ka a ga-achọ ihe nke kachasị. **49** "A bjara m iwabata oku n'elu uwa, ọ gaara adiri m nọ mma ma ọ buru na ọ malitelari inwu! **50** Enwere m baptizim nke m na-aghaghị ime, ma aga m anogide n'oke ihe mgbu tutu e mezuo ya **51** Unu chere na m bjara iweta udo n'ụwa? Asị m unu mbaa, kama nkewa. **52** Site ugbu a gawa, mmadu ise si n'otu ezinaulo ga-ekewa megide onwe ha, ato megide abuo, abuo megide ato. **53** Ha ga-ekewa; nna megide nwa ya nwoke, nwa nwoke ga-emegidekwa nna ya, nne megide nwa ya

nwanyị, nwa nwanyị megidekwa nne ya, nne di megide nwunye nwa ya, nwunye nwa megide nne di ya." **54** Ọ gwakwara igwe mmadu ahụ si, "Mgbe unu huru urukpu ojii ka ọ na-ebili n'odida anyanwu, unu na-eme ngwangwa si, 'Mmiri ga-ezo,' ọ na-ezokwa. **55** Mgbe unu huru na ifufe na-esite na ndida na-eefe, unu na-asi, Oke okpomoku ga-adi, ọ na-emekwa otu ahụ. **56** Ndi ihu abuo! Unu matara ikowa ihu ala na mbara eluigwe. Gini mere unu apughi ikowa oge di ugbu a? **57** "Gini mere unu adighi ekpebiri onwe unu ihe ziri ezi? **58** Ọ buru na gi na onye na-ebo gi ebubo esoro na-aga n'ihu okaikpe, gbalisie ike ka gi na ya kpezie n'uzo, ma ọ bughị otu a, ọ ga-akporu gi n'ihu onye okaikpe, ma eleghị anya okaikpe ahụ ga-arara gi nye n'aka okaikpe ukwu, okaikpe ukwu ga-ararakwa gi nye n'aka onye na-eje ozi n'uloikpe, bu onye ga-etinye gi n'ulo mkporo. **59** Asị m gi, i gaghi e si n'ebe ahụ puta ruo mgbe i kwughachiri ọ buladi otu kobo nke ikpeazu."

13 Mgbe ahụ, ufodu ndi nọ n'ebe ahụ gwara ya banyere ndi Galili ahụ Paillet jiri obara ha gwakota n'aja ha churu. **2** Ọ zara si ha, "Unu chere na ndi Galili a tara udi ahuhu a bu ndi mmehie karja ndi Galili niile? **3** Mba! Asị m unu, ọ buru na unu echegharighi, unu niile gae si otu ahụ laa n'iyi. **4** Ka unu chere na mmadu iri na asato ahụ, ndi mgbidi aja ulo elu Sailom dagburu bu ndi ikpe mmehie mara karja ndi niile bi na Jerusalem? **5** Mba! Asị m unu, ọ buru na unu echegharighi, unu niile ga-ala n'iyi di ka ha." **6** Ya mere, ọ turu ha ilu a si, "Otu nwoke kuru osisi fiig n'ubi vainj ya, ma mgbe ọ bjara choo n'elu ya, ma ọ hughi mkpuru obula. **7** Ya mere, ọ gwara onye ọrụ ubi ya si, 'Nime afọ ato ndi a ka m bjara ka m goro mkpuru site n'osisi fiig a, ma ahughi m mkpuru obula. Gbutuo ya! Gini mere ọ ga-eji na-eriko nri di n'ala ubi a?' **8** "Ọ zara si ya, 'Nna m ukwu, hapukwa ya n'afọ a, ka m gwuo ala gburugburu, hinye ya aja nri ala n'ukwu. **9** Ọ buru na ọ mja mkpuru n'afọ ozo, ọ di mma, ọ burukwa na ọ mighi, i nwere ike gbutuo ya.'" **10** N'ubochi izuike ndi Juu, ọ banyere n'ime otu ulo ekpere na-ezi ihe. **11** Otu nwanyị nokwa n'ebe ahụ, onye mmuo nrija nrija

mere ka ahụ ghara ị di ya ike afo iri na asato. O na-ehu ehu, o nwekwaghị ike iguzo oto kwem. **12** Mgbe Jisosh huru ya, o kporo ya si ya, “Nwanyị emeela ka i nwere onwe gi site n’orja gi.” **13** Mgbe o bikwasiri ya aka, ngwangwa, o guzooro kwem malite na-eto Chineke. **14** Ma onyendu ulo ekpere ahụ were iwe nke ukwu n’ihi na Jisosh gworo orja n’ubochi izuike. O gwara igwe mmadu ahụ okwu si, “E nwere ubochi isii n’ime izu uka mgbe mmadu kwesiri iru oru. Ya mere, bianu ka a gworo unu n’ubochi ndi a, o bughi n’ubochi izuike.” **15** Ma Onyenwe anyi zara ya si, “Unu ndi ihu abuo! O di onye n’ime unu na-adighi atopu oke ehi ya maobu inyinya ibu ya, site n’ulo anumanu, kpupu ya ebe o ga-anu mmiri n’ubochi izuike? **16** O kwesighi ka a topu nwanji a bu ada Ebrahim n’agbu ekwensu kere ya ogologo afo iri na asato, n’ubochi izuike, mee ka o nwere onwe ya?” **17** Mgbe o kwuru nke a, ihere mere ndi iro ya niile, ma ndi mmadu no n’ebe ahụ nuriri onu n’ihi oru ebube niile o naru. **18** Ya mere, o na-ekwu si, “Gini ka alaeze Chineke yiri? Gini ka m ga-eji tunyere ya? **19** O yiri mkpuru mostaadi nke mmadu kuru n’ubi ya a gbara ogige. O toro gho osisi, nke umu nnu na-ekwu ike n’alaka ya.” **20** Ozo, o siri, “Gini ka m ga-eji tunyere alaeze Chineke? **21** O di ka ihe na-eko achichanke nwanji gwakotara na otutu ato nke utu oka, tutu ruo mgbe o koro utu oka ahụ niile.” **22** O jeghariri n’obodo ukwu na n’obodo nta niile na-ezi ihe, ka o na-aga Jerusalem. **23** Otu onye siri ya, “Onyenwe m, ndi a ga-azoputa ha ga-adi ole na ole?” O siri ha, **24** “Gbalisieni ike banye site n’onu uzo di warawara, n’ihi na ana m a gwa unu na otutu ga-acho ibanye ma ha agaghị enwe ike. **25** O buru na nna nwe ulo ebilie mechie onu uzo, unu gae guzo na-ezi na-aku aka n’uzo na-asi, ‘Onyenwe anyi meghere anyi uzo.’ ‘Na nzaghachi, o gasi, ‘Amaghị m ebe unu si bia.’ **26** ‘N’oge ahụ, unu ga-asi, ‘Anyi na gi rikoro, nukokwaa, i kuzikwara nkuzi n’oge anyi.’ **27** ‘Ma o ga-asi, ‘Amaghị m ebe unu siri bia. Pupu n’ihu m, unu ndi ajo omume.’ **28** ‘Ikwa akwa na ita ikikere eze ga-adikwa mgbe unu ga-ahụ Ebrahim, na Aizik na Jekob na ndi amuma niile ka ha no

n’alaeze Chineke; ma unu onwe unu aburu ndi a chupuru n’ezi. **29** Ndi mmadu ga-esite n’owuwa anyanwu, nakwa odida anyanwu, na n’ugwu na ndida nke uwa bia nodu n’oriri n’ime alaeze Chineke. **30** Ma lee, ndi bu uzo ga-agho ndi ikpezu, ma ndi ikpezu ga-agho ndi bu uzo.” **31** N’oge awa ahụ, ufo ndi Farisii bjakwutere ya si ya, “Si n’ebe a puo, n’ihi na Herod na-achio igbu gi.” **32** O siri ha, “Gaa gwanu m nkita ohia ahụ, lee, ana m achupu mmuo ojo, gwookwa ndi orja taa na echi, ma n’ubochi nke ato ka m ga-arucha oru m. **33** Ma otu o di, aga m aga n’ihu n’uzo m taa, na echi na nwanne echi, n’ihi na n’ezie, o dighi onye amuma ga-anwu n’ebe ozo na-abughi na Jerusalem. **34** ‘O Jerusalem! Jerusalem! Gi onye na-egbu ndi amuma ma na-ejikwa nkume atugbu ndi e ziteere gi. Otutu mgbe ka m gbaliri ichikota umu gi di ka nne okuku si achikota umu ya n’okpuru nku ya, ma unu ekweghi. **35** Lee, a hapurula unu ulo unu. Ma agwa m unu, unu agaghị ahụ m anya ozo ruo mgbe oge ahụ ga-abia, mgbe unu ga-asi, ‘Onye a goziri agozi ka onye ahụ bu nke na-abia n’aha Onyenwe anyi.’”

14 Otu ubochi izuike, mgbe o gara iri ihe n’ulo otu onyendu ndi Farisii, ha no na-ele ya anya nke oma. **2** Ma lee, otu nwoke ahụ ya zara aza nokwa n’ihu ya ebe ahụ. **3** Jisosh juru ndi Farisii na ndi ozizi iwu si, “O ziri ezi n’ihu igwo orja n’ubochi izuike ka o bu na o zighi?” **4** Ma ha e kwughị okwu obula. Ya mere o kporo ya, gworo ya ma si ya laa. **5** O siri ha, “O buru na otu n’ime unu nwere nwa nwoke maobu oke ehi nke dabara n’ime olulu mmiri n’ubochi izuike, o bu na o gaghị eme ngwangwa doputa ya?” **6** Ma ha enweghi ike iza ajuju a. **7** Mgbe o huru otu ndi a kporo oriri si horo naani oche ndi a na-asopuru, oche ndi a na-asopuru, o turu ha ilu si, **8** “Mgbe mmadu obula kporo gi oriri n’olulu di na nwunye, abatala nodu n’oche ndi a na-asopuru, n’ihi na eleghi anya, onye kporo gi oriri kpokwara onye ka gi nwe nsopuru. **9** N’ihi na onye ahụ kporo unu oriri nwere ike bjakwute gi si gi, nye nwoke a onodu gi. Mgbe ahụ, i ga-ebili n’anya ihere gaa nodu n’oche dikarisiri ala. **10** Ma mgbe a kporo gi, nodu

n'uche di ala, ka o ga-abu na onye kporo gi oriri bja, o ga-asị gi 'Enyi m, rigota n'ebe a ka elu.' Mgbe ahụ, i ga-enwekwa ugwu n'anya ndi niile a kporo gi na ha oriri. **11** N'ih na onye obula ga-ebuli onwe ya elu ka a ga-eweda n'ala, ma onye obula na-eweda onwe ya ala ka a ga-ebuli elu." **12** O gwara onye ahụ kporo ya oriri si, "Mgbe i na-akpo oriri nke nri ehie maobu nke nri anyasi, akpola naani ndi enyi gi maobu umunne gi ndi nwoke maobu ndi ikwu na ibe gi, maobu ndi agbataobi gi bara ogaranya, n'ih ma eleghị anya, ha puru ikpokwa gi na mgbe nke ha, si otu a kwughachi gi ugwo. **13** Kama mgbe i na-akpo oriri, kporo ndi ogbenye na ndi olusi na ndi ngwuro na ndi isi. **14** A ga-agozikwa gi, n'ih na ha enweghi ike ikwughachi gi, a ga-akwughachikwa gi mgbe ndi ezi omume ga-ebili n'onwu." **15** Mgbe otu n'ime ndi a kporo oriri nuru nke a, o siri ya, "Ngosi ga-adiri onye gae-so rie oriri n'alaeze Chineke." **16** Ma o siri ya, "Otu onye na-akwado oke oriri kpokwa otutu mmadu oku. **17** Mgbe oge oriri ahụ ruru, o zipuru ohu ya ka o ga gwa ndi ahụ o kporo si, 'Bianu, n'ih na e dozichaala ihe niile.' **18** "Ma ha niile n'otu n'otu malitere inye osisa. Onye nke mbu siri, 'Azuru m iberibe ala ohuru, o dikwa mkpa na m ga-eje hu ya, biko gbaghara m, agaghị m abia.' **19** "Onye nke ozo siri, 'Azuru m ehi e ji aru oru ubi, iri e jikoro abuo abuo. Ana m aga ugbo a ka m nwalee ha, biko gbaghara m, agaghị m abia.' **20** "Ma onye ozo sikwara, 'Aluru m nwunye ohuru, n'ih nke a agaghị m abia.' **21** "Ohu ahụ lotara, koro nna ya ukwu ihe ndi ahụ a kporo oriri kwuru. Mgbe ahụ, iwe di ukwu were nna ya ukwu, nke a mere ka o zipu ohu ya si ya, 'Gaa ngwangwa n'okporozo ukwu na n'okporozo nta di n'obodo a, kpobata ndi ogbenye, na ndi ukwu ruru, na ndi isi na ndi ngwuro.' **22** "Ohu ahụ siri, 'Nna m ukwu, emeela m ihe i kwuru, ma ohere ka foduru.' **23** "Nna ukwu ahụ siri ohu ahụ, 'Gaakwa n'okporozo ukwu na okporozo nta, mee ka ndi mmadu bata n'ulo m, ka ulo m juputa na mmadu. **24** N'ih na agwa m unu, o dighi otu onye n'ime ndi ahụ a kporo oriri ga-edetu nri m onu.'" **25** Ugbo a, oke igwe mmadu na-eso ya ma o tughariri

si ha: **26** "Onye obula choro iso m, ma o bughị uzo kpo nne na nna ya, na nwunye ya, na umu ya, na umunne ya ndi nwoke na ndi nwanyi tinyekwara ndu nke ya onwe ya asi, apughị ibu onye na-eso uzo m. **27** Onye obula na-eburughi obe ya soro m, enweghi ike ibu onye na-eso uzo m. **28** "O di onye obula n'ime unu choro iwu ulo elu, na-agaghị ebu uzo nodu ala, gbagoo ihe o ga-efu ya, iji choputa ma o newkwara ego ga-ezu iwucha ya? **29** N'ih na o buru na o too ntala ma o newkwaghị ike wuchaa ya, onye obula huru ya ga-achi ya ochi, **30** na-asi, 'Nwoke a malitere iwu ulo, ma o newghị ike wuchaa ya.' **31** "Maobu ole eze choro iluso eze ibe ya ogu, o gaghị ebu uzo nodu ala tulee ma puku ndi agha iri ya o ga-ezuru ya iji luso onye ji iri puku ndi agha abuo abiakwute ya ogu? **32** O buru na o newghị ike, o ga-ezipu ozi riu ka e kpee udo mgbe onye nke ozo ka no n'ebe di anya. **33** N'uzo di otu a, onye obula na-ajughị ihe niile o nwere, apughị ibu onye na-eso uzo m. **34** "Nnu di mma, ma o buru na o dighi atokwa uo, a ga-eji gin mee ka o too uo ozo? **35** O bakwaghị uru nye ala maobu iji mee nri ala. Kama o bu itufu ya. "Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru."

15 Ugbo a, ndi ona utu na ndi mmehie na-abia ya nso inuta ihe o na-ekwu. **2** Ndi Farisii na ndi ozizi iwu tamuru ntamu na-asi, "Nwoke a na-anabata ndi mmehie sorokwa ha na-eri nri." **3** Ya mere, o turu ha ilu a si, **4** "O buru na otu onye n'ime unu enwee nari aturu ma otu n'ime ha akpafuo. O bu na o gaghị ahapu iri aturu itoolu na itoolu ahụ foduru n'ozara, puo ichogharị otu ahụ kpafuru ruo mgbe o chotara ya? **5** Mgbe o chotara ya, o ga-eji onu tukwasị ya n'ubu ya. **6** Mgbe o lotara n'ulo ya, o ga-akpokota ndi enyi ya na ndi agbataobi ya si ha, 'Soronu m nuru onu n'ih na achotala m aturu m furu efu.' **7** Asị m unu, n'uzo di otu a, onu di ukwu ga-adị n'eluigwe n'ih otu onye mmehie nke cheghariri, karja iri itoolu na itoolu ndi ezi omume bu ndi nchegharị na-adighi mkpa. **8** "Maobu ole nwanyi nke nwere mkpuru olaocha iri, o buru n'otu n'ime ha adafuo. O gaghị amunye oriona, zaa ime ulo ya icho otu mkpuru ego ahụ tutu o chota ya? **9**

Mgbe ọ chọtara otu mkpuru ego ahụ, ọ ga-akpọ ndị enyi ya na ndị agbataobi ya sị ha, 'Soronu m n'urja onu n'ihu na achotala m ego m furu efu.' 10 N'uzo di otu a, asi m unu, onu ga-adi n'ihu ndi mmuo ozi Chineke n'ihu otu onye mmehie nke cheghariri.'" 11 O kwukwara si, "Otu nwoke mutara umu nwoke abuo. 12 Nwa ya nke nta siriri nna ya, 'Nna, kenye m oke ruuru m n'ihe niile i nwere.' Ya mere, o kenye ya oke nke ya site n'ihe o nwere. 13 "Mgbe ubochi ole na ole gasiri, nwokorobia ahụ kwakọtara ihe niile o nwere gaa biri n'otu obodo di anya. N'ebe ahụ, o mefuchara ihe niile o nwere n'ibi ndu ojo. 14 Mgbe o mefuchara ihe niile o nwere, oke unwu dara n'ala ahụ. Ọ malitere ino n'uko. 15 N'ihu nke a, ọ gara binyere otu onye obodo ahụ nyere ya oru ilekota ezi ya na inye ha nri. 16 Ma ọ na-agu ya ka o site na nri ọ na-enye ezi rijuo afo, ma ọ dighi onye nyere ya udi nri ahụ. 17 "Mgbe ọ ghọtara onwe ya, ọ siriri, 'Mmadu ole bu ndi oru e goro ego nna m nwere, ndi nri na-ezuru ma maputakwa, ma agu na-egbu m n'ebe a. 18 Aga m ebili lakwuru nna m, si ya, Nna, emehiela m megide eluigwe na gi onwe gi. 19 Ekwesikwaghi m ka a kpo m nwa gi ozo, were m di ka otu n'ime ndi i goro oru.' 20 Ya mere, o biliri laghachikwuru nna ya. "Ma mgbe ọ nori n'ebe di anya, nna ya huru ya, nwee omijiko n'ahu ya, gbaara oso ga makuo ya, sutukwa ya onu. 21 "Nwa ya nwoke ahụ siriri ya, 'Nna, emehiela m megide eluigwe na gi onwe gi. Ekwesighi m ka a kpo m nwa gi ozo.' 22 "Ma nna ya gwara ndi ohu ya si, 'Meenu ngwangwa weta uwe kachasi mma yikwasi ya. Gbanye ya olaaka n'aka, yinyekwanu ya akpukpoukwu n'ukwu. 23 Gaanu kpuputa nwa ehi gbara abuba, gbuo ya, ka anyi rie ma nriakwa. 24 N'ihu na nwa m a, nwuru anwu ma o dila ndu ozo. O fukwara efu ma a chotala ya.' Ha bidoro na-eri, na-anu na-anurikwa onu. 25 "O dighi anya, nwa ya nke okenye, onye jere iru oru n'ubi, mgbe ọ na-abiaru ulo nso, ọ nuru uda egwu na igba egwu. 26 Ọ kporo otu n'ime ndi ohu juo ya ihe na-eme. 27 Ọ siriri ya, 'Nwanne gi nwoke alotala. Nna gi egbuola nwa ehi gbara abuba n'ihu na ọ lotara n'udo na ahụ ike.' 28 "Iwe were ya, ọ

juru ibata n'ime ulo. Nna ya putara n'eziri riu ya ariri. 29 Ma ọ zara nna ya si, 'Lee otutu afo niile ndi a ka m noo na-ejere gi ozi, enupukwaghi m isi n'iwu gi n'uzo obula. Ma o nweghi oge i nyere m ọ buladi nwa ewu si mu na ndi enyi m jiri ya mee oriri. 30 Ma ugbu a, nwa gi a, onye ya na ndi akwuna mefuru aku gi alotala, ya ka i gburu nwa ehi gbara abuba.' 31 "Ma ọ siriri ya, 'Nwa m, mu na gi no mgbe niile, ihe niile m nwere bukwa nke gi. 32 Ma anyi kwesiri inuri onu, kpo kwa oriri, n'ihu na nwanne gi nwoke a nwuru anwu ma ọ dila ndu ozo. O fukwara efu ma a chotala ya.'"

16 Ọ gwara ndi na-eso uzo ya si, "Otu ogaranya nwere otu onyeisi oru nke e boro ebubo na ọ na-ala aku ya n'iyi. 2 Ya mere ọ kporo ya si ya, 'Gini bu ihe a m na-anu banyere gi? Gbakoro m otu i si na-eleko aku m, n'ihu na achokwaghi m ka i buru onyeisi oru ozo.' 3 "Onyeisi oru ahụ siriri onwe ya, 'Gini ka m gaa eme ugbu a nna m ukwu na-acho ikwasi m oru? Ike igwu ala adighi m, ihere agakwaghi ekwe m iri ariri. 4 Amatala m ihe m ga-eme, nke a ga-enyere m aka ma ọ buru na a chupu m n'oru n'ebe a, aga m enweta ndi ga-anabata m n'ulo ha.' 5 "Ya mere ọ kporo ndi niile ji nna ya ukwu ugwo n'otu n'otu. Ọ juru onye nke mbu si, 'Ego ole bu ugwo i ji nna m ukwu?' 6 "Ọ siriri ya, 'Ọ bu puku karama mmanu oliv ka m ji ugwo ya.' "Onyeisi oru ahụ gwara ya si, 'Ngwangwa, were akwukwo degharia ya nari karama ise.' 7 "Mgbe ahụ, ọ juru onye nke abuo si, 'Ego ole bu ugwo i ji?' "Ọ siriri ya, 'Ọ bu nari akpa oka wiiti.' "Ọ siriri ya, 'Ngwangwa degharia ya iri akpa oka wiiti asato.' 8 "Nna ya ukwu toro onyeisi oru ahụ na-ekwesighi ntukwasị obi n'ihu na ọ kpara agwa di ka onye nwere uche. N'ihu na umu, nke ogbo a, ji akonuche na-eso ndi ogbo ha kari umu nke ihè. (aiōn g165) 9 Agwa m unu, jirinụ akunba nke ajo omume metara onwe unu ndi enyi, ka ọ ga-abu na mgbe ọ na-adighikwa aku unu nwere, ha ga-anabata unu n'ulo obibi ha ebighi ebi. (aiōnios g166) 10 "Onye obula kwesiri ntukwasị obi n'ihe di ntakiri, gae kwesikwa ntukwasị obi n'ihe di ukwu. Onye na-ekwesikwaghi ntukwasị obi n'ihe di ntakiri,

agaghikwa ekwesi ntukwasị obi n'ihe dị ukwu. **11** Ọ buru na unu abughị ndị kwesiri ntukwasị obi n'akụ mmehie nke ụwa, onye ga-enyekwa ezi akụ n'aka unu na ntukwasị obi idebe? **12** Ọ burukwa na unu abughị ndị kwesiri ntukwasị obi n'akụ onye ozo, onye ga-enye unu ihe nke bu nke unu? **13** "Ọ dighi onye obula puru ife nna ukwu abuo, n'hi na o ga-achọ ihu otu n'ime ha n'anya, kpokwa nke ozo asi, maobu, sọpuru otu ma lejia nke ozo anya. Otu a kwa i nweghi ike ife Chineke na akụ otu mgbe ahụ." **14** Mgbe ndi Farisii, bu ndi huru ego n'anya nuru ihe ndi a, ha jiri ya mee ihe ochi. **15** Ọ siri ha, "Unu na-egosi onwe unu di ka ndi ezi omume n'ihu ndi mmadu ma Chineke maara obi unu. N'hi na ihe ndi mmadu na-akpo ihe di oke mkpa bu ihe ruru aru n'anya Chineke. **16** "Iwu na ndi amuma no na-achi ruo oge Jon bjara. Site n'oge ahụ, a na-ekwusa ozioma nke alaeze Chineke, onye obula na-ejikwa ike na-abanye n'ime ya. **17** Ọ di mfe ka eluigwe na ụwa gabiga karja na a ga-ewepu otu kpom, site n'ihe niile di n'iwu. **18** "Onye obula gbara nwunye ya alukwaghị m ma luru nwanyi ozo na-eme mmehie ikwa iko. Onye o bulakwa luru nwanyi di ya juru na-eme mmehie ikwa iko. **19** "Ọ di otu ogaranya na-eyi uwe odo odo na ezi akwa ocha, na-erikwa nri di mma ubochi niile. **20** N'onu uto ulo ya, otu nwoke onye ogbenye nke onya juru ahụ ya na-edina n'ebe ahụ. Aha ya bu Lazaros. **21** Ọ na-agusi ya aguu ike iri iberibe nri si na tebul ogaranya ahụ daa n'ala. Ọ buladi umu nkita na-abia na-aracha onya di ya n'ahụ. **22** "Mgbe onye ogbenye ahụ nwuru, ndi mmuo ozi bjara buru ya gaa n'ebe Ebrahim no. Onye ogaranya ahụ nwukwara, e lie ya. **23** N'oku ala mmuo ebe onye ogaranya ahụ no n'oke ihe mgbu, o huru Ebrahim ka o no n'ebe di anya, hukwa Lazaros n'akuku ya. (Hadēs g86) **24** Ọ kpokuru Ebrahim si ya, 'Nna m Ebrahim, meere m ebere n'hi na anọ m n'oke ihe mgbu n'ime oku a. Biko zienu Lazaros ka o denye mkpisiaka ntakiri ya na mmiri bia mejuo ire m.' **25** "Ma Ebrahim siri ya, 'Nwa m, chetakwa na i nara ezi ihe gi mgbe i di ndu, ebe Lazaros nara ihe ojo. Ma ugbu a, a na-akasi ya obi n'ebe a ma gi onwe gi nokwa

n'ahuhu. **26** A sikwari na anyi achoo inyere gi aka, o gaghi ekwe mee n'hi na e nwere olulu di ukwu kewara anyi na unu. Mmadu obula enkwaghị ike isite n'ebe a bia n'ebe unu no, o dikwaghị onye nwere ike isite n'ebe ahụ unu no bia n'ebe a.' **27** "Ọ siri, 'Ya mere, ario m gi nna, ziganu ya n'ulo nna m, **28** n'hi na enwere m umunne nwoke ise. Ka o doo ha aka na nti ka ha ghara ibia n'ebe a mmekpa ahụ di.' **29** "Ebrahim siri, 'Ha nwere Mosis na ndi amuma, ha gee ha nti.' **30** "Ma o kwuru, 'Nna Ebrahim, nke ahụ agaghị ezu! A si na otu onye ga-esi n'ala ndi nwuru anwu gakwuru ha, ha ga-echeghari.' **31** "Ọ siri ya, 'Ọ buru na ha eghighi Mosis na ndi amuma nti, ha agaghị ekwenye ma a sikwari na mmadu esi n'onwu bilie.'"

17 Ọ siri ndi na-eso uto ya, "The ndi nke na-eme ka mmadu jehie aghaghị idi, ma ahuhu ga-adiri onye obula onodu ndi a ga-esi n'aka ya bia. **2** Ọ ga-akara gi mma ka e kenye gi nkume igwe nri n'olu, tunye gi n'ime oke osimiri, karja na i ga-eduhie otu n'ime umuntakiri ndi a uto. **3** Kpachapurunu onwe unu anya! "Ọ buru na nwanna gi e mejuo gi, baara ya mba. Ọ buru na o chegharia, gbaghara ya. **4** Ọ burukwa na o mejuo gi ugboro asaa n'otu ubochi, rikwa gi ugboro asaa si, 'E chegharjala m,' i ghaghị igbaghara ya." **5** Ndi ozi ya siri ya, "Onyenwe anyi, mee ka okwukwe anyi di ukwu!" **6** Onyenwe anyi zara, "Ọ buru na unu nwere okwukwe nke ha ka mkpuru mostaadi, unu nwere ike i si osisi ukwu a, Ka e site na mgborogwu hopu gi ma kuko gi n'ime oke osimiri, o ga-erubere unu isi. **7** "Ọ bu onye n'ime unu nke nwere ohu onye si ebe o gara ruo oru maobu izu aturu lobata, ga-asị ya, 'Mee ngwangwa nodu ala rie nri?' **8** Ọ gaghi asi ya, 'Siere m nri osijiso, kwadoo onwe gi jere m ozi ka m na-eri na anukwa ihe onunu; emesia i ga-eri nri ma ruo ihe onunu nke gi?' **9** Ọ ga-ekele ohu ahụ n'hi na o ruru oru o kwesiri iru? **10** N'otu aka ahụ, mgbe unu rucharara oru niile unu kwesiri iru, ihe unu ga-ekwu bu, 'Anyi bu umu ohu na-ekwesighi ekwesi, anyi emeela ihe anyi kwesiri ime.'" **11** Ka o na-aga Jerusalem, o sitere n'uto di n'agbata Sameria na Galili. **12**

Mgbe ọ banyere n'otu obodo nta, ndị ekpenta iri sitere n'ebe dị anya zute ya. **13** Ha tiri mkpu n'oke olu sị, "Jisọs nna anyị ukwu, mere anyị ebere." **14** Mgbe ọ hụrụ ha, ọ sịrị ha, "Gaanụ gosi ndị nchụaja onwe unu." Dị ka ha na-aga, e mere ka ha dị ọcha. **15** Mgbe otu n'ime ha chọpụtara na a gwoọla ya, ọ laghachiri azụ, jiri oke olu na-eto Chineke. **16** Ọ dara n'ala n'ụkwụ ya, kelee ya. Ọ bụ onye Sameria. **17** Jisọs juru sị, "Ọ bughị mmadụ iri ka e mere ka ha dị ọcha, ebeekwanụ ka itoolu ndị ọzọ nọ?" **18** Ọ bu naanị onye mba ọzọ a laghachiri inye Chineke ututo?" **19** Mgbe ahụ, ọ sịrị ya, "Bilie, laa, okwukwe gi agwoọla gi." **20** Ma mgbe ndị Farisii juru ya sị, Olee mgbe alaeze Chineke ga-abịa? O kwuru, "Ọbịbịa alaeze Chineke agaghị a bụ n'ụzọ a ga-eji anya efu hụ ya. **21** Ha agaghịkwa asị, 'Lee, ọ nọ n'ebe a,' maọbụ, 'n'ebe ahụ,' n'ihi n'ezie, alaeze Chineke nọ n'etiti unu." **22** Mgbe ahụ, ọ gwara ndị na-eso ụzọ ya, "Oge na-abịa mgbe ọ ga-agụsi unu agụụ ike ihu otu n'ime ụbọchị nke Nwa nke Mmadụ, ma unu agaghị ahụ ya. **23** Ha ga-asị unu, 'Lee, n'ebe ahụ,' maọbụ, 'Lee, n'ebe a,' unu agala, unu esokwala ha. **24** N'ihi na Nwa nke Mmadụ n'ụbọchị ya ga-adị ka amụma nke eluigwe nke na-enye ihè na mbara eluigwe site n'otu ebe ruo n'ebe nke ọzọ. **25** Ma ọ ghaghị ibi ụzọ hụọ ọtụtụ ahụhụ, ogbo a ga-ajụkwa ya. **26** "Dị ka ọ dị n'ụbọchị Noa, otu a ka ọ ga-adịkwa n'ụbọchị Nwa nke Mmadụ. **27** Ha nọ na-eri na-añụ, na-alụ nwunye na-ekekwa ụmụ ha di, ruo mgbe Noa banyere n'ugbo mmiri. Oke iju mmiri ahụ bjakwara laa ha n'iyi. **28** "Otu a ka ọ dịkwa n'oge Lọt. Ha nọ na-eri, na-añụ, na-azurịtakwa ahịa, na-akụ mkpuru, na-arukwa ụlọ. **29** Ma n'ụbọchị ahụ Lọt si n'obodo Sọdom pụta, ọkụ na nkume di ọkụ sitere n'eluigwe zoo ka mmiri, laa ha niile n'iyi. **30** "Otu a ka ọ ga-adịkwa n'ụbọchị a ga-eme ka Nwa nke Mmadụ pụta ihè. **31** N'ụbọchị ahụ, onye ọbụla nọ n'elu ụlọ, ma ihe ya di n'ime ụlọ, arịtukwala jba n'ime ụlọ iburu ngwongwo ndị ahụ. N'otu aka ahụ, onye ọbụla nọ n'ubi, ya ghara iloghachita. **32** Chetakwanụ nwunye Lọt. **33** Onye ọbụla choro iche ndụ ya nche ka ọ ga-efunari, ma onye ọbụla na-atufu ndụ ya ga-echebe ya. **34** Asị m unu, n'anyasi

ahụ mmadụ abụọ ga-edina n'otu akwa, a ga-ewepu otu n'ime ha hapu onye nke ọzọ. **35** Ụmụ nwanị abụọ ga na-akwọ ọka n'otu ebe, a ga-ewere otu ma hapu nke ọzọ." **36** Ụmụ nwoke abụọ ga-anọ n'ubi, a ga-ewere otu onye hapu nke ọzọ. **37** Ha juru ya sị, "Olee ebe, Onyenwe anyi?" Ọ sịrị ha, "Ebe ọbụla ozu di, ka udele na- ezukota."

18 Mgbe ahụ ọ tūrurū ha ilu a jji gosi ha mkpa ọ di ikpe ekpere na-esepughị aka, **2** ọ sịrị, "O nwere otu ọkaikpe bi n'otu obodo ma ọ naghị atụ egwu Chineke. Ọ naghị asopukwara mmadụ. **3** N'obodo ahukwa, e nwere otu nwanị di ya nwuru anwu nke na-abjakwute ya, na-asị ya, 'Kpeputa m n'aka ndi na-emegide m.' **4** "Na mmalite, ọ choghi, ma n'ikpeazu, ọ gwara onwe ya sị, 'Ọ bụ eziokwu na anaghị m atụ egwu Chineke maobu sọpuru mmadụ. **5** Ma n'ihi na nwanị a di ya nwuru anwu nọgidere na-enye m nsogbu, aga m ahụ na o nwetara ikpe ziri ezi, ka ọ kwusi inye m nsogbu site na ọbịbịa ọ na-abia.'" **6** Ya mere Onyenwe anyi siri, "Gerenu ihe ọkaikpe nke na-eme ajo omume na-ekwu. **7** Ọ bụ na Chineke agaghị ekpeputa ndi ahụ ọ hoptara, bu ndi na-akpoku ya ehie na abali? Ọ ga-anọ tee anya n'inyere ha aka? **8** Asị m unu, ọ ga-eme ngwangwa hụ na ha nwetara ikpe ziri ezi. Ma otu ọ di, mgbe Nwa nke Mmadu ga-abia, ọ ga-ahukwa ndi nwere okwukwe n'ime uwa?" **9** Ọ tukwara ilu a n'ihi ndi tukwasiri obi n'onwe ha na ha bu ndi ezi omume ma na-eleda ndi ọzọ anya. **10** "Umụ nwoke abuo rigoro n'ulonso ukwu ikpe ekpere, otu onye n'ime ha bu onye Farisii, onye nke ọzọ bu onye ona utu. **11** Onye Farisii ahụ guzoro oto kpee ekpere banyere onwe ya sị, 'Chineke nna m, ana m ekele gi n'ihi na adighi m ka mmadu ndi ọzọ ndi na-apunara mmadu ihe ya n'ike, maobu ndi ajo omume, maobu ndi na-akwa iko, ma ọ bukwanu di ka onye ona utu a. **12** Ana m ebu onu ugboro abuo n'izu uka obula. Ana m akwukwa otu uzo n'uzo iri nke ihe niile m nwetara.' **13** "Ma onye ona utu ahụ guzo n'ebe di anya, o nwekwaghị ike iweli ihu ya elu lee anya n'eluigwe. Kama, ọ na-eti aka n'obi ya na mwute na-asị, 'Chineke, biko mere m ebere n'ihi na abụ m onye mmehie.' **14**

“Asị m unu, na nwoke a lara n’ụlọ ya bụrụ onye a gurụ n’onye ezi omume n’ihu Chineke karịa onye nke ọzọ. N’ihi na onye ọbụla ga-ebuli onwe ya elu ka a ga-eweda, ma onye ọbụla na-eweda onwe ya ala ka a ga-ebuli elu.” 15 Ndi mmadu na-ekutere ya umuntakiri ka o bikwasị ha aka. Mgbe ndi na-eso ụzọ ya hụrụ nke a, ha baara ha mba. 16 Ma Jisọs kpọrọ ha ka ha bjakwute ya, si, “Kweenụ ka ha bjakwute m, unu egbochikwala ha, n’ihi na alaeze Chineke bụ nke ndi di ka ha. 17 N’ezie, agwa m unu, onye ọbụla na-agaghị anara alaeze Chineke di ka nwantakiri agaghị aba n’ime ya.” 18 Otu onye ọchichi juru ya si, “Ezi onye ozizi, ọ bu ginị ka m ga-eme keta ndu ebighi ebi.” (aiōnios g166) 19 Jisọs siri ya, “Gini mere i ji akpọ m ezi mmadu? Ọ dighi onye ọbụla bu ezi mmadu ma ọ bughị naani Chineke. 20 I maara ihe niile enyere n’iwu, akwala iko, egbula mmadu, ezula ohi, agbala ama ụgha, sọpuru nne na nna gi.” 21 Ọ siri, “Edebezuchaala m iwu ndi a niile site na mgbe m bu nwata.” 22 Mgbe Jisọs nuru nke a, ọ siri ya, “Otu ihe fọdurụ ka ime: ree ihe niile i nwere, kesara umu ogbenye ego ya. I ga-enwe akụ n’eluigwe, biazie soro m.” 23 Mgbe ọ nuru nke a, o wutere ya nke ukwu, n’ihi na ọ bu onye nwere otutu akụ. 24 Jisọs lere ya anya si, “Lee ka o si buru ihe siri ike bu ndi ogaranya iba n’alaeze Chineke. 25 N’ezie, ọ diri inyinya kamel mfe isite n’anya agiga gafee karia ogaranya ibanye n’alaeze Chineke.” 26 Ndi nuru ya siri, “Onye kwanu ka a ga-azoputa?” 27 Ọ siri, “Ihe mmadu na-apughị ime, bu ihe Chineke puru ime.” 28 Mgbe ahụ Pita siri, “Lee, anyi ahapula ihe niile anyi nwere soro gi!” 29 Ọ siri ha, “N’ezie, agwa m unu, o nweghi onye ọbula hapuru ulo ya, maobu nwunye, maobu umunne, maobu ndi muru ya, maobu umuntakiri ya, n’ihi alaeze Chineke 30 nke na-agaghị anata ihe ndi a n’ogbo a, nwekwa ndu ebighi ebi n’ogbo nke na-abia.” (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Jisọs kpọpuru mmadu iri na abuo ahụ na-eso ụzọ ya n’akuku, gwa ha si, “Anyi na-aga Jerusalem, ihe niile ndi amuma dere banyere Nwa nke Mmadu ga-emezu. 32 A ga-arara ya nyefee ya n’aka ndi mba ọzọ. Ha ga-akwa ya emo, mee ya ihe ihere, bukwa ya onu mmiri asu. 33 Ha ga-apia ya ihe,

gbukwaa ya; ma n’ubochi nke ato, ọ ga-esite n’onwu bilie ọzọ.” 34 Ma ha aghotaghị ihe ọbula n’okwu ndi a. E mere ka nkwa okwu ndi a buru ihe e zoro ezo n’ebe ha no, ha aghotakwaghị ihe o kwuru. 35 O ruo ka ọ bjaruru Jeriko nso, otu nwoke kpuru isi no n’akuku ụzọ na-arịo ariri. 36 Mgbe ọ nuru uzu igwe mmadu ka ha na-agafe, ọ juru ihe na-eme. 37 Ha gwara ya, “Jisọs onye Nazaret na-agafe.” 38 O tiri mkpu si, “Jisọs nwa Devid, meere m ebere!” 39 Ndi bu ụzọ baara ya mba ka o mechie onu. Ma o tisiri mkpu ike si, “Nwa Devid, meere m ebere!” 40 Jisọs kwusiri, nye iwu ka a kpotara ya nwoke ahụ. Mgbe o rutere nso, ọ juru ya, 41 “Gini ka i chorọ ka m meere gi?” Ọ siri, “Onyenwe anyi, ka e mee ka m hu ụzọ ọzọ.” 42 Jisọs siri ya, “Hu ụzọ, okwukwe gi agwoola gi.” 43 Ngwangwa, o bidoro ihu ụzọ ma soro Jisọs, na-etokwa Chineke. Ndi mmadu niile, mgbe ha huru ya tokwara Chineke.

19 Ọ banyere Jeriko mgbe ọ na-agafe. 2 Otu nwoke no ebe ahụ, aha ya bu Zakiọs; ọ bu onyeisi ndi ona utu burukwa ogaranya. 3 Ọ chorọ ihu onye Jisọs bu ma ebe ọ bu onye mkpumkpu, ọ dirighi ya mfe n’ihi igwe mmadu. 4 Ya mere, ọ gbaara oso gaa n’ihu rigoro n’otu osisi sikamo, ka o nwee ike ihu ya di ka ọ na-agafe n’uzo ahụ. 5 Mgbe Jisọs rutere n’ebe ahụ, o lere anya n’elu si ya, “Zakiọs, rịdata ngwangwa. Aga m abu ọbia n’ulo gi taa.” 6 Ọ rịdata n’otu mgbe ahụ jirikwa obi utu nabata ya. 7 Mmadu niile huru nke a, ma bido na-atamu si, “Ọ gaala ibu ọbia onye mmehie.” 8 Ma Zakiọs biliri oto gwa Onyenwe anyi, “Lee, Onyenwe anyi, aga m enye ndi ogbenye okara ihe niile m nwere. Ọ burukwa na o nwere onye m hoghburu nara ya ihe ọbula, aga m akwughachi ya okpuku ano.” 9 Jisọs gwara ya, “Taa nzoputa abiala n’ulo a, n’ihi na onye a bukwa nwa Ibrahim. 10 N’ihi na Nwa nke Mmadu bira icho na izoputa ndi furu efu.” 11 Di ka ha na-ege ya nti n’okwu a, ọ gara n’ihu tuoro ha ilu, n’ihi na ọ no Jerusalem nso, ha chekwara na o ruola mgbe alaeze Chineke ga-aputa ihe. 12 Ọ siri, “Otu nwoke a muru n’ono du di elu gara obodo di anya ka echie ya eze, ka ọ lotakwa ma e mesia. 13 Ya mere, ọ kporo ndi ohu ya iri nye ha mkpuru ego iri si

ha, 'Werenu ego ndi a zuo ahia ruo mgbe m ga-alota.' 14 "Ma ndi o na-achi kporo ya asi, ha zipukwara ndi ukwu ozi n'azu ya na-asi, 'Anyi achokwaghi ka onye a chia anyi.' 15 "Mgbe o natachara ikike ibu eze, o loghachiri, kporo ndi ohu ya ahụ o nyere ego mgbe o na-apu, ka ha bja piazere ya ego ole ha ritere n'uru. 16 "Onye nke mbu bjara si, 'Onyenwe m e jiri m mkporu ego i nyere m rite uru mkporu ego iri ozo.' 17 "Nna ya ukwu siri ya, 'I mere nke oma, ezi odibo. N'ih na i gosiri onwe gi onye kwesiri ntukwasi obi n'ihe dikarisiri nta, i ga-achi mba iri.' 18 "Onye nke abuo bjara sikwa, 'Onyenwe m, otu mkporu ego gi amutala mkporu ego ise ozo.' 19 "O siri ya, 'I ga-achi obodo ise.' 20 "Onye nke ozo bjakwara si, 'Onyenwe m, lee mkporu ego gi. Ekechiri m ya n'akwa, zoo ya. 21 Aturu m egwu gi, n'ih na i bu onye afota tara mmiri, burukwa onye na-ewe ihe na-abughi nke gi, na-aghorokwa mkporu i na-akughi.' 22 "O siri ya, 'O bu okwu si gi n'onu ka m ga-eji kpee gi ikpe, gi bu ohu ojoo! I maara na afota tara m mmiri, matakwa na m na-ewe ihe na-abughi nke m, na-aghorokwa mkporu m na-akughi?' 23 Gini mere na i wereghi ego m tinye n'uloaku? Nke o ga-abu mgbe m lotara, m ga-anara ya na omurunwa ya.' 24 "Mgbe ahụ, o gwara ndi guzo n'ebe ahụ, 'Naputanu ya mkporu ego ahụ, were ya nye onye ji mkporu ego iri.' 25 "Ha siri ya, 'Nna anyi ukwu, o nwelari mkporu ego iri.' 26 "O zara, 'Asi m unu, onye obula nwere ihe ka a ga-enyekwa ihe ozo, ma onye na-enweghi ihe ka a ga-anapu o buladi ihe ahụ o nwere. 27 Ma ndi iro m ahụ, ndi na-achoghi ka m buru eze ha, kpuputanu ha n'ebe a, gbukwaanu ha n'ihu m.'" 28 Mgbe o kwesiri nke a, o gawara n'ihu n'ije ya iga Jerusalem. 29 Mgbe o na-abiaru Betfeji na Betani nso, n'Ugwu a na-akpo Oliv, Jisos zipuru mmadu abuo n'ime ndi na-eso uzu ya, 30 si, "Gaanu n'ime obodo nta ahụ di n'ihu unu. Mgbe unu na-abanye n'ime ya, unu ga-ahụ nwa inyinya e kenyerere n'ebe ahụ nke onye obula na-anokwasibeghi n'elu ya, topunu ya, kputara m ya. 31 O buru na onye obula ajuo unu, 'Gini mere unu ji atopu ya?' Gwanu onye ahụ si, 'O di Onyenwe anyi mkpa.'" 32 Ndi ahụ o

zipuru gara hu ya di ka o gwara ha. 33 Mgbe ha bidoro itopu ya, ndi nwe ya juru ha si, "Gini mere unu ji atopu nwa inyinya ahụ?" 34 Ha siri, "O di Onyenwe anyi mkpa." 35 Ha kputara Jisos nwa inyinya ahụ, wukwasikwa uwe ha n'elu ya, nyere Jisos aka ka o rigoro n'elu ya. 36 Di ka o na-aga, ndi mmadu tusara uwe ha n'okporozo. 37 Mgbe o rutere n'uzo e si arigo Ugwu Oliv, igwe mmadu ndi ahụ na-eso uzu ya malite iji onu na-eto Chineke n'oke olu n'ih oru ebube niile ha huru, 38 na-asi, "Onye a goziri agozi ka eze ahụ bu nke na-abia n'aha Onyenwe anyi." "Udo n'elugwe, ebube dikwa n'ebe kachasi elu." 39 Ufodu n'ime ndi Farisii so igwe mmadu ahụ gwara ya, "Onye ozizi, gwa ndi na-eso uzu gi ka ha mechie onu!" 40 O zara si, "Ka m gwa unu, o buru na ha agbaa nkiti, nkume ndi a ga-eti mkpu." 41 Mgbe o rutere Jerusalem nso, ebe o no huzie obodo ahụ anya nke oma. O bere akwa n'ih ya, 42 si, "O buru na i maara taa, o buladi gi onwe gi, ihe ndi na-eweta udo! Ma ugbu a, ezofuola ha n'anya gi. 43 Oge na-abia mgbe ndi iro gi ga-agba gi gburugburu, mechie uzu mgbapu niile, sitekwa n'uzu niile di iche iche bjakwasi gi. 44 Ha ga-egwepia gi n'ala, gi na umu gi no n'ime mgbidi a, o dikwaghi nkume obula ha ga-ahapu n'elu ibe ya, n'ih na i mataghi oge nleta Chineke nye gi." 45 Mgbe ahụ, o banyere n'ime ulonso ukwu bido ichupu ndi no ebe ahụ na-ere ahia. 46 O si ha, "E dere ya n'akwukwo nso 'na a ga-akpo ulo m ulo ekpere'; ma unu emeela ya 'ogba ndi na-apunara mmadu ihe n'ike.'" 47 Ubochi niile, o na-anu na-akuzi ihe n'ulonso ukwu ahụ. Ma ndisi nchujaja na ndi ozizi iwu na ndi ndu n'etiti ndi mmadu, no na-achio uzu ha ga-esi gbuo ya. 48 Ma ha achotaghi uzu obula ime ya, n'ih na mmadu niile sogidere ya kwenyekwara n'okwu ya.

20 Otu ubochi, ka o no n'ulonso ukwu na-ezi ndi mmadu ihe na-ekwusakwa ozioma. Ndisi nchujaja, na ndi ozizi iwu na ndi okenye bjakwutere ya. 2 Ha siri ya, "Gwa anyi, olee ikike i ji na-eme ihe ndi a niile? Onye nyekwara gi ikike a?" 3 O zara ha si, "Aga m ajukwa unu otu ajuju. Gwanu m, 4 baptizim nke Jon, o si

n'eluigwe ka o si n'aka mmadu?" 5 Ha kparitara uka n'etiti onwe ha ma si, "O buru na anyi asi na o sitere n'eluigwe, o ga-asi, 'Gini mere unu na-ejighi kwenye na ya?' 6 O burukwanu na anyi asi na, 'o sitere n'aka mmadu,' ndi mmadu ga-atu anyi nkume, n'ihu na ha niile kweere na Jon bu onye amuma." 7 Ya mere, ha zara, "Anyi amaghi ebe o si bia." 8 Jisos siri ha, "Enwekwaghi m ike igwa unu ikike m ji na-eme ihe ndi a." 9 O gara n'ihu tuoro ndi mmadu ilu a si, "Otu nwoke nwere ubi vaini, nke o nyefere n'aka ndi ga-elekota ya anya ma puo gaa njem n'ala ozo ebe o noro ogologo oge. 10 Mgbe oge iwe ihe ubi ruru, o zigara otu n'ime ndi ohu ya ka o bjakwute ndi ahụ na-elekotara ya ubi, ka ha nyekwa ya ufodu n'ime mkpuru ubi vaini ahụ. Ma ndi na-elekotara ya ubi jidere ya, tie ya ihe, zilaga ya n'aka efu. 11 O zigakwara ohu ya ozo. Ma ha tikwara ya ihe mee ya ihe ihere, zilakwaa ya n'aka efu. 12 O zigakwara onye nke ato, ma ha meruru ya ahụ, chulaa ya. 13 "Mgbe ahụ, onyenwe ubi vaini ahụ siri, 'Gini ka m ga-eme? Aga m ezigara ha okpara m, nke m huru n'anya, ma eghi anya ha ga-asopuru ya.' 14 "Ma mgbe ndi na-elekota ubi ahụ huru ya, ha kwurita n'etiti onwe ha, si, 'Onye a bu onye nketa ihe niile a, ka anyi gbuo ya, ka ihe nketa a buruzia nke anyi.' 15 Ya mere, ha kpufere ya n'azu ubi vaini ahụ, gbuo ya. "Gini ka onye nwe ubi ahụ ga-eme ha? 16 O ga-abia, laa ndi ahụ na-elekota ubi ahụ n'iyi, were ubi vaini ahụ nye ndi ozo." Mgbe ndi ahụ nuru nke a, ha siri, "Chineke ekwela." 17 O legidere ha anya si, "Ginikwa ka unu chere na ihe e dere n'akwukwo nsọ putara, "Nkume ahụ ndi na-ewu ulo juru aghoala nkume nke isi ntqala ulo?" 18 Onye obula nke dakwasiri n'elu nkume ahụ, ka a ga-etiwasi, ma onye obula o dakwasiri, ka o ga-egwepia." 19 Ndi ozizi iwu na ndisi nchaja choro uzo ha ga-esi jide ya n'otu oge ahụ n'ihu na ha matara na o bu ha ka o bu n'obi tuo ilu ahụ, ma ha turu egwu ndi mmadu. 20 Ya mere, ha chere ya nche nke oma, ma zipu ndi nnyoputa, ndi mere onwe ha dika ndi ezi omume, ka ha choputa ma o nwere uzo ha ga-esi jide ya site n'ihe o ga-ekwu, ka ha site na nke a nyefee ya n'aka ochichi na ike onyeisi ala. 21 Ya mere ndi nnyoputa ahụ juru ya si, "Onye ozizi, anyi mara na i na-ekwu ma na-ezikwa ihe ziri ezi, matakwa na i dighi ele mmadu anya n'ihu, kama i na-ezi uzo Chineke di ka eziokwu si di. 22 O ziri ezi n'iwu ka anyi tuo utu isi nye Siza, ka o bu na o zighi ezi?" 23 Ma o matara na nke a bu ajuju aghughu, ya mere o siri ha, 24 "Gosinu m otu mkpuru ego denari. Isi onye ka e sere n'elu ya, aha onye ka e dekwasikwara ya?" Ha siri, "O bu nke Siza." 25 O siri ha, "Ya mere, nyenu Siza ihe bu nke Siza, nyekwanu Chineke ihe bu nke Chineke." 26 Ha enweghi ike ijide ya n'ihu ihe o kwuru n'ebe ahụ, n'ihu oha mmadu. Osiya ya juru ha anya, ha mechikwara onu. 27 Ufodu ndi Sadusii, ndi si na mbilite n'onwu adighi, bjakwutere ya 28 ma juo ya si, "Onye ozizi, Mosis deere anyi na o buru na nwanne nwoke mmadu anwu hapu nwunye ya na-amutaghi nwa, na nwoke di otu a ga-aluru nwunye nwanne ya nwoke ahụ, si otu a, mutara nwanne ya umu. 29 Ugbu a, e nwere umunne nwoke asaa, onye nke mbu luru nwanyi, nwuo na-amutaghi nwa. 30 Nke abuo kwa 31 na onye nke ato lurukwara ya. N'otu aka ahụ ha asaa luchara ya ma nwuo na-amutaghi nwa. 32 N'ikpeazu nwanyi ahụ n'onwe ya nwukwara. 33 Ya mere, n'oge mbilite n'onwu nwunye onye ka o ga-abu? N'ihu na ha asaa luchara ya?" 34 Jisos gwara ha, "Ndi nke ogbo a na-alu nwunye, ma na-enyekwa umu ha ka a luru ha. (aiōn g165) 35 Ma ndi ahụ a guru di ka ndi kwesiri isoro keta oke n'ogbo ahụ, nakwa na mbilite n'onwu agaghi alu di na nwunye. (aiōn g165) 36 N'ezie, ha apughikwa inwu ozo, n'ihu na ha di ka ndi mmuo ozi. Ha bu umu Chineke, n'ihu na ha bu umu nke mbilite n'onwu. 37 O buladi Mosis n'onwe ya ziputara na mbilite n'onwu di, n'akuko banyere ohia ahụ na-ere oku, mgbe o na-akpo Onyenwe anyi 'Chineke nke Ibrahim, Chineke nke Ajizik na Chineke nke Jekob.' 38 O bughu Chineke nke ndi nwuru anwu, kama o bu nke ndi di ndu, n'ihu n'ebe o no mmadu niile di ndu." 39 Ufodu ndi ozizi iwu zara ya si, "Onye ozizi, i kwuru nke oma." 40 O nwekwaghi onye obula juru ya ajuju

ozo. **41** Ma o siri ha, “Olee otu ha si kwuo na Kraist ahu bu nwa Devid? **42** Devid n’onwe ya kwuputara n’akwukwo Abu Oma, si: “Onyenwe anyi gwara Onyenwe m, “Nodu ala n’aka nri m **43** ruo mgbe m ga-eme ndi iro gi ihe mgbakwasi ukwu nye ukwu gi.” **44** Devid n’onwe ya kporo ya ‘Onyenwe anyi.’ Oleekwanu otu o si buru nwa ya?” **45** Mgbe ndi mmadu na-ege nti, o siri ndi na-eso uzo ya, **46** “Kpacharanu anya n’ebe ndi ozizi iwu no. Ndi iyi uwe mwuda na-ejeghari ebe niile na-amasi, ndi huru ekele puru iche bu nke a na-ekele ha n’oma ahia n’anya. Ndi o na-amasikwa inokwasi n’oche kachasi elu n’ulo ekpere nakwa n’oche puru iche na mmemme oriri obula. **47** Ha na-eripia ihe niile di n’ulo ndi inyom ndi di ha nwuru anwu, n’ekpe ogologo ekpere ka a huta ha. Ndi di otu a ka a ga-ata ahuhu di ukwu.”

21 O leliri anya elu hu ka ndi ogaranya si etinye onyinye ha n’ime igbe onyinye. **2** O hukwara otu nwanyi di ya nwuru anwu ka o biara tinye naani mkpuru ego kopa abuo. **3** O siri, “N’ezie, agwa m unu, nwanyi ogbenye a di ya nwuru etinyela ego karia ndi ozo niile. **4** N’ihi na ndi ozo niile nyere onyinye ha site n’ego maputaara ha n’akunuba ha, ma ya onwe ya sitere n’ogbenye ya tinye ihe niile o ji biri.” **5** Mgbe ufodu na-ekwu okwu banyere otu e si were nkume mara mma na onyinye e chere n’ihu Chineke, choo ulonso ukwu ahu mma, o siri, **6** “Ma banyere ihe ndi a, oge na-abia mgbe ihe ndi a niile unu na-ahu na-agaghi adikwa. O dighi otu nkume a ga-ahapu n’elu ibe ya, a ga-akwatusi ha niile.” **7** Ha juru ya si, “Onye ozizi, olee mgbe ihe ndi a ga-emezu? Gini ga-abukwa ihe iribama ga-egosi na ha na-aga imezu?” **8** O siri, “Lezienu anya ka a ghara iduhie unu n’ihi na otutu ga-abia n’aha m si, ‘Abu m ya,’ na-asikwa na ‘Oge ahu di nso.’ Unu esokwala ha. **9** Mgbe obula unu nuru akuko agha di iche iche na ogbaaghara, ka ujo ghara itu unu, ihe ndi a aghaghi ibu uzo mezuo, ma ogwugwu oge erubeghi.” **10** Mgbe ahu, o siri ha, “Mba ga-ebili megide mba, alaeze ga-ebilikwa megide alaeze. **11** A ga-enwe ala oma jijiji di

ukwu. Unwu na oria ojoo di iche iche ga-adikwa n’ebe di iche iche. A ga-ahu ihe di egwu na ihe iribama di ukwu site na mbara eluigwe. **12** “Ma tupu ihe ndi a niile emezuo, ha ga-e-jide unu, kpagbukwaa unu. Ha ga-enyefe unu n’aka otutu ulo ekpere. Ha ga-atukwa unu mkpro. Ha ga-akpopkwa unu n’ihu ndi eze na ndi ochichi n’ihi aha m. **13** Nke a ga-aburu unu ohere iji gbaa akaebe. **14** Ma burunu uzo kpebie n’obi unu na unu agaghi echegbu onwe unu maka ihe unu ga-aza. **15** N’ihi na aga m enye unu udi okwu na amamihe nke ndi na-ebo unu ebubo na-enweghi ike iguzogide maobu kwuo okwu megide. **16** O buladi ndi muru unu, umune unu ndi nwoke na ndi nwanyi, ndi ikwu unu na ndi enyi unu, ha ga-arara unu nye n’aka ndi ochichi, ndi ga-egbukwa ufodu n’ime unu. **17** Mmadu niile ga-akpo unu asi n’ihi m. **18** Ma otu agiri isi di n’isi unu agaghi ala n’iyi. **19** Unu ga-azoputa ndi unu site na ntachiobi unu. **20** “Mgbe unu huru ka ndi agha gbara Jerusalem gburugburu, matanu na oge e ji ala ya n’iyi eruola. **21** N’oge ahu ka ndi no na Judia gbalaga n’ugwu, ka ndi no n’ime obodo si na ya puta, ka ndi na-anoghi n’obodo gharakwa iba n’ime ya. **22** N’ihi na oge a ga-abu oge ibo obo ka e mezuo ihe niile akwukwo nso kwuru. **23** Ma ahuhu ga-adiri ndi di ime, na ndi na-enye umuaka ara, n’ubochi ahu! A ga-enwe oke ihe mgbu n’ala a, iwe ga-adakwasikwa umu mmadu. **24** Mma agha ga-egbu ha, mba niile ga-adorokwa ha n’agha. Ndi mba ozo ga na-azotsi Jerusalem n’ukwu ruo mgbe oge nke ndi mba ozo ahu zuru. **25** “A ga-enwe ihe iribama n’anyanwu, n’onwa, na kpakpando. N’elu uwa, mba niile ga-ano n’oke ahuhu na mgbagwoju anya di ka oke osimiri na-eme mkpotu, ebili mmiri ga na-ebilikwa. **26** Ndi mmadu ga-adakwa mba n’obi n’ihi ujo mgbe ha ghotara ihe gaje ibjakwasi uwa, n’ihi na a ga-eme ka ike niile nke di n’eluigwe maa jijiji. **27** N’oge ahu, a ga-ahu Nwa nke Mmadu ka o na-abia n’ike na ebube n’igwe ojii. **28** Mgbe ihe ndi a malitere ime, guzoronu oto welie isi unu elu, n’ihi na oge mgbaputa unu di nso.” **29** O turu ha ilu a, “Leenu osisi fiig na osisi ndi ozo niile anya. **30** Mgbe ha bidoro ipuputa ahihia di

ohuru, unu na-amata na okochi adila nso. 31 N'uzo di otu a kwa, mgbe unu huru ihe ndi a niile ka ha na-eme, matanu na alaeze Chineke adila nso. 32 "N'ezie agwa m unu, ogbo a agaghi agabiga tupu ihe ndi a niile emezuo. 33 Eluigwe na uwa ga-agabiga, ma okwu m enweghi ike igabiga. 34 "Kpachapukwanu anya, unu ekwela ka e bogbuo obi unu site n'oke oriri na onunu na nchekasi nke ndu a, site otu a mee ka ubochi ahụ bjakwasị unu na mberede, di ka onya. 35 N'ihina na o ga-abjakwasị ndi niile bi n'elu uwa. 36 Noronu na nche oge niile ma na-ekpekwanu ekpere ka unu nwee ike igbanari ihe niile gaje ibia, ka unu nweekwa ike iguzo n'ihu Nwa nke Mmadu." 37 Kwa ubochi, o na-ezi ihe n'ulonso ukwu ahụ, ma n'uhuruchi, o na-arigoro n'elu Ugwu Oliv i ga nọ onodu abali. 38 Ndi mmadu niile na-abjakwute ya n'isi ututu niile n'ulonso ukwu inuru okwu ya.

22 N'oge a, Mmemme Achicha na-ekoghi eko nke a na-akpo Ngabiga na-eru nso. 2 Ndiisi nchujaja na ndi ozizi iwu nokwa na-achọ ụzọ ha ga-esi gbuo ya, n'ihina ha na-atu egwu ndi mmadu. 3 Mgbe ahụ, ekwensu banyere n'ime Judas, onye a na-akpo Iskarjot, otu n'ime mmadu iri na abuo na-eso ụzọ ya. 4 O gakwuru ndiisi nchujaja, na ndiisi ndi nlekota nke ulonso ukwu ahụ, ya na ha akparita uka otu o ga-esi rara ya nyefee ya n'aka ha. 5 Ha nuriri onu ma kwekwa nkwa inye ya ego. 6 O kwenyere, na-achokwa ohere ga-adi mma o ga-eji nyefee ya n'aka ha mgbe igwe mmadu na-agaghi ano. 7 O ruo n'ubochi Mmemme Achicha na-ekoghi eko ahụ bu ubochi a na-eji aturu Ngabiga achu aja. 8 O zipuru Pita na Jon si, "Gaanu kwadoo maka oriri Ngabiga nke anyi ga-eri." 9 Ha siru ya, "Ebee ka i chorọ ka anyi gaa kwadoo maka ya?" 10 O siru ha, "Lee, ka unu na-abata n'obodo, otu nwoke bu ite mmiri ga-ezute unu, soronu ya baa n'ulo obula o banyere. 11 Sina onyenwe ulo ahụ, 'Onye ozizi siru, Olee ulo ndi obia ebe mu na ndi na-eso ụzọ m ga-anọ rie oriri Ngabiga?' 12 O ga-gosi unu otu onunulo buru ibu di n'elu ulo nke e dozicharala ihe niile, kwadoonu nri anyi n'ebe ahụ." 13 Ha gara choputa ihe niile di ka o gwara ha. Ha kwadokwara nri Ngabiga

ahụ. 14 Mgbe oge awa ahụ ruru, ya na ndi na-eso ụzọ ya gara ebe ahụ nodu ala iri ihe. 15 O siru ha, "O guru m nnoo aguu ka mu na unu rie nri Ngabiga a tupu mu ataa ahuhu. 16 N'ihina asi m unu, agaghi m erikwa ya ozo tutu ruo mgbe a ga-emezu ya n'alaeze Chineke." 17 O buru iko, mgbe o nyechara ekele o siru, "Burunu nke a kesaa n'etiti unu. 18 N'ihina asi m unu, site ugbo a ga n'ihu, agaghi m anu mmanya sitere na mkpuru vaini ozo, ruo mgbe alaeze Chineke ga-abia." 19 O werekwara otu ogbe achicha, mgbe o nyechara ekele, o nyawaa ya nye ha si, "Nke a bu ahụ m nke e nyere n'ihina unu. Na-emenu nke a iji na-echeta m." 20 N'otu ụzọ ahụ, mgbe ha risiri nri anyasi o buuru iko si, "Iko a bu iko nke ogbugba ndu ohuru n'obara m, nke a na-awupu n'ihina unu. 21 Ma lee, onye ahụ nke ga-arara m nye nonyee m, o sokwa m na-eri nri. 22 Nwa nke Mmadu na-aga inwu di ka e kpebiri ya, ma ahuhu ga-adiri nwoke ahụ a ga-esi n'aka ya rara ya nye." 23 Ha bidoro ijurita onwe ha onye o bu n'etiti ha ga-eme nke a. 24 Iru uka malitere n'etiti ha banyere onye n'ime ha ka a na-agu na o di ukwu karja ibe ya. 25 Ma o siru ha, "Ndi eze ndi mba ozo na-eji aka ike na-achi ndi no n'okpuru ha. Otu aka ahukwa, a na-akpo ndi na-achi achị enyi ndi mmadu. 26 Ma unu onwe unu agaghi adi otu a. Kama onye kachasi ibe ya idi elu diri ka onye dikarisiri nta. Ka onyeisi diri ka onye na-eje ozi. 27 Onye di elu karja ibe ya? O bu onye noduru ala rie nri na tebul ka o bu onye siri nri dozie ya na tebul? O bughị onye noduru ala rie nri na tebul? Ma adi m ka onye na-eje ozi n'etiti unu. 28 O bu unu onwe unu bu ndi nonyere m n'oge onwunwa m niile. 29 Ana m enye unu alaeze di ka Nna m nyere m ya. 30 Ka unu nwe ike isoro m rie ma nuokwa n'alaeze m. Sorokwa m nodu n'ocheeze na-ekpe ebo iri na abuo nke Izrel ikpe. 31 "Saimon, Saimon, lee ekwensu arjola ike iyocha unu di ka oka wiiti. 32 Ma ekpeelara m gi ekpere ka okwukwe gi ghara ida. Mgbe i kwudosiri ike, gbaakwa umunna gi ume." 33 Ma o siru ya, "Onyenwe anyi, ejikeere m isoro gi gaa mkporo, ma sorokwa gi nwuo." 34 Jisos zara, "Agwa m gi Pita, tupu oke okuku akwaa akwa

taa, i ga-agonari m ugboro ato, si na i maghi onye m bu.” 35 O gwara ha, “Mgbe m zipuru unu na mbu si unu ewerekwala ego, maobu akpa maobu akpukpoukwu, o nwere ihe koru unu?” Ha siriri, “O nweghi ihe koru anyi.” 36 O siriri ha, “Ugbu a, o buru na i nwere akpa ego, were ya, ma werekwa akpa ije. O burukwa na i nweghi mma agha ree uwe mgbokwasị gi zutara onwe gi otu. 37 N’ihi na agwa m unu, na a ga-emejuputa ihe ndi a e dere n’akwukwo nso n’ime m, A gukotara ya na ndi na-emebi iwu. N’ezie, ihe e dere banyere m eruwela mgbe o ga-emezu.” 38 Ha siriri, “Onyenwe anyi, lee mma agha abuo di ebe a.” O siriri ha, “Nke ahụ ezuola.” 39 Jisọs puru gaa n’Ugwu Oliv di ka o na-eme mgbe dum, ndi na-eso uzu ya sokwa ya gaa. 40 Mgbe o ruru n’ebe ahụ, o siriri ha, “Kpeenu ekpere ka unu ghara idaba n’onwunwa.” 41 O hapuru ha gaa ihe ha ka nzo ukwu ole na ole noro n’ebe ahụ gbuo ikpere n’ala kpee ekpere, si, 42 “Nna o buru na i choro, nara m iko a, ma otu o di, o bughi ka e mee uche m, kama ka e mezuu uche gi.” 43 Otu mmuo ozi si n’eluigwe biakwutere ya, gbaakwa ya ume. 44 Site n’oke ihe mgbu, o kpere ekpere kpesie ike, nke mere na osuso si ya n’ahu na-adapu n’ala di ka okpuruoku obara. 45 Mgbe o kpechara ekpere bilie, o biakwutere ndi na-eso uzu ya hu ha ka ha na-arahu ura n’ihi ihe mwute nke obi. 46 O siriri ha, “Gini mere unu ji na-arahu ura? Bilienu kpee ekpere ka unu ghara idaba n’onwunwa.” 47 Mgbe o ka kpu okwu n’onu, igwe mmadu biara, onye du ha bu onye a na-akpo Judas, bu otu n’ime mmadu iri na abuo ahụ na-eso uzu ya. O biaruru Jisọs nso, isutu ya onu. 48 Ma Jisọs siriri ya, “Judas, o bu site n’isutu onu ka i ji arara Nwa nke Mmadu nye?” 49 Mgbe ndi no ya gburugburu huru ihe gaje ime, ha siriri, “Onyenwe anyi, o bu anyi were mma agha gbuo?” 50 Otu n’ime ha ji mma gbuo ohu onyeisi nchajaja, gbupu nti aka nri ya. 51 Ma Jisọs siriri, “O zuola!” O metukwara nti nwoke ahụ aka gwoo ya. 52 Mgbe ahụ, Jisọs siriri ndiisi nchajaja, na ndi nlekota nke ulonso ukwu na ndi okenye, “Gini mere unu ji chiru mma agha na mkpo bia ijide m, di ka a ga-asi na m bu onye ohi o ji egbe ezu?” 53 Mgbe mu na unu na-ano

kwa ubochi n’ime ulonso ukwu ahụ, ma unu emetughị m aka. Ma ugbo a bu oge awa unu burukwa mgbe ike ochichiri na-achi achi.” 54 Mgbe ahụ ha jidere ya duru ya puo, gaa n’ulo onyeisi nchajaja. Pita sokwara ha n’azu kama o no n’ebe di anya. 55 Mgbe ha kwanyere oku n’etiti mbara ezi obi ahụ, ma nodu ala gba oku ahụ gburugburu, Pita sokwara ha nodu ala. 56 Ka o na-anya oku ahụ, otu nwaagbogho naje ozi huru ya, o leruru ya anya nke oma, si, “Onye a na Jisọs nokoro.” 57 Ma o goru ago si, “Nwanyị, amaghi m onye o bu.” 58 Mgbe oge nta gasiri, onye ozu hukwara ya kwukwaa si, “Gi onwe gi bukwa otu onye n’ime ha.” Ma Pita kwuru si, “Nwoke m, abughi m.” 59 Mgbe ihe di ka otu awa gafere, onye ozu biakwara kwusie okwu ike, “N’ezie, nwoke a so ya n’ihi na o bu onye Galili.” 60 Pita siriri, “Nwoke m, amaghi m ihe i na-ekwu maka ya?” Di ka o kpu okwu ahụ n’onu, oke okpa kwara akwa. 61 Mgbe ahụ, Onyenwe anyi tughariri lee Pita anya. Pita chetakwara okwu Onyenwe anyi gwara ya nke bu, “Tupu oke okpa akwa akwa taa, i ga-agonari m ugboro ato.” 62 Ma o puru n’ezi gaa bee akwa na mwute. 63 Ndi ahụ na-eche ya nche bidoro na-akwa ya emo na-etikwa ya ihe. 64 Ha jiri akwa kechie ya anya, si ya, “Buo amuma, onye tiri gi ihe?” 65 Ha kwukwara otutu okwu ojoo na nke mkpari megide ya. 66 Mgbe chi boro, nzuko ndi okenye na ndiisi nchajaja, na ndi ozizi iwu zukotara, a kpotakwara Jisọs n’ihu ha. 67 Ha na-ekwu, “O buru na i bu Kraist, gwa anyi.” O siriri ha, “O buru na m agwa unu, unu agaghi ekwe. 68 O burukwa na m ajuo unu ajuju, unu agaghi aza m. 69 Ma site ugbo a gawa, Nwa nke Mmadu ga-anodu ala n’aka nri nke ike Chineke.” 70 Ha niile siriri, “Gi onwe gi, i bu Okpara Chineke?” O siriri ha, “Unu kwuru na Abu m.” 71 Mgbe ahụ ha siriri, “Gini mere anyi ji na-achọ onye akaebe ozu? Anyi ejirila nti anyi nuru ya site n’onu ya.”

23 Mgbe ahụ, oha mmadu ahụ niile biliri duru ya gakwuru Paillet. 2 Ha malitere ibo ya ebubo na-asi, “Anyi choputara na nwoke a na-eduhie ndi obodo anyi niile, na-egbochikwa ha itu itu isi nye Siza, ma na-ekwukwa na ya bu

Kraist, Eze.” 3 Ya mere Paillet juru ya si, “I bu na-eti mkpu n’oke olu ka a kpogide ya n’obe, eze ndi Juu?” 4 Q zara ya si, “Gi onwe gi kwuru n’ikpeazu olu iti mkpu ha kariri. 24 Ya mere otu a.” 4 Mgbe ahụ Paillet gwara ndiisi nchujaja Paillet kpebiri imere ha ihe ha chorọ. 25 Q na igwe mmadu ahụ, “O nweghi ihe ojoo obula hapuru nwoke ahụ ha chorọ nke a tubara n’ulo m choputara nwoke a mere.” 5 Ma ha gara mkporo n’ihi ogbaaghara na igbu mmadu, ma nyefee ha Jisos n’aka. 26 Di ka ha duu ya na-aga, ha jidere Saimon onye Sirini bu onye si n’ime otu obodo nta na-alobata; ha boro ya obe ahụ, manye ya ka o buru ya na-eso Jisos na-azu. 27 Mgbe o matara na o si n’ebe Herod na-achi, o igwe mmadu di ukwu soro ya tinyekwara umu nyere iwu ka e dugara ya Herod, onye nokwa na nwanyị bu ndi tiri mkpu akwa ma ruokwara Jerusalem mgbe ahụ. 8 Obi toro Herod utọ nke ya ujju. 28 Ma Jisos tughariri si ha, “Umuda ukwu, mgbe o huru Jisos n’ihi na o no na-acho Jerusalem, unu eberela m akwa, kama beerenu ihu ya anya n’oge di anya gara aga. Sitekwa onwe unu na umu unu. 29 N’ihi na oge na-abia n’akuko o nuru banyere ya, o lere anya na o mgbe unu ga-asi, ‘Ngosi na-adiri umu nwanyi ga-aru oru ebube ufodu. 9 Ya mere o juru ya aga, akpanwa ndi na-amughi nwa, na ara ndi otutu ajuju, ma o zaghi ya ihe obula. 10 Ndiisi na-enweghi onye nuru ha.’ 30 Mgbe ahụ, “ha nchujaja na ndi ozizi iwu guzo n’ebe ahụ gara ga-asi, ugwu ukwu niile, ‘Dakwasị anyi!’ Sikwa, n’ihu bosie ya ebubo ike. 11 Emesia, Herod ugwu nta, ‘Kpuchite anyi!’” 31 Ya mere, o buru na ha mee ohia otu a mgbe ahijia di ndu di na ya, ginji ga-emekwanu mgbe o kporo nku?” 32 Ha dukwara mmadu abuo bu ndi ohi gaa igbu ha na ya. 33 Mgbe ha bjarutere n’ebe a na-akpo Okpokoro Isi, ebe ahụ ka ha kpogidere ya n’obe ya na ndi ohi abuo ahụ. Otu n’aka nri ya nke ozo n’aka ekpe ya. 34 Jisos siru, “Nna gbaghara ha n’ihi na ha amataghi ihe ha na-eme.” Ha ji ife nza kee uwe ya n’etiti onwe ha. 35 Ndi mmadu guzoro ebe ahụ na-ele anya, ka ndi ochichi ji ya na-eme ihe ochi, na-asi, “O zoputara ndi ozo, ya zoputanu onwe ya, ma o buru na o bu Kraist nke Chineke, bu Onye a hoputara.” 36 Ndi agha bjakwara chia ya ochi. Ha nyere ya mmanya gbara uka, 37 ma na-asi, “O buru na i bu eze ndi Juu, zoputanu onwe gi.” 38 Ihe e dere n’elu isi obe ahụ bu: Onye a bu Eze ndi Juu. 39 Otu onye n’ime ndi ohi ahụ a kpogidekwara n’obe n’ebe ahụ kparikwara ya si, “O bughi gi bu Kraist? Zoputanu onwe gi ma zoputakwa anyi.” 40 Ma onye nke ozo a makwara ikpe onwu baara ya mba si, “I naghi atu Chineke egwu, i hughi na a mara gi ikpe di ka e si maa ya. 41 Anyi na-ata ahuhu kwesiri anyi, n’ihi na a na-ata anyi ahuhu n’ihi ihe anyi mere, ma nwoke a emeghi ihe ojoo obula.” 42 Mgbe ahụ o n’ata ya ahuhu, hapu ya.” 23 Ma ha nogidere

gi.” 43 Ọ siri ya, “N’ezie a agwa m gi, taa, i ga-anonyere m na paradajs.” 44 Mgbe ọ na-eru ihe di ka elekere iri na abụọ nke ehiehie, ọchịchiri gbachikotara n’ala ahụ niile ruo elekere atọ nke ehiehie. 45 N’ihi na anyanwụ kwusiri inye ihe ya. Akwa mgbochi di n’ulonso ukwu sitere n’elu gbawaa abụọ. 46 Jisọs tiri mkpu n’oke olu si, “Nna, n’aka gi ka m na-enyefe mmụọ m.” Mgbe o kwusiri nke a, o kubiri ume. 47 Mgbe ọchịagha na-achị otu narị ndi agha hụrụ ihe merenụ, o nyere Chineke otuto ma kwuokwa si, “N’ezie nwoke a bụ onye ezi omume.” 48 Mgbe igwe mmadụ niile gbakotara ilere anya hụrụ ihe mere, ha laghachiri n’ulo ha na-eti aka n’obi. 49 Ma ndi niile maara onye ọ bụ, tinyekwara umu nwanji ndi soro ya si Galili bja, guzokwara n’ebe di anya na-ele ihe ndi a. 50 O nwere otu nwoke aha ya bụ Josef, onye so n’otu ndiji ulo nzuko. Ọ bụ ezigbo mmadụ na onye aka ya kwu ọto. 51 Ọ kwadoghi mkpebi ha na omume ha. Onye sitere Arimatia, n’otu obodo ndi Juu, onye na-echere ọbibi nke alaeze Chineke. 52 Nwoke a gakwuru Paillet rịọọ ka e bunye ya ahụ Jisọs. 53 Ya mere, o budatara ya fuchie ya n’akwa ọcha linin, tinye ya n’ili e gwuru n’ogba nkume, nke a na-etinyebeghi mmadụ na mbu. 54 Ọ bụ Ụbọchi Nkwadebe maka ụbọchi izuike nke na-abia nso. 55 Ndi nwanji ahụ sitere Galili soro ya hụrụ ili ahụ, hụkwa otu e si nibe ahụ ya n’ime ya. 56 Emesja ha laghachiri ga kwadoo mmanu otite nke e tinyere otutu ụda. N’ubochi izuike ha zukwara ike di ka ọ di n’iwu.

24 N’ubochi mbu nke izu ụka, n’ezigbo isi ututu, ha weere mmanu otite ahụ ha tinyere otutu ụda nke ha kwadoro gawa n’ili ahụ. 2 Ha choputara na e nupula nkume e ji dochie n’onu ili ahụ. 3 Ma mgbe ha banyere n’ime ya, ha ahughị ahụ Onyenwe anyi Jisọs. 4 Di ka ha no na mgbagwoju anya banyere nke a, n’otu ntabi anya, ha huru mmadụ abuo yi uwe na-egbu ka amuma guzo ha nso. 5 Ha kpudoro ihu ha n’ala n’ihi oke egwu, ma mmadụ abuo ahụ gwara ha, “Gini mere unu ji n-achọ onye di ndu n’etiti ndi nwuru anwu? 6 Ọ nokwaghị n’ebe a, o biliela n’onwu, chetakwanu

ihe ọ gwara unu mgbe unu na ya no na Galili si, 7 ‘A ghaghị inyefe Nwa nke Mmadu n’aka ndi mmehie, a ga-akpogidekwa ya n’obe ma n’ubochi nke atọ ọ ga-esi n’onwu bilie.” 8 Mgbe ahụ ha chetara okwu ya. 9 Mgbe ha sitere n’ili ahụ loghachi, ha koro mmadụ iri na otu ahụ na ndi ozo niile ihe ndi a. 10 Ọ bụ Meri Magdalin, na Joana, na Meri nne Jemis na umu nwanji ndi ozo so ha koro ndi na-eso uto ya ihe a. 11 Ma ha ekweghi ihe ha gwara ha, n’ihi na okwu ha di ha ka ọ bụ ihe efu. 12 Ma otu ọ di, Pita gbaara oso ruo n’ili ahụ, hulata ala hụ ka akwa ozu ndi ahụ togboro onwe ha; ọ lara na-atughari uche n’ime onwe ya ihe ihe ndi a putara. 13 N’otu ubochi ahụ, mmadụ abuo n’ime ha gaje n’obodo nta a na-akpo Emaus, nke di ihe ruru kilomita iri na abuo site na Jerusalem. 14 Ha na-ekwuri n’etiti onwe ha banyere ihe niile mere. 15 Di ka ha na-ekwu na-akparita uka banyere ihe ndi a, Jisọs n’onwe ya bira soro ha na-aga ije. 16 Ma e mechiri anya ha imata na ọ bụ ya. 17 Ọ siri ha, “Gini ka unu na-ekwuri n’etiti onwe unu di ka unu na-aga n’uto.” Ha kwusiri ebe ahụ, gbaruo ihu ha. 18 Otu onye n’ime ha a na-akpo Kleopas, siri ya, “I bụ onye obia na Jerusalem nke mere na i maghi ihe mere n’ime ya n’ubochi ndi a?” 19 Ọ siri ha, “Gini bụ ihe mere?” Ha siri ya, “Banyere Jisọs onye Nazaret! Ọ bụ onye amuma burukwa onye di ike, ma n’okwu ma n’omume n’ihu Chineke na mmadụ niile. 20 Na otu ndiji nchaja na ndi ochichi anyi nyefere ya ka a maa ya ikpe onwu, ma kpogbukwaa ya n’obe. 21 Anyi nwereriji olileanya na ọ bụ ya ga-agbaputa Izrel. Nke ka nke, taa mere ya abali ato kemgbe ihe ndi a mere. 22 Tukwasị ihe ndi a, ufodu umu nwanji anyi mere ka anyi nwee ihe itunanya. Ha gara n’ili ahụ n’isi ututu a. 23 Ma ha ahughị ahụ ya. Ha bira koro anyi na ha huru ọhu nke ndi mmu ozi, bụ ndi gwara ha na ọ di ndu. 24 Ya mere ufodu n’ime ndi otu anyi gara n’ili ahụ choputa na ihe niile umu nwanji a kwuru mere otu ahụ ha siri kwuo ya. Ma ha ahukwaghị ya.” 25 Ọ siri ha, “Unu bụ nno ndi nzuzu! Leenu ka o si siera unu ike ikwere ihe niile ndi amuma kwuru. 26 Ọ bụ na o kwesighi ka Kraist taa ahuhu ndi a tupu ọ banye

n'ebube ya?" 27 Ya mere, ọ kọwara ha ihe e dere n'akwukwo nsọ banyere ya onwe ya malite na nke Mosis ruo na ndị amụma niile. 28 Mgbe ha na-eru obodo nta ahụ ha na-aga, o mere dị ka ọ na-aga n'ihu na njem ya. 29 Ma ha rịọ ya n'ebe ọ dị ukwu sị, "Nonyerenụ anyị n'ihu na chi ebidola iji, ụbọchị agamiekwala ugbu a." N'ihu ya ọ banyere iga nonyere ha. 30 Mgbe ya na ha nọdurụ na tebul iri nri, o were achịcha, kelee Chineke ekele, nyawaa ya were ya nye ha. 31 Mgbe ahụ, e meghere anya ha, ha amata onye ọ bụ, ha ahụkwaghị ya anya ọzọ. 32 Mgbe ahụ, ha gwara onwe ha sị, "Ọ bụ na ọ dighị ka ọkụ ọ na-enwu n'obi anyị mgbe anyị na ya n'ụzọ, ya na-ekpughere anyị akwukwo nsọ?" 33 Ha biliri ngwangwa laghachi Jerusalem. Ebe ahụ, ha hụrụ mmadụ iri na otu ahụ na ndị so ha ka ha nọkọtara n'otu ebe, 34 na-asi, "Ọ bụ eziokwu, Onyenwe anyị ebiliela, o gosila Saimon onwe ya." 35 Mgbe ahụ, ha kọrọ ha ihe mere n'ụzọ, ya na otu ha siri mata ya mgbe ọ nyawara achịcha. 36 Mgbe ha ka na-ekwu banyere nke a, ya onwe ya guzooro n'etiti ha sị ha, "Udo dirị unu." 37 Oke egwu tūrụ ha, obi lọkwara ha mmiri n'ihu na ha chere na ha ahụla mmụọ. 38 Ma ọ sịrị ha, "Gịnị mere ụjọ ji atụ unu, gịnị mere unu ji nwee obi abụọ? 39 Leenụ m anya n'aka na n'ụkwụ. Ọ bụ mụ onwe m! Metunụ m aka ka unu hūrụ, n'ihu na mmụọ adighị enwe anụ ahụ na ọkpụkpụ dị ka unu hūrụ m nwere." 40 Mgbe o kwuchara nke a, o gosiri ha aka ya na ụkwụ ya. 41 Ma dị ka o siiri ha ike ikwere n'ihu ọhụ na oke mgbagwoju anya, ọ sịrị ha, "Ọ dị ihe oriri unu nwere ebe a?" 42 Ha nyere ya otu ntakịrị azụ a mịkpọrọ amịkpọ. 43 Ma ọ naara ya rie ya n'ihu ha. 44 Mgbe ahụ, ọ sịrị ha, "Okwu ndị a ka m gwara unu mgbe mụ na unu nọ, na ihe niile e dere n'iwu Mosis na ndị Amụma na n'Abụ Ọma banyere m ga-emezucha." 45 Mgbe ahụ, o meghere akonuche ha ka ha ghọta akwukwo nsọ. 46 Ọ sịrị ha, "Nke a bụ ihe e dere na, Kraịst ahụ ga-ahụ ahụhụ ma sitekwa n'ọnwụ bilien'ụbọchị nke atọ. 47 Na a ga-ekwusa nchegharị na mgbaghara mmehie site n'aha ya nye mba niile, malite na Jerusalem. 48 Unu bụ ndị akaebe nke ihe ndị a. 49 Ma lee,

Jon

1 Na mbụ okwu ahụ dírí, okwu ahụ na Chineke nọ, okwu ahụ bụkwa Chineke. **2** Ya na Chineke nọ site na mbụ. **3** E sitere na ya kee ihe niile, ọ dighịkwa ihe ọbụla e kere eke nke a na-ekweghị site na ya. **4** N'ime ya ka ndụ dírí, ndụ ahụ bụkwa ihè nye mmadụ niile, **5** ihè ahụ na-enwu n'ime ọchịchiri, ma ọchịchiri ahụ emenyughị ya. **6** Ọ dī otu nwoke Chineke zitere, aha ya bụ Jon. **7** Ọ b́ara dī ka onye akaebe igba ama banyere ihè ahụ, ka mmadụ niile site n'aka ya kwere. **8** Ya onwe ya abughị ihè ahụ, ọ b́ara naanị igba akaebe banyere ihè ahụ. **9** Ezi ihè ahụ nke na-enye mmadụ ọbụla ihè na-ab́a n'ime ụwa. **10** Ọ b́ara n'ụwa, ma ụwa bụ ihe e kere site n'aka ya, ma ụwa amataghị onye ọ bụ. **11** Ọ b́akwutere ihe ndi ahụ bụ ndi nke ya, ma ndi ahụ bụ ndi nke ya anabataghị ya. **12** Ma ndi ahụ niile nabatara ya, ndi ahụ niile kweere n'aha ya ka o nyere ike igho ụmụ Chineke. **13** Ụmụ a na-amughị site n'ọbara, ma ọbụ site na mkpebi nke anụ ahụ, ma ọ bụkwanụ mkpebi nke mmadụ, kama site na Chineke. **14** Okwu ahụ ghorọ anụ ahụ birikwa n'etiti anyi. Anyi ahula ebube ya, ebube nke onye naanị ya bụ Ọkpara Nna mụrụ, onye si n'ebe Nna nọ b́a, onye juputara n'amara na eziokwu. **15** Jon gbara ama banyere ya mgbe ọ na-eti mkpu na-asị, "Onye a bụ onye ahụ m kwuru banyere ya, 'Onye na-ab́a m n'azụ dī ukwu kariya m, n'ihì na o bukwa m ụzọ dírí.'" **16** Site n'iba ụba nke amara ya, anyi niile anatala amara a tükwasiri n'amara. **17** N'ihì na e nyere iwu site n'aka Mosis, ma amara na eziokwu b́ara site n'aka Jisọs Kraist. **18** Ọ dibeighi onye ọbụla hụrula Chineke, ma Chineke, onye naanị ya bụ Ọkpara Nna mụrụ. Onye ya na Nna dī na mma, emeela ka anyi mata ya. **19** Nke a bụ igba ama Jon mgbe ndi ndu ndi Juu nọ na Jerusalem zipurụ ndi nchụaja na ndi Livayi ka ha b́a juo ya onye ọ bụ? **20** O mechighi onu ya, kama o kwuputara si, "Abughị m Kraist ahụ." **21** Mgbe ahụ ha juru ya si, "I bükwanu onye? I bụ ilaija?" Ọ zara si ha, "Abughị m ya." "I bụ Onye amuma ahụ?" "Mba." **22** Ha siri ya, "I bụ onye? Nye anyi osisa anyi ga-eweghachiri ndi

zitere anyi. Gini ka i kwuru banyere onwe gi?" **23** Ọ siri, dika Aizaya onye amuma kwuru, "Abu m onye na-eti mkpu n'ime ozara, 'Meenu ka uzọ Onyenwe anyi guzozie.'" **24** Ma ndi Farisii ahụ ezitere **25** juru ya, si, "Gini mere i ji name baptizim ọ buru na i bughị Kraist maobu ilaija, maobu onye amuma ahụ?" **26** Jon zara ha si, "Eji m mmiri na-eme baptizim, ma ọ dī otu onye nọ n'etiti unu nke unu na-amaghi. **27** Onye ahụ nke na-abia n'azụ m, onye m na-erughị itopu eriri akpukpoukwu ya." **28** Ihe a mere na Betani n'ofe osimiri Jordan bu ebe Jon nọ name baptizim. **29** N'echi ya, ọ huru ka Jisos na-abiakwute ya si, "Leekwa, Nwa Aturu Chineke, onye na-ebupu mmehie uwa. **30** Ọ bụ onye a ka m kwuru okwu ya mgbe ahụ m siri, 'otu nwoke na-abia n'azụ m, onye dī ukwu kariya m, n'ihì na o bukwa m ụzọ dírí.'" **31** Mụ onwe m amataghị ya, ma a b́ara m were mmiri na-eme baptizim n'ihì nke a, ka e kpughee ya nye ndi Izrel." **32** Mgbe ahụ Jon gbara ama a si, "Ahuru m ka Mmụọ Nso sitere n'elugwe ridata dī ka nduru, nokwasị ya. **33** Mụ onwe m amabughị ya, ma onye ahụ zitere m ka m jiri mmiri mee baptizim kwuru, 'Onye ahụ i ga-ahụ, onye Mmụọ Nso ga-ebekwasị, ma nogidekwa, ọ bụ ya ga-eji Mmụọ Nso mee baptizim.'" **34** Mụ onwe m ahula ya, na-agbakwa ama na onye a bụ Ọkpara Chineke." **35** N'echi ya, Jon na mmadụ abuo ndi na-eso uzọ ya guzoro n'ebe ahụ ozo. **36** Mgbe ọ huru Jisos ka ọ na-agafe, ọ siri, "Leenu, Nwa Aturu Chineke." **37** Mgbe mmadụ abuo ahụ na-eso uzọ ya nuru nke a, ha tughariri soro Jisos. **38** Mgbe Jisos tughariri hu ka ha na-eso ya, ọ siri ha, "Gini ka unu chorọ?" Ha siri ya, "Rabbi" (nke putara "Onye ozizi"), "olee ebe i bi?" **39** Ọ siri ha, "Bianu, unu ga-ahụ." Ha sooro ya ga hu ebe ọ na-anọ. Ha nonykwara ya ubochi ahụ niile. Ọ bụ n'ihè dī ka elekere anọ nke mgbede. **40** Otu n'ime mmadụ abuo ahụ nuru ihe Jon kwuru, nke sooro ya bụ Andru nwanne Saimon Pita. **41** Ihe mbu o mere bu ichota Saimon nwanne ya si ya, "Anyi achotala Mezaya ahụ" (onye a na-akpokwa Kraist). **42** Ọ kpotaara ya Jisos. O lere ya anya si, "I bụ Saimon nwa Jon. A ga-akpo gi Sefas" (nke nsughari ya, putara Pita). **43** N'echi

ya, o kpebiri ịga Galili. Mgbe ọ hụrụ Filip, ọ sịrị ya, “Soro m.” **44** Filip bụ onye obodo Betsaida dị ka Andru na Pita. **45** Filip chọtara Nataniel sị ya, “Anyị achọtala onye ahụ Mosis dere banyere ya na n’iwu, onye ndị amụma dekwara banyere ya, Jisọs onye Nazaret, nwa Josef.” **46** Nataniel sịrị ya, “Ihe ọma ọbụla ọ pụrụ i si na Nazaret pụta?” Ma Filip sịrị ya, “Bịa ka ị hụrụ.” **47** Mgbe Jisọs hụrụ ka Nataniel na-abiaru ya nso, o kwuru sị, “Leenụ ezi nwa afọ Izrel onye aghughọ na-adighị n’ime ya.” **48** Nataniel sịrị ya, “Olee otu i si mata onye m bụ?” Jisọs sịrị ya, “Tupu Filip akpọ gị, ahụlarị m gị ka ị nọ n’okpuru osisi fiig.” **49** Mgbe ahụ, Nataniel zaghachiri, “Onye ozizi, ị bụ Ọkpara Chineke; ị bụ eze Izrel.” **50** Jisọs zara sị ya, “I kwere n’ihi na agwara m gị na ahurụ m gị n’okpuru osisi fiig? Ị ga-ahụ ihe dị ukwu karịa nke a.” **51** Ọ sịkwara ya, “N’ezie, n’ezie agwa m unu, unu ga-ahụ eluigwe ka o meghere hụkwana ndị mmụọ ozi Chineke ka ha na-arịgokwuru, ma na-arịdakwuru Nwa nke Mmadụ.”

2 N’ubochị nke atọ, o nwere mmemme agbamakwụkwọ na Kena nke Galili, nne Jisọs bjakwara ebe ahụ. **2** A kpọkwara Jisọs na ndị na-eso ụzọ ya oku na mmemme agbamakwụkwọ a. **3** Mgbe mmanya ha gwurụ, nne Jisọs sịrị ya, “Ha enweghị mmanya.” **4** Jisọs sịrị ya, “Nwanyị, gini gbasara mụ na gị na nke a? Oge awa m erubeghị.” **5** Nne ya gwara ndị na-eje ozi, “Ihe ọbụla ọ gwara unu, meenụ ya.” **6** A dọbara ite mmiri nkume isii buru ibu n’akụkụ ebe ahụ, nke a na-eji agbanye mmiri ndi Juu na-eji asachasi onwe ha ma ha chọọ ikpe ekpere. Otu n’ime ha na-eri ihe dị ka galọnonụ iri abụọ ma ihe ruru iri atọ. **7** Jisọs gwara ha, “Gbajuo nụ ite ndi a mmiri.” Ya mere, ha gbajuputara ha mmiri. **8** Mgbe ahụ, ọ gwara ha, “Ugbu a, gbaputanụ ụfọdụ bugara onyeisi oche.” Ha mekwara nke a. **9** Mgbe ahụ onyeisi oche ahụ deturụ mmiri ahụ e mere ka ọ ghọọ mmanya ọnụ. Ọ mataghị ebe o siri pụta (ma ndi na-eje ozi, ndi kutere mmiri ahụ matara), onyeisi oche ahụ kpọputara onye ahụ na-alụ nwunye ọhuru iche **10** sị ya, “N’oge mmemme ọbụla, a na-ebu ụzọ buputa mmanya di uto, ma buputakwa nke na-adighi

uto n’ikpeazu, mgbe ndi mmadu nujuchara afo, ma i chebere mmanya di uto buputa ya ugbu a.” **11** Nke a bu mmalite ihe ama Jisọs mere na Kena nke Galili, o sitere na nke a kpughee ebube ya, ndi na-eso uzo ya kwenyekwara na ya. **12** Mgbe nke a gasiri, ọ gara Kapanom, ya na nne ya na umunne ya, nakwa ndi na-eso uzo ya. Ha noro ubochi ole na ole n’ebe ahụ. **13** Mgbe mmemme oriri Ngabiga nke ndi Juu na-abiaru nso, Jisọs gara Jerusalem. **14** N’ime ulonso ukwu, ọ huru ndi na-ere ehi, na aturu na nduru. Hukwa ndi noduru na tebul na-agbanwe ego. **15** Ya mere, o jiri eriri mere utari chupusia ndi niile no na-ere ahia n’ulonso ukwu ahụ, tinyekwara ehi na aturu ha. Ọ kwafusiri mkpuru ego ndi ahụ na-agbanwe ego, kpugharịakwa tebul ha ihu. **16** Ọ siri ndi ahụ na-ere nduru, “Wepunụ ihe ndi a n’ebe a. Kwusinụ ime ulo Nna m ka ọ buru ebe a na-azu ahia.” **17** Ndi na-eso uzo ya chetara na e dere ya ri n’akwukwo nso, “Ihe banyere ulo gi na-anu m oku n’obi.” **18** Ma ndi Juu siri ya, “Olee ihe iribama i puru igosi anyi na ikike i ji eme ihe ndi a.” **19** Jisọs zara si, “Kwatuonụ ulonso ukwu a, aga m ewughachikwa ya n’abalị atọ.” **20** Ndi Juu kwuru, “Ulonso ukwu a were anyi iri afọ anọ na isii iru ya, i ga-ewughachi ya n’abalị atọ?” **21** Ma ulonso o kwuru maka ya bu ahụ ya. **22** Ndi na-eso uzo ya chetara okwu ya a mgbe o siri n’onwu bilie. Mgbe ahukwa, ha kweere akwukwo nso ya na okwu niile Jisọs kwuru. **23** Mgbe ọ no na Jerusalem n’oge Mmemme Ngabiga, otutu mmadu huru ihe iribama o mere kweere na ya. **24** Ma Jisọs atukwasighi ha obi n’ihi na ọ matara mmadu niile nke oma. **25** Ọ dighi ya mkpa ka onye ọbula gbaa akaebe banyere umu mmadu, n’ihi na ya onwe ya maara ihe di n’ime mmadu.

3 O nwere otu nwoke onyeisi ndi Juu nke so n’otu ndi Farisii aha ya bu Nikodimos. **2** Ọ bjakwutere ya n’abalị si ya, “Onye ozizi, anyi maara na i bu onye ozizi sitere na Chineke, n’ihi na o nweghi onye ọbula puru iru ọrụ ebube di otu a ma ọ buru na Chineke anonyereghị ya.” **3** Jisọs zara si ya, “N’ezie, n’ezie agwa m unu, ọ buru na amughị mmadu ozo, ọ pughị ihu alaeze Chineke anya.” **4** Nikodimos siri ya, “Olee otu a

ga-esi mugharia mmadu mgbe o mere okenye? O ga-aba n'afọ nne ya nke ugboro abuo?" 5 Ma Jisọs siri, "N'ezie, n'ezie agwa m unu, o buru na amughị mmadu site na mmiri na Mmuo Nso, o nweghi ike iba n'alaeze Chineke. 6 Ihe e si n'anụ ahụ muo bu anụ ahụ, ma ihe a muru site na Mmuo bu mmuo. 7 Ya ejula gi anya na m siri gi, 'Agaghị imu unu ozo.' 8 Ifufe na-efe n'ebe obula masiri ya. I nwere ike nu uzu ya ma imataghi ebe o si abia maobu ebe o na-aga. Otu a ka o dikwara onye obula a muru site na Mmuo." 9 Jon Nigodimos zara si ya, "Olee otu ihe ndi a ga-esi mee?" 10 Jisọs zara si ya, "I bu onye ozizi ndi Izrel, ma i ghotaghi ihe ndi a? 11 N'ezie, n'ezie agwa m unu. Anyi na-ekwu banyere ihe anyi maara, na-akowaputakwa ihe anyi huru, ma unu onwe unu adighi anabata akaebe anyi. 12 Ekwuola m banyere ihe di n'ua ma unu ekweghi ya, olekwanu otu unu ga-esi kwere, ma o buru na mu agwa unu banyere ihe ndi di n'eluigwe? 13 O nwebeghi onye obula rigooro n'eluigwe ewezuga Nwa nke Mmadu bu onye siri n'eluigwe ridata. 14 Di ka Mosis weliri agwo elu n'ime ozara, otu a ka a ga-ewelikwa Nwa nke Mmadu elu. 15 Ka onye obula kwere na ya nwee ndu ebighi ebi." (aiōnios g166) 16 N'ihu na Chineke huru uwa n'anya, nke a mere o jiri nye Okpara o muru naani ya, ka onye obula kweere na ya ghara ila n'iyi, kama ka o nwee ndu ebighi ebi. (aiōnios g166) 17 N'ihu na Chineke eziteghi Okpara ya n'ua ka o maa uwa ikpe, kama ka e site n'aka ya zoputa uwa. 18 Ikpe amaghi onye obula kwere na ya, ma onye obula na-ekweghi aghoqlari onye ikpe mara, n'ihu na o kweghi n'aha Okpara Chineke muru naani ya. 19 Nke a bu mkpebi ikpe ahụ; na Ihe abiala n'ua, ma umu mmadu huru ochichiri n'anya kama Ihe ahụ, n'ihu na oru ha joro njo. 20 N'ihu na onye obula na-eme ihe ojoo kporo Ihe ahụ asi, o dighi abiakwute Ihe ahụ, ka a ghara ime ka oru ya puta Ihe. 21 Ma ndi na-ebi ndu n'ezio kwu na-abiakwute Ihe ahụ, ka e nwee ike huta ya nke oma, na ihe niile ha na-eme sitere na ike Chineke. 22 Emesia, Jisọs na ndi na-eso uzo ya banyere n'ime obodo Judia, ebe o noturu nwa oge, meekwa baptizim. 23 N'otu aka ahụ, Jon

nokwa n'onu mmiri Enon di nso na Salim na-eme baptizim n'ihu na mmiri buru ibu n'ebe ahụ, ndi mmadu gwakwara n'ihu na-abiakwute ya, o na-emekwa ha baptizim. 24 E tinyebeghi Jon n'ulo mkporo mgbe ahụ. 25 N'oge a, irurita uka malitere n'etiti ndi na-eso uzo Jon na otu onye Juu banyere mmemme idi ocha. 26 Ha biakwutere Jon si ya, "Onye ozizi, onye ahụ i gbara ama banyere ya no n'ofe Jodan na-eme baptizim, mmadu niile na-agakwukwara ya." 27 Jon zaghachiri si, "Ihe mmadu nwere ike inata bu naani ihe ahụ e nyere ya site n'eluigwe. 28 Unu onwe unu ga-agbara m akaebe na m siri, na abughi m Kraist ahụ, kama e zitere m ka m buru uzo bia. 29 Nwanyi a na-alu oheru bu nke di ya. Enyi onye na-alu nwunye oheru na-eche ma na-egekwa nti inu olu ya, onu na-ejuputakwa ya obi mgbe o nuru olu onye ahụ na-alu nwunye oheru. Ya mere, onu m e zuola oke ugbo a. 30 O ghaghi idi elu, ma mu onwe m aghaghi idikwa ala. 31 "Onye ahụ si n'elu bia di elu karja ihe niile, onye ahụ si n'ua bukwa nke uwa ma na-ekwukwa okwu di ka onye si n'ua. Onye ahụ si n'eluigwe di elu karja ihe niile. 32 O na-agba ama banyere ihe o huru nakwa nke o nuru, ma o nweghi onye na-anabata ama ya. 33 Onye obula nabatara akaebe ya ji nke a mere akara, na Chineke bu ezio kwu. 34 N'ihu na onye Chineke zitere na-ekwu okwu Chineke. N'ihu na o na-enye Mmuo ya n'uju. 35 Nna huru Okpara ya n'anya, o tinyekwala ihe niile n'aka ya. 36 Onye obula kwere n'Okpara ahụ nwere ndu ebighi ebi, ma onye obula juru Okpara ahụ agaghị ahụ ndu n'ihu na iwe Chineke ga-adiri ya." (aiōnios g166)

4 Ugbo a, Jisọs matara na ndi Farisii anula na o na-eme ka otutu mmadu buru ndi na-eso uzo ya na-emekwa baptizim karja Jon. 2 Ma o bukwaghị Jisọs na onwe ya na-eme baptizim kama o bu ndi na-eso uzo ya mere ha baptizim. 3 O hapuru Judia laghachi azu na Galili. 4 Ma o ga-esite n'etiti Sameria gafee. 5 Ya mere, o batara n'otu obodo nta di na Sameria a na-akpo Saika, n'akuku ala ahụ Jekob nyere Josef nwa ya nwoke. 6 Olulu mmiri Jekob di n'ebe ahụ, ma ebe o bu na ike gwuru Jisọs n'ije ya, o noduru

ala n'akukū olulu mmiri ahụ. Ọ bụ ihe dị ka oge ehilhie. 7 Otu nwanjy onye Sameria b́ara ịdoro mmiri, Jisos siri ya, "Nyetu m mmiri ka m n'uo." 8 (Ndi na-eso uzo ya abaalaa n'ime obodo iga zuta nri.) 9 Nwanjy ahụ siri ya, "Olee otu gi bu onye Juu si ario m bu nwanjy Sameria mmiri ka i n'uo?" (N'ihii na ndi Juu na ndi Sameria anaghi emekorita ihe obula.) 10 Jisos zara si, "O buru na i matara onyinye Chineke, na onye ahụ na-ario gi mmiri, i gaara ario ya, o gakwara enye gi mmiri nke ndu." 11 Nwanjy ahụ siri ya, "Nna anyi ukwu, o nweghi ihe obula i ji i ga-iji doro mmiri, olulu a dikwa omimi. Oleekwanu ebe i ga-eweta mmiri ndu a. 12 O bu na i ka nna nna anyi Jekob ukwu, onye gwuuru anyi olulu mmiri a? Ya onwe ya na umu ya na igwe ehi na aturu ya nukwara mmiri sitere na ya?" 13 Jisos zara si, "Onye obula nuru mmiri a, akpiri ga-akpo ya nku ozo. 14 Ma onye obula ga-anu mmiri ahụ m nyere ya, akpiri agaghi akpokwa ya nku ozo. N'eziokwu, mmiri ahụ m nyere ya ga-aghoru ya isi iyi nke na-asoputara ya ndu ebighi ebi." (aiōn g165, aiōnios g166) 15 Mgbe ahụ nwanjy ahụ siri ya, "Onyenwe anyi nye m mmiri a, ka akpiri ghara ikpo m nku ozo, ka m gharakwa idi na-abia ebe a idoro mmiri." 16 O gwara ya si, "Gaa kpota di gi ma loghachi." 17 Nwanjy ahụ zaghachiri ya si, "Enweghi m di." Jisos siri ya, "I kwuru eziokwu mgbe i siri na i nweghi di. 18 I nweela di ise, ma nwoke gi na ya bi ugbu a abughi di gi. Ihe kwuru bu nnozo eziokwu." 19 Nwanjy ahụ siri ya "Nna anyi ukwu, ahuru m na i bu onye amuma. 20 Nna nna anyi ha fere ofufe n'ugwu a, ma unu na-ekwu n'ebe ndi mmadu ga-eferiri ofufe bu naani na Jerusalem." 21 Jisos siri ya, "Nwanjy kwere okwu m, oge na-abia mgbe i na-agaghi akpo isiala nye Nna, maobu n'ugwu a ma o bukwanu na Jerusalem. 22 Unu na-efe ihe unu na-amaghi ma anyi na-efe ihe anyi matara, n'ihii na nzoputa sitere n'aka ndi Juu. 23 Ma oge na-abia, ugbu a o biala, mgbe ndi na-efe Nna ahụ n'eziokwu ga-efe ya n'ime mmuo na n'eziokwu. N'ihii na o bu ndi di otu a ka Nna choru ka ha na-efe ya. 24 Chineke bu mmuo ndi niile na-efe ya ga-eferiri ya n'ime mmuo na eziokwu." 25 Nwanjy ahụ siri ya, "Amaara m na Mezaya" (onye a na-akpo Kraist) "na-abia. Mgbe o biala, o ga-akowaziri anyi ihe niile." 26 Jisos siri ya, "Mu, onye na-agwa gi okwu, abu m ya." 27 N'oge ahụ ndi na-eso uzo ya loghachitara. O gbagwojukwara ha anya nke ukwu ihu na ya na nwanjy na-ekwurita okwu. Ma o nweghi onye n'ime ha juru nwanjy ahụ si, "Gini ka i choru?" ma o bukwanu, "Gini kpatara gi na ya ji na-ekwurita okwu?" 28 Mgbe ahụ, nwanjy ahụ hapuru ite mmiri ya laghachi n'ime obodo ga gwa ndi mmadu, 29 "Bianu lee otu nwoke onye gwara m ihe niile m merela. O ga-abu na o bu ya bu Kraist ahụ?" 30 Ha sitere n'obodo ahụ gbaputasi soro uzo ahụ, ka ha gakwuru ya. 31 Ma otu o di, ndi na-eso uzo ya rioro ya si, "Onye ozizi rienu nri." 32 Ma o siri ha, "Enwere m nri m na-eri nke unu na-amaghi maka ya." 33 Mgbe ahụ ndi na-eso uzo ya siritara onwe ha, "O ga-abu na o nwere onye butere ya nri?" 34 Jisos siri ha, "Nri m bu ime uche onye ahụ zitere m nakwa irucha oru ya. 35 Unu na-asi, 'o fodughu onwa ano ka igho mkpuru n'ubi ruo?' Ma ana m agwa unu, megheenu anya unu lee ubi ahụ, ha achiala maka oghughu. 36 O buladi ugbu a, onye na-agho mkpuru na-anata ugwo oru, o nachikota mkpuru ahụ maka ndu ebighi ebi, ka onye ghara mkpuru na onye ghoru ya nwee ike inurikota onu. (aiōnios g166) 37 Ya mere okwu ahụ nke na-asi, 'Otu onye na-agma mkpuru, onye ozo na-aghokwa ya bu eziokwu.' 38 E zigara m unu ka unu gaa ghotu ihe unu na-arughi oru maka ya. Ndi ozo ruru oru a, ma unu ewe uru di n'oru ha." 39 Otutu ndi obodo Sameria kweere na ya n'ihii ama ahụ nwanjy ahụ gbara, "O gwara m ihe niile m mere." 40 Ya mere mgbe ndi Sameria bjakwutere ya, ha rioro ya ka o nonyeturu ha, o nonyekwaara ha ubochi abuo. 41 Otutu ndi ozo kwerekwara na ya n'ihii okwu ya. 42 Ha gwara nwanjy ahụ, "Ihe anyi jiri kwere ugbu a abughi ihe i kwuru, kama o bu n'ihii na anyi onwe anyi anula olu ya, matakwa na onye a bu Onye nzoputa nke uwa n'eziokwu." 43 Mgbe ubochi abuo ahụ gasiri, o hapuru ebe ahụ gawa Galili. 44 (Jisos n'onwe ya ekwuola na onye amuma anaghi enwe ugwu n'obodo ya.) 45

Mgbe ọ bjaruru Galili, ndi Galili nabatara ya ebe ha onwe ha gara mmemme na Jerusalem, ma hukwa otutu oru ebube ọ ruru n'oge mmemme ahụ. **46** Ozokwa, ọ bjaruru Kena nke Galili bu ebe ahụ o mere mmiri ka ọ ghoo mmanya. E nwekwara otu onye na-arụ ọrụ n'uloze nọ n'ebe ahụ, nke ahụ na-adighi nwa ya nwoke ike na Kapanom. **47** Mgbe ọ nuru na Jisọs esitela na Judia bjarute na Galili, o jekwuuru ya riu ya ka ọ bja gwoo nwa ya, n'ih na ọ nọ n'onu onwu. **48** Jisọs siri ya, "O buru na unu ahughi ọrụ ebube na ihe iribama, unu agaghi ekwe ma oli." **49** Onye a na-arụ ọrụ n'uloze siri ya, "Nna m ukwu, biko bja tupu nwa m a nwuo." **50** Jisọs siri ya, "Laa, nwa gi nwoke ga-adi ndu." Nwoke ahụ kweere n'ihe Jisọs kwuru laa. **51** Mgbe ọ ka nọ n'uzo, ndi ohu ya zutere ya koro ya na ahụ adila nwa ya nwoke mma. **52** Mgbe ọ juru ha oge nwa ya jiri gbakee, ha siri ya, "Oke ahụ oku ahụ kwusiri ya unyaahụ n'elekere mbu nke ehie." **53** Nwoke ahụ ghotara na ọ bu kpomkwem n'oge awa ahụ Jisọs gwara ya, "Nwa gi nwoke ga-adi ndu." Ya mere ya na ezinaulo ya niile kwenyere. **54** Nke a bu ihe iribama nke abuo Jisọs ruru na Galili mgbe o siri Judia bja.

5 Mgbe nke a gasiri, otu mmemme ndi Juu ruru, Jisọs agaa Jerusalem. **2** Ma otu odo mmiri nta di n'ime Jerusalem n'akuku Onu uzo ama Aturu. Aha odo mmiri ahụ n'asusu Hibru bu Betsaida, nke nwere mgbe onu uzo ise. **3** N'ime ya ka igwe ndi ahụ na-esighi ike na-edina; ndi isi, ndi ngwuro, na ndi akuku ahụ ha kponwuru akponwu, ha na-eche mgbe mmiri ahụ ga-enughari. **4** N'ih na mmuo ozi Onyenwe anyi na-agbadata site na mgbe ruo na mgbe gbaruo mmiri ahụ. Onye orja obula buru uzo daba n'ime mmiri ahụ ma a gbaruo ya, ka a na-agwo ihe obula bu orja ya. **5** Otu nwoke nọ n'ebe ahụ bu onye norola n'orja iri afọ atọ na asato. **6** Mgbe Jisọs huru ya, matakwa na ọ norola n'onodu a ogologo oge, ọ juru ya si, "I chorọ ka a gwoo gi orja?" **7** Onye orja ahụ zara, "Nna m ukwu, enweghi m onye obula ga-enyere m aka kuba m n'ime odo mmiri a ma a gbaruo ya, mgbe o bu la m chorọ ka m danye, onye ozo na-eburu m uzo danye." **8** Jisọs gwara ya, "Bilie,

chilie ute gi jegharja." **9** N'otu oge ahụ, ahụ diri nwoke ahụ mma, ọ chiri ute ya, malite ijeghari. Ihe a mere n'ubochi izuike. **10** Ma ndi Juu gwara nwoke ahụ a gworo orja, "Taa bu ubochi izuike, o megidere iwu na i ga-ebu ute gi." **11** Ma ọ zaghachiri ha, "Nwoke ahụ mere ka ahụ di m mma siri m, 'Chilie ute gi laa.'" **12** Ha juru ya, "Onye bu onye ahụ gwara gi ka i chilie ya laa?" **13** Ma nwoke ahụ a gworo amataghi onye ọ bu n'ih na Jisọs zoro onwe ya banye n'etiti igwe mmadu. **14** Emesia, Jisọs huru ya n'ime ulonso ukwu si ya, "Lee, e mela ka ahụ di gi mma, emehiekwala ozo ka nke di njo karja nke a hapu ibiakwasị gi." **15** Nwoke a siri n'ebe ahụ puo gaa gwa ndi Juu na ọ bu Jisọs gworo ya. **16** Ya mere, n'ih na Jisọs na-eme ihe ndi a n'ubochi izuike, ndi Juu malitere isogbu ya. **17** Jisọs siri ha, "Nna m na-arụ ọrụ mgbe niile ruo ugbu a, mu onwe m kwa, ana m aru ọrụ." **18** N'ih nke a, ndi Juu chorisi ike igbu ya. Ọ bughi naani na o mebiri ubochi izuike, kama ọ nakpokwa Chineke Nna ya, sitekwa otu a name ka ya na Chineke hara. **19** Jisọs zara ha si, "N'ezie, n'ezie agwa m unu, o nweghi ihe obula Okpara puru ime n'onwe ya; naani ihe o nwere ike ime bu ihe ọ huru Nna ya na-eme, n'ih na ihe obula Nna ahụ na-eme ka Okpara ya na-emekwa. **20** N'ih na Nna ahụ huru Okpara ya n'anya ma na-egosikwa ya ihe niile ọ na-eme. N'ezie ọ ga-agbagwoju unu anya n'ih na ọ gageosi ya ihe kariri ndi a. **21** N'ih na di ka nna ahụ si akpote ndi nwuru anwu na-enyeka ha ndu, otu ahụ ka Okpara ya si enye onye obula ọ masiri ya ndu. **22** Nna anaghi ekpe onye obula ikpe, kama o nyefere ikpe niile n'aka Okpara. **23** Ka mmadu niile nye Okpara ahụ nsopuru di ka ha na-asopuru Nna ahụ. Onye obula nke na-adighi asopuru Okpara ahụ adighi asopuru Nna nke zitere ya. **24** "N'ezie, n'ezie agwa m unu, onye obula na-anu okwu m ma kwerekwa n'onye zitere m nwere ndu ebighi ebi, a gaghi amakwa ya ikpe, ọ gafeela site n'onwu banye na ndu. (aiōnios g166) **25** N'ezie, n'ezie agwa m unu, oge na-abia, ọ biakwala ugbu a mgbe ndi nwuru anwu ga-anu olu Okpara Chineke, ndi ahụ nuru ya ga-adikwa ndu. **26** Di ka Nna ahụ

nwere ndụ n'ime onwe ya, otu a ka o nyekwara Okpara ahụ ike inwe ndụ n'ime onwe ya. 27 O nyekwala ya ikike ikpe ikpe n'ihu na ọ bụ Nwa nke Mmadụ. 28 “Ka nke a hapụ iju unu anya, n'ihu na oge na-abia, mgbe ndị niile nọ n'ihu ha ga-anụ olu ya 29 ma pụta, ndị mere ihe dị mma ga-ebili dịrị ndụ. Ma ndị mere ihe ọjọọ ga-ebili buru ndị a ga-ama ikpe. 30 Enweghị m ike ime ihe ọbụla n'onwe m, ikpe m na-ekpe bụ naanị dị ka m nuru, ikpe m bụkwa nke ziri ezi, n'ihu na anaghị m eme ihe ga-amasị m, kama ọ bụ ihe ga-amasị onye ahụ zitere m. 31 “Ọ buru na m na-agba ama banyere onwe m, ama m abughị eziokwu. 32 Enwere m onye ọzọ na-agbara m ama, amatakwarara m na ama ya banyere m bụ eziokwu. 33 “Unu zigaara Jọn ndị ozi, ọ gbakwaala ama maka eziokwu ahụ. 34 Ọ bughị na m na-anabata ama nke mmadụ, kama a na m ekwu ya ka enwe ike ịzọpụta unu. 35 Ọ bụ orion nke na-enwu na-amụkekwa, unu hōrōkwara ịhuru ọhụ n'ihè ya n'oge nta. 36 “Ma e nwere m ama dị ukwu karịa nke Jọn, n'ihu na ọrụ ahụ ya bụ Nna nyere m ka m rụchapu, bụkwa nke m na-arụ, na-agbara m ama na ọ bụ Nna ahụ zitere m. 37 Ya bụ Nna ahụ zitere m na-agbakwa ama n'onwe ya banyere m. Unu anubeghị olu maobu hụ ụdidi ya. 38 Okwu ya anokwaghị n'ime unu n'ihu na unu ekweghị n'onye o zitere. 39 Unu na-enyocha akwukwo nsọ n'ihu na unu chere na unu ga-esite na ha nwee ndụ ebighi ebi maobu ha na-agba ama banyere m. (aiōnios g166) 40 Ma unu juru ịbajkwute m ka unu nwee ndụ. 41 “Anaghị m anabata otuto nke umu mmadụ. 42 Ma amatara m na unu enweghị ịhunanya Chineke n'obi unu. 43 Abiala m n'aha Nna m ma unu anabataghị m. Ma ọ buru na onye ọzọ abia n'aha nke onwe ya, unu ga-anabata ya. 44 Olee otu unu ga-esi kwere ebe unu na-anara otuto site n'aka ibe unu, ma unu adighi achọ otuto nke si n'aka onye naanị ya bụ Chineke? 45 “Unu echela na m ga-ebo unu ebubo n'ihu Nna ahụ. Onye ga-ebo unu ebubo bụ Mosis, bụ onye unu tukwasiri obi na ya. 46 Ọ buru na unu kwenyeere Mosis, unu gakwara ekwere na m, n'ihu na o dere banyere

m. 47 Ma ebe unu na-ekweghi n'ihe o dere, olee otu unu ga-esi kwere n'ihe m kwuru?”

6 Mgbe nke a gasiri, Jisosh gafere n'ofe nke ọzọ nke osimiri Galili (nke a na-akpokwa osimiri Tiberias). 2 Oke igwe mmadụ sooro ya, n'ihu na ha huru ọrụ ebube ọ na-arụ n'ahụ ndị ọrịa. 3 Jisosh rigooro n'elu ugwu ndu ala ya na ndị na-eso ọzọ ya. 4 N'oge a, mmemme oriri Ngabiga ndi Juu na-abia nso. 5 Mgbe Jisosh leliri anya elu hụ oke igwe mmadụ na-abiakwute ya, ọ siri Filip, “Olee ebe anyi ga-azuta achicha ndi a ga-ata?” 6 Ọ juru nke a naanị iji nwalee ya, ya onwe ya marari ihe ọ ga-eme. 7 Filip zara ya, “Ugwọ ọrụ onwa isii agaghị ezu izuta achicha nke onye ọbụla n'ime ha ga-atatu naanị ihe ntakiri.” 8 Onye ọzọ n'ime ndi na-eso ọzọ ya bụ Andru, nwanne Saimon Pita, kwuputara, 9 “Otu nwantakiri nwoke nọ n'ebe a nwere ogbe achicha balị ise, na azu abuo, ma ginị ka ha bụ n'etiti igwe mmadụ ha otu a?” 10 Jisosh siri, “Meenu ka ndi mmadụ ndi a ndu ala.” E nwere otutu ahijia n'ebe ahụ, umu nwoke nduru ala, ha di ihe ruru puku mmadụ ise. 11 Ya mere, Jisosh weere achicha ahụ nye ekele, kee ha ndi niile nduru ala di ka ha siri choo. O jikwa azu ahụ mee otu ihe ahụ. 12 Mgbe ha niile rijuchara afo, ọ siri ndi na-eso ọzọ ya, “Tutukotanị iberibe niile foduru, ka ihe ọbụla hapu ịla n'iyi.” 13 Ya mere, ha tutukotara ha, kpojuo nkata iri na abuo, bụ iberibe si n'ogbe achicha balị ise nke ndi ahụ riforo. 14 Mgbe ndi mmadụ ahụ huru ihe iribama ahụ, o mere ha bidoro nasasi, “N'ezio kwu, onye a bụ onye amuma ahụ nke ga-abia n'ime uwa.” 15 Mgbe Jisosh matara na ha choo ịbia dokpuru ya n'ike chie ya eze, ọ hapuru ha ga n'ugwu naanị ya, n'onwe ya. 16 Mgbe o ruru n'uhuruchi, ndi na-eso ọzọ ya ridara gaa n'onu mmiri, 17 ebe ha banyere n'otu ugbo mmiri, malite igabiga osimiri gawa n'ofe Kapanom. N'oge a ochichiri agbaala ma Jisosh aloghachikwutebeghi ha. 18 Ebili mmiri maliri elu n'ihu n'oke ifufe bidoro na-eke. 19 Ha akwoola ugbo ihe dika kilomita ise maobu isii, mgbe ha huru Jisosh ka ọ na-aga ije n'elu mmiri ahụ na-abia nso n'ugbo mmiri ha. Oke egwu tukwara ha. 20 Ma ọ siri ha, “Unu atula egwu. Ọ

bụ m.” 21 Mgbe ahụ, ha nabatara ya n’ime ụgbọ ahụ, ọ dịkwaghị anya ụgbọ ha bjaruru n’elu ala ebe ha na-aga. 22 N’echi ya, igwe mmadụ ahụ nọdurụ n’ofe ọzọ nke onụ mmiri ahụ chọputara na ọ bụ naani otu ụgbọ mmiri nta b́jara n’ebe ahụ, na Jisọs esoghị ndị na-eso ụzọ ya banye n’ime ya, kama na ọ bụ naani ndị na-eso ụzọ ya ka ụgbọ mmiri ahụ buuru pụọ. 23 Mgbe ahụ ụfọdụ ụgbọ mmiri si Tiberias b́jara kwusị nso nso ebe ahụ ndị mmadụ nọ rie achicha mgbe Onyenwe anyị nyechara ekele maka ya. 24 Ma mgbe igwe mmadụ ahụ ghotara na Jisọs na ndị na-eso ụzọ ya anoghị n’ebe ahụ, ha banyere n’ụgbọ mmiri nta ndị ahụ kwofee gawa Kapanom ichọ Jisọs. 25 Mgbe ha hụrụ ya n’ofe ọzọ nke osimiri ahụ, ha sịrị ya, “Onye ozizi, olee mgbe i jiri b́ja n’ebe a?” 26 Jisọs sịrị ha, “N’ezie, n’ezie agwa m unu, ihe unu ji na-achọ m abughị n’ihi na unu hụrụ ihe iribama m mere, kama na unu riri achicha rijuokwa afo. 27 Unu adogbula onwe unu maka nri nke na-emebi emebi, kama maka nri nke na-adigide ruo ndụ ebighị ebi, b́u nke Nwa nke Mmadụ ga-enye unu. N’ihi na Chineke Nna akakwasila ya akara nkwa do ya.” (aiōnios g166) 28 Mgbe ahụ, ha sịrị, “Ginị ka anyị ga-eme iji ruo ọrụ Chineke?” 29 Jisọs zara sị ha, “Ọrụ Chineke b́u nke a, ikwere n’onye ahụ o zitere.” 30 Ya mere ha sịrị ya, “Olee ihe iribama i ga-egosi anyị nke anyị ga-ahụ ma kwere na gị? Kedu ọrụ i ga-arụ? 31 Nna nna anyị ha riri mánà n’ozara; d́i ka e dere ya n’akwukwo nsọ sị, ‘O sitere n’eluigwe nye ha achicha ka ha rie.’” 32 Jisọs sịrị ha, “N’ezie, n’ezie agwa m unu, ọ bughị Mosis nyere unu achicha ahụ site n’eluigwe, kama ọ b́u Nna m na-enye unu ezi achicha ahụ site n’eluigwe. 33 N’ihi na achicha Chineke b́u nke ahụ si n’eluigwe rịdata, na-enyekwa ụwa ndụ.” 34 Ha sịrị ya, “Nna anyị ukwu, nye anyị ụd́i achicha a site ugbo a gawa.” 35 Jisọs sịrị ha, “Abụ m achicha ahụ na-enye ndụ. Onye ọb́ula na-abjawkute m, agụụ agaghị agụ ya. Onye ọb́ula kwa kweere na m, akpírí agaghị akpó ya nkú. 36 Ma agwa m unu, unu ah́ula m ma unu ekweghikwa. 37 Onye ọb́ula Nna ahụ nyere m ga-abjawkute m, onye ọb́ula na-abjawkute m, agaghị m achupụ ya. 38 N’ihi na esi m n’eluigwe

rịdata n’uwa ime uche onye ahụ zitere m, ọ bughị ime uche nke m. 39 Nke a b́ukwa uche onye ahụ zitere m, na o nweghị onye ọb́ula o nyere m ga-efunari m, kama m ga-eme ka ha site n’onwụ bilie n’ubochi ikpeazu. 40 Nke a b́u uche nke Nna m, na onye ọb́ula lere Okpara ahụ anya, kwerekwa na ya ga-enweta ndụ ebighị ebi, m ga-emekwa ka o bilie n’ubochi ikpeazu.” (aiōnios g166) 41 N’ihi nke a, ndi Juu bidoro itamu ntamu megide ya n’ihi na ọ siri, “Abụ m achicha ahụ siri n’eluigwe rịdata.” 42 Ha siri, “Onye a ọ bughị Jisọs, nwa Josef, b́u onye anyi matara nne na nna ya? Oleekwanu otu o si ekwu ugbo a sị, ‘Esi m n’eluigwe rịdata?’” 43 Jisọs zara sị ha, “Unu atamula n’etiti onwe unu. 44 O nweghị onye nwere ike ibjawkute m ma ọ bughị na Nna ahụ zitere m kpótara ya, aga m akpóitekwa ya n’ubochi ikpeazu. 45 E dere ya n’akwukwo ndi amuma, ‘Ha niile ga-abu ndi Chineke gakuziri ihe.’ Onye ọb́ula nke gere Nna ahụ nti ma mutakwa ihe site na ya na-abjawkute m. 46 O nweghị onye ọb́ula hurula Nna ahụ kariakwa onye ahụ sitere na Chineke, naani ya hurula Nna ahụ. 47 N’eze, n’ezie agwa m unu, onye ọb́ula kwerenu nwere ndụ ebighị ebi. (aiōnios g166) 48 Abụ m achicha nke ndu. 49 Nna nna unu ha riri manà ahụ n’ime ozara ma mecha nwụọ. 50 Ma nke a b́u achicha ahụ nke si n’eluigwe b́ja, nke mmadụ puru iri ma ghara inwu anwu. 51 Abụ m achicha d́i ndu nke siri n’eluigwe b́ja. Ọ buru na onye ọb́ula erie achicha a, ọ ga-adu ndu ruo ebighi ebi. Nri a b́u anu ahụ m, nke m ga-enye maka ndu nke uwa.” (aiōn g165) 52 Mgbe ahụ, ndi Juu bidoro na-arurita uka ike n’etiti onwe ha sị, “Olee otu nwoke a ga-esi nye anyi anu ahụ ya ka anyi rie?” 53 Jisọs siri ha, “N’ezie, n’ezie agwa m unu, naani ma unu riri anu ahụ Nwa nke Mmadu ma nuokwa obara ya, unu agaghị enwe ndu n’ime onwe unu. 54 Onye ọb́ula riri anu ahụ m, nuokwa obara m nwere ndu ebighi ebi. A ga m akpóitekwa ya n’ubochi ikpeazu ahụ. (aiōnios g166) 55 N’ihi na anu ahụ m b́u ezigbo nri, obara m bukwa ezigbo ihe onu nu. 56 Onye ọb́ula na-eri anu ahụ m na-anukwa obara m na-anogide n’ime m mu onwe m kwa n’ime ya. 57 D́i ka Nna ahụ d́i ndu

zitere m, ana m adikwa ndu n'ih i Nna ahụ, otu a ka onye na-eri m ga-adikwa ndu site na m. 58 Nke a bu achicha ahụ si n'eluigwe bja. Nna nna unu ha riri manà ma nwukwaa, ma onye obula na-eri achicha a ga-adi ndu ruo mgbe ebighi ebi." (aiōn g165) 59 O kwuru ihe ndi a mgbe o nakuzi ihe n'ulo ekpere di na Kapanom. 60 Mgbe otutu n'ime ndi na-eso uzọ ya ha nuru nke a, ha siri, "Nke a bu ozizi siri ike, onye nwere ike inabata ya?" 61 Ebe Jisosh matara na ndi na-eso uzọ ya na-atamu ntamu maka nke a o siri ha, "Nke a o na-ewute unu? 62 Gini ka unu ga-ekwu ma o buru na unu ahụ Nwa nke Mmadu ka o na-arigo ebe o nori na mbu. 63 O bu Mmuo ahụ na-enye ndu; anu ahụ abaghị uru obula, okwu ndi m gwara unu bu mmuo burukwa ndu. 64 Ma n'etiti unu, o di ufodu na-ekwenyeghi." N'ih i na Jisosh maara site na mmalite ndi ahụ n'ime ha na-ekwenyeghi, matakwa onye ahụ nke ga-arara ya nye. 65 O siri, "O bu nke a mere m jiri gwa unu na o nweghi onye obula nwere ike ibiakwute m ma o buru na Nna m enyeghi ya ike." 66 N'ih i nke a, otutu ndi na-eso uzọ ya laghachiri azu, kwusi iso ya. 67 Jisosh siri mmadu iri na abuo ahụ, "Unu chokwara iso ha puo?" 68 Saimon Pita zara ya si, "Onyenwe anyi, onye ka anyi ga-agakwuru? O bu gi ji okwu nke ndu ebighi ebi. (aiōnios g166) 69 Anyi kweere marakwa na i bu Onye Nso nke Chineke." 70 Jisosh zara ha, "O bughị m hoputara unu mmadu iri na abuo? Ma otu onye n'ime unu bu ekwensu!" 71 O na-ekwu banyere Judas nwa Saimon Iskariot, onye n'agbanyeghi na o bu otu n'ime mmadu iri na abuo ahụ, bu onye ga-arara ya nye.

7 Mgbe nke a gasiri, Jisosh gaghari na Galili, ma o kpachapuru anya hapu iga Judia n'ih i na ndi Juu na-achọ uzọ igbu ya. 2 Mmemme Ulo ikwu ndi Juu di nso, 3 ya mere, umunne ya ndi nwoke siri ya, "Si n'ebe a puo, gaa Judia, ka ndi na-eso uzọ gi nwe ike ihu oru i na-aru. 4 N'ih i na o nweghi onye obula chorọ ibu onye oha mmadu ma, nke na-eme ihe na nzuzo. Ebe o bukwanu na i na-eme ihe ndi a, gosi uwa onwe gi." 5 N'ih i na o buladi umunne ya ekwenyeghi na ya. 6 Jisosh siri ha, "Oge nke m erubeghi, ma oge nke unu no n'ebe a mgbe niile. 7 Uwa

enweghi ike ikpo unu asi, ma o kporo m asi n'ih i na ana m agba ama megide ya n'oru ya joro njo. 8 Unu onwe unu gaanu na mmemme ahụ, agaghị m aga mmemme a n'ih i na oge m erubeghi." 9 Mgbe o kwusiri nke a, o nogidere na Galili. 10 Ma otu o di, mgbe umunne ya gwara mmemme ahụ ya onwe ya gwakwara. O gaghị ebe mmadu niile ga-ahụ ya kama o gara na nzuzo. 11 Na mmemme ahụ ndi Juu no na-ele anya ma na-ajughari si, "Olee ebe o no?" 12 E nwere oke ntamu n'etiti igwe mmadu ahụ banyere ya. Ndi ufodu na-asi, "O bu ezigbo mmadu." Ndi ozo na-asi, "Mba, o na-eduhie igwe mmadu." 13 Ma o nweghi onye obula kwulitere okwu maka ya n'ihu oha n'ih i egwu ndi Juu. 14 Mgbe o ruru n'etiti mmemme ahụ, Jisosh banyere n'ime ulonso ukwu ma bido ikuzi ihe. 15 Site n'oke mgbagwoju anya, ndi Juu juritara onwe ha si, "Olee otu nwoke a siri nweta amamihe di otu a ebe o bu na o nwebeghi onye kuziri ya ihe obula?" 16 Jisosh zara ha, "Ozizi m abughị nke m, kama o bu nke onye ahụ zitere m. 17 Onye obula na-achọ ime uche Chineke, o ga-achoputa ma ozizi m o bu nke m ma o sikwanu na Chineke. 18 Ndi ahụ na-ekwu nke onwe ha na-eme nke a iji wetara onwe ha ugwu, ma onye ahụ na-achọ ugwu nke onye zitere ya bu onye eziokwu; o nwekwaghị ihe obula bu ugha banyere ya. 19 Mosis o nyeghi unu iwu? Ma o nweghi onye obula n'ime unu na-edebe iwu ahụ. Gini mere unu ji achọ igbu m?" 20 Igwe mmadu ahụ zara, "Mmuo ojoo bi n'ime gi, onye chorọ igbu gi?" 21 Jisosh zara si ha, "Aruru m otu oru, ma unu niile no na mgbagwoju anya. 22 Mosis nyere unu iwu ibi ugwu (n'agbanyeghi na o siteghị na Mosis, kama na nna nna anyi ha), n'ubochi izuike unu na-ebikwa mmadu ugwu. 23 O buru na e nwere ike bie mmadu ugwu n'ubochi izuike ka a ghara imebi iwu Mosis, gini mere o ji na-ewute unu na m mere ka ahụ mmadu zuo oke n'ubochi izuike? 24 Kwusinu ikpe ikpe site n'ih e anya na-ahụ, kama na-ekpenu ikpe ziri ezi." 25 N'oge ahụ, ufodu n'ime ndi Jerusalem bidoro na-asi, "Onye a o bughị nwoke ahụ ha chorọ igbu? 26 Lee ka o no na-ekwu okwu n'ihu mmadu niile ma o nwekwaghị onye na-agwa ya ihe obula.

Ọ pụtara na ndịisi amatala n'ezio kwu na ọ bu Kraịst? 27 Ma anyị matara ebe nwoke a siri pụta, mgbe Kraịst ahụ ga-abịa, o nweghị onye ga-amata ebe o siri pụta." 28 Ma dị ka Jisọs na-ezi ihe n'ime ụlọnsọ ukwu ahụ, o tiri mkpu sị, "N'ezie, unu maara m, matakwa ebe m siri pụta. Anọghị m n'ebe a na nke onwe m, ma onye ahụ zitere m bụ ezio kwu. Unu amaghị ya. 29 Ma amara m ya, n'ih i na esitere m na ya bịa. Ọ bụkwa ya zitere m." 30 Mgbe ahụ ha choro ijide ya, ma o nweghị onye obula meturu ya aka n'ih i na oge ya erubeghi. 31 Ma otu o di, otutu n'ime igwe mmadu ahụ kweere na ya. Ha siri, "Mgbe Kraịst ahụ ga-abịa, o ga-arụ orụ ebube ozo kariri ndi a nwoke a ruru?" 32 Ndi Farisii nuru ka igwe mmadu ahụ na-atamu ntamu n'olu nta banyere ya. Mgbe ahụ ndiisi nchujaja na ndi Farisii zigara ndi na-eche nche n'ulonsọ ukwu ahụ ka ha gaa jide ya. 33 Jisọs siri, "Naani nwa oge ka mu na unu ga-anọ, aga m alakwuru kwa onye zitere m. 34 Unu ga-achọ m ma unu agaghị achota m. Ebe m na-agakwa unu enweghi ike ibi aru ya." 35 Ndi Juu siritara onwe ha, "Olee ebe nwoke a choro iga anyi na-agaghị achota ya? O ga-eje ebe ndi nke anyi a chusasi achusasi bi n'etiti ndi Griik, ka o ga kuziere ndi Griik ihe? 36 Kedu udi okwu bu nke a o na-ekwu si, 'Unu ga-achọ m ma unu agaghị achota m,' na 'Ebe m na-agakwa unu enweghi ike ibi aru?'" 37 N'ubochi ikpeazu bukwa ubochi kacha ibe ya nke mmemme ahụ, Jisọs guzoro otọ jiri oke olu tie mkpu si, "O buru na akpiri na-akpo onye obula nkụ, ya bjakwute m bja nuru mmiri. 38 Onye obula kweere na m, di ka akwukwo nsọ kwururi, isi iyi mmiri nke ndu ga na-asoputa site n'ime afo ya." 39 O kwuru nke a banyere Mmuo ahụ ndi kwere na ya ga-anata. Tutu ruo oge ahụ, e nyebeghi Mmuo ahụ, n'ih i na e nyebeghi Jisọs otuto. 40 Mgbe ha nuru nke a, ufodu n'ime igwe mmadu ahụ siri, "N'ezio kwu onye a bu onye amuma ahụ." 41 Ndi ozo siri, "O bu Kraịst ahụ." Ma ndi nke ozo sikwara, "N'ezie Kraịst ahụ, o ga-esi na Galili puta? 42 O bu na akwukwo nsọ ekwughi na Kraịst ga-esi n'agburu Devid puta, na Betlehem bu obodo Devid?" 43 Ya mere nkewa daputara

n'etiti igwe mmadu ahụ n'ih i ya. 44 Ufodu choro ijide ya ma o dighi onye obula meturu ya aka. 45 Mgbe ahụ, ndi nche ulonsọ ukwu loghachiri n'ebe ndiisi nchujaja na ndi Farisii no, ndi siri ha, "Gini mere unu akputaghi ya?" 46 Ha zara, "Anyi ahubeghi onye kwuru okwu di ka nwoke a." 47 Ndi Farisii zara ha, "Unu esorola buru ndi a ghogburu? 48 O di onye obula n'ime ndiisi maobu n'ime ndi Farisii tukwasiri ya obi? 49 E e! Kama igwe mmadu ndi a na-amaghị iwu bu ndi a buru onu." 50 Nikodimos, otu n'ime ha bu onye bjakwute ya na mbu siri ha, 51 "Iwu anyi o na-ama mmadu ikpe, ma o buru na o bughị uzọ nuta okwu n'onu ya, ichoputa ihe onye ahụ na-eme?" 52 Ha zaghachiri ya si, "Gi onwe gi, i sokwa na ndi si Galili puta? Nyochaa nke oma, i ga-achoputa na onye amuma obula agaghị esi na Galili puta." 53 Mgbe ahụ, onye obula n'ime ha lara n'ulo ya.

8 Ma Jisọs rigooro n'Ugwu Oliv. 2 N'isi ututu echi ya, o bjaara ozo n'ulonsọ ukwu ebe otutu mmadu bjakwute ya. O noduru ala malite ikuziri ha ihe. 3 Ndi ozizi iwu na ndi Farisii dokputara otu nwanyị ha jidere n'ikwa iko. Ha mere ka o guzo n'ihu igwe mmadu ahụ niile. 4 Ha siri ya, "Onye ozizi, anyi jidere nwanyị a ka o na-akwa iko. 5 N'iwu, Mosis nyere anyi ikike ka e jiri okwute tugbuo onye mere ihe di otu a. Gini ka i nwere ikwu banyere nke a?" 6 Ha kwuru nke a iji nwalee ya, iji nweta ihe ha ga-eji ebo ya ebubo. Ma Jisọs hulatarala ala were mkpisiaka ya dee ihe n'ala. 7 Mgbe ha nogidere na-aju ya ajuju, o biliri si ha, "Onye obula n'ime unu na-emebeghi mmehie obula, ya buru uzọ tuo ya nkume." 8 Ozo, o hulatakwarala ala malite ide ihe o na-ede n'ala. 9 Mgbe ha nuru nke a, ha niile n'otu n'otu, malite n'onye okenye ha, sitere n'ebe ahụ puo. N'ikpeazu, o foduru naani Jisọs na nwanyị ahụ, ebe o guzoro n'ihu ya. 10 Jisọs guzoro otọ juo ya si, "Nwanyị, oleekwanu ha? O dighi onye mara gi ikpe?" 11 O siri, "O nweghi onye obula Onyenwe anyi." Jisọs siri ya, "Mu onwe m amakwaghị gi ikpe: Gawa, kama emehiekwala ozo." 12 Ozo, Jisọs gwara ha si, "Abu m ihe nke uwa. Onye obula na-eso m agaghị ejeghari n'ochichiri, kama o

ga-enwe ihè nke ndụ.” 13 Ndi Farisii siri, “I na-agbara onwe gi ama! Ya mere ama i na-agbara onwe gi abughị ezie.” 14 Ma Jisọs zara si, “A sikhwarị na mụ na-agbara onwe m ama, ama m na-agba bụ eziokwu. N’ihi na-amara m ebe m si bja, marakwa m ebe m na-aga. Ma unu aghotaghị ebe m si bja, maobu ebe m na-aga. 15 Unu na-ekpe ikpe di ka mmadu; ma ekpeghe m onye obula ikpe. 16 Ma o buru na m ekpe ikpe, ikpe m bu eziokwu n’ihi na o bughị naani m no, kama o bu mu na Nna m, onye zitere m. 17 E dere n’iwu unu si, ‘ama mmadu abugbara bu eziokwu.’ 18 Ana m agba ama banyere onwe m. Nna m, onye zitere m, na-agbakwa ama banyere m.” 19 Mgbe ahụ ha juru ya, “Olee ebe Nna gi no?” Jisọs zara, “Unu amaghị m, unu amakwaghị Nna m. O buru na unu matara m unu ga-amatakwa onye Nna m bu.” 20 Okwu ndi a niile ka o kwuru n’ulonso ukwu ha, mgbe o na-akuzi ihe na mpaghara ulo ahụ ebe a na-adoba onyinye. Ma o dighi onye obula jidere ya n’ihi na oge ya erubeghi. 21 Ozọ o gwara ha, “Aga m ahapu unu, unu ga-achọ m, ma unu ganwu n’ime mmehie unu. Ma unu apughị ibia n’ebe m na-aga.” 22 Nke a mere ka ndi Juu n’asi, “O ga-egbu onwe ya? O bu ya mere o ji si, ‘Ebe m na-aga unu apughị i bja?’” 23 Ma o siri ha, “Unu si n’ala ma esi m n’elu bja. Unu bukwa ndi uwa, ma abukwaghị m nke uwa a. 24 A siri m unu na unu ga-anwu n’ime mmehie unu, naani na unu kwenyere na mu onwe m, bu onye ahụ.” 25 Ha juru ya, “Onye ka i bu?” Jisọs zara si ha, “Abu m onye ahụ m gwara unu na m bu na mbu. 26 E nwere m otutu ihe m ga-ekwu n’ikpe unu ikpe. Ma matanu na onye ahụ zitere m bu onye eziokwu. N’ihi nke a, ihe niile m nuru site n’onu ya ka m gwara uwa.” 27 O bu ihe banyere Nna ya ka o na-agwa ha, ma ha aghotaghị ya. 28 Ya mere Jisọs siri, “Mgbe unu weliri Nwa nke Mmadu elu, mgbe ahụ ka unu ga-ama na mu onwe m bu ya. Unu ga-amatakwa na o dighi ihe m na-eme n’onwe m, kama, di ka Nna m ziri m ka m na-ekwu ihe ndi a. 29 Onye ahụ nke zitere m na-anonyekwara m. O hapughikwa m mgbe obula, n’ihi na o bu ihe na-amasi ya ka m na-eme mgbe niile.” 30 Mgbe o na-ekwu ihe ndi a, otutu kwenyere na ya. 31 Jisọs gwara ndi Juu ndi kwere na ya, “O buru na unu anogide n’okwu m n’ezie unu ga-abu ndi na-eso uzọ m. 32 Unu ga-amatakwa eziokwu ahụ, eziokwu ahụ ga-emekwa ka unu nwere onwe unu.” 33 Ha zara ya, “Anyi bu umu Ebrahim, o nwebeghi oge anyi ji buru ohu onye obula. Olee otu i si na-asi na a ga-eme ka anyi nwere onwe anyi?” 34 Jisọs zara ha, “N’ezie, n’ezie asi m unu, onye obula na-eme mmehie bu ohu mmehie. 35 Ohu enwekwaghị onodu mgbe obula n’ezinaulo, ma okpara nwere onodu ruo ebighi ebi. (aiōn g165) 36 Ya mere, o buru na Okpara ahụ emee ka unu nwere onwe unu n’ezie, unu ga-abu ndi nwere onwe unu. 37 Ama m na unu bu umu umu Ebrahim, ma unu na-achọ igbu m n’ihi na okwu m enweghi onodu n’ime unu. 38 Ana m ekwu ihe m nuru n’ebe Nna m no, ma unu na-eme ihe unu nuru site n’aka nna unu.” 39 Ha zara ya, “Ebrahim bu nna anyi.” Jisọs siri ha, “O buru na unu bu umu Ebrahim, unu gara na-arụ oru Ebrahim ruru. 40 Ma unu na-achọ igbu m, bu onye gwara unu eziokwu ahụ m nuru n’ebe Chineke no. Ebrahim emeghi otu a. 41 Unu na-arụ oru nna unu ruru.” Ha siri ya, “Anyi abughị umu a nuru site n’ikwa iko; naani Chineke ya onwe ya bu otu Nna anyi nwere.” 42 Jisọs gwara ha, “O buru n’ezie na Chineke bu Nna unu, unu ga-ahụ m n’anya, n’ihi na o bu Chineke zitere m. Abighi m site n’ike aka m. 43 Gini mere unu adighi aghota ihe m na-ekwu? O bu na unu enweghi ike inabata okwu m. 44 Unu bu umu nke nna unu ekwensu. Uche unu bu imezu ihe nke nna unu na-achọ. O bu ogbu ochu site na mbu. O dighi ejigide eziokwu n’ihi na eziokwu adighi n’ime ya. Mgbe o na-ekwu okwu ugha, o na-ekwu di ka odidi ya siri di, n’ihi na o bu onye ugha burukwa nna nke ugha. 45 Ma n’ihi na m na-ekwu eziokwu, o bu ya mere unu ekwenyeghi na m. 46 O nwere onye n’ime unu nuru itu m mmehie m n’ihu? O buru na m na-ekwu eziokwu, gini mere unu ekwenyeghi na m? 47 Onye obula sitere na Chineke na-anu ihe Chineke na-ekwu. Ihe kpatara unu adighi anu bu maka unu abughị ndi nke Chineke.” 48 Ndi Juu zara si, “Anyi e kwughị eziokwu mgbe

anyị sịrị na ị bụ onye Sameria, na mmụọ ojọọ bikwa n'ime gi?" 49 Jisọs zaghachiri, "Mmụọ ojọọ ọbụla adighị n'ime m, kama ana m asọpuru Nna m, ma unu adighị asọpuru m. 50 Anaghị m achọ otuto nke onwe m, kama ọ dị onye nke na-achọ ya. Ọ bụkwa ya bụ onye ikpe. 51 N'ezie, n'ezie, agwa unu, onye ọbụla na-edebe okwu m agaghị anwụ ọzọ." (aiōn g165) 52 Mgbe ahụ ndị Juu sịrị ya, "Anyị maara ugbo a na mmụọ ojọọ bi n'ime gi. Ebrahim nwurū anwū ya na ndị amụma, ma gi onwe gi na-asị na onye ọbụla kwere na gi agaghị anwū ruo mgbe ebighị ebi. (aiōn g165) 53 Ị dị ukwu karịa nna anyị Ebrahim? Ọ nwurū, ma ndị amụma nwukwara. Onye ka ị na-eche na ị bụ?" 54 Jisọs zara, "Ọ bụrụ na m etoo onwe m, otuto m bụ ihe efu, Nna m, onye unu na-asị na ọ bụ Chineke unu, bụ onye na-eto m. 55 Amaara m onye ọ bụ n'agbanyeghị na unu amaghị ya. Aga m abụ onye ugha ma ọ bụrụ na m ga-asị na-amaghị m onye ọ bụ. Amaara m ya na-edebekwa okwu ya. 56 Nna unu Ebrahim nūriri ọhụ mgbe o chetara na ọ ga-ahụ ụbọchị m; ọ hūrụ ya ma nūrjakwa ọhụ." 57 Ndị Juu sịrị ya, "Ị gbabeghị iri afọ ise ma ị hūla Ebrahim?" 58 Jisọs sịrị ha, "N'ezie, n'ezie agwa m unu, tupu amụọ Ebrahim, mụ onwe m nọ ya." 59 Ya mere, ha tūlilitere nkume ịtū ya, ma Jisọs zoro onwe ya, sitekwa n'ụlonsọ ukwu ahụ pụọ.

9 Mgbe ọ na-agafe, ọ hūrū otu nwoke kpuru isi site n'afọ nne ya. 2 Ndị na-eso ụzọ ya juru ya sị, "Onye ozizi, onye mehiera? Nwoke a ka ọ bụ ndị mūrū ya, nke mere e ji mụọ ya n'isi?" 3 Jisọs sịrị, "Nwoke a emehieghe, ndị mūrū ya emehiekwaghị, kama o kpuru isi ka ọrụ Chineke pụtara ihè na ndụ ya. 4 Anyị aghaghị iri ọrụ onye ahụ zitere m, mgbe chi ka di, anyasị na-abịa mgbe o nweghị onye pūrū iri ọrụ. 5 Di ka m nọ n'ụwa, Abụ m ihè nke ụwa." 6 Mgbe o kwusiri nke a, ọ būsara ọhụ mmiri asụ n'ala gwakọta ya na aja, werekwa aja ahụ tee nwoke ahụ n'anya. 7 Ọ gwara ya, "Gaa n'ọdọ mmiri Sailom saa ihu gi" (nke a pụtara "Zitere"). Ọ gara saa ihu ya, loghachita na-ahụ ụzọ. 8 Ndị agbataobi ya na ndị n'ahụ ya n'oge gara aga ka ọ na-arịọ arịrịọ sịrị, "Nke a, ọ bughị nwoke ahụ na-anọdụ ala na-arịọ arịrịọ?" 9 Ụfọdụ na-asị, "Ọ bụ ya." Ma

ndị ọzọ na-asịkwa, "Ọ bughị ya. Ọ bụ onye yiri ya." Ma ọ na-asị, "Abụ m nwoke ahụ." 10 Ha na-asị ya, "Olee otu anya gi sịrị meghee?" 11 Ọ zara, "Nwoke a na-akpọ Jisọs gwakọtara ụrọ tee m n'anya. Ọ gwara m sị, 'Gaa saa ihu gi n'ọdọ mmiri Sailom.' A gara m saa onwe m, malitekwa ihu ụzọ." 12 Ha sịrị ya, "Olee ebe nwoke ahụ nọ?" Ọ sịrị, "Amaghị m." 13 Ha dutere nwoke ahụ kpuru isi na mbụ n'ihu ndị Farisii. 14 Ma ọ bụ n'ụbọchị izuikwa ka Jisọs gwakọtara aja, jiri ya meghe anya ya. 15 Ya mere, ndị Farisii juru ya otu o si bido ihu ụzọ. Ọ sịrị ha, "Ọ gwakọtara aja tee m n'anya, a sakwara m ihu ma ugbo a ana m ahụ ụzọ." 16 Ụfọdụ ndị Farisii sịrị, "Nwoke a esiteghị n'ebe Chineke nọ bịa, n'ihina ọ dighị edebe ụbọchị izuikwa." Ma ndị ọzọ na-asị, "Olee otu onye mmehie ga-esi rụọ ọrụ iribama ndị di otu a?" Nkewa diji n'etiti ha. 17 Ya mere, ha sịrị nwoke ahụ kpuru isi, "Gini ka ị nwere ikwu banyere ya? Ọ bụ anya gi ka o meghe." Ọ sịrị, "Ọ bụ onye amụma." 18 Ma ndị Juu ahụ ekweghị na nwoke a bụ onye kpuru isi na mbụ, nke e mere ka ọ hụ ụzọ, tutu ruo mgbe ha kpọrọ ndị mūrū ya. 19 Ha juru ha sị, "Onye a ọ bụ nwa unu, onye unu na-asị na o kpuru isi site n'oge a mūrū ya? O si ahaa ahụ ụzọ ugbo a?" 20 Ndị mūrū ya zara, "nke a bụ nwa anyị. Anyị matakwarana na o kpuru isi site n'oge anyị mūrū ya. 21 Ma otu o si ahụ ụzọ ugbo a maọbụ onye meghe anya ya, anyị amaghị. Jụọnyu ya. Ọ bụ dimkpa, ya zara ọhụ ya." 22 Ihe a ka ndị mūrū ya kwuru n'ihina ha na-atụ egwu ndị Juu. Ndị kpebirila na ọ bụrụ na onye ọbụla ekwuo na Jisọs bụ Kraist ahụ, ha ga-achụpụ onye ahụ site n'ulọ ekpere ha. 23 Nke a mere ndị mūrū ya jiri sị, "Ọ bụ dimkpa, unu jụọ ya." 24 Ha kpọrọ nwoke a nke ugboro abuo, bụ onye ahụ kpoburu isi, sị ya, "Nye Chineke otuto. Anyị maara na nwoke a bụ onye mmehie." 25 Ọ zara, "Amaghị m maọbụ onye mmehie ma ọ bughị. Ma otu ihe ka m maara, ekpuru m isi na mbụ ma ugbo a ana m ahụ ụzọ." 26 Ha sịrị ya, "Gini ka o mere gi? Olee otu o si meghe anya gi?" 27 Ọ zara ha, "Agwala m unu ihe niile, ma unu achoghị ikwere. Gini mere unu ji chọọ inu ya ọzọ? Unu chọkwara igho ndị na-eso ụzọ ya?" 28

Ha bigboro ya si, “Gi onwe gi burukwa onye na-eso uto ya! Anyi bu ndi na-eso uto Mosis. 29 Anyi mara na Chineke gwara Mosis okwu, ma gbasara nwoke a, anyi amaghi ebe o siri bia.” 30 Nwoke ahụ zagbachiri si ha, “Ma otu o di, nke a bu ihe itunanya! Unu amaghi ebe o siri bia ma o meghere anya m. 31 Anyi mara na Chineke adighi ege ndi mmehie nti, ma o na-ege nti onye na-atu egwu ya na onye na-eme uche ya. 32 Site na mgbe e kere uwa, o dibeghi onye a nuru na o meghere anya onye kpuru isi. (aiōn g165) 33 O buru na nwoke a esiteghi n’ebe Chineke no, o gaghi enwe ike ime ihe obula.” 34 Ha zara si ya, “Gi onye a muru n’ime mmehie, i na-achọ ikuziri anyi ihe?” Ha chupuru ya n’ezi. 35 Jisosh nuru na ha achupula ya n’ezi, ma mgbe o chotara ya, o siri ya, “I kweere na Nwa nke Mmadu?” 36 O zara si, “Onyenwe m, o bu onye? Gwa m ka m nwe ike ikwere na ya.” 37 Jisosh siri ya, “I hula ya ugbo a; onye gi na ya na-ekwurita okwu bu onye ahụ.” 38 O siri, “Onyenwe m, ekwela m.” O kporo isiala nye ya. 39 Jisosh siri, “O bu n’ihi ikpe ka m ji bia n’uwa, ka ndi na-adighi ahụ uto bido ihu uto, na ka ndi na-ahụ uto ghoo ndi kpuru isi.” 40 Mgbe ufodu ndi Farisii no nso n’ebe ahụ nuru nke a, ha siri ya, “Anyi onwe anyi, anyi bukwa ndi kpuru isi?” 41 Jisosh siri ha, “O buru na unu kpuru isi, ikpe omuma mmehie agaghi ama unu, ma ugbo a ebe unu si na unu na-ahụ uto ikpe omuma unu na-adigide.”

10 N’ezie, n’ezie, agwa m unu, onye obula na-adighi esite n’onu uto aba n’ogba aturu kama o na-ari elu ka o site n’elu ulo ahụ wufee, bu onye ohi burukwa onye na-apunara mmadu ihe. 2 Onye na-esite n’onu uto abanye bu onye ozuzu aturu. 3 Onye nche onu uto na-emeghere ya uto, aturu ya na-anukwa olu ya. O na-akpo aturu nke ya aha, ma duru ha puo. 4 Mgbe o kporotasiri ndi niile bu nke ya, o na-aga n’ihu ha. Aturu ya na-esokwa ya n’azu n’ihi na ha maara olu ya. 5 Ha agaghi eso onye obia, kama ha gbaara ya oso. N’ihi na ha amaghi olu onye obia.” 6 Jisosh ji ihe yiri ihe gwa ha okwu. Ma ha aghotaghi ihe o no na-agwa ha. 7 Ozo, Jisosh siri, “N’ezie, n’ezie, ana m agwa unu, mu onwe m bu

onu uto ogba aturu ahụ. 8 Ndi niile bira tupu mu onwe m abia bu ndi ohi na ndi na-apunara mmadu ihe n’ike. Umụ aturu anakwaghi ha nti. 9 Mu onwe m bu uto. Onye obula sitere na m banye, a ga-azoputa ya. O ga na-apu na-abata na-achotkwa nri. 10 Onye ohi na-abia naani ka o zuo ohi, gbuo ma bibiekwa; abjara m ka ha nwe ndu ma nwebigakwa ya oke. 11 “Mu onwe m bu onye ozuzu aturu oma. Ezi onye ozuzu aturu na-atogbo ndu ya n’ihi aturu ya. 12 Onye e goro oru, nke na-abughi onye nche aturu, onye aturu na-abughi nke ya, o na-ahapu ha gbaa oso mgbe o huru agu ka o na-abia; mgbe ahụ agu na-achuso aturu ahụ chusasia ha. 13 Onye e goro oru na-agbapu, n’ihi na o bu onye e goro oru, o naghị echegbu onwe ya banyere aturu ndi ahụ. 14 “Abu m onye ozuzu aturu oma; amaara m aturu m, aturu nke m makwara m. 15 Di ka Nna ahụ maara m, mu onwe m makwa Nna ahụ. Ana m atogbo ndu m n’ihi aturu ahụ. 16 Enwere m umu aturu ozo ndi na-anoghi n’ogba aturu a. Aghaghi m ikpobatakwa ha. Ha onwe ha ga-anu olu m, a ga-enwekwa otu igwe aturu na otu onye ozuzu aturu. 17 Maka nke a ka Nna jiri hu m n’anya, n’ihi na ana m atogbo ndu m, ka m wereghachikwa ya ozo. 18 O nweghi onye obula puru inara m ya, kama ana m atogbo ya n’ike nke onwe m. Enwere m ikike itogbo ya, nweekwa ikike iwereghachi ya ozo. Anatara m iwu a site n’aka Nna m.” 19 Ozokwa, nkewa batara n’etiti ndi juu n’ihi okwu ndi a. 20 Otutu n’ime ha na-ekwu, “O bu onye mmuo ojoo na-achi ya, onye isi mebiri. O bara uru ige ya nti?” 21 Ma ndi ozo na-ekwu, “Okwu ndi a adighi ka nke onye mmuo ojoo bi n’ime ya. Mmuo ojoo o nwere ike ime ka anya onye kpuru isi meghee?” 22 N’oge ahụ, mmemme icheta mgbe e doru ulonso ukwu ahụ nso ruru na Jerusalem. O bu oge oke oyi, 23 ma Jisosh no na-ejeghari n’ulonso ukwu, n’iba Solomon. 24 Ndi juu gbara ya gburugburu si ya, “Ruo ole mgbe ka i ga-edebe anyi n’onodu olileanya? O buru na i bu Kraist ahụ, gwaghee anyi onu.” 25 Jisosh zara ha, “Agwara m unu, ma unu ekweghi. Oru m na-arụ n’aha Nna m na-agba ama banyere m. 26 Ma unu ekwenyeghi,

n'ihì na unu esoghì n'igwe aturù m. 27 Aturù m na-anù olu m. Amaara m ha, ha na-esokwa m. 28 Ana m enye ha ndù ebighì ebi. Ha agaghì ala n'iyi. Mmadù òbùla enwekwaghì ike ipunari ha n'aka m. (aiòn g165, aiònios g166) 29 Nna m onye nyere m ha dij ukwu karja ihe niile. O nweghì onye nwere ike inapù ha site n'aka Nna m. 30 Mù na nna m bù otu." 31 Ndi Juu tütùlitekware nkume òzò itù ya. 32 Ma Jisòs zara ha, "E zila m unu otütù orù òma nke sitere n'aka Nna m, ole nke unu na-achò itù m nkume n'ihì ya?" 33 Ndi Juu zara ya, "Anyi achoghì itù gi nkume n'ihì orù òma ndi a, kama n'ihì nkulu na n'ihì na gi bù mmadù efu, ma i na-eme onwe gi Chineke." 34 Jisòs zara ha, "Edeghì ya n'iwu unu, si, 'Mù onwe m sirì na unu bù chi?' 35 O burù na a kpòrò ndi ahù nabatara okwu Chineke 'chi,' apughikwa imebi ihe e dere n'akwükwò nsò. 36 Unu na-ekwu na onye ahù Chineke dorò nsò ma zitekwa ya n'ime ùwa na-ekwulu Chineke n'ihì na m sirì, 'Abù m Òkpara Chineke?' 37 Unu ekwenyela na m, ma o burù na o bughì orù Nna m ka m na-arù. 38 Ma o burù na m na-arù ya, a sikhwarì na unu ekweghì na m, kwerenù n'orù ndi a, ka unu nwee ike mata ma ghòtakwa na Nna ahù nò n'ime m, mù onwe m nòkwa n'ime Nna ahù." 39 Ozòkwa, ha gbalirì ijide ya ma o sirì n'aka ha pùò. 40 Mgbe ahù o laghachiri azù n'ofe osimiri Jòdan, bù ebe Jòn nòrò na mbù mee baptizim, ebe ahù ka o nòdurù. 41 Otütù ndi mmadù bjakwutere ya. Ha na-asi, "Jòn arughì orù ihe iribama òbùla, ma ihe niile Jòn kwuru banyere nwoke a bù eziokwu." 42 Otütù mmadù kwenyekwara na ya n'ebe ahù.

11 N'oge ahù, ahù adighì otu nwoke a na-akpò Lazaròs onye Betani, nke bù obodo nta nke Meri na Mata nwanne ya nwanyi. 2 Nke a bù Meri ahù weere mmanù otite di oke onùahia tee Onyenwe anyi, ma jirikwa agirì isi ya hichaa ùkwù ya. O bù nwanne ya nwoke Lazaròs bù onye nò n'òria. 3 Nke a mere umunne ya nwanyi zigara Jisòs ozi si, "Onyenwe anyi, onye ahù nke i hùrù n'anya nò n'òria." 4 Mgbe Jisòs nùrù ya, o sirì, "Òria a abughì nke onwù kama o bù jiji nye Chineke otuto nakwa ka e site na ya nye Òkpara Chineke otuto." 5 Jisòs hùrù Mata, na nwanne

ya nwanyi na Lazaròs n'anya. 6 Mgbe o nùrù na Lazaròs nò n'òria, o nòkwuru mkpurù ùbòchì abùò n'ebe ahù o nò. 7 Ya mere, o gwara ndi na-eso ùzò ya, "Ngwanù ka anyi laghachi azù na Judia." 8 Ma ndi na-eso ùzò ya sirì ya, "Onye ozizi, n'oge nta gara aga ka ndi Juu chòrò itù gi nkume. I na-agakwa ebe ahù ozo?" 9 Jisòs zara, "O bughì awa iri na abùò di n'otu ehizie nke ùbòchì? Onye na-ejegharì n'ehizie anaghì asù ngongò, n'ihì na o na-eji ihè nke ùwa a ahù ùzò. 10 Ma ndi na-ejegharì n'abalì na-azòhie ùkwù, n'ihì na ihè adighì n'ime ha." 11 Mgbe o kwusiri nke a, o gwakwara ha, "Enyi anyi Lazaròs na-arahù ùra, ma ana m aga ikpòte ya n'ùra." 12 Ndi na-eso ùzò ya sirì ya, "Onyenwe anyi, o burù na o na-arahù ùra, o ga-adì mma." 13 Ihe Jisòs na-ekwu bù banyere onwù ya ma ha chere na o na-ekwu banyere irahù ùra efu. 14 Mgbe ahù, Jisòs gwaghere ha onù, "Lazaròs anwùòla. 15 Ma n'ihì unu, obi di m utò na anoghì m n'ebe ahù, ka unu nwe ike kwere. Ma bianù ka anyi gawkuru ya." 16 Tòmòs, onye a na-akpò Didimòs, gwara ndi na-eso ùzò ibe ya, "Ka anyi gawkwanù ka anyi sorò ya nwùò." 17 Mgbe Jisòs rutere, o chòputara na Lazaròs anòlari n'ili ùbòchì anò. 18 Betani di Jerusalem nso, ihe di ka kilomita atò. 19 Ma otütù ndi Juu bjakwutere Mata na Meri ikasi ha obi n'ihì onwù nwanne ha nwoke. 20 Mgbe ozi òbìbia Jisòs ruru Mata ntì, o gara izute ya, ma Meri nòdurù n'ùlò. 21 Mata sirì Jisòs, "Onyenwe m, a si na i nò n'ebe a, nwanne m nwoke agaraghì anwù. 22 Ma ugbu a, amara m na Chineke ga-enye gi ihe òbùla i rìòrò." 23 Jisòs sirì ya, "Nwanne gi nwoke ga-ebili ozo." 24 Mata sirì ya, "Amara m na o ga-ebili ozo n'ùbòchì mbilite n'onwù n'oge ikpeazu." 25 Jisòs gwara ya, "Mù onwe m bù mbilite n'onwù na ndù. Onye òbùla kwere na m, a sikhwarì na o nwurù anwù, o ga-adì ndù ozo. 26 Ma onye òbùla di ndù nke na-ekwere na m agaghì anwù. I kwere nke a?" (aiòn g165) 27 O sirì ya, "E, Onyenwe m, ekwere m na i bù Kraist ahù, Òkpara Chineke, onye ga-abia n'ùwa." 28 Mgbe o kwuchara nke a, o gara kpòò nwanne ya nwanyi bù Meri, jiri nwayòò si ya, "Onye ozizi abiala, o na-akpò gi." 29 Mgbe o

nurū nke a, ọ biliri ọsịsọ ga zute ya. **30** Ruo mgbe a, Jisọs abiarutebeghị n'obodo nta ahụ, ma ọ ka nọ n'ebe ahụ Mata zutere ya. **31** Ndị Juu nọ n'ụlọ na-akasi Meri obi hūrū ya ka ọ purū ngwangwa. Ha sochiri ya n'azụ n'ihl na ha chere na ọ na-aga n'ili ibe akwa n'ebe ahụ. **32** Mgbe Meri rutere n'ebe Jisọs nọ, ọ dara n'ụkwū ya si, "Onyenwe m, ọ burū na i nọ n'ebe a, nwanne m nwoke agaraghị anwū." **33** Mgbe Jisọs hūrū ya ka ọ na-ebe akwa ya na ndị Juu ahū so ya ka ha na-ebekwa akwa, o metūrū ya n'ime mmūọ ya. O nwere ọmịiko dī ukwuu. **34** Ọ siri, "Olee ebe unu liri ya?" Ha siri ya, "Onyenwe anyi bja ka i hū." **35** Jisọs ebee akwa. **36** Mgbe ahū ndi Juu na-asi, "Lee ka o si hū ya n'anya." **37** Ma ụfọdū n'ime ha siri, "Nwoke a meghere anya onye kpuru isi, ọ garaghị enwe ike mee ka nwoke a hapū inwū?" **38** Ọzọkwa, Jisọs sūrū ude n'ime onwe ya nke ukwuu, bjarute n'ili ahū nso. Ili ahū bụ ọgba e jiri nkume dī ukwuu mechie ọnū ya. **39** Jisọs siri, "Bupunū nkume ahū!" Ma Mata, nwanne nwanj onye ahū nwūrū anwū, siri ya, "Onyenwe anyi, ọ ga na-esi isi ugbu a, n'ihl na nke a bụ abali anọ ọ nwūrū." **40** Ma Jisọs siri ya, "Ọ bụ na m agwaghị gi si na ọ burū na i kwere i ga-ahū ọrū ebube Chineke?" **41** Ya mere, ha bupūrū nkume ahū. Jisọs lere anya n'elu si, "Nna, ana m ekele gi n'ihl na i nūla olu m. **42** Amaara m na i na-anū olu m mgbe niile. Ana m ekwu nke a n'ihl ndi a gbara m gburugburu n'ebe a, ka ha kwere na ọ bụ gi zitere m." **43** Mgbe o kwusiri nke a, o jiri oke olu tie mkpu, "Lazaros, pūta!" **44** Onye ahū nwūrū anwū pūtara, e jikwa akwa ozu kekọta aka ya na ụkwū ya, werekwa akwa ichafu kechie ihu ya. Jisọs siri ha, "Tọpūnū ya, hapū ya ka ọ laa." **45** Ọtūtū ndi Juu bjakwutere Meri bụ ndi hūrū ihe a o mere, kwere na ya. **46** Ma ụfọdū n'ime ha lara gaa kọrọ ndi Farisii ihe o mere. **47** Mgbe ahū, ndjisi nchūaja na ndi Farisii kpọrọ nzukọ ndi Sanhedrin. Ha na-asi, "Gini ka anyi ga-eme? N'ihl na nwoke a na-eme ọtūtū ihe iribama. **48** Ọ burū na anyi ahapū ya ka ọ gaa n'ihu, mmadū niile ga-ekwere na ya. Ndī Rom ga-abiakwa, kwatuo ụlonsọ ukwu ma napū anyi obodo anyi." **49** Ma otu onye n'ime

ha bụ Kaifas, onyeisi nchūaja n'afọ ahū siri ha, "Unu amaghī ihe ọbūla. **50** Ọ bụ na unu amaghī na ọ ka mma ka otu onye nwūọ n'ihl mmadū niile, karja n'obodo anyi niile ga-ala n'iyi." **51** Dī ka onyeisi nchūaja nke afọ ahū, o kwughī nke a site n'echiche ya, kama o buru amūma na Jisọs ga-anwū n'ihl mba ndi Juu. **52** Ọ bughī n'ihl mba ahū naani, kama, ka ọ kpọkọta umū Chineke ndi gbasara n'ebe niile. **53** Ya mere, site n'ubochi ahū, ha malitere igba izu otu ha gaa esi gbuo ya. **54** Ya mere, Jisọs kwūsiri igaghari ebe ndi Juu ga-ahū ya. O siri n'ebe ahū pūọ gaa n'akūkū ọzara n'otu obodo nta a na-akpọ Ifrem. Ya na ndi na-eso ụzọ ya nọdūrū n'ebe ahū. **55** Mmemme Ngabiga ndi Juu dīkwa nso. Ọtūtū ndi mmadū si n'akūkū ala ndi Juu niile bja Jerusalem. Ha bjara tutu mmemme ahū ebido ka ha mee onwe ha ka ha dī ọcha. **56** Ha na-achọ Jisọs na-ajurita onwe ha n'ime ụlonsọ ukwu ahū, "Gini ka unu chere? Ọ bụ na ọ gaghī abja na mmemme a?" **57** Ma n'oge ahū, ndjisi nchūaja na ndi Farisii enyela iwu ka onye ọbūla hūrū ya bja gwa ha ka ha gaa jide ya.

12 Ụbọchi isii tupu e mee Mmemme Ngabiga, Jisọs gara Betani bụ obodo Lazaros, onye ahū ọ mere ka o site n'onwū bilie. **2** N'ebe ahū, ha siiri Jisọs nri, ọ bukwa Mata na-eje ozi isi nri ahū, Lazaros bụ otu onye n'ime ndi sooro ya nọdū na nri ahū. **3** Mgbe ahū, Meri weere mmanū otite dī ọkara lita nke ezigbo naad, mmanū isi uto dī oke ọnūahja, ọ wūkwasara ya Jisọs n'ụkwū, jirikwa agiri isi ya hichaa ụkwū ya. Nke a mere ka ụlọ ahū jupūta n'isi uto nke mmanū otite ahū. **4** Ma Judas Iskarjot, otu n'ime ndi na-eso ụzọ ya, onye ahū ga-arara ya nye, kwuru, **5** "Gini mere na-ereghī mmanū otite a narī denarī atọ, were ego ya nye ndi ogbenye?" **6** O kwughī nke a n'ihl na ihe banyere ndi ogbenye na-emetū ya n'obi kama n'ihl na ọ bụ onye ohī; dī ka onye na-ejide akpa ego ha, mgbe ụfọdū, ọ na-amanye aka n'ego ahū zubiri ego. **7** Jisọs siri, "Hapū ya aka, ọ zūtara ya ka ọ na-akwado maka ụbọchi olili m. **8** Unu nwere ndi ogbenye n'etiti unu mgbe niile, ma mū na unu agaghī anọ mgbe niile." **9** Ma mgbe igwe ndi Juu nūrū na ọ nọ n'ebe ahū, ha bjara, ọ bughī

naani ka ha hu ya, kama ka ha hukwa Lazaros onye o mere ka o si na ndi nwuru anwu bilie. 10 Ya mere, ndiji nchujaja gbakwara izu igbukwa Lazaros. 11 N'ihu na o bu n'ihu ya ka otutu ndi Juu ji na-ahapu ha ma na-ekwerekwa na Jisos. 12 N'echi ya oke igwe mmadu ahụ ndi bjara mmemme nuru na Jisos na-abia Jerusalem. 13 Ha weere igu nkwi puo izute ya na-eti mkpu, "Hozanna!" "Onye a goziri agozi ka onye ahụ bu nke na-abia n'aha Onyenwe anyi!" "Ngozi diri eze Izrel!" 14 Jisos huru nwa inyinya ibu, nokwasị n'elu ya, di ka e dere ya, 15 "Atula egwu, gi ada Zayon! Lee, eze gi ka o na-abia. O nokwasiri n'elu nwa inyinya ibu." 16 Na mbu ndi na-eso uzo ya aghotaghi ihe ndi a niile. Ma mgbe e nyesiri Jisos otuto, ka ha chetara na-edereri ihe ndi a banyere ya, na e mekwara ya ri ihe ndi a. 17 Igwe mmadu ahụ bu ndi ya na ha no mgbe o si n'ili kpoputa Lazaros, mee ka o si n'onwu bilie, gara n'ihu na-agba ama ya. 18 Otutu mmadu puru izute ya n'ihu na ha nuru akuko oru ihe iribama niile o ruru. 19 Ya mere, ndi Farisii siritarara onwe ha, "Unu ahula na o nweghi ihe unu puru ime, leenu ka uwa niile na-eso ya." 20 Ma ufodu ndi Griik so n'ime ndi ahụ bjara ife ofufe n'oge mmemme ahụ. 21 Ha bjakwutere Filip onye si Betsaida di na Galili, gwa ya si, "Nna anyi ukwu, anyi choro ihu Jisos." 22 Filip puru gaa gwa Andru, ya na Andru sooro gaa gwa Jisos. 23 Jisos zara si, "Oge awa ahụ eruola mgbe a ga-enye Nwa nke Mmadu otuto. 24 N'ezie, n'ezie, agwa m unu, o buru na mkpuru oka wiiti adaghi n'ala nwuo, o ga-anọ naani ya. Ma o buru na o nwuo, o gami otutu mkpuru. 25 Ndi obula huru ndu ha n'anya ga-atufu ya, ebe ndi obula kporo ndu ha asi n'ua a, ga-edebe ya ruo mgbe ebighi ebi. (aiōnios g166) 26 Onye obula na-ejere m ozi aghaghi iso m; ebe m no ka onye na-ejere m ozi ga-anokwa. Onye obula na-ejere m ozi ka Nna m ga-asopuru. 27 "Ugbu a, mkpuruobi m juputara n'ihe mgbu. Gini kwa ka m ga-ekwu, Nna, zoputa m n'awa nke a? Mba! O bu n'ihu nke a ka m ji bia n'oge awa a. 28 Nna, nye aha gi otuto." Mgbe ahụ, otu olu siri n'elugwe bia, "Enyela m ya otuto, m ga-enyekwa ya otuto

ozo." 29 Igwe ndi mmadu guzo n'ebe ahụ, ndi nuru ya na-ekwu, "O bu egbe elugwe gbara." Ndi ozo na-asi, "O bu mmuo ozi na-agwa ya okwu." 30 Jisos zara ma si, "Olu a abiaghi n'ihu m kama o bjara n'ihu unu. 31 Ugbu a bu oge a gaeke uwa a ikpe. Ugbu a ka a ga-achupu onye ahụ na-achi uwa a. 32 Ma mu onwe m, mgbe e si n'ua welie m elu, aga m adota mmadu niile nye onwe m." 33 O kwuru nke a iji gosi udi onwu nke o gaje inwu. 34 Igwe mmadu ahụ zara ya, "Anyi anula site n'akwukwo iwu na Kraist ahụ ga-adi ndu ruo mgbe ebighi ebi. Ma gini mere i ji asi na, 'A ghaghi iweli Nwa nke Mmadu elu?' Onye bu 'Nwa nke mmadu a?'" (aiōn g165) 35 Jisos siru ha, "Ihe ga-enwuru unu naani nwa oge nta. Jegharianu n'he a, ugbu a unu nwere ya, tupu ochichiri abiakwasu unu. Onye na-ejeghari n'ochichiri amaghi ebe o na-aga. 36 Kwerenu n'he ahụ ugbu a unu nwere ya ka unu ghoo umu nke ihe." Mgbe Jisos kwusiri nke a o hapuru ha puo ga zoo onwe ya. 37 N'agbanyeghi oru iribama niile o ruru n'etiti ha, ha ekwereghe na ya. 38 Nke a bu imezu ihe Aizaya onye amuma kwuru, "Onyenwe anyi, onye kweere ozi anyi o bukwu n'ahụ onye ka e kpugheere ogwe aka Onyenwe anyi?" 39 Ma ha enweghi ike kwere, n'ihu na Aizaya kwukwara n'ebe ozo, si, 40 "O meela ka ha kpuo isi, mekwa ka obi ha kpochie Ka ha ghara iji anya ha hu uzo maobu jiri obi ha ghota ihe obula Ka ha gharakwa ichighari, ka m gwoo ha." 41 Aizaya kwuru ihe ndi a n'ihu na o huru ebube ya, ma kwuo banyere ya. 42 Otu o di, otutu n'ime ndiji kweere na ya, ma ha ekwuputaghi nke a. N'ihu na ha turu egwu na ndi Farisii ga-achupu ha site n'ulo ekpere. 43 N'ihu na ha huru otuto mmadu n'anya kariya otuto Chineke. 44 Jisos tiri mkpu si, "Onye obula kwere na m, o bughu na m ka o kwere, kama o bu na onye nke zitere m. 45 N'ihu na onye obula huru m ahula onye nke zitere m. 46 Abjara m n'ime uwa di ka ihe ka onye obula nke kwere na m ghara ino n'ochichiri. 47 "Ma o buru na onye obula anu okwu m ma ju ime ya, o bughu m na-ekpe ya ikpe. N'ihu na abjara m izoputa uwa, o bughu ikpe uwa ikpe. 48 Onye obula juru m ma jukwa okwu m, nwere onye

ga-ekpe ya ikpe. Okwu niile m kwuru ga-ama ya ikpe n'ubochi ikpeazu. 49 Okwu ndi a esiteghi n'aka m. Ha sitere n'aka Nna ahụ onye zitere m ma nyekwa m iwu ihe m ga-ekwu na otu m ga esi kwuo ya. 50 Ama m na iwu ya bu ndu ebighi ebi, n'ihia ya, ihe obula Nna gwara m ka m na-ekwu." (aiōnios g166)

13 Tupu oge Mmemme Ngabiga eruo, Jisọs amatala na oge o ga-ahapu uwa lakwuru Nna ya eruola. O huru ndi nke ya no n'ua n'anya, hukwa ha n'anya ruo ogwugwu. 2 Mgbe a na-eri nri anyasi, ekwensu etinyelari ya n'ime obi Judas Iskariot, nwa Saimon ka o rara ya nye. 3 Jisọs matara na Nna enyefeela ya ihe niile n'aka. O maara na ya si n'ebe Chineke no bia, matakwa na ya ga-alaghachikwuru Chineke. 4 Ya mere, o sitere n'ochi o nokwasiri bilie oto, yipu uwe nke elu ya, chiri akwa mmiri e ji ehicha ahụ kee n'ukwu ya. 5 O wunyere mmiri n'ime efere isa aka, bido isa ndi na-eso uzo ya ukwu, jirikwa akwa mmiri ahụ o kere n'ukwu ya na-ehicha ukwu ha. 6 O biakwutere Saimon Pita, onye siri ya, "Onyenwe m, i ga-asa m ukwu?" 7 Ma Jisọs zara si ya, "I ghogha ihe m na-eme ugbo a, ma emesia i ga-aghota ya." 8 Pita siri ya, "I gaghị asaa m ukwu ma oli." Jisọs zara ya, "O buru na m asachaghị gi ukwu, mu na gi enweghi oke obula." (aiōn g165) 9 Saimon Pita siri ya, "Onyenwe m, o bughị naani ukwu m ka i ga-asa, kama saakwa aka m na isi m." 10 Jisọs siri ya, "Onye obula sara ahụ agaghị asakwa ya ozo, o bu naani isa ukwu ya diri ya n'ihia na ahụ ya niile di ocha. Unu di ocha, kama o bughị unu niile." 11 N'ihia na o maarari onye ahụ ga-arara ya nye. Ya mere o ji si, "O bughị unu niile di ocha." 12 Mgbe o sachasiri ha ukwu, o yiiri uwe ya, nodukwa ala ozo, o siri ha, "Unu ghogha ihe m meere unu? 13 Unu na-akpo m Onyenwe unu na Nna unu ukwu, unu mere nke oma n'ihia na nke a ka m bu. 14 Ebe o bu na mu onwe m, bu Nna unu ukwu na Onyenwe unu sachara unu ukwu, unu kwesikwara isachakwa ukwu ibe unu. 15 Nke a bu ihe n'omi m nyere unu, meenu di ka mu onwe m mere unu. 16 N'ezie, n'ezie, ohu adighi adi ukwu karija nna ya ukwu, maobu onye e ziri ozi a karija onye ziri ya ozi. 17

O buru na unu a mara ihe ndi a, ngozi ga-adiri unu ma unu mee ha. 18 "Anaghị m ekwu maka unu niile, amaara m ndi m hoputara. Ma nke a bu imezu ihe e dere n'akwukwo nso, 'Onye mu na ya na-eriko nri ebiliela megide m.' 19 "Ana m agwa unu ugbo a tupu ihe ndi a emee, ka unu kwere na mu bu ya mgbe o ga-emezu. 20 N'ezie, n'ezie, agwa m unu, onye obula nabatara onye m zitere nabatara m. Onye obula nabatara m nabatakwarara onye zitere m." 21 Mgbe Jisọs kwusiri ihe ndi a, o nweghi udo n'ime mmuo ya. O gbara ama si, "N'ezie, n'ezie, a si m unu, na otu onye n'ime unu ga-arara m nye." 22 Ndi na-eso uzo ya leritara onwe ha anya na-eche n'ime obi ha onye o na-ekwu maka ya. 23 Otu n'ime ndi na-eso uzo ya nke Jisọs huru n'anya dabere ya nso. 24 Saimon Pita fufeere ya isi, ka o, Juo ya onye o na-ekwu maka ya. 25 Ebe o dabere Jisọs nso, o siri ya, "Onyenwe anyi, onye ka o bu?" 26 Jisọs zara, "O bu onye ahụ m ga-enye iberibe achicha a mgbe m sunyere ya n'ime efere nri." Mgbe o sunyesiri achicha ahụ n'ime efere ahụ, o nyere ya Judas nwa Saimon Iskariot. 27 Mgbe o narasiri iberibe achicha ahụ, ekwensu bara n'ime ya. Jisọs siri ya, "Ihe obula i chorọ ime, mee ya ngwangwa." 28 Ma o dighi onye obula so noro n'ochi nri ghogha ihe mere o ji gwa ya otu a. 29 N'ihia na ufodu na-eche, ebe Judas ji akpa ego ha, Jisọs na-asi ya ka o gaa zuta ihe ndi di mkpa maka memme, maobu ka o gaa nye ndi ogbenye ihe. 30 Mgbe o natachara iberibe achicha ahụ, o puru na-atufughi oge, ochichiri agbaala. 31 Mgbe o puru, Jisọs siri, "Ugbo a ka a na-enye Nwa nke Mmadu otuto, a na-enyekwa Chineke otuto n'ime ya. 32 O buru na e nye Chineke otuto n'ime ya, Chineke ga-enyekwa Okpara ya otuto n'ime onwe ya, o ga-enyekwa ya otuto ahụ ngwangwa. 33 "Umuntakiri m, enwere m oge ntakiri nke mu na unu ga-anọ. Unu ga-achọ m, ma di ka m gwara ndi Juu ka m na-agwa unu ugbo a. Ebe m na-aga unu enweghi ike ibia ya. 34 "Ana m enye unu iwu ohuru: Huritanu onwe unu n'anya. Di ka m huru unu n'anya, otu a ka unu ga-esi hurita onwe unu n'anya. 35 O buru na unu ahurita onwe unu n'anya, otu a ka mmadu niile ga-esi

mata na unu bu ndi na-eso uzo m.” 36 Saimon Pita siri ya, “Onyenwe anyi ebee ka i na-aga?” Jisos zaghachiri ya, “Ebe m na-aga, i nweghi ike iso m gaa ya ugbu a. Ma i ga-abia ma emesja.” 37 Pita siri ya, “Onyenwe anyi, gini mere na m apughi isoro gi ugbu a? Aga m atogbo ndu m n’ihi gi.” 38 Jisos zaghachiri, “I jikeere itogbo ndu gi n’ihi m? N’ezie, n’ezie, asi m gi, tupu oke okuku akwaa akwa, i ga-agonari m ugboro ato.”

14 “Ka obi ghara ilo unu mmiri. Kwerenu na Chineke; kwerekwanu na m. 2 N’ulo Nna m, e nwere otutu ebe obibi. O buru na o sighi otu a diri, agaara m agwa unu na m na-aga kwadoro unu ebe obibi? 3 O buru na m agaa dozichara unu ebe obibi, aga m aloghachi bia kporo unu, ka ebe m no burukwa ebe unu ga-ano. 4 Unu maara uzo ebe m na-aga.” 5 Tomos siri ya, “Onyenwe anyi, anyi amaghi ebe i na-aga, olee otu anyi ga-esi mata uzo ya?” 6 Jisos siri ya, “Mu onwe m bu uzo, na eziokwu, na ndu. O nweghi onye na-abiakwute Nna m ma o bughi site na m. 7 O buru na unu maara onye m bu, unu gaara amatakwa Nna m. Site ugbu a, unu amatala ya. Ma hukwa ya.” 8 Filip siri ya, “Onyenwe anyi, zi anyi Nna ahụ, afọ ga-ejukwa anyi.” 9 Jisos siri ya, “Otutu oge ndi a mu na unu noro o bu na i matabeghi onye m bu, Filip? Onye obula huru m ahula Nna. Olee otu i si asi, ‘zi anyi Nna ahụ?’ 10 O bu na i kweghi na m no n’ime Nna, na Nna nokwa n’ime m? Okwu niile m na-agwa unu esitekwaghi n’ebe m no puta, kama o bu Nna bi n’ime m na-arụ oru ya. 11 Kwere ihe m kwuru na ano m n’ime Nna, na Nna nokwa n’ime m. Ma o bughi otu a, kwerenu n’ihi oru ebube ndi a. 12 N’ezie, n’ezie, agwa m unu, onye obula kwere na m ga-arụ oru ndi m ruru, ruokwa oru kariri ndi a, n’ihi na m na-alakwuru Nna m. 13 Ihe obula unu ga-arịo site n’aha m, aga m enye unu ya, ka e nwe ike nye Nna ahụ otuto site n’Okpara ya. 14 Ihe obula unu rioro n’aha m, aga m eme ya. 15 “O buru na unu huru m n’anya unu ga-edebe iwu m niile. 16 Aga m ario Nna m, o ga-enye unu Onye Nkasiobi ozo, onye ga-enyere unu aka ma nonyekwara unu ruo mgbe niile ebighi ebi. (aiōn g165) 17 Onye bu Mmuo nke eziokwu. Ndi

bi n’uwa agaghi anabata ya, n’ihi na ha adighi ahụ ya anya, ha amakwaghi ya. Ma unu maara ya n’ihi na unu na ya no, o bikwa n’ime unu. 18 Agaghi m ahapu unu di ka ndi na-enweghi nne na nna. Aga m abiakwute unu. 19 Mgbe na-adighi anya, uwa agaghi ahukwa m anya. Ma unu ga-ahụ m anya. N’ihi na m di ndu, unu ga-adikwa ndu. 20 N’ubochi ahụ, unu ga-amata na m no n’ime Nna m na unu no n’ime m, na mu onwe m nokwa n’ime unu. 21 Onye obula nabatara iwu m ma na-edebekwa ha bu onye huru m n’anya. Onye huru m n’anya ka Nna m ga-ahụ n’anya. Aga m ahukwa ya n’anya gosikwa ya onwe m.” 22 Judas (o bughi Iskarjot) siri ya, “Onyenwe anyi, olee otu i ga-esi gosi anyi onwe gi ma hapu igosi uwa onwe gi?” 23 Jisos zara si ya, “Onye obula huru m n’anya, ga-edebe okwu m. Nna m ga-ahukwa ya n’anya. Mu na Nna m ga-abiakwa n’ebe onye ahụ no soro ya biri. 24 Onye na-ahughi m n’anya agaghi edebe okwu m. Okwu ndi a niile unu nuru abughi nke m. Ha bu nke Nna ahụ, onye zitere m. 25 “Agwala m unu ihe ndi a niile ugbu a mu na unu no. 26 Ma Onye Nkasiobi ahụ bu Mmuo Nso, onye Nna m ga-ezite n’aha m, ga-akuziri unu ihe niile, o ga-echetakwara unu ihe niile m gwara unu. 27 Udo ka m na-ahapuru unu. Udo m ka m na-enyekwa unu. O bughi di ka uwa si enye ka m na-enye unu. Unu ekwela ka obi loo unu mmiri, ka ujo hapukwa itu unu. 28 “Unu anula na m gwara unu, ‘Ana m ala, ma loghachikwutekwa unu.’ O buru na unu huru m n’anya, unu gaara anuri onu na m na-alakwuru Nna, n’ihi na Nna di ukwu karja m. 29 Ugbu a, agwala m unu ihe a tupu o mezu, ka o ga-abu mgbe o mezuru, unu enwee ike kwere. 30 Agaghi m agwa unu otutu okwu ozo n’ihi na eze na-achi uwa a na-abia. O nwekwaghi ike obula n’ebe m no. 31 Ana m eme dika Nna m nyere m n’iwu, ka uwa mara na m huru Nna m n’anya. “Bilienu ugbu a ka anyi si ebe a puo.

15 “Mu onwe m bu ezigbo osisi vaini ahụ. Nna m bukwa onye oru ubi. 2 O na-egbuda alaka obula di n’ime m nke na-adighi ami mkpuru. Ma alaka obula na-ami mkpuru ka o na-egbucha, ka o nwee ike mia mkpuru di otutu. 3 Ugbu a, e

meela ka unu ɗiri ɔcha n'ih i okwu m gwara unu. 4 Nɔgidenu n'ime m, ka mu onwe m nɔgidekwa n'ime unu. Dika alaka obula apugh i mi mkpuru n'onwe ya ma o buru na o nɔgideghi n'osisi vaini. Otu a, unu apughikwa i mi mkpuru ma o buru na unu anɔgideghi n'ime m. 5 "Mu onwe m bu osisi vaini ah; unu bukwa alaka ya. Onye obula na-anɔgide n'ime m, nke mu onwe m na-anɔgidekwa n'ime ya, na-ami otutu mkpuru. N'ih i na ewezuga m, unu enweghi ike ime ihe obula. 6 Onye obula na-adighi anɔgide n'ime m di ka alaka e gbuturu, tupu ya, o kpɔnwu. A gachikota ya, chinye ya n'oku, o repia. 7 O buru na unu anɔgide n'ime m, okwu m anɔgidekwa n'ime unu, rionu ihe obula unu chorɔ, a g-emere unu ya. 8 Nke a ga-aburu Nna m ototo na unu miri otutu mkpuru hie nne, o na-egosikwa na unu bu ndi na-eso uzu m. 9 "Di ka Nna si hu m n'anya, otu a ka m si hukwa unu n'anya. Ya mere, nɔgidenu n'ime ihunanya m. 10 Unu ga-anɔgide n'ihunanya m ma o buru na unu edebe iwu m. Di ka m debere iwu Nna m ma nɔgidekwa n'ihunanya ya. 11 Agwala m unu ihe ndi a ka onu m diri n'ime unu ka onu unu zukwaa oke. 12 Nke a bukwa iwu m, ka unu hurita onwe unu n'anya di ka m siri hu unu n'anya. 13 O dighi onye obula nwere ihunanya kariri nke a na mmadu togboro ndu ya n'ih i ndi enyi ya. 14 Unu onwe unu bukwa ndi enyi m ma o buru na unu edebe ihe m nyere n'iwu. 15 Anaghi m akpokwa unu ndi ohu ozu. N'ih i na ohu adighi amatazu ihe niile onyenwe ya n-eme. Ma ana m akpo unu ndi enyi m n'ih i na agwala m unu ihe niile m nuru nonu Nna m. 16 O bukwaghi unu onwe unu horo m. O bu m horo unu, weputakwa unu iche ka unu gaa mia otutu mkpuru, mkpuru nke ga-adigidekwa. Ya mere, Nna m ga-enye unu ihe obula unu garirɔ n'aha m. 17 Ihe ndi a ka m na-enye unu n'iwu, huritanu onwe unu n'anya. 18 "O buru na uwa akpo unu asi, chetanu na o buru uzu kpoo m asi. 19 A si na unu bu nke uwa, uwa ga-ahu unu n'anya dika ndi nke ya. Ma otu o di unu abughi nke uwa. Kama, esi m n'ime uwa horo unu. O bukwa n'ih i ya ka uwa ji akpo unu asi. 20 Chetakwanu ihe m gwara unu, 'Ohu adighi

adi ukwu kariya Onyenwe ya.'Ya mere, ebe ha kpagburu m, ha ga-akpagbukwa unu. O buru na ha debere okwu m, ha ga-edebekwa nke unu. 21 Ee, ha ga-eme unu ihe niile ndi a n'ih i aha m, na n'ih i na ha amaghi onye ah u zitere m. 22 O buru na abjaghi m, gwa ha okwu, ikpe mmehie agaraghi ama ha. Ma ugbu a, ha enweghi ngopu obula banyere mmehie ha. 23 Onye obula kporo m asi kpokwara Nna m asi. 24 A si na oru niile m ruru n'etiti ha akarighi oru nke onye obula ozu ruru, ha agaraghi abu ndi ikpe mmehie mara. Ma ugbu a ha ahuzuola oru ebube ndi a niile, ma ha nɔgidekwara na-akpo mu na Nna m asi. 25 Nke a bu imezu ihe e dere n'akwukwo iwu ha. 'Ha kporo m asi na-enweghi ihe m mere.' 26 "Mgbe Onye Ndumoduahu ga-abia, onye m ga-ezitere unu site n'aka Nna, bu Mmuo eziokwu ah u sitere na Nna puta, o ga-agba ama banyere m. 27 Ma unu onwe unu aghaghi igba ama, n'ih i na mu na unu anola site na mmalite.

16 "Ihe ndi a niile ka m gwara unu ka unu ghara ida. 2 Ha ga-esite n'ulo ekpere ha chupu unu. N'ezie, oge na-abia mgbe onye obula ga-egbu unu ga-echekwa na o na-efe Chineke mgbe ha na-eme nke a. 3 Ha ga-eme ihe ndi a n'ih i na ha amaghi Nna maobu m. 4 Ana m agwa unu ihe ndi a ka o ga-abu na mgbe oge ga-eru, unu echeta na m gwara unu. Agwaghi m unu ihe ndi a na mbu n'ih i na mu na unu no mgbe ah u. 5 Ma ugbu a, ana m alaghachikwuru onye ah u zitere m. Ma o dighi onye obula n'etiti unu juru m, 'Olee ebe i na-aga?' 6 Ma n'ih i na m gwara unu ihe ndi a, obi unu ejuputala na mwute. 7 N'agbanyeghi nke a, aga m agwa unu eziokwu, o bu maka odimma unu ka m ji ala. O buru na m alaghi, Onye Ndumodu ah u agaghi abia. O buru na m laa, aga m ezitere unu ya. 8 Mgbe o bjara, o ga-eme ka uwa mata ezughi oke nke nghota ya banyere mmehie, na ezi omume na ikpe, 9 maka mmehie n'ih i na ha ekwenyeghi na m; 10 ma gbasara ezi omume, n'ih i na ana m alakwuru Nna, ebe unu na-apugh i ih u m ozu, 11 maka ikpe, n'ih i na e kpeela onyeisi uwa a ikpe. 12 "Enwere m otutu ihe ozu m ga-agwa unu. Ma ugbu a, unu agaghi anabatali ha. 13 Ma mgbe Mmuo eziokwu ah u bjara, o ga-eduba

unu n'ezikwu niile. Ọ gaghị ekwu ihe banyere onwe ya, kama ọ bụ ihe niile ọ nūrụ ka ọ ga-ekwu. Ọ ga-ezikwa unu ihe niile gaje ịbja. **14** Ọ ga-enye m otuto, n'ihì na ọ ga-esite n'aka m nata ihe ọ ga-akọrọ unu. **15** Ihe niile Nna nwere bụ nke m. Ọ bụ ya mere m ji sị, na ọ ga-ewere site n'ihe bụ nkem, kọwara ya unu. **16** “Ọ fọduru nwantakiri oge unu agaghị ahụkwa m. Ma mgbe nwantinti oge gasikwara, unu ga-ahụkwa m anya ọzọ.” **17** Ufọdu ndi na-eso ụzọ ya siri tara onwe ha, “Gini ka o bu n'uche mgbe ọ na-asị, ‘Nwa oge nta unu agaghị ahụkwa m ọzọ, ma mgbe nwa oge gasikwara unu ga-ahụkwa m,’ na ‘N'ihì na ana m alakwuru Nna?’” **18** Ha na-asị, “Gini ka okwu a putara bụ ‘nwa oge nta’? Anyị aghotaghị ihe ọ na-ekwu.” **19** Jisọs matara na ha choro ịjụ ya ihe banyere nke a, n'ihì ya ọ siri ha, “Unu na-ajurita onwe unu ihe okwu m putara mgbe m siri, ‘Na nwa oge nta unu agaghị ahụkwa m ọzọ, ma nwa mgbe nta unu ga-ahụkwa m?’” **20** N'ezie, n'ezie, agwa m unu, unu ga-akwa akwa ma nwekwa obi mwute, ma ụwa ga-aṅuri ọṅụ. Ma iru ụjụ unu ga-aghorọ unu ọṅụ. **21** Mgbe ime na-eme nwanji, ọ na-anọ n'ọṅodu ihe mgbu. Mgbe ọ musiri nwa ya, ọ dighi echetakwa ihe mgbu ya ọzọ. N'ihì ọṅụ na a mụputala nwa n'elu ụwa. **22** Unu nọ n'ọṅodu iru ụjụ ugbu a, ma aga m ahụ unu anya ọzọ, obi unu ga-ejuputa n'ọṅụ. Mmadu obula apughikwa inapụ unu ọṅụ unu. **23** Ma n'ubochi ahụ, unu agakwaghị arịọ m ihe obula. N'ezie, n'ezie, agwa m unu, ihe obula unu ga-arịọ Nna m n'aha m, ọ ga-enye unu. **24** Ruo ugbu a, ọ dibeghi ihe unu rịrọ n'aha m. Rịrọṅụ, unu ga-arịọta, ka ọṅụ unu zukwaa oke. **25** “Eji m ilu na-agwa unu okwu ugbu a, ma oge na-abia mgbe m na-agaghị ejikwa ilu gwa unu okwu. Mgbe ahụ ka m ga-akwara unu niile ihe banyere Nna m n'uzọ unu ga-aghotata ya. **26** N'ubochi ahụ, unu ga-arịọ ihe n'aha m. Asighi m unu na m ga-arịọ Nna ihe n'ihì unu. **27** N'ihì na Nna m n'onwe ya huru unu n'anya, n'ihì na unu huru m n'anya kwerekwa na m si n'ebe Chineke nọ bja. **28** Esi m n'ebe Nna nọ putata, bja n'ime ụwa. Ana m ahapukwa ụwa ilaghachikwuru Nna.” **29** Ndi na-eso ụzọ ya siri, “Lee, ugbu a ka okwu gi

doro anya. Ọ bukaghị ilu ka i na-atu. **30** Ugbu a ka o doro anyi anya na i maara ihe niile. Ọ bakwaghị uru ka onye obula juo gi ihe obula. N'ihì nke a, anyi kwere na i si n'ebe Chineke nọ bja.” **31** Jisọs zara ha, “Unu ekwerela ugbu a? **32** Lee! Oge na-abia, oge ahụ eruola, mgbe unu ga-agbasacha. Onye obula n'ulo nke ya. Mgbe ahụ, unu ga-ahapu naani m, ma ọ bughị naani m nọ n'ihì na mụ na Nna m nọ. **33** “Agwala m unu ihe ndi a niile ka unu nwee udo n'ime m. N'ime ụwa, unu ga-enwe nsogbu. Ma ka obi sie unu ike, n'ihì na emeriel a m ụwa.”

17 Mgbe Jisọs kwusiri okwu ndi a, o leliri anya n'eluigwe si, “Nna, oge ahụ a kara aka eruola, nye Okpara gi otuto, ka Okpara gi nyekwa gi otuto. **21** Nyela ya ikike n'ebe mmadu niile nọ, na ike inye ndi niile i nyere ya ndu ebighi ebi. (aiōnios g166) **3** Nke a bukwa ndu ebighi ebi ahụ. Ka ha mata na naani gi bụ Chineke n'ezie, matakwa Jisọs Kraist onye ahụ i zitere n'ụwa. (aiōnios g166) **4** Enyere m gi otuto n'ụwa site n'iruzu oru niile i nyere m ka m ruo. **5** Ma ugbu a, Nna, nye m otuto n'ihu gi, udi otuto ahụ m nwere n'ihu gi tupu e kee ụwa. **6** “Emere m ka ndi ahụ i siri n'ụwa kponye m mara aha gi. Ha bụ ndi nke gi, i nyere m ha, ha debekwara okwu gi. **7** Ugbu a, ha amarala na ihe niile i nyere m si n'aka gi bja. **8** Ma ugbu a, enyela m ha okwu ahụ i nyere m, ha nabatakwara ya, marakwa n'ezikwu na-esi m n'ebe i nọ bja. Ha kwenyekwara na ọ bụ gi zitere m. **9** Ana m ekpere ha ekpere, ọ bughị n'ihì ụwa ka m nakpe ekpere. Kama ana m ekpe ekpere banyere ndi ahụ i nyere m, n'ihì na ha bukwa ndi nke gi. **10** Ihe niile m nwere bụ nke gi, ihe niile i nwere bukwa nke m. E sitere na ha mee ka otuto m putata ihè. **11** Ugbu a, anoghikwa n'ime ụwa, ma ha ka nọ n'ime ụwa, ana m alaghachikwute gi. Ya mere, Nna di nsọ, chebe ha nke ọma site n'ike nke aha gi, bụ aha nke ahụ i nyere m, ka ha buru otu dika anyi onwe anyi si buru otu. **12** Mgbe mụ na ha nọ n'ụwa, echebere m ha site n'aha gi nke i nyere m. Echebekwara m ha, o nwekwaghị onye obula n'ime ha lara n'iyi, kariakwa onye ahụ bụ nwa nke ila n'iyi, ka e mezu ihe akwukwo nsọ kwuru. **13** “Ma ugbu a,

ana m aloghachikwute gi, ma ana m ekwu ihe ndi a n'üwa ugbu a ka ha nwee n'önu m, n'ebe o zuruoke n'ime ha. **14** Enyela m ha okwu gi. Ma n'ih i ya, üwa akpöola ha asi. N'ih i na ha abügh i ndi nke üwa di ka mü onwe m na-abügh i onye nke üwa. **15** Ekpegh i m ekpere ka iwepu ha n'üwa, kama ka inaputa ha site n'aka ajo onye ahü. **16** Ha onwe ha abügh i ndi nke üwa di ka mü onwe m na-abükwagh i onye nke üwa. **17** Were eziokwu doo ha nsö, okwu gi bu eziokwu. **18** Di ka i siri zite m n'üwa, otu a ka m na-ezipukwa ha n'üwa. **19** Ö bukwa n'ih i ha ka m jiri debe onwe m nsö, ka ha onwe ha burukwa ndi e doro nsö n'ez iokwu. **20** "Ekpegh i m ekpere a n'ih i ndi a naani. Kama ana m ekpekwa ekpere a n'ih i ndi niile ga-ekwere na mü, site n'okwu ha. **21** Ka ha niile buru otu, Nna, di ka i no n'ime m mü a noro n'ime gi. Ka ha norokwa n'ime anyi ka üwa kwere na ö bu gi zitere m. **22** Enyere m ha otuto nke i nyere m, ka ha buru otu di ka anyi onwe anyi si buru otu; **23** Mü onwe m n'ime ha, gi onwe gi n'ime m. Ka e mee ka ha buru otu n'üzö zuruoke, ka üwa matakwa na ö bu gi zitere m, na i hukwara ha n'anya di ka i si hu m n'anya. **24** "Nna, achoro m ka ndi niile i nyere m soro m noro ebe m no. Ka ha hu ototo m nke i nyere m n'ih i na i huru m n'anya tupu atoo ntöala nke üwa. **25** "Nna onye ezi omume, üwa amagh i gi. Ma amaara m gi. Ndi a matakwara na ö bu gi zitere m. **26** Emekwara m ka ha mara aha gi. Aga m agakwa n'ihu ime ka ha mara ya. Ka ihunanya ahü i nwere n'ebe m no digide n'ime ha, ka mü onwe m noidekwa n'ime ha."

18 Mgbe Jisös kwusiri okwu ndi a, ya na ndi na-eso üzo ya ridara ndagwurugwu iyi Kidron rigorokwa n'ofe nke özo, ebe e nwere otu ogige, ya na ndi na-eso üzo ya banyere n'ime ya. **2** Judas, onye rara ya nye matakwara ebe ahü. N'ih i na Jisös na ndi na-eso üzo ya na-anö n'ebe ahü otutu oge. **3** Ya mere, Judas duuru otu ndi agha, na ufodu ndi ozi sitere n'etiti ndisi nchüaja na ndi Farisii bja n'ebe ahü. Ha chikwa öwaoku, oriöna na ngwa agha. **4** Ebe Jisös maara ihe niile na-akwado ibiakwasi ya, ö putara si ha, "Onye ka unu na-achö?" **5** Ha zaghachiri ya, "Ö bu Jisös onye Nazaret." Ö

siri ha, "Ö bu m" (Judas onye ahü rara ya nye so ha guzo n'ebe ahü.) **6** Mgbe Jisös gwara ha, "Ö bu m," ha laghachiri azu, daa n'ala. **7** Özo ö jukwara ha, "Onye ka unu na-achö?" Ha siri, "Ö bu Jisös onye Nazaret." **8** Jisös zara, "Agwara m unu na Ö bu m. Ö buru na unu na-achö m, hapunu ndi a ka ha laa." **9** Nke a bu iji mezuo okwu ahü o kwuru na mbu, "Etufugh i m onye öbula n'ime ndi ahü i nyere m." **10** Ya mere Saimon Pita, onye ji mma agha, miputara ya, gbuo ohu onyeisi nchüaja, gbupu nti aka nri ya. Aha ohu ahü bu Malkus. **11** Ma Jisös gwara Pita, "Mighachi mma agha gi n'öbo ya! Ö bu na mü agagh i anu site n'iko ahü Nna m nyere m ka m nuö?" **12** Ya mere ndi agha ahü na ochiagha ha, na ndi na-ejere ndi Juu ozi, jidere Jisös kee ya agbu. **13** Ha buru üzo duru ya jekwuru Anas, onye bu nna nwunye Kaifas. Onye bu onyeisi nchüaja n'afö ahü. **14** Kaifas bukwa onye ahü duru ndi ndu ndi Juu ödu, si na ö ka mma ka otu onye nwuo n'ih i mmadu niile. **15** Saimon Pita na otu onye özo na-eso üzo ya sooro Jisös. N'ih i na onye nke ahü na-eso üzo ya bu onye onyeisi nchüaja maara nke öma, o sooro Jisös banye n'obi onyeisi nchüaja. **16** Ma Pita na-eguzo n'ez i n'önu üzo. Onye özo ahü na-eso üzo ya, nke onyeisi nchüaja maara nke öma, puru n'ez i gwa nwaagboghö ahü na-eche önu üzo okwu, ma kpöbata Pita. **17** Nwaagboghö ahü siri Pita, "Ö bu na i bugh i otu n'ime ndi na-eso üzo nwoke a?" Pita siri, "Mba! Abügh i m." **18** Ndi ohu na ndi nche kwanyere öku n'ih i na oyi na-atu. Ha guzoro n'ebe ahü na-anya öku. Pita soro ha guzo na-anyakwa öku. **19** N'oge ahü onyeisi nchüaja ahü juru Jisös banyere ndi na-eso üzo ya, na ozizi ya. **20** Jisös zara ya, "N'ihu öha mmadu ka m kwuru okwu niile m kwuru. A kuziri m ihe n'ime ulö ekpere na n'ime ulönsö ukwu ebe ndi Juu na-ezuko. Ekwukwagh i m ihe öbula na nzuzo. **21** Gini mere i ji aju m? Juo ndi niile gere m nti! Ha makwara ihe niile m kwuru." **22** Mgbe o kwuru nke a, otu onye n'ime ndi na-eje ozi guzo n'akuku ya, mara Jisös ura n'ihu, si, "Ö bu otu a ka i si aza onyeisi nchüaja ajuju?" **23** Jisös zara ya, "Ö buru na ö di ihe öjoo m kwuru, gbaa ama megide okwu öjoo di otu a,

ma ọ bụrụ na m kwuru eziokwu, gini mere i ji ama m ụra.” 24 Ya mere, Anas kere ya agbụ zigara ya Kaifas onyeisi nchụaja. 25 Ma dika Saimon Pita ka guzo n’ebe ahụ na-anya oku, ha siri ya, “Ọ bụ na i bughị otu onye n’ime ndi na-eso ụzọ ya?” Ma ọ goro agọ si, “Abughị m ya.” 26 Otu n’ime ndi ohu onyeisi nchụaja, bụ onye ikwu nwoke ahụ Pita bipuru nti, siri, “Ọ bụ na m ahughị gi na ya n’ime ogige ahụ?” 27 Ma Pita gokwara agọ ozo. N’otu mgbe ahụ oke okuku kwara akwa. 28 Mgbe ahụ, ha sitere n’ulo Kaifas duru Jisos gaa n’uloze Paillet. Ọ bukwa n’isi ututu, ma ha onwe ha abanyeghi n’ime uloze ahụ n’ihi na ha achoghị imeru onwe ha, ka ha nwee ike isoro rie nri na Mmemme Ngabiga. 29 Paillet gakwuru ha n’ezisi, “Gini bụ ebubo unu na-ebo nwoke a?” 30 Ha zara ma si ya, “Ọ bụrụ na onye a abughị onye aruruala, anyi agaraghi akpotara gi ya.” 31 Paillet siri, “Dururu ya puo kpee ya ikpe n’onwe unu di ka iwu unu si di.” 32 Nke a mere iji mezuo okwu ahụ Jisos kwuru banyere udi onwu ọ gaje inwu. 33 Mgbe ahụ Paillet baghachiri n’ime uloze ahụ, zie ozi ka a kporo ya Jisos. Ọ juru ya, “I bụ eze ndi Juu?” 34 Jisos zara, “I na-aju nke a n’onwe gi ka ọ bụ ihe ndi ozo gwara gi banyere m?” 35 Paillet zara, “Abu m onye Juu? Ọ bụ ndi ala gi na ndisi nchujaja unu kpotaara m gi. Gini ka i mere?” 36 Jisos zara, “Alaeze m abughị nke ụwa a. A si na alaeze m bụ nke ụwa a, ndi na-ejere m ozi gaara iluru m ogo iji gbochie m idaba n’aka ndi Juu. Ma ugbu a, alaeze m abughị nke ụwa a.” 37 Paillet siri ya, “Ya bụ na i bụ eze?” Jisos zara, “Gi onwe gi kwuru na m bụ eze. Amuru m n’ihi nke a, ọ bukwa n’ihi nke a ka m ji bi a n’ụwa igba ama banyere eziokwu. Onye obula huru eziokwu n’anya na-ege m nti.” 38 Paillet siri ya, “Gini bụ eziokwu?” Mgbe o kwuchara nke a, ọ puru jekwuuru ndi Juu ozo si ha, “Ọ dighi ihe obula m choputara megidere ya. 39 Ma ọ bụ omenaala unu, na m ga-ahapuru unu otu onye mkporo n’oge Mmemme Ngabiga. Unu choro ka m hapuru unu ‘eze ndi Juu?’” 40 Ha tiri mkpu ozo si, “Ọ bughị nwoke a, ma hapuru anyi Barabas.” Barabas bụ onye abali di egwu.

19 Mgbe ahụ, Paillet kpuru Jisos, a pia ya ihe. 2 Ndi agha kpara okpueze nke e ji ogwu mee, kpukwasị ya n’isi, yinyekwa ya uwe mwuda na-acha odo odo. 3 Ha biakwutere ya otutu mgbe na-asi, “Ekele, gi Eze ndi Juu!” Ha na-amakwa ya ụra n’ihu. 4 Paillet pukwara n’ezisi ozo si ha, “Lee, ana m akpọtara unu ya, ka unu mara na achoputaghi m ihe ozo obula o mere.” 5 Mgbe Jisos yi okpu ogwu na uwe odo odo puta, Paillet siri ha, “Lekwanu nwoke ahụ!” 6 Ngwangwa, ndisi nchujaja na ndi nche huru ya, ha tiri mkpu si, “Kpogide ya n’obe! Kpogide ya n’obe!” Paillet siri ha, “Kporonu ya kpogbuo ya n’onwe unu. Achoputaghi m ihe ozo obula o mere.” 7 Ndi Juu zara ya, “Anyi nwere iwu, di ka iwu ahụ siri di, ihe kwesiri ya bụ onwu, n’ihi na ọ kporo onwe ya Okpara Chineke.” 8 Mgbe Paillet nuru nke a, oke egwu turu ya karia. 9 Ọ laghachiri azu n’ime uloze ahụ, juo Jisos, “Olee ebe i siri bia?” Ma Jisos azaghi ya ihe obula. 10 Paillet siri ya, “I na-agba m nkiti? Ọ bụ na i maghi na m nwere ike ikpogide gi n’obe, nweekwa ike ihapu gi ka i laa?” 11 Jisos zara ya, “I garaghi enwe ike obula n’ebe m no, ma ọ bụrụ na o siteghi n’elu rute gi aka. Nke a mere mmehie onye duru m nye n’aka gi ji karia.” 12 Site na mgbe ahụ Paillet chosiri ike ihapu ya. Ma ndi Juu tisiri mkpu ike si, “I hapu nwoke a ka ọ laa, i bukwaghị enyi Siza. N’ihi na onye obula na-eme onwe ya eze na-eleli Siza.” 13 Mgbe Paillet nuru okwu ndi a, ọ kpọtara Jisos n’ezisi, ndukwa ala n’oche ikpe ya di n’ebe a na-akpo Pevumentị (maobu Gabata n’asusu Hibru). 14 Ọ bụ n’ihe dika n’oge ehilie nke ubochi kwadebe maka oriri Ngabiga. Ọ siri ndi Juu, “Leenu eze unu!” 15 Ma ha tiri mkpu, “Kporu ya, Kporu ya! Kpogide ya n’obe.” Paillet juru ha, “Unu choro ka m kpogide eze unu n’obe?” Ma ndisi nchujaja zara, “Anyi enweghi eze ozo karia Siza.” 16 Mgbe ahụ, o nyefere ya n’aka ha, ka ha kpogide ya n’obe. Ha kporo Jisos puo. 17 O buuru obe ya gaa n’ebe a na-akpo Okpokoro Isi (nke putara Gogota n’asusu Hibru). 18 N’ebe ahụ ka ha kpogidere ya n’obe, ya na mmadu abuo ndi ozo. Otu onye n’aka nri ya, onye nke ozo n’aka ekpe ya. 19 O nwere ihe Paillet dere

kupanye n'elu obe ahụ. Ihe o dere bụ nke a: Jisọs onye Nazaret, Eze ndị Juu. 20 Ọtụtụ ndị Juu guru ihe a o dere, n'ihị na ebe a kpogburu Jisọs dī nso n'obodo ahụ. E dekwara ya n'asụsụ Hibru, Griik na Latin. 21 Ndịisi nchụaja nke ndị Juu gwara Paillet sị, "Edela na ọ bụ Eze ndị Juu, kama dee na nwoke a siri, abụ m eze ndị Juu." 22 Ma Paillet zara, "The m dere, edeela m ya." 23 Mgbe ndị agha kpogidechara Jisọs n'obe, ha kere uwe ya ụzọ anọ. Onye ọbụla n'ime ha nwetara otu ụzọ. Ha chirị uwe mwụda ya nke a na-adughị adu, kama a kpara ya akpa site n'elu ya ruo n'ala ya. 24 Ha gwaritara onwe ha, "Ka anyị hapụnụ idọka ya, kama ka anyị fee nza lee onye ọ ga-adanyere i were ya." Nke a bụ iji mezuo ihe e dere n'akwụkwọ nsọ, "Ha kere uwe m n'etiti onwe ha, feekwa nza banyere uwe mwụda m." Nke a bụ ihe ndị agha ahụ mere. 25 Nne ya, nwanne ya nwanyị, bụ Meri nwunye Klopas, na Meri Magdalin guzo nso n'akụkụ obe Jisọs. 26 Mgbe Jisọs huru nne ya na onye na-eso ụzọ ya ọ huru n'anya ka o guzo n'akụkụ ya, ọ siri nne ya, "Nwanyị lee nwa gi nwoke." 27 Ọ siri onye ahụ nke na-eso ụzọ ya, "Lee nne gi." Site n'oge ahụ, onye ahụ na-eso ụzọ ya kpogoro ya laa n'ulo nke ya. 28 N'ikpeazu, mgbe Jisọs matara na ihe niile emezuola. Ma iji mezuo ihe e dere n'akwụkwọ nsọ, ọ siri, "Akpiri na-akpo m nku." 29 Otu ite mmanya ọra doro nso n'ebe ahụ. Ha were ogbo denye n'ime mmanya ahụ, kenye ogbo ahụ n'osisi hisop welie ya elu chee ya n'onu. 30 Mgbe Jisọs deturu mmanya ahụ onu, ọ siri, "O gwuchaala." O hulatarara isi ya, kubie ume. 31 Ma ndị Juu achoghị ka ahụ ndị ahụ a kpogidere n'obe nogide n'ebe ahụ ka chi boọ, n'ihị na ọ bụ Ụbọchị Nkwadebe. Echi ya bụ ga-abu ụbọchị izuike puru iche. Ha rioro Paillet ka a gbajisie ha ukwu ma bupukwa ahụ ha. 32 Ndị agha ahụ bjara gbajie ukwu onye nke mbu na onye nke ozọ a kpogburu ha na ya. 33 Ma mgbe ha bjaruru n'ebe Jisọs no, ha huru na ọ nwuolarị. N'ihị nke a, ha gbajighi ukwu ya. 34 Kama otu onye n'ime ndị agha ahụ weere ube mapuo ya akuku ya. Ngwangwa ọbara na mmiri gbaputara. 35 Onye huru ihe ndị a gbara ama ka unu kwere, ama ya bụ eziokwu, ọ matakwarara

na ihe ọ na-ekwu bụ eziokwu. 36 Ihe ndị a niile mere ka e mezuo ihe e dere n'akwụkwọ nsọ, "Ọ dighi okpukpu ya ọbula nke a ga-agbaji." 37 E dekwara n'ebe ozọ n'akwụkwọ sị, "Ha ga-elegide onye ahụ ha mapuru ahụ anya." 38 Mgbe ihe ndị a gasiri, otu nwoke aha ya bụ Josef, onye sitere Arimatia, onye na-eso ụzọ Jisọs na nzuzo, n'ihị egwu ndị Juu, jekwuuru Paillet riọ ka o nye ya ikike iburu ahụ Jisọs, Paillet kwere, ya mere ọ bjara buru ahụ ya. 39 Nkọdimos, onye ahụ bjakwutere Jisọs n'abalị na mbu, bjakwara. O wetara máá na aloos a gwakotara agwakota, nke otutu ya ruru ihe dika kilogram iri ato na anọ. 40 Ha buuru ahụ Jisọs, tee ya uda ndi ahụ, fuchikwaa ya n'akwa ocha linin dika omenaala olili ozu nke ndi Juu si di. 41 Ebe ahụ a kpogidere ya n'obe di n'otu ubi a gbara ogige. N'ime ogige a, otu ili oheru di na ya nke e jibeghi lie onye obula. 42 N'ihị na ọ bụ ụbọchị Nkwadebe nke ndi Juu, nakwa n'ihị na ili ahụ di nso, ha donyere ahụ Jisọs n'ime ya.

20 N'isi ututu ụbọchị mbu nke izu uka, mgbe chi na-abozibeghi nke oma, Meri Magdalin bjara n'ili ahụ, ma hu na e wepula nkume ahụ e jiri mechie onu ili ahụ. 2 O ji oso bjakwute Saimon Pita na onye ozọ ahụ nke na-eso ụzọ ya, bụ onye Jisọs huru n'anya si, "Ha esitela n'ili ahụ bupu Onyenwe anyi. Anyi amaghi ebe ha dobere ya!" 3 Ya mere Pita na onye nke ozọ ahụ na-eso ụzọ ya puru gawa n'ili ahụ. 4 Ha abuo jiri oso na-aga, ma onye ozọ ahụ na-eso ụzọ ya gbakariri Pita n'oso buru ya ụzọ ruo n'ili ahụ. 5 O hulatarara ala, nyoo anya n'ime ili, hu akwa ocha ahụ ebe ha wusara n'ala, ma ọ baghi n'ime. 6 Ya mere Saimon Pita, onye na-eso ya n'azu bjarutere banye n'ime ili ahụ. Ọ huru akwa ozu ahụ ka ọ wusara n'ala, 7 ya na akwa nke e ji kechie ya isi. Ichafọ a na akwa ocha ahụ adikotaghi n'otu ebe, kama a pjara ya apia dobe ya iche n'ebe ozọ. 8 Onye ozọ ahụ nke na-eso ụzọ ya, onye nke buru ụzọ bjaruo n'ili banyekwara n'ime ili ahụ. Ọ huru ma kwerekwa. 9 (Ruo n'oge a, ha aghotabeghi site n'akwukwo nsọ na ọ ghaghi i si n'onwu bilie.) 10 Emesia ndi na-eso ụzọ ya laghachiri n'ulo ha. 11 Ma Meri guzo n'akuku ili ahụ na-ebe akwa. Mgbe ọ no

na-ebe akwa, o hulatarala ala nyoo anya n'ime ili ahụ 12 hụ ndị mmụọ ozi abụọ yi uwe ọcha, ka ha nọdurụ ala otu n'isi, nke ọzọ n'ụkwụ, n'ebe ahụ atogborọ ahụ Jisọs. 13 Ha siri ya, "Nwanyị, ginị mere i ji ebe akwa?" Ọ siri ha, "Ha ebupụla Onyenwe m, amaghị m ebe ha bujere ya." 14 N'oge a, ọ tughariri hụ ka Jisọs guzo n'ebe ahụ. Ma ọ mataghị na ọ bụ Jisọs. 15 Jisọs siri ya, "Nwanyị, ginị mere iji ebe akwa? Onye ka i na-achọ?" Ebe o chere na ọ bụ onye na-elekọta ogige ahụ, ọ siri ya, "Nna anyị ukwu, ọ buru na ọ bụ gi bupuru ya, gwa m ebe i debere ya ka m gaa buru ya." 16 Jisọs siri ya, "Meri." Ọ tughariri tie mkpu n'olu Hibru si ya, "Raboni!" (nke pụtara "Onye nkuzi.") 17 Jisọs siri ya, "Emetụkwala m aka n'ihị na alakwubeghị m Nna m. Kama gawkuru ụmụnna m gwa ha, 'Ana m alakwuru Nna m na Nna unu. Chineke m na Chineke unu.'" 18 Meri Magdalin gara gwa ndị na-eso ụzọ ya, "Ahụla m Onyenwe anyị." Ọ kọrọ ha na ọ bụ ya gwara ya ihe ndị a niile. 19 N'uhuruchi nke ụbọchị ahụ, bụ ụbọchị mbụ nke izu ụka, mgbe ndị na-eso ụzọ ya zuko tara n'ime otu ụlọ. Ha mechiri ụzọ niile n'ihị egwu ndị Juu. Jisọs batara guzo n'etiti ha si ha, "Udo diri unu!" 20 Mgbe o kwusiri nke a, o gosiri ha aka ya na akụkụ ya. Oni juru ndị na-eso ụzọ ya obi n'ihị na ha ahụla Onyenwe anyị. 21 Ọzọkwa, Jisọs siri ha, "Udo diri unu! Dị ka Nna m si zite m, otu a ka m na-eziga unu." 22 Mgbe o kwuchara nke a, o kusara ha ume si ha, "Naranụ Mmụọ Nso. 23 Ọ buru na unu agbaghara onye ọbụla mmehie ya, a ga-agbaghara ya, ọ burukwa na unu aju igbaghara ha, agaghị agbaghara ha." 24 Ma Tọmọs (onye a na-akpọ Didimọs), otu n'ime ndị ozi iri na abụọ ahụ, anoghi ya mgbe Jisọs bįara. 25 Ya mere, ndị ọzọ na-eso ụzọ ya gwara ya, "Anyị ahụla Onyenwe anyị!" Ma ọ siri ha, "Ọ bụ naanị mgbe m jiri anya m hụ ebe ahụ ntu kpọpuru ya aka, tinye mkpisiaka m n'apa ntu ndị ahụ, ma tinyekwa aka m n'akụkụ ya ebe ahụ a mara ya ụbe, ka m ga-ekwere." 26 Mgbe abalị asatọ gasiri, ndị na-eso ụzọ ya zuko tara ọzọ. Ugbu a Tọmọs nọkwa n'etiti ha. N'agbanyeghi na e mechisiri ụzọ niile, Jisọs batara guzo n'etiti ha si ha, "Udo diri unu."

27 Mgbe ahụ ọ siri Tọmọs, "Runyee mkpisiaka gi n'ebe a, leekwa aka m abụọ. Weputa aka gi tinyekwa n'akụkụ m. Abụla onye na-enweghi okwukwe, kama kwere." 28 Tọmọs zara si ya, "Onyenwe m na Chineke m!" 29 Ma Jisọs siri ya, "I kweere n'ihị na i hụla m? Ma ngozi diri ndi na-ahughi ma kwere." 30 Ọ dị otutu ihe iribama ndi ọzọ Jisọs ruru n'ihu ndi na-eso ụzọ ya. Ma edeghi ha n'ime akwukwo a. 31 Ma e dere ihe ndi a niile ka unu kwere na Jisọs bụ Kraist, Ọkpara Chineke. N'ihị na ọ bụ site n'ikwere ka unu ga-eji nweta ndu ọhuru site n'aha ya.

21 Mgbe ihe ndi a gasiri, Jisọs gosiri ndi na-eso ụzọ ya onwe ya ọzọ. O mere nke a n'akukụ osimiri nke Tiberias, lee otu o si mee. 2 Ufodu n'ime ndi na-eso ụzọ ya nokoro otu ebe. Ndi a bu Saimon Pita na Tọmọs (onye a na-akpo Didimọs), na Nataniel, onye Kena nke Galili na umu Zebedi, na mmadu abuo ndi ọzọ bukwa ndi ozi ya. 3 Saimon Pita siri ha, "Ana m aga igbu azu." Ha siri, "Anyi ga-eso gi." Ha biliri gaa, banye n'ime ugbo mmiri. Ma n'abalị ahụ niile ha egbuteghi ihe ọbula. 4 Mgbe chi na-abo Jisọs guzoro n'akukụ mmiri. Ma ndi na-eso ụzọ ya amataghi na ọ bụ Jisọs. 5 Jisọs siri ha, "Umuntakiri, unu gbutere azu ọbula?" Ha zara ya, "Mba." 6 Ọ gwara ha, "Wunyenu ugbu unu n'akukụ aka nri nke ugbo. Unu ga-egbutekwa azu." Mgbe ha mere nke a, ha enwekwaghị ike idoputa ugbu ha, n'ihị otutu azu nke di n'ime ya. 7 Mgbe ahụ onye ahụ na-eso ụzọ ya Jisọs huru n'anya gwara Pita, "Ọ bụ Onyenwe anyi!" Ngwangwa Saimon Pita nuru na "ọ bụ Onyenwe anyi," ọ yiiri uwe ya (n'ihị na ọ gba ọto), wuba n'ime mmiri ahụ. 8 Ndi ọzọ ndi na-eso ụzọ ya bįara n'ugbo mmiri nta ahụ, na-adoputa ugbu ha nke azu juru n'ime ya, n'ihị na ha no nso n'ala ihe di ka nari nzọ ukwu na ise. 9 Mgbe ha putara n'elu ala, ha huru oku a kwanyere, nke a hukwasiri azu n'elu ya na ogbe achicha. 10 Jisọs gwara ha, "Wetanu ufodu n'ime azu ndi ahụ unu gbutere ugbu a." 11 Saimon Pita puru gaa dogota ugbu azu ahụ n'elu ala. Ihe juru ya bu azu ndi ukwu nke onuogugu ya di nari na iri ise na ato. Ma ugbu ahụ adowaghi n'agbanyeghi na azu juru n'ime ya. 12 Jisọs siri ha, "Bįanu

rie nri ụtụtụ.” Ọ dighị onye ọbụla n’ime ndị ahụ na-eso ụzọ ya juru ya, “Ị bụ onye?” N’ihi na ha maara na ọ bụ Onyenwe anyị. **13** Jisọs b́jara were ach́icha ahụ nye ha. Otu ahụ ka o mekwara azụ ahụ. **14** Nke a bụ ugboro atọ Jisọs gosiri ndị na-eso ụzọ ya onwe ya mgbe e mere ka o si n’onwụ bilie. **15** Mgbe ha risiri nri ụtụtụ, Jisọs sịrị Saimon Pita, “Saimon nwa Jón, ị hụrụ m n’anya karịa ndị a niile?” Ọ sịrị ya, “E, Onyenwe anyị, ị maara na m hụrụ gị n’anya.” Jisọs sịrị ya, “Na-azụ ụmụ atụrụ m.” **16** Jisọs sịrị ya nke ugboro abuo, “Saimon nwa Jón, ị hụrụ m n’anya?” Ọ sịrị, “E, Onyenwe anyị, ị maara na m hụrụ gị n’anya.” Ọ sịrị ya, “Na-elekota atụrụ m.” **17** Ọ sịrị ya nke ugboro atọ, “Saimon nwa Jón, ị hụrụ m n’anya?” O wutere Pita na ọ sịrị ya nke ugboro atọ, “ị hụrụ m n’anya?” Ọ sịrị ya, “Onyenwe anyị, ị mazuru ihe niile, ị makwaara na m hụrụ gị n’anya.” Jisọs sịrị ya, “Na-azụ atụrụ m. **18** N’ezie, n’ezie asị m gị, mgbe ị bụ okorob́ja ị na-eke aji n’ukwu, gaa ebe ị choró iga. Ma mgbe ị ghoró agadi, ị gasetipụ aka gị, onye ozo ga-ekée gị ihe okike n’ukwu ma duru gị gaa ebe ị na-achoghi iga.” **19** O kwuru nke a jji gosi ụdị onwụ ọ ga-anwụ jji nye Chineke otuto. Mgbe nke a mesiri, ọ sịrị ya, “Soro m.” **20** Pita chighariri hụ onye ahụ na-eso ụzọ ya nke Jisọs hụrụ n’anya ka ọ na-esokwa ha n’azụ. (Ọ bụ onyeozị ahụ dabeere ya n’obi na nri anyasi, nke siri, “Onyenwe anyị, onye ga-arara gị nye?”) **21** Mgbe Pita hụrụ ya, ọ sịrị Jisọs, “Onyenwe anyị kedụ maka onye a?” **22** Jisọs sịrị ya, “Ọ bụrụ na m achoró ka ọ noḡide ruo mgbe m ga-aloghachi ginị ka nke a bụ nye gị? Soro m.” **23** Ya mere, akuko a gbasara n’etiti ụmunnna na onye a na-eso ụzọ ya agaghị anwụ. Ma Jisọs asighi ya na ọ gaghị anwụ anwụ, kama, “Ọ bụrụ na m choró ka ọ noḡide ruo mgbe m ga-ab́ja, ọ gbasara gị?” **24** Nke a bụ onye ahụ na-eso ụzọ ya onye na-agba ama ihe ndị a niile, ma deekwa ha n’akwukwo. Anyị makwaara na ama ya bụ eziokwu. **25** Ma ọ dī otutu ihe ndị ozo Jisọs mere. Ọ bụrụ na e dee ha niile n’akwukwo, ọ dighi m ka ụwa niile ọ ga-aba akwukwo a ga-e de banyere ha.

Oru Ndi Ozi

1 Ezigbo enyi m Tiofilos, n'akwukwo m nke mbu m dere gi banyere ihe niile Jisosh malitere ime nakwa ikuzi, **2** ruo n'ubochi e mere ka o laghachi n'eluigwe mgbe o sitere n'ike Mmuo nsosh nyesia ndi na-eso uzoz ya iwu, bu ndi o hoputara. **3** Mgbe o hushiri ahuhu nke onwu, o gosiri ha onwe ya n'uzo di iche iche n'ebe o doro anya na ya di ndu. O mere ka ha hu ya anya n'ime iri ubochi anoz, na-akuziri ha banyere alaeze Chineke. **4** N'otu oge, o nonyeere ha na nri, o nyere ha iwu a, "Unu esila na Jerusalem puoz, kama cherenu nkwa nke Nna m, nke unu nuru site n'onu m. **5** N'ihu na Jon jiri mmiri mee unu baptizim, ma n'oge na-adighi anya, a gaeji Mmuo Nso mee unu baptizim." **6** Mgbe ha gbakoro, ha juru ya, "Onyenwe anyi, o bu ugbu a ka i ga-enyeghachi Izrel alaeze ahuz?" **7** Ma o siri ha, "O bughu oru unu imata oge na mgbe Nna m na-akwado ihe o zubere ime n'ikike nke onwe ya. **8** Ma mgbe Mmuo Nso bjakwasiri unu, unu ga-anata ike. Mgbe ahuz, unu ga-agbara m ama na Jerusalem, na Judia niile ya na Sameria ruokwa ebe niile uwa soturu." **9** Mgbe o kwusiri nke a, e weliri ya elu mgbe ha na-ele anya, igwe ojii kpuchikwara ya, zopu ya n'anya ha. **10** Mgbe ha na-elegidesi anya ike n'eluigwe dika o na-ala, na mberede, umu nwoke abuzo yi uwe ocha guzoro ha nso. **11** Ha siri, "Ndi ikom Galili, ginji mere unu jiri guzoro ebe a na-ele anya n'eluigwe? Jisosh a onye e sitere n'etiti unu kporo laa n'eluigwe ga-aloghachikwa otu ahuz unu si hu ya o siri laa n'eluigwe." **12** Ha sitere n'Ugwu a na-akpo Oliv nke di Jerusalem nso, njem nke otu ubochi izuikwe, laghachi na Jerusalem. **13** Mgbe ha batara n'obodo, ha rigoro n'ime uloz ahuz di n'uloz elu, ebe ha na-anoz. Ndi a bu ndi no n'uloz ahuz: Pita, Jon, Jemis na Andru, Filip na Tomos, Batalomi na Matiu, Jemis nwa Alfios, Saimon onye a na-akpo Zilot na Judas nwa Jemis. **14** Ndi a niile ji otu obi nogidesie ike n'ekpere. Ndi sonyere ha bu ufodu ndi inyom na Meri nne Jisosh, na umunna ya. **15** N'oge ahuz, Pita bilitere n'etiti ndi kwere ekwe onuogugu ha di ihe di ka narj na iri abuzo, si, **16** "Umunna

m, o di mkpa ka ihe e dere n'akwukwo nso mezuo banyere Judas onye duuru ndi jidere Jisosh bja. Mmuo Nso kwuru na nke a ga-eme mgbe o sitere n'onu Devid kwuo okwu n'oge gara aga. **17** O bu otu n'ime anyi. O nwere oke n'ime oru a." **18** Ego o natara n'ihu oru ojoo ya ka o jiri zuzo ala. N'ala ahuz ka o dara suoz isi n'ala, afoz ya etipuo, eriri afoz ya awusjakwa. **19** Ndi niile bi na Jerusalem nuru akuko banyere ya. N'ihu ya, ha kporo ala ahuz n'asusu ha Akeldama, nke putara Ala Obara. **20** Pita siri, "N'ihu na e dere ya n'akwukwo Abuzoma: "Ka ebe obibi ya togboro n'efu, ka mmadu obula gharakwa ibi n'ime ya, na, "Ka onye ozoz nochiekwa onodu ya ka onyeisi." **21** Ya mere, otu onye n'ime ndi anyi na ha no n'oge niile Onyenwe anyi Jisosh no n'etiti anyi, **22** bido n'oge Jon na-eme baptizim ruo n'ubochi Jisosh si n'etiti anyi rigoro n'eluigwe. Otu onye n'ime ndi a ga-eso anyi buru onye akaebe nke mbilite n'onwu ya." **23** Ya mere, ha hoputara mmadu abuzo, Josef onye a na-akpo Basabas (aha ya ozoz bukwa Jostus) na Mataias. **24** Ha kpere ekpere si, "Onyenwe anyi, i maara obi mmadu niile. Gosi anyi onye i hoputara n'ime mmadu abuzo ndi a. **25** Ka o buru onyeozu na onyendu nke ga-anochi anya Judas onye nke hapuru ma gawa ebe o kwesiri ka o gaa." **26** Ha fere ha nza. Nza ahuz makwara Mataias, ha gunyere ya di ka otu n'ime ndi ozi iri na otu ahuz.

2 Mgbe ubochi Pentikoshu ruru, ha niile zukotara n'otu ebe. **2** Na mberede, uzu yiri nke oke ifufe di ike sitere n'eluigwe bja juputa n'uloz ahuz ha no. **3** Ha huru ihe dika ire ozu ka o kewara nokwasj n'isi ha n'otu n'otu. **4** Ha niile juputara na Mmuo Nso, malite isu asusu di iche iche dika Mmuo Nso nyere ha ike. **5** N'oge ahuz, otutu ndi Juu ji obi ocha na-efe Chineke no na Jerusalem. Ndi si na mba di iche iche n'okpuru eluigwe. **6** Igwe mmadu gbakotara n'onodu mgbagwoju anya mgbe ha nuru uzu ahuz, n'ihu na ha nuru ka ha na-asu asusu nke onye obula n'ime ha na-aghota, n'asusu obodo ha di iche iche. **7** N'oke iju anya, ha kwuritara n'onwe ha, "Ndi a niile na-ekwu okwu ha abughu ndi Galili? **8** Ginji mere onye obula n'ime anyi ji

na-anụ okwu ha na-ekwu n'asụsụ ala anyị dị iche iche? 9 Ndi Patia, na ndi Midia, na ndi Elam, ndi bikwa n'ime Mesopotamia, ndi Judia, na ndi Kapadosia, ndi Pontos, na ndi Eshia, 10 ndi Frigia, na ndi Pamfilia, na ndi Ijipt, na ndi akukụ Libiya nke di Sirini nso, na ndi obia si na Rom bja 11 (ndi Juu na ndi kwere n'okpukpe ndi Juu). Ndi Kriit na ndi Arab; anyi na-anụ okwu ha na-ekwu n'asụsụ anyi di iche iche banyere oru ebube Chineke." 12 O juru ha anya, gbaakwa ha ghari. Ha siritara onwe ha, "Gini ka nke a bu?" 13 Ma ufodu ndi ozo na-akwa ha emo n'asi, "Ndi a bu ndi mmanya na-egbu." 14 Pita guzoro, ya na ndi ozi iri na otu ahụ welie olu gwa ogbako ahụ okwu, "Ndi Juu na unu ndi bi na Jerusalem, matanu nke a, geekwanu nti na ihe m na-ekwu. 15 O bughị mmanya na-egbu ndi a di ka unu chere. Lee, o bu naani elekere itoolu nke ututu na-aku. 16 Mba, nke a bu mmezu ihe Juel onye amuma kwuru, 17 "Chineke siri, n'oge ikpeazu, aga m awukwasị mmadu niile Mmuo m. Umụ unu ndi ikom na umu unu ndi inyom ga-ebu amuma, umu okorobia unu ga-ahukwa ohu, ndi okenye nwoke unu ga-arọ nro. 18 O buladi ndi ohu m, nwoke ha na nwanyi n'ime ha, ka m ga-awukwasị Mmuo m. Ha ga-ebukwa amuma. 19 Aga m egosi ihe itunanya na mbara eluigwe, gosikwa ihe iribama n'ụwa na n'okpuru ụwa, obara na oku na alulu anwuru oku. 20 Anyanwu ga-agbanwe gho o chichi, onwa ga-aghokwa obara, tupu ubochi Onyenwe anyi abia, bu ubochi ahụ di ukwu dikwa ebube. 21 O ga-erukwa, na onye obula nke na-akpoku aha Onyenwe anyi, ka a ga-azoputa." 22 "Ndi Izrel, geenu nti n'okwu a, Jisos onye Nazaret bu nwoke Chineke gosiri unu, site n'oru di ike, n'oru ebube nakwa ihe iribama niile nke Chineke ruru n'etiti unu site n'aka ya, dika unu ji anya unu hu. 23 Onye a ka e weere nyefee unu n'aka site na nzube nke Chineke buru uzo tuo atumatu ya, na dika o siri mara na mbu, o bu ya ka unu gburu ma kporidekwa n'obe site n'aka ndi na-amaghi iwu. 24 Ma Chineke emela ka o site n'onwu bilie mgbe o topuchara ihe mgbu nke onwu, n'ihu na onwu enweghi ike ijide ya. 25 Devid kwuru banyere ya, "Ana

m ahụ Onyenwe anyi ka o na-anogide n'ihu m mgbe niile. N'ihu na o no n'aka nri m. Agaghi m ama jijiji. 26 Ya mere, onu juputara m obi, ire m na-anurikwa onu; anu ahụ m ga-ezukwa ike n'olileanya, 27 n'ihu na i gaghi ahapu mkpuruobi m n'ala mmuo, i gwaghị ahapu anu ahụ nke Onye gi di nso ka o hu ire ure. (Hades 986) 28 I mere ka m mara uzo nke ndu; i ga-emekwa ka m juputa n'onu n'ihu gi." 29 "Umunna m, eji m nkwuwa okwu na-agwa unu banyere nna nna anyi Devid, bu onye nwuru anwu e lie ya. Ili ya dikwa n'etiti anyi taa. 30 Ma o bu onye amuma marakwa na Chineke jiri inu iyi kwee ya nkwa na otu n'ime umu ya ga-anokwasị n'ocheeze ya. 31 Ebe o buuru uzo hu ihe ga-eme n'oge di n'ihu, o kwuru banyere mbilite n'onwu nke Kraist, mgbe o siri, a hapughi ya n'ala mmuo; anu ahụ ya ahughikwa ire ure. (Hades 986) 32 O bu Jisos a ka Chineke mere ka o di ndu ozo. Anyi niile bukwa ndi akaebe banyere ya. 33 Ebe o bu na e buliela ya elu n'aka nri Chineke. O natala Mmuo Nso dika Nna ya kwere na nkwa. Ihe a unu na-ahu na nke unu na-anu bu onyinye ya o wukwasiri anyi. 34 O dighi oge Devid jiri rigoro n'eluigwe, ma ya onwe ya siri, "Onyenwe anyi gwara Onyenwe m si, "Nodu ala n'aka nri m, 35 ruo mgbe m ga-eme ndi iro gi ihe mgbakwasị ukwu nye ukwu gi." 36 "Ya mere, ana m eme ka ezinaulo Izrel niile mara nke oma, na Chineke emeela Jisos a onye unu kporidere n'obe ka o buru Onyenwe anyi na Kraist." 37 Mgbe ha nuru ihe ndi a, akonuche ha mara ha ikpe. Ha siri Pita na ndi ozi ndi ozo, "Umunna, gini ka anyi ga-eme?" 38 Ma Pita siri ha, "Chegharianu unu niile. Ka e mekwa unu baptizim n'aha Jisos Kraist, maka mgbaghara mmehie unu. Unu ga-anatakwa onyinye nke Mmuo Nso. 39 Nkwa a diri unu na umu umu unu na mmadu niile no n'ebe di anya, dikwara ndi niile Onyenwe anyi Chineke ga-akpo ka ha biakwute ya." 40 O jiri otutu okwu ndi ozo gbaa ama, ma duokwa ha odu si, "Sitenu n'etiti ogbo a joro njo zoputa onwe unu." 41 E mere ndi nabatara okwu ya baptizim, ha di ihe ruru puku mmadu ato, a gunyere n'onuogugu ha. 42 Ha nyefere onwe ha n'ozizi nke ndi ozi, ya na ife ofufe na inyawa

achicha nakwa ikpe ekpere. **43** Onye ọbụla n'ime ha jupụtara na egwu, n'ihl na ndi ozi na-arụ otutu ọrụ ebube, na ihe iribama di iche iche. **44** Ndi niile kwere ekwe nokotara onu, nwekokwaa ihe niile onu. **45** Ha rere ihe ha nwere na nke ha kpata, kenye onye ọbula dika mkpa ya siri di. **46** Ha gara n'ihu na-ezukota n'ulonso ukwu ikpe ekpere kwa ubochi. Ha na-erikokwa nri n'ulo ha, n'obi onu na ekele. **47** Dika ha gara n'ihu na-eto Chineke, ha nwetara ihuoma n'aka ndi mmadu. Onyenwe anyi na-atukwasikwara ha ndi a na-azoputa kwa ubochi.

3 Otu ubochi Pita na Jon na-aga n'ulonso ukwu ikpe ekpere n'oge ekpere n'elekere ato nke ehilie. **2** Ma otu nwoke dara ngwurọ site n'afọ nne ya ka a na-ebute n'onu uto ama nke ulonso ukwu ahụ ubochi niile ka o na-arịo ndi na-aba n'ime ulonso ukwu ahụ ariri. Aha onu uto ama ahụ bu onu uto ama oma. **3** Mgbe o huru Pita na Jon ka ha na-achọ jba n'ulonso ukwu ahụ, o bidoro iri ha ariri. **4** Ma Pita na Jon legidere ya anya, Pita siri, "Lee anyi anya." **5** O legidere ha anya chee na ha ga-enye ya onyinye. **6** Ma Pita siri, "Enweghi m olaocha maobu olaedo ma ihe m nwere ka m na-enye gi. N'aha Jisos Kraist onye Nazaret bilie oto gawa ije." **7** O jidere ya aka n'aka nri ya, nyere ya aka selite ya elu, ngwangwa, ukwu ya na nkwonko nke akwara ukwu ya nwetara ike. **8** O wuliri elu n'ukwu ya, bido iga ije. O soro ha baa n'ulonso ukwu ahụ, ya na-aga, ya ana-awuli elu, na-etokwa Chineke. **9** Mmadu niile huru ya ka o na-agahari na-eto Chineke, **10** ha ghotara na o bu ya bu onye ahụ na-anọ n'onu uto ama ulonso ukwu ahụ, nke a na-akpo onu uto ama oma na-arịo ariri. O gbagwojuru ha anya nke ukwu, gbagwa ha ghari ihe mere ya. **11** Ma di ka o jidere Pita na Jon aka, ndi mmadu niile jiri mgbagwoju anya gbara oso bjakwute ha n'akuku ulonso ahụ ebe a na-akpo mgbe ulo Solomon. **12** Mgbe Pita huru nke a, o gwara igwe mmadu ahụ, "Ndi Izrel, gini mere ihe a ji eju unu anya? Gini mere unu ji ele anyi anya dika a ga-asị na o bu site n'ike nke anyi maobu n'idi nsọ anyi ka anyi jiri mee ka nwoke a gawa ije? **13** Chineke nke Ebrahim, nke Aizik na nke Jekob, Chineke nke nna anyi ha,

ebuliela onye na-ejere ya ozi, bu Jisos elu, onye unu nyefere ka e gbuo, ma gonarika ya n'ihu Paillet, n'agbanyeghi na o kpebiri ihapu ya ka o laa. **14** Unu gonariri onye ahụ di nsọ burukwa onye ezi omume, ma rịo ka a hapuru unu ogbu mmadu. **15** Unu gburu onye ahụ na-enye ndu, ma Chineke akpolitela ya site n'onwu. Anyi bu ndi akaebe ihe ndi a. **16** O bu site n'okwukwe n'aha ya, o bu aha ya naani mere nwoke a ka o di ike onye nke unu na-ahụ ma marakwa. Okwukwe n'ime Jisos mere ka ahụ ya zuo oke n'ihu unu niile. **17** "Ugbu a umunna m, amaara m na unu kpara agwa na-amaghi ama, dika ndi ndu unu sikwara kpa. **18** Ma Chineke siri otu a mezuo ihe o kwuru site n'onu ndi amuma niile na Kraist ya aghaghi ihu ahulu. **19** Ya mere, chegharjanu ugbu a ma loghachikwutekwanu Chineke, ka e nwee ike ihichapu mmehie unu, **20** ka enyeka unu ntute nke ime mmuo nke sitere n'ihu Onyenwe anyi, ma zitekwa unu Kraist ahụ, bu onye ahoputara nye unu, nke bu Jisos. **21** Onye eluigwe na-aghaghi inabata tutu ruo oge ahụ Chineke ga-eweghachi ihe niile n'onodu ha, dika o kwere na nkwa n'ogologo oge gara aga site n'onu ndi amuma ya di nsọ. (aiōn g165) **22** Mosis siri, 'Onyenwe anyi bu Chineke ga-eme ka onye amuma ga-adị ka m biliere unu site n'etiti umu nne unu, unu aghaghi ige nti n'ihie niile o ga-agwa unu. **23** Onye obula juru ige onye amuma ahụ nti, ka a ga-ekewapu kpankpan site n'etiti ndi ya ma bibiekwa ya.' **24** "N'ezie ndi amuma niile site na Samuel na ndi oto so ya n'azu, bukwara amuma banyere ubochi ndi a. **25** Ma unu bu ndi nketa nke ndi amuma, nakwa nke ogbugba ndu ahụ Chineke na nna nna unu gbara, mgbe o gwara Ebrahim, 'Site na mkpuru gi ka a ga-agozi mba niile nke uwa.' **26** Mgbe Chineke kpilitere onyeozu ya, o buuru uto zitere unu ya, ka o gozie unu site n'ime ka onye obula n'ime unu chegharja site n'uto oto ya."

4 Mgbe ha no na-agwa ndi mmadu ahụ okwu, ndi nchaja na onyeisi ndi agha na-eche ulonso ukwu ahụ na ndi Sadusi bjakwute ha. **2** Ha were oke iwe n'ihl na ha na-ezi ndi mmadu ihe, na-ekwusakwa na n'ime Jisos ka mbilite

n'onwu nke ndi nwuru anwu di. 3 Ha jidere ha banyere ihe ahụ anyị hụrụ na nke anyị nuru." 21 tinye ha n'ulo mkporo, ruo n'echi ya. N'ihina oge e jidere ha bu n'oge uhuruchi. 4 Ma otutu ndi nuru okwu ahụ kwenyere. Onuogugu ha ruru ihe di ka puku mmadu ise. 5 N'echi ya, ndi na-achị achị, na ndi okenye na ndi ozizi iwu zukoro na Jerusalem. 6 Onyeisi nchujaja bu Anas nọ n'ebe ahụ, na Kaifas na Jon na Alegzanda, na ndi ozo bu ndi ikwu onyeisi nchujaja. 7 Mgbe ha kpọtutara ha n'etiti ha, ha juru ha, "O bu site n'ike onye, na site n'aha onye, ka unu ji mee ihe a?" 8 N'oge ahụ, Pita juputara na Mmuo Nso. O gwara ha, "Unu ndi na-achị ala anyi, na ndi okenye. 9 O buru na unu kpọtutara anyi ichoputa otu nwoke ngwuro a si buru onye ahụ di mma maobu otu e si gwoo ya, 10 ya mere maranu nke a, unu na ndi Izrel niile, a gworo nwoke a guzo n'etiti unu site n'aha Jisos Kraist onye Nazaret, onye unu kpogidere n'obe, ma Chineke kpolitere ya site n'onwu. 11 Jisos a bu "nkume ahụ unu ndi na-ewu ulo juru, nke ghororo nkume isi ntala ulo." 12 Nzoputa adighi n'ime onye obula ozo, n'ihina o nweghi aha ozo e nyere n'etiti mmadu n'okpuru eluigwe nke e nwere ike isite na ya zoputa anyi." 13 Mgbe ha huru nkwa okwu Pita na Jon, na-atughị ujo, ma choputakwa na ha bu ndi mmadu nkiti, na ndi a na-azughị n'ulo akwukwo, o juru ha anya. Ma ha ghotara na ha bu ndi ha na Jisos nokoro. 14 Ma mgbe ha huru nwoke ahụ a gworo, ka o guzo n'akuku ha, ha enweghi okwu obula ha nwere ikwu megide nke a. 15 Ha nyere iwu ka ha si n'uloikpe ahụ puo, ma bido igba izu n'etiti onwe ha banyere nke a. 16 Ha na-asị, "Gini ka anyi ga-eme ndi a? Anyi apughị igo ago na ha ruru oru iribama puru iche. Ndi niile bi na Jerusalem maara ihe banyere nke a. 17 Ma jji mee ka akuko oru ebube a hapu igbasa ruo otutu mmadu nti, ka anyi doo ha aka na nti ka ha ghara igwa onye obula okwu banyere aha nwoke a." 18 Ha kporo ha nye ha iwu ka ha kwusi ikwu okwu maobu izi ihe n'aha Jisos. 19 Ma Pita na Jon zara si ha, "Kpeenu ikpe a n'onwe unu, maobu ihe ziri ezi n'anya Chineke ige unu nti karija ige Chineke nti? 20 N'ihina o bu ihe rara ahụ na anyi ga-akwusi ikwu okwu banyere ihe ahụ anyi huru na nke anyi nuru." 21 Mgbe ha batuchara ha mba, ha hapuru ha ka ha laa. O nweghi uzo obula ha ga-esi taa ha ahuru n'ihina na mmadu niile no na-eto Chineke n'ihina ihe a mere. 22 N'ihina na nwoke a gworo n'uzo di ebube agafeela iri afro ano. 23 Mgbe ha hapuru ha, ha lara koro ndi ibe ha ihe ndiisi nchujaja na ndi okenye gwara ha. 24 Mgbe ha nuru nke a, ha niile ji otu obi welie olu ha kpokuo Chineke, si, "Gi, Onye kachasi ihe niile elu, bu Onyenwe anyi, gi onwe gi kere eluigwe na uwa, na oke osimiri, na ihe niile di n'ime ha. 25 O bu gi sitere n'aka Mmuo Nso site n'onu nna anyi Devid, onye na-ejere gi ozi, si: "Gini mere mba niile ji eme oke mkpotu? Gini mere ndi mmadu ji na-apia opipia nke na-abaghị uru? 26 Ndi eze nke uwa na-eguzokwa onwe ha, ndi na-achị achị na-agbakotakwa, imegide Onyenwe anyi na imegide Onye ya e tere mmanu." 27 N'ezie n'obodo a, Herod na Pontios Paillet, na ndi mba ozo, nakwa ndi Izrel ezukotala imegide onye nso ahụ na-ejere gi ozi, bu Jisos, onye i tere mmanu, 28 ha mere ihe i jiri ike gi na uche gi kwuo na ha aghaghị imezu. 29 Ugbu a, Onyenwe anyi, lee iba mba ha ma nye ndi ohu gi ike jji gbasaa ozi gi na-atughị egwu obula. 30 Setipu aka gi gwoo ndi orja ma ruo otutu oru ebube na oru iribama site n'aha onye nso ahụ na-ejere gi ozi bu Jisos." 31 Mgbe ha kpesiri ekpere, ulo ahụ ha zukoro n'ime ya mara jijiji. Ha juputara na Mmuo Nso, ma jiri nkwa okwu kwusaakwa okwu Chineke. 32 Ndi niile kwere ekwe nwere otu obi n'otu mkpuruobi. O nweghi onye obula gurui ihe obula o nwere dika nke aka ya, kama ha mere ka onye obula n'ime ha keta oke n'ihe ibe ya nwere. 33 Ndi ozi sitere n'ike gaa n'ihu na-agba ama banyere mbilite n'onwu Onyenwe anyi Jisos, oke amara bakwaara ha niile uba. 34 O nweghi onye mkpa kpara n'ime ha, n'ihina na site n'oge ruo n'oge, ndi nwere ala maobu ulo na-ere ha, ma wetakwa ego ha retara na ha, 35 nye ndi ozi, a na-ekekwa ya nye onye obula di ka mkpa ya si di. 36 Josef onye ikwu Livayi, onye sitere na Saipros, onye ndi ozi na-akpo Banabas (nke putara "nwa nke nkasiobi"). 37

O rere ala o nwere, weta ego ya, ma togbọ ya n'ụkwụ ndị ozi.

5 Ma otu nwoke a na-akpọ Ananayas na nwunye ya bụ Safaira rekwara ala nke ha. **2** Na nkwekorịta ya na nwunye ya, o zoro ụfọdụ ego site n'ego ha retara n'ala ha ahụ, weta nke fọdurụ bja togbọ n'ụkwụ ndị ozi. **3** Pita sịrị, “Ananayas, gini mere ekwensu jiri juputa obi gi mee ka i ghaara mmụọ nsọ ụgha mgbe i zopuuru onwe gi ego site n'ime ego i retara n'ala gi? **4** O bughị gi nwe ala ahụ tupu e ree ya? Mgbe e rechara ya, ego e retara ya o bughị nke gi, iji mee ka i choro? Gini mere i ji chee echiche ime ihe di otu a? O bughị mmadụ ka i ghaara ụgha kama o bụ Chineke.” **5** Mgbe Ananayas nuru okwu ndi a, o dara n'ala nwuo, egwu jidekwara ndi niile nuru ihe mere. **6** Umụ okorobia ndi no ebe ahụ batara jiri akwa kee ozu ya bupu ya ga lie. **7** Mgbe ihe dika awa ato gasiri, nwunye ya batakwara, ma o matabeghi ihe mere di ya. **8** Pita juru ya, gwa m, “o bu ego ole a ka gi na di gi retara ala ahụ?” O siri, “E, o bu ego ole ahụ ka anyi retara ya.” **9** Pita siri ya, “Gini mere unu jiri kpebie inwa Mmuo nke Onyenwe anyi onwunwa? Gee ntị, nzo ukwu ndi buuru di gi gaa lie no n'onu uzo. Ha ga-ebupukwa gi.” **10** N'otu oge ahụ o dara n'ala n'ukwu ya, nwuo, umu okorobia ahụ liri di ya batakwara choputa na o nwuola, buru ya puo gaa lie ya n'akuku di ya. **11** Oke egwu turu nzuko ahụ niile, tukwa ndi niile nuru akuko banyere ihe ndi a. **12** Ndi ozi ahụ rukwara oru ebube na oru iribama di ukwu n'etiti ndi mmadu. Ha niile na-ezuko na mgbe ulo Solomon. **13** O nweghi onye obula kwere iso ha ozo, n'agbanyeghi na otutu mmadu na-asopuru ha. **14** Ma otu o di, otutu ndi nwoke na ndi nwanyi kwere n'Onyenwe anyi sonyere ha. **15** N'ih i nke a, ndi mmadu buputara ndi oria n'okporouzo nibe ha n'ute na ihe ndina, ka o ga-abu mgbe Pita na-agafe onyinyo ya ga-adakwasị ụfọdụ n'ime ha. **16** Igwe mmadu zukotara site n'obodo ndi di Jerusalem gburugburu. Ha butekwara ndi nri nri, na ndi mmuọ na-adighi ocha na-enye nsogbu, a gwokwara ha niile. **17** Mgbe ahụ onyeisi nchujaja na ndi otu ya so n'otu ndi

Sadusi ka ekworo juputara obi. **18** Ha jidere ndi ozi a tuba ha n'ulo mkporo nke oha mmadu. **19** Ma n'oge abali mmuọ ozi Onyenwe anyi meghere onu uzo ulo mkporo ahụ kpoputa ha si, **20** “Gaanu, guzoronu n'ulonso ukwu ahụ gwa ndi mmadu ozi niile nke ndi ohuru a.” **21** Mgbe ha nuru nke a, n'isi ututu, ha banyere n'ulonso ukwu malite izi ihe. Ma mgbe onyeisi nchujaja na ndi soo ya bjarutere, ha kporo nzuko ndi Sanhedrin nke bu ogbako jikotara ndi okenye Izrel niile. Ha zipuru ozi ka e site n'ulo mkporo kputa ha. **22** Ma mgbe ndi ahụ ha zipuru ruru n'ulo mkporo, ha ahughi ndi ozi ahụ. Ha loghachiri azu koro ndi ogbako ahụ ihe ha huru, **23** “Anyi huru ka a kpochiziri ulo mkporo ahụ nke oma, ndi nche guzokwa n'onu uzo ya. Ma mgbe anyi meghere ulo mkporo ahụ, anyi ahughi onye obula n'ime ya.” **24** Mgbe onyeisi ndi agha na-eche ulonso ukwu na ndisi nchujaja nuru okwu ndi a, o gbara ha ghari, ha na-eche ihe nke a ga-aputa. **25** N'otu oge ahụ, otu onye gbatara gwa ha, “Leenu! Ndi ahụ unu tubara n'ulo mkporo guzo ugbu a n'ime ulonso ukwu na-ezi ndi mmadu ihe.” **26** Ngwangwa, onyeisi agha na ndi agha ya gara n'ulonso ahụ jide ndi ozi ahụ ma kputa ha, ma ha ejighi ike mee nke a n'ih i na ha turu egwu na ndi mmadu ga-atu ha nkume. **27** Mgbe a kputara ha, e mere ka ha guzoro n'ihu ogbako ndi Sanhedrin, onyeisi nchujaja juru ha ajuju, **28** si, “O bu anyi adoghi unu aka na ntị ka unu kwusi ikuzi ihe n'aha a; ma unu emeela ka ozizi unu juputa Jerusalem niile kpebiekwa ime ka obara nwoke a diri anyi n'isi.” **29** Pita na ndi ozi ndi ozo zara si, “Anyi ga-erubere Chineke isi o bughị mmadu. **30** Chineke nna nna anyi a kpolitela Jisọs site n'onwu bu onye ahụ unu gburu site n'ikpogide ya n'elu osisi. **31** Chineke ebuliela ya elu n'aka nri nke ya onwe ya di ka Okpara eze na Onye nzoputa, ka o nwee ike inye ndi Izrel niile ncheghari na mgbaghara mmehie. **32** Anyi bu ndi ama nke ihe ndi a, Mmuo Nso onye Chineke nyere ndi na-erubere ya isi bukwa onyeama.” **33** Mgbe ha nuru nke a, o gbawara ha obi, ha choo igbu ha. **34** Ma otu onye n'ime ha bu onye Farisii, burukwa onye

ozizi iwu a na-asopuru, aha ya bu Gamaliel, biliri oto n'etiti ogbako ahụ, nye iwu ka a kpopu ndi ozi ahụ n'ezị nwa oge nta. 35 O siri ha, "Ndi Izrel, leziekwani anya nke oma ihe unu na-achọ ime ndi a. 36 N'oge gara aga Teodas putara na-egosi na ya bu onye puru iche, ihe dika nari mmadu anọ sokwara ya, mgbe e gburu ya, ndi niile sooro ya gbasasiri ihe niile a kwusikwa. 37 Mgbe nke ya gasiri, Judas onye Galili putakwara gosi onwe ya n'oge a na-agu onuogugu mmadu, o nwetakwara ndi sooro ya. Mgbe e gbukwara ya, ndi niile na-eso ya gbasasiri. 38 Ya mere, agwa m unu, hapunu ndi a ka ha laara onwe ha. N'ihu na o buru na oru ha bu oru mmadu, o ga-akwusi mgbe na-adighi anya. 39 Ma o buru na o sitere n'aka Chineke, unu agaghị enwe ike ikwusi ndi ikom ndi a, unu ga-achoputa naani na unu na-aluso Chineke ogu." 40 Ogbako ahụ nabatara ndumodu ya. Ha kporo ndi ozi ahụ pia ha ihe, nyekwa ha iwu ka ha kwusi ikwu okwu n'aha Jisos, hapukwa ha ka ha laa. 41 Mgbe ha hapuru ogbako ahụ, ha na-anuri onu n'ihu na-agunyere ha na ndi kwesiri inara mkpari n'ihu aha ya. 42 Ubochi niile, n'ime ulonso ukwu ma n'ulo ndi mmadu ha na-akuzi ma na-ekwusa ozioma na Jisos bu Kraist ahụ.

6 N'oge ahụ mgbe onuogugu ndi na-eso uzọ ya bidoro imuba, ndi Juu na-asu asusu Griik mere mkpesa megide ndi Juu na-asu asusu Hibru n'ihu na a na-elefu ndi inyom ha, ndi di ha nwuru anwu anya na nri a na-eke kwa ubochi. 2 N'ihu nke a, ndi ozi iri na abuo ahụ kporo ogbako ndi niile na-eso uzọ ya si, "O zighi ezi na anyi ga-ahapu ikwusa ozioma Chineke bido na-eke nri. 3 Umunna anyi, sitenu n'etiti unu hoputa ndi ikom asaa ndi a na-agbara ezi ama na ha juputara na Mmuo Nso na amamihe. Anyi ga-enyefe ha oru a n'aka. 4 Ebe anyi onwe anyi, ga-enyefe onwe anyi n'oru ikpe ekpere, na oru niile metutara izisa ozioma." 5 Mmadu niile nabatara atumatu a nke oma. Ha hoputara Stivin, nwoke juputara n'okwukwe na Mmuo Nso. Ha hoputakwara Filip, Prokoros, Nikano, Timon, Pamenas na Nikolas, onye Antiok na-eso uzọ ofufe ndi Juu. 6 Ha chere mmadu ndi a n'ihu ndi ozi, ndi kpeere

ha ekpere, bikwasikwa ha aka n'isi. 7 Okwu Chineke gbasara nnoo. Onuogugu ndi na-eso uzọ ya na Jerusalem bakwara uba. N'oge a, otutu ndi nchujaja nabatara na-erubekwa isi n'okwukwe. 8 Ugbu a, Stivin, nwoke juputara n'amara na n'ike Chineke ruru otutu oru ebube na oru iribama di ukwu n'etiti ndi mmadu. 9 Mgbe ahụ ufodu ndi Juu si n'ulo nzuko nke ndi nweere onwe ha (di ka e si akpo ya), na nke ndi Sirini na Alegzandria nakwa ndi ozọ sitere na mpaghara Silisia na Eshia. Ha na Stivin malitere irughari aka. 10 Ma ha enweghi ike iguzogide amamihe na ike nke Mmuo Nso nke o ji ekwu okwu. 11 Mgbe ahụ, ha ji uzọ nzuzo kpalie ufodu ndi ikom ka ha si, "Anyi nuru ka o na-ekwujo Mosis na Chineke." 12 Ha kpasuru ndi mmadu, ma ndi okenye ma ndi ozizi iwu. Ha bjakwutere ya jide ya, kporu ya gaa na nnoo ulo ikpe. 13 Ha kpotakwara ndi biara gbaa ama ugha megide ya si, "Oge niile ka nwoke a na-ekwu okwu ojuo banyere ebe a di nso na iwu anyi. 14 Anyi nuru ka o kwuru, na Jisos onye Nazaret a ga-akwatu ulo a, gbanwekwa omenaala Mosis nyere anyi." 15 Ndi niile no n'ulo ikpe ahụ legidere ya anya. Ha huru ihu ya ka o na-enwu di ka ihu mmuo ozi.

7 Onyeisi nchujaja siri ya, "I nuru ihe ndi a, o bu eziokwu?" 2 O siri, "Umunna m na ndi nna, geenu m nti. Chineke onye di ebube gosiri nna nna anyi Ebrahim onwe ya mgbe o no na Mesopotamia, tupu o gaa biri na Haran. 3 O gwara ya, 'Site n'obodo gi na n'etiti ndi ikwu gi puo, gaa n'ala m ga-egosi gi.' 4 "Ya mere, o sitere n'obodo ndi Kaldia puo, gaa biri na Haran. Mgbe nna ya nwuru, Chineke zitere ya n'ala a ebe unu bi ugbu a. 5 O nyeghi ya ihe nketa n'ebe a, o buladi ihe ruru otu nzo ukwu. Ma o kwere ya nkwa na o ga-enye ya na umu umu ya ala ahụ ka o buru nke ha, n'agbanyeghi na o mutaghi nwa. 6 Ma Chineke gwara ya otu a, na, 'Umu umu ya ga-ebi dika ndi obia n'ala na-abughi nke ha, ndi ga-eji ha mere ohu, ma mejookwa ha nari afo anọ. 7 Mana aga m ata mba ahụ ha na-efe dika ohu ahuhu.' Chineke kwukwara si, 'Mgbe nke a gasiri, ha ga-esi na mba ahụ puta, bja fee m ofufe n'ebe a.' 8 O

nyere ya oğbugba ndụ nke obibi ugwu. Ebrahim mụrụ Aizik bie ya ugwu n'ụbọchị nke asatọ. Aizik amụta Jekọb, Jekọb amụta ndiisi ebo iri na abụọ nke Izrel. 9 "N'ih i na ndi nna ochie ahụ nwere ekworo n'ebe Josef nọ. Ha resi ya ndi Ijipt dika ohu. Ma Chineke nonyeere ya, 10 zoputa ya na mkpagbu ya niile, mee ka o nwee ihuoma na amamihe n'ihu Fero eze Ijipt. Onye mere ya onye ochichị n'ala Ijipt na onye nlekota nke ezinaulo ya niile. 11 "N'oge ahụ, unwu dara n'ala Ijipt na n'ala Kenan. Unwu a wetara ahuhu di ukwu. Nna nna anyi ha enwekwaghị ike ichota nri. 12 Ma mgbe Jekob nuru na nri oka di n'ala Ijipt, o zipuru nna nna anyi ha ka ha gaa njem mbu ha n'Ijipt. Nke a bu oge nke mbu ha na-aga Ijipt. 13 Mgbe ha gara Ijipt nke ugboro abuo, Josef mere ka umunne ya mata ya, Fero matakara umunne Josef. 14 Mgbe ahụ, Josef ziri ozi ka a kpota nna ya bu Jekob na ndi ikwu ya, ndi di iri mmadu asaa na ise ka ha biakwute ya. 15 Jekob gara Ijipt. Ebe ahụ ka ya na nna nna anyi ha nokwa nwuo. 16 E budatara ozu ha na Shekem, ebe e liri ha n'ili nke Ebrahim jiri ego olocha zuta n'aka umu Hamo n'ala Shekem. 17 "Ma mgbe oge ahụ Chineke kwere Ebrahim na nkwa na-abiaru nso, ndi Izrel no n'Ijipt mubara nke ukwu, 18 ruo mgbe eze ozọ nke na-amaghị Josef, bidoro ichi ochichị n'ala Ijipt. 19 O megburu ndi agburu anyi, kpagbukwaa ha. Manye ndi nna nna anyi ha ka ha tufuo umu ohuru ha, ka ha ghara idi ndu. 20 "O bu n'oge a ka a muru Mosis, o mara mma nke ukwu n'anya Chineke. A zuru ya naani onwa ato n'ulo nna ya. 21 Mgbe e tufuru ya, ada Fero kporo ya, zuo ya di ka nwa nwoke nke aka ya. 22 A zuru Mosis n'amamihe niile nke ndi Ijipt, o buru dike n'okwu na n'oru itunanya. 23 "Mgbe o gara iri afọ anọ, o batara ya n'uche iga ileta umunna ya ndi Izrel. 24 Mgbe o huru otu onye n'ime ha nke onye Ijipt na-emegide ya, o lutara ya ogu, botakwara ya obo site n'igbu onye Ijipt ahụ. 25 Mosis chere na umunna ya ga-aghota na Chineke akpolutela ya isite n'aka ya naputa ha. Ma ha aghotaghị. 26 N'ubochi ozọ sonu, Mosis huru umunna ya ndi Izrel abuo ka ha na-alu ogu. O gbaliri ime

ka udo diri n'etiti ha, si, 'Unu bu umunna, gini mere unu ji emejorita onwe unu?' 27 "Ma nwoke ahụ nke na-emegbu nwanna ya nupuru ya si, 'Onye mere gi onyeisi na onye ikpe n'etiti anyi? 28 I na-achọ igbu m di ka i si gbuo onye Ijipt unyaahu?' 29 Mgbe o nuru nke a, Mosis gbara oso, gaa biri di ka obia n'ala Midia. N'ebe ahụ ka o no muta umu nwoke abuo. 30 "Mgbe iri afọ anọ gafere, e mere ka Mosis hu mmuo ozi n'oku na-ere ohia di nozara, n'akuku Ugwu Sainai. 31 Ma mgbe o huru nke a, o juru ya anya. Di ka o na-agaru nso ka o leruo ya anya, o nuru olu Onyenwe anyi ka o dara, si, 32 'Abu m Chineke nna nna gi ha. Chineke nke Ebrahim, nke Aizik na nke Jekob.' Ujo mere ka Mosis maa jijiji, na o nweghi ike ilegide ya anya. 33 "Ma Onyenwe anyi gwara ya, 'Yipu akpukpukwu gi. N'ih i na ebe ahụ i guzo bu ala di nso. 34 Ahula m otu e si akpagbu ndi m no n'ala Ijipt. Anula m isu ude ha biakwa izoputa ha. Ugbu a bia, aga m ezighachi gi n'Ijipt.' 35 "O bu otu Mosis ahụ ha juru aju, mgbe ha siri, 'Onye mere gi onyeisi na onye ikpe?' O bukwa ya ka Chineke zigara i bu onyeisi na onye nnaputa ha, site n'inyeaka mmuo ozi ahụ mere ka o hu ya n'ohia ahụ. 36 O duuru ha puta mgbe o rusiri oru ebube na ihe iribama di iche iche n'ala Ijipt, na n'Osimiri Uhie na nozara iri afọ anọ. 37 "Onye a bu Mosis ahụ gwara umu Izrel, si, 'Chineke ga-eme ka onye amuma nke di ka m, biliere unu site n'etiti umunne unu.' 38 Ya onwe ya no n'ogbakọ n'ozara, ya na mmuo ozi ahụ gwara ya okwu n'Ugwu Sainai, na nna nna anyi ha; ebe o natakara okwu di ndu inye anyi. 39 "Ma nna nna anyi ha juru irubere ya isi. Kama ha nupuru ya n'akuku, ma tugharja laghachi azu n'Ijipt n'obi ha, 40 na-asị Eron, 'Meere anyi chi, ndi nke ga-edu anyi, n'ih i na anyi amaghị ihe mere nwoke a bu Mosis, onye sitere n'ala Ijipt duputa anyi.' 41 Ha kpuru onwe ha arusi nke oyiyi nwa ehi, ha butere ihe ichu aja nye ya. Ha nuriri onu n'oru nke aka ha. 42 Ma Chineke chepuru ihu ya site n'ebe ha no. O rara ha nye ikpere usuu ihe di n'elugwe. Nke a dabara n'ihe e dere n'akwukwo ndi amuma, "Unu ulo Izrel, unu o wetara m onyinye anu e gburu egbu ka

o di aja unu chụrụ m iri afo anọ unu nọro n'ozara? 43 Unu buliri ụlọ ikwu nke Mọlọk na kpakpando nke chi unu bu Refan, bu arusi ndi ahụ unu mere ikpo isiala nye ha. Ya mere, aga m ewezuga unu, burukwa unu gaa n'ofe obodo Babilon.' 44 "Ndi nna nna anyi ha nwere ụlọ ikwu nke iwu ogbugba ndu n'ozara. E mere ya site na ntuziaka na usoro ihe atụ Chineke gosiri Mosis. 45 Mgbe Joshua duuru nna nna anyi ha nweta ala ndi mba ozọ ndi Chineke chupuru. E butekwara igbe ogbugba ndu a n'ala ahụ. O nogidekwara n'ala ahụ tutu ruo n'oge Devid. 46 Onye chotara ihuoma n'ebe Chineke nọ, ma rịọ ka o wuore Chineke nke Jekob ebe obibi. 47 Ma o bu Solomon wuru ya ụlọ ahụ. 48 "Otu o di, Onye kachasi ihe niile elu adighi ebi n'ulo e ji aka wuo, dika onye amuma kwuru, 49 "Eluigwe bu ocheeze m. Uwa bukwa ebe mgbakwasị ukwu m. Udi ụlọ di ahaa ka unu ga-ewuru m? Maobu ebee ka ebe izuike m ga-adji? Ka Onyenwe anyi kwuru. 50 O bughị aka m mere ihe ndi a niile?" 51 "Unu ndi isiike! Ndi obi ha, na nti ha kpochiri akpochi inu ihe. Ndi na-aju inabata Mmuo Nso dika nna nna unu ha mere. 52 O di onye amuma ndi nna unu ha na-akpogbughi? Ha gburu o buladi ndi buru amuma banyere obibia nke onye ezi omume ahụ, ma ugbu a unu bu ndi raara ya nye ma gbukwaa ya. 53 Unu bu ndi natara iwu Chineke dika e nyere ya site n'aka ndi mmuo ozi, ma unu edebeghi ya." 54 Mgbe ha nuru ihe ndi a, iwe were ha nke ukwu. Ha tara ikikere eze n'iwe na n'onuma n'ebe o no. 55 Ma ebe o juputara na Mmuo Nso, o lere anya n'eluigwe hu ebube Chineke. O hukwara Jisos ka o guzoro n'aka nri Chineke. 56 O siri, "Lee, ana m ahụ ka eluigwe meghere, hukwa Nwa nke Mmadu ka o na-eguzo n'aka nri Chineke." 57 Ha mere uzu di ukwu, were mkpisiaka ha ruchi nti ha. Ha niile gbara osọ gaa nukwasị ya, 58 dokpuru ya puo n'azu obodo malite itu ya nkume. N'oge a, ndi akaebe wusara uwe ha n'ukwu otu nwokorobia a na-akpo Sol. 59 Mgbe ha na-atu Stivin nkume ahụ, o kpere ekpere, "Onyenwe anyi Jisos, nara mmuo m." 60 O gburu ikpere n'ala werekwa oke olu tie mkpu, "Onyenwe anyi, biko agunyekwarala ha

mmehie nke a!" Mgbe o kwusiri nke a, o dara n'ala nwuo.

8 Sol kwenyere ka e gbuo ya. N'ubochi ahụ, oke mkpagbu bidoro megide nzuko di na Jerusalem. Ndi niile kwere ekwe, ma ewezuga ndi ozi n'onwe ha gbasasiri n'ala Judia na Sameria. 2 Ndi ikom, ndi na-atu egwu Chineke, bjara buru ozu Stivin gaa lie ya. Ha ruru uju nke ukwu n'ihia ya. 3 Ma Sol bidoro ila nzuko n'iyi. O na-abanye site n'ulo ga n'ulo ndi kwere ekwe na-adoputa ha, nwoke na nwanyi, tinye ha n'ulo mkporo. 4 Ndi ahụ a chusasiri zisara ozioma n'ebe niile ha gbagara. 5 Filip gara n'otu obodo di na Sameria kwusaara ndi no n'ebe ahụ ihe banyere Kraist. 6 Igwe mmadu gere nti n'ihe Filip na-ekwu n'ihia na ha huru oru iribama o ruru. 7 Mmuo ndi ahụ na-adighi ocha ji iti mkpu site n'ime otutu mmadu puta. O gwokwara otutu ndi ahụ ha kponwuru akponwu na ndi ngwuro. 8 N'ihia ya, onu di ukwu juputara n'obodo ahụ. 9 Ugbu a, kemgbe otutu oge gara aga, otu nwoke aha ya bu Saimon bu onye mgbaasi. O jirila mgbaasi ya mee otutu ihe turu ndi niile bi n'obodo Sameria n'anya. O na-anyakwa isi na ya bu onye di ukwu. 10 Onye obula, ma onye ukwu ma onye nta, na-ege ya nti na-asikwa "Nwoke a bu ike Chineke ahụ a na-akpo Ike di ukwu." 11 Ha na-ege ya nti oge niile n'ihia na o na-eji ike mgbaasi ya name ihe juru ha anya. 12 Ma mgbe ha kwenyere n'ozioama Filip dika o na-ekwusa ihe banyere ozioma alaeze Chineke na aha Jisos Kraist, e mere ha baptizim, ma nwoke ma nwanyi ha. 13 Saimon kwerekwara otu aka ahụ. Mgbe e mechara ya baptizim, o bidoro iso Filip na-agaghari n'ihia ihe iribama na oru ebube niile Filip ruru, turu ya n'anya nke ukwu. 14 Mgbe ndi ozi no na Jerusalem nuru na ndi Sameria anabatala okwu nke Chineke, ha zigaara ha Pita na Jon. 15 Mgbe ha bjaruru, ha kpere ekpere ka ha nata Mmuo Nso. 16 N'ihia na Mmuo Nso abiakwasibeghi onye obula n'ime ha, kama ihe e mere ha bu baptizim n'aha Onyenwe anyi Jisos. 17 Mgbe Pita na Jon bikwasiri ha aka n'isi, ha natara Mmuo Nso. 18 Mgbe Saimon huru na a na-enye Mmuo Nso naani site n'aka ndi ozi

bikwasiri ha n'isi, o chere ha ego n'ihu, 19 si, "nyekwanu m ike a. Ka onye obula m bikwasiri aka n'isi nata Mmuo Nso." 20 Ma Pita siri, "Gi na ego gi laakwa n'iyi. N'ihu na i chere na i ga-eji ego zuta onyinye Chineke. 21 I nweghi oke maobu ihe nketa n'oru a, n'ihu na obi gi ezighi ezi n'ihu Chineke. 22 Si n'ajo omume gi chegharia, rjo Onyenwe anyi arirjo ma eleghi anya o ga-agbaghara gi echiche ojoo niile nke obi gi. 23 N'ihu na ahuru m na i juputara n'obi ilu na i nokwa n'agbu nke ajo omume." 24 Saimon zara Pita si, "Biko, kpee ekpere rjoro m Chineke, ka ihe ndi a niile i kwuru, hapu ibiakwasim." 25 Mgbe ha gbachara akaebe, ma kwusaakwa okwu nke Onyenwe anyi, ha loghachiri Jerusalem. Ma mgbe ha na-ala ha zisara ozioma n'otutu obodo ndi Sameria. 26 Mgbe ahụ mmuo ozi Onyenwe anyi gwara Filip si, "Gaa na ndida, n'uzo ozara nke siri Jerusalem gawa Gaza, uzo ahụ bu uzo ozara." 27 O biliri gawa. Mgbe ahụ, otu onye Itiopia bu onye onozu, burukwa onyeisi ozi di mkpa, onye na-eche akụ nke Kandis, eze nwanji ndi Itiopia, gara Jerusalem ife Chineke. 28 Mgbe o na-ala, o noduru ala n'ugbala ya, nke inyinya na-adokpughari, na-agu akwukwo Ajzaya onye amuma. 29 Mmuo Nso gwara Filip, "Gaa ugbu ahụ nso, sonyekwara ya." 30 Filip gara nso, nukwa ka o na-agu akwukwo Ajzaya onye amuma. O siri, "I na-aghota ihe i na-agu?" 31 O siri, "M ga-esi anaah ghotu, ma mmadu ezighi m?" O rjoro Filip ka o rigota n'ugbala ahụ, soro ya nodu n'ime ya. 32 Mpaghara akwukwo nso o na-agu bu nke a, "E duuru ya di ka aturu gaa n'ebe a ga-egbu ya. Dika nwa aturu na-anu nwayo n'ihu onye na-akpacha ya aji, otu a ka o na-emeghegi onu ya. 33 Nonodu idi ala ya, e meghe ka ikpe ziri ezi ruo ya aka. Onye ga-akọ akukọ banyere agburu ya? N'ihu na e sitere n'üwa wepu ndu ya." 34 Onozu ahụ juru Filip, "Biko, gwa m, onye ka onye amuma a na-ekwu okwu ya? O bu ihe banyere onwe ya ka o na-ekwu, ka o bu banyere onye ozo?" 35 Mgbe ahụ, Filip malitere ikwu okwu, site n'akukọ akwukwo nso o na-agu kororo ya akukọ ozioma banyere Jisos. 36 Mgbe ha na-aga n'uzo, ha bjaruru ebe odọ mmiri nta di. Onozu ahụ siri, "Lee, nke a bu

mmiri. O di ihe ga-egbochi ime m baptizim?" 37 Filip siri, "O buru na i ji obi gi niile kwere, e nwere ike ime gi baptizim." Onozu ahụ siri, "Ekwere m na Jisos Kraist bu Okpara Chineke." 38 O kwuru ka a kwusi ugbala ahụ. Mgbe ahụ, onozu ahụ na Filip wudatara banye n'ime mmiri ebe Filip no mee ya baptizim. 39 Mgbe ha sitere n'ime mmiri ahụ puta, ngwangwa Mmuo Onyenwe anyi sitere n'ebe ahụ wepu Filip, onye onozu ahụ ahukwaghị ya anya ozo; kama o gara n'ihu n'ije ya na-anurikwa onu. 40 Ebe ozo a huru Filip bu n'Azotus. O jegharikwara n'obodo niile di n'ala ahụ, na-ekwusa ozioma ruo mgbe o bjaruru Sizaria.

9 Ma ugbu a, Sol, onye ume niile o na-ekuputa bu naani iba mba na igbu ndi na-eso uzo Onyenwe anyi, gakuwuru onyeisi nchujaja, 2 rjo ya ka o nye ya akwukwo ozi nke o ga-eji jekwuru ndi ulo nzuko ndi Juu di na Damaskos, nke o ga-abu o hu onye obula na-eso Uzo ahụ ma ha bu nwoke ma ha bu nwanji, ka odokporu ha n'agbu, kpugaa Jerusalem. 3 Mgbe o na-aga n'uzo, o bjaruru ebe di Damaskos nso. Na mberede, ihe ihè nke sitere n'elugwe chara ya gburugburu. 4 O dara n'ala, nu olu na-akpo ya oku, "Sol, Sol, gini mere i ji na-akpagbu m?" 5 O siri, "I bu onye, Onyenwe anyi?" Olu ahụ zaghachiri, "Abu m Jisos onye i na-akpagbu. 6 Ugbu a, bilie, baa n'ime obodo, a ga-agwa gi ihe i na-aghaghị imezu." 7 Ndi ikom ha na ya so aga guzoro n'ebe ahụ, ma ha enweghi ike ikwu okwu. Ha nuru olu ahụ, ma ha ahughi onye obula. 8 Sol si n'ala bilie, ma n'agbanyeghi n'anya ya meghere emeghe, o dighi ihe o nwere ike ihu. Nke a mere na ha sekpuru ya n'aka dubata ya na Damaskos. 9 O hughu uzo ubochi ato, o nweghi ike iri nri maobu nuu ihe onu. 10 Otu onye nke na-eso uzo ya no na Damaskos, a na-akpo Ananayas. Onyenwe anyi gwara ya n'ohu, "Ananayas!" O siri, "Lee m, Onyenwe anyi." 11 Onyenwe anyi gwara ya, "Gaa n'ulo Judas nke di n'okporo uzo Guzoziri Eguzo, juo ajuju banyere onye a na-akpo Sol, onye si Tasos, o no ugbu a na-ekpe ekpere. 12 O hula ohu na otu nwoke a na-akpo Ananayas na-abiakwute ya, ibikwasim ya aka n'isi ka o hu uzo." 13 Ma

Ananayas zara, “Onyenwe anyi, anụla m akụko ihe ojọọ niile nwoke a mere ndị nsọ gị bi na Jerusalem. 14 Ugbu a, ọ natara ikike n’aka ndịisi nchụaja bja n’ebe a ka o jide ndị niile na-akpoku aha gi.” 15 Ma Onyenwe anyi gwara ya, “Gaa, n’ihi na ahoputala m nwoke a ka ọ buru ngwa ọrụ m, onye ga-ewegara mba ndi ọzọ, ndi eze na umu Izrel aha m. 16 Mu onwe m ga-egosi ya udi ahuhu ọ na-aghaghị ita n’ihi aha m.” 17 Ya mere, Ananayas garuru n’ulo ahụ, banyekwa n’ime ya. Ọ bikwasiri aka ya n’isi Sol, si, “Nwanna Sol, Onyenwe anyi Jisos, onye gosiri gi onwe ya n’uzo, zitere m ka i hukwa uzo ozo, ka i juputakwa na Mmuo Nso.” 18 Otu mgbe ahụ, ihe dika akpirikpa sitere n’anya ya daputa, o bidokwara ihu uzo ozo. O biliri oto, e mee ya baptizim. 19 Mgbe o richara nri, ọ nwetakwara ike ya. Ya na ndi na-eso uzo Jisos noro na Damaskos otutu ubochi. 20 Ngwangwa, o bidoro ikwusa Jisos n’ulo nzuko na-asi, Ọ bu Okpara Chineke. 21 O juru ndi niile nuru ya anya, ha na asi, “O bughị nwoke a bu onye ahụ na-emekpa ndi niile na-akpoku aha ahụ na Jerusalem? Ọ bu na ọ bughị maka nke a ka o ji bja ebe a ikpurukwa ha kpugara ndisi nchujaja?” 22 Ma Sol gara n’ihu baa uba n’ike karija na ikwu okwu nke gbara ndi Juu bi n’obodo Damaskos gharị site n’uzo o siri gosi na Jisos bu Kraist ahụ. 23 Mgbe otutu ubochi gasiri ndi Juu gbara izu igbu ya. 24 Ma Sol choputara ihe ha zubere ime. Ehihie na abali, ndi a no na-eche uzo niile e si apu n’obodo ahụ nche, ka ha nwe ike gbuo ya. 25 Ma umazu ya kunyere ya na nkata amanyere udo bufee ya n’ofe mgbidi nke obodo. 26 Mgbe o rutere Jerusalem, ọ gbaliri idinyere ndi na-eso uzo Jisos no n’ebe ahụ, ma ha turu egwu. Ha ekwenyeghi na ọ ghoola ezi onye na-eso uzo Jisos dika ha. 27 Ma Banabas duuru ya gaa n’ebe ndi ozi no. Ọ kororo ha akuko otu o siri hu Onyenwe anyi na otu o siri gwakwa ya okwu. Na otu o siri kwusaa ozioma n’aha Jisos na Damaskos na-atughị egwu. 28 O soro ha na-agahari na Jerusalem. Ọ na-ekwusakwa okwu n’aha Onyenwe anyi na-atughị egwu. 29 Ya na ndi Juu na-asu asusu Griik ruritakwara uka. N’ihi ya ndi a gbara izu igbu ya. 30 Mgbe

ndi kwere ekwe nuru banyere nzube ha, ha duuru ya gaa Sizaria site n’ebe ahụ zipu ya ka ọ laa obodo Tasos. 31 Mgbe ahụ, nzuko niile ndi no na Judia, Galili na Sameria, nororo n’udo, guzosiekwa ike. Ha na-amuba n’onuogugu site n’itu egwu nke Onyenwe anyi na igbaume nke Mmuo Nso. 32 Pita na-ejeghari n’etiti ndi kwere ekwe, ọ gakwara leta ndi nsọ no n’obodo Lida. 33 N’ebe ahụ, ọ huru otu nwoke aha ya bu Ainias. Nwoke a anola n’ute oria afọ asato. Ọ bu onye ahụ ya kponwuru akponwu. 34 Pita siri ya, “Ainias, Jisos Kraist agwoola gi. Bilie mezie ute gi.” Ngwangwa, Ainias biliri oto. 35 Ndi niile bi na Lida na Sharon huru ya. N’ihi ya, ha nabatara Onyenwe anyi. 36 N’obodo Jopa, e nwere otu onye nwanji na-eso uzo ya, nke aha ya bu Tabita nke putakwara DOKAS na asusu Griik. O juputara n’oru oma, na oru obi ebere n’ebe umu ogbenye no. 37 N’oge a, ọ riana oria, nwuo. Mgbe ha sachara ya ahụ, ha nibere ya n’otu ime ulo di n’ulo elu. 38 Jopa dikwa nso na Lida. Mgbe ndi na-eso uzo ya nuru na Pita no n’ebe ahụ, ha ziri umu nwoke abuo ozi ka a roro ya, si, “Biko, ahapula ibiakwute anyi ngwangwa.” 39 Pita biliri soro ha gawa, mgbe o ruru, ha duuru ya gbago n’ulo elu n’ime ulo ahụ. Umu nwanji niile di ha nwuru anwu no n’ebe ahụ na-ebe akwa, na-egosi uwe DOKAS duuru ha mgbe o di ndu. 40 Pita chupuru ha niile n’ezi, gbuo ikpere n’ala, kpee ekpere. Ọ tughariri chee ozu ahụ ihu si, “Tabita, bilie.” O meghere anya ya, ma mgbe ọ huru Pita, o biliri, nodu ala. 41 O nyeere ya aka ka ọ kwuru oto. Ọ kporo ndi nsọ niile no n’ebe ahụ, ha na umu nwanji ahụ di ha nwuru gosi ha na ọ di ndu. 42 A nuru akuko ihe a mere n’ebe niile na Jopa, nke mere ka otutu kwere n’Onyenwe anyi. 43 Ọ nogidere na Jopa otutu ubochi. Ọ noduru n’ulo Saimon, onye oru ya bu idozi akpukpo anu.

10 N’oge ahụ, o nwere otu nwoke bi na Sizaria, aha ya bu Kōneliōs. O bu ochiagha na-elekota nari ndi agha si na mpaghara Itali. 2 Nwoke a na ezinulo ya bu ndi na-asopuru ma na-atukwa egwu Chineke. Ọ na-enyere ndi ogbenye aka na-ekpekwa Chineke mgbe niile. 3 Otu ubochi, n’ihe dika elekere ato nke ehie,

ọ hụrụ ọhụ ebe otu mmụọ ozi nke Chineke
 bjakwutere ya si ya, “Kọneliọs!” 4 Kọneliọs
 lekwasiri ya anya n’egwu juo ya si, “Onyenwe
 m, ọ bu ginị?” Ọ siri ya, “Ekpere gi na onyinye
 gi nye ndi ogbenye e rutela dika ihe ncheta
 n’ihu Chineke. 5 Ugbu a, zie ndi ikom ka ha gaa
 n’obodo Jopa kpota otu onye aha ya bu Saimon,
 onye a na-akpokwa Pita. 6 Ọ bu obia n’ulo
 otu nwoke a na-akpo Saimon, onye na-edozi
 akpukpo anu. Onye ulo ya di n’akuku osimiri.”
 7 Mgbe mmuọ ozi ahụ gwara ya okwu puru, ọ
 kpọrọ ndi ohu ya abuo na otu n’ime ndi agha
 na-eche ya nche nke na-atukwa egwu Chineke.
 8 Mgbe ọ kochara ha ihe niile, o zigara ha Jopa.
 9 N’echi ya, mgbe ha no nso n’ebe ahụ, n’ihe
 dika elekere iri na abuo nke ehiehie, Pita rigooro
 n’elu ulo ahụ ikpe ekpere. 10 Aguu bidoro igu
 ya, ọ chọọ ihe ọ ga-eri. Ma mgbe a na-akwado
 nri, ọ huru ọhụ. 11 Ọ huru ka eluigwe meghere,
 hukwa ihe dika akwa ocha di obosara nke e
 sitere n’akuku ano ya na-ewedata n’ala. 12 Ihe
 di n’ime ya: bu umu anumanu di iche iche, ndi
 nwere ukwu ano, ma anu ndi na-akpu akpu
 n’ala na umu nnunu nke igwe. 13 Mgbe ahụ, ọ
 nuru olu na-asi, “Pita bilie, gbuo ma riekwa.”
 14 Ma Pita siri, “Mba, Onyenwe m. Ọ dibeghi
 mgbe m riri ihe obula ruru aru maobu nke na-
 adighi ocha.” 15 Olu ahụ gwara ya nke ugboro
 abuo, “Akpola ihe obula ihe ruru aru bu nke
 Chineke mere ka ọ di ocha.” 16 Ihe a mere
 ugboro ato, ngwangwa, e weghachikwara ya
 n’eluigwe. 17 Mgbe Pita no na-atule ihe ohu ahu
 putara bu nke gbakwara ya ghari, lee, ndi ikom
 ahụ Kọneliọs zipuru abjarutela kwusi n’onu
 uzo, na-aju ebe ulo Saimon di. 18 Ha kpọrọ oku
 iju ma Saimon onye a na-akpo Pita ọ no n’ulo
 ahụ. 19 Ka Pita nori na-atughari uche n’ihe ohu
 ahụ putara, Mmuọ Nso gwara ya, “Lee, mmadu
 ato guzo n’onu uzo ugbu a. Ha chokwara ihu
 gi. 20 Bilie, rida jekwuru ha ngwangwa, enwela
 obi abuo i soro ha gawa, n’ihi na ọ bu m zitere
 ha.” 21 Pita jekwuru ndi ikom ahụ, si, “Ọ bu m
 bu onye unu na-achọ, ginị ka unu na-achoro
 m?” 22 Ha siri, “Ọ bu Kọneliọs onyeisi agha na-
 elekota nari ndi agha zitere anyi. Ọ bu onye
 ezi omume nke na-atu egwu Chineke, burukwa

onye ndi juu niile na-asopuru. Mmuọ ozi di nso
 gwara ya ka ọ kpota gi n’ulo ya, inu ihe i nwere
 ikwu.” 23 Ya mere, ọ kpobata ha n’ulo dika ndi
 obia. Echi ya, o biliri soro ha gawa, ufodu ndi
 kwere ekwe na Jopa sokwara ya gaa. 24 N’ubochi
 na-esota ya, ha bjaruru Sizaria. Kọneliọs nori
 na-eche ha, ya na ndi ezinaulo ya, na ndi ikwu
 na ibe ya, na ndi enyi ya ọ kporo. 25 Mgbe Pita
 batara, Kọneliọs zutere ya, daa n’ala n’ukwu ya,
 kporo ya isi n’ala. 26 Ma Pita selitara ya elu
 si, “Bilie oto, mu onwe m bukwa mmadu.” 27
 Mgbe ha na-ekwuri okwu, ọ banyere n’ime
 ulo ma hu igwe mmadu ka ha zukotara. 28 Ọ siri
 ha, “Unu maara nke oma na ọ bu ihe megidere
 iwu na onye juu na onye mba ozo ga-enwe
 mmekorita maobu gaa leta onye mba ozo. Ma
 Chineke ezila m na m ekwesighi ikpo mmadu
 obula onye ruru aru maobu onye na-adighi
 ocha. 29 N’ihi nke a, ọ bu ya mere m jiri bia
 mgbe akporo m na-ajughi ajuju. Ma ka m juo
 ugbu a ihe mere unu ji kpo m?” 30 Kọneliọs
 siri, “N’ubochi ano gara aga, mgbe m no na-
 ekpe ekpere n’oge ehiehie n’ulo m, n’ihe dika
 elekere ato, na mberede, ahuru m nwoke yi uwe
 na-enwu ocha ka o guzoro n’ihu m. 31 Ọ siri,
 Kọneliọs, ‘Chineke anula ekpere gi ma chetakwa
 onyinye i na-enye ndi ogbenye. 32 Ziga n’obodo
 Jopa n’ulo otu nwoke a na-akpo Saimon, onye
 na-edozi akpukpo anu. O bi n’akuku osimiri.’
 N’ebe ahụ ha ga-ahukwa otu onye obia aha ya
 bu Saimon a na-akpo Pita. 33 Ọ bu n’ihi nke a
 ka m ji mee ngwangwa zie ka a kpo gi. Ọ di
 mma na i bira. Ugbu a, anyi niile ezukotala
 n’ebe a n’ihu Chineke inuru ihe niile Onyenwe
 anyi choro ka i gwa anyi.” 34 Mgbe ahụ Pita
 meghere onu ya si, “Ugbu a, aghotala m n’ezie
 na Chineke abughi onye na-ele mmadu anya
 n’ihu. 35 Kama n’ime mba obula, onye obula
 na-atu egwu ya na onye na-arụ ọrụ ezi omume
 ka ọ na-anabata. 36 Unu maara ihe banyere
 ozioma ahụ o zigaara ndi Izrel niile, nke na-
 akọ akuko ozioma nke udo site na Jisọs Kraist
 onye bu Onyenwe anyi n’ihe niile. 37 Okwu
 ahụ gbasara n’ala Judia niile, malite na Galili
 mgbe Jon kwusachara baptizim nke ya. 38 Otu
 Chineke si were Mmuọ Nso na ike wukwasị Jisọs

onye Nazaret dika mmanu, na otu o si jegharja na-eme mma na-agwo kwa ndi niile ekwensu na-emekpa ahụ, n'ihu na Chineke nonyeere ya. **39** "Anyi bu ndi akaebe ihe niile o mere n'ala ndi Juu na n'ime Jerusalem. Ha gburu ya site n'ikpogide ya n'elu obe. **40** Ma Chineke mere ka o si n'onwu bilite mgbe ubochi ato gasiri. E mekwara ka ndi mmadu hu ya anya. **41** O bughị mmadu niile kama o bu naani anyi ndi Chineke hoputara, dika ndi akaebe, ndi soro ya rie ma nuokwa mgbe o si n'onwu bilie. **42** O nyere anyi iwu ka anyi gaa zisaa ozioma n'ebe niile, ikowa na o bu ya ka Chineke hoputara ibu onye ikpe nke ndi di ndu na ndi nwuru anwu. **43** Ndi amuma niile gbara ama ihe banyere ya na onye obula nke kweere na ya ga-enweta mgbaghara mmehie site n'aha ya." **44** Mgbe Pita no na-ekwu okwu, Mmuo Nso bjakwasiri ndi niile nuru okwu a. **45** Nke a juru ndi e biri ugwu n'etiti ndi kwere ekwe soro Pita bia anya otu e siri mee ka ndi mba ozọ nata onyinye Mmuo Nso ahụ. **46** N'ihu na ha nuru ka ha na-ekwu okwu n'asusu di iche iche na-etokwa Chineke. Mgbe ahụ Pita juru, **47** "O di onye puru igbochi anyi ime ndi a baptizim. Ndi natara Mmuo Nso di ka anyi onwe anyi?" **48** N'ihu nke a, o nyere iwu ka e mee ha baptizim n'aha Jisos Kraist. Ha rioro ya ka o nonyere ha ubochi ole na ole.

11 Ndi ozi na umunna ndi bi na Judia niile nuru na ndi mba ozọ anabatala okwu Chineke. **2** Mgbe Pita ruru Jerusalem, ndi kwere ekwe e biri ugwu tara ya uta, **3** na-asị, "Gini mere i ji gakwuru ndi a na-ebighi ugwu soro ha rie ihe?" **4** Pita kowaara ha ihe niile mere na otu o si mee, na-asị. **5** "Otu ubochi, mgbe m no n'obodo Jopa, ahuru m ohu n'oge m na-ekpe ekpere. N'ime ohu a, ahuru m ihe yiri akwa ocha di obosara nke e sitere n'akuku ano ya na-ewedata site n'eluigwe. E budatara ya n'ihu m. **6** N'ime ya, ahuru m anumanu ndi nwere ukwu ano, na anu ohia, na anu ndi na-akpu akpu n'ala na umu nnuhu nke eluigwe. **7** Mgbe ahụ, anuru m olu gwara m si, 'Pita, bilie, gbuo ma riekwa.' **8** "Ma asiri m, 'Mba, Onyenwe m, o dibeghi mgbe ihe na-adighi ocha maobu ihe ruru aru bara m n'onu.' **9** "Olu ahụ siri

n'eluigwe zaghachi nke ugboro abuo, 'Akpola ihe obula ihe ruru aru bu nke Chineke mere ka o di ocha.' **10** Nke a mere ugboro ato, ma emesia dogle ha niile laa n'eluigwe. **11** "N'otu oge ahụ, ndi ikom ato ndi e zipuru site Sizaria ikpo m bjarutere kwusi n'onu uzọ n'ulo ebe m no. **12** Mmuo Nso gwara m ka m ghara inwe obi abuo isoro ha na-akpaghi oke obula. Mmadu isii ndi a n'etiti umunna anyi sokwa m, bjarute n'ulo nwoke ahụ. **13** O gwara anyi otu o si hu mmuo ozi n'ulo ya, onye siri, 'Ziga ndi ozi jee Jopa ka ha kpota Saimon onye a na-akpo Pita. **14** O gawetara gi ozi nke a ga-esite na ya zoputa gi n'ezinaulo gi niile.' **15** "Mgbe m ka kpu okwu ahụ n'onu, Mmuo Nso bjakwasiri ha dika o siri bjakwasi anyi na mbu. **16** Mgbe ahụ, echetara m okwu ahụ Onyenwe anyi kwuru si, 'Jon ji mmiri mee unu baptizim, ma a ga-eji Mmuo Nso mee unu baptizim.' **17** Ya mere, o buru na Chineke nyere ha otu onyinye ahụ o nyere anyi mgbe anyi kweere n'Onyenwe anyi Jisos Kraist, onye ka m bu iguzogide Chineke?" **18** Mgbe ha nuru nke a, ha agaghị n'ihu n'iru uka kama ha toro Chineke, na-asị, 'N'ezie, Chineke enyela ohere ka o buladi ndi mba ozọ chegharia baa na ndu." **19** Ugbu a, ndi ahụ niile gbasasiri n'ihu mkpagbu ahụ bidoro mgbe a tugburu Stivin na nkume, jeruru akuku Fonisia na Saipros na Antiok na-ekwusa ozioma ahụ naani n'etiti ndi Juu. **20** Ma otu o di, ufodu n'ime ndi ikom ndi ahụ sitere n'akuku Saipros na Sirini gara Antiok, malite ikwusara ndi Griik ozioma banyere Onyenwe anyi Jisos. **21** Onyenwe anyi goziri mgbalị ha niile. N'ihu na otutu mmadu cheghariri kwere n'Onyenwe anyi. **22** Mgbe nzuko di na Jerusalem nuru ihe ndi a, ha zipuru Banabas ka o gaa Antiok. **23** Mgbe o rutere, hu ihe amara Chineke ruru n'etiti ha. O nuriri onu, mgbakwaa ha niile ume, gwa ha ka ha were obi ha niile nogide n'ime Onyenwe anyi. **24** O bu ezigbo mmadu, onye juputara na Mmuo Nso na okwukwe. O nwekwara okwukwe di ebube, n'ihu ya otutu mmadu chegharikwara bjakwute Onyenwe anyi. **25** Emesia, o gara Antiok obodo Tasos icho Sol. **26** Mgbe o choputara ya, o duuru ya bia n'Antiok. Ihe ha ka otu afo, ka ha na-ezuko

n'ulo choochi na-akuziri otutu igwe mmadu ihe. O bu n'ime Antiok ka e buru uzọ kpoo ndi na-eso uzọ ya ndi Krajist. 27 N'oge ahụ, ndi amuma sitere na Jerusalem bjaruru Antiok. 28 Otu onye n'ime ha a na-akpo Agabos biliri otọ buo amuma site n'ike Mmuo Nso banyere oke unwu ga-abiakwasị uwa niile. Amuma a mezuwara n'oge Klodios na-achi. 29 Ndi na-eso uzọ ya kwekoritara itukota na iziga onyinye di iche iche nye ndi kwere ekwe no na Judia. Onye obula nyekwara ihe di ka o nwere ike. 30 Ha mere nke a, ha zigara ndi okenye ihe ha tukotara, site n'aka Banabas na Sol.

12 N'oge ahụ, eze Herod jidere ufodu ndi so na choochi buru n'obi ikpagbu ha. 2 O jiri mma agha gbuo Jemis nwanne Jon. 3 Mgbe o choputara na omume ya toro ndi Juu ufo, o gara n'ihu jidekwa Pita. Nke a mere n'oge mmemme Achicha Ekoghi eko. 4 Mgbe o jidere ya, o tinyere ya n'ulo mkporo ebe o mere ka ndi agha chee ya nche, ndi agha ano n'otu oge, ndi agha ano ozo n'oge nke ozo. Ebumnobi ya bu ikpofuta ya n'ihu oha mmadu kpee ya ikpe mgbe Mmemme Ngabiga gasiri. 5 Mgbe e debere Pita n'ulo mkporo, nzuko esepughi aka n'ikpe ekpere n'ihu ya nye Chineke. 6 Ma n'abali na-esota ubochi ahụ Herod ga-akpofuta ya, Pita no n'ura n'etiti ndi agha abuo, e jiri eriri igwe kee ya n'ukwu n'aka, ma ndi nche ozo nokwa n'onu uzọ na-eche ya nche. 7 Na mberede mmuo ozi Onyenwe anyi bira guzoro n'ebe ahụ, ihè nwukwara n'ime ulo mkporo ahụ. O kuturu Pita aka n'akuku si, "Ngwangwa, bilie otọ!" Eriri igwe ahụ dapuru n'aka ya. 8 Mmuo ozi ahụ siri ya, "Yiri uwe gi na akpukpoukwu gi." O mere otu ahụ, Mmuo ozi ahụ gwakwara ya, "Yirikwa akwa mgbokwasị gi soro m." 9 Pita sooro ya n'azu, o chere na o na-ahụ ohu, ma o mataghi na ihe mmuo ozi ahụ na-eme bu ezie. 10 Ha gafere ndi nche nke mbu na nke abuo rute n'onu uzọ e si abanye n'ime obodo, nke bu onu uzọ igwe. Onu uzọ igwe ahụ meghekwaro n'onwe ya, ha esite na ya gafee. Mgbe ha gara ije ruo ebe tere anya n'ama nke ozo, ngwangwa mmuo ozi ahụ hapuru ya. 11 Mgbe ahụ kwa ka Pita ghotara ihe niile mere. O

kwuru, "Ugbu a, amatala m n'ezie, na Onyenwe anyi ezitela mmuo ozi ya, ka o bira zoputa m site n'aka eze Herod na ihe niile ndi Juu natu anya ya. Ugbu a o naputakwala m site n'ochicho ojoo niile nke ndi Juu." 12 Mgbe o ghotara ihe merenu, o gwara n'ulo Meri nne Jon onye a na-akpokwa Mak, ebe otutu mmadu zokotarari na-ekpe ekpere. 13 Mgbe o kuru aka n'onu uzọ ama, otu odibo nwanyi aha ya bu Roda bira ka o zaa ya. 14 Mgbe o nuru olu Pita, onu juru ya obi nke mere na o gbaara oso laghachi azu n'emeghegi uzọ. O gara tisa, "O bu Pita no n'onu uzọ!" 15 Ha siri ya na o na-ekwu okwu di ka onye uche ya na-ezughị oke. Mgbe o nogidesiri ike na-ekwu otu ihe ahụ, ha siri, "O ghaghi i bu mmuo ozi ya." 16 Ma Pita nogidere na-aku aka n'uzo. Mgbe ha meghere uzọ hu ya, o gbagojuru ha anya. 17 O feere ha aka ka ha mechie onu. O koro ha otu Onyenwe anyi si duputa ya site n'ulo mkporo. O gwara ha, "Meenu ka Jemis na umunna anyi niile mata ihe ndi a." O puru gawa ebe ozo. 18 N'isi ututu echi ya, oke oghaaghara di n'etiti ndi agha, ebe ha na-eche ihe mere Pita. 19 Mgbe Herod chogharichara ya ma o chotaghi ya, o juru ndi nche ahụ ajuju di iche iche. N'ikpeazu o nyere iwu ka e gbuo ha. Emesia o hapuru Judia gaa Sizaria nodu n'ebe ahụ. 20 N'oge ahụ Herod na-eweso ndi Taja na Sajdon iwe, ha zipuru ndi ozi ha izute ya. Ha buru uzọ mee ka ha na Blastos buru enyi, onye eze tukwasiri obi nke na-eleketakwa ime ulo ndina eze anya. Ha roro ya ka udo diri, n'ihu na a na-esi n'obodo eze na-enwetara ha ihe oriri. 21 N'ubochi nzuko ahụ, Herod gbokwasiri uwe ndi eze ya nokwasị n'ocheeze ya. O weere oke olu di iche gwa nzuko ahụ niile okwu. 22 Igwe mmadu ahụ no na-eti mkpu, "Nke a abughi olu mmadu, o bu olu chi!" 23 N'otu oge ahụ, mmuo ozi Onyenwe anyi tiri ya ihe otiti di egwu n'ihu na o nyeghi Chineke otuto ma otu. Ikpuru ripara ya ahụ, nke mere ka o nwuo. 24 Ma okwu Chineke gara n'ihu naba uba na-agbasakwa. 25 Mgbe ha rucharo oru ha, Banabas na Sol si Jerusalem loghachi. Ha koro Jon onye a na-akpokwa Mak n'ije ha.

13 Ndị amụma na ndị nkuzi ụfọdụ nọkwa na nzukọ dị n'Antiok. Ụfọdụ n'ime ha bụ Banabas na Simiōn onye a na-akpọ nwoke ojii, na Lusios onye Sirini, na Manaen (onye azụlitekoro ya na eze Herod), na Sōl. **2** Mgbe ha nọ na-efe Onyenwe anyị ofufe na-ebukwa ọnu, Mmụọ Nsọ siri, "Kewaputaranụ m Banabas na Sōl, n'ihì orụ ahụ nke m kpọrọ ha." **3** Ya mere, mgbe ha busiri ọnu kpekwa ekpere, ha bikwasiri ha aka n'isi zipu ha. **4** Ebe Mmụọ Nsọ zipuru ha, ha gbadara Selusia, sitekwa ebe ahụ gbadaa Saipros. **5** Mgbe ha bjaruru Salamis, ha banyere n'ulo nzukọ ndi Juu kwusaa okwu Chineke. Jōn sokwa ha dika onye na-ejere ha ozi. **6** Mgbe ha gazuchara obodo niile ndi ahụ mmiri gbara gburugburu ruo Pafos, ha zutere otu onye mgbaasi, onye Juu bu onye amuma ugha a na-akpo Ba-Jisos. **7** Ya na otu onye ochichi obodo, aha ya bu Sajiōs Pōlōs nọ. O bu nwoke nwere oguguisi n'ebe o di ukwu, o kporo Banabas na Sōl ka ha gwa ya okwu nke Chineke. **8** Ma onye mgbaasi ahụ, onye aha ya bukwa Elimas (n'ihì nke a bu aha ya ma asugharia ya) malitere igbochi ha site n'imeghari onyeisi ahụ anya ka o ghara inabata okwukwe ahụ. **9** Ma Sōl, onye aha ya bukwa Pōl, onye juputara na Mmụọ Nsọ, legidere ya anya **10** si, "Gị nwa ekwensu, juputara n'aghugho na n'ihe ojoo di iche iche. Gị onye iro nke ezi omume niile. O bu na i gaghi akwusi imeru uzo niile ziri ezi nke Onyenwe anyi? **11** N'ihì ya lee, iwe nke Onyenwe anyi ga-adakwasị gi. I ga-ekpu isi nwa oge, i gaghi enwe ike hu ihè nke anyanwu." N'otu oge ahụ, o hukwaghị uzo ozo. O malitere na-ebighari aka, na-achokwa onye ga na-edughari ya. **12** Mgbe onyeisi ahụ huru ihe mere, o kweere, n'ihì na o juru ya anya bu ozizi nke okwu Onyenwe anyi. **13** Pōl na ndi otu ya ji ugbo mmiri site na Pafos garuo Pega nke di n'ala Pamfilia. N'ebe a ka Jōn hapuru ha laghachi Jerusalem. **14** Site na Pega ha gara ruo Antiok obodo nke di na Pisidia. N'ubochi izuike, ha banyere n'ulo nzukọ ndi Juu nodu ala. **15** Mgbe a guputasi site n'akwukwo iwu na nke ndi amuma, ndisi ulo ekpere ahụ zigara ya ozi, si, "Umunna anyi, o buru na unu nwere okwu igbaume nye anyi, biko kwonu ya." **16** Pōl guzoro oto n'etiti ha feere ha aka ya, si, "Unu ndi Izrel na unu umunna m ndi mba ozo na-atu egwu Chineke. Geenu m nti. **17** Chineke nke Izrel hoputara nna nna anyi ha mee ha mba di ukwu n'oge ha no n'obodo Ijipt. O ji ike aka ya duputa ha site n'ala ahụ. **18** O nagidere ha iri afo ano n'ime ozara. **19** O bibiri mba asaa di ukwu n'ime ala Kenan n'ihì ha, nyekwa ndi ya obodo a ka o buru nke ha. **20** Nke a bu ihe di ka nari afo ano na iri afo ise. "Mgbe nke a gasiri, o nyere ha ndi ikpe di iche iche ruo oge Samuel onye amuma. **21** Mgbe ahụ ha rioro ka enye ha eze, Chineke nyekwara ha Sōl, nwa Kish, onye si n'agburu Benjamin puta, onye chiru iri afo ano. **22** Mgbe o wepusiri ya, o mere Devid ka o buru eze ha. O gbara ama banyere ya si, 'Achoala m Devid nwa Jesi, nwoke nke di ka ochicho obi m nke si di. O bukwa onye gaheme ihe niile m chorọ ka o mee.' **23** "Jisos onye si n'ezinaulo Devid puta ka Chineke wetaara Izrel Onye nzoputa ahụ bu Jisos, dika o kwere nkwa izite. **24** Ma tupu obibia ya, Jōn ekwusala nye ndi Izrel banyere baptizim nke ncheghari. **25** N'oge Jōn na-arusi oru ya, o na-asi, 'Onye ka unu chere na m bu? Abukwaghi m onye ahụ. Mba! Abughi m ya. Ma otu onye ahụ na-abia n'azu m, onye m na-erughi itopu eriri akpukpokwu ya.' **26** "Ya mere, umunna m, ndi si n'agburu Ebrahim na ndi niile na-atu egwu Chineke, ozi nke nzoputa a diri anyi niile. **27** Ndi bi na Jerusalem na ndi na-achi ha amataghi ya, nke ha ji aghota okwu ndi amuma nke a na-aguputara ha kwa izu, bu n'ubochi izuike. Ma ha mere ka okwu ahụ mezuo, mgbe ha mara ya ikpe onwu. **28** O bu ezie na ha achotaghi ihe kwesiri onwu n'aka ya. Ma ha rioro Paillet ka o nye ike ka e gbuo ya. **29** Mgbe ha mezuru ihe niile e dere banyere ya, ha budatara ya site n'elu obe, lie ya. **30** Ma Chineke mere ka o si n'onwu bilie. **31** Ndi niile soro ya jeghari site na Galili ruo Jerusalem hukwara ya anya otutu ubochi. Ndi a bukwa ndi na-agba ama n'ihu ndi mmadu banyere ya. **32** "Anyi na-ezikwa unu ozioma a, nke nkwa ahụ Chineke kwere ndi nna nna anyi ha. **33** O mezuola ha nye anyi bu umu ha, site na-ime ka Jisos site n'onwu bilie, dika e

dere ya n'akwukwọ Abụ ọma, “‘I bụ ọkpara m, taa aburula m nna gi.’ 34 Ma banyere ime ka o site n'onwu bilie, ka o ghara ilaghachi n'ire ure ozo. Nke a bu ihe o kwuru, “‘Aga m emezuru gi nkwa nso ahụ niile m kwere Devid.’ 35 E dekwar ya n'ebe ozo n'abụ ọma, “‘I gakwaghị ahapụ anụ ahụ nke Onye gi dị nso ka o hụ ire ure.’ 36 “Mgbe Devid ruzuru oru Chineke chorọ ka o ruo n'ogbo ha, o nwuru, e liko ya na ndi nna nna ya ha o rekwar ure. 37 Ma onye ahụ Chineke mere ka o site n'onwu bilite erekwaghị ure. 38 “Ya mere, umunna m, achoro m ka o doo unu anya na mgbaghara mmehie dikwa n'ime nwoke a, bu Jisos, anyi na-ekwusa nye unu. 39 A na-esite na ya guo onye obula kwere n'onye ezi omume o buladi site n'ihe ndi ahụ niile nke iwu Mosis na-apughị igu unu di ka ndi ezi omume. 40 Lezieny anya ka ihe niile ndi amuma kwuru ghara idakwasị unu. 41 “‘Lee, unu ndi na-akwa emo, noronu na mgbagwoju anya ma lakwanu n'iyi. N'ih na agaje m ime otu ihe n'ubochi unu nke unu na-agaghị ekwe na o mere, o buladi na mmadu koru unu maka ya.’” 42 Mgbe Pol na Banabas na-apu, ndi mmadu rioro ha ka ha biakwa n'izu uka ozo gwa ha okwu gbasara ihe ndi a. 43 Mgbe a gbasara nzuko ahụ, otutu ndi Juu na ndi mba ozo na-atu egwu Chineke sooro Pol na Banabas, ndi gwara ha okwu, riosiekwa ha ike ka ha nogide n'amara Chineke. 44 N'ubochi izuike ozo ahụ, otutu ndi bi n'obodo ahụ putara inuru okwu Onyenwe anyi. 45 Mgbe ndi Juu huru igwe mmadu ndi a, obi ha juputara n'ekworo, ha bidokwara ikwu okwu ojoo megide okwu niile Pol na-ekwu. 46 Ma Pol na Banabas kwuru okwu na-asoghi anya si, “O di mkpa na anyi buuru uzo gwa unu okwu nke Chineke, ma ebe o bu na unu juru inabata ya, na-echekwa na unu ekwesighi inweta ndu ebighi ebi, lee, anyi ga-agakwuru ndi mba ozo. (aiōnios g166) 47 N'ih na nke a bu ihe Onyenwe anyi nyere anyi n'iwu, “‘Emeela m ka unu buru ihē nye ndi mba ozo, ka i nwee ike weruo nzoputa n'ebe niile uwa soturu.’” 48 Mgbe ndi mba ozo nuru ihe ndi a, obi toro ha uto, ha sopukwara okwu nke Onyenwe anyi. Ya mere ndi niile a hoputara inweta ndu ebighi ebi

bū ndi kwenyerenụ. (aiōnios g166) 49 Ya mere okwu Onyenwe anyi gbasara ruo ebe niile n'obodo ahụ. 50 Mgbe ahụ, ndi Juu kpaliri obi otutu umu nwanji na-atu egwu Chineke ndi onodu ha di elu, na ndi ikom ndi nke ndu obodo ahụ. Ha kpasuru mkpagbu megide Pol na Banabas si otu a, chupu ha site n'obodo ahụ. 51 Ha tichapuru aja di n'ukwu ha ka o buru ihe ido aka na nti mmegide ha. Ha hapuru obodo ahụ gaa Aikoniom. 52 Ma ndi na-eso uzo ya juputakwara n'onu na n'ike nke Mmuo Nso.

14 N'obodo Aikoniom, Pol na Banabas banyekwara n'ulo nzuko ndi Juu, kwuo okwu n'uzo puru iche nke mere n'otutu mmadu, ndi Juu na ndi mba ozo kwenyekwara. 2 Ndi Juu, ndi na-anabataghị okwu ahụ, kpaliri ndi mba ozo mee ka mkpuruobi ha joo njo megide umunna. 3 Otu o di, ha nogidere n'ebe ahụ ogologo oge, na-ekwusakwa okwu nke Onyenwe anyi na-atughị egwu obula. Onye nke gosikwara na o bu okwu amara ya ka ha na-ekwu site n'inye ha ike iru oru iribama na oru ebube di iche iche. 4 Ma ndi obodo ahụ kwara abuo, ufodu n'ime ha dinyere ndi Juu. Ufodu dinyekwara ndi ozi. 5 Mgbe ndi mba ozo, na ndi Juu, ha na ndi ndu ha, gbara izu ime ha ihe ihere, tukwa ha nkume. 6 Ndi ozi ahụ matara nzube ha site n'ebe ahụ gbapu oso gbaruo n'akuku Laiconia, gbaba n'ime obodo Listra na Debi na obodo nta ndi ozo ndi di n'akuku ebe ahụ. 7 N'ebe ahụ, ha gara n'ihu na-ekwusakwa ozioma ahụ. 8 N'obodo Listra, o nwere otu nwoke dara ngwuro site n'oge a muru ya. Nwoke a ejibeghi ukwu ya abuo gaa ije mgbe obula. 9 O gere nti mgbe Pol na-ekwu okwu. Onye legidere ya anya hu na o nwere okwukwe nke a ga-eji mee ka a gwoo ya, 10 were oke olu si, “Guzoro n'ukwu gi abuo.” Nwoke ahụ wuliri elu malite iga ije. 11 Mgbe igwe mmadu ahụ huru ihe Pol mere, ha tiri mkpu n'asusu Laiconia si, “Ndi a bu chi biakwutere anyi n'udidi mmadu.” 12 Banabas ka ha kororo Zeus ma kopkwa Pol Hamis n'ih na o bu ya bu onye oka okwu. 13 Onye nchujaja Zeus, nke ulo arusi ya di nso n'ihu obodo, kputara oke ehi wetakwa okoko osisi di iche iche. Ya na igwe mmadu ahụ chorọ ichu aja nye ha n'onu

uzo ama ha. **14** Mgbe ndi ozi ahụ, Banabas na Pöl nuru ihe ndi a, ha dowara uwe ha, gbara oso jekwuru igwe mmadu ahụ na-eti mkpu, **15** na-asị, “Ndi ikom, gini ka unu na-achọ ime? Lee, anyi bukwa mmadu di ka unu. O bu ozioma ka anyi wetaara unu. Anyi choro ka unu site n'isopuru ihe ndi a na-abaghi uru, biakwute Chineke di ndu. Onye kere eluigwe na uwa, na oke osimiri na ihe niile di n'ime ha. **16** N'oge gara aga, o hapuru mba niile ka ha na-eme ihe masiri ha. **17** N'agbanyeghi nke a o hapughi i debere onwe ya ihe ndi ga-agbara ya akaebe, site n'oru oma ya niile. Di ka inye unu mmiri ozuzo site n'eluigwe, na mkpuru nke ala n'oge ha. O na-enyekwa unu nri na-emekwa ka obi na-atọ unu uto.” **18** N'agbanyeghi okwu ndi a, o rara ha ahụ igbochi igwe mmadu ahụ ichuru ha aja. **19** Ma ndi Juu sitere n'Antiok na Aikoniom bira kpalie obi igwe mmadu ahụ. N'ihia ya, ha turu Pöl nkume, dokpuru ya puo n'obodo, chee na o nwola. **20** Ma mgbe ndi na-eso uzo bira gbaa ya gburugburu, o bilitere, laghachikwa n'ime obodo ahụ. Ma n'echi ya, ya na Banabas sooro gaa Debi. **21** Ha zisasiri ozioma n'ime obodo ahụ, nke mere ka otutu mmadu buru ndi na-eso uzo ya. Ha loghachiri n'obodo Listra site ya gaa Aikoniom na Antiok. **22** N'ebe ahụ ha gbara ndi na-eso uzo ume kasjekwa ha obi si ha jidesie okwukwe ahụ ike. Ha siri, “Anyi ga-agabiga otutu mkpagbu di iche iche tupu anyi abaa n'alaeze Chineke.” **23** Mgbe ha hoputachara ndi okenye n'ime nzuko niile. Ha sitere n'obubu onu na ekpere tinye ha n'aka Onyenwe anyi, bu onye ha kwenyere na ya. **24** Ha sitere n'akuku Pisidia garuo Pamfilia. **25** Mgbe ha zisachara ozioma n'obodo Pega, ha gbadara gaa Atalia. **26** Site n'ebe ahụ, ha sooro ugbo mmiri jeruo Antiok bu ebe a no nyefee ha n'amara Chineke n'ihia oru ndi a ha ruzuru. **27** Mgbe ha bjaruru, ha kpokotara nzuko kwara ha ihe niile Chineke sitere n'aka ha mee, na otu o siri meghe onu uzo nke okwukwe nye ndi mba ozo. **28** Ha na ndi na-eso uzo nogidere n'ebe ahụ ruo oge di anya.

15 Ufodu ndi ikom sitere Judia bira malitere izi umunna ozi, “O buru na e bighi unu ugwu

dika Mosis nyere n'iwu, a pughi izoputa unu.” **2** Ha na Pöl na Banabas ruritara uka nke ukwu. N'ihia nke a, ha kpebiri ka Pöl na Banabas, na ufodu ndisi ndi ozo soro gaa Jerusalem hu ndi ozi na ndi okenye nke nzuko maka okwu a. **3** Nzuko ahụ zipuru ha n'uzo ha, mgbe ha sitere Fonisia na Sameria na-agafe, ha koru otu ndi mba ozo siri chegharia. Nke a wetara ndi niile kwere ekwe oke onu di ukwu. **4** Mgbe ha bjaruru Jerusalem, nzuko, ndi ozi na ndi okenye nabatara ha, ha kwara ha ihe niile Chineke sitere n'aka ha mee. **5** Ma ufodu ndi kwere ekwe si n'otu ndi Farisii biliri na-ekwu si, “Na o di mkpa ka e bie ha ugwu ma gwakwa ha ka ha dobe iwu Mosis.” **6** Mgbe ahụ, ndi ozi na ndi okenye zokotara itule okwu a. **7** Mgbe ha no tulegide okwu ahụ ruo oge di anya, Pita guzoro oto si ha, “Umunna m, unu niile maara na site na mbu Chineke hoputara m site n'etiti unu, ka m zisaa ozioma ahụ nye ndi mba ozo ka ha nuru, ma kwerekwa. **8** Chineke a, onye maara obi mmadu niile gbaara ha akaebe site n'inye ha onyinye Mmuo Nso dika anyi si nata ya na mbu. **9** O gosighi na o nwere ihe di iche n'etiti anyi na ha. N'ihia na o mere ka obi ha di ocha site n'okwukwe. **10** Ugbu a, gini mere unu ji anwa Chineke onwunwa site na-itinye n'olu ndi na-eso uzo ya ibu aru nke anyi maobu nna nna anyi ha na-enweghi ike idokpu? **11** Mba, anyi kwenyere na o bu site n'amara nke Onyenwe anyi Jisos ka a ga-eji zoputa anyi, dika a ga-esi zoputakwa ha.” **12** Mmadu niile noduru nwayoo, ha bidoro ige nti n'akuku Banabas na Pöl na-akoro ha banyere ihe iribama niile na oru ebube niile Chineke jiri ha ruo n'etiti ndi mba ozo. **13** Mgbe ha kwusiri okwu ndi a, Jemis siri, “Umunna m geenu nti. **14** Saimon akoolara anyi otu Chineke si buru uzo lekota ndi mba ozo site na isite n'etiti ha hoputara onwe ya ndi ga-ekwere na aha ya. **15** Nke a na okwu ndi amuma dakotara, dika e dere ya, **16** “Mgbe nke a gasiri, aga m aloghachi, aga m ewughachikwa ulo ikwu Devid nke dara ada. Ebe ya niile dakposiri adakposi ka m ga-ewugharikwa, aga m emekwa ka o guzozie, **17** ka ndi foduru n'etiti mmadu nwe ike choo Onyenwe anyi, o buladi ndi mba

ozo niile ndi a kpokwasiri aha m, ka Onyenwe anyi kwuru, onye na-emekwa ihe ndi a.' **18** Nke a amaara site na mgbe ochie. (aiōn g165) **19** "N'ih i nke a, mkpebi ikpe m bu nke a, ka anyi ghara isogbu ndi mba ozo loghachikwutere Chineke, **20** kama o kwesiri ka anyi degara ha akwukwo gwa ha si ha hapu iri nri obula e ji churo arusi aja. Ka ha wezugakwa onwe ha site na mmehie ikwa iko, ya na iri anu a nyagburu anyagbu, maobu obara. **21** Site na mbu, Mosis nwere ndi na-ekwusa iwu n'obodo niile. A na-agukwa ya n'ulo nzuko n'ubochi izuike niile." **22** Mgbe ahụ, ndi ozi na ndi okenye, ha na nzuko niile, kpebiri ka a hoputa ndi ikom a ga-eziga Antiok ha na Pol na Banabas. Ha hoputara Judas onye a na-akpokwa Basabas, na Sailas, ndi ndu so n'etiti umunna. **23** Ha nyekwara ha n'akwukwo ozi di otu a, Akwukwo a sitere n'aka ndi ozi, na ndi okenye ndi bu umunna unu. A na-edetara ya unu ndi sitere na mba ozo kwere bu ndi no n'Antiok, Siria na Silisia. Ekele. **24** E mere ka anyi mata na ufodu ndi otu anyi ebuterela unu nsogbu na ogbaaghara, mee ka obi loo unu mmiri, na-emebi mkpurubi unu. Ma n'ezie, ha anataghi ike n'aka anyi ime nke a. **25** N'ih i nke a, anyi zukoro, sitekwa n'otu obi kpebie ihoputa ufodu ndi ikom na izitere unu ha, ha na ndi anyi huru n'anya, bu Pol na Banabas, **26** ndi ikom werela ndu ha tunye n'aha Onyenwe anyi Jisus Kraist. **27** Ya mere, anyi na-ezite Judas na Sailas ndi ga-akowara unu n'ihu n'ihu, ihe anyi dere n'akwukwo a. **28** N'ih i na o bu ihe ziri ezi n'anya Mmuo Nso na n'anya anyi kwa, na o kwesighi ka anyi bokwasị unu ibu arọ karja ihe ndi a di mkpa. **29** Ma o kwesiri ka unu hapu iri ihe obula e jiri churo aja nye arusi, ya na iri anu obula a nyagburu anyagbu, maobu obara. Kewapukwanu onwe unu site n'ikwa iko. O buru na unu eme ihe ndi a, unu mere nke oma. Nonu nke oma. **30** Ya mere, e zipuru ha, ha jeruokwa Antiok. Mgbe ha kpokoro nzuko ahụ, ha nyere ha akwukwo ozi ahụ. **31** Mgbe ndi otu ogbakọ ahụ gusiri ya, ha niri iri onu nke ukwu n'ih i agbamume ha natara. **32** Judas na Sailas, ndi ha onwe ha bu ndi amuma, kwuru otutu okwu, iji gbaa ha ume

na ime ka okwukwe ndi kwere ekwe guzosie ike. **33** Mgbe ha nonyesiri ha nwa oge nta, ndi kwere ekwe ji ngozi nke udo zilaga ha ka ha laghachikwuru ndi zitere ha. **34** Ma o masiri Sailas inotukwu n'ebe ahụ. **35** Pol na Banabas nogidere n'Antiok, ebe ha na ndi ozo kuziri ihe ma kwusakwa okwu Onyenwe anyi. **36** Mgbe ubochi ole na ole gasiri, Pol gwara Banabas, "Ka anyi gaghachi n'obodo niile anyi kwusara okwu Onyenwe anyi n'otu n'otu, mata ka ndi kwere ekwe si agbali n'ebe ahụ." **37** Banabas choro ka ha na Jon onye a na-akpo Mak soro gaa. **38** Ma Pol echeghi na o ziri ezi iduru ya n'ih i na o hapuru ha na Pamfilia. O sokwaghi ha jezuo ozi ha. **39** Iru uka daputara n'etiti ha siri ike nke mere na ha kewara. Banabas kpore Jon Mak banye n'ugbo gawa Saipros. **40** Ma Pol horo Sailas, kpore ya gawa njem, mgbe umunna kpesiri ha ekpere raara ha nye n'amara Onyenwe anyi. **41** O jehariri n'ime obodo Siria na Silisia na-agba nzuko no n'ebe ahụ ume.

16 Pol bjaruru Debi na Listra, ebe otu onye na-eso uzo Jisus a na-akpo Timoti bi. Nne ya bu onye Juu burukwa onye kwere ekwe, ma nna ya bu onye Griik. **2** Umunna ndi bi na Listra na Aikoniom gbara ezi ama banyere ya. **3** Pol choro ka Timoti soro ya n'ije ya. Ma n'ih i ndi Juu bi n'akuku ebe ahụ, o biri ya ugwu n'ih i na mmadu niile maara na nna ya bu onye Griik. **4** Dika ha na-eme njem site n'obodo ruo n'obodo, ha na-akowara ha ihe banyere mkpebi ndi ozi na ndi okenye kpebiri na Jerusalem ka ha nwe ike idebe ha. **5** Ihe ndi a niile mere ka nzuko sie ike n'okwukwe ma baakwa uba n'onuogugu kwa ubochi. **6** Ha gara mpaghara Frigia na Galeshia. Ma Mmuo Nso ekweghi ka ha kwusaa ozioma n'akuku Eshia n'oge ahụ. **7** Mgbe ha ruru n'akuku obodo Misia, ha chere ihu ibanye n'akuku obodo Bitinia. Ma Mmuo Nso nke Jisus akwagideghi ka ha gaa. **8** Ka ha si n'akuku Misia gafee, ha batara Troas. **9** N'abali ahụ, Pol huru onu ebe o huru otu nwoke onye Masidonia ka o guzo na-arjo ya si, "Bia na Masidonia nyere anyi aka." **10** Mgbe o huchara nke a, anyi jikeere ngwangwa ija Masidonia ebe anyi mara na Chineke akpola anyi igbasara ha ozioma. **11**

Anyị banyere ụgbọ mmiri na Troas sị ya gafee Samotres. N'echi ya, anyị bjaruru Niapolis. **12** Site n'ebe ahụ anyị jeruru Filipai nke bụ isi obodo dị n'akụkụ mpaghara Masidonia burukwa otu akụkụ n'ebe ndị Rom na-achị. Anyị nọdurụ n'ime obodo a ọtụtụ ụbọchị. **13** N'ụbọchị izuike, anyị sitere n'obodo ahụ gaa n'akụkụ osimiri ebe anyị chọputara na ụlọ ekpere dij. N'ebe a ka anyị nọ gwa ụmụ nwanyi ndị gbakorọnu okwu. **14** Aha otu n'ime ndị inyom nuru okwu anyị bụ Lidia, onye obodo Tiatira, onye na-azu ahia akwa e siji ọdo ọdo. Ọ bukwa nwanyi na-asopuru Chineke. Onyenwe anyị meghere obi ya, ige ntị n'ihe Pọl na-ekwu. **15** Ka e mesiri ya na ezinaulo ya baptizim, ọ rioro anyị na-asị, "Ọ buru n'ezie na unu gurụ m dika onye kwesiri ntukwasị obi nye Onyenwe anyị, batanụ n'ulo m noro." Mgbe ọ kwagidesiri anyị ike, anyị sooro ya. **16** Otu ụbọchị, mgbe anyị na-aga n'ulo ekpere, anyị zutere otu nwaagboghọ bụ ohu, onye nwere mmụọ igba afa. Ọ na-ewetara ndị nwe ya ezigbo ego site n'igba afa. **17** Ma o sogidere anyị na Pọl ebe obula anyị na-aga, na-eti mkpu na-asị, "Ndị a bụ ndị ohu Chineke Onye kachasi ihe niile elu. Ha bjara ikwuputara unu ihe banyere ụzọ nzoputa." **18** O mere nke a ọtụtụ ụbọchị. Ma site n'oke iwe, Pọl baara mmụọ ojọọ ahụ bi n'ime ya mba sị, "Eji m aha Jisọs Kraist na-enye gi iwu sị gi site n'ime ya puta!" Otu mgbe ahụ o siri n'ime ya puta. **19** Mgbe ndị nwe ya huru n'olileanya ha jji inweta ego akwusila, ha jidere Pọl na Sailas dokpuru ha jekwuru ndisi obodo n'oma ahia. **20** Mgbe ha dutara ha n'ihu ndi na-ekpe ikpe ha siri, "Ndị ikom a bụ ndi Juu ma ha etinyela ogbaaghara n'obodo anyi, **21** site n'ikuzi omenaala megidere iwu anyi, nke anyi bu ndi Rom na-enweghi ike inabata maobu mee." **22** Igwe mmadu sonyere imegide ha. Ndi ikpe nyere iwu ka a dowaa uwe, piakwa ha ihe. **23** Mgbe ha piachara ha ihe nke oma, a tnyere ha n'ime ulo mkporo, nyekwa onye nche iwu ka o chee ha nke oma. **24** N'ih nke a, o tinyere ha n'ime ime ulo mkporo, ebe o jiri otosi kegidde ha nukwu. **25** N'etiti abali, mgbe Pọl na Sailas na-ekpe ekpere na-abukwa abu ito Chineke, ndi niile no n'ulo mkporo ahụ na-ege

ha ntị. **26** Na mberede, oke ala oma jijiji bidoro, nke mere ka ntoala ulo mkporo ahụ maa jijiji. Ngwangwa, onu uzo ya niile meghere, udo igwe niile e jiri kee ndi mkporo topukwara. **27** Mgbe onyeisi nche ulo mkporo tetara n'ura ma hu na onu uzo niile ghere oghe. N'ih ya, o chere na ndi mkporo niile agbapula. Ya mere, o miputara mma agha ya choo igbu onwe ya. **28** Ma Pọl tiri mkpu n'oke olu, si, "Emerula onwe gi ahụ. Anyi niile no n'ebe a!" **29** Onyeisi nche ahụ kporo ka eweta oku, o gbara n'ime, daa nukwu Pọl na Sailas na-ama jijiji. **30** O kpoputara ha n'ez sị, "Ndi nwe m, ginị ka m ga-eme ka a zoputa m?" **31** Ha siri, "Kwere n'Onyenwe anyi Jisos, a ga-azoputa gi na ezinaulo gi niile." **32** Mgbe ahụ, ha gwara ya na ndi niile no n'ezinaulo ya okwu nke Onyenwe anyi. **33** N'otu elekere ahụ, n'abali ahụ, o sachara onya ha. N'atufughi oge, ha mere ya na ezinaulo ya baptizim. **34** O kpoputara ha n'ulo ya, nye ha ihe oriri. Ya onwe ya na ezinaulo ya niri onu n'ih na o kwerele na Chineke. **35** N'echi ya, ndi ikpe ahụ zitere ndi uweojii sị, "Hapumu umu nwoke ahụ ka ha laa." **36** Onyeisi ulo mkporo ahụ gwara Pọl, sị, "na ndi ikpe zitere ozi sị ha laa. Ugbu a putanu. Unu laanu n'udo." **37** Ma Pọl siri ha, "Ha tiri anyi ihe n'ihu mmadu niile na-ebughị uzo kpee anyi ikpe. Emesja ha tinyere anyi n'ulo mkporo. Anyi bu diala n'obodo Rom! Olee otu ha ga-esi zipu anyi na nzuzo. O kwesiri ka ha bja n'onwe ha kpoputa anyi." **38** Ndi uweojii ahụ gara gwa ndi ikpe ahụ ihe ha kwuru. Mgbe ha nuru na ha bu diala na Rom, ha turu egwu nke ukwu. **39** Ha bjakwutere ha riosie ha aririo ike. Ha kpoputakwara ha, rio ha ka ha hapu obodo ahụ. **40** Mgbe ha sitere n'ulo mkporo puta, ha gara n'ulo Lidia. N'ebe ahụ ka ha zutere umunna, gwa ha okwu mgbamume, emesja ha si n'obodo ahụ puo.

17 Mgbe ha gafechara obodo Amfipolis na Apolonia, ha bjaruru obodo Tesalonajka, ebe ulo nzuko ndi Juu di. **2** Pọl bakwuuru ha, dika o na-eme oge niile. Ọ nonyere ha izu uka ato, ya na ha na-atughari uche n'Akwukwo Nso, **3** na-akowara ha na-edokwa ha anya na o di mkpa na Kraist ga-ahụ ahụhụ, ma sitekwa

n'ònwù bilie. Ọ sịrị, "Jisọs a, nke m na-ekwusara unu bụ Kraịst ahụ." 4 Ụfọdụ n'ime ndị Juu ahụ ka e mere ka ha kwere ma sonyere Pọl na Saịlas, otu aka ahụ, igwe mmadụ ndị na-atụ egwu Chineke n'etiti ndị Griik na ụmụ nwanị ụfọdụ a maara aha ha. 5 Ma ndị Juu jupụtara n'ekworo, n'ihia ya, ha kpaliri obi ụfọdụ mmadụ efu n'etiti ha n'oma ahia. Ndị a malitekwaro ogbaaghara n'uzọ dị iche n'ime obodo. Ha tikasịrị ụlọ Jesin, n'ihia na ha chọrọ idọpụta ha nyefee ha n'aka oha mmadụ. 6 Ma mgbe ha na-achọtaghi ha n'ebe ahụ, ha dọpụtara Jesin na ụmụna anyị ụfọdụ, duru ha jekwuru ndị ikpe nke obodo ahụ, na-eti mkpu, "Ndị a kpuru ụwa ihu n'ala abjala inye obodo ukwu anyị nsogbu. 7 Ma Jesin nabatara ha n'ụlọ ya. Ha na-emebi iwu Siza n'ihia na ha na-asịkwa na ọ dị eze ọzọ dị nke a na-akpọ Jisọs." 8 Okwu dị otu a wetara obi ilọ mmiri n'etiti ndị ikpe na mmadụ niile. 9 Ha hapụrụ Jesin na ndị ọzọ, naanị mgbe ndị akaebe bịara kwụọ ụgwọ e jiri gbaputa ha. 10 Ma n'abalị ahụ, ndị kwere ekwe mere ngwangwa zipu Pọl na Saịlas ka ha gaa obodo Beria. Ma mgbe ha ruru n'ebe ahụ, ha banyere n'ụlọ nzukọ ndị Juu. 11 Ma ndị bi na Beria jiri obi ghere oghe nabata okwu a karịa ndị bi na Tesalonaijka. N'ihia na ha ji inụ ọkụ n'obi nara okwu ahụ, na-enyocha Akwụkwọ Nsọ kwa ụbọchị, ka ha mara ma ihe ha na-ekwu ọ bụ eziokwu. Ha mere nke a ụbọchị niile. 12 Ọtụtụ n'ime ha kweere, ụfọdụ ụmụ nwanị na ụmụ nwoke ndị Griik a maara aha ha chegharịkwara. 13 Ma mgbe ndị Juu bi na Tesalonaijka nuru na Pọl na-ekwusa ozioma Chineke na obodo Beria, ụfọdụ ha gara n'ebe ahụ na-akpali igwe ndị mmadụ n'ihia iwebata ogbaaghara. 14 Ndị kwere ekwe mere ngwangwa zipu Pọl ka ọ gaa n'akụkụ oke osimiri dị n'ebe ahụ. Ma ha hapụrụ Saịlas na Timoti ka ha na ha nọdụ. 15 Ma ndị dupuru Pọl sooro ya ruo obodo Atens. Ha lawara, hapụrụ Saịlas na Timoti ozi ka ha bjakwute ya na-atufughị oge. 16 Mgbe Pọl nọ na-echere ha n'Atens, o wutere mmụọ ya nke ukwu n'ihia arụsị niile ọ huru, nke jupụtara n'obodo ahụ. 17 N'ihia nke a, ya na ndị Juu na ndị na-atụ egwu Chineke, na-anogide n'ụlọ nzukọ na-arurịta ụka. Kwa ụbọchị, ọ na-apukwa

n'oma ahia na-agwa ndị niile o zutere okwu. 18 Ya na ụfọdụ ndị Epikuri na ndị Stoik bụ ndị ọkachamara na-arurịta ụka. Ndị ụfọdụ na-asi, "gini ka onye ekwurekwu a ga-ekwu?" Ndị ọzọ siri, "ọ dika onye na-ekwusa ụmụ mmụọ ndị ala ọzọ." Ha kwuru nke a n'ihia na ọ na-ekwusa ozioma banyere Jisọs na mbilite n'ònwù ya. 19 Ha kpobatarara ya n'ebe ha zukoro, ebe a na-akpọ Areopagos, ebe ha nọ si ya, "Anyị enwere ike imata ihe banyere ozi ọhuru gi a? 20! na-ekwu ihe ndị na-agbagwoju anyị anya. Anyị choro imata ihe ndị a nke oma." 21 (Ndị Atens niile na ndị ala ọzọ bi n'obodo ahụ, enweghi ohere ime ihe obula, ọ gwuchaaala oru ikwu na inu banyere ihe di oheru.) 22 Mgbe ahụ Pọl guzoro na nzukọ Areopagos si, "Unu ndị Atens, ahula m na ọ na-anụ unu ọkụ n'obi isopuru mmụọ nke unu na-efe ofufe. 23 N'ihia na mgbe m na-ejeghari n'obodo unu, ahuru m ụlọ chi di iche iche, ahuru m otu ebe ichu aja nke e dekwasiri n'elu ya: Ihe e nyere chi nke amaghi ama. Ya mere, ihe ahụ unu na-efe ofufe n'amaghi ama nke a ka m na-ekwusara unu. 24 "Chineke onye kere ụwa na ihe niile di n'ime ya. Ebe ọ bụ onye nwe eluigwe na ụwa, ọ dighi ebikwa n'ulonso e jiri aka wuo. 25 Otu aka ahụ, ọ dighi anara ije ozi site n'aka mmadụ, dika a ga-asị na o nwere ihe korọ ya. Ya onwe ya na-enye ndu na ume na ihe niile. Ọ na-egbokwa mkpa niile. 26 O sitere n'aka otu onye, bu mmadụ mbu ahụ, kee agburu niile nke mmadụ n'otu n'otu, ka ha biri n'elu ụwa dum. O jiri aka ya kewachaa oge ogbo obula ga-anọ na oke niile nke ebe obibi ha. 27 Ma nzube ya banyere ihe niile bu ka onye obula chosie Chineke ike. Eleghi anya, mmadụ nwere ike lezie ụzọ ya anya, si otu a chota ya. Ọ nokwaghị mmadụ obula n'ebe di anya. 28 'N'ihia n'ime ya ka anyi na-ebi, anyi na-ejeghari kwa n'ime ya na-adikwa ndu.' Dika ụfọdụ n'ime unu ndi ode abu na-ekwu si, 'Anyi onwe anyi bu umu ya.' 29 "Ebe anyi bu ndi Chineke muru, o kwesighi ka anyi na-eche na ihe akporo Chineke yiri olocha maobu olaedo, maobu nkume, ihe apiri api site na nka na ihe di n'obi mmadụ. 30 Ma Chineke lefuru enweghi nghota nke mmadụ anya banyere ihe ndi a niile n'oge gara aga. Ma

ugbu a, ọ chọrọ ka mmadụ niile chegharịa. **31** N'ihì na o debela otu ụbọchị mgbe ọ ga-ekpe ụwa niile ikpe n'ụzọ ezi omume, site n'aka otu nwoke ọ họtara. O mekwara ka nke a guzosie ike, mgbe o mere ka onye ahụ sị n'ọnwu bilie.” **32** Mgbe ha nṛụrụ ihe banyere mbilite n'ọnwu nke ndị nwurụ anwu, ha chirị ya ọchi. Ma ụfọdụ n'ime ha siri, “N'oge ọzọ anyị ga-achọ inụ okwu ndị a.” **33** N'oge a, Pọl hapurụ ha. **34** Mmadụ ole na ole sooro ya, burukwa ndị kwere ekwe. Otu onye n'ime ha bụ Dionisiyos onye Areopagos. Onye ọzọ bụ nwanyi a na-akpọ Damaris na ndị ọzọkwa.

18 Ka nke a mechara, Pọl hapurụ Atens gaa Kōrint. **2** N'ebe ahụ o zutere otu onye Juu a mūrụ n'obodo Pōntos, onye a na-akpọ Akwila. Ya na nwunye ya Prisila sitere Itali Klōdiyos nyere iwu ka a chupụ ndị Juu site n'obodo Rom. Pọl gara hụ ha, **3** n'ihì na ha na-arụ otu ọrụ, o binyere ha, sokwara ha rụkọọ ọrụ n'ihì na ha bụ ndị na-akpa akwa e ji ama ụlọ ikwu. **4** Ụbọchị izuike niile, ọ na-arụ ụka n'ụlọ nzuko ha na-agbalị ime ka ndị Juu na ndị Griik kwere. **5** Mgbe Saīlas na Timoti sitere na Masidonia bịa, Pọl tinyere oge ya niile ikwusa okwu na iḳowara ndị Juu na Jisọs bụ Kraīst ahụ. **6** Mgbe ọbụla ha megidere ya ma kparịa ya, ọ na-efecha uwe ya, sị ha, “Ọbara unu dī unu n'isi, aka m dī ọcha. Malite ugbu a, aga m agakwuru ndị mba ọzọ.” **7** O siri n'ebe ahụ puo, gaa n'ụlọ otu nwoke a na-akpọ Taiyos Jostus, onye na-asopurụ na-efekwa Chineke ofufe. Ụlọ ya dī nso n'ụlọ nzuko ndị Juu. **8** Krispos onyeisi n'ụlọ nzuko ahụ na ezinaulo ya niile kweere n'Onyenwe anyi. Otutu ndi ọzọ bi na Kōrint nṛurū okwu ahụ, kwere, e mee ha baptizim. **9** Onyenwe anyi gwara Pọl n'ohu n'otu abali sị, “Atula egwu, kwusie okwu ike, emechikwala onu gi. **10** N'ihì na anonyeere m gi. Ọ dīkwaghị onye ọbụla puru imeru gi ahụ. Enwekwara m otutu mmadụ n'ime obodo a.” **11** Ọ nogidere ebe ahụ otu afọ na ọkara. Ọ na-ezikwa ndi mmadụ okwu Chineke. **12** Mgbe Galio malitere ichi achị n'obodo Akaja, ndi Juu bidoro omume ojoo megide Pọl. N'ikpeazu, ha duputara ya, gaa n'ulokpe. **13** Ha siri, “Nwoke a na-amanye ndi mmadụ ka ha na-ekpere Chineke

n'uzo megidere iwu.” **14** Ma mgbe Pọl choro ikwu okwu, Galio siri ndi Juu ahụ, “Agaara m enwe ndidi gee unu nti ma o buru na okwu a gbasara mmejo mmadu mejoro ibe ya, maobu aru mmadu mere megide obodo. **15** Ma ebe unu na-ekwu ihe banyere okwu na aha di iche iche nakwa iwu unu, gaanu dozie ya n'onwe unu. Agaghi m abu onye ikpe okwu ihe ndi di otu a.” **16** O sitere n'ime ulo ikpe ya chupu ha. **17** Ha jidere Sostenis, onye bu onyeisi ulo nzuko ahụ tie ya ihe nke ukwu n'onu uzo ulo ikpe ahụ. Ma Galio emeghi dika o maara ihe na-eme n'ebe ahụ. **18** Mgbe o nosiri n'ebe ahụ otutu ubochi, Pọl siri ndi kwere ekwe no n'ebe ahụ ka ha nodunu nke oma, ma si n'ebe ahụ banye n'ugbo mmiri ruo Siria. Prisila na Akwila sokwara ya gaa. N'obodo a na-akpo Senkria, o kpuchara agiri isi ya, n'ihì nkwa o kwere. **19** Mgbe ha rutere Efesos, o hapuru ha n'ebe ahụ, ma o bu uzo banye n'ulo nzuko ebe ya na ndi Juu nwere mkparita uka. **20** Ma mgbe ha rioro ya ka o nonyetukwuoro ha ogologo oge, o kweghi. **21** Mgbe o na-ahapu, o siri ha, “O buru na Chineke kwe, aga m aloghachikwute unu ọzọ.” Emesia o banyere n'ugbo hapu Efesos. **22** Mgbe o kwusiri na Sizaria, o gara leta choochi di n'ebe ahụ kelee ha. Emesia, o gara n'ihu ruo Antiok. **23** Mgbe o nosiri nwa oge nta n'ebe ahụ, o sitere n'ebe ahụ puo jegharịa n'akuku obodo Galeshja na Frigia na-agba ndi na-eso uzo ahụ ume. **24** Ma otu nwoke onye Juu, aha ya bu Apolos, onye Alegzandria bira na Efesos. O bu onye oka okwu, burukwa onye maara ihe edere n'Akwukwo Nso nke oma. **25** Nwoke a natara ozizi banyere uzo Onyenwe anyi. O sitekwara n'inu oku nke obi kuzie nnoo ihe ziri ezi banyere Jisos. Ma ihe o maara bu naani ihe gbasara baptizim Jon mere. **26** Ma o nogidesiri ike na-ekwuwa okwu n'ulo nzuko. Mgbe Prisila na Akwila nuru okwu ya, ha jekwuru ya, duru ya gaa n'ulo, were nwayoo kowara ya ihe niile banyere uzo Chineke. **27** Mgbe o zubere iga obodo Akaja, ndi umunna gbara ya ume. Ha degaara ndi na-eso uzo Onyenwe anyi no n'ebe ahụ akwukwo ka ha nabata ya. Mgbe o bjaruru, Onyenwe anyi sitere n'aka ya mee ka amara ya

baa ụba n'ebe ndị kwere ekwe nọ. **28** N'ihu na n'ihu ndị mmadụ niile, o guzoro kwuo okwu megide ozizi ojọọ na ịrụ ụka niile nke ndị Juu. O gosiri ha site n'akwụkwọ nsọ na Jisọs bụ Kraist ahụ.

19 Mgbe Apọlọs nọ na Kọrint, Pọl sitere ụzọ nke n'ime elu ala bjarute Efesọs. N'ebe ahụ, ọ hụrụ ụfọdụ ndị na-eso ụzọ ahụ, **2** sị ha, “Unu natakwarara Mmụọ Nsọ mgbe unu kweere?” Ha sịrị ya, “Mba, anyị anụbeghị na ọ nwere ihe dịka Mmụọ Nsọ.” **3** Ya mere, ọ sịrị, “Gịnị ka unu kwenyere n'ime ya mgbe e mere unu baptizim?” Ha sịrị, “Baptizim nke Jọn.” **4** Mgbe ahụ, Pọl sịrị, “Baptizim Jọn bụ nke gbasara ncheghari site na mmehie, na-agwa ndị mmadụ ka ha kwere n'onye ahụ na-eso ya na-abịa, nke bụ, ikwere n'ime Jisọs.” **5** Mgbe ha nūrụ nke a, e mere ha baptizim n'aha Onyenwe anyị Jisọs. **6** Mgbe Pọl bikwasịrị ha aka ya abụọ n'isi, ha natara Mmụọ Nsọ. Ha kwukwara okwu n'asụsụ dī iche iche, bukwa amụma. **7** Ha niile ruru ndị ikom iri na abụọ. **8** Ọ banyere n'ụlọ nzukọ ahụ ma were nkwaluwa okwu, na ịrụ ụka n'ebe o doro anya gwasi ha okwu ike banyere alaeze Chineke. Ọ bụ onwa atọ ka o were ya ime nke a. **9** Ma ụfọdụ n'ime ha mechiri obi ha; ha juru ikwenye, kama ha kwuru okwu ojọọ megide Ụzọ ahụ n'ihu ogbakọ ahụ niile. Ya mere, o sitere n'ebe ha nọ pụọ, kpọrọkwa ndị na-eso ụzọ ahụ, ha na-akparịta ụka kwa ụbọchị n'ụlọ ogbakọ Tiranos. **10** Ihe ndị a gakwara n'ihu afọ abụọ. Ndị niile bi na Eshia nkwara ozioma Onyenwe anyị. Ọtụtụ n'ime ha bụ ndị Juu, ma ndị ozo bụ ndị Griik. **11** Chineke sitere n'aka Pọl rụọ ọtụtụ ọrụ ebube pụrụ iche. **12** Nke bụ na-ewere ụfọdụ n'ime akịsị maobu ịchafọ na akwa mgbochi nke metururu ya n'ahụ na-atụkwasi n'ahụ ndị ọrịa, ahụ a dīkwa ha ike. E sitekwara na ya chupụ mmụọ ojọọ. **13** Ụfọdụ ndị Juu dīkwa ndị na-ejeghari n'obodo dī iche iche na-achupụ mmụọ ojọọ n'ime mmadụ. Ha chọkwara ime nke a n'aha Onyenwe anyị Jisọs na-asi, “E jī m aha Jisọs, onye Pọl na-ekwusa na-enye unu iwu ka unu site n'ime ya pụta.” **14** Ndị na-eme ihe dī otu a bụ ụmụ asaa nke Skiva, onyeisi nchụaja, bụ onye Juu. **15** Mmụọ ojọọ ahụ zara ha sị, “Amaara

m onye Jisọs bụ, amakwaara m onye Pọl bụ, ma unu onwe unu, unu bụ ndị ole?” **16** Nwoke ahụ mmụọ ojọọ na-achị makwasiri ha, tie ha ihe nke ukwu, mee ka ha gbaa ọsọ. Ha gbara ọto gbapụ n'ụlọ ahụ. Ha merụkwara ahụ. **17** Akụkọ banyere ihe ndị a jezuru obodo Efesọs niile. Mgbe ahụ, ndị Juu na ndị Griik ụfọdụ nkwara ihe ndị a. Oke egwu jidekwara ha. N'ihu nke a, e mekwara ka aha Onyenwe anyị Jisọs daa ụda n'ebe niile. **18** Ọtụtụ ndị kwenyerenu b́ara na-ekwuputa omume ojọọ ha niile, n'ihu mmadụ niile. **19** Ọtụtụ n'ime ndị na-agwọ ogwu mgbaasi buputara akwụkwọ niile ha jī na-eme mgbaasi, kpọọ ha oku n'ihu mmadụ niile. Akwụkwọ niile a kpọọ oku n'ụbọchị ahụ ga-eru ego ruru puku ọlaọcha iri ise. **20** Ya mere, okwu Onyenwe anyị toro, na-agbasa n'ike n'ike na-adikwa ire. **21** Mgbe ihe ndị a gasiri, Pọl kpebiri n'ime mmụọ ya na ya ga-eje ruo Masidonia na Akaja tupu ọ b́aruo Jerusalem. O sịkwara “na ya aghaghị ijeru Rom n'ogwugwu ije ya niile.” **22** O zipurụ ndị na-enyere ya aka, bụ Timoti na Erastos ka ha buru ụzọ jeruo Masidonia. Ma ya onwe ya nogidere n'ime Eshia nwa oge. **23** Ma ọ bụ n'oge a ka oke nsogbu malitere megide Ụzọ ahụ. **24** Otu onye ụzụ na-agbaze ọlaọcha, aha ya bụ Dimitrios, onye jī ọlaọcha na-akpụ ụlọ arusi ala ahụ a na-akpọ Atemis. Ọ na-ewetara ya na ndị ụzụ ibe ya ego n'ebe o hiri nne. **25** Nwoke a kpọkọtara ndị ọrụ ya niile, na ndị ya na ha narukọ otu ọrụ, sị, “Ndị ibe m, unu ma na ọ bụ site n'ọrụ nke a ka anyị si enweta akunuba anyị. **26** Unu niile ahula ma nkwara, otu nwoke a na-akpọ Pọl si rafuo ọtụtụ ndị mmadụ site n'ime ka ha kwenye na chi ọbula e jī aka mee abughị chi. Ọ bukweghị naanị n'Efesos kama ọ fọdurụ ihe nta ka ọ buru n'Eshia niile. **27** Ọ bukweghị naanị na ihe ize ndụ dī banyere ọrụ aka anyị nke a ga elelị kama tinyere nke a, ụlọ nke oke chi nwanyị bụ Atemis agaghị enwekwa nsọpuru. Ya bụ, chi nwanyị n'onwe ya bụ onye a na-efe n'obodo Eshia niile nakwa n'elu ụwa niile ka a ga-anapụ nkwanye ugwu dīrị ya dīka chi.” **28** Ma mgbe ha nūrụ ihe ndị a, ha were oke iwe tie mkpu na-asi, “Atemis ndị Efesos dī ukwuul!” **29** Ogbaaghara ahụ gbasara, zuo obodo ahụ niile. Ha banyere

n'ebe a na-eme ihe ileleanya, kpoputa Gaios na Arjstakos ndi Masidonia, bu ndi ha na Pol naruko oru. 30 Pol chorọ jbakwuru igwe mmadu ahụ, ma ndi na-eso ụzọ ahụ ekweghi ya. 31 Otu aka ahụ kwa, ufodu ndi enyi ya n'etiti ndi nachị Eshja zigakwaara ya ozi na-arịọ ya ka ọ hapu jbanye n'ebe ahụ a na-eme ihe ileleanya. 32 Ugbu a, nzuko ahụ na-agba aghara, ufodu mmadu na-eti mkpu otu ihe, ndi ozo na-eti ihe ozo. N'ezie, otutu n'ime ha amatakwaghi ihe ha jiri nodu n'ebe ahụ. 33 Ufodu ndi Juu n'ime ogbako ahụ nupuru Alegzanda, seputa ya, mee ka o buru ụzọ. Alegzanda feere ha aka ka ha dere duu mgbe ọ chorọ igoro onwe ya n'ihu oha mmadu ahụ. 34 Ma n'otu ntabi anya ahụ, mgbe ha matara na ọ bu onye Juu, ha bidoro iti mkpu ihe dika ogologo awa abuo na-asị, "Atemis ndi Efesos di ukwuul!" 35 N'ikpeazu, ode akwukwo nke obodo ahụ kwusiri igwe mmadu ahụ ime uzu. O kwuru, "Ndi ikom Efesos, o nwere onye na-amaghi na obodo Efesos bu obodo na-echekwa ulo ofufe Atemis, na oiyi ya nke si n'elugwe daa? 36 Ebe ihe ndi a adighi na ngopu, ọ di mkpa ka unu nodu nwayoo, ghara imebi ihe obula n'echeghi echiche. 37 Lee ugbu a, ndi a unu kpotara n'ebe a abughi ndi ohi, ndi na-ezuru ihe n'ogige chi anyi, maobu nakewuto eze nwanyi arusi anyi. 38 Ọ buru na Dimitrios na ndi okpu uzu ibe ya nwere ihe obula megide ha, ha gaa n'uloike. Ndi nakpe ikpe ga-eleba okwu ha anya. Kama ha mee ya n'usoro iwu kwadoro. 39 Ma ọ buru na o nwere ihe ozo di iche unu chorọ ka e mee, a ga-edozi ya na nzuko nke ndi obodo na-eme n'uzo ziri ezi. 40 N'ihu na egwu di, na-eleghi anya a ga-eji ihe nke mere taa boo anyi ebubo na anyi na-ebute ogbaaghara. Anyi enweghi osisa ziri ezi banyere ogbaaghara nke a." 41 Mgbe o kwuchara nke a, ọ gbasara ha.

20 Mgbe ogbaaghara ndi a kwusiri, Pol kpokwara ndi na-eso ụzọ ahụ, gbaa ha ume, gwa ha ka ha nodu nke oma, ọ puru gawa Masidonia. 2 Mgbe ọ gagharichara n'akuku ala ahụ niile, werekwa okwu nkasiobi gbaa ndi umunna ume, ọ bjaruru ala Griis. 3 Ọ noro onwa ato n'ebe ahụ. Mgbe ọ chopotara na ndi

Juu agbaala ajo izu megide ya dika ọ na-ejikere iso ugbo mmiri gaa Siria, o kpebiri ka ya si ụzọ Masidonia laghachi. 4 Sopata onye Boria bu okpara Piro, na Arjstakos, na Sekundus ndi si na Tesalonaika, na Gaios onye Debi na Timoti, na Taikikos na Trofimos, ndi Eshja sokwa ya na-aga ije a. 5 Ndi a bu ụzọ gawa, na-eche anyi na Troas. 6 Mgbe Mmemme Ngabiga ahụ gwusiri, anyi banyere ugbo mmiri rute Filipai bjakwute ha na Troas n'ubochi nke ise. Anyi noro n'ebe ahụ ubochi asaa. 7 N'ubochi mbu n'izu uka, mgbe anyi zuko ọ inyawa achicha, Pol gwara ha okwu, ebe ọ na-akwado ila ma chi bo, o kwugidere okwu ruo n'etiti abali. 8 Otutu orioma dikwa n'ime onuulo ahụ di n'ulo elu ebe anyi zuko. 9 Otu nwokorobia a na-akpo Yutikos noduru ala n'oghereikuku, ọ bu onye oke ura bidoro jtu dika Pol na-ekwu okwu ruo oge di anya. Mgbe ọ dara n'oke ura a, o sitere na n'ulo elu nke ato dapu, daa n'ala. Mgbe e buliri ya, ọ bu onye nwuru anwu. 10 Pol rituru n'ala selite ya elu jikuo ya. Ọ siri ndi gbakoro n'ebe ahụ si, "Ka obi hapu ilo unu mmiri ọ di ndu." 11 Ọ laghachikwara n'ulo elu ahụ, mgbe ọ nyawachara achicha ma riekwa, o kwugidere okwu tutu chi aboo, ọ hapuru ha bilie ije ya. 12 Ha kulitere nwokorobia ahụ na ndu nke mere ka onu juputa ha n'obi. Ọ gbakwara ha ume nke ukwu. 13 Anyi onwe anyi gara n'ihu banye n'ugbo mmiri chee ihu iga Asos. Ebe anyi zubere iburu Pol n'ugbo anyi. O soghi anyi n'ihu na o zubere iji ukwu ruo ebe ahụ. 14 Mgbe o zutere anyi n'Asos, anyi buru ya n'ugbo gaa Mitilen. 15 N'ubochi nke ozo ya, anyi rutere Kios, n'ubochi nke so ya, anyi gafere rute Samos. Ma mgbe otu ubochi ozo gasiri, anyi rutere Melitos. 16 N'oge a, Pol kpebiri na ọ gaghị akwusi n'Efesos ka ọ ghara itufu oge n'Eshja, n'ihu na ọ na-eme ngwangwa irute Jerusalem n'ubochi memme Pentikossu, ma ọ buru ihe ọ puru ime. 17 Site na Melitos, ọ zipuru ozi ka a kpoo ya ndi okenye choochi nke Efesos ka ha bia zute ya. 18 Oge ha bjakwute ya, ọ gwara ha, "Unu maara nke oma otu m si no n'etiti unu mgbe niile mu na unu noro, site n'ubochi mbu ukwu m zokwasiri n'ala Eshja tutu ruo ugbu a. 19 Aruru

m ọrụ Onyenwe anyị site n'obi umeala na anya mmiri n'etiti ntaramahụhụ dị ukwu, site n'izu ojọọ ndị Juu gbara maka m. **20** Unu hụrụ na m ahapughị ime ka unu mara ihe ọbụla ga-abara unu uru, mgbe ọbụla m na-akuziri unu ihe n'ụlọ maọbụ n'ihu ọha. **21** E kwusaala m nye ma ndị Juu ma ndị Grik okwu nchegharị n'ebe Chineke nọ, na okwukwe n'ebe Onyenwe anyị Jisọs nọ. **22** "Ma otu ọ dị, ana m aga Jerusalem dika iwu Mmụọ Nsọ nyere m si dị, ma amaghị m ihe onọdụ m ga-abụ n'ebe ahụ. **23** Karịakwa na Mmụọ Nsọ na-agbara m ama n'ebe ọbụla na mkpọrọ na ntaramahụhụ na-eche m n'ebe ahụ. **24** Ma akpoghị m ndụ m ihe ọbụla. Karịa naanị ka m gbazuo ọsọ m ma jezuokwa ozi ahụ m natara n'aka Onyenwe anyị Jisọs, nke bụ ikpwa banyere ozioma nke amara Chineke. **25** "Ma ugbu a, amaara m na o nweghị onye ọbụla n'ime unu, bụ ndị m jeghariri n'etiti ha na-ezisara ihe banyere alaeze a ga-ahụ m anya ọzọ. **26** Ya mere, ana m agwasị unu ike, taa, na abụ m onye aka ya dị ọcha n'ebe ọbara onye ọbụla n'ime unu dij. **27** N'ihu na-esepughị m aka ikwuputa nzoputa Chineke nye unu. **28** Ma ugbu a, kpacharanụ anya! Leziekwany onwe unu na igwe aturu nke Mmụọ Nsọ mere unu ndị nlekota anya ya. Ka unu buru ndị ozuzụ aturu nke chọchị Chineke, bụ nke o ji ọbara ya zutara onwe ya. **29** N'ihu na amaara m na mgbe m lachara, agụ jọgburu onwe ya ga-abata n'etiti unu nke na-agaghị emere igwe aturu ebere. **30** Ufodu n'ime unu ga-ebili tugharị eziokwu ahụ ihu ka ha si otu a dorọ ufodu ndi na-eso ụzọ ahụ nye onwe ha. **31** Ya mere, na-echenụ nche! Chetakwanụ na n'ime afọ atọ m noro n'etiti unu, ehizie na abali, eji m ikwa akwa na anya mmiri na-adu unu odu. **32** "Ugbu a ana m etife unu n'aka Chineke na nlekota ya. Ana m etifekwa unu n'aka okwu amara ya nke puru igba okwukwe unu ume na inyekwa unu akunuba ọ kwadobere ndi ahụ e doro nsọ. **33** Ọ dighi mgbe ọbụla agụ idotara onwe m ọlaocha maobu ọlaedo maobu uwe nke onye ọbụla ji guo m. **34** Ọ bakwaghị uru igwa unu na ọ bụ aka m rupertara ọrụ gbooro m mkpa niile, na nke gbokwara mkpa ndi ahụ mu na ha so. **35** N'ihe

niile, abukwa m ihe ilere anya nye unu banyere inyere ndi ogbenye aka, site n'iru ọrụ n'uzo di otu a, na-echetara m okwu nke Onyenwe anyi Jisos kwuru si, 'Ngozị kariri di n'inye enye karịa inara anara.'" **36** Mgbe o kwusiri okwu ndi a, o soro ha niile gbuo ikpere n'ala kpekwa ekpere. **37** Ha bere akwa nke ukwu, makuo Pol, sutukwa ya onu. **38** O wutere ha karịa na o kwuru na ha agaghị ahụ ya anya ọzọ. Emesja, ha duru ya ruo ebe ọ banyere ugbo mmiri.

21 Mgbe anyi hapusiri ha, anyi nyapuru ugbo anyi bjaruo Kos. N'echi ya, anyi rutere Rods. Anyi sitere n'ebe ahụ jeruo Patara. **2** Mgbe anyi huru ugbo mmiri na-aga Fonisia, anyi banyere n'ime ya kwopu. **3** Mgbe anyi kworuru ugbo anyi ebe anyi nwere ike ihu Saipros, anyi siri n'aka ekpe ya gafee, ruo Siria. Anyi rutere n'onu mmiri Taja, ebe ugbo mmiri ga-akwapu ibu di n'ime ya. **4** Mgbe anyi chotara ndi na-eso uzo ahụ, anyi nonyere ha abali asaa. Ha gwara Pol site n'ike nke Mmụọ Nsọ, ka ọ ghara iga Jerusalem. **5** Mgbe anyi nozuru ubochi anyi, anyi hapuru ha, bilie ije. Ha na nwunye ha na umu ha so dupu ruo mgbe anyi si n'obodo ahụ puo. Anyi na ha gburu ikpere n'ala n'onu mmiri kpee ekpere. **6** Mgbe ahụ, anyi kelere onwe anyi ekele ikpeazu. Emesja, anyi banyere n'ime ugbo, ma ha laghachiri azu n'ulo ha. **7** Mgbe anyi hapuru Taja, anyi kwusiri na Tolomas. N'ebe a anyi kelekware ndi kwere ekwe nọ n'ime obodo a, nonyere ha naanị otu ubochi. **8** N'ubochi nke ọzọ ya, anyi gara n'ihu n'ije anyi rute Sizaria. N'ebe ahụ, anyi nonyeere otu nwanna anyi a na-akpo Filip onye na-agbasa ozioma. Ọ bụ otu n'ime mmadu asaa ahụ. **9** O nwere umu agboghọ anọ ndi na-alubeghi di. Ha nwekwara onyinye ibu amuma. **10** Mgbe anyi noro otutu ubochi n'ebe ahụ, ka otu onye amuma a na-akpo Agabos, si Judia bata. **11** Ọ bjakwutere anyi, chilite belit Pol na-eke n'ukwu, kee onwe ya n'ukwu na aka si, "Dika Mmụọ Nsọ kwuru, 'otu a ka ndi ndu ndi Juu ga-eke onye nwe ihe a agbu na Jerusalem. Ha ga-ararakwa ya nye n'aka ndi mba ọzọ.'" **12** Mgbe anyi nuru nke a, anyi na ndi niile nọ n'ebe ahụ roro Pol ka ọ ghara iga Jerusalem. **13** Ma Pol zaghachiri,

“Gịnị ka unu na-eme, ọ bụ akwa ka unu na-
ebe, na-eme ka obi gbawaa m? N’ihi na ọ bughị
naanị na m dị njikere ka e kee m agbụ, kama
ejikekwara m iwere ndụ m nye na Jerusalem
n’ihi aha Onyenwe anyị Jisọs.” 14 Ebe ọ na-
ekweghị ege anyị ntị, anyị kwụsịrị ma sị, “Ka
e mee uche Onyenwe anyị.” 15 Mgbe ụbọchị
ndị a gasịrị, anyị jikere bilie ịga Jerusalem. 16
Ufọdụ ndị na-eso ụzọ ahụ ndị nọ na Sizaria,
duuru anyị gaa, ha kpọruru anyị n’ụlọ Mnasin,
onye Saiprọs ebe anyị ga-anọ dika ọbịa, onye
sitere na mbụ buru onye na-eso ụzọ ahụ. 17
Mgbe anyị rutere Jerusalem, ndị ụmụnna jiri
obi uto nabata anyị. 18 N’ụbọchị nke so ya, anyị
na Pọl gara ileta Jemis, ndị okenye niile nọkwa
n’ebe ahụ. 19 Mgbe o kelechara ha, ọ kọrọ ha
n’otu n’otu, ihe niile Chineke ruru n’etiti ndị
mba ozo site n’ije ozi ya. 20 Mgbe ha nuchara
nke a, ha nyere Chineke otuto. Emesịa, ha siri
Pọl, “Leenụ nwanna, otu otutu puku ndị Juu si
buru ndị kwere ekwe, ha niile ka ihe banyere
iwu a na-anụ ọkụ n’obi. 21 A kọrọla ha ihe
banyere gi, na ị na-ezi ndị Juu bi n’etiti ndị
mba ozo ka ha hapu ịgbasokwa iwu Mosis, na
ka ha kwusikwa ibi ụmụ ha ugwu maobu bie
ndụ n’usoro omenaala anyị. 22 Gịnị ka anyị
ga-eme ugbu a? O doro anya na ha ga-amata
na ị bịa n’ebe a. 23 Ya bụ, jisie ike mee ihe
anyị ga-agwa gi ugbu a. Anyị nwere mmadu
anọ n’ebe a, ndị nọ na nkwa ha kwere Chineke.
24 Soro ha mee omenaala ahụ nke ndị nọ na
nkwa ji edo onwe ha ọcha. Kwuoro ha ugwo
maka ikpucha isi ha. I mee otu a, mmadu niile
ga-amata na eziokwu adighi n’ihe ndị a niile e
kwuru maka gi, kama na gi onwe gi na-agazi
ma na-edebekwa iwu. 25 Ma n’ebe ndị mba ozo
kwere ekwe nọ, anyị edegara ha akwukwo gwa
ha kwusi iri ihe obula a churu n’aja nye arusi,
na iri obara, maobu anu a nyagburu anyagbu,
ya na ikwa iko.” 26 Pọl kpọrọ ndị ikom anọ ndị
ahụ tinyere onwe ya, n’ụbọchị so ya mee ka ya
na ha di ọcha. Mgbe ahụ, ọ banyere n’ụlonsọ
ukwu ahụ, maka ikwuputa ụbọchị ole mmemme
idi ọcha ahụ ga-anọ tupu e mechaa ya, nakwa
mgbe ichu aja n’ihi ha n’otu n’otu ga-abu. 27
Ma mgbe ọ fọdurụ nwa oge nta ka ụbọchị asaa

ahụ gwuchaa, ufodu ndi Juu si Eshia bia huru
ya n’ulonso ukwu ahụ. Ha tikuru igwe mmadu
ma kpaliakwa ha. Ha jidere ya, 28 na-eti mkpu,
“Ndi ikom Izrel, nyerenụ anyi aka! Onye a bu
nwoke ahụ na-ejegharị n’ebe niile na-ezi ozizi
megidere ndi nke anyi, iwu anyi nakwa ebe a.
Ma nke kachasi nke, ọ meruokwala ulonso a site
n’ikpobata ndi Griik n’ime ya.” 29 (N’ihi na ha
ebula uzo hu ya na Trofimos onye Efesos n’ime
obodo, ha chere na Pol kpobatarara ya n’ulonso
ukwu ahụ.) 30 Ogbaghara juputara n’obodo
ahụ niile. Ndi mmadu gbakotara dokpuputa
Pol site n’ulonso ukwu ahụ. N’otu mgbe ahụ, e
mechiri onu uzo niile. 31 Mgbe ha na-achọ igbu
ya, ozi ruru ochiagha nti na Jerusalem niile nọ
n’ogbaaghara. 32 Otu mgbe ahụ o duuru ufodu
ndisi agha ya na ndi agha ya mee ngwangwa
bjaruo n’ebe ha nọ. Mgbe ha huru ndi agha ka
ha na-abia, ha kwusiri iti Pol ihe. 33 Ochiagha
ahụ bįara jide ya, nye iwu ka e were udo igwe
abu kee ya agbu, ọ jukwara onye ọ bu na ihe
o mere. 34 Ufodu n’ime igwe mmadu ahụ na-
eti mkpu na-ekwu otu ihe, ebe ufodu na-eti
na-ekwu ihe ozo. Mgbe ọ na-apughị ichoputa
ihe bu isi mkpotu na ogbaaghara ahụ, o nyere
iwu ka e duru ya gaa n’ogige ndi agha. 35 Mgbe
o rutere na mgbagolite onu uzo ulo ahụ, ndi
agha bulitere ya elu n’ihi ogbaaghara igwe ndi
mmadu di ukwu. 36 Igwe mmadu ahụ so ha
nọ na-eti mkpu, “Wepunụ ya! Wepunụ ya!” 37
Mgbe ha chorọ iduba Pol n’ime ogige ahụ, ọ siri
ochiagha ahụ, “I ga-ekwe ka m gwa gi okwu?”
O siri, “I maara asu asusu ndi Griik? 38 O putara
na ị bughị onye Ijpt ahụ malitere ogbaaghara
ma duuru puku ndi ogbu mmadu anọ gbalaa
n’ozara?” 39 Pol siri, “Abu m onye Juu si Tasos,
obodo di na Silisia, nwa afọ oke obodo amara
aha ya. Biko, kwee ka m gwa ndi mmadu okwu.”
40 Mgbe o nyere ya ikike, Pol guzooro n’ihe
nrigo nke onu uzo ahụ fee aka ya ime ka ha
nọ duu. Mgbe ha noduru nwayo, ọ gwara ha
okwu n’asusu Hibru si,

22 “Umunna m na ndi nna anyi, geenu m nti
mgbe m na-agoro onwe m n’ihu unu.” 2
Mgbe ha nuru na ọ na-agwa ha okwu n’asusu
Hibru, ha deere duu karịa. Mgbe ọ siri, 3 “Abu m

onye Juu. Amuru m na Tasos n'ime Silisia. Azuru m na obodo a n'ukwu Gamaliel onye nkuzi m. Anatare m ozuzu di ike na isopuru iwu nke nna nna anyi ha ejikwa m inu oku n'obi na-efe Chineke dika unu niile si eme taa. 4 Akpagburu m ndi niile na-eso uzọ ohuru a, na-etinye ha n'aka onwu. Ejidere m ndi ikom na ndi inyom ha tubakwa ha n'ulo mkporo. 5 Ma dika onyeisi nchujaja na nzuko ndi okenye niile puru igbara m akaebe. Anatakware m n'aka ha akwukwo ozi e deere umunna anyi no na Damaskos. Agara m ebe ahụ ikputa ha n'agbu bja Jerusalem maka ita ha ahuhu. 6 "N'etiti ehizie, mgbe m na-aga n'uzo, n'ebe di Damaskos nso, oke ihè nke si n'eluigwe, chara gburugburu m. 7 Adara m n'ala ma nukwa olu gwara m okwu si m, 'Sol, Sol, ginị mere i ji na-akpagbu m?' 8 "Onye ka i bu Onyenwe m?" Ka m juru. "O siri m, 'Abu m Jisos onye Nazaret onye i na-akpagbu.' 9 Ndi mu na ha so hukwara ihè ahụ, ma ha anughị olu onye ahụ na-agwa m okwu. 10 "Asiri m, 'Gini ka m ga-eme Onyenwe anyi?' "Onyenwe anyi siri m, 'Bilie banye Damaskos; n'ebe ahụ a ga-agwa gi ihe niile a kwadobere na i ga-eme.' 11 N'ihu na-enweghi m ike ihu uzo n'ihu ebube ihè ahụ chachiri m anya. Ya mere ndi mu na ha so sekpuuru m n'aka bata na Damaskos. 12 "N'ebe ahụ ka Ananayas bi, bu onye anyi puru igu n'onye ezi omume n'ihu idebe iwu. O nwekwara ogbugba ama di mma site nonu ndi Juu bi n'ebe ahụ. 13 O biakwutere m, guzoro n'akuku m si, 'Nwanna anyi Sol, ka emee ka i hu uzo!' Otu mgbe ahụ, e nwetara m ike ihu uzo, m hukwara ya. 14 "Mgbe ahụ, o siri, 'Chineke nke nna nna anyi ha ahoputala gi imara uche ya na ihu Onye Ezi Omume ahụ na inuta okwu site nonu ya. 15 I ga-abu onyeama ya nye ndi niile banyere ihe i huru na ihe i nuru. 16 Ma ugbu a, ginị ka i na-eche? Bilie oto, ka e mee gi baptizim, ka a sachakwa gi site na mmehie, na-akpokukwa aha ya.' 17 "Mgbe m loghachikwara na Jerusalem, noro na-ekpe ekpere n'ulosu ukwu ahụ, ahuru m ohu, 18 ebe o na-agwa m, 'Mee ngwa! Hapu Jerusalem, n'ihu na ndi bi n'ala a agaghị anara ogbugba ama gi banyere m.' 19 "Ma asiri m, 'Onyenwe anyi, ndi a maara nke oma na m na-

aga n'ulo nzuko n'otu n'otu, na-atuba ndi kwere na gi n'ulo mkporo, na-etikwa ha ihe. 20 N'oge a na-awufu obara onyeama gi bu Stivin, eguzo m nso na-akwado n'ihe emere di mma, ma na-elekotakwa uwe ndi ahụ tugburu ya anya.' 21 "Mgbe ahụ, o siri m, 'Gawa; n'ihu na aga m ezipu gi ebe di anya ijekwuru ndi mba ozo.'" 22 Ha nara ya ntị ruo ugbu a. Mgbe ahụ, ha niile tiri mkpu n'otu olu si, "Wepunu onye di otu a n'awa! O kwesighi ka onye di otu a diri ndu!" 23 Ha tiri mkpu na-atuli uwe mgbokwasị ha elu, na-achilikwa aja n'ala na-efesasi ya ebe niile, 24 ochiagha ahụ nyere iwu ka a kpugaa ya n'ogige ndi agha, pia ya utari, ka eziokwu puta ya nonu. O choro imata ihe mere ha ji eti mkpu otu a megide ya. 25 Ma mgbe ha chiji udo akpukpo kechaa ya, Pol siri onye agha guzo ya nso, "O bu ihe ziri ezi n'iwu na unu ga-eti nwa afọ Rom ihe, onye na-enweghi ikpe a mara ya?" 26 Mgbe onye agha a nuru okwu a, o jekwuuru ochiagha ahụ si, "Gini ka i na-aga ime? Nwoke a bukwa onye Rom." 27 Ochiagha ahụ biakwutere si ya, "Gwa m, i bu onye Rom?" O siri, "E." 28 Ochiagha ahụ zara, "ma o furu m ego di ukwu iji buru onye Rom." Ma Pol siri, "Amuru m dika nwa afọ ala a." 29 Ndi ahụ choro igba ya ajuju onu mere ngwangwa wezuga onwe ha. Egwu tukwara ochiagha n'onwe ya mgbe o matara na o bu nwa afọ Rom, n'ihu na o keela ya rii agbu na mbu. 30 N'echi ya, ebe o choro imata ihe bu isi okwu na ihe mere ndi Juu ji ebo ya ebubo, o nyere iwu ka ndisi nchujaja na ndi ulo ikpe ha zukoo. Mgbe ahụ, o duputara Pol, mee ka o guzo n'ihu ha.

23 Mgbe Pol legidere ndi nzuko a anya, o siri, "Umunna m, mu onwe m ejirila ezi akonuche bie ndu m niile n'ihu Chineke ruokwa ubochi taa." 2 Nke a mere, Ananayas onyeisi nchujaja nyere iwu ka ndi no ya nso tie ya aka nonu. 3 Ma Pol, siri ya, "Otu a ka Chineke ga-esi tie gi, gi mgbidi e tere nzu. Udi onye ikpe di anaa ka i bu i ji na-emebi iwu nonwe gi site n'inye iwu ka e si otu a tie m ihe?" 4 Ndi guzo ya nso siri, "I na-ekwuto onyeisi nchujaja Chineke?" 5 Ma Pol siri, "Aghotaghi m, umunna m na o bu onyeisi nchujaja. N'ihu

na akwukwo nso kwuru si, 'Ekwula okwu ojoo obula megide onye na-achi ndi nke gi.'" 6 Mgbe Pol choputara na otu uzoo n'ime nzuko ahụ bu ndi otu Sadiusi, ebe ndi ozoo bukwa ndi Farisii, o tiri mkpu n'ime nnoqo ahụ si, "Umunna m, abụ m onye Farisii na nwa ndi Farisii. A na-ekpe m ikpe taa n'ihu olileanya m nwere na mbilite n'onwu nke ndi nwuru anwu.'" 7 Mgbe o kwusiri nke a esemokwu daputara n'etiti ndi Farisii na ndi Sadiusi. Ogbako ahụ kewara. 8 N'ihu na ndi Sadiusi na-asi na mbilite n'onwu maobu mmuo ozi maobu mmuo obula adighi. Ma ndi Farisii kweere n'ihe ndi a niile. 9 Mkpotu malitere na-ada ike ike. Ufodu ndi ozizi iwu so n'otu ndi Farisii biliri oto malite iru aka n'oke olu si, "Anyi ahughị ihe ojoo n'ebe nwoke a no, ma ginikwa ma o buru na o bu mmuo, maobu mmuo ozi gwara ya okwu?" 10 Esemokwu a biara karija, nke mere na onyeisi ochiagha turu egwu na ha ga-adokasi Pol. O gwara ndi agha ya ka ha banye were ike kpoputa ya, ziga ya n'ogige ndi agha. 11 N'abalị ya, Onyenwe anyi bjakwutere ya si, "Nwee obi ike, dika i si gbaa ama banyere m na Jerusalem, i ghaghị igbakwara m ama na Rom." 12 N'ututu echi ya ufodu ndi Juu zokotara gbaa izu, nuokwa iyi na ha agaghị eri nri maobu nuoo ihe obula tutu ruo mgbe ha gburu Pol. 13 Ndi zokotara gbaa izu ojoo a kariji iri mmadu ano. 14 Ha jekwuuru ndiisi nchujaja ha na ndi okenye, si ha, "Anyi kwekotara ihapu iri maobu ihu ihe obula tutu ruo mgbe anyi gburu Pol. 15 Ugbu a, unu na nzuko zienu onyeisi ochiagha ka o kpoputara unu ya. Meenu ka unu na-achoo ijuputasi eziokwu n'onu ya nakwa itule ikpe ya nke oma. Anyi di njikere igbu ya n'uzo tupu o biaru unu nso." 16 Ma nwa nwanne nwanyi Pol nuru maka izuzu ojoo a. O banyere n'ogige ndi agha kporo Pol. 17 Pol kporo otu n'ime ndiisi agha ahụ gwa ya, "Biko kporo nwokorobia a gaa n'ebe ochiagha no, o nwere okwu di mkpa o choro igwa ya." 18 O kporo ya jekwuru onyeisi agha, si. "Pol, onye mkporo, kporo m riu m ka m kpotara gi nwokorobia a n'ihu na o nwere ihe o choro igwa gi." 19 Onyeisi agha ahụ duuru ya n'aka ya gaa n'akuku ozo juo ya, "Gini bu ihe i choro ikoro m?" 20 O siru, "Ndi Juu ufodu

ekwekoritala irio gi ka i kpoputa Pol echi na nzuko ulo ikpe. Ha ga-eme dika ha nwere ihe di mkpa ha choro ijuta ya. 21 Ma anala ha nti. N'ihu na ihe kariji iri mmadu ano na-ezo onwe ha na-eche inwude ya. Ndi a gbara ndu na ha agaghị eri maobu nuoo ihe obula tutu ruo mgbe ha gburu ya. Ha adila njikere, ihe a na-eche bu mkpebi gi nye aririo ha." 22 Ochiagha ahụ zilagara nwokorobia ahụ site n'inye ya iwu, "Emekwala ka onye obula mata na i biara gwa m ihe di otu a." 23 Mgbe e mesiri, o kporo mmadu abuo n'ime ndiisi agha nye ha iwu si, "Gaanu jikere nari ndi agha abuo, na iri mmadu asaa ndi na-agba inyinya, tinyere nari ndi ikom abuo ndi na-ama ube, ndi ga-aga Sizaria n'elekere itoolu nke abali a. 24 Nyekwa Pol inyinya nke o ga-agba, ka e nwee ike duru ya gakwuru Feliks bu gwanoo n'udo." 25 O dere akwukwo n'olu di otu a: 26 Klodios Lisias, Na-edegara Feliks onye nsopuru na-adiri, onye na-achi akuku a. Ana m ekele gi. 27 Ndi Juu jidere nwoke a choro igbu ya, ma mgbe m nuru na o bu onye Rom, mu na ndi agha m biara naputa ya n'aka ha. 28 Achoro m imata ihe mere ha ji ebo ya ebubo, n'ihu ya eduuru m ya gaa n'ogbakoo ndi okenye ha. 29 Ma achoputara m na o bu ihe banyere iwu ha. N'ezikwu, o nweghi ihe obula kwesiri iji tuo ya mkporo maobu onwu n'ime ebubo ahụ. 30 Mgbe a gwara m banyere izuzu a na-agba megide nwoke a, ezitere m gi ya n'egbughi oge. Enyekwara m ndi niile na-ebo ya ebubo iwu, ka ha bia n'ihu gi kpee onu ha. 31 Ya mere, n'abalị ahụ, ndi agha dubatara Pol na Antipatris dika e nyere ha n'iwu. 32 N'echi ya, ha hapuru ya na ndi na-agba n'elu inyinya ka ha duru ya gawa, ebe ha laghachiri n'ogige ndi agha. 33 Mgbe ha bjarutere Sizaria, ha nyere onyeisi obodo ahụ akwukwo ozi, ma kponyekwa ya Pol. 34 Gwanoo ahụ guru akwukwo ozi ahụ, juo ya akuku ala o si puta. Mgbe o matara na o bu onye Silisia, 35 o siru ya, "Aga m enye okwu gi ezigbo ohere mgbe ndi na-ebo gi ebubo biara." O nyekwara iwu ka e debe ya n'obi Herod n'aka ndi nche.

24 Mgbe ubochi ise gasiri, onyeisi nchujaja bu Ananayas na ufodu ndi okenye ndi Juu na loya ha aha ya bu Tatulos biara. Ha dum

putara igbagide Pọl ama n'ihu onye na-achi obodo. 2 Mgbe a kpobataranya, Tatulos putara guzo boo ya ebubo si, "Onye a na-asopuru ka i bu. N'ihig, mmadu niile enwela udo ogologo mgbe. Idi nko nke uche gi emeela ka mgbawe di n'obodo a. 3 Anyi ji ekele nke juputara n'onu na-anabata ihe ndi a nke oma, n'ebe niile na n'uzo niile, gi Feliks, onye a na-asopuru. 4 Achoghi m itufu oge gi. Ana m arjo ka i were ndidi na obioma nuru nkenke okwu anyi ji bia. 5 "Anyi choputara na nwoke a bu onye na-akpalikari ogbaaghara, onye oru ya bu ikwagide ndi Juu no n'ebe niile n'uwa a ka ha nupu isi. O bukwa onyeisi nke ajo otu ahụ a na-akpo Otu ndi Nazaret. 6 O chokwara imeru ulonso anyi, ya mere anyi ji jide ya. Ma anyi chorokpe ya ikpe dika omenaala anyi siri di, 7 ochiagha Lisias, bjara jiri ike napu ya n'aka anyi. 8 O buru na inyochaa ya, i ga-enwe ike ighotu ihe niile banyere ebubo anyi na-ebo ya." 9 Ndi Juu kwadokwara okwu ya, na ihe niile e boro ya, bu ihe mere eme. 10 Mgbe govanofeere ya aka ka o kwuo okwu, Pol zara, "amaara m na i bu onye okaikpe nke mba a ogologo mgbe. Nke a na-enye m obi utogopu onwe m n'ihu gi. 11 I puru ichoputa na o rubeghi ubochi iri na abuo kemgbe m rigooro n'ulonso ukwu na Jerusalem ife ofufe. 12 Ha ahughi m ka mu na onye obula na-arurita uka n'ulonso, maobu na o nwere ebe m kpatara ogbaaghara n'ime ulozuko, maobu ebe obula n'ime obodo. 13 Ha enwekwaghi ihe obula ha ga-eji kwagide ama ha na-agba megide m. 14 Agaghi m ago ago n'ihu gi na m na-ekpere Chineke nke nna anyi ha, dika onye na-eso Uzohu ha na-akpo otu. Ekwenyere m ihe niile dika usoro nke iwu si di, na nke e dere n'akwukwo ndi amuma. 15 Ma enwere m olileanya n'ebe Chineke no dika ha onwe ha nwekwara, na mbilite n'onwu nke ndi ezi omume na nke ndi ajo omume ga-adi. 16 N'ihig nke a, a na m agbalj inwe akonuche di ochu n'ihu Chineke na n'ihu mmadu niile. 17 "Ugbu a, mgbe otutu afogasiri, abjara m Jerusalem iwetara ndi nke m onyinye, nakwa ichuru Chineke aja. 18 Emezuola m omenaala idi ochu mgbe ha huru m n'ulonso ukwu ahu

mgbe m na-eme nke a. O dikwaghi igwe mmadu so m maobu na m sonyere ogbaaghara obula. 19 Ma enwere ufodu ndi Juu si Eshja bia, bu ndi kwesiri ino n'ebe a ma o buru na ha nwere ihe obula megide m. 20 Maobu ndi nke no n'ebe a ugbu a, ka ha kwuo ajo omume obula ha huru n'ime m mgbe m guzoro n'ihu ndi nzuko ndi okenye. 21 Karja na m kwuru naani otu ihe mgbe m guzoro n'ihu ha tie mkpu, 'A na-ekpe m ikpe taa n'ihigkwukwe m na mbilite n'onwu nke ndi nwuru anwu." 22 Mgbe ahug, Feliks onye maara ihe banyere Uzohu nke oma yighariri ikpe a. O gwara ha, "Aga m eleba anya n'ikpe gi a, mgbe Lisias onyeisi agha bjara." 23 O nyere ochiagha ahug iwu ka e debe ya n'okpuru nlekota ha. Ma ka ha nye ya ohere inwere onwe ya ime ufodu ihe, ka ha kwekwa ka ndi enyi ya bia nyere ya aka gboo mkpa ya. 24 Mgbe ubochi ole na ole gasiri, Feliks na nwunye ya Drusila, bu onye Juu bjara, o kporo Pol ka o gwa ha okwu banyere inwe kwukwe n'ime Jisos Krajist. 25 Ma mgbe o gara n'ihu na-ekwu ihe banyere ezi omume na mkpa o di mmadu ijide onwe ya aka, ya na ihe banyere ubochi ikpe nke na-abia n'oge ikpeazu, egwu jidere Feliks. O siri, "I nwere ike ipu ugbu a. Aga m akpokwa gi n'oge ozogmgbe m nwetara ohere." 26 O na-atukwa anya na Pol ga-enye ya ego. Ya mere o jiri na-eziga ka a na-akpo ya site n'oge ruo n'oge ka ya na ya na-akparita uka. 27 Mgbe afobuogasiri, onye a na-akpo Poshios Festos nochiri anya Feliks. Ma ebe o chorog inweta ihuma n'aka ndi Juu, Feliks hapuru Pol n'ulo mkporo.

25 Mgbe ubochi ato gasiri site n'oge Festos bjara na mpaghara ochichi ya, o sitere Sizaria garuo Jerusalem. 2 N'ebe ahug ka ndisi nchujaja na ndisi ndi Juu kwara ya ihe banyere Pol. 3 Ha rikwara ya n'amara o ga-emere ha bu ime ka Pol bia na Jerusalem. N'ihig na ha agbaala izu igbu ya n'uzo. 4 Ma Festos zara, "Pol no dika onye mkporo na Sizaria. Ebe ahug ka mu onwe m ga-alaghachi na mgbe na-adighi anya. 5 Ya mere, ka ndisi unu ji ikike soro m gaa, boo nwoke ahug ebubo ma o buru na o nwere ihe ojog o mere." 6 O nonyeere ha ihe dika ubochi asato maobu ubochi iri, tupu o laghachi na Sizaria.

N'ụbọchị so ya, ọ nọdurụ n'ọche ikpe, nye ikike ka a kpọputa Pọl. 7 Mgbe ọ bjaruru, ndi Juu sitere Jerusalem bja gbara ya gburugburu na-ekwu otutu ihe megide ya nke ha na-enweghi ike ikwa. 8 Ma Pọl gooro onwe ya, na-asi, "O dighi ihe ojoo obula m mere megide iwu ndi Juu maobu ulonso, maobu Siza." 9 Ma ebe Festos na-achọ inwe ihuoma n'ebe ndi Juu no, o siri Pọl, "I choro iga Jerusalem ka m kpee gi ikpe n'ebe ahụ?" 10 Ma Pọl siri, "Eguzo m n'ulo ikpe Siza n'onwe ya, ebe e kwesiri ka a nodu kpee m ikpe. O dighi ihe ojoo obula m mere ndi Juu, dika i maara nke oma. 11 O buru na o di ihe m mere kwesiri onwu, anaghi m ario ka m gbanari onwu. Ma o buru na o dighi eziokwu di n'ebubo ndi Juu a na-ebo m, mmadu obula agaghi e were m nyefee n'aka ha. Ya mere, o bu Siza ka m na-akpoku." 12 Ya mere, mgbe Festos na ndi na-adu ya odu gbara izu, o zara, "I kpokuola Siza, o bukwa Siza ka i ga-agakwuru." 13 Mgbe ubochi ole na ole gasiri, eze Agripa na Benaisi bjara Sizaria inabata Festos. 14 Mgbe ha noro otutu ubochi n'ebe ahụ, Festos kwara eze a onodu Pọl si, "O di nwoke Feliks hapuru n'ulo mkporo n'ebe a. 15 Mgbe m gara Jerusalem, ndiisi nchaja na ndi okenye ndi Juu gwara m banyere ya. Ha rikwara ka m maa ya ikpe. 16 "Ma emere m ka ha ghota na o megidere iwu ndi Rom irara mmadu obula nye tupu ekpee ya ikpe nyekwa ya ohere igoro onwe ya n'ihu ndi na-ebo ya ebubo. 17 N'ihu nke a, mgbe ha bjara n'ebe a, atufughi m oge obula, kama n'ubochi nke ozo ya, anoduru m n'ọche ikpe, nye ikike ka a kpobata nwoke ahụ. 18 Mgbe ndi na-ebo ya ebubo biliri, o dighi otu n'ime uru ala ndi m chere ha ga-akpo aha nke ha guputara na o mere. 19 Okwu ha niile bu iru uka banyere okpukpe ha, na banyere otu onye ozo a na-akpo Jisos onye nwuru, onye Pọl na-ekwusikwa ike na o di ndu. 20 O rara m ahụ imedo okwu di otu a. N'ihu ya, a juru m ya ma o ga-amasi ya i ga n'ulo ikpe di na Jerusalem ka o noro n'ebe ahụ goronwe ya. 21 Ma Pọl rioro ka e debe ya n'ulo mkporo ruo mgbe Siza n'onwe ya ga-ekpebi ikpe ya. Ya mere, ezighachiri m ya n'ulo mkporo tutu ruo mgbe m jikeere izigara ya

Siza." 22 Agripa gwara Festos, "Achoro m inu okwu site nonu nwoke a nonwe ya." O siri, "I ga-anu ya echi." 23 Ya mere, n'echi ya, Agripa na Benaisi rutere n'ulo oha na-anu anu ikpe n'oke nganga. Otutu ndiisi agha na ndi a maara aha ha n'obodo a sooro ha. Festos nyere iwu ka a kpobata Pọl. 24 Festos siri, "Eze Agripa na ndi niile soro anyi noro n'ebe a, unu ahula nwoke a onye oha ndi Juu niile, ma ndi no n'ebe a ma ndi no na Jerusalem, wetara ikpe ya n'aka m na-eti mkpu na o kwesighi idi ndu ozo. 25 Ma achopotaghi m ihe ojoo o mere nke kwesiri ka o nwuo. Ma ebe o rioro ka Siza lenye ikpe ya anya, ekpebiri m iziga ya. 26 Ma enweghi m ihe obula doro anya m ga-edegara Siza banyere ya. Ya mere m jiri kpopta ya n'ihu unu niile, ma karisia n'ihu gi onwe gi eze Agripa, ka o ga-abu anyi tulesia ihe banyere ya, ka m nwee ihe m ga-ede. 27 N'ihu na o bu ihe na-ezighi ezi na m ga-ezipu onye mkporo na-egosighi n'ebubo e boro ya."

26 Agripa gwara Pọl, "I nwere ike i kwuru onu gi." Mgbe ahụ, Pọl gbasara aka ya abuo bido ikwu okwu igoro onwe ya, 2 "Ana m agu onwe m dika onye nwere ihuoma, eze Agripa, inwe ohere oma di otu a, izara onu m n'ihu gi n'ihu niile metutara ebubo ndi Juu na-ebo m. 3 Nke ka nke, amatara m na omenaala ndi Juu na iru uka metutara iwu ha doro gi anya. Biko ana m ario gi ka i jiri ndidi gee m nti. 4 "Ndi Juu niile maara ibi ndu m site na nwata m. Ha makwa site na mbu, otu m si bie ndu m niile n'obodo nke m, nakwa n'ime Jerusalem. 5 Ha matara kemge ogologo oge, ha ga-agbakwa ama, ma o buru na ha choro ikwu eziokwu, na site na mbu e biri m ndu dika otu onye so n'ime otu ahụ nke iwu ya di ike karichasia n'ime okpukpe ndi Juu, nke bu otu ndi Farisii. 6 Ma ugbu a, a na-ekpe m ikpe n'ihu na enwere m olileanya na nkwa ahụ Chineke kwere nna nna anyi ochie ha. 7 Nkwa nke ebo iri na abuo niile na-ele anya inata mgbe ha na-efe ofufe ehie na abali. Eze Agripa, o bu n'ihu olileanya a, gi onye a nasopuru, ka ndi Juu ji na-ebo m ebubo. 8 Gini mere unu jiri na-eche na o rara Chineke ahụ ime ka ndi nwuru anwu site nonwu bilie? 9

“Na mbụ, anara m eche na apurū m imeso aha Jisọs onye Nazaret mmeso ojọọ niile. 10 Otu a ka m mere na Jerusalem. Ọ bughị naanị na m natara ikike n’aka ndịisi nchụaja jiri ya kpọchie otụtụ ndị nsọ n’ụlọ mkpọrọ, ewelikwara m aka elu n’oge a na-ama ha ikpe ọnwụ. 11 Otụtụ mgbe ka m hurū na a tara ha ahūhū n’ụlọ nzuko niile. Agbalirī m ikwagide ha ka ha kwuo arū ma kwutọkwa okwukwe ha. N’ihi na iwe m di ọkụ megide ha, esogburu m ha n’obodo di iche iche nke na-abughị obodo ndi Juu. 12 “N’ihi nke a, a gara m Damaskos site n’ikike na nkwenye nke ndịisi nchụaja. Anatakwara m ike n’aka ndịisi nchụaja. 13 N’oge ehiehe, eze Agripa, mgbe mụ na ndi otu m na-aga n’uzo, gi onye a na-asopurū, ka m hurū ihè nke na-acha karja anyanwụ ka o si n’eluigwe chaa m na ndi mụ na ha so gburugburu. 14 Anyi niile dara n’ala. Ma anurū m olu gwara m okwu n’asusū Hibru, ‘Sọ! Sọ! Gini mere i ji na-akpagbu m? I na-emeru onwe gi ahū site n’ikpo ukwū na ndudū e ji achi ehi.’ 15 “Asiri m, ‘I bu onye, Onyenwe anyi?’ “Onyenwe anyi kwuru, ‘Abu m Jisos onye i na-akpagbu. 16 Ugbu a, bilie, kwurū ọtọ! N’ihi na-emere m ka i hū m anya, ka m hoputa gi ka i burū onyeozu m na onye akaebe m. I ga-emekwa ka ụwa niile mara ihe banyere nzute a i zutere m taa, na otụtụ mgbe ọzọ m ga-ezute gi. 17 Aga m azoputa gi site n’aka ndi nke gi na sitekwa n’aka ndi mba ọzọ, ndi m na-eziga gi ka i jekwuru. 18 Imeghe anya ha mee ka ha si n’ochichiri loghachi banye n’ihè, sikwa n’ike nke ekwensu loghachikwute Chineke. Ka ha site n’okwukwe ha nwere n’ebe m nọ nata mgbaghara mmehie ha, ketakwa oke ahū di ngozi n’etiti ndi e doro nsọ.’ 19 “Ya mere, eze Agripa, enupughị m isi n’ohū nke eluigwe ahū. 20 Ebidoro m izisa ozioma a na Damaskos. Emekwara m otu a na Jerusalem na n’ime Judja niile na n’etiti ndi mba ọzọ. Ana m ekwusa mkpa o di ka mmadu niile nwee ncheghari loghachikwute Chineke. Ka ha gosikwa ncheghari ha site n’ezi orū nke ha narū. 21 Ọ bu n’ihi nke a ka ndi Juu jiri nwuchie m n’ulonsọ ukwu ahū ma chosiekwa ụzọ ike inapū m ndū m. 22 Ma Chineke chebere m mee ka m burū onye di ndū taa, ikoro mmadu niile

akukọ a, ndi ukwu na ndi nta. Ihe m na-ekwu bukwa ihe ndi amuma na Mosis kwuru na o g-emezu, 23 na Kraist ahū ga-ahū ahūhū, burukwa onye mbū ga-esi n’onwū bilie, iwetara ndi Juu na ndi mba ọzọ ihè.” 24 Mgbe o na-agopu onwe ya, Festos tiri mkpu, “Pọl, i bu onye isi mebir! Oke mmuta gi emebiela gi isi.” 25 Ma Pọl sirī, “Isi emebighi m, ezigbo nna anyi Festos. Ihe m na-ekwu n’anya udo bu naanī eziokwu. 26 Eze n’onwe ya makwara ihe ndi a niile, n’ihi ya ejighi m egwu obula agwa ya okwu a. Ekwenyere m na o dighi ihe obula n’ime ihe ndi a merenu nke ezonariri ya, n’ihi na o nweghi nke mere na nzuzo. 27 Gi eze Agripa, i kwenyeghi na ndi amuma? Amaara m na i kweere.” 28 Mgbe ahū Agripa sirī, “Pọl, i na-achọ n’ime ntakiri oge a ikwagide m ka m burū onye kwere na Kraist?” 29 Ma Pọl sirī, “Ọ gaara atọ m uto ma o burū na Chineke ga-ekwe, mee ka gi na ndi niile nọ n’ebe a burū ihe mụ onwe m bu n’ime Kraist ma ewezuga agbū ndi a.” 30 Mgbe ahū eze biliri ọtọ, ya na Festos na Benaisi nwunye ya na ndi ọzọ niile ya na ha nọ n’oche. 31 Mgbe ha narū, ha kwurita n’onwe ha, “Nwoke a emeghi ihe obula kwesiri onwū maobu iga mkporo.” 32 Agripa gwara Festos, “A gaara a hapu nwoke a ma o burū na o nyefeghi Siza ikpe ya.”

27 Mgbe e kpebiri na anyi ga-eso ugbo mmiri gaa Itali, e nyefere Pọl na ndi mkporo ọzọ n’aka onyeisi na-elekota ndi mkporo aha ya bu Julios. Ọ bu ochiagha nke igwe ndi agha Ogosos. 2 Anyi banyere n’ugbo sitere Adramitiom nke na-ejikere iga n’onu mmiri nke di n’akuku obodo Eshja. Anyi nupuru n’oke osimiri, Aristakos, onye Masidonia sitere na Tesalonajka sokwa anyi n’ije a. 3 N’echi ya, anyi rutere Saidon. Julios nwere obioma n’ebe Pọl nọ. Ọ hapukwara ya ka o jeharjara onwe ya izute ndi enyi ya. Ndi a lekwaranya obia nke oma. 4 N’igakwa n’ihu na mmiri ahū, anyi zutere ifufe mmiri nke mere na anyi gara n’azu ala Saipros. 5 Anyi gafere onu mmiri obodo Silisia na Pamfilia. Anyi bjaruru Mira n’ime obodo Lisia. 6 N’ebe ahū ka onye ochiagha huru ugbo onye Alegzandria nke na-aga Itali. O mere ka anyi banye n’ime ya. 7 Ugbo anyi ji, gara nwayoo otutu ubochi na o

siiri anyị ike irute Snidos. Ebe ọ bụ n'oke ifufe edozi ụgbọ mmiri na ọtụtụ ihe ọbụla nke aka ekweghị ka anyị gaa n'ihu, anyị enwekwaghị ha ghotara n'ime osimiri. 20 Mgbe ọtụtụ ụbọchị ike ịga n'uzọ anyị, kama anyị si n'azụ Kriit gara ma ọ dighị anyanwụ maọbụ kpakpando na ncherita ihu Salmone gafee. 8 Anyị jikwa waputaranụ, ma oke ifufe ojọọ ahụ gara n'ihu nwayọọ na-agba n'akụkụ ọnụ mmiri ahụ tutu na-amaghari, n'ikpeazụ olileanya anyị na a ga-ruo mgbe anyị sitere n'oke nsogbu rute ebe a azọputa anyị gwusịrị. 21 N'oge a niile, o nweghị na-akpọ ọnụ mmiri ọma, nke dị nso n'obodo onye ọbụla nri ọbụla bara ọnụ. Ma n'ikpeazụ. Lasia. 9 Anyị tufuru oge n'ebe ahụ. Ije ụgbọ Pọl kwuuru ọtọ n'etiti ha si, "Ndị ikom ibe m, ọ mmiri aburukwala nke juputakwara n'ihe ize bụrụ na unu gere ntị n'okwu m na mbụ, anyị ndụ ugbu a, n'ihị na mmemme Obubu ọnụ nke agaraghị ahapụ Kriit. Anyị gara agbanarị mbibi ndi Juu agafeela. N'ihị nke a, Pọl duru mmadu na ịla n'iyi nke a. 22 Ma otu ọ di, ana m arịọ niile ọdụ, 10 na-asị, "Ndị nwe m, a na m ahụta unu, nweenu obi ike! N'ihị na o nweghị onye na njem a ga-abụ nke ihe egwu nke ga-eweta ọbụla n'ime unu a ga-atufu ndụ ya. Ọ bụ ezie oke ịla n'iyi. Ọ bughị naanị nke ụgbọ mmiri na ụgbọ a ga-emikpu. 23 N'ihị na n'abalị gara na ibu o bu, ma metutakwa ndụ anyị." 24 Ma aga, mmuọ ozi Chineke Onyenwe m, na onye ọchjagha ahụ kwenyere n'ihe onyeisi ụgbọ m na-efekwa bjakwutere m, 24 ọ siri, 'Atụla egwu Pọl, n'ihị na ị ghaghị iguzo n'ihu Siza. Ma ebe ọnụ mmiri a abughị ebe di mma ino Nke ọzokwa, Chineke emeela amara nye gi ndụ n'oge oyi, ndi ka n'onuogugu horo ka ụgbọ ndi a niile gi na ha so n'ugbo eme njem.' 25 ahụ gaa n'ihu, n'olileanya na a ga-eru Fonikisi Ya mere, ndi ikom nweenu obi ike! N'ihị na ebe ha ga-anodu n'oge oyi. Nke a bu ọnụ mmiri enwere m ntukwasị obi na Chineke ga-eme di di na Kriit, nke chere ihu n'owuwa anyanwu ka o siri gwa m. 26 Ma otu ọ di, a ga-eburu ụgbọ n'akukụ ugwu na akukụ ndida. 13 Mgbe ikuku di mmiri anyi buba ya n'otu agwa etiti." 27 Ihe nwayo bidoro ifeghari site na ndida, ha chere dika n'etiti abali n'ubochi nke iri na anọ ebili na nke a bu ohere diri ha. N'ihị ya, ha kwopuru mmiri a, mgbe anyi na-erughari n'osimiri a na- ụgbọ nyara ya na-aga nso nso ọnụ mmiri Kriit. akpo Adratik, ndi na-anya ụgbọ chere na ala di nso. 28 Ha tonyere udo e kenyere igwe n'onu ya 14 Ma mgbe na-adighi anya, oke ifufe di egwu n'ime osimiri choputa na omimi osimiri ahụ di nke si n'agbata ugwu na owuwa anyanwu kuru nari nzo ukwu na iri abuo n'ebe ahụ ha no. Ha site n'agwa etiti ahụ rịdata. 15 Ndi na-anya ụgbọ Ha gawara n'ihu tukwa udo ahụ ozo choputa na ahụ gbalisiri ike na mbu ichighari ihu ụgbọ omimi osimiri ahụ di iri nzo ukwu itoolu. 29 ahụ ka ọ gaa n'onu mmiri, ma ọ pughi ime. Ma egwu juru ha obi n'ihị na ha amaghi ma ha Anyi hapuru ya ka o soro ikuku. 16 N'ikpeazu, ga-ezute nkume n'akukụ ọnụ mmiri ahụ. Ha anyi kworo ụgbọ anyi gaa n'azu agwa etiti tuputara arilika anọ e ji ejide ụgbọ site n'azu nta a na-akpo Kloda. N'ebe ahụ anyi jisiri ike ụgbọ ahụ ma na-arịo chi ha maka chi ọbubo. kekwasị ụgbọ nta nke ụgbọ mmiri anyi na- 30 Mgbe ndi na-eso ụgbọ ahụ kpebiri ihapu adokpu n'azu n'elu ụgbọ mmiri ahụ. ya. Ha wedatara ụgbọ epeepe e dobere maka anyi jiri udo kee ụgbọ mmiri ahụ ime ka o sie ihe mberede, mee dika ha na-aga itinye arilika ike karja. Ndi na-anya ụgbọ ahụ turu egwu na n'onu ụgbọ mmiri ahụ. 31 Ma Pọl gwara ndi ikuku ga-eburu ụgbọ anyi gaa n'onu mmiri na- agha na ọchjagha ha okwu, "O buru na ndi a achọ oku nke di na Satis. Ha wedatara akwa e anogideghi n'ime ụgbọ a, agaghị azoputa unu." kobere n'elu, nke na-enyere ikuku aka ihu ụgbọ 32 N'ihị nke a, ndi agha ahụ gbubiri udo e jiri mmiri. Emesja, ha sooro ikuku mmiri ahụ na- kee ụgbọ epeepe ahụ hapu ụgbọ epeepe ahụ aga. 18 Mgbe chi boro, dika osimiri ahụ na- ka ọ daba n'ime osimiri. 33 Mgbe chi bidoro etonye etonye, ndi na-eso ụgbọ bidoro itubasi ịbo, Pọl rioro mmadu niile ka ha rie nri, na- ngwongwo ndi di n'ugbo ahụ n'ime osimiri. 19 N'ubochi nke ato ha tubakwara ngwongwo e ji asi, "Taa mere ya ubochi iri na anọ unu no na

nche, nógidekwa n'ibu onụ, n'erighị ihe ọbụla. 34 N'ihì ọdìmma nke ndụ unu, ana m arịọ unu ka unu rie ihe. N'ihì na o nweghị onye ọbụla n'ime unu otu agiri isì ya ga-ala n'iyi." 35 Mgbe o kwuchara nke a, o weere achịcha nye Chineke ekele n'ihu ha niile, nyawaa ya, malitekwa iri ya. 36 Otu mgbe ahụ, obi ụtọ batara mmadụ niile n'obi, ha bidokwara iri nri. 37 Anyi niile nọ n'ugbo ahụ di narị mmadụ abụọ na iri asaa na isii. 38 Mgbe anyi richara nri, ha buuru akpa ọka niile di n'ugbo ahụ tūba ha n'ime osimiri ime ka ugbo ahụ gbaa mfe. 39 Mgbe chi ọrọ, ha enwekwaghị ike ighota akukū mmiri nke ha nọ n'ime ya. Ma ha hūrū obosara ala nta nke nwere onụ mmiri. Ha gbara izu ichọputa ma ọ ga-ekwe mee ka ugbo mmiri ahụ site n'ebe ahụ gafee. 40 Ha chabisiri arilika niile ji ugbo ahụ, hapu ha n'ime osimiri. Otu aka ahukwa, ha topurū ụdọ ji umara e ji anyaghari ugbo. Mgbe ahụ, ha weliri akwa ifufe nke onụ ugbo nye ifufe, mekwa ka ugbo mmiri chee ihu n'elu ala. 41 Ma ugbo mmiri ahụ gara maa isi na mkpumpku aja mmiri, mikpuo n'aja. Onụ ugbo ahụ mikpuru nke ukwu mee ka isi ugbo ahụ laa elu, nke a nyere ebili mmiri a ohere jji ike tiwasia azu ugbo ahụ. 42 Ndi agha zubere igbu ndi mkporo niile, ka onye obula ghara igwuru mmiri site ya gbafuo. 43 Ma onye ochiagha ahụ na-ezube izọputa ndu Pol, n'ihì ya, o gbochiri ha n'izuzu ha. Mgbe ahụ o nyere iwu ka ndi niile maara igwu mmiri buru ụzọ si n'ugbo ahụ wuba n'ime mmiri, gwuru mmiri gaa n'elu ala. 44 Ma ndi foduru ga-eru n'elu ala site n'ighonye aka na obodobo osisi maobu n'ihè ndi ozọ di iche iche si n'ahụ ugbo ahụ daputa. N'uzo di otu ka mmadu niile ji buru ndi rutere n'elu ala n'udo.

28 Mgbe a putara n'onu mmiri ahụ n'udo, anyi chọputara na aha agwa etiti ahụ bu Malta. 2 Ndi obodo ahụ gosiri anyi obioma n'uzo puru iche. Ha kwanyere anyi oku ma nabatakwa anyi n'ihì na mmiri nọ na-ezo, oyi na-atukwa. 3 N'oge Pol na-achikota nku itinye n'oku a, otu agwo ajuala sitere n'ime nku na-enwu oku maputa n'ihì okpomoku tujiko onwe ya n'aka ya. 4 Mgbe ndi obodo ahụ huru agwo ahụ ka

o tujikotara onwe ya n'aka ya, ha gwaritara onwe ha, "n'ezie a, nwoke a bu ogbu mmadu, a naghi eji oku enyo ya. O bu ezie na azoputara ya site oke mmiri, ma ikpe ziri ezi ekweghi ka o di ndu." 5 Ma Pol fepuru agwo ahụ n'aka ya, mee ka o daba n'oku, o dighikwa ihe mere ya. 6 Ha na-ele anya ma aka ya o ga-aza, maobu na o ga-ada nwuo. Ma mgbe ha chegidere hu na o nweghi ihe mere ya, ha gbanwere obi ha bido na-ekwu, na o bu chi. 7 Na nso onu mmiri a ebe anyi kwusiri, otu ubi di ya. O bu ubi Pobilos otu nwoke onyeisi na-achi agwa etiti ahụ. O nabatara anyi nke oma, lee anyi obia ubochi ato. 8 N'oge ahụ, nna Pobilos nwere ahụ oku na afo osisa, Pol banyere n'ime obodo gaa leta ya, kpeere ya ekpere, bikwasikwa ya aka. Ahu dikwara ya mma. 9 Mgbe nke a mechara, ndi niile nwere nrija nrija n'agwa etiti ahụ bjakwara, a gwokwara ha. 10 Ha wetaara anyi otutu ihe onyinye. Mgbe oge inyapu ugbo anyi ruru, ha nyere anyi otutu ihe di anyi mkpa nke puru idu anyi n'ije ahụ. 11 Anyi noro ihe dika onwa ato n'oge oyi, n'agwa etiti ahụ tutu anyi anyalie ugbo. O bu ugbo ndi Alegzandria nke bu ihe a turu atu a na-akpo ejima, bu chi Kastu na Polukus. 12 Anyi bjaruru obodo Sirakos ebe anyi noro ubochi ato. 13 Site n'ebe ahụ, anyi gara gburugburu tutu rute Rejiom. Mgbe otu ubochi gafere, ikuku bidoro ife site na ndida. N'ubochi nke abuo ya, anyi rutere Poteoli. 14 N'ebe a anyi chọputara ndi kwere ekwe ndi rioro ka anyi nonyere ha ubochi asaa. Site n'ebe a, anyi rutere Rom. 15 Mgbe umunna anyi nọ n'ebe ahụ nuru na anyi na-abia. Ha putara zute anyi n'uzo Apios na n'ulo ndi Ije ato. Mgbe Pol huru ha, o kelere Chineke ma buru onye a gbara ume. 16 Mgbe anyi bjaruru Rom, e nyere Pol ohere ibiri onwe ya dika o si choo n'ebe masiri ya. Ma otu onye agha na-eche ya nche. 17 Mgbe ubochi ato gasiri, o kporo ndisi ndi Juu. Mgbe ha zukoro, o gwara ha, "Umunna m, o dighi ihe ojoo obula m mere megide ndi nke anyi, maobu megide omenaala nna nna anyi ha, ha jidere m na Jerusalem were m nyefee m n'aka ndi Rom. 18 Ndi ochichi Rom lenyere anya n'ikpe m choo ihapu m ka m laa n'ihì na ha achotaghi ihe

kwesiri ịma m ikpe ọnwụ dika ndị anyị chọrọ. **19** Ma mgbe ndị Juu juru, ahuru m na o di mkpa ibutere Siza ikpe m. Ma o nweghi ihe ojoo m bu n'uche megide ndi obodo m. **20** N'hi nke a, ka m jiri rjoo ka mu na unu hu ma kwurita kwa okwu. O bu n'hi olileanya nke Izrel ka e ji kee m n'agbu igwe a." **21** Ha siri, "Anyi anata ghi akwukwo ozi obula site na Judia banyere gi. O dighika umunna anyi obula nke si ebe ahụ bja nke korọ maobu kwuo okwu ojoo obula banyere gi. **22** Otu o di, anyi ga-achọ inuta ihe i chere, n'hi na anyi maara na a na-ekwujo otu a n'ebe niile." **23** Ha yiri agba mgbe ha na ya ga-ezukota n'ubochi ozo. Otutu mmadu kariri bjara n'ulo ebe o na-anọ. O gbara ama banyere alaeze Chineke site n'akwukwo iwu Mosis na nke ndi amuma, o gbaliri ime ka ha kwenye n'he banyere Jisọs. O bidoro izi ha ihe site n'ututu ruo anyasi. **24** Ufodu ka e mere ka ha kweere, ma ufodu mechiri nti ha na obi ha. **25** Ha nwe nghotahie n'etiti onwe ha ma malite jla mgbe Pol kwusiri okwu nke ikpeazu a, "Mmuo Nso Chineke kwuru eziokwu mgbe o sitere n'onu Aizaya onye amuma kwuo okwu nye nna nna anyi ha, **26** "Jekwuru ndi a gwa ha okwu, "Unu ga na-anu, nukwa, ma unu agaghi aghota ihe obula, unu ga na-ele anya, hukwa, ma unu agaghi ahụ ihe obula." **27** N'hi na obi ndi a amaala abuba, dikwa arọ; ha adighi ejikwa nti ha anu ihe, ha mechikwara anya ha ka ha ghara ihu uzọ. Ma o bughu otu a, ha nwere ike jji anya ha hu uzọ, jirikwa nti ha nu ihe sitekwa n'obi ha nwe nghota ma chigharia biakwute m, ka m gwọọ ha.' **28** "Ya mere, a choro m ka unu ghota na nzoputa a nke si n'aka Chineke bja, dikwa nye ndi mba ozo, ha ga-egekwa nti." **29** Mgbe o kwusiri nke a, ndi Juu ahụ lara na-arurita uka nke ukwu n'etiti onwe ha. **30** O biri obi nke onwe ya afọ abuo n'ulo o na-akwu ugwo ya. O na-anabatakwa ndi niile bjara ileta ya, **31** o ji mkwuwa okwu na-ekwusa ihe banyere alaeze Chineke na-akuzikwa ihe banyere Onyenwe anyi Jisọs Kraist. O dikwaghi onye obula gbaliri igbochi ya.

Ndi Rom

1 Pól, odibo Kraịst Jisọs, onye Chineke kpọrọ ka ọ bụrụ onyeozị ya na onye o kewapụtara ka o zisaa ozioma ya. **2** Ozioma a bụ nke ahụ Chineke kwere na nkwa n'oge gara aga site n'ọnụ ndị amụma ya nke e dere ihe banyere ya n'akwụkwọ nsọ. **3** Ozioma a metụtara Ọkpara ya, onye bụ nwa Devid site n'omumụ nke anụ ahụ. **4** Onye esitere na Mmụọ nke ịdị nsọ họtara ị bụ Ọkpara Chineke, site n'ike nke mbilite n'ọnwụ, bụ Kraịst Jisọs, Onyenwe anyị. **5** Onye anyị sitere n'aka ya nata amara na ọrụ ị bụ onyeozị, ime ka ndị mba ọzọ nwee nrube isi nke okwukwe n'etiti ha n'ihia aha ya. **6** Tinyere unu onwe unu ndị ahụ a kpọrọ ka ha bụrụ ndị nke Jisọs Kraịst. **7** Ya bụ, unu ndị Chineke hụrụ n'anya bi na Rom, ndị ọ kpọrọ ka ha bụrụ ndị nsọ: Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyị, na Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dirị unu. **8** Na mbụ, ana m ekele Chineke ekele n'ihia unu niile, site n'aha Jisọs Kraịst. N'ihia na a na-ekwusa ihe banyere okwukwe unu n'ụwa niile. **9** Chineke, onye m na-ejere ozi, n'ime mmụọ site na ikwusa ozioma nke Ọkpara ya, bụ onye akaebe na m na-echeta unu mgbe niile n'ekpere m. **10** N'ekpere m oge niile, a na m arịọ ka ọ bụrụ ihe ga-ekwe mee na site n'ike Chineke, aga m enwe ohere ịbịa leta unu. **11** Ọ na-agu m agụụ nke ukwu ịbịa hụ unu anya, n'ihia na achọrọ m ka unu keta oke n'onyinye Mmụọ Nsọ nke Chineke nyere m, nke ga-enyere unu aka iguzosi ike n'okwukwe. **12** Ọ bụkwaghị naanị nke a, kama achọrọ m ka anyị gbarịta onwe anyị ume site n'okwukwe anyị. **13** Ụmụnna m, achọrọ m ime ka unu mata na atụọla m atụmatụ ịbịa leta unu ọtụtụ mgbe (ma tutu ruo ugbu a e gbochiri m ịbịa), ka m nwee ike nweta mkpuru n'etiti unu, dika m nwere n'etiti ndị mba ọzọ. **14** N'ihia na abụ m onye ji ụgwọ nye ndị Griik na ndị mba ọzọ, nyekwa ndị maara ihe na ndị nzuzu. **15** Ya mere m ji dī njikere ikwusa ozioma nyekwa unu bụ ndị bi na Rom. **16** N'ihia na ihere ozioma ahụ anaghị eme m, n'ihia na ọ bụ ike Chineke na-ewetara onye ọbụla kwere na ya nzọpụta, nye onye Juu na mbụ nakwa nye onye

Griik. **17** N'ihia na ọ bụ n'oziooma ka e kpughere ezi omume Chineke, ezi omume nke na-esite n'okwukwe ruo okwukwe. Dika e siri dee ya, "Onye ezi omume ga-esite n'okwukwe dī ndu." **18** N'ihia na e sitela n'eluigwe kpughe ọnụma Chineke megide mmehie na ajọ omume niile nke ndị na-emebi iwu, ndị na-esite n'ajọ omume ha na-eguzogide eziokwu ahụ. **19** N'ihia na ndị a maara ihe ha kwesiri imata banyere Chineke. Ha maara ya n'ihia na Chineke n'onwe ya emeela ka o doo ha anya. **20** N'ihia na site n'oge Chineke kere ụwa na ihe niile dī n'ime ya, ụdidi ya nke a na-apughị ihu anya na ike nke ebighi ebi ya na ụdidi ịdị nsọ ya ka e mere ka ọ pụta ihè nye umụ mmadụ. Umụ mmadụ na-aghota ihe ndị a site n'ihie ndị e kere eke. N'ihia nke a umụ mmadụ enwekwaghị ngopu. (aidios g126) **21** Ọ bụ eziokwu na ha maara Chineke, ma ha anaghị asọpuru ya, ha anakwaghị enye ya ekele dika Chineke. Echiche uche ha bụ ihe efu, nzuzu ha mere ka obi ha gbaa ọchịchiri. **22** Mgbe ha na-eche na ha bụ ndị maara ihe, ha amataghị na ha bụ ndị nzuzu. **23** Kama ife Chineke na-adighi anwụ anwụ ofufe, ha weere otuto ha kwesiri inye ya nye ihe ndị ahụ ha jiri aka ha kpụọ. Ihe ndị a yiri mmadụ na-anwụ anwụ, na nnụnụ, na umụ anumanu, na ihe na-akpụ akpụ n'ala. **24** N'ihia ya, Chineke hapuru ha ka ha mee ihe ọjọọ ndị ahụ na-agu obi ha agụụ nye adighi ọcha nke ikwa iko, ha jikwa ahụ ha emerita mpu n'etiti onwe ha. **25** Ha were okwu ụgha dochie n'ọnọdụ eziokwu banyere Chineke. Ha na-asopuru, na-efekwa ihe e kere eke, ma hapu Onye okike, onye a na-eto ruo ebighi ebi. Amen. (aiōn g165) **26** Ọ bụ nke a mere Chineke jiri nyefee ha n'aka agụụ anụ ahụ nke na-eme ihere. N'ihia ya, ọ buladi ndị inyom na ndị inyom ibe ha nọgidere na-enwe mmekorita n'uzo na-ezighi ezi. **27** Ozokwa, kama ha na ndị inyom inwe mmekorita; ndị ikom ha hoooro ka ha na ndị ikom ibe ha na-enwe ụdị mmekorita nke ha na ndị inyom kwesiri inwe. Nwoke na-edinakwuru nwoke ibe ya. N'uzo dī otu a, ha natakware ntaramahụhụ kwesiri ha n'ihia ihe ọjọọ ndị a ha na-eme. **28** Ya mere, ebe ha kpachapuru anya ju imata onye Chineke bụ, Chineke nyere ha

akõnuche ndi nzuzu, nke mere ka ha na-eme ihe ojoo niile nke ajo echiche obi ha cheputara. 29 Ha juputara n'ajo omume na mmehie niile, anya ukwu na aghughõ. Ha juputakwara n'ekworo, na igbu mmadu, na esemokwu, na uche gbagoro agbagõ na ikpo asi. Ha bu ndi na-ekwu okwu azu, 30 na ndi nkwo to na ndi kporo Chineke asi, na ndi na-akpari mmadu na ndi mpako na ndi na-anya isi. Ha na-atuputa uzo ohuru ime ihe ojoo, ha adighi asopuru ndi muru ha. 31 Ha bukwa ndi na-enweghi nghota, ndi na-enweghi okwukwe, ndi obi ojoo na ndi na-enweghi obi ebere. 32 Ha maa na Chineke nyere iwu di ike na ndi na-ebi ndu di otu a kwesiri onwu, ma ha gara n'ihu na-eme ihe ndi a, ma na-akwalikwa mmuo ndi ozo ka ha soro na-eme ha.

2 N'ihu ya, i nweghi ngopu, onye obula i bu, mgbe i na-ekpe ndi ozo ikpe. N'ihu na mgbe i mara onye ozo ikpe, o bu onwe gi ka i na-ama ikpe maka na gi onwe gi na-emekwa udi ihe ndi ahụ. 2 Ma anyi maara na Chineke na-ekpe ndi na-eme ihe ojoo di otu a ikpe n'uzo ziri ezi. 3 Gi bu mmadu, ginị mere i ji na-ama ndi na-eme ihe di otu a ikpe mgbe gi onwe gi na-eme otu ihe ahụ. I chere na i ga-agbanari ikpe Chineke? 4 Ka i na-eleda obioma Chineke, na nnagide o na-anagide ndu ojoo gi, na ogologo ntachiobi ya anya? I maghi na obioma Chineke nwere n'ebe i no kwesiri ime ka i site na mmehie gi chegharia? 5 Ma n'ihu isiike gi na obi gi kporo nkụ nke enweghi nchehari, i na-akpakotara onwe gi onuma nke Chineke n'ubochi oke iwe ya, mgbe a ga-ekpughe ikpe ya ziri ezi. 6 O ga-akwughachi onye obula dika oru ya siri di. 7 Chineke ga-enye ndi niile sitere na ntachiobi na ezi oru na-achõ otuto na nsopuru na ndu ahụ na-adigide adigide bu ndu ebighi ebi. (aiōnios g166)

8 Ma ndi niile na-akpa iche iche, ndi jukwara isoro eziokwu ahụ, ndi na-anogidekwa na-eme ihe ojoo, ka a ga-ata ahuhu, gosi ha iwe oku na onuma. 9 Nsogbu na iru uju ga-abiakwasi ndi niile na-eme ihe ojoo, mbu, o ga-adiri ndi Juu, emechaa, o ga-adikwara ndi mba ozo. 10 Ma otuto na nsopuru na udo ga-abu nke onye obula na-eme ezi ihe, malite n'onye Juu ruokwa na ndi mba ozo. 11 N'ihu na Chineke anaghi ele

mmadu anya n'ihu. 12 Ndi niile mehere n'onodu enweghi iwu ga-ala n'iyi n'onodu enweghi iwu. Ma ndi niile mehere megide iwu ahụ ha mara ihe banyere ya ka a ga-ama ikpe dika iwu siri kwuo. 13 N'ihu na o bughị ndi ahụ na-anu mgbe a na-aguputa akwukwo iwu ka a na-agu dika ndi ezi omume n'ihu Chineke, kama o bu ndi ahụ niile na-eme ihe iwu kwuru ka a ga-agu ka ndi ezi omume. 14 N'ezie, mgbe ndi mba ozo bu ndi na-enweghi iwu sitere n'obi ha mee ihe iwu kwuru, o gosiri na ha bu iwu nye onwe ha, o bu ezie na ha enweghi iwu ahụ e dere ede. 15 Ha na-egosiputa na edeela ihe ndi ahụ iwu kwuru n'obi ha. Akõnuche ha na-egosikwa na nke a bu eziokwu, ebe o bu na akõnuche ha na-ama ha ikpe mgbe ufodu, ma na-agopuru ha mgbe ufodu. 16 Dika ozioma ahụ m na-ekwusa si kwuo, Chineke ga-ekpe ndu nzuzo niile umu mmadu na-ebi ikpe, site na Kraist Jisõs. 17 Ma ugbu a, gi onye na-akpo onwe gi onye Juu, onye tukwasiri obi gi n'ihu ahụ, onye na-anyakwa isi na i maara Chineke, 18 o buru na i mara uche ya ma kwenyekwa n'ihe nke ka mma n'ihu na e ziri gi ihe site n'ihu; 19 o buru na o doro gi anya na i bu onyendu nye ndi isi, burukwa ihè nye ndi no n'ochichiri, 20 i na-agukwa onwe gi dika onye nkuzi nke ndi na-amaghi ihe, na onye nkuzi umuntakiri, n'ihu na i maara iwu nke oma, juputakwa n'amamihe na eziokwu. 21 Gi onye na-akuziri mmadu ibe gi ihe, i na-akuzikwara onwe gi? Gi onye na-ekwusa ka mmadu ezula ohi, i na-ezu ohi? 22 Gi onye na-asi mmadu akwala iko, i na-akwa iko? Gi onye na-akpo arusi ihe aru, i na-ezuru ihe di n'ulo arusi n'ohi? 23 Gi onye na-anya isi na i maara iwu, i na-emenye Chineke ihere site n'imebi iwu ahụ? 24 Dika esi dee ya, "Ndi mba ozo na-ekwulu aha Chineke n'ihu unu." 25 Obibi ugwu bara uru n'ezie ma o buru na i na-edebe iwu, ma o buru na i na-emebi iwu, obibi ugwu gi dika mgbe i bighi ugwu. 26 O buru na ndi e bighi ugwu na-edebe ihe iwu kwuru, o bu na a gaghi agu ebighi ugwu ha dika obibi ugwu? 27 Ya bu, ndi ahụ a na-ebighi ugwu n'anụ ahụ ma na-edebe iwu ga-ama unu ikpe, bu ndi nwere iwu ahụ e dere n'akwukwo na ndi e bikwara ugwu ma

na-emebi iwu. 28 I bu ezigbo onye Juu abughị nke elu ahụ. Ezigbo ibi ugwu abukwaghị ihe a na-ahụ n'anụ ahụ. 29 Kama ezigbo onye Juu bu onye obula nke bu ya n'ime mmuo. Ezigbo obibi ugwu bukwa nke ime obi, nke mmuo, o bughị nke e dere ede. Otuto ya esiteghị n'aka mmadu kama o sitere n'aka Chineke.

3 O di uru puru iche mmadu nwere n'ihu na o bu onye Juu? Gini bukwa uru ahụ di ukwu nke di na-ebiri mmadu ugwu? 2 O bara uru n'uzo niile. Nke mbu, o bu ndi Juu ka e weere okwu Chineke nyefee n'aka. 3 Gini ga-emezi ma o buru na ufodu n'ime ha ekwesighi ntukwasị obi? Chineke, o ga-eji n'ihu ekwesighi ntukwasị obi ha ghara ikwesi ntukwasị obi? 4 O pughi idi otu a! Kama ka o buru ihe putara ihe na Chineke bu onye eziokwu, ma mmadu niile bu ndi okwu ugha, dika e dere ya, "Ka e nwe ike gosiputa na i na-ekwu eziokwu mgbe obula i kwuru okwu, na ekpegbukwa mgbe i na-ekpe ikpe." 5 Ma o buru na ajo omume anyi na-eme ka ezi omume Chineke puta ihè, gini ka anyi ga-ekwu? Anyi ga-asi na Chineke adighi eme ihe ziri ezi ma o buru na o taa anyi ahulu n'ihu ajo omume anyi? (Ana m ekwu okwu a di ka ndi mmadu.) 6 N'ezie, o bughị otu a, o buru na o bu otu a, oleekwanu otu Chineke ga-esi kpee uwa ikpe? 7 Otu onye nwere ike i si, "na o buru na a na-esite n'okwu ugha m, mee ka eziokwu nke Chineke puta ihè karia, na-ewetara Chineke otuto, gini mere e ji ama m ikpe dika onye mmehie?" 8 O putara na anyi ga-asi, "ka anyi na-eme ihe ojojo ka ezi ihe si na ya puta"? Ufodu ndi mmadu ji nkwo na-eboro m ebubo na m na-akuzi ihe di otu a, ikpe a mara ha kwesiri ekwesi. 9 Gini kwanu? Anyi o ka ha mma? Mba, ma e meela ya rii ka o puta ihè na mmadu niile no n'okpuru mmehie, ma ndi Juu ma ndi mba ozọ. 10 Dika e dere ya, "O dighi onye obula bu onye ezi omume, o dighi o buladi otu onye. 11 O dighi onye obula na-aghota, o dikwaghị onye o na-agu icho Chineke. 12 Mmadu niile ewezugala onwe ha, ha niile, o dighi onye bara uru n'ime ha. O dighi onye na-eme ihe oma, a pughi ichota o buladi otu onye. 13 Akpiri ha bu ili ghere oghe, ha ji ire ha na-

aghọ aghughọ. Elo ajuala di n'egbugbere onu ha. 14 Onu ha juputara n'okwu na-aku ilu na obubu onu. 15 Ukwu ha na-eme osijso ikwafu obara. 16 Mbibi na nhuju anya di n'uzo ha niile. 17 Ha amaghị ihe bu uzo udo. 18 Ha amatabeghi ihe itu egwu Chineke putara." 19 Ugbu a, anyi maara na ihe obula iwu kwuru, o bu ndi no n'okpuru iwu ka o dijiri, ka esite otu a kpuchite onu niile n'otu n'otu. Ma meekwa ka uwa niile mata na ha bu ndi ikpe mara n'ebe Chineke no. 20 N'ihu na o nweghi onye obula a puru igu n'onye ezi omume n'ihu Chineke maka na o na-edebe iwu. Kama, o bu site n'iwu ka anyi ji mata ihe banyere mmehie. 21 Ma ugbu a, emeela ka ezi omume Chineke puta ihè, site n'iguzo iche n'ebe iwu di, bu nke iwu na ndi amuma gbakwara ama ya. 22 Ezi omume a na-esite n'ebe Chineke no abia, site n'okwukwe n'ime Jisọ Kraist nye ndi niile kweere. O nweghi ihe idi iche obula di na ya. 23 N'ihu na mmadu niile emehela ha ekwesikwaghị otuto Chineke. 24 Ma ugbu a, agula ha na ndi ezi omume site n'amara ya, site na mgbaputa nke si n'aka Kraist Jisọ. 25 Onye Chineke hoputara ka o were ndu ya chuo aja ikpuchi mmehie, site n'iwufu obara ya maka mgbaghara mmehie, nke a ga-anata site n'okwukwe. N'uzo di otu a, o na-egosiputa ezi omume ya, maka oge gara aga, n'ihu nnagide ya, o jiri ndidi leghara mmehie umu mmadu anya. 26 Ma n'oge taa, site n'igosi na ya onwe ya bu onye ezi omume, na onye a na-agunye dika onye ezi omume bu onye nke kweere na Jisọ. 27 Mgbe o si otu a diri, olee ebe inya isi anyi dikwa? Ajala inabata ya. O bu site iwu di ana? O bu nke oru? Mba, kama o bu site n'okwukwe anyi nwere n'ime Kraist. 28 Ya mere, anyi na-agunye mmadu n'onye ezi omume n'ihu okwukwe o nwere, o bughị n'ihu na o mere ihe iwu kwuru. 29 Chineke o bu naani nke ndi Juu? O bukaghị nke ndi mba ozọ? N'ezie, o bukwa nke ndi mba ozọ. 30 N'ihu na Chineke di naani otu, o bu site n'okwukwe ka o ga-anabata ndi ahụ ebiri ugwu, sitekwa n'otu okwukwe ahụ guo ndi a na-ebighi ugwu ka ndi ezi omume. 31 O buru na o di otu a, anyi na-esite n'okwukwe

anyị mee ka iwu ghara ịdị ire? Mbal Kama anyị na-enye iwu ọnọdụ kwesiri ya.

4 Gịnị ka anyị nwere ikwu banyere Ebrahim, nna nna anyị na o nwetara ihe niile site n'anụ ahụ? **2** A sị na a gụrụ Ebrahim dika onye ezi omume site n'ọrụ aka ya, ọ gaara enwe ihe ọ ga-eji anya isi, ma na ọ bughị n'ihu Chineke. **3** Ma gịnị ka akwụkwọ nsọ kwuru? "Ebrahim kweere na Chineke, a gụrụ nke a nye ya dị ka ezi omume." **4** Mgbe mmadụ ruru ọrụ, ugwo ọrụ a kwurụ ya abughị onyinye, kama ọ bụ ihe ruru ya n'ihu ọrụ ọ ruru. **5** Ma nye onye na-enweghị ọrụ ma tinye okwukwe ya na onye ahụ na-agụnye ndị ajọ omume dika ndị ezi omume, a ga-eji okwukwe ya gụnyere ya dika ezi omume. **6** Devid n'onwe ya kwukwara banyere ọhụrụ onye ọbụla Chineke gụrụ n'onye ezi omume n'agbanyeghị ọrụ ya. **7** "Ngọzị na-adirị ndị a gbaghaara ajọ omume ha niile, ndị ekpuchikwara mmehie ha niile. **8** Ngọzị na-adirị nwoke ahụ, onye Onyenwe anyị na-adighị agụnyere mmehie ya." **9** Ngọzị a ọ dirị naanị ndị e biri ugwu ka ọ bụ nyekwa ndị a na-ebighị ugwu? Ihe anyị na-ekwu bụ na a gụrụ okwukwe Ebrahim dị ka ezi omume nye ya. **10** Olee mgbe a gụrụ ya nye ya? Ọ bụ tupu e bie ya ugwu, ka ọ bụ mgbe e bichara ya ugwu? Ọ bughị mgbe e bichara ya ugwu kama ọ bụ tupu e bie ya ugwu. **11** Ọ natara ihe iribama nke obibi ugwu dika akara nke ezi omume nke okwukwe o nwere mgbe ọ nọ na-ebighị ugwu. Nke a bụ ime ya nna ndị niile kweerenụ, ndị ahụ ọ gụrụ dika ndị ezi omume, ọ bụ ezie na ha bụ ndị a na-ebighị ugwu. **12** N'uzọ dī otu a kwa, ọ bụ nna ndị niile e biri ugwu. Ndụ ya na-egosikwa ha na ọ bughị obibi ugwu ha na-azọpụta ha, kama ọ bụ okwukwe ha. N'ihu na Chineke nabatara Ebrahim naanị site n'okwukwe o nwere tupu e bie ya ugwu. **13** Nkwa o kwere Ebrahim na agburu ya na ha ga-eketa ụwa abughị site n'idebe iwu, kama ọ bụ site n'ezị omume nke okwukwe. **14** N'ihu na, ọ buru na ndị a ga-enye ihe e kwere na nkwa bụ ndị na-edebe iwu, inwe okwukwe abakwaghị uru, nkwa ahụ enwekwaghị isi ọbụla. **15** N'ihu na iwu n'onwe ya na-eme ka ọnụma bja. Ma

ebe iwu na-adighị, mmehie adighikwa. **16** Ya mere, nkwa ahụ na-abia site n'okwukwe, ka ọ buru naanị site n'amara ka e ji mee ka ụmụ ya niile nweta ya, ọ bughị naanị nye ndị nọ n'okpuru iwu, kama ọ bukwa nye ndị nwere ụdị okwukwe Ebrahim. N'ihu na ọ bụ nna anyị niile. **17** Dika e dere ya, "Emeela m gi nna nke ọtụtụ mba." Ya mere, n'ihu Chineke ahụ bụ onye o kweenyere n'ime ya, bụ onye ahụ na-eme ka ndị nwuru anwụ dika ndụ ọzọ, onye na-akpokwa ihe ndị na-adibughị, mee ka ha dirị. **18** Ọ buladi mgbe olileanya gasiri, o kweenyere na ya ga-abu nna nke ọtụtụ mba, dika ihe a gwara ya si di, "Otu a ka mkpuru gi ga-adi." **19** Ọ daghi mba n'okwukwe ọ buladi mgbe ọ matara na ya akala nka n'ahụ, n'ihu na ọ gbaruola otu narị afo, tinyekwara na akpanwa Sera bụ ihe nwuru anwu. **20** Ọ dighi mgbe ọbụla o nwere obi abuo na Chineke agaghị emezu ihe niile o kwere ya na nkwa. Kama, okwukwe ya mere ka ọ gbasie ike, ka ọ na-enye Chineke otuto. **21** O nwere otu obi na Chineke puru imezu ihe niile ọbụla o kwere na nkwa. **22** Ọ bụ n'ihu ya ka e ji guo nke a nye ya di ka ezi omume. **23** Okwu ndi a, "A guru ya nye ya dika onye ezi omume," edeghi ya naanị maka ya. **24** Kama e dere ya n'ihu anyi bu ndi kwere n'onye ahụ mere ka Onyenwe anyi Jisọs si n'onwu bilie. **25** Onye a rara nye ka ọ nwuo n'ihu mmehie anyi niile, ma e mere ka o si n'onwu bilie ka anyi buru ndi a guru dika ndi ezi omume.

5 Ya mere, ebe e sitere n'okwukwe mee ka anyi buru ndi a guru dika ndi ezi omume, udo di ugbu a n'etiti anyi na Chineke site n'Onyenwe anyi Jisọs Kraịst. **2** Onye anyi sitere n'aka ya nata amara nke anyi na-eguzo n'ime ya ugbu a. Anyi nọ n'onu nweekwa olileanya na a ga-eme ka anyi keta oke n'ebube Chineke. **3** Ọ bukweghi naanị nke a, ma anyi na-anurikwa ọhụ n'ime nsogbu anyi niile, ebe anyi maara na nsogbu ndi a na-enyere anyi aka ibu ndi nwere ntachiobi. **4** Ntachiobi na-aruputa n'ime anyi ezi agwa; ezi agwa na-aruputakwa olileanya. **5** Olileanya na-eme ka anyi guzo chim, n'ihu na Chineke awunyela ihunanya ya n'ime obi anyi site n'onyinye Mmuo Nso. **6** Mgbe ahụ

anyị na-enweghị ike ọbụla, mgbe oge ahụ ruru nnoo, Kraịst bjara nwụọ ọnwụ n'ihị anyị bụ ndị mmehie. **7** A sịkwarị na anyị bụ ndị ezi omume ọ gaara abụ ihe siri ike mmadụ ibjia nwụọ ọnwụ n'ihị anyị. Ma eleghị anya, a ga-ahụkwa onye nwere ike nwụọ n'ihị ezi mmadụ. **8** Ma lee ka ihunanya Chineke siri pụta ihè! Mgbe anyị ka nọrịjị na-eme mmehie, Kraịst nwurụ n'ihị anyị. **9** Ebe a gurụ anyị dika ndị ezi omume site n'ọbara ya, nke karịrị nke a, a ga-esitekwa na ya zọpụta anyị site n'ọnuma Chineke. **10** N'ihị na, ọ bụrụ na mgbe anyị bụ ndị iro Chineke, e mere ka anyị na ya dị n'udo site n'ọnwụ Okpara ya, nke karịrị nke a bụ, ebe ọ bụ na anyị na ya dizi na mma, anyị ga-enweta nzọpụta site na ndụ ya. **11** Ọ bụkwaghị naanị nke a, kama anyị na-ahụrịkwa ọhụ n'ime Chineke site na Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, onye anyị sitere na ya nata idị na mma a ugbo a. **12** Dika o siri dị, ọ bụ site n'aka otu nwoke ka mmehie siri bata n'ụwa. Ọ bụkwa mmehie a wetara ọnwụ. Ugbo a, ọnwụ erutela onye ọbụla aka n'ihị na mmadụ niile emehiela. **13** Ma tupu e nye iwu, mmehie dijị n'ụwa. Ma a dighị agukọta mmehie mgbe iwu na-adighị. **14** Ma e mere ka ọnwụ rute onye ọbụla site n'oge Adam ruo n'oge Mosis. O metụtara ọ bụladị ndị mmehie ha na-adighị ka nke Adam, onye bụ ihe atụ nke onye ahụ gaje ibjia. **15** Ma onyinye a adighị ka njehie ya. N'ihị na ọ bụrụ na ọtụtụ nwurụ site na mmehie nke otu mmadụ, lee ka o siri bụrụ ihe dijị ukwu karịa na amara Chineke na onyinye amara sitere n'otu onye bụ Jisọs Kraịst ga-ababiga ụba oke rute ọtụtụ mmadụ. **16** Ọzọ, onyinye a adighị ka ihe mmehie mmadụ mụpụtara. N'ihị na ikpe ahụ sooro mmehie otu onye weta omuma ikpe, ma onyinye ahụ sooro ọtụtụ njehie weta igu mmadụ n'onye ikpe na-amaghị. **17** Ya mere, ọ bụrụ na ọnwụ chirị ọchịchị site na njehie nke otu onye, ọ bughị ihe dijị ukwu karịa na ndị nabatara onyinye amara Chineke bara ụba, ya na onyinye ezi omume, ga-achị achị na ndụ site n'otu onye ahụ bụ Jisọs Kraịst. **18** Ya mere, dika otu njehie si weta ikpe omuma nye mmadụ niile, otu ahụ kwa ka e si guo mmadụ niile dika ndị ezi omume na ndị nwere ndụ site n'otu ọrụ ezi omume. **19** N'ihị

na dika ọtụtụ mmadụ si bụrụ ndị mmehie n'ihị nnupu isi nke otu nwoke, otu a kwa ka ọtụtụ mmadụ ga-abụkwa ndị ezi omume n'ihị nrube isi nke otu nwoke. **20** Iwu bjara mee ka mmehie na-aba ụba, ma dika mmehie na-aba ụba, amara na-abakwa ụba karịa. **21** Ya mere, dika mmehie si bụrụ eze n'ọnwụ, otu a kwa ka amara ga-esi bụrụ eze site n'ezị omume iweta ndụ ebighị ebi site n'aka Jisọs Kraịst, Onyenwe anyị. (aiōnios g166)

6 Gini ọzokwa ka anyị ga-ekwu? Anyị ga-anogide n'ime mmehie ka amara na-aba ụba? **2** E e! O kwesighị! Olee otu anyị ga-esi na-adị ndụ n'ime mmehie, mgbe anyị bụ ndị nwurụ anwụ n'ebe mmehie dijị? **3** Ọ bụ na unu amataghị na mgbe ahụ e jikọtara anyị na Kraịst Jisọs na baptizim ka e jikọtakwara anyị na ya n'ọnwụ. **4** Ya mere, esitere na baptizim likoọ anyị na ya n'ọnwụ, dika e mere ka Kraịst site n'ọnwụ bilie n'ebube nke Nna, ka anyị sikwa otu a keta oke na ndụ ọhụrụ. **5** Ọ bụrụkwa na e jikọtala anyị na ya n'ọnwụ, e jikọtakwala anyị na ya na mbilite n'ọnwụ. **6** N'ihị na anyị maara na a kpogidekọtara ndụ nke ochie anyị na Kraịst n'elu obe, iji mee ka anụ ahụ nke mmehie ahụ bụrụ ihe a lara n'iyi, ka anyị bụrụkwa ndị nwere onwe ha site n'ibụ ohu nke mmehie. **7** N'ihị na onye nwurụ anwụ agụọla ya dika onye nwere onwe ya site n'ebe mmehie dijị. **8** Ọ bụrụkwa n'eziokwu na anyị na Kraịst nwukoro ọnwụ, anyị makwara na anyị na ya ga-adịkọkwa ndụ ọzọ. **9** N'ihị na anyị maara na ebe e mere ka Kraịst site n'ọnwụ bilie, ọ gaghị anwụkwa ọzọ. Ọnwụ enwekwaghị ike ọbụla n'ebe ọ nọ ọzọ. **10** Ọ nwurụ naanị otu mgbe n'ihị mmehie. Ma ndụ ọ na-adị ugbo a bụ nke ọ na-adị nye Chineke. **11** Ya mere, guo onwe unu ugbo a dika ndị nwurụ anwụ n'ebe mmehie dijị. Guokwa onwe gi dika ndị dijị ndụ n'ebe Chineke nọ n'ime Kraịst, site na Kraịst Jisọs Onyenwe anyị. **12** Unu ekwela ka mmehie na-achị eze n'ahụ unu ọzọ, nke ga-eme ka unu na-erubere agụụ nke anụ ahụ isi. **13** Unu a nakwala eche akukụ ahụ unu ọbụla ka ọ bụrụ ngwa ọrụ ajọ omume. Kama cheenụ onwe unu n'ihu Chineke, dika ndị esi n'ọnwụ kpọpụta nyefee na ndụ. Cheenụ akukụ ahụ unu niile n'ihu Chineke dika ngwa ọrụ nke ezi omume.

14 N'ihì na unu ekwesighị ị bụ ohu mmehie, ebe ọ bụ na unu anọkwaghị n'okpuru iwu ọzọ, kama unu nọ n'okpuru amara. 15 Gịnịkwa? Anyị ga-eme mmehie n'ihì na anyị anọghị n'okpuru iwu kama n'okpuru amara? Mba! O kwesighị. 16 Ọ bụ na unu amataghị na mgbe unu weere onwe unu nye mmadụ irubere ya isi dika ohu, unu bụ ohu nye onye ahụ unu na-erubere isi, maọbụ ohu nye mmehie nke na-eduba n'ọnwụ, ma ọ bụkwanụ irube isi nke na-eduba n'ezì omume? 17 Ma ekele dīrī Chineke n'ihì na ọ bụ ezie na unu bụrījī ohu nye mmehie, ma ugbu a, unu ejirila obi unu niile kpebie ịnabatara onwe unu ozizi ahụ e nyefere n'aka unu. 18 Ugbu a, e meela ka unu nwere onwe unu site na mmehie, unu aburula ndị ohu ezi omume. 19 Ana m eji ihe ịmaatụ site na ndụ a na-ebi kwa ụbọchị, n'ihì adighị ike nke anụ ahụ mmadụ. Ya mere, dika unu si were ahụ unu dī iche iche nye ịbụ ohu adighị ọcha na ajọ omume nke na-abawanye ụba, sitekwanụ otu a were ha nye ugbu a ka ha bụrụ ohu ezi omume nke na-eduba n'ịdị nsọ. 20 Mgbe unu bụ ohu mmehie, o nweghị ihe megidere unu ime ezi omume. 21 Ma gini bụ uru unu nwetara n'oge ahụ site n'orụ ahụ niile unu rurụ, bụ ihe ndị ahụ na-eme ka ihere mee unu? Ihe ndị ahụ na-eduba n'ọnwụ. 22 Ugbu a, e meela ka unu nwere onwe unu site na mmehie. Unu aghọla ndị ohu Chineke. Uru unu na-erita bụ ịdị nsọ, ọgwugwu ya bụkwa ndụ ebighị ebi. (aiōnios g166)

23 N'ihì na ụgwọ ọrụ mmehie bụ ọnwụ, ma onyinye amara Chineke na-enye n'efu, bụ ndụ ebighị ebi, site na Jisọs Kraịst Onyenwe anyị. (aiōnios g166)

7 Ọ bụ na unu amaghị ụmụnna m, unu ndị maara iwu nke ọma na ọ bụ oge mmadụ dī ndụ ka iwu na-ejide ya? 2 Dika ihe ịmaatụ, iwu na-ejikọta nwanyị luru di na di ya mgbe di ya ka nọ ndụ, ma ọ bụrụ na di nwanyị ahụ anwụọ, ọ nọkwaghị n'okpuru iwu jikọtara ha dika di na nwunye. 3 A ga-akpọ ya nwanyị na-akwa iko ma ọ bụrụ na ọ lakwuru nwoke ọzọ mgbe di ya ka dī ndụ. Ma ọ bụrụ na di ya anwụọ, ọ ga-abụ onye nwere onwe ya site n'iwu ahụ. Ọ kwaghị iko ma ọ bụrụ na ọ lụọ nwoke ọzọ. 4 Ya mere, ụmụnna m, unu onwe unu kwa anwụọla

n'ebe iwu dī site n'ahụ Kraịst, ka e nwe ike kenye unu onye ọzọ, bụ onye ahụ e mere ka o si n'ọnwụ bilie. Ka anyị site na ya mja mkpuru nye Chineke. 5 Mgbe anụ ahụ mmehie na-achị anyị, ọchịchọ ọjọọ nke iwu na-akpali juputara n'ime anyị, nke mere na anyị na-amị mkpuru nye ọnwụ. 6 Ugbu a, a toghapula anyị pụọ n'aka iwu ebe anyị nwurụ nye ihe ndị kere anyị agbụ na mbụ, anyị anaghị ebikwa ndụ n'usoro iwu ochie nke e dere n'akwukwo, kama anyị na-eje ozi n'usoro ndụ ọhuru nke mmụọ. 7 Ugbu a, gini ka anyị ga-ekwu? Iwu ahụ ọ bụ mmehie? N'ezie, mbaa! Agaraghị m ama ihe mmehie bụ ma ọ bughị site n'iwu. Ọ bụrụ na iwu asighị, "Enwela anya ukwu," agaraghị m ama na ọ bụ mmehie. 8 Ma mmehie sitere n'iwu a megidere ọchịchọ ọjọọ, mee ka echiche m mgbe niile bụrụ ihe gbasara ihe ọjọọ, na otu m ga-esi mee ha. A si na iwu adighị, mmehie agaraghị adị. 9 Na mbụ, abụ m onye dī ndụ mgbe iwu na-adighị, ma mgbe iwu b̄jara, e mere ka mmehie nwe ntute. 10 Anwurụ m, ma chọputa na iwu ahụ kwesiri iwetara m ndụ ghoziri ihe wetara ọnwụ. 11 N'ihì na mmehie jiri ohere ahụ iwu webatara ghogbuo m, sitekwa n'iwu ahụ gbuo m. 12 N'ezie, iwu ahụ dī nsọ, ihe e nyere n'iwu dī nsọ, b̄rukwa ezi omume na ihe dī mma. 13 Mgbe ahụ, ọ putara na ihe ahụ dī mma wetaara m ọnwụ? Mba! Kama ọ bụ mmehie sitere n'ihe dī mma wetara m ọnwụ, ka e nwee ike gosiputa na mmehie bụ ihe jọgburu onwe ya site n'ihe e nyere n'iwu. 14 Anyị matara na iwu bụ ihe nke mmụọ ebe mụ onwe m bụ anụ ahụ efu, onye e rere dika ohu nye mmehie. 15 O nweghị ụzọ ihe m na-eme si doo m anya. N'ihì na ihe m na-eme abughị ihe m choro ime, ọ bụ ihe m kporo asi bụ ihe na-agara m aka ime mgbe niile. 16 Ma ọ bụrụ na m eme ihe m na-achoghị ime, ana m ekwenye na iwu dī mma. 17 Ma dika ọ dī, ọ bụkwaghị mụ onwe m na-eme ihe ndị a, kama ọ bụ mmehie bi n'ime m. 18 O doro m anya na o nweghị ihe ọma ọbula dī n'ime m, ya bụ n'ime anụ ahụ m. N'ihì na ọ na-agu m agụụ ime ezi ihe, ma ike ime ezi ihe adighị n'ime m. 19 Ihe m na-eme mgbe m choro ime ezi ihe abughị ezi ihe ahụ m choro ime kama ọ bụ ajọ

ihe ahụ m na-achoghị ime ka m na-eme. **20** Ọ bụrụ na m na-eme ihe ahụ m na-achoghị ime, ọ pụtara na ọ bughị mụ onwe m na-eme ihe ndị ahụ. Kama ọ bụ mmehie bi n'ime m na-eme ha. **21** Achọpụtara m iwu nke na-arụ ọrụ n'ime m. Mgbe m choro ime ihe ọma, naanị ihe ojoo bụ ihe na-agara m aka ime. **22** N'ime ime onwe m, ọ na-agu m aguu ime ihe iwu Chineke kwuru. **23** Ma ana m ahuta iwu ozo di n'ime m nke na-agba mgba megide iwu nke di n'uche m, ime ka m buru ohu nye iwu nke mmehie na-arụ ọrụ ya n'anụ ahụ m. **24** Lee ụdị onodu ojoo nke m hutara onwe m n'ime ya! Onye puru inaputa m site n'anụ ahụ a nke na-eduba m n'onwu? **25** Ma ekele diri Chineke, onye na-anaputa m site na Kraist Jisos Onyenwe anyi! Ya mere, n'ime mmuo m, abụ m odibo nye iwu Chineke, ma n'ime anụ ahụ mmehie m, abụ m ohu nye iwu nke mmehie.

8 Ya mere, ikpe omuma obula adighikwa ugbo a nye ndi niile no n'ime Jisos Kraist. **2** N'ihu na site na Kraist Jisos iwu nke Mmuo na-enye ndu emeela ka m nwere onwe m site n'iwu nke mmehie na onwu. **3** N'ihu na ihe iwu na-enweghi ike ime, n'ihu adighi ike nke anu ahụ, ka Chineke mere, site n'izite Okpara ya, ka ọ bja n'udidi anu ahụ mmehie, buru aja mmehie, site otu a, maa mmehie ikpe na anu ahụ. **4** Ka izu ezu nke ihe niile iwu choro n'aka anyi buru ihe e mezuru n'ime anyi, bu ndi na-adighi ebi ndu dika ochicho anu ahụ si diri, kama dika ochicho Mmuo Nso si di. **5** Ndi niile na-ebi ndu ha dika anu ahụ siri choo, na-ebi ya naanị imezu aguu niile na-agu anu ahụ ha. Ma ndi niile na-agbaso uzo nke Mmuo na-achoputa na ha na-eme ihe Mmuo na-achoo. **6** Itukwasị uche n'ihe nke anu ahụ na-eweta onwu. Ma itukwasị uche n'ihe nke Mmuo Nso na-eweta ndu na udo. **7** N'ihu na onye obula tukwasiri uche ya n'ihe nke anu ahụ na-ebuso Chineke agha, ọ naghị edebe iwu nke Chineke. N'ezikwu, ọ gaghi enwe ike idebe ya. **8** Ya mere, ndi na-erubere anu ahụ ha isi apughị ime ihe ga-atoo Chineke uto. **9** Ma lee! Unu onwe unu anaghi ebizi ndu n'usoro nke anu ahụ, kama unu na-ebi n'usoro nke Mmuo Nso n'ihu na Mmuo nke Chineke bi

n'ime unu. Onye obula na-enweghi Mmuo nke Kraist abughị nke ya. **10** Ọ burukwa na Kraist bi n'ime unu, anu ahụ unu ga-abu ihe nwuru anwu n'ebe mmehie di, ma mmuo unu di ndu n'ihu na a guola unu na ndi ezi omume. **11** Ọ buri na Mmuo onye mere ka Jisos si n'onwu bilie, bi n'ime gi, onye ahụ nke mere ka Kraist si n'onwu bilie ga-emekwa ka anu ahụ gi di ndu site n'ike Mmuo Nso ahụ, onye bi n'ime gi. **12** Ya mere, umunna m, anyi ji ugwo ma ọ bughị anu ahụ ka anyi ji ugwo idi ndu dika ochicho ya si di. **13** Ọ buri na unu na-ebi ndu dika anu ahụ si choo, unu ga-anwu. Ma ọ buri na unu ga-eji ike nke Mmuo Nso mee ka omume niile nke anu ahụ nwuo, unu ga-adi ndu. **14** N'ihu na ndi niile Mmuo nke Chineke na-achi bu umu Chineke. **15** N'ihu na unu anataghi mmuo nke na-eme unu ndi ohu ozo nye itu ujo, kama unu natara Mmuo nke mere unu umu Chineke. Ọ bu site na Mmuo ahụ ka anyi ji na-akpo "Abba, Nna." **16** Mmuo Nso, n'onwe ya na-agbakwa ama n'ime mmuo anyi, na-agwa anyi na anyi bu umu Chineke. **17** Ugbo a, ọ buri na anyi bu umu, ọ putara na anyi bu ndi nketa oke, ndi gakeka ihe Chineke nwere, na ndi ha na Kraist gakeketa ihe, ma ọ buri n'ezie na anyi ga-esoro ya keta oke ahuhu ya, ka anyi si otu a sorokwa ya keta oke n'ebube ya. **18** N'ikwu ezikwu, ahuhu niile anyi na-ata ugbo a erughi ihe a ga-eji tunyere ebube niile a ga-ekpughe n'ime anyi. **19** Ihe niile e kere eke ji oke aguu na-eche mgbe a ga-egosiputa ndi bu umu Chineke. **20** N'ihu na e tinyere ihe e kere eke n'onodu ihe na-abaghi uru, ma ọ bughị site n'ochicho nke onwe ya, kama n'ochicho nke onye ahụ tinyere ya n'onodu ahụ n'ime olileanya, **21** na otu ubochi na ha ga-enwere onwe ha site n'agbu nke ire ure, sorokwa keta oke n'ebube ahụ ga-abu nke umu Chineke. **22** Anyi maara na ruo ugbo a, ihe niile e kere eke na-asu ude n'ihu ihe mgbu ha no n'ime ya, dika ihe mgbu nke omumu nwa. **23** Ọ bughị naanị nke a, ma anyi onwe anyi, ndi nwere mkpuru mbu nke Mmuo Nso, na-asukwa ude n'ime onwe anyi, na-echesi ike mgbe a ga-akpobata anyi dika umu, mgbe a ga-agbaputa anu ahụ anyi. **24** N'ihu na a zoputara anyi site

n'olileanya dī otu a. Ma olileanya a na-ahụ anya abughị olileanya. Onye na-enwe olileanya mgbe ihe ọ na-ele anya ya dī ya n'aka? **25** Ma ọ buru na olileanya anyị dabeere n'ihe ahụ anyị na-enwetabeghị, anyị ga-eji ndidi chere tutu ihe ahụ erute anyị aka. **26** Otu aka ahụ, Mmụọ Nsọ na-enyere anyị aka n'ime adighi ike anyị. N'ihī na anyị amaghị ka esi ekpe ekpere dika o kwesiri. Ma Mmụọ Nsọ n'onwe ya ji isụ ude nke ọnu apughị ikọ na-arịọ anyị arịrịọ. **27** Chineke, onye na-enyocha obi mmadu, amarala ihe Mmụọ Nsọ bu n'uche. N'ihī na Mmụọ Nsọ na-arịọ ndi nsọ niile arịrịọ dika Chineke si chọọ. **28** Anyi maara na ihe niile na-arukota ọru maka ọdimma ndi huru Chineke n'anya bu ndi a kpọrọ dika uche nsọ ya siri dī. **29** N'ihī na ndi ahụ ọ maararị ka ọ kakwara akara ka ha nwe ụdidi nke Ọkpara ya, ka ọ buru nwa e buru ụzọ mụọ n'etiti ọtutu ụmụna. **30** Ma ndi ahụ ọ kara akara, ka ọ kpokwara; ndi ọ kpọrọ, ka ọ gurū na ndi ezi omume; ndi ọ gurū na ndi ezi omume ka o nyekwara otuto. **31** Gini ọzọ ka anyi ga-ekwu banyere ihe ndi a. Ọ buru na Chineke nonyere anyi, onye puru imegide anyi? **32** Onye ahụ na-azoghị ndu Ọkpara ya, kama o weere ya nye n'ihī mmehie anyi niile, ọ dī ihe ọzọ anyi choro ọ na-agaghị enye anyi site na ya? **33** Onye puru ibo ndi ahụ Chineke hoputara ebubo? Ọ bu Chineke na-agu mmadu dika onye ezi omume. **34** Onye bu onye ahụ nke ga-ama ikpe? Ọ bu Kraist Jisos onye nwuru, ma karia nke ahụ, onye e mere ka o si n'onwu bilie, no n'aka nri Chineke na-arịotakwara anyi arịrịọ. **35** Onye nwere ike ikewapu anyi site n'ihunanya Kraist? Ọ bu nsogbu, ka ọ bu ihe isi ike, ka ọ bu mkpagbu. Ka ọ bu unwu, ka ọ bu igba oto, ka ọ bu ihe egwu, ka ọ bu mma agha? **36** Dika e dere ya, "Ọ bu n'ihī gi ka anyi na onwu ji na-agba mgba ubochi niile. A na-ele anyi anya dika aturu a gaje igbu egbu." **37** Mba, kama n'ime ihe ndi a niile, anyi kariri ndi mmeri site n'onye ahụ huru anyi n'anya. **38** N'ihī na nke a bu ihe m maara nke oma, na onwu, maobu ndu, maobu ndi mmuọ ozi, maobu mmuọ dī iche iche ndi na-achī n'elu na n'ụwa, maobu ike ochichiri dī iche iche, maobu ihe dī ugbu a, maobu ihe gaje

ibia, **39** maobu idi elu, maobu idi omimi, ma ọ bukwanu ihe obula ozo e kere eke, agaghị enwe ike ikewapu anyi site n'ihunanya Chineke, nke dī n'ime Kraist Jisos Onyenwe anyi.

9 Ana m ekwu ezikwu n'ime Kraist. Anaghị m ekwu okwu ụgha. Akonuche m nke Mmụọ Nsọ na-achī na-agbakwara m ama. **2** A no m n'onodu oke ihe mwute na ihe mgbu dī ukwu n'obi m. **3** A si na ọ bu ihe ga-ekwe mee, ejikeere m ibu onye a buru ọnu na onye e wepuru site n'ebe Kraist no n'ihī umunna m na ndi ikwu m, **4** bu ndi Izrel. Ndi Chineke horo ka ha buru umu ya, ndi o nyere ebube ya na ogbugba ndu ya. O nyekwara ha iwu na ife ofufe n'ulonso ukwu ahụ na otutu nkwa dī iche iche. **5** Ha si n'agburu nna nna anyi ochie ha. Kraist n'onwe ya, n'udidi mmadu, sikwa n'agburu ha putu, onye bu Chineke nke ihe niile, onye a na-eto ruo ebighi ebi. Amen. (aiōn g165) **6** Ọ bughị dī ka a ga-asī na okwu Chineke na-ala azu. N'ihī na ọ bughị onye obula a muru n'ezinaulo ndi Izrel bu onye Izrel. **7** Na ha sitere n'agburu Ebrahim putu emeghi ka ha buru umu Ebrahim n'ezie. Ma n'akuku nke ozo, "Ọ bu site n'Aizik ka a ga-akpo mkpuru gi aha." **8** Nke a na-egosi na ọ bughị ndi niile a muru na-anu ahụ bu umu Chineke, kama umu ndi ahụ e kwere na nkwa bu ndi a na-agunye dī ka umu Ebrahim site na nkwa ahụ. **9** Lee ka e si kwee nkwa ahụ, "Mgbe oge ahụ a kara aka ruru, aga m aloghachi, Sera ga-amukwa nwa nwoke." **10** Ọ bughị naani nke a. Umụ Ribeka si n'otu nna, ya bu nna nna anyi Aizik. **11** Ma tupu a muo umu ejima ndi a, ma ọ bukwanu tupu ha emee ihe obula dī mma maobu nke dī njo, iji mee ka ochichọ Chineke banyere nhoputa ha guzoro, **12** ọ bughị site n'oru kama ọ bu site n'onye ahụ nke na-akpo, n'ihī na a gwara ya si, "Nke okenye ga-ejere nke nta ozi." **13** Dika e dere ya, "Jekob ka m huru n'anya ma iso ka m kporo asi." **14** Gini kwa ka anyi ga-ekwu? Chineke ọ bu onye ajo omume? Mba! **15** N'ihī na ọ gwara Mosis, "Onye m choro imere ebere ka m ga-emere ebere, ọ bukwa onye m choro imere omiiko ka m ga-enwere omiiko." **16** Ya mere, ọ dabereghị n'ochichọ nke

mmadu maobu irusi oru ike ya kama o dabere n'ebere Chineke. 17 N'ih i n'akwukwo nsogwara Fero, "Emere m ka i buru ihe i bu n'ih i nke a, ka m were gi ziputa ike m, ka e nwe ike kwusaa aha m n'uya niile." 18 O putara ihe na o bu naan ndi Chineke choroka o na-emere ebere, ndi o chokwara ka o na-eme ka ha buru ndi obi ha kpochiri akpochi. 19 Ma eleghi anya unu puru igwa m, "Gini kwanu mere o ji ata anyi uta? Onye kwanu puru iguzogide ihe o zubere ime?" 20 Onye ka i bu gi mmadu efu, iji aju Chineke ajuju? "Nkata mmadu na-akpa o ga-aju onye na-akpa ya ajuju, 'Onye si gi kpa m otu a?'" 21 Otu a kwa, onye okpu ite o nweghi ike isite n'otu uru ahụ o nwere kpuo udi ite obula masiri ya, ufodu ite puru iche na ufodu e ji eje ozi n'ulo? 22 O burukwanu na Chineke ekpemie igosi iwe ya na ime ka a mara ike ya site n'inwe oke ndidi banyere ndi oke iwe ya ga-adakwasị bu ndi a kwadoro maka mbibi? 23 Ma o burukwanu na o mere nke a iji mee ka ndi ahụ o na-emere ebere mata iba uba nke ebube ya, bu ndi o bururị uzọ kwadoo maka ebube a. 24 O buladi anyi bu ndi o kpokwara, o bughị naanị site na ndi Juu kama site na ndi mba ozọ? 25 Dika o kwuru n'akwukwo Hosiya, "Aga m akpo ha 'ndi m,' bu ndi na-abughị ndi m. Aga m akpokwa ya 'onye m huru n'anya' bu onye m na-abughị n'anya." 26 Ma, "N'otu ebe ahụ a no si ha, 'Unu abughị ndi m,' bukwa ebe a ga-anọ kpo ha, 'Umụ nke Chineke di ndu.'" 27 Aizaya bere akwa n'ih i umu Izrel, "O bu ezie na onuogugu umu Izrel dika uzuzu di n'akuku osimiri, maobu naanị mmadu ole na ole ka a ga-azoputa. 28 N'ih i na Onyenwe anyi na-aga ikpe uwa a ikpe. O ga-eme osiiso n'ikpe ahụ ma kpebie ya." 29 O bukwa dika Aizaya kwuru na mbu, "O buru na Onyenwe anyi, Onye puru ime ihe niile ahapuruhi anyi umu umu, anyi gara adi ka Sodom, anyi gaara adikwa ka Gomora." 30 Gini kwa ka anyi ga-ekwu? Anyi ga-asị na o enyela ndi mba ozọ na-enweghi oge ha gbasoro ezi omume, ma ha natara ya, bu ezi omume nke sitere n'okwukwe, 31 ma ndi Izrel na-agbaso iwu nke ezi omume, enwebeghi ike ime onwe ha ndi a ga-anabata. 32 Gini gbochiri ha? O bu

n'ih i na ha agbasoghi ya site n'okwukwe. Kama ha chere na o bu site n'oru. Ha zohiere ukwu n'oke nkume isogongohu. 33 Dika e dere ya, "Lee, ana m atogbo na Zayon nkume nke na-eme ka ndi mmadu sogongohu, oke nkume nke na-eme ka ha daa. Ma onye nke kweere na ya, agaghi eme ka ihere mee ya."

10 Umunna m, ihe na-agu nnoobi m aguu nke ukwu na ekpere m na-ekpe nye Chineke bu ihu na a zoputara ha. 2 Ana m agba akaebe na ihe banyere Chineke na-anu ha oku n'obi nke ukwu. Kama inu oku n'obi ha abughi site na mmazu Chineke. 3 Ebe ha na-amaghi ezi omume nke si na Chineke bja kama ha choroka ihawe nke onwe ha, ha ewedaghi onwe ha n'okpuru ezi omume nke Chineke. 4 Kraist bu ogwugwu iwu. Ya mere, ezi omume ga-adiri onye obula nke kwere. 5 Mosis si otu a dee banyere ezi omume nke sitere n'iwu, "Onye obula na-eme ihe ndi a ga-adi ndu site na ha." 6 Ma ezi omume ahu nke sitere n'okwukwe nasị, "Asila n'ime obi gi, 'onye ga-arigo n'ime eluigwe?'" (nke bu, ikudata Kraist) 7 "maobu, 'Onye ga-ariada n'ime ili?'" (nke a bu, ikpolite Kraist site na ndi nwuru anwu). (Abyssos g12) 8 Ma gini ka o na-ekwu? "Okwu ahu no gi nso, o di n'onu gi dirikwa n'obi gi," o bu ya, bu okwu okwukwe ahu anyi na-ekwusa. 9 Ma o buru na i ga-eji onu gi kwuputa, na "Jisog bu Onyenwe anyi," kwerekwa n'ime obi gi na Chineke kpolitere ya site n'onwu, a ga-azoputa gi. 10 N'ih i na o bu obi gi ka i ga-eji kwere; a guo gi n'onye ezi omume, o bukwa onu gi ka i ga-eji kwuputa, a zoputa gi. 11 Dika akwukwo nsogwara, "Onye obula kweere na ya, agaghi eme ka ihere mee ya." 12 N'ih i na o nweghi ihe di iche n'etiti onye Juu na onye mba ozọ, otu Onyenwe anyi ahu bu Onye nwe mmadu niile, o na-agozibigakwa ndi na-akpoku ya oke. 13 N'ih i na, "Onye obula nke na-akpoku aha Onyenwe anyi, ka a ga-azoputa." 14 Ma ole otu ha ga-esi kpoquo aha ya ma o buru na ha ekwereghi na ya? Olee otu ha ga-esikwa kwere n'onye ahu ha anubeghi ihe gbasara ya? Olee otu ha ga-esi nukwa ma o buru na ndi nkwsa adighi? 15 Oleekwanu otu ha ga-esi puo gaa

kwusaa, ma ọ buru na o nweghi ndi zipuru ha? Dika e dere ya n'akwukwo nsọ, si, "Lee, ka ha si maa mma bu ukwu ndi na-eweta ozioma." 16 Ma ọ bughị mmadu niile nabatara ozioma ahụ. N'ih na Ajzaya kwuru, "Onyenwe anyi, onye kweere ozi anyi?" 17 Ma ọ bu ihe doro anya na ọ bu site n'ige nti n'ozio ma a ka mmadu ji enweta okwukwe, ozioma ahụ a na-anu bu site n'okwu Kraist. 18 Ma ana m aju, Ọ ga-abu na ha anughị? Ha nuru ya n'ezie. "N'ụwa niile ka olu ha puru gazuo, okwu onu ha niile erukwaala n'ebe ụwa soturu." 19 Ozokwa, ana m aju, ọ bu na Izrel aghotaghị? Na mbu, Mosis sir, "Aga m esite na ndi na-abughị mba kpalie mmu ekworo n'ime unu; aga m esitekwa n'obodo na-enweghi nghota kpasuo unu iwe." 20 Ma Ajzaya jiri nkwuwa okwu si, "Ndi chotara m bu ndi na-adighi aju ase m, ekpugheere m onwe m nye ndi ahụ na-adighi aju ase m." 21 O kwuru banyere ndi Izrel, "Agbasara m aka m ogologo ubochi niile nye ndi mnupu isi na ndi na-ekwesị olu ike."

11 Mgbe ahụ a na m aju, ọ ga-abu na Chineke ajula ndi ya? Mba, nke a apughị ime, n'ih na mu onwe m bukwa onye Izrel. Abu m nwa nwa Ebrahim, onye si n'agburu Benjamin putu. 2 Chineke ajubeghi ndi ya bu ndi ọ hoputara site na mmalite ihe niile. Ọ bu na unu amaghi ihe akwukwo nsọ na-ekwu banyere Ilaija, otu o siri rịọ Chineke ariri megide umu Izrel? 3 "Onyenwe m, ha egbuchala ndi amuma gi niile, mebisiekwa ebe ichu aja gi niile, maobu naani m foduru. Ha na-achokwa uto igbu m." 4 Gini bu osisa Chineke nyere ya? "E nwere m puku mmadu asaa ozo ndi huru m n'anya, ndi na-egbubeghi ikpere ha n'ala nye Baal." 5 Otu a ka ọ dikwa n'oge di ugbu a, a horola mmadu ole na ole site n'amara ya. 6 Ọ buru na o sitere n'amara, o sighizikwa n'oru. N'ih na ọ buru na o si n'oru, amara ya abughikwa amara n'ezio kwu. 7 Gini kwu? Ihe ndi Izrel jiri ike ha niile na-achokwa nke ha na-achotaghị ka ndi a hoputara chotara. Ndi nke ozo mechiri obi ha. 8 Dika e dere ya, "Chineke nyere ha mmu na-eme mmadu iberiibe. O nyela ha anya nke ha na-ejighi ahụ uto, nyekwa ha nti nke ha na-ejighi anu ihe; o

mere nke a ruo taa." 9 Devid kwukwara, "Ka tebul ha ghoru ha igbudu na onya, ha burukwa ihe iso ngongo na ntaramahuru nye ha. 10 Ka anya ha gbaa ochichiri, ka ha gharakwa ihu uto. Mee ka azu ha buru ihe arojiri aroji ruo mgbe ebighi ebi." 11 Ajuru ozo m na-aju bu nke a: Ọ ga-abu na ha suru ngongo ka ha daa ma ghara ibilite ozo? Ọ bughị otu a! Kama n'ih mechie ha, nzoputa rutere ndi mba ozo ka e sitekwa na nke a kpalie ekworo n'ime umu Izrel. 12 Ma ọ buru na mmehie ha wetara akunuba nye ụwa, ọ burukwa na ibu ogbenye ha wetara ngozi nye ndi mba ozo, ọ bu na ngozi babigara uba oke agaghị adi mgbe a ga-agukota onuogugu ha niile? 13 Ugbu a, unu ndi mba ozo, ka m na-agwa okwu. Ọ bu ezie na mu onwe m bu onyeozu nye ndi mba ozo, ana m enwe afọ ojuju n'ih ije ozi m. 14 N'ih na enwere m olileanya na, ma eleghị anya, apuru m isite n'uto a kpasuo ekworo n'ime ufodu umunna m, ka e site n'ekworo ha zoputa ufodu n'ime ha. 15 Ọ buru na ọ bu site n'ojuru a juru ha ka e siri mee ka ụwa diri na mma, gini ga-eme mgbe a nabatara ha? Ọ ga-adi ka i si n'onwu bilie ozo, nwee ndu ozo. 16 Ebe ọ bukwa na iberibe achicha e jiri chuo aja bu ihe di nsọ, mgbe ahụ, achicha ahụ niile bu ihe di nsọ. N'ih na ọ buru na mgborogwu osisi di nsọ, otu a kwa, alaka ya ga-adikwa nsọ. 17 Ma a nyakapuru ufodu alaka osisi a, werekwa unu bu alaka osisi oliv ohia nyapagide n'onodu ha. Ya mere, unu esorola keta oke na ngozi sitere na mgborogwu osisi oliv ahụ. 18 Ma unu ekwesighi inya isi na a dokapuru alaka ndi ozo were unu dochie n'onodu ha. Ihe unu na-aghaghị imata bu nke a: unu bu naani alaka di n'osisi. Ọ bughị unu na-ebu mgborogwu osisi, kama ọ bu mgborogwu osisi na-ebu unu. 19 Ma eleghị anya unu nwere ike kwuo, "Ma a nyakapuru alaka ufodu e nwee ohere ebe a ga-anyapagide anyi." 20 Nke ahụ bu ezio kwu. Ma chetakwanu na a nyakapuru ha n'ih ekweghi ekwe ha, ma unu no naani site n'okwukwe. Ya mere anyala isi, kama na-atu egwu. 21 N'ih na ọ buru na Chineke emereghị alaka nke osisi ahụ waputara n'onwe ya ebere, ọ gaghị emekwara gi ebere. 22 Ya mere, tulee

obioma na aka ike Chineke, aka ike n'ebe ndi dara ada no, ma obioma n'ebe unu no, naani mgbe unu na-anogideghi n'obi ebere ya, ma o bughị ya, o ga-anyakapukwa unu. **23** Ma o buru na ha anogideghi na-ekweghi ekwe, a ga-anyapagidekwa ha n'ihị na Chineke puru inyapagide ha ozo. **24** N'ihị na asi na e gbuputara unu site n'alaka osisi oliv ohia, nyapagide unu n'osisi oliv oma ahụ n'uzo na-abughị usoro ndu, gini kwanu ga-egbochi inabata alaka ndi ya, bu ndi si na ya, mee ka ha laghachi azu n'osisi oliv ahụ e si nyakapu ha. **25** Umunna m, achoro m ka unu mata ihe omimi a, ka unu ghara inya isi. Nnupu isi ufodu umu Izrel agaghị adigide kama o ga-adi ruo n'oge onogugu ndi mba ozo a ga-anabata zuru. **26** Mgbe ahụ, a ga-azoputa Izrel niile. Dika e dere ya, "Onye nzoputa ga-esite na Zayon bja. O ga-eme ka Jekob site na ndu asopurughị Chineke chigharia. **27** Nke a bu ogbugba ndu m nke di n'etiti mu na ha, mgbe m wepuru mmehie ha niile." **28** N'ihe banyere ozioma, ha bu ndi iro nke Chineke n'ihị unu. Ma a bja n'ihe gbasara nhoputa, ha bu ndi nke a huru n'anya n'ihị ndi nna nna ha. **29** N'ihị na enye anarakwa adighi n'onyinye nakwa okpukpo Chineke. **30** Unu onwe unu ndi na-enupuru Chineke isi na mbu, anatala ebere ya ugbu a, n'ihị nnupu isi ha. **31** Otu a ka o dikwa, ha bu ndi na-enupu isi ugbu a ka ha nwe ike soro unu keta oke site n'ebere Chineke meere unu. **32** N'ihị na Chineke enyefeela onye obula n'aka nnupu isi, ka o si otu a gosi mmadu niile obi ebere ya. (eleese g1653) **33** Leenu ka o si di omimi bu aku ahụ Chineke nwere! Lee ka iba uba nke amamihe ya na ihe omuma ya siri di ukwu! Apughị ichoputa ikpe ya niile, uzọ ya niile bukwa ihe apughị ichoputa. **34** "Onye maara uche Onyenwe anyi? Ma o bu onye bu onye ahụ na-enye ya ndumodu?" **35** "Onye burula uzọ nye Chineke ihe, nke ga-eme ka Chineke kwughachi ya?" **36** N'ihị na ihe niile sitere n'ime ya, sitekwa n'aka ya, dikwara ya. O bu ya ka otuto diri ruo mgbe niile ebighi ebil Amen. (aiōn g165)

12 Ya mere, umunna m, eji m obi ebere Chineke na-arịọ ka unu chee anu ahụ unu

dika aja di ndu, dikwa nso, ma burukwa nke na-atọ Chineke uto, nke bukwa ofufe nke ime mmuo unu. **2** Unu eyila uwa nke a, kama burunu ndi enwoghara site n'igbanwe uche unu. Mgbe ahụ, unu ga-enwe ike nwaputa ihe bu uche Chineke na ihe o na-achọ, nke bu ezi ihe, nke na-atọ ya uto na nke zukwara oke. (aiōn g165) **3** Dika onyinye amara e nyere m siri di, ana m adọ onye obula n'ime unu aka na nti si, Unu atukwasila uche n'echiche banyere onwe unu karija ka o si kwesi. Kama, jirinụ obi di umeala lee onwe unu anya dika okwukwe Chineke nyere unu ha. **4** Dika anyi niile n'otu n'otu si nwe anu ahụ nke nwere akuku di iche iche, bu akuku ndi na-arụ oru di iche iche, **5** n'otu aka ahụ, n'ime Kraist anyi bu otu, n'agbanyeghi na anyi bu akuku di iche iche nke otu anu ahụ. E jikotara anyi niile n'otu n'otu nye ibe anyi. **6** Anyi nwere onyinye di iche iche nke e sitere n'amara nye anyi, o buru na onye obula nwere onyinye ibu amuma, ya buo ya dika okwukwe o nwere ha. **7** O buru ije ozi, ya jee ozi, ya burukwanu izi ihe, ya zie ihe. **8** Ka onye nwere onyinye igbaume, gbaa ndi ozo ume, ya burukwanu inyeaka, ka onye nwere onyinye a site n'afọ ofufu mee ya, o buru ibu onyendu, ka onye ahụ duo site n'ikpachapu anya, ya burukwanu ime ebere, ka onye ahụ jiri obi uto na-eme ya. **9** Ka ihunanya buru nke ihu abuo n'adighi na ya, kpoo ihe ojoo asi, jidesie ihe di mma ike. **10** Huritanu onwe unu n'anya, dika umu nke otu nna. Ka ihe ibe unu na-eme na-atọ unu uto. Na-asopukwaranu ibe unu karija otu ha si asopuru unu. **11** Unu abula ndi umengwu n'oru unu. Kama werenu mmuo na obi na-anu oku na-ejere Onyenwe anyi ozi mgbe niile. **12** Nweenu obi anuri n'ime olileanya, nweenu ntachiobi n'ime nsogbu, na-ekpekwanu ekpere mgbe niile. **13** Na enyetunu ufodu ndi nso ihe site n'ihe unu nwere iji gboo mkpa diri ha. Na-elekotakwanu ndi obia anya nke oma. **14** Gozienu ndi nakpagbu unu, gozienu ha, unu abukwala ha onu. **15** Mgbe ndi ozo na-anuri onu, soronu ha nuria onu. Mgbe ha no n'iru uju, soronu ha ruo uju. **16** Na-ebinu n'udo. A bu la onye mpako, unu na ndi onodu ha di ala na-enwe mmekorita,

echekwala na ị maara ihe niile. 17 Ejikwala ihe ojoo akwughachi ihe ojoo e mere gi. Kama, na-echenu otu unu ga-esi mee ihe di mma n'anya mmadu niile. 18 Dika ike gi niile ha, mee ka gi na onye obula biri n'udo. 19 Ndi enyi m, unu abola obo, kama hapuru Chinese oru ibotara unu obo. N'ih na e dere ya, "Ibo obo diri m, aga m akwughachi," ka Onyenwe anyi kwuru. 20 Ma otu o di, "o buru na agwu na-agu onye iro gi, were nri zuo ya, o burukwa na akpiri na-akpo ya nku, nye ihe onunu ka o nuo, mgbe i na-eme nke a, i na-agukwasị icheku oku na-ere ere n'isi ya." 21 Unu ekwela ka ihe ojoo merie unu, kama werenu ezi ihe merie ihe ojoo.

13 Ka onye obula doo onwe ya n'okpuru ndi na-achị achị, n'ih na ikike ochichi obula agaghị adi ma o buru na Chinese akwadoghị ya. O bukwa Chinese toro ntala ikike ochichi niile e nwere. 2 Ya mere, onye obula na-enupu isi n'okpuru ochichi, na-emegide ihe Chinese hiwere, ndi na-eme nke a ga-ewetara onwe ha ikpe omuma. 3 Ndi na-eme ezi ihe anaghị atụ egwu ndi no ochichi, kama ndi na-atu ha egwu bu ndi na-eme ihe ojoo, ya mere o buru na ichoghi itu ndi na-achị achị egwu, mee ihe di mma, ha ga-etokwa gi. 4 N'ih na o bu onyeozu Chinese maka odimma nke gi, ma o buru na unu mere ihe na-adighi mma, tuonu egwu, n'ih na onye na-achị achị nwere ezi nkwo ita onye mere ihe ojoo ahuhu. O bu onyeozu Chinese burukwa onye na-eji onuma na-ata ndi mmebi iwu ahuhu. 5 Ya mere unu kwesiri irubere ndi na-achị achị isi, o bughị naanị maka ahuhu diri ndi nnupu isi, kama n'ih akonuche. 6 O bukwa nke a kpatara unu ji na-atu utu isi nke taks, n'ih na ndi na-achị achị na-ejere Chinese ozi mgbe ha na-aga n'ihu n'ezichichi. 7 Kwughachinu onye obula ihe unu ji ha n'ugwo, o buru na unu ji ugwo utu taks, kwonụ ya, o burukwa ugwo utu isi nke akunuba unu, ka unu ji, kwonụ ya. O buru na onye obula kwesiri ka a sopuru ya, sopurunu onye di otu a, o burukwa na onye obula kwesiri ka a kwanyere ya ugwu kwanyerenu ya ugwu. 8 Kwonụ ugwo niile unu ji. Ka ugwo unu ga-ejide ndi mmadu buru ugwo ihu ha n'anya.

N'ih na mgbe i na-ahu ndi mmadu n'anya, i na-emezu ihe niile iwu choro. 9 Iwu niile e nyere, "Gi akwala iko," "Egbula mmadu," "Ezula ohi," "Enwela anya ukwu n'ih mmadu ibe gi nwere," nakwa iwu ndi ozo niile e nyere ka a chikotara n'otu nke a sirj: "Hu mmadu ibe gi n'anya dika onwe gi." 10 Ihunanya adighi echere onye agbataobi ya echiche ojoo, ya mere ihunanya bu idebezu iwu niile. 11 Ihe ozo mere o ji di mkpa ibi ezi ndu bu nke a. Unu maara na oge ahu anyi na-ele anya ya abiala nso. Ya mere, sitenu n'ura bilie, n'ih na nzoputa anyi adila nso ugbu a kariya mgbe ahu anyi kweere na mbu. 12 Abali ekeela abuo, o foduru ntakiri ugbu a, o buru ututu. Ka anyi yipu uwe oru nke ochichiri, ma yikwasị ngwa agha nke ih. 13 Burunu ndi di ocha, dika ndi na-akpaghari n'ehihie. O bughị n'igba egwu ruru unyi, maobu n'inubiga mmanya oke, o bughị n'ikwa iko, na imefe ihe uwa oke. O bughị n'esemokwu, na ekworo. 14 Kama yirinu Onyenwe anyi Jisos Kraist dika uwe. Unu enyekwala ahu unu ohere inweta ihe niile nke na-agu ya.

14 Nabatanu ndi okwukwe ha na-esighi ike n'etiti unu. Ma o bughị n'ih ise okwu banyere ihe ntule nke obi. 2 Otu onye nwere okwukwe iri ihe niile, ma onye na-adighi ike n'okwukwe, na-eri naanị ahijia nri. 3 Onye ahu na-eri ihe niile e kwesighi ileda onye juru iri ya anya. Otu a kwa, onye ahu nke n'adighi eri ihe niile ekwesighi ima onye na-eri ihe ndi a ikpe. N'ih na Chinese anabatala onye ahu. 4 Onye ka i bu i ji na-ekpe odibo onye ozo ikpe? Onye o diri ikpebi ma odibo ya o na-emezi emezi ma o dighi emezi bu nna ya ukwu. Ma odibo ahu aghaghị iguzosi ike n'ih na Onyenwe anyi puru ime ka o guzosie ike. 5 Otu onye nwere ike na-eche na otu ubochi kacha ndi ozo na idi nso, onye nke ozo nwekwara ike na-eche na ubochi niile bu otu ihe, ma o kwesiri ka onye obula kpebiere onwe ya. 6 Onye obula na-eche n'otu ubochi bu nke puru iche, na-eme nke a nye Onyenwe anyi. Onye obula na-eri otu ihe na-eri ya n'ih Onyenwe anyi. Ma onye na-adighi eri otu ihe ahu na-eme kwa nke a nye Onyenwe anyi. Ma na-enyekwa Chinese ekele.

7 N'ih na o nweghi onye n'ime anyi na-adiri naanị onwe ya ndu, o nwekwaghi onye n'ime anyi na-anwuru naanị onwe ya onwu. 8 O buru na anyi adiri ndu, anyi di ndu nye Onyenwe anyi; o burukwa na anyi anwu, anyi nwuru nye Onyenwe anyi; ya mere ma anyi di ndu ma anyi nwuru anwu, anyi bu nke Onyenwe anyi. 9 O bu n'ih nke a ka Kraist ji nwuo, ma biliekwa, ka o buru Onyenwe nke ndi di ndu na nke ndi nwuru anwu. 10 Ma gi onwe gi, ginị mere i ji ekpe nwanna gi ikpe? Ginị mekwa i ji eleda ya anya? N'ih na anyi niile ga-eguzo n'otu n'otu n'ihu oche ikpe Chineke. 11 E dere ya, "N'ezie, dika m na-adi ndu," ka Onyenwe anyi kwuru, "ikpere niile ga-egbu n'ihu m; ire niile ga-ekwuputakwa Chineke." 12 E, anyi niile n'otu n'otu ga-aza ajuru banyere ndu anyi n'ihu Chineke. 13 Ya mere, ka anyi kwusi ikperita onwe anyi ikpe, kama kpebie n'ime obi gi na i gaghi edochiri nwanna gi ihe ga-eme ka o suo ngongo maobu ihe mgbochi n'uzo. 14 Dika onye no n'ime Onyenwe anyi Jisus, o doro m anya nke oma na o nweghi ihe obula na-adighi ocha na nke onwe ya. Ma o buru na onye obula na-ahuta ihe obula dika ihe na-adighi ocha, nye onye di otu a, ihe ahụ adighi ocha. 15 O burukwa na ihe i na-eri na-ewute nwanna gi, i naghi egosi na i huru ya n'anya. Ekwela ka nri i na-eri buru ihe ga-ewetara nwanna gi ila n'iyi, n'ih na cheta na o bukwa n'ih ya ka Kraist jiri bia nwuo. 16 Ekwela ka ihe oma gi buru nke a ga-akpo ajoo ihe. 17 N'ih na alaeze Chineke abughi oriri na onunu kama o bu ezi omume, na udo na onu n'ime Mmuo Nso. 18 N'ih na onye obula na-efe Kraist n'uzo di otu a, na-eme ihe na-atọ Chineke uto, umu mmadu na-anabatakwa ya. 19 Ka ihe na-agusi gi agu ike buru ime ihe ga-eweta udo, ya na ime ihe n'uzo a gaei mee ka e wulie ndi ozo elu. 20 Emebikwala oru Chineke n'ih nri; nri niile di ocha, ma o kwesighi ka onye obula rie ihe ga-eme ka onye ozo suo ngongo. 21 O ga-akara gi mma ka i hapu iri anu maobu inu mmanya ma o bukwanu ime ihe obula ga-eme ka nwanna gi suo ngongo. 22 Ya mere, ka okwukwe i nwere banyere ihe ndi a buru nke di n'etiti gi na Chineke. Ngozi na-adiri

onye obula nke na-adighi ama onwe ya ikpe site n'ih o nabatara. 23 Ma onye obula na-eri ihe obula site n'obi abuo bu onye ikpe mara, n'ih na o jighi okwukwe rie ya, n'ih na ihe obula a na-esiteghi n'okwukwe mee bu mmehie.

15 Anyi onwe anyi bu ndi di ike kwesiri inagide mgbe ndi na-adighi ike mejoro anyi, o bughi ime ihe ga-atọ anyi uto. 2 Ka onye obula n'ime anyi na-eme ihe ga-atọ onye agbataobi ya uto maka odimma ha, ka o wulie ha elu. 3 N'ih na Kraist n'onwe ya emeghi ihe toro ya uto, kama dika e dere ya n'akwukwo nso, "Mkpari niile nke ndi na-akpari gi dakwasiri m!" 4 N'ih na ihe niile edere n'oge gara aga bu iji kuziere anyi ihe, ka anyi nwee ike isite na ntachiobi nakwa nkasiobi, nke di n'akwukwo nso nwee olileanya. 5 Ka Chineke ahụ na-enye agbamume na ntachiobi nye unu mmuo nke idi n'otu n'etiti onwe unu, dika Kraist Jisus nwere. 6 N'ih na nke a ga-eme ka unu niile jikotaa obi unu, na olu unu n'otu, inye Chineke na Nna Onyenwe anyi Jisus Kraist otuto. 7 N'ih ya, nabatanu onwe unu di ka Kraist nabatara unu, iji wetara Chineke otuto. 8 Ma ana m agwa unu na Kraist aghola onye na-ejere ndi e biri ugwu ozi n'ih eziokwu nke Chineke, iji mee ka nkwa e kwere ndi bu nna nna anyi ochie guzozie. 9 Ka ndi mba ozo nwe ike inye Chineke otuto maka ebere ya, dika e dere ya, "N'ih nke a, aga m eto gi n'etiti ndi mba ozo, aga m abu abu nye aha gi." 10 O kwukwara ozo si, "Soronu ndi ya nura onu unu ndi mba ozo." 11 Ozokwa, "Toonu Onyenwe anyi unu ndi mba ozo niile, ka ndi niile di iche iche jaakwa ya mma." 12 Ozokwa, Aizaya na-asi, "Mgboro gwu Jesi gapulite ozo, onye nke ga-ebili ichi mba niile, ndi mba ozo ga-enwekwa olileanya n'ime ya." 13 Ka Chineke onye bu isi olileanya mejuputa unu n'oke onu na udo dika unu na-atukwasị ya obi, ka unu si otu a buru ndi olileanya ha jubigara oke site n'ike nke Mmuo Nso. 14 Umunna m, o doro m anya na unu onwe unu juputara n'idi mma, burukwa ndi tozuru etozo n'ih omuma ruo na unu nwere ike izirita onwe unu ihe. 15 Ma otu o di, edepatala m ufo du isi okwu n'ebe o doro anya nye unu, iji chetara unu ha ozo, n'ih

amara Chineke nyere m, **16** abụ m onyeozị Kraịst Jisọs, ana m arụkwa ọrụ onye nchụaja n'izisa ozioma Chineke, ka ofufe ndị mba ọzọ buru aja Chineke ga-anara nke oma, nke Mmụọ Nsọ dokwara nsọ. **17** N'ihị ya, ana m anya isi n'ime Kraịst Jisọs banyere ọrụ m na-aruru Chineke. **18** Agaghị m anwa anwa kwuo okwu banyere ihe ọzọ kariakwa ihe ndị ahụ Kraịst rụputara site n'aka m, bụ idubata ndị mba ọzọ, ime ka ha rube isi nye Chineke, site n'okwu ọnu m na ihe m ruru, **19** nke putara ihe n'ọrụ ebube na ihe iribama site n'ike nke Mmụọ nke Chineke. Ya mere, site na Jerusalem ruo Ilirikom, ekwusaala m n'uzọ zuru ezu, ozioma Kraịst. **20** Ochi cho obi m mgbe niile bụ ikwusa ozioma ahụ n'ebe obula ndị mmadu na-anutubeghi ihe banyere Kraịst, ka m ghara ibu onye na-ewukwasị ihe n'elu ntala nke onye ọzọ toro, **21** ma dika e dere ya, "Ndi a na-agwaghị ihe banyere ya ga-ahụ, ndi a ka anubeghi, ga-aghotakwa." **22** N'ezie, nke a bụ ihe mere m na-ejibeghi nwee ohere ibiakwute unu. **23** N'ihị na o dika otutu afọ kemgbe m bidoro na-enwe mmasị m ga-abia hu unu anya, ma ugbu a, ọrụ m nwere n'akuku a agwula, oge eruola mgbe m ji ahapu ebe a. **24** N'ihị na nzube m bụ ijeru obodo Spen. Mgbe obula m ga-agakwa, aga m akwusi ihu unu na elekwa anya na unu ga-edupu m n'ije m, mgbe mu na unu jiri onu norotu nwa mgbe nta. **25** Ma ugbu a, ana m aga Jerusalem ebe m na-ejere ndi nsọ ozi. **26** N'ihị na o di ndi Masidonia na Akaja ezi mma iwere n'ufodu n'ihe ha nwere nyere ndi ogbenye no n'etiti ndi nsọ no na Jerusalem aka. **27** Ha ji onu mee nke a, n'ezie ha ji ha ugwo i mere ha otu a. N'ihị na o buru na ndi mba ọzọ so ha keta oke na ngozi nke Mmụọ Nsọ, ha ji ugwo isite n'akunuba ha nwere kenye ha. **28** Ya mere, mgbe m mezuru nke a, hukwa na ha anatala onyinye ahụ a tukotara ha, aga m abata ihu unu mgbe m na-aga Spen. **29** Amaara m na mgbe m ga-abiakwute unu, aga m abia n'ime ozuzu oke ngozi nke Kraịst. **30** Esi m n'aka Onyenwe anyi Jisọs Kraịst na ihunanya anyi nwere n'ime Mmụọ Nsọ na-arịo unu, umunna m, ka unu soro m na-ekpe ekpere, na-echetanu m n'ekpere unu n'ihu Chineke. **31** Ka a doputa

m n'aka ndi na-ekweghi ekwe no na Judia. Ka ọrụ m maka Jerusalem buru ihe ndi nsọ no ebe ahụ ga-anabata. **32** Ka o ga-abu site n'uche Chineke, aga m abiakwute unu n'onu kurukwa ume ndu na nnoko mu na unu. **33** Ka Chineke ahụ na-enye udo, nnyere unu niile. Amen.

16 Ana m eme ka unu mata nwanna anyi nwanji, Fibi, onye na-ejere nzuko ozi na choochi di n'obodo Senkria. **2** Biko nabatanu ya n'ime Onyenwe anyi dika o kwesiri ndi ya. Nyekwaranu ya aka n'uzo niile unu nwere ike, n'ihị na o nyerela mu na otutu ndi ọzọ aka. **3** Keleerenu m Prisila na Akwila ndi mu na ha naruko ọrụ Kraịst Jisọs. **4** Ndi a atughi egwu onwu n'ihị ndu m. O bughị naani mu onwe m na ekele ha, kama nzuko Kraịst ndi di na mba ọzọ niile na-ekekwa ha. **5** Biko kelekwaanunū m ndi niile na-ezuko n'ulo ha. Keleerenu m ezi enyi m Epinetus. Nwoke a bu onye buru uto nabata Kraịst n'obi ya, n'akuku Eshia niile. **6** Keleerenu m Meri, onye rusiri ọrụ ike n'etiti unu. **7** Ana m ekekwa Andronaikos na Juniya, ndi ikwu m, ndi e tinyekotara mu na ha n'ulo mkporo. Ndi ozi niile na-asopuru ha. Ha bukwa m uto kwere na Kraịst. **8** Kelekwaanunū m Ampliatos onye m huru n'anya n'ime Onyenwe anyi. **9** Keleenu Qbanos, onye anyi na ya naruko ọrụ Kraịst, na Stakis ezi enyi m. **10** Otu a kwa, keleenu Apelis onye anwaputarala nguzosike ya n'ime Kraịst. Keleenu ndi ezinaulo Aristobulos. **11** Keleerenu m Herodian onye ikwu m. Keleekwanu ndi bi n'ulo Nasisos. Ha bu ndi nke Chineke. **12** Keleekwanu Traifina na Traifosa ndi a narusi ọrụ Onyenwe anyi ike. Keleekwanu Pesis, onye m huru n'anya na onye narusi ọrụ Onyenwe anyi ike. **13** Keleere m Rufos onye Onyenwe anyi n'onwe ya hoputara, na nne ya, onye na-emekwara m ka nne. **14** Ana m ekele unu Asinkritos, Flegon, Hamis, Patrobas, Hamis na umunna anyi niile ndi ha na ha no. **15** Keleerenu m Filologos, Juliya, Nerus na nwanne ya nwanji. Keleekwanu Olimpas na ndi nsọ niile ha na ha no. **16** Werenu isurita onu di nsọ, kelerita onwe unu. Nzuko Kraịst niile no n'ebe a na-ekekwa unu. **17** Ugbu a, umunna m, ana m ario ka unu wezuganu onwe unu site n'ebe ndi ọrụ ha bu

iweta nkewa, na-etinye ihe mgbochi n'ụzọ unu, na-eme ka okwukwe ndị ọzọ hapụ iguzosi ike n'ihì ozizi ha na-ezi nke megidere ihe ahụ niile e ziri unu. **18** Ndị dị otu a abughị ndị ozi nke Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. Ha na-arụ naanị n'ihì akpa ha. Ha maara otu e si eji ire ụtọ edufu ndị obi ha na-esighị ike. **19** Mmadụ niile anụla maka nrube isi unu na-erubere ozioma ahụ. Ana m anụrị ọhụ n'ihì unu. Achọrọ m ka unu bụrụ ndị maara ihe banyere ezi ihe, ka unu bụrụ ndị na-amaghị ihe n'ihè banyere ihe ọjọọ. **20** Mgbe na-adighị anya, Chineke nke udo ga-azọpịa ekwensu n'okpuru ụkwụ unu. Ka amara Onyenwe anyị Jisọs dinyere unu. **21** Timoti onye so m na-arụkọ ọrụ, na Lusios, na Jesin na Sosipata, ndị ikwu m na-ekele unu. **22** Mụ onwe m bụ Tatiọs, onye dere akwụkwọ a, na-ekeleka unu n'aha Onyenwe anyị. **23** Gaiọs, onye na-ele mụ na nzukọ niile ọbia n'ebe a, na-ekeleka unu. Otu a kwa, ndị niile na-ezukọ n'ụlọ ya na-ekeleka unu. Erastọs, onye na-elekọta ihe ndị obodo a na nwanna anyị nwoke Kwatọs, na-ekeleka unu. **24** Ka amara Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dinyeere unu niile. Amen. **25** Ana m enyefe unu n'aka onye ahụ pụrụ ime ka unu guzosie ike site n'ozoma m kwusaara unu, nakwa nkwapụta nke Jisọs Kraịst, dika mkpughe nke ihe omimi ahụ e zoro ezo kemgbe ọtụtụ ọgbọ ndị gara aga siri di. **(aiōnios g166)** **26** Ma ugbo a, e kpugheela ya, mee ka ọ pụta ihè site n'ihè ndị amụma dere n'akwụkwọ nsọ, ka ndị mba ọzọ niile maara ya dika ihe Chineke ebighị ebi nyere n'iwu ya si di, ka ha mụta irube isi nke na-esite n'okwukwe. **(aiōnios g166)** **27** Ka otuto na nsọpụrụ dirị Chineke, onye naanị ya bụ onye amamihe, ruo mgbe ebighị ebi, site na Jisọs Kraịst. Amen. **(aiōn g165)**

1 Ndi Korint

1 Pọl, onye a kpọrọ ịbụ onyeozị Jisọs Kraịst site n'ọchịchọ Chineke, na nwanna anyị nwoke Sostenis, **2** Ọ bụ unu nzukọ Chineke dị na Korint ka a na-edere akwụkwọ a, ndị e doro nsọ n'ime Kraịst Jisọs, na ndị a kpọrọ ibi ndụ dị nsọ, tinyere ndị ahụ niile na-akpọku aha Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, onye bụ Onyenwe ha na Onyenwe anyị: **3** Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyị, na Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dirị unu. **4** Ana m ekele Chineke ekele n'ihị onyinye amara niile o nyere unu site na Kraịst Jisọs. **5** N'ihị na e emeela ka unu baa ụba n'ụzọ niile, n'ime ya, ma n'okwu unu ma na nghọta unu. O meekwala ka unu nwee nghọta zuru ezu banyere eziokwu niile. Ọ na-emekwa ka unu nwee ike na-ekwupụta okwu banyere ozioma ya. **6** N'ihị na igba akaebe banyere Kraịst pụtara ihe, guzosiekwa ike na ndụ unu. **7** Otu ihe si dị, ọ dighị onyinye mmụọ fọdurụ unu nke unu na-enweghị, ka unu nọrọ na-eche mgbe Chineke ga-egosipụta Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. **8** Ọ ga-eme ka unu di ike ruo na mgbe ikpeazụ, meekwa ka unu bụrụ ndị na-enweghị ịta ụta n'ụbọchị Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. **9** Chineke, onye kpọbatara unu ka unu na Ọkpara ya bụ Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, na-enwe mmekọrịta kwesiri ntụkwasị obi. **10** Ụmụnna m, eji m aha Onyenwe anyị Jisọs Kraịst na-arịọ unu, ka unu niile na-ekwekọrịta n'ihe ọbụla unu kwuru, ka nkewa ọbụla gharakwa ịbata n'etiti unu. Ana m ariọkwa unu ka unu di n'otu, n'echiche obi unu na n'izu unu. **11** N'ihị na ụmụnna m, esi m n'ọnụ ndị si n'ezinaụlọ Kloyi bịara n'ebe a nụta na esemokwu di n'etiti unu. **12** Anụrụ m na ịkpa iche iche abatala n'etiti unu. Na ụfọdụ n'ime unu na-asị, "Abụ m onye na-eso Pọl!"; ndị ọzọ na-asịkwa, "Abụ m onye na-eso Apọlọs"; ndị ọzọkwa na-asị, "Ana m eso Sefas"; ma ndị ọzọ na-asịkwa, "Ọ bụ Kraịst ka m na-eso." **13** Kraịst, ọ di abụọ? Ọ bụ Pọl ka a kpogidere n'obe n'ihị unu? Ọ di onye e mere baptizim n'aha Pọl? **14** Ana m ekele Chineke ekele na ọ dighị onye ọbụla n'ime unu m mere baptizim, ewezugakwa Krispos na Gaios. **15** Ya

mere, ọ dighị onye n'ime unu ga-asị na e mere ya baptizim n'aha m. **16** (Aha! Emekwara m Stefanos na ezinaụlọ ya baptizim. Ewezuga ndị a, amaghị m ma m ga-echetakwa onye ọzọ m mere baptizim n'onwe m.) **17** N'ihị na Kraịst ezighị m ime ndị mmadụ baptizim. O zitere m iji okwu di mfe kwusaa ozioma ya. Ọ bughị iji okwu oke mmụta na amamihe nke mmadụ ka ike nke obe Kraịst ghara ịbụ ihe efu. **18** N'ihị na okwu maka obe bụ ihe nzuzu nye ndị na-efu efu, ma nye anyị ndị a na-azọpụta, ọ bụrụ anyị ike nke Chineke. **19** E dere ya, "Aga m emebi amamihe ndị maara ihe. Aga m emekwa ka oke nghọta nke ndị maara ihe bụrụ ihe efu." **20** Olee ebe ndị oke amamihe nọ? Olee ebe ndị ode akwụkwọ nọ? Olee ebe ndị oke ịrụ ụka nke oge a nọ? Chineke o mebeghị ka amamihe nke ụwa a bụrụ ihe efu? (aion 9165) **21** Ma ebe ọ bụ site n'amamihe nke Chineke, ụwa enweghị ike imata Chineke site na amamihe nke ya, ọ di Chineke ezi mma isite n'ozoma nke a na-ekwusa nke ndị mmadụ na-akpọ ihe nzuzu zọpụta ndị kweere. **22** Ndi Juu chọrọ ịhụ ihe ịrịbama, ndi Griik na-achọkwa amamihe. **23** Ma anyị onwe anyị na-ekwusa Kraịst, onye a kpogburu n'obe, onye bụ ihe mgbochi n'ebe ndi Juu nọ, ma na ntị ndi mba ọzọ, ọ di ka okwu nzuzu. **24** Ma nye ndi niile a kpọrọ, ma ndi Juu ma ndi Griik, Kraịst bụ ike nke Chineke bụrụkwa amamihe nke Chineke. **25** N'ihị na nzuzu Chineke di mma karịa amamihe niile nke mmadụ, adighi ike Chineke dikwa ukwu karịa ike niile nke mmadụ. **26** Ụmụnna m, chetakwanụ ihe unu bụ mgbe a kpọrọ unu. Chetanụ na ọ bụ ole na ole n'ime unu bụ ndi maara ihe n'usoro ogugo mmadụ, ndi di ike, na ndi a maara aha ha n'obodo. **27** Ma lee na ọ bụ ihe ahụ ụwa gurụ dikwa ihe nzuzu, ka Chineke hōrọ iji mee ka ihere mee ndi amamihe. Ọ bụkwa ihe ha gurụ dikwa ihe na-adighi ike ka Chineke hōrọ iji mee ka ihere mee ndi di ike. **28** N'ihị na Chineke hōrọ ihe dikariri ala nke ụwa, na ihe a juru aju, jiri ha mee ka ihe ụwa chere na ọ baghi uru, bụrụ ihe bara uru. **29** Ka mmadụ ọbụla ghara ịnya isi n'ebe Chineke nọ. **30** Ma ọ bụ n'ihị ya ka unu ji nọrọ n'ime Kraịst Jisọs, onye ghọrọ isi amamihe nye anyị site na

Chineke, nke bụ ezi omume anyị na nke ido anyị nsọ, na onye mgbaụta anyị. 31 Ya mere, dika e dere ya n'akwukwo nsọ, "Onye oḅula na-anya isi, ya nyaa n'ime Onyenwe anyị."

2 Ụmụnna m, mgbe m bjakwutere unu na mbụ, ejighi m mmuta m na oke okwu megharja unu anya banyere ihe omimi niile nke okwu Chineke. 2 N'ihina ekpebiri m na naani ihe m ga-ama n'etiti unu bu naani ihe banyere Jisos Kraist na mkpogbu a kpogburu ya n'elu obe. 3 Abjakwutere m unu n'onodu adighi ike, oke ujo na ahụ ima jijiji. 4 Okwu m na ihe m kwusara abjakwaghị dika okwu ire utọ na nke oke mmuta, ime ka ndi mmadu kwere, kama ha bbara n'uzo igosi oru nke Mmuo Nso na ike ya. 5 Ka okwukwe unu ghara idabere n'amamihe mmadu, kama ka o dabere n'ike Chineke. 6 Ma otu o di, anyi na-ekwu okwu amamihe n'ebe ndi tozuru oke no. Ma o bughị amamihe nke oge a, maobu nke ndi na-achi uwa taa, bu ndi na-aghaghị ila n'iyi. (aiōn g165) 7 Kama anyi na-ekwu okwu amamihe nke Chineke n'uzo di omimi, bu amamihe Chineke zonariri umu mmadu site na mbu, nke Chineke kara aka tupu e kee uwa na a ga-ekpughe ya n'oge a maka iwetara anyi otuto. (aiōn g165) 8 O nweghi onye obula n'ime ndi ochichi nke ogbo a ghotara ihe banyere nzube a. N'ihina o buru na ha maara ya, ha agaraghị akpogbu Onyenwe otuto ahụ n'obe. (aiōn g165) 9 Ma dika e dere ya, "Ihe ahụ anya mmadu na-ahubeghi, ihe ahụ nti mmadu na-anubeghi, ihe ahụ mmadu na-echebeghi n'obi ya, bu ihe Chineke kwadoro, debere ndi niile huru ya n'anya." 10 Ma Chineke e kpugherela anyi ihe omimi ndi a site na Mmuo Nso ya. Mmuo Nso bu onye na-enyochaputa ihe omimi na ihe nzuzo niile di Chineke n'obi. 11 O dighi onye obula puru ima ihe onye ozo na-eche n'obi ya. O bu naani mmuo no n'ime onye ahụ bu onye mara ihe niile banyere ya. O dikwaghị onye puru imata ihe Chineke na-eche n'obi ya, ma o bughị naani Mmuo nke Chineke. 12 Ma mmuo nke anyi natara abughị mmuo nke uwa, kama o bu Mmuo nke sitere na Chineke, ka anyi nwee ike ighotā onyinye amara niile Chineke

nyere anyi. 13 Nke a bu ihe anyi na-ekwu, o bughị n'okwu a kuziiri anyi site n'amamihe mmadu, kama site n'okwu nke Mmuo kuziri anyi; anyi ji okwu nke Mmuo na-akowa eziokwu nke mmuo. 14 Ma mmadu ahụ Mmuo na-adighi n'ime ya adighi anabata ihe ndi ahụ si na Mmuo nke Chineke bja, n'ihina ha bu nzuzu n'ebe onye ahụ no. O naghị aghota ha, n'ihina ha bu ihe a na-aghotā naani site n'ike nke Mmuo. 15 Onye ahụ Mmuo Nso na-achi achina ndu ya, nwere ike ighotā ihe obula ma ya onwe ya bu onye mmadu obula na-enweghi ike ighotā. 16 N'ihina, "Onye maara uche Onyenwe anyi ruo na o ga-ezi ya uzo?" Ma anyi onwe anyi nwere uche nke Kraist.

3 Ụmụnna m, o siiri m ike igwa unu okwu dika a ga-asị na unu bu ndi tozuru etozu n'ime Mmuo, kama agwara m unu okwu dika ndi ahụ ha na-achi, ndi bu umuntakiri n'ime Kraist. 2 Ejighi m nri siri ike na-azu unu, kama eji m mmiri ara na-azu unu, n'ihina unu apughị iri nri di ike. N'ezie, o buladi ugbu a, unu erubeghi iri nri siri ike. 3 N'ihina unu na-adi ndu dika ndi bi n'ụwa, ebe o bu na ekworo na esemokwu na-adi n'etiti unu, nke a o ziputaghị na unu na-eme dika ndi uwa, dika ndi mmadu efu no n'ụwa. 4 N'ihina mgbe otu onye na-asi, "Abu m nke Pol," onye ozo na-asikwa, "Abu m nke Apolos," o gosighi na unu na-akpa agwa dika ndi bi n'ụwa? 5 Onye bu Apolos? Onye bu Pol? O bu na anyi abughị ndi na-eje ozi, ndi wetaara unu ozima unu kweere n'ime ya. Oru di iche iche anyi ruru bukwa nke anyi ruru dika Onyenwe anyi si kenye anyi oru ahụ. 6 O bu m kuru mkpuru ahụ, Apolos bukwa onye gbara mkpuru ahụ mmiri, maobu Chineke mere ka o too. 7 Onye kuru mkpuru ahụ na onye gbara mkpuru ahụ mmiri adighi mkpa. O bu Chineke onye mere ka ha too di mkpa. 8 O nweghi ihe di iche n'etiti mu bu onye kuru mkpuru ahụ na Apolos onye gbara mkpuru ahụ mmiri. O bu otu ihe ahụ ka anyi bu n'obi. Onye obula ga-anata ugwo oru ya. 9 Anyi so Chineke na-arū oru. Unu onwe unu bukwanu ubi Chineke burukwa ulo ya a na-ewuli elu. 10 Eji m onyinye amara Chineke nyere m tozo ntala oru a, dika ezi onye oka n'iwu ulo, onye

ozo amalitela iwukwasị ụlọ n'elu ntọala ahụ. Ma ka onye ọbụla kpachapụ anya otu o si ewu. **11** O nweghị onye ozo puru ito ntọala kariri ntọala ahụ e bururị ụzọ toọ. Jisos Kraịst bukwa ntọala ahụ. **12** Ma o buru na mmadu ọbụla na-eji ọlaedo maobu ọlaocha, ma o bukwanyu nkume di oke onuahia, osisi maobu okporo oka, ma o bukwanyu ahijia na-ewukwasị n'elu ntọala ahụ, **13** oru onye ọbụla ga-egosiputa ihe o bu, n'ihu na Ubochi ahụ ga-eme ka o puta ihè. A ga-eji oku kpughee ya n'ihu na o bu oku ka a ga-eji nwaputa udi oru o bu mmadu ọbụla ruru. **14** O bu ru na oku eruchapughi ihe ọbụla mmadu ji wuo ụlọ ya n'elu ntọala ahụ, onye ahụ ga-anata ugwo oru. **15** Ma o buru na oku erechapu ihe ọbụla mmadu ji ruo oru ya, oru o ru ru ga-ala n'iyi, ma a ga-azoputa onye ahụ, ma o ga-adi ka a ga-asị na e si n'ulo na-ere oku zoputa ya. **16** O bu na unu aghotaghị na unu bu ulonso na Mmuo Nso Chineke bi n'ime unu? **17** O bu ru na onye ọbụla emebie ulonso Chineke, Chineke ga-emebikwa onye ahụ. N'ihu na ulo Chineke bu ulo di nso, unu bukwa ulo ahụ. **18** Ka onye o bu la ghara ighogbu onwe ya, o buru na onye ọbụla n'ime unu na-eche n'obi ya na ya bu onye maara ihe, di ka ihe omuma nke uwa si di, o ga-akara onye ahụ mma ime onwe ya onye nzuzu, ka o nwe ike buru onye maara ihe. (aiōn g165) **19** N'ihu na ihe ahụ uwa na-eche na o bu ezi ima ihe bu nzuzu n'anya Chineke. N'ihu na e dere ya, "O na-ejide ndi oke amamihe n'aghuho ha niile." **20** Ozokwa, "Onyenwe anyi maara echiche obi mmadu, mara na amamihe ya bu ihe efu." **21** N'ihu nke a, ka onye ọbụla ghara inya isi banyere mmadu. Ihe niile bu nke gi. **22** Ma o bu Pol, maobu Apolos, maobu Sefas, maobu uwa a, maobu ndu, maobu onwu, maobu ihe di taa na ihe niile ga-adi n'oge di n'ihu, ha bu nke unu. **23** Unu bukwa nke Kraist, Kraist bukwa nke Chineke.

4 Achoro m ka unu na-ele anyi anya di ka ndi na-ejere Kraist ozi, ndi e nyefere ihe omimi Chineke n'aka. **2** Ma ihe di mkpa bu na o kwesiri ka ndi na-eleota ihe ọbụla buru ndi kwesiri ntukwasị obi. **3** Anaghi m echegbu onwe m banyere ihe unu na-eche gbasara m maobu ihe

a na-ekpe n'uloike nke mmadu. N'ezie, anaghi m ekpekwa onwe m ikpe. **4** O doro m anya na akonuche m adighi ama m ikpe, ma nke a egosighi na m bu onye ikpe na-amaghi. O bu Onyenwe anyi naani ka o diru ikpe m ikpe. **5** Ya mere, unu ekpela ikpe tupu oge ya eruo, chere nu ruo mgbe Onyenwe anyi n'onwe ya ga-abia. O ga-eme ka ihe niile zoro ezo n'ochichiri puta ihè. O ga-agbakwa ochicho nzuzo niile nke di n'obi n'anwu. Mgbe ahụ, onye ọbụla n'otu n'otu ga-anatakwa otuto ruuru ya site n'aka Chineke. **6** Ugbu a umunna m ejiri m onwe m na Apolos mara unu atu maka odimma nke unu, ka unu nwee ike isite n'aka anyi mta ihe site n'ihu ahụ e dere bu nke na-asị, "Unu agafekwala ihe e dere n'akwukwo nso." Ka onye ọbụla n'ime unu hapu iji otu onye nyaa isi ma leda ndi ozo anya. **7** Onye gwara gi na i puru iche n'etiti mmadu ndi ozo? O di ihe ọbụla i nwere nke abughi ihe i natara anata? O bu ginu ka i nwere nke i na-anataghị anata? Ma o buru na i natara ya, ginu mere i ji anya isi di ka a ga-asị na i nataghị ya anata? **8** Ma ugbu a, ihe niile zuru unu oke. Ugbu a, unu aburukwala ndi ogaranya. Unu aburu eze ma anyi esoghi unu. N'ezie, o gaara ato m utu ma a si na unu anoro la n'ocheeze unu, ka anyi nwe ike soro unu buru eze. **9** O na-adi m nnoo ka Chineke o weere anyi bu ndi ozi mee anyi ndi dikarisiri ala, ndi a na-echeta naani mgbe ihe niile na-agwusi agwusi, di ka ndi a mara ikpe onwu. N'ihu na-akpoputara anyi n'ihu oha mmadu mee anyi ihe nlere anya nye umu mmadu na ndi mmuo ozi. **10** Anyi aghoala ndi nzuzu n'ihu Kraist, ma unu onwe unu bu ndi maara ihe n'ime Kraist. Anyi bu ndi na-adighi ike ma unu di ike. Anyi bu ndi a juruaju na ndi a na-eleda anya, ma unu bu ndi a na-asopuru. **11** Tutu ruo ugbu a, anyi na-ebu onu norokwa n'akpiri ikpo nkụ. Anyi enweghi ezigbo uwe anyi ji achu oyi. Ndi mmadu na-emeso anyi mmeso ozo, ma anyi enweghi ebe obibi nke aka anyi. **12** Aka anyi ka anyi ji aruputara onwe anyi ihe anyi na-eri. Mgbe ndi mmadu na-abu anyi onu, anyi na-agozi ha. Mgbe ha na-ata anyi ahuhu, anyi no na-enwe ndidi. **13** Anyi na-eji okwu di nro na-

azaghachi ndi na-ekwujo anyi. Tutu ruo ugbu a, a na-emeso anyi mmeso dika anyi bu unyi ndi uwa na-azachapu, dika ihe a juruaju n'anya ndi uwa. **14** Anaghị m edere unu ihe ndi a ka ihere mee unu, kama ana m ede ya idu unu odu, na idu unu aka na nti, dika umu m huru n'anya. **15** O bu ezie na unu nwere otutu ndi nche, ma unu enweghi karja otu nna. N'ih na o bu m bu nna unu n'ime Kraist Jisos, site nozioma ahụ m wetaara unu. **16** Ya mere, ana ario m unu, ka unu na-enomi ndu m. **17** N'ih nke a, ana m ezitere unu Timoti, bu ezi nwa m onye m huru n'anya, nke kwesiri ntukwasị obi n'ime Onyenwe anyi. O ga-echetara unu otu m si ebi ndu n'ime Onyenwe anyi Kraist Jisos, dika m na-akuzi ya n'ebe niile na nzuko niile. **18** Ufodu n'ime unu amalitela ifuli onwe ha elu, chee na mu enweghi ike ibiakwute unu ozo. **19** Ma site n'ike Onyenwe anyi, aga m abia ihu unu anya n'oge na-adighi anya. Mgbe m bjara, aga m achoputa ihe ndi ahụ na-akpa nganga puru ime, o bughị ihe ha nwere ike ikwu. **20** N'ih na alaeze Chineke abughị ihe okwu onu kama o bu ngosiputa idi ike. **21** Ya mere, unu ka o diri ihoro nke unu choro. Unu choro ka m jiri utari biakwute unu, ka o bu ka m jiri obi di umeala na mmuo nke ihunanya bia?

5 O bu akuko doro anya na-enwe ikwa iko n'etiti unu, udi nke ndi na-ekweghi ekwe na-apughị ime, ka unu na-eme. Otu onye n'ime ulo unu kporo nwunye nna ya, ha abuo e biri. **2** Ma unu na-akpa nganga? Ihe unu kwesiri ime o bughị ikwa akwa na iru uju, na ime ka onye mere ihe di otu a si n'ogbako unu puo? **3** O bu ezie na mu na unu anoghi ugbu a, ma mu na unu nokwa n'ime mmuo. Amaala m rii onye ahụ ikpe dika a ga-asị na mu na unu no. **4** Eji m aha Onyenwe anyi ma ya ikpe. Mgbe unu zukoro, aga m anonyere unu na mmuo. N'oge ahụ, site n'ike Onyenwe anyi Jisos, **5** werenu nwoke a nyefee n'aka ekwensu, ka o taa anu ahụ ya ahuhu, ka e nwee ike izoputa mmuo ya, mgbe Onyenwe anyi loghachiri. **6** Inya isi unu ezighi ezi. O bu unu amaghị na wantakiri yiist a gwakoro n'utu oka na-eme ka o koo? **7** Wepunu ihe n'eko achicha a no n'etiti unu, ka

unu buru ndi di ohuru, na ndi di ocha. N'ih na a chuolari Kraist, bu aja nwa aturu, nke Ngabiga anyi. **8** N'ih ya ka anyi mee mmemme a na-ejighi ihe na-eko achicha nke bu ihe ojoo na obi ojoo, kama ka anyi jiri achicha na-ekoghi eko nke bu obi ocha na eziokwu. **9** E dere m unu n'ime akwukwo ozi m, ka unu na ndi na-akwa iko ghara inwe mmeko obula. **10** O bughị ihe gbasara ndi nke uwa ndi na-akwa iko, maobu ndi anya ukwu, na ndi na-apunara mmadu ihe, maobu ndi na-ekpere arusi. O buru otu a, o putara na unu ga-esi n'uwa puo. **11** Ma ugbu a, a na m edere unu ka unu na onye obula nke na-akpo onwe ya nwanna nwoke maobu nwanna nwanyi ghara imeko ihe, ma o buru na o na-ebi ndu ikwa iko, maobu nwee anya ukwu, maobu na-ekpere arusi, onye na-ekwuto ibe ya, onye na-anubiga mmanya oke, maobu onye na-apunara mmadu ihe. Unu na ndi di otu a erikola nri. **12** Kedu nke gbasara m ikpe ndi na-esoghi na chochi ikpe? O bughị ndi no n'ime ka unu ga-ekpe ikpe. **13** Chineke ga-ekpe ndi no n'ezikpe. "Chupunu onye ajoo mmadu ahụ site n'etiti unu."

6 Mgbe onye obula n'etiti unu nwere esemokwu megide ibe ya, unu o puru i buru okwu ahụ gaa n'ulokpe ka ndi ajo omume kpeere unu ikpe, karja iga ya n'ihu ndi nsoro? **2** O bu na unu amabeghi na o bu ndi nsoro ga-ekpe uwa ikpe? O burukwa na unu ga-ekpe uwa ikpe, o putara na unu etozughị oke idozi okwu ntakiri daputara n'etiti unu? **3** O bu na unu amataghị na o bu anyi ga-ekpe ndi mmuo ozi ikpe? Gini gаемekwa ka anyi ghara idozi okwu uka dikarisiri nta nke ndu a? **4** Ya mere, o buru na esemokwu di otu a adaputa n'etiti unu, unu ga-ewere okwu ahụ jekwuru ndi ibi ndu ha na-akpo nzuko ihe efu ka ha kpee ya? **5** Ana m ekwu nke a ime ka ihere mee unu. O ga-abu na e nweghi ike ichota o buladi otu onye maara ihe n'etiti unu, onye ga na-ekpe ikpe di n'etiti nwanna na ibe ya? **6** Ma lee, nwanna na-akporo nwanna ya aga ulo ikpe, ka ndi na-ekweghi ekwe kpee ha ikpe! **7** Ebe unu na-enwe esemokwu nke ikpe ikpe n'etiti unu, o putara na unu bu ndi emeriri kpamkpam. N'ih gini ka unu na-adighi ekwe ka

emejo unu? N'ihì ginì ka unu na-adighì ekwe ka a ghogbuo unu? **8** Ma unu onwe unu na-emejo, ma na-aghogbu, o buladi umunna unu n'ime Kraìst. **9** O bu na unu amaghì na ndì na-eme ajo omume dì otu a enweghì oke obula n'alaeze Chineke? Unu ekwela ka eduhie unu. N'ihì na o dighì onye obula na-akwa iko, na ndì na-e fe arùsì, ndì ikom nwere nwunye na-akwa iko, na ndì ikom na-eji ndì ikom ibe ha akwa iko, **10** ndì niile na-ezu ohi, ndì anya ukwu, ndì na-añubiga mmanya oke, ndì nk wuto, maobu ndì na-apunara mmadu ihe ha nwere, agaghì eketa oke n'alaeze Chineke. **11** Na mbu, ufodu n'ime unu na-ebi ndu di otu a. Ma ugbu a, a sachapula mmehie unu, doo unu nsò nye Chineke. O bukwa site n'aha Onyenwe anyi Jisòs Kraìst na n'ime Mmuo nke Chineke anyi ka a gurù unu ka ndì ezi omume. **12** I na-asi, "Enwere m ike ime ihe niile m maara na m kwesiri ime," ma o bughì ihe niile ga-abara m uru. "Enwere m ike ime ihe niile m maara ziri ezi," ma a gaghì ekwe ka ihe obula na-achì m. **13** Unu na-asi, "E mere ihe oriri maka afo, meekwa afo maka ihe oriri, ma Chineke ga-emebi ma afo ma ihe oriri." Ekeghì ahù anyi maka ikwa iko, kama o mere ya maka Onyenwe anyi, Onyenwe anyi dikwa maka ahù anyi. **14** Chineke mere ka Onyenwe anyi site n'onwu bilie, o ga-ejikwa ike ya mee ka anyi si n'onwu bilie. **15** O bu na unu amataghì na ahù unu bu akuku ahù Kraìst? O di mma na m ga-eji ahù Kraìst mee ka e jikotaa ya na ahù nwanyì akwuna? Tufiaa! **16** O bu na unu amataghì na onye ya na nwanyì akwuna na-enwe mmekorita, ya na nwanyì ahù bu otu ahù? N'ihì na e kwuru, "Ha abuo ga-abu otu anu ahù." **17** Ma onye obula e jikotara ya na Onyenwe anyi, ya na onye ahù ga-abu otu n'ime mmuo. **18** Gbaaranu mmehie ikwa iko oso. O dighì mmehie ozò na-emetuta anu ahù mmadu dikwa mmehie ikwa iko. O bu mmehie mmadu na-eme megide anu ahù ya. **19** O bu na unu amataghì na ahù unu bu ulonso nke Mmuo Nso ahù Chineke nyere unu, onye bi n'ime unu? Anu ahù unu abukwaghì nke unu onwe unu, kama unu bu nke Chineke. **20** E jiri oke onuahia

zoputa unu. Ya mere jirinu anu ahù unu nye Chineke otuto.

7 Ugbu a, okwu banyere ihe unu dere n'akwukwo: "O di mma ka nwoke ghara imetu nwanyì aka." **2** Ma n'ihì otutu ihe omume banyere ikwa iko, ka nwoke obula nwee nwunye nke aka ya, nwanyì obula di nke aka ya. **3** Ka nwoke obula jisie ike na-akwu nwunye ya ugwo mmeko o ji ya. Nwanyì obula ga-emekwara di ya otu aka ahù. **4** N'ihì na nwanyì obula luru di adighikwa achì ahù ya, kama o bu di ya na-achì ya. Otu aka ahù, di anakwaghì achì ahù ya, kama o bu nwunye ya na-achì ya. **5** Ka di na nwunye hapu igbochi ibe ha mmekorita nke anu ahù ruuru ha. Kariakwa maobu na mkpebi ha nwere n'etiti onwe ha inoro iche nwa oge nta n'ihì inyefe onwe ha ikpe ekpere. Mgbe oge a gasiri, ha ga-agakwa n'ihu na mmekorita ha, ka e site otu a hapu inye ekwensu ohere inwa ha onwunwa n'ihì enweghì ike ha ijide onwe ha aka. **6** Anaghì m enye nke a di ka iwu, kama o bu alo ka m na-atunyere unu. **7** Asì m kwuo, aga m asì na o ga-aka mma ka mmadu niile noro di ka m. Ma onye obula nwere onyinye nke Chineke nyere ya. O nyere otu onye nke a, onye ozò nke ozò. **8** Ma ana m agwa ndi na-anoghì n'onodu di na nwunye na ndi di ha nwuru anwu, na o ka mma ka ha nodu nalughì di maobu nwunye, dika m onwe m no. **9** Ma o buru na ha apughì ijide onwe ha, ha gaa choro di maobu nwunye luo. O ka mma ilu di maobu nwunye, kari m madu igba ara site n'aguu nke anu ahù. **10** Ugbu a, unu ndi nwere di na ndi nwere nwunye niile, enwere m iwu m na-enye unu. (O sighi n'aka m, kama o si n'aka Onyenwe anyi): O kwesighi ka nwanyì obula hapu di ya. **11** A sikwa na o hapu di ya, ya noro onwe ya, maobu ya laghachikwuru di ya. Ka nwoke obula gharakwa igba nwunye ya alukwaghì m. **12** Ma ana m agwa mmadu ndi ozò (nke a abughì iwu nke Onyenwe anyi nyere). O buru na nwanna aluo nwanyì nke na-ekweghì ekwe, ya achupula ya ma o buru na nwanyì ahù achoo inogide dika nwunye ya. **13** O burukwa na nwanyì kwere ekwe aluo di nke na-ekweghì ekwe, ya agbarala di ya alukwaghì m,

ma ọ buru na di ya chorọ inogide dika di ya. 14 N'ih na edoola di ahụ na-ekweghị ekwe nsọ site na nwunye ya, otu a kwa a na-edokwa nwunye ahụ na-ekweghị ekwe nsọ site na di ya, bu onye kwere ekwe. Ọ buru na ọ dighi otu a, umu unu ga-abu ndi na-adighi ọcha. Ma otu ọ di, ha di nsọ. 15 Ma ọ buru na onye ahụ nke na-ekweghị ekwe ekewapu onwe ya, ya diri otu ahụ, nke a emeghi ka nwanna anyi nwoke maobu nwanna anyi nwanji buru ohu n'onodu di otu a, n'ih na Chineke kporo anyi ka anyi bie ndu udo. 16 Gi nwunye, i mara maobu gi ga-azoputa di gi? Ma, gi bu di, si ana mara maobu gi ga-azoputa nwunye gi? 17 Ka onye obula bie ndu ya dika amara Onyenwe anyi nyere ya si di, nakwa n'onodu nke Chineke kporo ya. Nke a bu iwu m na-enye n'ulo chogochi niile. 18 Akporo onye obula mgbe e biri ya ugwu? Ya achola iwepu akara obibi ugwu ya. Ka onye a na-ebighi ugwu tupu okpukpo ya hapu inye onwe ya nsogbu icho uzo a ga-esi bie ya ugwu. 19 N'ih na ọ dighi mkpa ma e biri gi ugwu ma e bighi gi ugwu. Ihe kachasi mkpa bu idebe iwu Chineke. 20 Ka onye obula nogide dika ọ di mgbe a kporo ya. 21 I bu ohu mgbe a kporo gi? Echegbula onwe gi n'ih ya. Kama ọ buru na ọ di uzo i puru isi nwere onwe gi, were ohere ahụ mee ihe ugbu a. 22 N'ih na onye obula Onyenwe anyi Chineke kporo mgbe o bu ohu, aghoala onye nweere onwe ya n'ime Onyenwe anyi. Otu aka ahụ, onye nwerela onwe ya mgbe Onyenwe anyi kporo ya aghoala ohu nke Krajist. 23 Akwula ugwo isi unu, unu abukwala ohu mmadu ozo. 24 Umunna m, n'onodu obula mmadu no mgbe a kporo ya, ya nogidesie ike n'ime Chineke. 25 Ihe banyere umu agboghọ na-amaghi nwoke. Enweghi m iwu obula site n'aka Onyenwe anyi banyere ajaju a, ma aga m ekwu uche nke aka m dika onye sitere n'ebere nke Onyenwe anyi kwesiri ntukwasị obi. 26 Echere m na ọ ka mma ugbu a, n'ih nsogbu nke na-abianu ka onye obula noduru onwe ya dika o siri noro ugbu a. 27 I lula nwanji? Achola nkewa. Ọ bu na i lubeghi nwanji? Ejela icho onye i ga-alu. 28 Ma ọ buru na i kpebie n'obi gi ilu nwunye, i meghi mmehie obula; ọ burukwa na nwaagboghọ ekpebie na

ọ ga-alu di, o meghi mmehie. Ndi luru di na nwunye ga-enwe otutu nsogbu n'ime uwa. Ọ ga-amasị m igbochiri unu nsogbu ndi ahụ. 29 Ihe unu kwesiri ima, umunna, bu na oge anyi nwere foduru naani ntakiri, site ugbu a gaa n'ihu ndi nwere nwunye ga-adi ndu ha dika ndi na-enweghi. 30 Ka ndi na-akwa akwa bie ndu dika ndi ihe anaghi ewute, ka ndi na-achi ochi diri ka ndi obi na-adighi ato uto. Ka ndi na-azu ahia diri dika ndi na-enweghi ngwa ahia obula. 31 Ka ndi na-etinye oge n'ih uto nke uwa hapu ibi ndu icho iritecha ihe niile di n'ua n'uru. N'ih na uwa, otu ọ di ugbu a, bu ihe na-agabiga agabiga. 32 Unu emela ihe ga-ewetara unu oke echiche. Nwoke nalubeghi nwanji nwere ohere iji oge ya niile ruora Onyenwe anyi oru. O nwekwara ohere igbalisi ike ime ihe ga-atọ Onyenwe anyi uto. 33 Ma nwoke nwere nwunye na-echegbu onwe ya banyere ihe igbo mkpa nke uwa a, otu ọ ga-esi mee ihe ga-atọ nwunye ya uto. 34 Ọ na-enwekwala obi abuo n'ih obula ọ chorọ ime. Otu a ka ọ dikwa nye nwaagboghọ na-alubeghi di maobu onye nke na-amabeghi nwoke, nchegbu ya bu banyere ihe nke Onyenwe anyi. Ochicho ya bu ka ọ di nsọ n'anu ahụ ya na n'ime mmuo ya. Ma nwanji nwere di na-echegbu onwe ya banyere ihe nke uwa a, otu ọ ga-esi mee ihe ga-atọ di ya uto. 35 Ana m ekwu ihe ndi a maka ọ di mma nke unu onwe unu, ọ bughị igbali igbochi unu, kama ọ bu ka unu nwee ike bie ndu unu n'uzo kwesiri ekwesị, werekwa ihunanya zuruoke ruora Onyenwe anyi oru. 36 Ọ buru na nwoke obula enweghi ike ijide onwe ya n'ih agu mmekorita nke nwoke na nwanji n'agu ya n'ebe nwaagboghọ ya na ya kpebiri ilu no, ya mee ihe ọ na-achọ, o meghi mmehie obula, ha luo di na nwunye. 37 Ma ọ buru na onye obula ekpebie n'obi ya, ma nwee ike ijide onwe ya, ka o si n'enweghi mmanye obula idebe nwaagboghọ e kwuru na ọ ga-alu na-enweghi mmeko obula, ọ bu ihe di mma ka o mere. 38 Ya mere, onye ahụ luru nwaagboghọ o kwuru na ọ ga-alu mere nke oma, ma onye kpebikwara na ọ gaghi alu mekwara nke oma kari. 39 Njikota e jikotara nwunye na di ya na-adi ire naani mgbe

di nwanyị dị ndụ. Ọ bụrụ na di ya anwụọ o nwere ike ịlụ di ọzọ, ma ọ lụọ ya n'ime Onyenwe anyị. 40 N'uche m, ọ ga-enwe ọñụ n'obi ya karịa ma ọ bụrụ na ọ lughị di ọzọ. Ana m echekwa na mụ onwe m nwekwara Mmụọ nke Chineke.

8 Ugbu a, n'okwu banyere nri a churụ n'aja nye arụsị, anyị ma na onye ọbụla nwere amamihe. Amamihe na-afuli mmadu elu mee ka ọ nyaa isi. Ma ịhunanya na-ewuli elu. 2 Ọ bụrụ na ọ di onye si na ya maara ihe niile, onye ahụ amatabeghi ihe o kwesiri imata. 3 Ma onye ahụ huru Chineke n'anya bu onye ọ maara. 4 Ya mere, ihe banyere nri a churụ n'aja nye arụsị, anyị maara na "Arụsị abughị ihe ọbụla n'ụwa", matakwa na "Chi ọzọ adighi ma ọ bughị otu Chineke." 5 A sịkwa na arụsị a na-akpọ chi di, ma ha nọ n'eluigwe maobu n'ụwa (n'ezie otutu "chi" na "ndi nwe mmadu" di otu a di). 6 Ma n'ebe anyi nọ, anyi maara na ọ bu naani otu Chineke di, onye bu Nna, onye kere ihe niile, na onye anyi na-adị ndu n'ihi ya. Ọ bukwa naani otu Onyenwe anyi ka anyi nwere, onye bu Jisọs Kraist, onye e sitere n'aka ya kee ihe niile, onye na-enyekwa anyi ndu. 7 Ma otu ọ di, ọ bughị onye ọbụla nwere ihe omuma a. Ufodu n'ime ndu ha niile, ha na-ele arụsị anya dika chi di ndu. Ha na-echekwa na ihe ọbụla e ji churo arụsị aja, na ọ bu chi di ndu ka e ji ya churo aja. N'ihi nke a, mgbe ọbụla ha riri ihe e ji churo aja nye arụsị, ọ na-ewute mmuọ ha nke ukwu n'ihi na akonuche ha esighi ike, ọ na-emerukwa ya. 8 Ma ọ bughị nri ga-eme ka anyi na Chineke di na mma. Ma anyi riri ma anyi erighi, ọ dighi ihe ọhuru anyi ga-enweta. Ọ dikwaghị ihe na-efunari anyi. 9 Ma lezienụ anya, otu o si di, ka ike unu nwere ime ihe ọbụla di unu mma, ghara igho ihe iso ngongo diri ndi na-adighi ike n'okwukwe ha. 10 N'ihi na ọ bụrụ na ndi ọzọ ahụ gi, gi onye nwere akonuche, ka i nọ, na-eri nri n'ulo arụsị, ọ bu na ha agaghị eche na ha bu ndi okwukwe ha na-esighi ike, ga-enwe obi ike soro gi rie nri a gorọ arụsị? 11 N'uzo di otu a, ndi kwere ekwe na-adighi ike, ndi Kraist nwuru n'ihi ha, na-esite n'ihe mmuta gi laa n'iyi. 12 Cheta na ọ bu mmehie i mere megide Kraist, mgbe unu na-emegide mmuọ nwanne gi n'ime

Kraist, n'ihi n'akonuche ha esighi ike. 13 N'ihi nke a, ọ bụrụ na ihe oriri ga-eme ka nwanna m mee mmehie, agaghị m eri anụ ọzọ, ka m ghara ime ka nwanna m maa n'onyia. (aiōn g165)

9 Abughị m onye nwe onwe ya? Abughị m onyeozu Kraist? Ọ bu na m ahughị Jisọs Onyenwe anyi? Unu abughị ihe ngosiputa ọrụ m ruru n'ime Onyenwe anyi? 2 Ọ bụrụ na m abughị onyeozu n'ebe ndi ọzọ nọ, n'ebe unu nọ, abụ m onyeozu n'eziokwu n'ihi na unu bu akara nke ọrụ onyeozu m n'ime Onyenwe anyi. 3 Ihe ngoru m nye ndi ahụ na-enyocha m bu nke a. 4 Ọ bu na anyi enweghi ike iri ihe oriri na inu ihe onunụ? 5 Ọ bu na anyi enweghi ike iduru nwunye onye bu onye kwere ekwe gaa ebe ọbụla anyi na-aga dika ndi ozi ọzọ na-eme, na dika umunne Onyenwe anyi na Sefas na-emekwa? 6 Ọ ga-abu naani mu na Banabas bu ndi na-enweghi ike ihapu iru ọrụ maka ihe anyi ga na-eri? 7 Olee onye agha unu maara nke na-esi n'akpa ya akwu onwe ya ugwo onwa? Ka ọ di onye ọrụ ubi vaini unu maara nke na-adighi eri mkpuru e si n'ubi ahụ weta? Olee onye ozuzu aturu unu maara nke na-adighi anu mmiri ara e si n'igwe aturu ọ na-azu apiputa? 8 Anaghị m ekwu ihe a n'ihi na ha bu ihe na-eme ubochi niile n'etiti ndi mmadu? Akwukwo iwu, o kwukwaghị otu ihe ahụ? 9 N'ihi na e dere ya n'iwu nke Mosis, "Ekechila onu ehi mgbe ọ na-azocha mkpuru oka." Unu chere na ọ bu naani ehi ka Chineke bu n'obi kwuo okwu a? 10 E, n'ihi anyi ka eji dee ya n'akwukwo. N'ezie, e dere ihe ndi a n'ihi anyi, n'ihi na onye ruru ọrụ n'ubi na onye na-azocha mkpuru di n'ubi ahụ, na-eme nke a n'olileanya na o kwesiri iketa oke site na mkpuru e si n'ubi ahụ weta. 11 Mkpuru anyi kuru n'ime obi unu bu mkpuru nke mmuọ. Ọ ga-abu ihe ojoo ma anyi si unu nyetu anyi ufodu n'ime akunba unu? 12 Ọ bụrụ na ndi ọzọ kwesiri iketa uru di otu a n'ahu unu, ọ bu na anyi ekwesighi iketa karịa? Ma ọ dibeghi mgbe anyi rioro unu ihe ọbụla, kama anyi na-agbalisi ike ihu na ọ dighi ihe ga-egbochi unu iji ezi obi na-ege nti n'ozoma Kraist nke anyi wetara. 13 Ọ bu na unu amataghi na ndi na-arụ ọrụ n'ulonso

ukwu na-esi n'ulonso ahụ na-eweta ihe ha na-eri? Ndi na-agbakwa odibo n'ebe ichu aja na-eketakwa oke n'ihe eji chuo aja? **14** N'otu aka ahụ kwa, Onyenwe anyi ekwuola na ndi niile na-ekwusa ozioma ya ga-esi n'oziooma eweta nri ha ga-eri di ndu. **15** Ma o nweghi mgbe m jirila ike ndi a m nwere irite uru n'oru m nara ndi mmadu ihe. Anaghi m ede nke a n'akwukwo ka a na-ebutere m ihe onyinye. N'ih na o kaara m mma ka m nwuo kama m ga-ekwe ka onye obula mee ka inya isi m buru ihe efu n'ih ihe onyinye. **16** Anaghi anya isi n'ih na ana m ezisa ozioma, maka na nke ahụ bu oru e nyere m n'iwu ka m ruo. Ahuhu diri m ma o buru na m ezisaghi ozioma. **17** A si na m ji aka m hoputa onwe m iru oru a, agaara m enwe ugwo oru, ma na o buru na o sighi n'uche aka m, unu mara na-ahanyere m ya n'aka. **18** Gini bu ugwo oru m? Ugwo oru m bu onu m na-enwe site n'izisa ozioma a, na-anaghi onye obula ugwo oru obula, maobu ihe ruru m dika onye na-ezisa ozioma ahụ. **19** O bu ezie na-abughi m ohu onye obula, ma emeela m onwe m ohu nye mmadu niile ka m nwee ike site n'uzo di otu a rite otutu mkpuruobi n'uru nye Kraist. **20** N'ebe ndi Juu no, ana m eme dika onye Juu, ka m nwee ike rite ndi Juu n'uru. N'etiti ndi no n'okpuru iwu, ana m emekwa dika otu n'ime ndi no n'okpuru iwu (n'agbanyeghi na mu onwe m anoghi n'okpuru iwu), ka m si otu a nwee ike rite ndi no n'okpuru iwu n'uru. **21** N'ebe ndi na-anoghi n'okpuru iwu no, emere m onwe m ka onye na-anoghi n'okpuru iwu (ma nke a aputaghi na m na-akwusi ime ihe iwu Chineke na-achọ. Ana m emekwa dika onye no n'okpuru iwu Kraist), ka m nwee ike rite ndi na-anoghi n'okpuru iwu n'uru. **22** N'ebe ndi na-adighi ike no, ana m emekwa dika ha, ka m nwee ike rite ndi na-adighi ike n'uru. Otu obula mmadu si diri, ana m agbali choo uzo m ga-esi mee ka o nabata m, ka m nwee ike site n'uzo niile obula zoputa ufodu. **23** Ana m eme ihe ndi a niile n'ih ozioma, ma ka m nwekwa ike keta oke na ngozi ya. **24** Unu amataghi na mgbe otutu mmadu na-agba oso iso mpi, o bu naani otu onye na-enwe ihe onyinye nke mbu? Ya mere,

gbasienu oso ike, ka unu nweta onyinye ahụ. **25** Ndi na-ejikere igba oso maobu egwuregwu oso na-enwe ntachiobi n'otutu ahuhu nke ya na ozuzu so. Ha na-azu onwe ha naani ka ha nweta okpueze okoko osisi na-emebi emebi. Ma oso anyi na-agba bu ka anyi nweta okpueze nke na-apughi imebi emebi. **26** O bu nke a mere m ji na-agba oso a na-eleghi anya n'azu, maobu buo okpo dika m na-aku ifufe. **27** Ma ana m azu ahụ m, na-enye ya ahuhu mee ya ka o buru ohu, ka mu onwe m ghara i bu onye a juru aju mgbe m kwusasiri ozioma nye ndi oso.

10 Umunna m, achoghi m ka unu chefu o ihe mere nna nna anyi ha mgbe ha jere ije n'ime ozara. O ji igwe ojii duo ha. O mekwara ka ha si n'etiti Osimiri Uhie gafee. **2** N'ime igwe ojii ahụ, na n'ime osimiri ahụ e tinyere ha niile na baptizim, dika ndi na-eso uzo Mosis. **3** Ha niile rikwara ihe oriri nke mmuo ahụ. **4** Ha nukwara mmiri mmuo ahụ, mmiri sitere n'oke nkume mmuo ahụ, nke na-eso ha. Oke nkume ahụ bu Kraist n'onwe ya. **5** N'ih ndi a niile, omume ha amasighi Chineke. N'ih nke a, o lara ha n'iyi n'ime ozara. **6** Ugbu a, ihe ndi a niile bukwa ihe ido aka na nti nye anyi, ka anyi hapu ibu ndi aguu ime ihe ojoo na-agu dika ha. **7** Unu abula ndi na-ekpere arusi dika ufodu ha mere. Dika e dere ya, "Ndi a noduru ala iri ihe na ihu ihe onuhu, biliekwa oto gwurie egwu ime onwe ha obi oto." **8** Ka anyi ghara ika iko dika ufodu n'ime ha mere, iri puku mmadu abuo na ato n'ime ha nwuo n'otu ubochi. **9** Ka anyi hapu inwa Kraist onwunwa dika ufodu n'ime ha si nwaa Chineke. E mere ka agwo tagbusie ha. **10** Ka anyi hapukwa itamu ntamu dika ufodu ha mere ma buru ndi Mmuo ozi onwu tigburu. **11** Ihe ndi a niile dakwasiri ha ka o buru ihe ilere anya nye anyi. E dekwara ha n'akwukwo ka ha buru anyi ihe ido aka na nti n'ih na anyi bi n'oge a mgbe ogwugwu ihe niile di nso. (aiōn 9:165) **12** Ya mere, o buru na i na-eche na i guzosiri ike, lezie anya ka i ghara ida. **13** O nweghi onwunwa obula nwara unu nke abiakwutebeghi mmadu. Chineke kwesiri ntukwasiri obi, o gaghi ekwe ka a nwaa unu karja ike unu. Kama mgbe a na-anwa unu, o ga-enye unu ike imeri onwunwa

ma gosikwa unu ụzọ mgbapu n'ime ya. **14** Ya mere, ndị enyi m huru n'anya, gbaaranu ikpere arusi oso. **15** Ana m agwa ndi nwere uche okwu, unu onwe unu tulenu ihe m na-ekwu. **16** Iko ngozi ahụ nke anyi na-agozi, o bughị iketa oke site n'obara Kraist? Achicha nke anyi na-anya, o bughị iketa oke n'ahụ Kraist? **17** N'ih na otu achicha di, o bu ezie na anyi di otutu, anyi bu otu ahụ, n'ih na anyi niile na-eketa oke n'otu ogbe achicha ahụ. **18** Chetanu ka ndi Izrel siri mee: o bu na ndi na-eri ihe eji chuo aja abughị ndi nnweco n'ebe ichu aja? **19** Gini ka okwu ndi a m na-ekwu putara? Na arusi, maobu ihe a churu n'aja nye arusi bu ihe obula, maobu na o bughị ihe? **20** Mba! Ihe m na-ekwu bu na ndi niile na-achuru arusi aja jikotara onwe ha n'otu obi ichuru ekwensu aja ahụ. O bughị Chineke. Achokwaghị m ka unu buru ndi e jikotara ha na ekwensu. **21** Unu apughị inu site n'iko Onyenwe anyi ma nupkwa site n'iko ekwensu; unu apughikwa inwe oke site na tebul Onyenwe anyi na tebul ekwensu. **22** Anyi na-achọ ime ka iwe wee Onyenwe anyi? Anyi di ike karja ya? **23** I na-asi, "Enwere m ike ime ihe niile m maara na m kwesiri ime," ma o bughị ihe niile ga-abara m uru. "Enwere m ike ime ihe niile m maara ziri ezi," ma o bughị ihe niile nwere ike inyere anyi aka. **24** Ka onye obula hapu icho odimma nke onwe ya, kama odimma nke ndi ozo. **25** Rie ihe bu anu obula e rere n'ahia na-ajughị ajuju obula n'ih akonuche. **26** N'ih na, "Uwa na ihe niile di n'ime ya bu nke Onyenwe anyi." **27** O buru na onye na-ekweghị ekwe akpoo unu oriri, unu kpebie ije, riekwanu nri obula e nyere unu na-ajughị ajuju n'ih akonuche. **28** Ma o buru na e nwee onye gwara gi, "A churu ihe a n'aja." Unu erila nri ahụ, maka onye ahụ mere ka unu mata, na n'ih akonuche. **29** Akonuche nke m na-ekwu maka ya abughị nke gi, kama o bu maka nke onye ahụ. N'ih gini ka mnwere onwe m ga-eji buru ihe akonuche onye ozo ga-ekpe ikpe? **30** O buru na m nwere ike inye ekele, were nri m rie, olee otu e si ekwuto m n'ih ihe ahụ m nyere Chineke ekele banyere ya? **31** Ihe obula i na-eme, ma unu na-eri ihe maobu na-anu ihe,

na-emenu ha niile maka otuto nke Chineke. **32** Unu emejola ndi Juu maobu ndi Griik, ma o bukwanu nzuko Chineke. **33** Na-agbalisinu ike ime dika m si eme. N'ih obula m na-eme, ana m ejisi ike ime ihe ga-atọ onye obula uto. Anaghị m achọ odimma nke m naani, kama o bu odimma nke mmadu ibe m, ime ka a zoputa ha.

11 Unu buru ndi na-enomi m, dika m si enomi Kraist. **2** Ana m aja unu n'ih na unu na-echeta m n'ih niile, nakwa n'ih na unu na-ejisikwa ozizi ahụ enyere unu n'aka ike, dika m nyere ha n'aka unu idebe. **3** Ma achoro m ka unu mata na dika Kraist bu isi nwoke obula, otu a ka nwoke obula si buru isi nwunye ya. Chineke bukwa isi Kraist. **4** Nwoke obula kpuchiri isi ya mgbe o na-ekpe ekpere maobu na-ebu amuma na-emenye isi ya ihere. **5** Ma nwanyị obula na-ekpe ekpere maobu na-ebu amuma, ma o kpuchighi isi ya, na-emenye isi ya ihe ihere, n'ih na o dika nwanyị kpuchara isi ya. **6** O buru na nwanyị obula achoghị ikechi isi ya, ya kpuchaa ya. A sika na o bukwanu ihe ihere na nwanyị kpuchara isi ya, ka nwanyị kechie isi ya. **7** Ma nwoke ekwesighi ikpuchi isi ya, n'ih na nwoke bu onyinyo na otuto nke Chineke, ebe nwanyị bu otuto nke nwoke. **8** E si na nwoke kee nwanyị, ma e sighi na nwanyị kee nwoke. **9** E keghị nwoke maka nwanyị, ma e kere nwanyị maka nwoke. **10** N'ih nke a, nwanyị kwesiri ikpuchi isi ya igosi na o no n'okpuru di ya, maka ndi mmuo ozi. **11** Ma otu ihe si di n'ime ndu anyi na-adi n'ime Onyenwe anyi, nwoke adighi ma e wepu nwanyị, nwanyị adighikwa ma e wepu nwoke. **12** N'ih na dika nwanyị siri na nwoke puta na mbu, otu a ka a na-esitekwa n'ahụ nwanyị muputa nwoke. Ma ha niile si n'aka Chineke puta. **13** Achoro m ka unu tule ihe a n'onwe unu, o di mma ka nwanyị ghebe isi ya oghe mgbe o na-ekpe ekpere nye Chineke? **14** Unu matakwaru nke oma na o bu ihe ihere na nwoke ga-ebu agirị isi di ogologo. **15** Ma o buru na nwanyị enwee agirị isi di ogologo o bu ihe otuto nye ya n'ih na e nyere ya agirị isi di ogologo ka o buru ihe mkpuchi. **16** O buru na onye obula na-aru uka banyere omenaala nke a, anyi onwe anyi na nzuko Chineke niile

enweghị omenaala ọzọ banyere nke a. **17** N'ime ntuziaka ndị a, enweghị m otuto nye unu n'ih na mgbe unu zukọtara omume unu na-eweta ihe ọjọọ karja ihe ọma. **18** Na mmalite, ihe m na-anụ bụ na mgbe niile unu zukorọ dika chọpochi, iru ụka nke na-ebute nkewa na-adi n'etiti unu. E kwenyekwara m na ụfọdu ihe ndi a m nuru bụ eziokwu. **19** N'ezie ụdi nkewa di otu a aghaghị idi n'etiti unu ka e nwee ike mara ndi Chineke nabatara. **20** Mgbe unu zukọtara, ọ bughị nri anyasi nke Onyenwe anyi ka unu na-eri. **21** N'ih na mgbe unu na-eri nri, ụfọdu n'ime unu na-eri nri anyasi nke aka ha. Nke mere, n'otu onye na-anọ aguụ ebe onye ọzọ na-anụbigakwa mmanya oke. **22** A ga-akpo nke a gini? Ọ bụ na unu enweghị ụlọ ebe unu ga-anọ rijuo afọ ma njuokwa afọ? Ka ọ bụ na unu na-eleli nzuko Chineke na emenye ndi na-enweghị ihe ihere? Gini ka m ga-agwa unu? Aga m eto unu maka nke a? Agaghị m eto unu maka nke a. **23** N'ih na ihe m ziri unu bụ ihe Onyenwe anyi ziri m. N'abalị ụbọchi ahụ a rara ya nye, Onyenwe anyi Jisọs weere otu ogbe achicha. **24** Mgbe o nyechara ekele, ọ nyawara ya si, "Nke a bụ ahụ m nke a na-enye maka unu. Na-emenụ nke a iji cheta m." **25** N'uzo di otu a kwa, o bulitere otu iko mmanya mgbe ha risiri nri si, "Iko a bụ ogbugba ndu oheru n'obara m. Oge obula unu na-anu ya, na-emenụ nke a iji na-echeta m." **26** N'ih na mgbe obula unu na-eri achicha ahụ na-anukwa iko a, unu na-ekwusa onwu Onyenwe anyi ruo mgbe ọ ga-abia ọzọ. **27** Ya mere, ọ buru na onye obula erie achicha Onyenwe anyi maobu nuo iko Onyenwe anyi n'uzo na-ekwesighi ekwesi, onye ahụ na-emehie megide anu ahụ Onyenwe anyi na obara Onyenwe anyi. **28** Ọ bụ nke a mere o ji buru ihe di mkpa ka onye obula nyochaa onwe ya nke oma tupu o rie achicha ahụ maobu nuo iko ahụ. **29** N'ih na onye obula na-eri achicha ahụ maobu nuo site n'iko ahụ na-echehgi echiche, ọ na-eri, na-anutakwara onwe ya ikpe omuma, ma ọ buru na ọ tuleghị uche banyere ahụ Kraist. **30** Ọ bụ nke a mere otutu n'ime unu ji buru ndi ahụ na-esighi ike, ndi no n'orja na ndi dara n'ura onwu. **31** Ọ buru na anyi enyochaa onwe anyi

nke oma, anyi agaghị adaba n'ikpe. **32** Ma otu ọ di, mgbe Onyenwe anyi na-ama anyi ikpe n'uzo di otu a, a na-ezi anyi otu e si ebi ezi ndu n'ih ka a ghara imako anyi na ndi uwa ikpe. **33** Ya mere, umunna m, mgbe unu biakotara iri nri, cherenu ibe unu. **34** Ọ buru na aguụ aguụ onye obula ya rie nri n'ulo ya, ka ọ hapu iwetara unu ikpe omuma. Aga m enye ntuziaka banyere ihe niile ndi ọzọ mgbe m bira.

12 Ugbu a umunna m, achoro m ka unu mata ihe gbasara onyinye nke Mmuo Nso na-enye. **2** Unu matara na mgbe unu bu ndi na-amaghị Chineke, e duru unu n'otu uzo maobu nke ọzọ, duhie unu uzo iso arusi ndi ahụ dara ogbi. **3** Ya mere, achoro m ka unu ghotu nke oma na ọ dighi onye obula na-ekwu okwu site n'odudu Mmuo nke Chineke, puru i si, "Ka Jisos buru onye a buru onu." Ọ dikwaghị onye obula puru ikwu, na "Jisos bụ Onyenwe anyi," ma ọ bughị site na Mmuo Nso. **4** Onyinye amara di iche iche di, ma otu Mmuo Nso ahụ na-enye ha niile. **5** E nwekwara udi ije ozi di iche iche, maobu otu Onyenwe anyi ahụ ka a na-ejere ozi. **6** Udi ike di iche iche nke eji aru oru dikwa, ma otu Chineke ahụ na-etinye ike ndi a n'ime onye obula iji jee ozi. **7** Ọ na-enyekwa onye obula amara iziputa ike nke Mmuo Nso maka odimma mmadu niile. **8** Mmuo Nso na-enye otu onye onyinye ikwu okwu amamihe, na-enyekwa onye ọzọ onyinye ima ihe omuma, site n'otu Mmuo ahụ. **9** Otu Mmuo nso a na-enye onye ọzọ onyinye inwe okwukwe, na-enyekwa onye ọzọ onyinye inwe ike igwo orja. **10** Onye ọzọ ka ọ na-enye onyinye iru oru itunanya, onye ọzọ ike ibu amuma. Onye ọzọ ka ọ na-enye ike ikowa udi mmuo di iche iche, ma onye ozokwa ka ọ na-enye ike isu asusu di iche iche. Ma ọ na-enyekwa onye ọzọ ike ikowa ihe onye na-asu asusu ndi a na-ekwu. **11** Ọ bụ otu Mmuo ahụ na-enye onyinye ndi a niile. Ọ na-enye onye obula onyinye di iche iche dika Mmuo Nso si kpebie. **12** Dika ahụ anyi si nwe akuku di iche iche, ma burukwa otu ahụ, n'agbanyeghi na o nwere otutu akuku, otu a ka anu ahụ Kraist dikwa. **13** Site n'otu Mmuo Nso ahụ ka e mere anyi niile baptizim n'otu n'otu, ma ndi Juu

ma ndị Griik, ma ohu ma ndị nwe onwe ha. E meela ka anyị n'ụọ ọbara ya, n'ime njikọ nke otu Mmụọ Nso ahụ. **14** Ahụ mmadụ abụghị naanị otu akụkụ, kama o nwere ọtụtụ akụkụ ahụ. **15** Ọ buru na ukwu asi, "N'ihu na-abụghị m aka, esoghị n'ahụ," nke a agaghị egbochi ya ka ọ gharakwa ịbụ otu n'akụkụ anụ ahụ. **16** Otu a kwa, ọ buru na ntị asi, "Ebe m na-abụghị anya abụghị m otu akụkụ anụ ahụ." Okwu a kwa agaghị eme ka ntị ghara ịbụ akụkụ anụ ahụ. **17** Ọ buru na ahụ niile bụ anya, olee ka ahụ ga-esi n'ụ ihe? Ọ burukwa na ahụ mmadụ bụ naanị ntị ọ ga-esi aña n'ụ isisi ihe ọbụla? **18** Ma otu ihe si dị, Chineke debere n'otu n'otu akụkụ niile dị n'ahụ dika o si chọọ. **19** A sị na akụkụ niile dị n'ahụ bụ otu ihe, kedụ ebe ahụ ga-adị? **20** Otu ọ dị, ọ bụ ezie na ihe dị n'ahụ dij ọtụtụ, ma ha niile bụ otu ahụ. **21** N'ihu nke a, anya enweghị ike ịgwa aka sị, "Achoghị m gi, n'ihu na ị dighị m mkpa." Isi agakwaghị agwa ukwu sị, "Achoghị m inyeaka gi." **22** Kama ọ bụ akụkụ ahụ anyị ndị na-esighị ike bụ ndị dij anyị mkpa karịa. **23** E e, akụkụ ndị ahụ anyị na-eche na ha adighị mkpa ka anyị na-eji nsopuru na-elekota. Akụkụ ndị ahụ na-ekwesighi ile anya ka anyị na-enye ugwu, ma na-ekpuchi ha. **24** Ma anyị adighị esi otu a elekota akụkụ ahụ ndị ahụ anya na-ahụ n'uzo puru iche, n'ihu na Chineke kpachapuru anya mee ka akụkụ ndị ahụ dikarịsiri nta buru nke anyị kwesiri inye nsopuru karịa. **25** N'uzo dij otu a, nkewa ọbụla adighi n'ahụ mmadụ. Akụkụ ọbụla maara mkpa ibe ya, ha na-egboritakwara onwe ha mkpa ha. **26** Ọ buru na otu akụkụ enwe nsogbu, akụkụ ndị ozo ga-eketa oke na nsogbu ahụ. Ọ burukwa na otu akụkụ emee ihe ga-weta otuto ọ bụ ahụ niile na-enwe otuto ahụ. **27** Ugbu a, unu niile n'otu n'otu bụ otu anụ ahụ Kraist. Unu bukwa akụkụ ahụ ya n'otu n'otu, burukwa ndi dij mkpa n'ahụ ahụ. **28** Nke a bụ ụfodu n'ime akụkụ dij iche iche Chineke tinyere na chọchị; nke mbu bụ ndi ozi, ndi amuma, ndi nkuzi, ndi na-arụ ọrụ ịtunanya, ndi na-agwo ọrja, ndi puru inyere mmadụ ibe ha aka, ndi nwere onyinye ịchikota ihe niile n'usoro, na ndi na-asu asusu dij iche iche. **29** Ha niile, ha bụ ndi ozi? Ha niile ha bụ ndi amuma? Ha niile ha

bụ ndi nkuzi? Ha niile ha bụ ndi ọrụ ebube? **30** Ha niile ha nwere onyinye ịgwo ọrja? Ha niile ha na-asu n'olu dij iche iche? Ha niile ha nwere onyinye nke ịkwa asusu dij iche iche? **31** Ugbu a, gbalisienụ ike inweta onyinye kachasi dij elu karja. Ma aga m ezi unu ụzo nke kachasi ihe a niile mma.

13 A sị na m na-asu asusu dij iche iche nke ndi mmadụ maobu nke ndi mmuozu, ma ahughị m mmadụ ibe m n'anya, abu m naanị ogene na-eme ụzọ maobu mbadamba efere na-ada ụda. **2** A sịkwa na m nwere onyinye ibu amuma, buru onye puru ikwu ihe niile gaje ime n'oge dij n'ihu, na onye maara ihe niile, a sịkwa na m nwere okwukwe nke m puru isite na ya nye ugwu buru ibu iwu sị ya site n'ebe ọ nọ gaa n'ebe ozo, ma ahughị m mmadụ ibe m n'anya, abughị m ihe ọbula. **3** A sịkwa na m ewere ihe niile m nwere nye ndi ogbenye, werekwa anu ahụ m nye ka ere ya oku n'ihu ka m nyaa isi, ihe ndi a niile abaghị uru, ma m enweghị ịhunanya. **4** Ịhunanya na-enwe ogologo ntachiobi, na-enwekwa obi ebere. Ọ dighi ekwo ekworo, ọ naghị enwe anya ukwu, ọ naghị anya isi. Ọ nakwaghị ebuli onwe ya elu. **5** Ọ naghị eme ihe na-akpasu iwe, ọ naghị achọ ihe nke naanị ya, ọ naghị ewe iwe osisị. Ọ nakwaghị aguko ihe ojoo niile e mere ya. **6** Ọ dighi anuri onu n'ihu ojoo, kama ọ na-anuri n'eziokwu. **7** Ọ na-edi ihe niile, ọ na-ekwerekwa ihe niile, ọ na-enwekwa olileanya na-anagide ihe ọbula daputara. **8** Ịhunanya adighi agwu agwu. Ma ibu amuma niile ga-emesia kwusi, onyinye isu asusu dij iche iche ga-akwusikwa. Otu a, ihe omuma niile ga-agabiga. **9** N'ihu na omuma anyi ezughị oke, ibu amuma anyi ezukwaghị oke. **10** Ma mgbe anyi ruru n'izuoke, ezughị oke agaghị adikwa. **11** Mgbe m bụ nwata, ekwuru m okwu dika nwata, echiche m niile bụ echiche nwata. Izuzu obi m niile bukwa nke nwata. Ma mgbe m toro ghoo dimkpa, adighikwa m akpa agwa dika nwata ozo. **12** Ugbu a, anyi na-ahụ inyogho inyogho dika anyi na-ele anya n'enyoma ma mgbe ahụ anyi ga-ahụ ihu na ihu. Ugbu a, ihe m mara ezughị oke, ma mgbe ahụ aga m amazu, dika m bụ onye a mazuru. **13** Ọ dij ihe ato na-adigide adigide. Ha

bụ okwukwe, olileanya, na ihunanya. Ma n'ime ha niile, ihe kachasi ha niile bu ihunanya.

14 Ka ihunanya buru isi ihe unu na-achọ.

Chosienụ onyinye nke Mmụọ Nso ike, nke ka nke onyinye inwe ike ibu amụma. 2 Onye oḅula na-asụ asụsụ o na-amughị amụ, bu Chineke ka o na-agwa okwu, o bughị mmadu. N'ezie, o dighi onye na-aghota ihe o na-ekwu; n'ih na okwu o na-ekwu bu ihe omimi site n'ike Mmụọ Nso. 3 Ma onye oḅula na-ebu amụma na-ezisa ozi na-enyere ndi mmadu aka ito eto. O na-agwakwa ha okwu nkasiobi na okwu na-ebuli mmuḅo ha elu. 4 Ya mere, onye ahụ na-ebu amụma na-enyere choochi aka, ma onye ahụ na-asụ asụsụ ozo, na-enyere naani onwe ya aka. 5 O gaara ato m utu ma a si na unu niile nwere onyinye isu asusụ di iche iche; ma o ga-atu m karja ma o buru na unu niile enwee onyinye ibu amuma. Nke a bu n'ih na onye ahụ na-ebu amuma bara uru karja onye na-asu asusụ di iche iche. Isu asusụ ya ga-aba uru ma o buru na o di onye na-aghota ihe o na-asu, ka e nwee ike wulie choochi. 6 Umunna m o buru na m bjakwutere unu malite isu asusụ unu na-adighi aghota, ole uru m baara unu, ma o bughị ma m na-ekwu okwu banyere ihe ekpughere gosi m, maobu ihe niile m maara, maobu ihe gaje ime, maobu ihe nkuzi? 7 O bukwa otu a ka o di n'etiti ihe niile na-enweghi ndu, nke na-ada uda, dika oja, maobu ubo akwara. O buru na ha enyeghi uda di iche site na nke ozo, olee uzọ mmadu ga-eji mara maobu oja ka a na-afu, maobu ubo akwara ka a na-akpo. 8 O burukwa na opi ike e ji akpo ndi agha oku adaputaghi uda nke oma, onye ga-ejikere ije agha? 9 N'otu aka ahụ kwa, o buru na i na-agwa mmadu okwu n'asusụ o na-adighi anu, olee otu o ga-esi ghota ihe i na-ekwu? N'oge ahụ, ifufe ka unu na-agwa okwu. 10 Asusụ a na-asu n'üwa a di ukwu, ma ha niile bara uru nye ndi na-anu ha. 11 O buru na m aghotaghi ihe onye na-asu otu n'ime asusụ ndi a na-ekwu, aga m abu obia n'ebe onye na-asu asusụ ahụ no, ya onwe ya ga-abukwa obia n'ebe m no. 12 Ebe o na-agu unu aguu inweta onyinye nke Mmụọ Nso, choonu onyinye ndi ahụ ga-enyere unu aka iwuli nzuko

elu. 13 Onye oḅula na-asu asusụ n'olu di iche iche, ga-ekpe ekpere ka e nye ya onyinye ikowa olu di iche iche. 14 O buru na m ji asusụ di iche na-ekpe ekpere, mmuḅo m ga-eso m na-ekpe ekpere ahụ, ma uche m agaghi aghota ekpere m na-ekpe. 15 O buru na o di otu a, olee ihe m game? Aga m eji mmuḅo m kpee ekpere, jirikwa uche kpee ekpere. Aga m ejikwa mmuḅo m bu abu, jirikwa uche m bu abu. 16 Ma o bughị otu a, mgbe i ji asusụ ozo nke a na-amaghi na-eto Chineke n'ime mmuḅo, olee otu ndi niile no n'ulo nzuko ahụ na-aghotaghi ihe i na-ekwu gae si zaa Amen? 17 O bu ezie na i na-enye ekele nke oma, ma o naghị ewuli onye oḅula elu. 18 Ana m ekele Chineke n'ih na ana m asu asusụ di iche iche karja unu niile. 19 Ma mgbe oḅula a gbakoro na nzuko ife ofufe, o na-akara m mma ikwu naani mkpuru okwu ise nke mmadu niile ga-aghota na nke ga-abakwara ha uru, karja na m kwuru puku mkpuru okwu iri n'asusụ di iche iche nke onye oḅula na-apughị ihota. 20 Umunna m, unu abula umuntakiri n'echiche unu. Burunu umuntakiri n'ih gbasara ime ihe ojo, ma burunu ndi nwere uche n'ih gbasara udi okwu a. 21 E dere ya n'akwukwo iwu, "Site na egbugbere onu ndi mba ozo sitekwa n'ire ndi na-asu iche iche ka m ga-agwa ndi a okwu, ma obuladi otu a, ha agaghi ege m nti, ka Onyenwe anyi kwuru." 22 Isu asusụ di iche iche abughi ihe n'ere anya nye ndi kwere ekwe, kama o bu ihe ama nye ndi na-ekweghi ekwe. Ma ibu amuma bu maka ndi kwere ekwe, o bughị maka ndi na-ekweghi ekwe. 23 O buru na nzuko niile ezukoo n'ogbako ekpere, mmadu niile a na-asu n'olu di iche iche n'otu mgbe, o burukwa na ndi na-aghotaghi, maobu ndi na-ekweghi ekwe abata n'ebe ahụ, gini ka ha ga-ekwu? Ha o gaghi asi na isi emebiela ndi a? 24 Ma o buru na onye na-ekweghi ekwe maobu onye ohuru abata mgbe onye oḅula na-ebu amuma, ha ga-abu ndi mmadu niile ga-atu mmehie ha n'anya maakwa ha ikpe mmehie. 25 Mgbe a na-eme ka ihe nzuzo nke obi ha niile puta ihè, onye di otu a ga-egbu ikpere n'ala kpo isiala nye Chineke si, "N'ezie, Chineke no n'etiti unu."

26 Ugbu a, umunna m, kedu otu o kwesiri idi?

Mgbe ọbụla unu zukoro, ọfọdu kwesiri jbu abụ, onye ozo ga-ezi unu ihe; maobu gwa unu ozi di mkpa e gosiri ya, maobu jiri asusu nke o namughị gwa unu okwu, ka onye ozo kowaa ihe onye ji asusu a di iche kwuo okwu kwuru. Ma ka ihe obula e mere n'ime ulo choochi buru ihe ga-ewuli onye obula elu. 27 A sikwa na o di ndi chorọ iji asusu di iche kwuo okwu, ka mmadu abuo maobu ato kwuo. Kama ka ha kwuo n'otu n'otu n'usoro. Ka onye ga-akowa ihe ha kwuru norokwa nebe ahụ. 28 O buru na o dighi onye ga-akowa ihe ha na-asu, ka onye ahụ na-asu asusu di iche na choochi mechie onu ya. Ya na Chineke surita ya. 29 Ka mmadu abuo maobu ato nwere onyinye ibu amuma kwuo okwu n'otu n'otu, ka ndi ozo tulee ihe ha kwuru. 30 O buru na-ekpughere onye ozo nodu n'akuku ya ihe, ka onye mbu mechie onu ya. 31 N'ih na unu nwere ike ibu amuma n'otu n'otu, ka mmadu niile nwere ike imuta ihe ma burukwa ndi a gbara ume. 32 Mmuo niile nke ndi amuma ka a na-edokwa n'okpuru ndi amuma. 33 N'ih na Chineke abughi Chineke nke aghara, kama o bu nke udo. Otu a ka o di n'ime ogbako niile nke ndi nsọ. 34 Umụ nwanyị ekwesighi ikwu okwu n'ime choochi. Ha ekwesighi itinye onu na ntugha uka obula, n'ih na iwu kwuru ka ha debe onwe ha n'okpuru ndi ochichi. 35 O buru na o di ihe ha chorọ imata, ha juo di ha mgbe ha lara n'ulo. N'ih na o bu ihe ihere na nwanyị ga-ekwu okwu n'ime ogbako choochi. 36 Unu chere na okwu Chineke malitere n'aka unu? Unu chekwa na o ga-akwusi n'aka unu? Ugha! 37 O buru na o di onye na-eche na ya bu onye amuma, maobu na ya nwere onyinye nke Mmuo Nso, naani ihe m na-achọ ka o ghota bu na ihe m na-edere unu bu iwu Onyenwe anyi nonwe ya nyere m. 38 O buru na o di onye nogidere ju inabata ihe ndi a, unu anala ya ntị. 39 Ya mere, umunna m, ka ibu amuma buru ihe na-agu unu agu, unu egbochikwala onyinye nke isu n'ire di iche iche. 40 Ma meenu ihe niile n'uzo di mma, ka ha dikwa n'usoro.

15 Umunna m, ugbu a achoro m ime ka unu cheta ozioma ahụ m ziri unu mgbe m buru uzo biakwute unu, nke unu kweere na

ya, na nke unu guzosikwara ike n'elu ya. 2 E si n'ozoma a zoputa unu, ma o buru na unu ejiri obi unu niile jidesie ihe unu kweere na ya ike. Inwe okwukwe n'ihe ozo di iche agaghi enyere unu aka. 3 Ihe m nyefere unu n'aka na mbu bu ozi ahụ m natara i debe, nke di oke mkpa, na Kraist nwuru onwu n'ih mmehie anyi, dika akwukwo nsọ kwuru na o ga-anwu. 4 Na e liri ya, ma e mere ka o si nonwu bilie n'ubochi nke ato, dika akwukwo nsọ kwukwara na o ga-eme. 5 O gosiri Sefas onwe ya, emesia, ndi ozi iri na abuo ahụ hukwara ya. 6 Emesikwa, o gosiri ihe kariji nari mmadu ise n'ime umunna onwe ya, n'otu mgbe, otutu n'ime ndi ahụ ka no ndu taa, o bu ezie na ọfodu n'ime ha adaala n'ura onwu. 7 Emesia, Jemis huru ya; o mekwara ka ndi ozi niile hu ya. 8 N'ikpeazu, mu onwe m hukwara ya, dika a ga-asị na m bu nwa a namughị n'oge. 9 N'ih na o bu m kachasi nta n'ime ndi ozi. O kwesikwaghi ka a akpo m onyeozu ya n'ih na alusoro m zuko Chineke ogo nke ukwu. 10 Ma site namara nke Chineke, abu m ihe m bu. O putakwara na amara ya nebe m no abughi ihe efu. Kama arujiri m oru ike karichasia ndi ozi niile. Ma nezie, o bughi m naru oru a, kama o bu Chineke nonwe ya naru oru ya n'ime m. 11 Ma o bu m, maobu ndi ozo, otu a ka anyi siri kwusaa, otu a ka unu sikwa kwere. 12 Ma o buru na a na-ekwusa na Kraist si nonwu bilie, gini mere ọfodu unu ji na-ekwu na ndi nwuru anwu apughi isi nonwu bilie ozo. 13 O buru na ndi nwuru anwu a pughi i si nonwu bilie, nke a putara na e meghe ka Kraist site nonwu bilie. 14 O burukwa na e meghe ka Kraist si nonwu bilie, ihe anyi na-ezisa bu ihe efu, okwukwe unu nwere bukwa ihe efu. 15 Ma karja nke a, a na-ahuta anyi ka ndi ama ugha nke Chineke, n'ih na anyi gbara ama banyere Chineke, na-asị na o mere ka Kraist si nonwu bilie, bu onye o na-emeghe ka o si nonwu bilie ma o buru na-emeghe ka ndi nwuru anwu di ndu ozo. 16 N'ih na, o buru na a pughi ime ka ndi nwuru anwu bilie di ndu ozo, emekwaghi ka Kraist si nonwu bilie. 17 Ma o buru na-emeghe ka Kraist si nonwu bilie, okwukwe unu bu ihe efu, unu ka ga-anwu na mmehie unu. 18 Mgbe

ahụ ndị nwurụ anwụ n'ime Kraịst lara n'iyi. **19** O burukwa na olileanya anyị n'ime Kraịst gwurụ naanị na ndụ anyị n'ime ụwa a, anyị bụ ndị e kwesiri ka e mere ebere. **20** Ma e mere ka Kraịst si n'ọnwụ bilie n'ezie, onye mbụ n'etiti ndị niile nwurụ anwụ. **21** N'ihị na dika ọnwụ si site n'aka otu nwoke bịa, otu a kwa ka mbilite n'ọnwụ si site n'aka otu nwoke bịa. **22** Dika mmadụ niile si anwụ site n'aka Adam, otu a kwa ka mmadụ niile ga-esi dika ndụ n'ime Kraịst. **23** Onye ọbụla ga-ebili n'usoro nke ya, Kraịst mkpuru mbụ si n'ọnwụ bilie. Mgbe ọ loghachiri, ndị niile bụ ndị nke Kraịst ga-esote. **24** Mgbe nke a gasịrị, ogwugwu ihe niile ga-abịa, mgbe ọ ga-enyefe alaeze n'aka Chineke bụ Nna, n'ihị na o meriela ichi isi niile, na ikike niile na ike niile. **25** N'ihị na ọ ga-abụ eze tutu ruo mgbe ọ lụgburu ndị iro ya niile, doo ha n'okpuru ụkwụ ya. **26** Onye iro ikpeazụ a ga-meri bụ ọnwụ. **27** N'ihị na "O doola ihe niile n'okpuru ụkwụ ya." Ma mgbe ọbụla asịrị, "e doola ihe niile" n'okpuru ụkwụ ya, o doro anya na Chineke agunyeghị onwe ya, n'ihị na ọ bụ ya tinyere ihe niile n'okpuru Kraịst. **28** Mgbe e merela ka ihe niile n'okpuru ya, mgbe ahụ, Ọkpara ya n'onwe ya, ga-edobe onwe ya n'okpuru onye ahụ dobere ihe niile n'okpuru ya, ka Chineke buru onye na-achi ihe niile. **29** Ma ọ bughị otu a, gini mere ụfọdụ ji eme ndị otu ha baptizim n'ọnọdụ ndị nwurụ anwụ? Ọ buru na e meghi ka ndị nwurụ anwụ si n'ọnwụ bilie ma ọli, n'ihị gini ka a na-eme mmadụ ndị a baptizim n'ọnọdụ ha? **30** Gini mere anyị ji n'oge ndụ n'oge awa ọbụla? **31** N'igwa unu eziokwu, ụmụna m, ana m ezute ọnwụ kwa ụbọchi. Ihe m ji kwuputa nke a bụ n'ihị inya isi nke m ji unu anya n'ime Jisọs Kraịst, Onyenwe anyị. **32** Ọ buru na ndụ anyị na-agwu n'ụwa a, dika ndị mmadụ na-ekwu, gini bukwana uru m nwere n'ihị ọgụ m na-aluso anụ ọhịa, bụ ndị ikom Efesos? Ọ buru na a gaghị eme ka ndị nwurụ anwụ bilie, "Ka anyị rienu, n'ụkwana, n'ihị na echi anyị ga-anwụ." **33** Unu ekwela ka e duhie unu. N'ihị na mkparikọta agwa ọjọọ na-emebi ezi agwa. **34** Sitenụ na ndụ enweghị nghota unu loghachita dika unu kwesiri, unu

emehiekwala ọzọ. N'ihị na-enwere ụfọdụ bụ ndị na-amaghị Chineke. Ana m ekwu nke a ka ihere mee unu. **35** Ma ụfọdụ ga-ajụ, "Olee otu a ga-esi mee ka onye nwurụ anwụ bilie? Olee ụdị ahụ ha ga-enwe mgbe ha ga-aputa?" **36** Onye nzuzulu Mkpuru ọka i tinyere n'ala agaghị epu ma ọ buru na o bughị ụzọ nwụọ. **37** Mgbe i na-agma mkpuru, ọ bughị anụ ahụ nke ga-aputa ka i na-agma, kama ọ bụ naanị mkpuru nkiti, eleghi anya mkpuru ọka wiiti, maobu mkpuru ọzọ. **38** Ma Chineke na-enye ya ahụ dika o si choọ. Ọ na-enyekwa mkpuru ọbụla n'ime mkpuru niile ahụ nke kwesiri ya. **39** Anụ ahụ niile abughị otu, mmadụ nwere anụ ahụ di iche, anụ ọhịa nwere ụdị anụ ahụ nke ha. Anụ ufe nwere anụ ahụ ha, azụ nwekwara nke ha. **40** Ahụ nke eluigwe na ahụ nke ụwa dika. Ma ima mma na ebube nke ahụ nke eluigwe bụ otu, ima mma na ebube nke ahụ nke ụwa dika iche. **41** Anyanwụ nwere ebube nke ya, ọnwa nwekwara nke ya, kpakpando nwekwara ebube nke ya. Kpakpando dika iche site n'ibe ya n'ima mma na ebube. **42** Otu a ka ọ di n'ebe mbilite n'ọnwụ ndị nwurụ anwụ di. Mgbe e liri anụ ahụ anyị, ihe nwurụ anwụ na nke puru ire ure ka ọ bụ, ma mgbe e mere ka o si n'ọnwụ bilie, ọ gaghị anwukwa ọzọ. **43** A na-eli ahụ onye nwurụ anwụ dika ihe enweghị ugwu, ma a na-eme ka o si n'ọnwụ bilie n'ebube. A na-eli onye nwurụ anwụ n'adighi ike, ma a na-eme ka o si n'ọnwụ bilie n'idi ike. **44** A na-eli onye nwurụ anwụ dika anụ ahụ nkiti, ma a na-eme ka o jiri ahụ nke mmuo kulite. Ọ buru na e nwere anụ ahụ nkiti, e nwekwara ahụ nke mmuo. **45** E dere ya, "Mmadu mbu, bu Adam, ghoru mkpuruobi di ndu, Adam nke ikpeazu bu mmuo na-enye ndu." **46** Ma mmuo e bughị uzo, kama ọ bụ ahụ nkiti, ma mmuo bira n'ikpeazu. **47** Mmadu nke nwoke sitere n'ala, ejikwa aja kpuzo ya; mmadu nke abuzo si n'eluigwe bia. **48** Di ka mmadu nke mbu ahụ e jiri aja kpuzo di, otu a ka ndi niile si n'aja puta dikwa. Ma di ka mmadu nke eluigwe ahụ di, otu a ka ndi niile bu umu eluigwe dikwa. **49** Dika anyi niile yikwasiri onyinyo nke nwoke e jiri aja kpuzo, otu ahukwa ka anyi ga-esi yikwasiri onyinyo nke nwoke nke eluigwe. **50** Ihe m na-ekwu, umuna

m, bụ na anụ ahụ na ọbara enweghị ike iketa alaeze Chineke. Ihe na-ere ure agaghikwa eketa ereghị ure. **51** Ma geenụ ntị ka m gwa unu ihe omimi a! Ọ bughị anyị niile na-aga inwụ, kama, a ga-enye anyị anụ ahụ ọhụrụ nke pụrụ iche. **52** N'otu mgbe, n'otu ntabi anya, mgbe a ga-afụ opi ike ikpeazụ. N'ih na opi ga-ada, a g-eme ka ndị nwurụ anwụ si n'ọnwụ bilite na-ereghị ure. A ga-agbanwekwa anyị. **53** N'ih na a ghaghị ịgbanwe anụ ahụ anyị a nke na-anwụ anwụ, nyekwa anyị ahụ nke na-agaghị anwụ ọzọ. **54** Mgbe ahụ nke a pụrụ ire ure ga-ejikwasị ereghị ure, nke a pụrụ inwụ anwụ ga-ejikwasị anwughị anwụ. Mgbe ahụ, okwu ahụ e dere n'akwukwọ nsọ ga-emezu, okwu ahụ siri, "Elomiela ọnwụ, meriekwa ike ya niile." **55** "Ọnwụ, olee ebe mmeri gị dị? Ọnwụ, olee ebe ihe ụfụ gị dị?" (Hades 986) **56** N'ih na ihe ahụ ọnwụ ji agbata mmadụ bụ mmehie, ma ihe na-enye mmehie ike bụ iwu. **57** Ka ekele dịrị Chineke onye na-enye anyị mmeri site n'Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. **58** Ya mere, ụmụnna m ndị m hụrụ n'anya, kwụsienụ ike, bụrụnụ akwaa akwụrụ. Nọgidenu n'ọrụ Onyenwe anyị mgbe niile, ebe unu maara na ọrụ unu na-arụ n'ime Onyenwe anyị abughị ihe efu.

16 N'ih niile banyere ụtụ ihe onyinye nke ndị nsọ, gbalianụ mee dika m nyere ndị chọchị dī n'akukū Galeshja n'iwu. **2** Ụbọchị ụka niile, ka onye ọbụla site n'ih ọ kpatara n'izu ụka ahụ weputa ụfọdụ ihe nke ọ ga-eji nye onyinye a. Unu e cherekwala ịnakọta ihe onyinye ndị a ruo mgbe m ga-abia. Ka a hapụ iche tutu ruo mgbe m bịa. **3** Mgbe m bịa, aga m edenye ndị ahụ kwesiri ntụkwasị obi, bụ ndị unu họtara akwukwọ nkowa, ziga ha ibugara ndị nọ na Jerusalem onyinye obioma unu. **4** Ọ bụrụkwa na ọ dị mkpa na m ga-eso ha gaa, mụ na ha ga-esoro. **5** Aga m abia ileta unu mgbe m gasiri Masidonia. N'ih na ana m ezube isi n'uzọ Masidonia abia. **6** Mgbe m bịa, ọ na-adị m ka mụ na unu ga-anọ ogologo oge. Ma eleghị anya, anyị ga-anọ tutu oge oyi agwụ. Mgbe ahụ site, n'inyeaka unu, aga m ahapụ unu gaa ebe ọzọ. **7** N'ih na-achoghị m ileta unu ugbo a m nọ n'ije ngafere. Kama ana m ezube ịbia nnyere

unu nwa oge, ma ọ bụrụ na Onyenwe anyị e kwenye. **8** Ma aga m anọ n'Efesọs tutu ruo oge Pentikōssu, **9** n'ih na-emegeheela ọnụ ụzọ dī ukwu nke na-aruputa ezi ọrụ nye m, ma ha dī ọtụtụ bụ ndi na-eguzogide m. **10** Ọ bụrụ na Timoti abia, lezienụ anya mee ka ọ ghara inwe ihe ọ ga-atụ egwu mgbe ọ nọ n'etiti unu, n'ih na ọ bụ onye na-arụ ọrụ Onyenwe anyị dika m si arụ ya. **11** Ka onye ọbụla ghara ileda ya anya. Kama, dupunụ ya n'ije ya n'udo ka o nwe ike loghachikwute m. Mụ na ụmụnna ndi ọzọ na-ele anya nlota ya. **12** Aririọ m nwanne anyi Apolōs ka o soro ụmụnna ndi ọzọ bja leta unu, ma ọ bughị uche ya ma ọlị ịbikwute unu ugbo a. Ọ ga-abia mgbe ọbụla ohere putara. **13** Na-echenụ nche mgbe niile, guzosienụ ike n'ime okwukwe unu. Dirinụ ka ndi tozuru dimkpa, ndi dī ike. **14** Werenụ ihunanya na-arụ ọrụ ọbụla unu na-arụ. **15** Ugbo a, arịọ m unu ụmụnna m, unu maara na ezinaulọ Stefanas bụ ndi mbụ kwere ekwe n'ala Akaja. Ha nyekwara onwe ha maka ijere ndi nsọ ozi. **16** Ana m arịọ unu ka unu na-asopurū ndi dī otu a, nakwa onye ọbụla bụ onye otu anyi na onye ọrụ anyi. **17** Obi toro m uto n'ọbibia nke Stefanas na Fōtunetus na Akaikos. Ha emelara m ihe unu gaara emere m, ma a si na unu nọ n'ebe a. **18** Ha kwalitere mmuọ m dika ha kwalitere nke unu. Nyenụ ndi dī otu a nsopurū. **19** Ụlọ chọchị niile dī n'okpuru Eshja na-ezitere unu ozi ekele. Akwila na Prisila, na nzukọ dī n'ulo ha na-enye unu ekele obioma n'ime Onyenwe anyi. **20** Ụmụnna niile nọ n'ebe a na-ekele unu. Werenụ isurita ọnụ dī nsọ kelerita onwe unu. **21** Ọ bụ mụ onwe m bụ Pōl ji aka m na-ed ekele nke a. **22** Ọ bụrụ na onye ọbụla ahughị Onyenwe anyi n'anya, ka ọ bụrụ onye a bụrụ ọnụ. Onyenwe anyi bja! **23** Ka amara Onyenwe anyi Jisọs dinyere unu. **24** Ka ihunanya m dinyere unu niile site n'Onyenwe anyi Jisọs Kraịst. Amen.

2 Ndi Kōrint

1 Pọl, onyeozu nke Jisọs Kraịst dika ọchịchọ nke Chineke si di, na Timoti nwanne anyi nwoke, Na-edegara chọpochi Chineke nke di na Kōrint, na ndi nsọ niile ndi nọ n'ala Akaja akwukwọ: **2** Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyi, na Onyenwe anyi Jisọs Kraịst dirị unu. **3** Otuto dirị Chineke na Nna nke Onyenwe anyi Jisọs Kraịst, bu Nna nke obi ebere, nakwa Chineke nke nkasiobi niile. **4** Onye na-akasi anyi obi n'ime nsogbu anyi niile, ka anyi site n'uzọ di otu a nwee ike ikasi ndi ọzọ niile nọ na nsogbu di iche iche obi. Inyere ha aka dika anyi onwe anyi si nata inyeaka site n'aka Chineke. **5** N'ihu na dika anyi si eketa oke n'ime otutu ahuhu nke Kraịst, otu a nkasiobi anyi na-ababiga uba site na Kraịst. **6** Ma ọ buru na anyi na-ahu ahuhu, ọ bu n'ihu na nkasiobi unu, nakwa nzoputa unu. Ọ burukwa na a na-akasi anyi obi, ọ bukwa n'ihu nkasiobi unu, nke na-aruputa ike na ume iji ntachiobi die udi ahuhu nke anyi onwe anyi na-edikwa. **7** Olileanya anyi nwere n'ebe unu nọ sirị ike, ebe anyi maara na dika unu si eketa oke n'ita ahuhu anyi, otu ahukwa ka unu ga-esi keta oke na nkasiobi ahụ anyi na-anata. **8** Anyi choro ka unu mara umunna m, ihe banyere nsogbu e sogburu anyi n'Eshia. N'ezie, nsogbu ahụ kariri anyi ike, mee ka anyi hapu inwekwa olileanya na anyi ga-emesi dirị ndu. **9** N'ezie, ọ di nnoo n'oge ahụ, dika a ga-asị na a mara anyi ikpe onwu. Ma anyi maara na o si otu a mee ka anyi nwee ike imuta na o kwesighi ka anyi tukwasị obi n'ike nke aka anyi, kama ka anyi nwee olileanya n'ime Chineke, onye puru ime ka ndi nwuru anwu si n'onwu bilie. **10** Ọ bu Chineke bu onye zoputara anyi site n'ime oke onwu di otu a. Anyi nwekwara ntukwasị obi na ọ ga-aga n'ihu na-azoputakwa anyi, **11** dika unu ga-enyekwara anyi aka site n'ekpere unu, ka otutu nwere ike nye ekele n'ihu anyi maka onyinye amara anyi natara na nzaghachi ekpere otutu mmadu ndi a na-ekpere anyi. **12** Inya isi anyi bu nke a, na akonuche anyi na-agbara anyi akaebe na anyi kpara agwa oma n'ua, karichasja n'ebe unu nọ, n'idi nsọ na izi

ezi nke si n'aka Chineke. Nke a bu site n'amara o nyere anyi, ọ bughị site n'amamihe nke mmadu. **13** N'ihu na ihe anyi na-edere unu abughị ihe unu na agaghị aguta maobu ghota. Enwere m nchekwube na unu ga-aghota ya nke oma. **14** Dika unu ghotarala anyi nwa nke nta ugbu a, unu ga-eji anyi anya isi n'ubochi nke Onyenwe anyi Jisọs. **15** Ihe m na-ekwu were m anya, nke mere m ji choo ibu uzo bja leta unu ka unu nwee uru abuo. **16** Ebu m ya n'obi na m ga-akwusi hu unu mgbe m na-agafe iga Masidonia. Ebukwa m ya n'obi m na mgbe m si Masidonia na-alaghachi na m ga-akwusikwa ileta unu, ka unu nweekwa ike inyere anyi aka mgbe anyi bidoro ilaghachi Judia. **17** E nwere m obi abuo mgbe m choro ime nke a? Ana m ezube nzube m dika mmadu nkiti, onye di nkwadobe ikwu "E," na "E e," n'otu oge ahu? **18** Ma dika Chineke si buru onye kwesiri ntukwasị obi, okwu anyi gwara unu abughị "E," na "E e." **19** N'ihu na Okpara Chineke, Jisọs Kraịst, onye e sitere n'onu Sailas na Timoti na mu onwe m kwusaa abughị "E" na "E e," kama n'ime ya ọ bu naani "E." **20** N'ime Kraịst ka anyi huru "E" na nkwa niile nke Chineke kwere umu mmadu. Nke a mere anyi ji site na ya kwee "Amen" n'inye Chineke otuto. **21** Ọ bu Chineke n'onwe ya mere ka anyi na unu guzosie ike n'ime Kraịst. O meela ka anyi buru ndi e tere mmanu. **22** Ọ kara anyi akara n'ihu, nyekwa anyi Mmuo Nso ya ka o biri n'obi anyi, dika onye ga-ahu na anyi ga-emezu nkwa ahụ niile. **23** Ana m akpoku Chineke dika onye akaebe m, ọ bu n'ihu inaputa unu mere m ji hapu ibia Kōrint. **24** Ọ bughị na anyi bu ndi ochichi nke okwukwe unu, kama anyi so unu na-aruko oru ka unu nwe onu n'ihu na ọ bu site n'okwukwe ka unu ga-esi kwuru chim.

2 Ekpebiri m n'ime obi m na-agaghị m abjakwute unu ọzọ, iwetara unu ihe mwute. **2** N'ihu na ọ buru na m eme ka obi joo unu njo, onye kwanu ga-akasi m obi ma ọ bughị unu, unu onwe unu ndi m mere ka obi joo njo? **3** E deere unu akwukwọ a dika m kwesiri ime ka m ghara inwe mwute mgbe m bjara, site n'aka ndi kwesiri ime ka obi di m mma, n'ihu na o doro m anya na onu m ga-abu onu nke unu niile. **4** Eji

m anya mmiri di ukwu na oke obi mgbu na obi mgbawa deere unu akwukwo, o bughị ka m kpasuo unu iwe kama ka unu nwee ike imata oke ihunanya m nwere n'ebe unu no. 5 O buru na onye obula mere ihe butere obi mgbu, ka a hapu ikwu ya karja ka o kwesiri, o bughị naani m ka o wetaara obi mgbu, o wetakwaara unu niile obi mgbu. 6 N'ihu na ntaramahuhu unu niile kpebiri nye ya ezuala. 7 Ugbu a, bikonu umunna m, o kwesiri ka unu gbaghara ya, ma kasie ya obi, ka o hapu inwe obi ilu maobu daa mba na mmuo ya, rubiga uju oke. 8 Ya mere ana m arjo unu, bikonu, gosinu ya na unu huru ya nnoo n'anya. 9 Ihe mere m ji dee ihe m dere n'akwukwo nke mbu bu ka m choputa ma unu jikekware mgbe niile irube isi n'ihe niile. 10 O buru na unu agbaghara onye ahụ mu onwe m kwa agbagharala ya. Mgbaghara m, a sikwa na o nwere ihe m na-agbaghara, ana m eme ya n'ihu unu n'ihu Kraist. 11 Anyi na-eme nke a ka Ekwensu ghara ihogbu anyi. Anyi maara ihe niile o na-ezube. 12 Mgbe m bjarutere Troas ikwusa ozioma Kraist, e megheere m uzọ n'ime Onyenwe anyi. 13 Ma enweghi m izuike n'ime obi m, n'ihu na ahughi m Taijos ezi nwanna m n'ebe ahụ. Nke a mere m jiri kelee ha hapu ha gawa Masidonia. 14 Ma ekele dirj Chineke, onye na-edughari anyi na-enye anyi mmeri, n'ihu njiko e jikotara anyi na Kraist, onye na-eji anyi aru oru, ime ka onye obula nuru isisi utu nke ozioma ya. 15 N'ihu na anyi bu mmanu isi utu nke Kraist nye Chineke, n'etiti ndi o na-azoputa na n'etiti ndi na-ala n'iyi. 16 N'etiti ndi ahụ na-ala n'iyi, isisi utu a bu ihe na-ewetara ha onwu, ma n'etiti ndi ahụ a na-azoputa, o bu isisi utu a na-ewetara ha ndu. Onye zuru ime ihe ndi a? 17 N'ihu na anyi adighi ka otutu mmadu ndi na-eji okwu Chineke azu ahia. Kama, n'ime Kraist anyi na-ekwu okwu anyi site n'obi di ocha, dika ndi ahụ Chineke zipuru iru oru a.

3 Anyi na-ebido ito onwe anyi ozọ? O di a mkpa anyi inye unu, maobu inata n'aka unu akwukwo nkowa iji too onwe anyi dika ufodu mmadu ndi ozọ si eme? 2 Unu onwe unu bu akwukwo ozi anyi nke e dere n'obi anyi nke mmadu niile maara ma guokwa. 3 Unu na-

egosikwa na unu bu akwukwo ozi si n'ebe Kraist no, mputa ihe nke ozi anyi jere. O bughị ihe e ji inki dee na mbadamba nkume, kama o bu mmuo Chineke na-adi ndu ka e ji dee ya na mbadamba obi mmadu. 4 Nke a bu ntukwasị obi anyi nwere site na Kraist n'ebe Chineke no. 5 O dikwaghị mgbe anyi ji chee n'ime onwe anyi, na anyi nwere ike ime ihe obula bara uru site n'ike aka anyi, kama ihe obula anyi nwere, ihe obula anyi rupertara, sitere n'aka Chineke. 6 Onye mere ka anyi zuo oke ibu ndi ozi ya nke ogbugba ndu ohuru, nke edeghi n'akwukwo iwu kama n'ime Mmuo. Ihe e dere n'akwukwo iwu na-eweta onwu, ma Mmuo na-enye ha ndu. 7 Ma o buru n'ije ozi ahụ nke na-eweta onwu bu nke e gbunyere n'elu nkume ji ebube di ukwu bja, nke mere na umu Izrel apughi ilegide Mosis anya n'ihu mgbe o si n'elu ugwu Sainai ridata n'ihu ebube nke ihu ya, bu ebube nke na-agabiga agabiga, 8 o bu n'ije ozi nke Mmuo nsọ agaghị adi ebube karja? 9 O buru na-enwere ebube n'ime ije ozi nke amamikpe, ije ozi nke ezi omume ga-adi ebube karja ya. 10 N'ezie, ihe juputara n'ebube mgbe ochie enwekwaghị ebube obula ugbu a, n'ihu na ebube nke ogbugba ndu ohuru ekpuchiela ya. 11 O buru na ihe na-agafe agafe nwere ebube di otu a, ihe ga-anogide mgbe niile ga-enwe ebube karja ya. 12 Ya mere, ebe o bu na anyi nwere olileanya di otu a, anyi enweghi egwu obula. 13 Anyi agaghị adi ka Mosis onye weere akwa kpuchie ihu ya, n'ihu na o choghi ka umu Izrel hu ebube ahụ na-agbanwe agbanwe. 14 Kama e mechiri obi ha ruo taa. N'ihu na mgbe obula ha guru akwukwo ogbugba ndu ochie ahụ, akwa mkpuchi ahụ na-anogidekwa apughi apu n'obi ha, n'ihu na o bu naani site n'ime Kraist ka o ga-eji puo. 15 Ee, tutu ruo taa, mgbe obula ha na-agu akwukwo iwu ahụ Mosis dere, ihe mkpuchi na-adigide n'obi ha. 16 Ma mgbe onye obula tughariri n'ebe Onyenwe anyi no, a na-ewepu akwa mkpuchi ahụ. 17 N'ihu na Onyenwe anyi bu Mmuo, ma ebe obula kwa Mmuo Onyenwe anyi no, n'ebe ahụ ka mmadu puru inwere onwe ya. 18 Anyi niile bu ndi e wepurula akwa mkpuchi site n'ihu, na-egosi ebube nke Onyenwe anyi. A

na-agbanwe anyị ịbanye n'oyiyi ya site n'ebube ruo n'ebube, nke si n'aka Onyenwe anyị, onye bụ Mmụọ.

4 Ya mere, ebe anyị natara ije ozi a site n'ebere Chineke, ike adighị agwụ anyị n'obi. **2** Anyị ahapụla omume nzuzo niile na-eweta ihere. Anyị ahapụla ụzọ aghughọ niile, maọbụ iji okwu Chineke na-atụ asị. Kama site n'ikwuputa eziokwu ahụ ka ndị mmadụ were ezi akonuche ha mata ụdị mmadụ anyị bụ n'ihu Chineke. **3** Ma a sịkwa na ozioma nke anyị na-ekwusa dika ihe e zoro ezo, ọ bụ ihe e zoro ezo nye ndị ahụ na-ala n'iyi. **4** N'ebe ha nọ, chi nke ụwa a ekpuchiela uche ndị na-ekweghị ekwe iji gbochie ha ihu ihè nke ozioma ahụ na-eziputa ebube Kraịst, onye dī n'ụdị Chineke n'onwe ya. **(aiōnios g165)** **5** N'ihī na ọ bughị anyị onwe anyị ka anyị na-ekwusa, kama anyị na-ekwusa na Kraịst Jisọs bụ Onyenwe anyị. Ma anyị onwe anyị bụ ụmụodibo unu n'ihī Jisọs. **6** N'ihī na ọ bụ Chineke ahụ siri, ka ihè si n'ochichiri chawaputa; bụkwa onye mere ka ihè ya nwuwa n'ime obi anyị. Nke a ka o mere iji wetara anyị ihè amamihe nke ebube Chineke n'ihu Kraịst. **7** Anyị onwe anyị bụ ndị natara akụ nke dī oke onụahịa dī n'ime ite ụrọ, iji gosi na ike kacha elu si n'aka Chineke, ọ bughị n'aka anyị. **8** A na-akpagbu anyị n'akukụ niile, ma adighị emerị anyị. Mgbe ụfọdụ, anyị nọ na mgbagwoju anya ma anyị adighị ada mba. **9** A na-esogbu anyị, ma adighị ahapụ naanị anyị; mgbe ụfọdụ, a na-akutu anyị n'ala ma adighị ala anyị n'iyi. **10** Otutu mgbe, anyị na-ebughari n'ahụ anyị onwu Jisọs, ka ndụ nke Jisọs nwekwa ike pụta ihè n'ahụ anyị. **11** Mgbe obula anyị dī ndụ, anyị nọ n'onwu n'ihī Jisọs, ka ndụ Jisọs nwee ike pụta ihè n'ahụ anyị pụrụ ịnwu anwu. **12** Nke a putara na onwu na-arụsi orụ ike n'ime anyị, ma na ndụ na-arụ orụ n'ime unu. **13** Ebe ọ bụ na anyị nwere otu mmụọ nke okwukwe ahụ, dika e si dee n'akwukwọ nsọ, "Ekweere m, ya mere m ji kwuo." Anyị onwe anyị kwekwara, n'ihī nke a mere anyị ji na-ekwu, **14** ma anyị maara na onye mere ka Onyenwe anyị Jisọs si n'onwu bilie, ga-emekwa ka anyị soro Jisọs si n'onwu bilie, ma kpobatakwa anyị na unu n'ihu ya. **15**

Ihe ndi a niile bu maka n'ihī unu, ka ọ ga-abụ amara na-abawanye irute otutu mmadụ aka, ka o nwee ike na-abawanye inye ekele maka otuto nke Chineke. **16** Ọ bụ nke a mere ike adighị agwụ anyị n'obi. Ọ bụ ezie na anụ ahụ anyị na-anwu anwu, ma a na-agba mmụọ anyị ume kwa ubochi. **17** Nwantinti ahuhụ nke anyị na-ata ugbu a, nke na-adi nwa oge, na-akwadoro anyị otuto ebighi ebi di ukwu. **(aiōnios g166)** **18** N'ihī na anyị adighi ele ihe anya nwere ike ihu, kama anyị na-ele anya n'ihe ahụ anya na-adighi ahụ. N'ihī na ihe ahụ anya na-ahụ na-adi naanị nwa oge, ma ihe ahụ anya na-adighi ahụ na-adi ruo mgbe ebighi ebi. **(aiōnios g166)**

5 N'ihī na anyị ma nke oma na mgbe e mebirī ulo ikwu nke anyi bi n'ime ya, bu ulo nke ụwa a, anyi nwere ulo nke sitere na Chineke, ulo nke ejighi aka wuo, ga-adi ebighi ebi n'eluigwe. **(aiōnios g166)** **2** Ugbu a anyi nọ na-asu ude, na-enwe agụ inweta ebe obibi anyi dī n'eluigwe. **3** Ka ọ ga-abụ anyi yiri ya, ka anyi hapu idi ka ndi gba otu. **4** Mgbe ahụ niile anyi nọ n'ime ulo ikwu a, anyi na-anogide n'isu ude nke ibu aru. Ọ bughị n'ihī na anyi choru inwu anwu buru ndi na-enweghi anu ahụ, kama ọ bụ n'ihī na anyi choru ka e yikwasị anyi anu ahụ nke eluigwe ahụ, ka anu ahụ a puru inwu anwu yikwasị ndu ebighi ebi. **5** Chineke onye ya onwe ya, bu onye kwadobere anyi maka mgbanwo nke a, nyekwara anyi Mmụọ Nso ka ọ buru onye ga-ahụ na anyi ga-enwetazu nkwa ahụ niile. **6** N'ihī nke a, anyi nwere obi ike mgbe niile, n'ihī na anyi maara na mgbe anyi na-aga n'ihu na-adi ndu n'anu ahụ a, anyi na Onyenwe anyi anoghi. **7** N'ihī ọ bụ okwukwe ka anyi ji adi ndu ọ bughị ihe anya huru. **8** Obi siri anyi ike. Ọ gaara amasi anyi ihapu ulo nke a anyi bi na ya, bu ahụ anyi ma lakwuru Onyenwe anyi n'ebe obibi ya. **9** Ya mere, ma anyi nọ n'ulo a maobu n'ozo, ihe anyi choru bu ka anyi mee ihe ga-atu ya utu. **10** N'ihī na anyi niile gaguzo n'ihu oche ikpe Kraist, mgbe ahụ onye obula n'ime anyi, n'otu n'otu, ga-anata ugwo oru dika ihe ọ ruru na-anu ahụ ya mgbe ọ nọ n'ime ụwa si di, maobu ezi ihe maobu ihe ozo. **11** Ọ bụ n'ihī na anyi maara nnoo ihe itu egwu

Onyenwe anyị pụtara, ka anyị ji na-arụsị orụ ike ka ndị mmadụ mata Chineke makwaara ụdị mmadụ anyị bụ. Enwekwara m olileanya na nke a pụtara ihe nye akonuche unu. **12** Anyị adighị agbalị igwa unu na anyị dī mma, kama anyị chọrọ inye unu ihe unu ga-eji nyaa isi mgbe unu na-ekwu ihe banyere anyị, ka unu nwee ike imata ihe unu ga-azaghachi ndị ahụ na-anya isi banyere ihe ha ji anya ha hụ, kama ihe dī mmadụ n'obi. **13** Ọ bụrụ na anyị amaghị onwe anyị, ọ bụ n'ihì Chineke, ọ bụrụ na anyị nwere uche zuruoke, ọ bụ n'ihì unu. **14** Ọ bụ ihunanya Kraịst na-akwagide anyị, n'ihì na anyị kwere na otu onye nwurụ maka mmadụ niile, nke pụtara na mmadụ niile anwụọla. **15** Ọ nwurụ n'ihì mmadụ niile, ka ndị dī ndụ gharakwa idirị onwe ha ndụ ọzọ, kama maka onye ahụ nwurụ n'ihì ha ma sikwa n'ọnwụ kulie. **16** Bido ugbu a gawa, anyị adighị elekwa onye ọbụla anya dika mmadụ nkịtị. N'ihì na anyị sitere n'uzọ dī otu a lee Kraịst anya, chee na ọ bụ mmadụ efu. Ma ugbu a, anyị amakwaghị ya n'uzọ dī otu a. **17** Ya mere, ọ bụrụ na onye ọbụla amalite idī ndụ n'ime Kraịst, ọ ghọla onye e kere ọhụrụ, ihe ochie agaala, nke ọhụrụ anochie. **18** Ma ọ bụ Chineke bụ onye na-eme ihe ndị a. Ọ bụ ya onwe ya sitere n'aka Kraịst mee ka anyị na ya dirị n'udo. Ma ugbu a, o nyela anyị orụ ije ozi, ikpọ ndị ọzọ ka ha bja ka ya na ha dirikwa n'udo. **19** Ihe nke a pụtara bụ na Chineke sitere na Kraịst na-eme ka ya na ụwa dī na mma. Ọ dighị agukoro umụ mmadụ mmehie niile, kama o tinyela n'aka anyị ozi banyere ụzọ o si eme ka ya na umụ mmadụ dīkwa na mma ọzọ. **20** Ya mere, anyị bụ ndị na-anochi anya Kraịst ijere ya ozi n'ụwa. Chineke ji anyị na-agwa unu okwu. Anyị na-arịọ unu dika ọ bụ Kraịst n'onwe ya na-arịọ unu. Biko, bjanụ ka unu na Chineke dirị n'udo. **21** N'ihì na o mere ka onye ahụ na-amaghị mmehie bụrụ mmehie n'ọnọdụ anyị, ka esi otu a mee ka anyị nwee oke n'ime ezi omume Chineke site na ya.

6 Dika ndị ha na ya na-arukọ orụ n'otu, anyị na-arịọ arịrịọ sị unu ahapula inara amara a Chineke na-enye unu n'efu. **2** N'ihì na ọ na-ekwu, "N'oge m na-anara mmadụ nke ọma

anurū m olu unu. Ọ bụkwa ụbọchị nzọputa ka m nyeere unu aka." Lee, ugbu a bụ oge a na-anabata mmadụ nke ọma, ugbu a bụ ụbọchị nzọputa. **3** Anyị etinyeghị ihe isọ ngongọ n'uzọ onye ọbụla ka ọ ghara iwetara orụ anyị ihe ita ụta. **4** Kama n'ime ihe niile, anyị na-agbalisị ike ime ka ndị mmadụ mara na anyị bụ ndị na-ejere Chineke ozi. Anyị ji ndidi na ntachiobi na-edi nsogbu niile na mkpagbu niile na ahụhụ niile na-adakwasị anyị. **5** A na-eti anyị ihe otiti ọtụtụ mgbe. E tinyekwala anyị n'ime ụlọ mkpọrọ dī iche iche. Ọtụtụ mgbe ka igwe mmadụ tikwara anyị ihe otiti. Anyị na-adogbu onwe anyị n'orụ. Ọtụtụ abalị anyị nokwara n'ime imụ anya na-erighị nri, **6** n'ime idī ọcha na ezi nghota na ntachiobi nke anyị nwere, n'inwe obioma na ezi ihunanya nke ihu abụọ n'adighị na ya n'ime Mmụọ Nso, **7** sitekwa n'ikwu eziokwu na site n'ike Chineke. Anyị buru ezi omume dika ngwa agha n'aka nri na n'aka ekpe. **8** Ụfọdụ na-asọpuru anyị ma ndị ọzọ na-eme anyị ihe ihere. Ụfọdụ na-ata anyị ụta, ma ụfọdụ na-eto anyị. Ụfọdụ mmadụ na-agu anyị dī ka ndị ụgha, ma anyị nogidesiri ike na-ekwu eziokwu. **9** Ụwa amaghị anyị, ma a maara anyị. Ọ bụ ezie na anyị na ọnwụ na-anọ nso mgbe niile, ma lee anyị ka dīkwa ndụ. A na-ata anyị ahụhụ, ma lee anyị anwughị. **10** Anyị na-anọ n'ihe mwute mgbe niile, ma lee ọrụ juru anyị obi. Anyị bụ ndị ogbenye, ma anyị na-eme ka ọtụtụ mmadụ bụrụ ndị ọgaranya. Anyị enweghị ihe ọbụla, ma lee anyị nwere ihe niile. **11** Ndị enyi anyị nọ na Kōrint, anyị agwala unu ihe niile dī anyị n'obi, anyị emeghepula obi anyị nye unu. **12** Anyị ji obi anyị niile hụ unu n'anya, ma unu mechiri obi unu n'ebe anyị nọ. **13** Ugbu a, ana m ekwu dika ana m agwa umuntakiri. Na-emesonu anyị dika anyị si emeso unu, meenu ka obi unu saa mbara n'ebe anyị nọ. **14** Unu ekwela ka unu na ndị na-ekweghị ekwe nwee nkekota ọbụla. N'ihì na gini ka ezi omume na ajọ omume nwekorọ? Olee ụdị mmekọ ihè na ọchichiri ga-enwekọ? **15** Ọ bụ nwekọ dī ahaa dī na-agbata Kraịst na ekwensu? Gini kwa ka onye kwere ekwe na onye na-ekweghị ekwe nwekorọ? **16** Gini bụ ihe jikotara ulonso Chineke na arusi?

N'ihì na anyị onwe anyị bụ ụlọnsọ Chineke dị ndụ. Dịka Chineke kwuru, "M ga-ebi n'ime ha. Jegharjakwa n'ime ha. M ga-abụkwà Chineke ha, ma ha onwe ha ga-abụkwà ndị nke m." **17** Ya mere, "Sinu n'etiti ha pụta. Nọpụkwanụ iche n'ebe ha nọ. Otu a ka Onyenwe anyị kwuru. Unu emetụkwala ihe ọbụla rụrụ arụ aka. Mụ onwe m ga-akpọbatakwa unu." **18** Ma, "Aga m aburụ unu Nna, unu onwe unu ga-abụkwà m ụmụ m ndị ikom na ndị inyom. Otu a ka Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru."

7 Ya mere, ndị enyi m, ebe anyị nwere nkwa ndị a niile, ka anyị debe onwe anyị ọcha n'ime ihe niile ọbụla nke na-emerụ ahụ anyị na mmụọ anyị. Ka anyị mezuo idị nsọ n'itụ egwu Chineke. **2** Megheenụ obi unu nabata anyị, n'ihì na o nweghị onye ọbụla n'etiti unu anyị mere ihe ọjọọ. O nwekwaghị onye anyị duhiere. Ọ dīkwaghị onye ọbụla anyị rigburu. **3** Anaghị m ekwu ihe ndị a ka m maa unu ikpe, dīka m kwuburu na mbụ, na anyị bu unu n'obi anyị, idīkọ ndụ, maọbụ inwụkọkwa ọnwụ n'otu. **4** Nkwuwa okwu m ji gwa unu okwu dī ukwu; inya isi m n'ihì unu dīkwa ukwu. Abụ m onye a gbara ume n'ebe ọ dī ukwu, n'ime ọnọdụ ahụhụ anyị niile, ana m ańurịbiga ọńụ oke. **5** N'ihì na mgbe anyị batara Masidonia, anyị enweghị izuike ma ọlị. Kama mkpagbu si n'aka nri na aka ekpe bjakwute anyị, ọgụ n'ezì, egwu n'ime. **6** Ma otu ọ dī, Chineke, onye na-agba ndị ike gwurụ ume, gbara anyị ume site n'ọbịbja Taitos. **7** Ọ bụkwaghị naanị n'ihì na ọbịbja ọ bja nyere anyị obi uto, kama akukọ o ji bja, gbasara otu unu si gbaa ya ume, gwakwa anyị otu unu si na-ele anya ihu m, na otu unu si na-eru ụjụ n'ihì ihe niile mere, na otu unu si guzosie ike n'ukwu m, na ụdị ihunanya unu nwere n'ebe m nọ, obi tọtọ m uto nke ukwu. **8** Ọ naghị ewutekwa m ugbu a na m deere unu akwukwọ ahụ, ọ bụ ezie na o wutere m mgbe ahụ m na-ede ya, n'ihì na amaara m na ọ ga-ewetara unu obi ọjọọ mgbe unu gurụ ya. Ma obi ọjọọ ahụ aburula naanị nke nwa oge nta. **9** Ma ugbu a ana m ańurị ọńụ na m dere akwukwọ ahụ. Ọ bughị n'ihì na ọgụgụ ya wetaara unu obi ọjọọ, kama ọ bụ n'ihì na mwute o wutere unu emeela ka unu chegharja. Ụdị

mwute unu nwere bụ ụdị mwute Chineke choro ka ndị nke ya wee. Ya mere, o nweghị ihe ọjọọ bjakwasiri unu n'ihì akwukwọ anyị deere unu. **10** N'ihì na iru ụjụ otu Chineke choro na-eweta ncheghari nke na-eduba mmadu na nzoputa, bụ ncheghari nke a na-apughị ikwa uta banyere ya. Ma iru ụjụ dika ụwa si eme na-eweta onwu. **11** Leenu ihe Chineke ruputara site n'ihè mwute dakwasiri unu. Ugbu a, unu aburula ndi o na-anu oku n'obi na ndi jikeere izi anyi na aka unu abuo di ocha. Lee otu unu si zi iwe unu, otu unu si zikwa na ihe ahụ wutere unu. Lee otu unu si tuo ujo ihe mmehie ahụ nwere ike iwetara unu. Leekwanu otu unu si mee ihe niile igosi na unu kwagidere m. Leekwanu otu unu si nye onye ahụ mere mmehie ahụ ntaramahuhu ngwangwa. Unu egosila na aka unu di ocha n'okwu ndi a niile. **12** Ọ bụ ezie na m deere unu akwukwọ ahụ, ma edeghi m ya n'ihì onye ahụ mehiere, maobu n'ihì onye ahụ e mehiere megide. Kama edere m ya ime ka Chineke gosi unu otu ihe gbasara anyi si na-anu unu oku n'obi. **13** N'uzo niile ndi a, anyi bu ndi a gbara ume site n'ihunanya unu nwere n'ebe anyi no. A gbara anyi ume karja site na ihu onu Taitos n'ihì nnabata unu nabatara, na otu unu si mee ka mmuo ya zuru ike mgbe o bjakwutere unu. **14** N'ihì na tupu o hapu anyi bjakwute unu, anyara m isi n'ihu ya banyere unu; ugbu a, obi di m uto nke ukwu n'ihì na unu emeghi ka ihere mee m. Anyi ekwuola eziokwu nye unu. Ugbu a, inya isi m n'ebe Taitos no egosila na anyi bu ndi eziokwu. **15** Ugbu a, ihunanya o nwere n'ebe unu no na-aba uba nke ukwu, n'ihì ncheta o na-echeta otu unu niile si jiri onu gee ya nti na otu unu si jiri itu egwu na ahụ ima jijiji nabata ya. **16** Nke a na-enyekwa m obi uto n'ihì na enwere m ntukwasị obi n'ebe unu no n'ime ihe niile.

8 Anyị choro ime ka unu mara, umunna m, ihe banyere ihe nke amara Chineke ruru na nzuko niile di na Masidonia. **2** N'ime onodu oke mkpagbu na ihe mwute, ha nwere onu di nnoo ukwu ruo na ha gbasara aka ha nye ndi ozo ihe, wezugakwa na o bu ezie na ha bu ndi ogbenye onu ntu. **3** Ana m agba ama na ha nyere dika ike

ha, ha nyekwara ọ bụladị karịa otu a tūrū anya. Onyinye ha si n'obi ha pūta. 4 N'ezie, ha rịsiri anyị arịrịo ike ka anyị nara onyinye amara ha nyere n'ihị iso keta oke inyere ndị nsọ ndị ọzọ nọ na mkpa aka. 5 Nke ka nke, ha nyere karịa ihe anyị lere anya na ha ga-enye. N'ihị na ha buru ụzọ were onwe ha nye Onyenwe anyị. Ha sitekwara n'ochichọ Chineke nyekwa anyị onwe ha. 6 Ya mere, anyị rịrọrọ Taitos, onye malitere ọrụ ka ọ ruzuo ọrụ amara ahụ ruo n'isi. 7 Ma ebe unu babigara ụba oke n'ihe niile unu nwere, n'okwukwe, na okwu, n'ihe omuma, na inụ ọkụ n'obi, na ihunanya unu hūrū anyị, lezie unu anya hụ na unu babigakwara ụba oke n'amara nke inye ihe a. 8 Anaghị m enye unu iwu, kama site n'izi unu otu o si na-anụ ndị ọzọ ọkụ n'obi inyeaka, achoro m ichoputa ma ihunanya unu na inụ ọkụ n'obi unu ọ ga-adakotakwa. 9 N'ihị na unu maara ụdị amara nke Onyenwe anyị Jisos Kraist nwere. Ọ bụ ezie na ọ bụ ogaranya, ma ọ horo ịbụ ogbenye n'ihị unu, ka unu onwe unu site n'ogbenye ya buru ogaranya. 10 Nke a bụ ndumodu m na-enye unu n'okwu a. Ọ baara unu uru ka unu ruzuo ọrụ unu malitere iru n'afọ gara aga. Unu bụ ndị mbu buru ụzọ cheputa iru ọrụ a, unu bukwa ndi mbu buru ụzọ malite ime ihe banyere ya. 11 Ma ugbu a mezuonu ihe unu cheputara ime. Ka inu oku n'obi unu nwere na mbu iru ọrụ a burukwa ihe unu ga-eji mezuo ya dika ihe unu nwere si di. 12 N'ihị na ọ buru na inu oku n'obi di ebe ahụ, a na-anara ya dika ihe mmadu nwere ike inye, ọ bughị ihe ọ na-enweghi ike inye. 13 Nzube m abughị ka unu nye n'uzo ihe ga-esi siere unu ike n'ihị na unu nyere. Kama ka e nwe nhatanha. 14 Ugbu a, ọ bụ ihe di mma ka unu nyere ndi ozọ nọ na mkpa aka. Mgbe unu ga-anokwa na mkpa, ha ga-enyere unu aka ma ha nwee hie nne. N'uzo di otu a, a ga-enwe nhatanha. 15 Nke a bukwa ihe akwukwo nsọ kwuru, "Onye ahụ chikotara hie nne enweghi karịa. Onye nke chikotara ihe di nta enweghi ihe foduru ya inweta ihe ọ choro." 16 Ekelere m Chineke onye tinyere n'obi Taitos otu inu oku ahụ banyere unu ekele, dika o si emetu m n'obi. 17 Ọ bughị naanị na o kweere ime dika anyi si rioro ya,

kama n'ihị ihunanya o nwere n'ebe unu nọ, o kpebiri n'ime obi ya ibiakwute unu na inyere unu aka. 18 Anyi na-ezitekwa ya na nwanna anyi onye ahụ nzuko niile na-asopuru n'ihị ọrụ ikwusa ozioma ahụ. 19 Ma ọ bughị naanị nke a, kama nzuko hoputara ya iso anyi, na inyere anyi aka dika anyi na-ebu onyinye a, bu ije ozi anyi na-eje n'ihị iwetara Onyenwe anyi otuto, na iziputa njikere anyi inyere ibe anyi aka. 20 Anyi na-eze ka onye obula ghara ita anyi uta n'ihe obula, n'ihị uzọ anyi si jee ozi gbasara onyinye mgbasapu aka a. 21 Ọ bụ ochichọ anyi ime ihe oma, ọ bughị naanị n'ihu Onyenwe anyi, kama n'ihu ndi mmadu kwa. 22 Ugbu a anyi na-ezitekwaru unu nwanna anyi nwoke ozọ ka o soro ha biakwute unu, nwanna anyi a bu onye anyi nwaputara, onye ọ na-anu oku n'obi inyeaka. Ugbu a, o nwekwara ntukwasị obi di ukwu n'ebe unu nọ. 23 Ma banyere Taitos, ọ bụ onye otu m n'oru a, burukwa onye mu na ya na-aruko ọrụ n'etiti unu. Ma banyere umunna anyi ndi ozọ a, ha bu ndi na-anochite anya nzuko, na ndi na-ewetara Kraist otuto. 24 Ya mere, gosinu ha ihe ga-eme ka ha mata na unu huru ha n'anya. Meekwanu ka ha mata ihe bu inya isi anyi banyere unu, ka chorochi niile hukwa ya.

9 Ọ dighi mkpa idere unu akwukwo banyere ozi nke ndi nsọ. 2 Amaara m na unu jikeere inyere ha aka, dika m nyara isi nye ndi Masidonia banyere unu. N'ihị na agwara m ha na unu ndi bi na Akaja ejikerelari inyere ha aka kemgbe afọ gara aga. Ọ bukwa inu oku n'obi unu kwaliri obi ha, ime ihe ha mere. 3 Ugbu a, ana m ezitere unu umunna anyi ndi a ka e mee ka inya isi nke m nyara banyere unu ghara ibu okwu efu. Ma dika m gwara ha na unu ejikerela, achoro m ka unu jikere nye ha ihe unu choro inye. 4 N'ihị na ọ buru na ndi Masidonia esoro m bja hu na unu ejikeghi ejike, ebe anyi na-anya isi na unu ejikerela, ọ ga-aburu m ihe ihere, bukwaru unu ihe ihere, ebe anyi nwere ntukwasị obi na unu ga-anọ na njikere. 5 Ọ bụ nke a mere m ji hu na ọ di mkpa iri umunna anyi ka ha buru uzọ bja, tupu m bja. Ka unu nwee ike ikwado onyinye ahụ unu kwere na nkwa inye, jide ya

na njikere ruo mgbe m b̄jara. Ka unu si otu a gosi nd̄i m̄u na ha ga-eso na unu na-enye n̄'ih̄i na unu ch̄or̄o inye, ̄o b̄ukwagh̄i n̄'ih̄i na a gwara unu ka unu nye. 6 Isi okwu b̄u nke a, Onye ̄ob̄ula na-ak̄u mkp̄ur̄u ntak̄ir̄i, ga-agh̄otakwa nke nta, ma onye ah̄u na-ak̄u mkp̄ur̄u buru ibu ga-agh̄otakwa mkp̄ur̄u hiri nne. 7 Ka onye ̄ob̄ula nye d̄ika o buru ̄uz̄o kpebie n̄'ime obi ya inye. Ka ̄o ghara inye n̄'ih̄i na mmad̄u kwagidere ya, ma ̄ob̄u inye n̄'ih̄i na nd̄i ̄oz̄o na-enye, n̄'ih̄i na Chineke h̄ur̄u nd̄i ji obi ̄ut̄o nye onyinye ha n̄'anya. 8 Chineke nwere ike inye unu kar̄ja ihe na-akpa unu, ka unu na-enwezukwa ihe unu ch̄or̄o mgbe niile n̄'oge niile. Mgbe ah̄u, unu ga-enwezukwa ihe niile unu ji ar̄u ̄or̄u ̄oma. 9 D̄ika e dere ya, “̄O gbasara onyinye ya ebe niile nye nd̄i ogbenye; ezi omume ya na-adigidekwa ruo mgbe ebigh̄i ebi.” (aīon 9165) 10 Ma onye ah̄u na-enye onye ̄or̄u ubi mkp̄ur̄u nke ̄o na-agma n̄'ubi ya, na-enyekwa mmad̄u nri ̄o ga-eri, ̄o ga-enyekwa unu ihe niile d̄i unu mkpa, meekwa ka ̄ul̄ok̄u unu jup̄uta na mkp̄ur̄u. ̄O ga-emekwa ka mkp̄ur̄u ezi omume unu baa ̄uba. 11 ̄O ga-emekwa ka unu bur̄u nd̄i ̄ogaranya n̄'uz̄o niile, ka unu nwee ihe ga-ezuru unu na nke unu ga-enye nd̄i ̄oz̄o mgbe niile. Site n̄'aka anyi, af̄o ofufu unu ga-enye Chineke ekele n̄'ih̄i inyeaka unu nyere ha. 12 N̄'ih̄i na ije ozi nke ife ofufe a ab̄ugh̄i naan̄i nke igboro nd̄i ns̄o mkpa ha, kama ̄o b̄ukwa nke na-eme ka ekele ̄ot̄ut̄u nd̄i mmad̄u na-enye Chineke babiga ̄uba oke. 13 N̄'ih̄i ije ozi a, nke unu sitere na ya gosi onwe unu d̄ika nd̄i kwesiri, nd̄i ̄oz̄o ga-eto Chineke n̄'ih̄i irube isi unu nke dak̄otara na nkwup̄uta unu banyere ozioma nke Krāist, ya na onyinye af̄o ofufu nke unu na-eme ka ha na nd̄i ̄oz̄o niile soro unu nwek̄o. 14 Nke a ga-eme n̄'ekpere ha maka unu, ha ga-eji obi ha niile r̄īōo ar̄īr̄īo, n̄'ih̄i id̄i ukwu nke amara Chineke d̄i n̄'ime unu. 15 Ekele d̄ir̄i Chineke n̄'ih̄i onyinye ya d̄i ukwu nke ̄on̄u na-apugh̄i ik̄o.

10 Ma m̄u onwe m b̄u P̄ol, ji id̄i nwayōo na obi umeala nke Krāist na-ar̄īo unu. M̄u, onye na-ad̄i umeala mgbe m̄u na unu n̄o n̄'ihu n̄'ihu, ma na-enwe mkwuwa okwu n̄'ebe unu n̄o mgbe m na-anogh̄i n̄'etiti unu. 2 Ar̄īo m unu, ka

m ghara inwe obi ike mgbe m b̄jarutere d̄ika o kwesiri n̄'ebe ̄uf̄ōdu nd̄i n̄o, site na iguzogide nd̄i ah̄u na-eche na anyi na-eme ihe d̄i ka nd̄i ̄uwa si eme ya. 3 ̄O b̄u ezie na anyi na-ebi d̄ika mmad̄u, ma anyi adigh̄i ebu agha d̄ika usoro an̄u ah̄u si d̄i. 4 N̄'ih̄i na ngwa agha anyi ji ebu agha, ab̄ugh̄i ngwa agha nke mmad̄u nk̄it̄i nke ̄uwa, kama ha nwere ike nke mm̄ūo ̄ila ebe niile e wusiri ike n̄'iyi. 5 Anyi na-ala ir̄u ̄uka niile na okwu ̄ugha niile n̄'iyi, nke na-egbochiri ̄umu mmad̄u ̄uz̄o e si amata Chineke, na-eme ka echiche niile hulata isi n̄'okpuru Krāist. 6 Anyi n̄o na njikere ita erubegh̄i isi niile ah̄uh̄u, mgbe irube isi ḡi zuruoke. 7 Unu na-ele anya n̄'ihe nd̄i d̄i unu n̄'ihu. ̄O bur̄u na ̄o b̄u ihe doru anya nye onye ̄ob̄ula na ha b̄u nke Krāist, ha matakwa na onwe ha, na otu ah̄u ha b̄u nke Krāist na anyi onwe anyi b̄ukwa nke ya. 8 Ugbu a, ̄o bur̄u na m anya isi banyere ikike ah̄u Onyenwe anyi nyere m n̄'ebe unu n̄o, ike ah̄u o nyere m iji wulie unu elu, ̄o b̄ugh̄i iji wedaa unu ala, ihere agagh̄i eme m n̄'ih̄i nke a. 9 Achogh̄i ka ̄o d̄ika m a gasi na m sitere n̄'akw̄ukw̄o ozi m na-emenye unu egwu. 10 N̄'ih̄i na ha na-as̄i, “Akw̄ukw̄o ozi ya d̄i ar̄o d̄ikwa ike, ma na mmad̄u, ma n̄'od̄id̄i ya na mmad̄u adigh̄i ike, okwu ̄on̄u ya b̄ukwa ihe na-abagh̄i uru.” 11 Ma ana m eme ka nd̄i d̄i otu a gh̄ota na ihe anyi na-ekwu site n̄'akw̄ukw̄o ozi mgbe anyi na-anogh̄i n̄'etiti unu, ka anyi ga-eme ma anyi n̄or̄o n̄'etiti unu. 12 Anyi enwegh̄i anya ike ihazi ̄on̄odu ma ̄ob̄u were onwe anyi t̄unyer̄e nd̄i ̄uf̄ōdu na nd̄i ah̄u n̄'eto onwe ha. Ma mgbe ha na-eji onwe ha na-at̄u onwe ha, werekwa onwe ha na-at̄unyer̄e onwe ha, ha adigh̄i ezip̄uta ngh̄ota. 13 Ma anyi onwe anyi, adigh̄i anya isi banyere ihe ̄ob̄ula anyi na-enwegh̄i ike ime. Kama anyi ga-anya isi n̄'oke ̄or̄u ah̄u Chineke kenyere anyi, ka anyi r̄ur̄ute ̄o b̄ulad̄i ruo n̄'ebe unu n̄o. 14 N̄'ih̄i na anyi adigh̄i ekwu okwu kar̄ir̄i ̄on̄u anyi mgbe anyi na-etinye anya n̄'ihe gbasara unu, n̄'ih̄i na ̄o b̄u anyi buru ̄uz̄o b̄jakwute unu, ikwusara unu ozioma gbasara Krāist. 15 ̄O b̄ugh̄i na anyi na-ekwu na ̄o b̄u anyi r̄ur̄u ̄or̄u niile, ya na ̄or̄u nke nd̄i ̄oz̄o r̄ur̄u n̄'etiti unu, kama olileanya anyi b̄u na okwukwe unu ga na-eto eto mgbe niile, ka

orụ ya n'etiti unu bụrụ nke ga-eto eto. **16** Nke a ga-eme ka anyị nwee ike zisaa ozioma ahụ na mba ndị ọzọ ndị dị n'ofe ala unu, ghara jiri orụ arụrụ n'ebe ndị ọzọ na-arụ orụ na-etu onụ. **17** Ma, "Onye ọbụla na-anya isi, ya nyaa n'ime Onyenwe anyị." **18** N'ihu na ọ bughị onye ji aka ya bulie onwe ya elu ka a na-anabata, kama ọ bụ onye Onyenwe anyị jiri aka ya bulie.

11 Ọ ga-adị m mma ma ọ bụrụ na unu ga-anagide m ka m kwuo okwu ndị a dị ka onye nzuzu. Biko nagidenụ m. **2** Ekwooro m nwere n'ebe unu nọ bụ ekwooro nke Chineke. Ekwere m nkwa iwere unu nye otu di, ya bụ Kraịst, ka m nwe ike chee unu n'ihu ya dika nwaagboghọ di ọcha nke na-amaghị nwoke. **3** Ma ana m atụ egwu, na dika agwọ jiri aghughọ ghoghbuo iiv, ndị nrafu ga-eji aghughọ duhie unu, mee ka unu kwusị jji obi di ọcha na uche ziri ezi jeere Kraịst ozi. **4** N'ihu na unu gaara anara onye ọzọ bjakwutere unu na-ekwusa Jisọs ọzọ nke na-abughị nke anyị kwusara, unu gaara anarakwa ike nke mmụọ ọzọ di iche na-abughị ike nke Mmụọ Nsọ ahụ unu natara, unu gaara ekwenyekwa na nkuzi ọzọ di iche, na-abughị ozioma ahụ nke unu natara. **5** Ma echeghi m na ọ di ụzọ ọbụla ndi ozi a maara aha ha si kara m mma. **6** Ọ bụrụ na m abughị onye ọka okwu, abụ m onye ọka mmụta. Anyị akọwarala unu nke a ọtụtụ mgbe n'ụzọ di iche iche n'ihe niile. **7** Ọ ga-abụ na-emere m ihe ojọọ mgbe m wedara onwe m ala ka e welie unu elu, n'ihu n'anaghị m unu ihe ọbụla mgbe m na-ekwusara unu ozioma Chineke? **8** Ọ bụ nzukọ nọ n'ebe ọzọ nyeere m aka mgbe m na-arụ orụ n'etiti unu. Ọ bụ site n'aka ha ka m ji nata nkwado, dika ugwo orụ m, ka m nwee ike inyere unu aka. **9** Ma mgbe m nọ n'etiti unu abughị m ibu arọ nye onye ọbụla n'oge mkpa m. N'ihu na umunna si Masidonia wetaara m ihe niile na-akpa m mkpa. Ebe ọ bụ na m gbaliri debe onwe m, ka m ghara ibu ibu arọ nye unu n'uzọ ọbụla n'oge gara aga, agaghị m abukwa ibu arọ nye unu n'oge di n'ihu. **10** Ebe eziokwu nke Kraịst di n'ime m, inya isi m nke a agaghị akwusị na mpaghara Akaja niile. **11** N'ihu gini? Ọ bụ n'ihu na m ahughị unu n'anya? Chineke maara na m

huru unu n'anya. **12** Ma aga m aga n'ihu na-arụ orụ m na-achoghị ka unu nyere m aka n'uzọ ọbụla ka m si otu a mee ka ndi ahụ na-akpo onwe ha ndi ozi ghara inya isi kwuokwa na ha na-arụ orụ dika anyi si arụ orụ anyi n'etiti unu. **13** N'ihu na ndi otu a bu ndi ozi ugha, ndi orụ aghughọ, ndi na-eme onwe ha ka ha bu ndi ozi Kraịst. **14** Ma omume ha adighi eju m anya, n'ihu na ekwensu gbanwere onwe ya diri ka mmụọ ozi na-enye ihè. **15** Ya mere, ọ bughị ihe iju anya ma ọ bụrụ na ndi na-ejere ya ozi emee onwe ha dika ndi na-eje ozi ụzọ ezi omume. Ma n'ogwugwu oge, ha ga-anata ugwo dika orụ ha si di. **16** Dika m kwuru na mbu, ka onye ọbụla ghara iche na m bu onye na-enweghi uche. Ọ bụrukwarị na unu na-eche udi echiche a, biko naranu m dika onye na-enweghi uche, ka m nwee ike inya isi nke nta dika ndi ọzọ si eme. **17** Ma n'ihe m dabeere na-anya isi, adighi m ekwu okwu dika Onyenwe anyi ga-ekwu, maobu dika onye na-enweghi uche. **18** Ebe otutu mmadu na-anya isi banyere ihe ha bu n'uzọ uwa si eme. Mu onwe m ga-anyakwa isi. **19** Unu were obi utọ na-anagide ndi na-enweghi uche, ebe unu onwe unu nwere uche. **20** Unu na-anagide ya ma ọ bụrụ na onye ọbụla eme unu ndi ohu ha, maobu jiri anya ike nakoro unu ihe unu nwere, maobu ghoghbuo unu, maobu bulie onwe ya elu dika ha kariri unu, maobu maa unu uraa n'ihu. **21** N'ezie, ọ bụ ihere m, inabata na anyi bu ndi na-adighi ike n'ezie nye nke a. Ọ bụrụ na onye ọbụla anwaa anwaa nyaa isi n'ihe ọbụla (ana m ekwu dika onye n'enweghi uche), mu onwe m ga-anyakwa isi. **22** Ha bu ndi Hibru? Mu onwe m bukwa ya. Ha bu ndi Izrel? Mu onwe m bukwa ya. Ha bu ndi agburu Ebrahim? Mu onwe m bukwa. **23** Ha bu ndi na-ejere Kraịst ozi? (Ana m ekwu dika onye anya na-adighi mma.) Ma mu onwe m ejela ozi karja. Adogbuola m onwe m n'oru karja ha niile. Etinyela m n'ulo mkporo otutu mgbe, tinyere otutu ihe otiti, mgbe mgbe anọla m n'onu onwu. **24** Ugboro ise ka ndi Juu piara m onu utari iri anọ e wepuru otu. **25** E jirila okporo igwe tie m ugboro ato. Aturu m nkume otu ugboro. Ugboro ato ka ugbo mmiri m nọ n'ime ya kpuru n'oke osimiri. Anọla

m otu abali na ubochi so ya n'elu oke osimiri ebe mmiri na-ebughari m. 26 Ejeela m otutu ogologo ije nke otutu ihe ize ndu di n'ime ya. N'ize ndu site n'osimiri, ize ndu site na ndi na-apunarị mmadu ihe n'ike, ize ndu site n'aka ndi obodo nke aka m. Otutu mgbe ka m zere ndu site n'aka ndi mba ozo, n'ime obodo ukwu, n'ozara ma n'oke osimiri; na n'aka ndi kporo onwe ha umunna m, ma ha bu ndi ugha. 27 Adogbuola m onwe m n'oru, anoola m n'onodu ihuju anya na imu anya otutu abali. Otutu mgbe ana m anọ aguụ na-erighi ihe obula, maobu inu ihe obula. Anoola m otutu mgbe n'oge oyi na-ama jijiji n'ih i enweghi uwe di mma m ji achu oyi. 28 Ma e wezuga ihe ndi a niile, ana m anọ n'echiche mgbe niile banyere otu ihe niile si aga n'ime nzuko. 29 Onye bu onye ahụ na-adighi ike nke m na-adighi eso ya kere oke na-adighi ike ya? Onye ka e dubara na mmehie nke onodu ya na-adighi emetu m n'obi? 30 Kama o buru na o kwesiri ka m nyaa isi aga m anya isi banyere ihe ndi ahụ na-egosi adighi ike m. 31 Chineke, na Nna nke Onyenwe anyi Jisosh, onye e kwesiri ito aha ya ruo mgbe ebighi ebi, maara na ihe ndi a niile m na-ekwu bu eziokwu. (aiōn g165) 32 N'obodo Damaskos, onye ochichi ala ahụ nke eze obodo ahụ a na-akpo Aretas hoputara, ndi na-eche obodo Damaskos nche ka ha jide m. 33 Ma e tinyere m n'ime nkata, site n'oghere di na mgbidi gbara obodo ahụ gburugburu wedata m, m gbanari ya.

12 Aghaghị m inya isi, o bu ezie na o baghi uru, ugbu a ka m gwa unu ihe banyere ohu m huru, na ihe niile Onyenwe anyi kpughere gosi m. 2 Amaara m otu nwoke no n'ime Kraist, onye e duuru gaa n'elugwe nke ato ihe di ka afọ iri na anọ gara aga, maobu n'anụ ahụ, maobu n'ime mmuo amaghị m, ma Chineke ma. 3 Amatakwara m nwoke di otu a, maobu n'anụ ahụ, maobu n'ime mmuo amaghị m, ma Chineke maara 4 onye a, nke a kporo banye na paradais, ebe o nuru ihe onu mmadu na-apughị ikowa, nke e nyeghikwa mmadu obula ike ikwu ihe banyere ya. 5 Ekwesiri m inya isi n'ih i nwoke di otu a ma agaghị m anya isi maka mu onwe m, ma o bughị maka adighi ike m.

6 A si na m choro inya isi, agaghị m abụ onye nzuzu, n'ih i na aga m ekwu naanị eziokwu. Otu o di, agaghị m anya isi ka onye obula ghara igu onodu m karija ihe o huru n'ime m, maobu karija ihe o nuru n'onu m. 7 Ma n'ih i na otutu ihe ndi a m ji anya m hu bu ihe puru ime ka m bulie onwe m elu karija ka o si kwesi. E tinyere ihe mgbu n'anụ ahụ m ka o na-adu m dika ogwu. Ihe mgbu a di n'anụ ahụ m na-eti m aka dika onyeoz i nke ekwensu, na-eme ka m ghara ifuli onwe m elu karija. 8 Ekpeela m ekpere ugboro ato ri Onyenwe anyi ka o wepuru m ahụ mgbu a. 9 Ma o siri m, "Amara m ezuorola gi. N'ih i na ike m na-ezu oke n'ime adighi ike." Ugbu a, obi di m utu inya isi banyere adighi ike m. N'ih i na o bu site n'onodu adighi ike m ka ike ebube Kraist ga-esi nogide n'ahụ m. 10 O bu n'ih i Kraist ka m na-anogide n'adighi ike m niile, mkpari ndi mmadu, ihe isi ike niile, mkpagbu niile na ihe ndakwas di iche iche. N'ih i na mgbe m na-adighi ike ka m na-enwe ike karija. 11 Emeela m onwe m onye nzuzu ma unu onwe unu rugidere m ime ya. O kwesiri ka unu buru ndi mbu ga-eto m. O bu ezie a na-abughị m ihe obula, ma o were m anya na o dighi uzọ obula m si di ala n'ebe ndi ahụ unu na-eche na ha kachasi elu n'etiti ndi ozi. 12 Ejiri m ndidi ruo oru n'etiti unu, ihe jji gosi na abu m nwaazu n'ez iokwu. Egosiri m unu ihe iribama, oru ebube di iche iche, na otutu oke oru. 13 Olee uzọ unu si di ala n'ebe chochi ndi ozo di, ma o bughị na m abughị ibu arọ nye unu? Gbaghanu m mmejo a. 14 Nke a bu ugboro ato m na-ejikere ibjakwute unu. Agaghị m aburu unu ibu arọ, ihe di m mkpa abughị akụ unu nwere, kama unu onwe unu. O bughị umuntakiri ka o diri ikpadoro nne na nna ha ihe, kama o bu oru diri nne na nna ikpadoro umu ha ihe. 15 N'ezie, o na-atu m utu iwere onwe m na ihe niile m nwere nye unu, n'ih i na ahuru m unu n'anya. Ma o buru na m huru unu n'anya karija, o ga-adi mma ma unu hu m n'anya nke nta? 16 N'agbanyeghi na-aburu m unu ibu arọ, ufodu n'ime unu na-ekwu, o bu ezie na o dighi anara anyi ihe obula, maobu onye aghughu. Ma eleghi anya, o nwere uzọ

aghugho di iche iche o si anara anyi ihe. 17 O di onye obula m ziteere unu, iji si n'aka ya rigbuo unu? 18 Ariroro m Taiotos ka o biakwute unu, ya na nwanna anyi nwoke ozọ. Taiotos o rigburu unu? O nwere ihe di iche n'uche na omume mu na ya? 19 Unu chere na ihe anyi na-eme oge niile ndi a bu igopu onwe anyi n'ihu unu? O bu n'ihu Chineke ka anyi na-ekwu nke a n'ime Kraist. Ndi m huru n'anya, ihe ndi a anyi na-ekwu bu maka odimma unu. 20 N'ihu na ihe natu m egwu bu na mgbe m biara n'etiti unu, ihe m ga-ahu agaghị atọ m utọ. Mgbe ahụ mmeso m ga-emeso unu agakwaghị atọ unu atọ. N'ihu na ana m atụ egwu na mgbe m biakwutere unu ozọ, aga m ahụ otutu n'ime unu ka unu na-ese okwu, aga m ahụ ka unu na-ekwosa ibe unu ekworo, aga m ahụ unu ka unu na-akpasu ibe unu iwe. Aga m ahụ otutu ndi na-afuli onwe ha elu, ndi na-ekwu otutu ihe ojoo di iche iche megide ndi ozọ; aga m ahụ otutu ndi juputara n'aghugho na ikpa iche iche. 21 Ana m atụ egwu na mgbe m ga-abiakwute unu ozọ, Chineke m ga-eme ka m weda onwe m ala n'ihu unu, mee ka m kwa akwa n'ihu ufodu n'ime unu ndi mehieri na mbu, ma ha achoghị ichegharị site n'ihe ojoo ha mere, na n'ihu otutu n'ime unu na-adị ndu rere ure, ndu na-adighi ocha, ndu ikwa iko, na ndu ojoo.

13 Nke a ga-eme ya ugboro atọ m na-abia ileta unu. O bu site n'ama mmadu abuo maobu atọ gbara ka a ga-eme ka okwu niile guzoro. 2 Mgbe m biara leta unu nke ugboro abuo, abaara m ndi niile dara iwu n'oge gara aga na mmadu ndi ozọ mba, dokwa ha aka na nti, ihu na ihu. Ugbu a m na-anoghị ya, ana m adokwa ha aka na nti ozọ, o buru na m bia ozọ hu na ndi mehieri na mbu echegharighi, aga m emesi ha ike. 3 Ebe unu chorọ ka e gosi na Kraist na-ekwu okwu n'ime m, o dighi egosi adighi ike mgbe o na-emeso unu omume, kama o na-eme ka ike ya puta ihè n'ebe unu no. 4 O bu ezie na a kpogidere ya na-adighi ike, ma ugbu a, o na-adị ndu site n'ike di ukwu nke Chineke. Anyi bukwa ndi na-adighi ike n'ime ya, ma ozi anyi na-ejere unu na mmekorita anyi na unu, anyi ga-eso ya di ndu site n'ike nke

Chineke. 5 Ya mere, ka onye obula n'ime unu nyochaa onwe ya, tulekwa omume ya, mara ma o ka kwudosiri ike n'okwukwe ya. O bu na unu aghotaghị na Jisọs Kraist no n'ime unu? Ma o bughị na unu enyochaala onwe unu hu na unu emeghi nke oma. 6 Enwere m olileanya na unu niile ga-achoputa na anyi adaghị ule ahụ. 7 Ma anyi na-arịo Chineke ka unu ghara ime ihe ojoo obula. Anyi anaghị eme nke a iji gosi na anyi kwesiri ekwesi, kama ka unu nwee ike mee ihe di mma, n'agbanyeghi na o ga-adị ka a ga-asị na anyi emeghi nke oma n'oru anyi. 8 N'ihu na anyi apughị ime ihe obula megide eziokwu, kama anyi na-eme ihe niile n'ihu eziokwu. 9 Anyi na-auri onu mgbe anyi na-adighi ike ma hu na unu di ike. Ihe anyi na-arịo Chineke bu ka unu tozuo oke. 10 Ana m edere unu akwukwo a ugbu a, n'ihu na-achoghị m ibara unu mba na inye unu ntaramahuhu mgbe m biara. Achokwaghị m iji ikike ahụ Onyenwe anyi nyere m nye unu ntaramahuhu, kama achoro m iji ya wulie unu elu dika ulo. 11 N'ikpeazu umunna m, na-auri onu. Gbalianu n'imezi ndu unu ka o zuo oke, na-agbarita onwe ume, werenu otu obi na-eme ihe, na-ebikwanu n'udo. Chineke nke udo na ihunanya ga-anonyekwara unu. 12 Werenu isurita onu di nsọ kelerita onwe unu. 13 Ndi nsọ niile na-ekelekwara unu. 14 Ka amara Onyenwe anyi Jisọs Kraist na ihunanya Chineke, na mmeko nke Mmuo Nso dinyere unu niile.

Ndi Galeshja

1 Pól, onyeozí, na-abughí site na nhòpúta nke mmadú maòbú site n'íke nke mmadú, kama ó bú site n'aka Jisòs Kraìst na Chineke Nna, onye mere ka ó site n'ònwú bilie. **2** Ndí ùmúnna niile ndí mụ na ha nò n'ebe a, Na-edegara nzukò niile dī na Galeshja. **3** Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyi, na Onyenwe anyi Jisòs Kraìst òjírí unu. **4** Onye nyere onwe ya n'íhi mmehie anyi niile dī ka nzube Chineke bú Nna anyi si dī, òzòpúta anyi site n'oge ójòó a nke anyi bi n'ime ya. (aìṓn g165) **5** Onye otuto òjírí ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen. (aìṓn g165) **6** O juru m anya, na unu esitela n'ebe onye ahú kpòrò unu site n'amara Kraìst wezuga onwe unu, na-agbaso ozioma ózò, **7** nke na-abughí ozioma. O doro anya na ùfòdú mmadú na-etinye unu n'òndú mgbagwoju anya, mgbe ha na-agbalí ògbánwe ozioma nke Kraìst. **8** A sikwa na ó bú anyi onwe anyi maòbú mmùó ozi nke sitere n'elúgwé b́jara kwusaara unu ozioma ózò, nke dī íche na nke anyi búrú ùzò kwusaara unu, ka onye dī otu a búrú onye abúrú ónù. **9** Dī ka anyi buru ùzò kwuo ya na mbú, ka m kwuokwa ya ózò: Ó búrú na onye óbúla na-ekwusara unu ozioma dī íche na nke ahú unu nabatara, ka onye ahú búrú onye a búrú ónù. **10** Ugwu a, ana m agbalí ime ka m búrú onye ndí mmadú maòbú Chineke ga-anabata? Ka m na-agbalí ime íhe ga-atò ndí mmadú ùtò? N'íhi na a sí na m na-eme íhe na-atò ndí mmadú ùtò, agaraghí m abú ohu Kraìst. **11** Ùmúnna m, achòrò m ime ka unu mata, na ozioma ahú m kwusaara unu abughí íhe mmadú cheputara n'uche ya. **12** N'íhi na anataghí m ya site n'aka mmadú óbúla, ó òkwaghí onye óbúla ziri m ya, kama ó bú Jisòs Kraìst n'onwe ya bú onye kpughere ya nye m. **13** Amara m na unu anùla íhe banyere ndú m n'oge gara aga, n'òfufe ndí Juu, na otu m si jiri íke kpagbuo nzukò Chineke n'ebe niile, ma gbalísiekwa íke ibibi ya. **14** Abú m otu n'ime ndí amaara aha ha n'etiti ndí ógbò m, n'íhe banyere ofufe ndí Juu. N'íhi óke ònù ókú n'òbi nke m nwere ògbaso na idebezu ùkpúrú omenaala na ofufe, nke nna nna m ha. **15** Ma mgbe ó tórò Chineke ùtò, bú

onye kewapurú m íche tupu amùó m, kpòó m site n'amara ya, **16** ikpughe Ókpara ya n'ime m, ka m nwe íke kwusaa íhe banyere ya n'etiti ndí mba ózò, e jekwurughí m anù ahú óbúla ònùta íhe óbúla n'aka ya. **17** Ejekwaghí m Jerusalem íhú ndí ahú bu m ùzò búrú ndí ozi, kama a gara m Arebja, ma laghachikwa azú na Damaskòs. **18** Ó bú mgbe afò atò gasírí, ka m gara Jerusalem íhú Sefas. Anònyekwara m ya ùbòchí iri na íse. **19** Ma ó òkwaghí onyeozí ózò m húrú, ma ó búghí naanì Jemis, nwanne Onyenwe anyi. **20** Ana m agwa unu okwu a n'ihu Chineke. Íhe ndí a m na-ekwu abughí okwu ùgha. **21** Emesja, agara m Siria na Silisia. **22** Ma ndí Kraìst nò na chòchí niile dī n'ala Judja amaghí onye m bú. **23** Naanì íhe ha na-ekwu bú, "Onye ahú na-esogbu anyi na mbú na-ekwusazi ugwu a okwukwe ahú ó gbalísírí íke ibibi na mbú." **24** Ha nyere Chineke otuto n'íhi m.

2 Mgbe afò iri na anò gasírí, ejeghachiri m Jerusalem ózò. Mụ na Banabas laghachiri Jerusalem, akpòkwara m Taitòs jee. **2** Agara m n'íhi mkpughe m nwere. Na nzukò nzuzo nke m na ndí ndu nwere, akòwara m ha íhe banyere ozioma nke m na-ekwusa n'etiti ndí mba ózò. N'íhi na-achòghí m ka órú niile m rúrú n'oge gara aga, na órú m na-arú ugwu a, búrú íhe efu. **3** Ó búladí Taitòs onye mụ na ya so, o nweghí onye manyere ya ka e bie ya ugwu n'agbanyeghí na ó bú onye Griik. **4** Ndí ahú na-abughí ndí kwere ekwe n'ezie e zobatara na nzukò inyochapúta otu anyi si nwere onwe anyi n'ime Kraìst Jisòs, ka ha nwee íke mee anyi ndí ohu. **5** Ma o nweghí oge anyi jì gee ntí n'íhe ha kwuru, n'íhi na anyi chòrò íchedo eziokwu ahú dī n'òzioma ka a ghara ògwá ya íhe óbúla n'etiti unu. **6** Banyere ndí a na-ewe ka ndí dī ndu dī mkpa, íhe óbúla óndú ha bú ewetaghí mgbánwe óbúla n'ebe m nò, n'íhi na Chineke adìghí ele mmadú anya n'ihu. Ndí ahú atúkwasìghí íhe óbúla n'òzioma m na-ezisa. **7** Ma n'aka nke ózò, mgbe ha húrú na e nyere m órú izisa ozioma n'etiti ndí e bighí ugwu, òka e nyere Pita izisa ozioma n'etiti ndí e biri ugwu. **8** N'íhi na Chineke onye si n'aka Pita na-arú órú onyeozí ozioma n'etiti ndí e biri ugwu, síkwa

n'ime m na-arụ ọrụ onyeozị izisara ndị mba ọzọ ozioma. **9** Mgbe Jemis, Sefas na Jọn ndị a maara dị ka ide ji ụlọ n'etiti ndị ndu ahụ niile nara m na Banabas aka nnwekọ, nabatakwa amara e nyere m. Ha gbara anyị ume, sị anyị gaa n'ihu n'ọrụ anyị, ikwusa ozioma n'etiti ndị mba ọzọ, ka ha onwe ha kwa gaa n'ihu ịrụ ọrụ nke ha n'etiti ndị e biri ugwu. **10** Ọ bụ naanị otu ihe ka ha rịọrọ anyị, nke bụ ka anyị cheta ndị ogbenye. Nke a bụkwa ihe m na-achọsi ike ime. **11** Ma mgbe Sefas biaruru Antiok, eguzogidere m ya n'ihu ya, n'ihị na ihe o mere mara ya ikpe. **12** Tupu ndị Jemis zitere abiaruo ebe ahụ, ya na ndị mba ọzọ na-erikọ nri, ma mgbe ha rutere, ọ wepuru aka na nri laghachi azụ n'ihị na egwu ndị e biri ugwu na-atụ ya. **13** Ndị Juu ụfọdụ sonyekwara ya inwe ihu abụọ a, nke mere na e si otu a duhiekwara Banabas n'onwe ya. **14** Ma mgbe m hụrụ na ha adighi eme ihe dị ka eziokwu nke ozioma ahụ si dị, agwara m Sefas okwu n'ihu ha niile, sị, "Ọ bụrụ na gị nwa onye Juu na-ebi ndụ dika onye mba ọzọ, na-abughị dika onye Juu, olee otu ị ga-esi manye ndị mba ọzọ ka ha na-ebi ndụ dika ndị Juu?" **15** Anyị onwe anyị bụ ndị Juu site n'omumụ a mụrụ anyị, anyị abụkwaghị ndị mba ọzọ ndị mmehie, **16** ma anyị maara na a dighi agu mmadụ ọbụla dị ka onye ezi omume site n'ọrụ nke iwu kama ọ bụ naanị site n'okwukwe na Jisọs Kraịst. Ọ bụ nke a mere anyị ji kwere na Jisọs Kraịst ka a guọ anyị na ndị ezi omume, site n'okwukwe anyị kwere na Kraịst, ọ bughị n'ihị na anyị ruru ọrụ nke iwu. N'ihị na o nweghị onye ọbụla a ga-agụnye ka onye ezi omume n'ihị na ọ ruru ọrụ nke iwu. **17** Ma ọ bụrụ, na mgbe anyị na-achọ ka a guọ anyị dị ka ndị ezi omume n'ime Kraịst, anyị onwe anyị a bụrụ ndị achọputara dika ndị mmehie. Nke a, ọ putara na Kraịst na-akwado mmehie? Mba! **18** Kama, ọ bụrụ na m ewugharịa ihe ndị ahụ m buru ụzọ mebie, ana m egosi na m bụ onye na-emebi iwu. **19** N'ihị na-esitere m n'aka iwu nwụọ n'ebe iwu dij, ka m nwee ike dij ndụ n'ebe Chineke nọ. Akpogidela mụ na Kraịst n'obe. **20** Ọ bụkwaghị mụ onwe m na-adị ndụ ugbu a, kama ọ bụ Kraịst na-adị ndụ ya n'ime m. Ndụ ahụ nke m na-adị ugbu a

n'anụ ahụ m bụ nke m na-adị n'ihị okwukwe m nwere n'ime Ọkpara Chineke, onye hụrụ m n'anya, ma werekwa onwe ya nye n'ihị m. **21** Anaghị m akpọ amara Chineke ihe na-enweghị isi. N'ihị na a sị na a puru ịgụ mmadụ dij ka onye ezi omume site n'idebe iwu, mgbe ahụ onwu Kraịst nwurụ abaghị uru.

3 Ndị nzuzu a kpọrọ onwe ha ndị Galeshja! Onye napuru unu akonuche unu? N'ihu unu ka a nọ kọwaa n'uzọ doro anya mkpogide n'obe a kpogidere Jisọs Kraịst. **2** Ọ bụ naanị otu ihe ka m choro imata n'aka unu. Unu natara Mmụọ Nsọ site n'iru ọrụ iwu choro, ka ọ bụ site na nkuzi nke okwukwe? **3** Ọ ga-abụ na unu aghoala ndị na-enweghị uche? Unu malitere site n'ike Mmụọ Nsọ, ma ugbu a unu na-akwusiji n'ike nke anụ ahụ? **4** Unu tara otutu ahuhụ dij otu a n'efu, ọ bụrụ n'ezie na ọ bụ n'efu? **5** Mmụọ nsọ ahụ Chineke nyere unu na ọrụ ebube ọ ruru n'etiti unu, o mere ha n'ihị iwu unu debere, ka ọ bụ n'ihị na unu nuru ma werekwa ozioma? **6** N'otu uzọ ahụ, Ebrahim kweere na Chineke, a gurụ nke a nye ya dij ka ezi omume. **7** Matanụ nke a, na ọ bụ ndị nwere okwukwe bụ umu Ebrahim. **8** Dị ka ọ dij n'akwukwọ nsọ, n'oge ahụ dij n'ihu, nke bụ ugbu a, Chineke ga-agụ ndị mba ọzọ dij ka ndị ezi omume, site n'okwukwe ha nwere n'ime ya. N'ihị nke a, o buru ụzọ zie Ebrahim ozioma ahụ n'oge gara aga sị, "A ga-agozikwa agburu niile nọ n'ụwa site na gị." **9** Ya mere, ndị dabeere n'okwukwe bụkwa ndị na-eso Ebrahim, nwoke okwukwe ahụ eketa ngozi. **10** Ma ndị niile na-ele anya na a ga-azoputa ha n'ihị na ha debere iwu niile, ka ọbụbụ ọnụ na-adakwasị. N'ihị na e deela ya n'akwukwọ nsọ sị, "Onye a bụrụ ọnụ ka ọ bụ, bụ onye ọbụla na-edebeghị ọ bụladị otu n'ime iwu niile e dere n'akwukwọ iwu." **11** Ugbu a, ọ bụ ihe putara ihè na ọ dighi onye ọbụla a na-agụ n'onye ezi omume n'ihu Chineke, n'ihị na o debere iwu. N'ihị na, "Onye ezi omume ga-esite n'okwukwe dij ndụ." **12** Ma iwu ahụ adabereghị n'okwukwe, kama, iwu kwuru sị, "Mmadu ahụ na-eme ihe iwu kwuru bụ onye ga-enwe ndụ site na ha." **13** Ma Kraịst agbaputala anyị site n'ọbụbụ ọnụ ahụ nke idebe iwu gaara ewetara

anyị. Ọ ghorọ ọbụbu ọnu n'ihị anyị. N'ihị na e deela ya n'akwukwọ nsọ, "Onye a buru ọnu ka onye ahụ bu nke a kwubara n'elu osisi." 14 Ọ dị otu a ka ngozi ahụ e nyere Ebrahim burukwa nke ndị mba ozo site na Kraịst Jisọs. Ka anyị niile site n'okwukwe nata nkwa ahụ, bu Mmụọ Nsọ. 15 Ụmụna m, ka m were ihe nlere anya site na ndu a na-adị kwa ubochi kowaa okwu a: Dị ka mmadu na-enweghi ike iwepu maobu itukwasi ihe n'ogbugba ndu e mere ka o guzosie ike, otu a ka o dikwa n'onodu a. 16 Ọ bu Ebrahim ka e kwere nkwa ya na mkpuru ya. Akwukwọ nsọ asighi, "n'otutu mkpuru," kama, o siri, "ma nye mkpuru gi," ya bu otu onye, onye bu Kraịst. 17 Ihe m na-akowa bu nke a: Iwu ahụ e mere ka o malite idi nari afọ anọ na iri ato site na mgbe e kwere nkwa ahụ, emeghi ka ogbugba ndu ahụ Chineke mere ka o diri hapu iguzokwa, o mekwaghi ka nkwa ahụ buru ihe e wezugara ewezuga. 18 Ọ buru na inweta ihe nketa nke ya na nkwa ahụ so dabeere n'iwu, mgbe ahụ, ihe nketa ahụ adabereghị na nkwa e kwere. Ma Chineke sitere n'amara nye Ebrahim ihe nketa ahụ site na nkwa o kwere ya. 19 Gini mere e ji nye iwu? E nyere iwu ndi a n'ihị njehie, mee ka iwu ndi a digide tutu ruo mgbe mkpuru ahụ bjara, bu onye e kwere na nkwa. E sitere n'aka onye ogbugbo mee ka ndi mmuo ozi mee ka iwu ahụ di ire. 20 Onye ogbugbo gosiri ihe kariri otu onye, ma Chineke bu otu. 21 Iwu ahụ o na-emegide nkwa nke Chineke? Mba. N'ezie o dighi. N'ihị na a si na e nwere iwu di nke puru inye mmadu ndu, mgbe ahụ, ezi omume gaara abjara mmadu site n'iwu. 22 Ma akwukwọ nsọ mechibidoro ihe niile n'okpuru mmehie ka e nwee ike nye ndi kwere ekwe nkwa ahụ e kwere ha site n'okwukwe n'ime Jisọs Kraịst. 23 Ma tupu okwukwe abja, e ji iwu na-eche anyi nche. Iwu no onodu di ka ulo mkporo ebe e tinyere anyi tutu ruo mgbe a ga-eme ka okwukwe puta ihè. 24 Ya mere, iwu bu onye nlekota anyi, ruo mgbe Kraịst bjara, ka a guo anyi na ndi ezi omume site n'okwukwe. 25 Ma ebe o bu na okwukwe abjala, anyi anokwaghi n'okpuru onye nlekota ozo. 26 Unu niile bu umu Chineke site n'okwukwe n'ime Kraịst Jisọs. 27 N'ihị na

ka unu niile ha, bu ndi e mere baptizim n'ime Kraịst, aburu ndi yikwasiri onwe ha Kraịst. 28 E nwekwaghi onye Juu, maobu onye Griik, maobu ohu maobu onye nwe onwe ya; nwoke maobu nwanyi, n'ihị na unu niile bu otu n'ime Kraịst Jisọs. 29 Ọ buru na unu bu ndi nke Kraịst, mgbe ahụ unu bukwa mkpuru Ebrahim, ndi nketa di ka nkwa ahụ si di.

4 Isiokwu m bu nke a, mgbe nwa bu onye ga-eketa ihe nna ya ka di na nwata, onodu ya akaghi mma kari nke ohu, o bu ezie na aku ahụ niile bu nke ya. 2 Ma ha ka no n'okpuru ndi nlekota na ndi e tinyere ya n'aka ruo oge nna ya kwuru. 3 Otu a ka onodu anyi di, mgbe anyi bu umuntakiri. Anyi no di ka ohu n'okpuru mmuo nke uwa. 4 Ma mgbe oge a kara aka ruru, Chineke zitere Okpara ya, bu onye amuru site na nwanyi, onye amuru n'okpuru iwu, 5 ka o gbaputa ndi no n'okpuru iwu, ime anyi ndi a ga-agu di ka umu a hoputara. 6 Ebe unu bu umu, Chineke zitere Mmuo Okpara ya, ka o bja biri n'obi anyi, na-eti mkpu na-asi, "Abba, Nna." 7 Ugbo a, i bukweghi ohu, kama i bu nwa. Ebe i bu nwa, e meekwala ka i buru onye nketa site na Chineke. 8 N'oge gara aga, mgbe unu na-amaghi Chineke, unu bu ohu nye chi niile nke na-abughi dika ha si puta uwa. 9 Ma ugbo a, unu matarala Chineke, ka m ga-asi na Chineke amatala ndi unu bu, gini mere unu ji choo itughari azu laghachi n'okpukpe ndi ahụ na-enweghi isi, nke ike obula na-adighi n'ime ha? Unu chorọ ka ha mee unu ndi ohu ha ozokwa? 10 Unu na-edebe ubochi ufodu, na onwa ufodu, na oge ufodu, na afọ ufodu. 11 Egwu na-atu m na oru niile m ruru n'etiti unu aburu ihe efu. 12 Ezi umunna m, arioo m unu, meenu onwe unu di ka mu onwe m, n'ihị na mu onwe m emela onwe m ka m di ka unu. O nweghi ihe ojoo obula unu mere m. 13 Unu maara na o bu n'ime adighi ike nke anu ahụ ka m ji kwusaara unu ozioma a. 14 Ọ bu ezie, onodu m n'oge ahụ bu onwunwa n'ebe unu no, unu eledaghi m anya, maobu ju ige m nti. Kama unu nabatara m, di ka mmuo ozi Chineke, maobu di ka a ga-asi na m bu Jisọs Kraịst n'onwe ya. 15 Ebee ka mmuo nke obi utu ahụ unu nwere no?

N'ihì na m na-agba ama, na-asì na ò buru ihe a puru ime, unu gaara aghuputa anya unu nye m. **16** Ugbu a, aghoala m onye iro unu, n'ihì na m na-agwa unu eziokwu? **17** Ha na-eziputa mmasi n'ebe unu no, ma o bughi maka odimma unu. Ha chorò ikewapu unu n'ebe m no, ka unu nwee mmasi n'ebe ha no. **18** Maka ebumnuche di mma, o di mma inwe mmasi mgbe niile. O bughi naani mgbe mu na unu no. **19** Umuntakiri m, ndi m kwe maka ha nodu nonodu ihe mgbu nke omumu nwa ozo, na-eche ubochi ahụ a ga-eme ka udidi Kraist di n'ime unu. **20** O gaara adi m mma ma a si na m no n'etiti unu ugbu a, nwee ike imata otu m ga-esi gbanwee olu okwu m, n'ihì na-amaghi m ihe m kwesiri ime n'ihì onodu unu. **21** Gwanu m, unu ndi na-eche na o di mkpa idebe iwu, unu agaghi ahaa nti na ihe iwu ahụ kwuru? **22** N'ihì na e dere ya n'akwukwo nsò na Ebrahim nwere umu nwoke abuo. Otu n'ime ha bu nwa nke ohu ya nwanyi muru, nke ozo bu nke nwunye ya na-abughi ohu mutara. **23** Nwa ahụ nke ohu nwanyi ahụ muru bu onye amuru site na anu ahụ. Ma nwa ahụ nwunye ya na-abughi ohu mutara bu onye a muru site na nkwa. **24** Anyi ga-ewere ihe ndi a di ka ihe imaatu, n'ihì na umu nwanyi abuo ndi a nochiri anya ogbugba ndu abuo. Otu ogbugba ndu sitere n'Ugwu Sajinai ma mukwa umu ndi bu ohu: nke a bu Hega. **25** Hega bu Ugwu Sajinai nke di n'Arebia. O dabara nonodu Jerusalem nke ugbu a, n'ihì na ya na umu ya no n'ohu. **26** Ma nwanyi nke ozo no nonodu Jerusalem nke di n'elu, nke nwe onwe ya. O bukwa ya bu nne anyi. **27** N'ihì na e dere ya, "Nurja onu, gi nwanyi aga, onye na-amutaghi nwa. Tie mkpu onu, tisiekwa mkpu akwa ike gi onye ime nwa na-emetubeghi, n'ihì na umu nwanyi ahụ a hapuru naani ya ga-adi otutu karja umu nke nwanyi nwere di." **28** Ugbu a, umunna m, unu bu umu ahụ nke e kwere na nkwa, di ka Aizik. **29** N'oge ahụ, nwa ahụ a muru n'uzo anu ahụ kpagburu nwa ahụ a muru site n'ike nke Mmuo Nso. Otu a ka o dikwa n'oge a. **30** Ma ginì ka akwukwo nsò kwuru? "Chupu ohu nwanyi a na nwa ya, n'ihì na nwa nwoke ohu nwanyi a apughi isoro nwa nke nwanyi na-abughi ohu

kerikota oke." **31** Ya mere, umunna m, anyi abughi umu nke nwanyi ohu, kama anyi bu umu nke nwanyi nwere onwe ya.

5 Kraist emeela ka anyi puo n'ohu, n'ihì anyi inwere onwe anyi. Ya mere, gbalianu ihu na unu e nyeghi onwe unu nonodu ohu ozo. **2** Geenu m nti, mu onwe m bu Poi na-agwa unu nke a. O buru na unu anabata obibi ugwu, Kraist agaghi abara unu uru obula. **3** Ka m kwuokwa ya ozo, onye obula kweere ka e bie ya ugwu ji ugwu idebezu iwu niile ahụ. **4** E kewapula unu n'ebe Kraist no, unu ndi a ga-agunye na ndi ezi omume site n'iwu. Unu adapula n'amara ya. **5** N'ihì na anyi onwe anyi nwere olileanya na site n'ike nke Mmuo Nso, a ga-agu anyi na ndi ezi omume site n'okwukwe anyi. **6** N'ihì n'ime Kraist Jisos, obibi ugwu maobu ebighi ugwu abaghi uru. Ihe di mkpa bu okwukwe nke na-egosi onwe ya site n'ihunanya. **7** Unu na-agbabu oso nke oma, onye gbochiri unu ikwenyere eziokwu ahụ? **8** Udi nkwa gide ahụ esiteghì n'ebe Onye ahụ kpoo unu bia. **9** Nwantinti ihe na-eko achicha na-eme ka ogbe utu oka a gworo agwo koo. **10** Enwere m ntukwasì obi n'ime Onyenwe anyi na unu agaghi eche echiche n'udi a ozo, ma ikpe omuma ga-adiri onye obula na-eduhie unu ozo. **11** Umunna m, o buru n'ezie na m na-ekwusa mkpa obibi ugwu di, ginì mere e ji nogide na-akpagbu m? O buru na m mee otu ahụ, ewepula m ihe odachi ahụ di n'obe. **12** O gaara ato m utu ma o buru na ndi ahụ na-esogbu unu ga-eme onwe ha ndi onozì. **13** N'ihì na e meela ka unu nwere onwe unu, umunna m, ma unu ekwela ka mnwere onwe unu buru ohere nye anu ahụ unu, kama werenu ihunanya na-agbara ibe unu odibo. **14** N'ihì na o buru na a chikota iwu niile n'otu, ihe iwu niile na-ekwu bu nke a, "Na-ahunu ndi ozo n'anya dika unu si hu onwe unu n'anya." **15** O buru na unu na-akocha ibe unu, na-eji onu unu na-ekwuto ha, kpacharanu anya ka unu hapu ila onwe unu n'iyi. **16** Ana m agwa unu nke a: na-adinu ndu nke Mmuo Nso na-achi, unu anokwala nochicho nke anu ahụ. **17** N'ihì na ihe anu ahụ chorò di iche n'ihè Mmuo Nso chorò. Ihe Mmuo Nso chorò dikwa iche

n'ihe anụ ahụ chọrọ. Igba mgba dị n'etiti ha na-eme ka ị hapụ inwe ike mee ihe ị chọrọ ime. **18** Ma ọ buru na Mmụọ Nso na-edu unu, unu anokwaghị n'okpuru iwu. **19** Ugbo a, ọrụ nke anụ ahụ putara ihe: ikwa iko, adighi ocha na agụụ ikwa iko. **20** Ikpere arụsị, iri amụsụ, ibu iro n'obi, na ịlụ ọgụ, ekworo na iwe, ikpa iche iche, nkewa, ihọ otu. **21** Ikpo asi, igbu ochu, inubiga mmanya oke, oke oriri na ihe ndi ozo yiri ha. Ana m adọ unu aka na nti dika m gwara unu n'oge gara aga, ndi na-eme ihe di otu a agaghị abanye n'alaeze Chineke. **22** Ma mkpuru nke Mmụọ Nso bu, ndu ihunanya, na onu, na udo, na ogologo ntachiobi, na obioma, na idi mma, na ikwesi ntukwasị obi, **23** idi nwayo, na ijide onwe. O dikwaghị iwu na-emegide ihe ndi a. **24** Ma ndi niile bu ndi Kraist Jisos akpogidela anụ ahụ ha, ya na ochicho ha n'elu obe. **25** O buru na anyi na-ebi ndu mmu, ka nzo ukwu anyi buru nke mmu na-eduzi. **26** Ka anyi ghara ibu ndi mpako si otu a na-akpali iwe na ekworo n'etiti anyi.

6 Umunna m, o buru na-anwude onye obula dabara na mmehie, unu onwe unu bu ndi Mmụọ na-achi kwesiri iji mmu nke idi nwayo na obi di umeala nyere onye ahụ aka, ime ka o gazie n'ezị uzọ. Ma lezienụ onwe unu anya, onye obula n'ime unu, n'hi na a puru inwakwa unu. **2** Na-eburitanu nsogbu diri ibe unu, ma site n'otu a ka unu nwee ike debezuo iwu Kraist. **3** O buru na onye obula na-eche na o nwere ihe ya bu mgbe o nweghi ihe o bu, onye ahụ na-eduhie onwe ya uzọ. **4** Ka onye obula nyocha oru ya, ma o buru na oru ya di mma, mgbe ahụ ka o ga-enwe ihe inya isi n'ime onwe ya na-abughị n'ebe oru onye ozo di. **5** N'hi na onye obula ga-ebu ibu nke diiri ya. **6** Ka onye a na-akuziri okwu ahụ jisie ike ka ya na onye nkuzi ya na-ekeko ezi ihe niile. **7** Unu ekwela ka e duhie unu, n'hi na mmadu obula apughị ikwa Chineke emo. Mkpuru obula mmadu kuru ka o na-aghoro. **8** O buru na mmadu akwo mkpuru nke anu ahụ, o ga-esikwa n'anụ ahụ ghotā mmebi, ma o buru na mmadu akwo mkpuru nke Mmụọ, o ga-esitekwa na Mmụọ ghotā ndu ebighi ebi. **(aiōnios g166)** **9** Ya mere, ka ike ghara igwu anyi

ime ihe oma. N'hi na mgbe e mesiri, mgbe oge ya ruru, anyi ga-eweta ngozi di ukwu di ka ihe ubi, ma o buru na anyi adaghị mba. **10** N'hi nke a, mgbe anyi nwere oghere ka anyi na-emere mmadu niile ihe oma, okachasi n'ebe ndi ezinaulo nke okwukwe anyi no. **11** Leenu otu mkpuru akwukwo m ji aka m dee n'akwukwo ozi a si gbaa okpotokpo. **12** O bu ndi na-achoka a hu ha n'anụ ahụ, bu ndi ga-amanye unu ka e bie unu ugwu, naani ihe ha ji eme otu a bu ka a ghara ikpagbu ha n'hi obe Kraist. **13** O buladi ndi kwere ka e bie ha ugwu, anaghị edebe iwu, kama ha choro ka e bie unu ugwu ka ha nwee ike jiri ya nyaa isi n'anụ ahụ. **14** Ka m gharakwa inya isi n'he obula kariakwa n'obe Onyenwe anyi Jisos Kraist. Nke e sitere na ya kpogbuo uwa n'ebe m no, ma kpogbukwaa mu onwe m n'ebe uwa no. **15** Obibi ugwu abughị ihe, ebighi ugwu abughikwa ihe, kama i bu onye e kere ohuru bu ihe di mkpa. **16** Ka udo na ebere dinyere ndi niile na-ebi ndu ha n'usoro a, dakwasikwa unu Izrel nke Chineke. **17** Site ugbo a gaa n'ihu, achoghị m ka onye obula nye ndu m nsogbu, n'hi na-ebu m apa nke Jisos n'ahụ m. **18** Umunna m, ka amara Onyenwe anyi Jisos Kraist dinyere mmu unu. Amen.

Ndi Efesos

1 Akwukwo ozi a sitere n'aka mu onwe m bu Pol, onye Chineke hoputara ibu onyeozu Jisosh Kraist. O bu unu ndi nsosh bi n'Efesos, unu bu ndi kwesiri ntukwasu obi n'ime Kraist Jisosh, ka m na-edere ya: **2** Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyi, na Onyenwe anyi Jisosh Kraist diri unu. **3** Ka otuto diri Chineke, na Nna Onyenwe anyi Jisosh Kraist, bu onye goziri anyi site n'inye anyi ngozi niile nke ime mmuso nke si n'ebe niile nke eluigwe n'ime Kraist. **4** Dika o si hoputa anyi n'ime Kraist tupu a toso ntola uwa, ka anyi buru ndi di nsosh na ndi na-enweghi ita ita n'ihu ya n'ihunanya. **5** O kpebiri ime anyi umu ya site n'ihu Kraist Jisosh. Ma o mekwara ihe ndi a niile n'ihu na o toso ya utu n'obi, burukwa ihe o zubere ime. **6** Ka e si otu a too idi ebube nke amara ya, nke o ji obi ya niile nye anyi n'ime Onye ahu o huru n'anya. **7** N'ime ya, anyi nwere mgbaputa site n'obara ya, bu mgbaghara nke njehie niile anyi; di ka iba uba nke amara ya si di, **8** nke o mere ka o babigara anyi uba oke site n'amamihe na nghota niile. **9** O meela ka anyi mata ihe omimi nzube ya, di ka o si toso ya utu, bu ihe omimi o zubere ime n'ime Kraist. **10** Nke o ga-eme ka o mezuu mgbe oge ya niile zuru, nke bu ichikota ihe niile n'ime ya, bu ihe ndi di n'eluigwe na uwa n'okpuru Kraist. **11** N'ime Kraist ka e mere anyi ndi nketa, ndi e bururi uzo hoputa na mbu, di ka atumatu onye ahu na-aruputa ihe niile n'izuoke nke nzube na ebumnuche ya. **12** Nke mere na anyi, ndi buuru uzo nwee olileanya na Kraist, ga-ebi ndu n'otuto nke ebube ya. **13** Unu bukwa ndi a gunyere n'ime Kraist mgbe unu nuru ozi nke eziokwu ahu bu ozoma nke nzoputa. Mgbe unu kwenyere, a kara unu akara n'ime ya bu akara nke nkwa ahu bu Mmuo Nso. **14** Nke a bu ihe nketa anyi tutu ruo mgbe a ruzuru oru mgbaputa nke ndi ahu niile bu ihe nweta Chineke. Ka e si otu a too ebube ya. **15** N'ihu nke a, ebe m nuru akuko banyere okwukwe unu n'ime Onyenwe anyi Jisosh, nukwa maka ihunanya unu nwere n'ebe ndi nsosh niile no, **16** esepughi m aka ikele ekele n'ihu unu,

mgbe niile m na-echeta unu n'ekpere m niile. **17** Ana m aru Chineke nke Onyenwe anyi Jisosh Kraist bu Nna Onyenwe ebube niile, ka o nye unu Mmuo amamihe na ezi nghota ka unu nwee ike matazie nke oma onye o bu, **18** ka o meghee anya nke ime mmuso unu ka unu matakwa idi olileanya unu nwere n'ihu okpukpo o kporo unu, na aku, na ihe nketa di ebube o nwere n'ime ndi nsosh. **19** Na idi ukwu nke ike ya nke na-enweghi atu diri anyi, bu ndi kwere ekwe, dika irusi oru ike nke ike ya si di. **20** Nke o ruru n'ime Kraist mgbe o si n'onwu kpolite ya mee ya ka o nodu n'aka nri ya n'ebe niile nke eluigwe. **21** Onodu ya di elu karja ochichi niile, na ikike ochichi niile, na ike niile na ichi isi niile, na aha okwa ochichi nke e nwere ike inye mmadu, o bughi naan' ogbo a, kama ma n'ogbo oso na-abia. (aiōn g165) **22** O mere ka ihe niile di n'okpuru ya, meekwa ya ka o buru onyeisi ihe niile nye nzuko ya bu choochi. **23** Nke bu ahu ya, ozuzu oke nke onye ahu na-emejuputa ihe niile n'uzo niile.

2 Ma unu onwe unu, unu nwuru anwu site na njehie uzo na mmehie unu. **2** Nke unu biri ndu n'ime ha mgbe unu na-agbaso uzo niile nke uwa a, na uzo onye ochichi nke alaeze ikuku, bu mmuso ahu na-aru oru ugbu a na ndu ndi ahu na-enupu isi. (aiōn g165) **3** Anyi niile bikwara ndu anyi n'etiti ha, n'oge gara aga, na-emejuputa aguu nke anu ahu mmehie, ma na-agbaso ochicho ya na ebumnuche ya. N'ihu na site n'odidi anyi, anyi na ndi oso no n'omuma ikpe ya. **4** Chineke onye juputara n'obi ebere, maka oke ihunanya o nwere n'ebe anyi no, **5** mere ka anyi soro Kraist diri ndu oso; o buladi mgbe anyi bu ndi nwuru anwu n'ime ajo omume. O bu site n'amara ya ka e ji zoputa unu. **6** O kpolitere anyi na ya, mee ka anyi nodu odu n'ebe niile nke eluigwe n'ime Kraist Jisosh. **7** O mere nke a igosi ogbo nke na-abia, idi ukwu nke aku amara ya, nke o sitere n'obioma ya gosi anyi n'ime Kraist Jisosh. (aiōn g165) **8** N'ihu na o bu site n'amara ka e ji zoputa unu site n'okwukwe. Nke a abughi ihe unu ruputara n'onwe unu, o bu onyinye nke Chineke. **9** O siteghi n'oru, ka onye obula ghara inya isi. **10** N'ihu na anyi

bụ akaorụ ya, nke o kere n'ime Kraịst Jisọs n'ihị iru ezi oru. Ọ bụ otu a ka Chineke siri kwadoo na anyị kwesiri ibi ndụ ubochi niile. **11** Ya mere, chetanụ na n'oge gara aga, unu bụ ndị mba ọzọ site n'omumụ nke a muru unu. Chetakwanụ na "ndị e biri ugwu" na-akpokwa unu "ndị a na-ebighi ugwu" (n'ihị obibi ugwu n'anụ ahụ nke eji aka bie). **12** N'oge ahụ, ọ dighi ihe jikọtara unu na Kraịst. E kewaputara unu site na mmekọrịta nke Izrel, burukwa ndi obia n'ogbugba ndu ahụ, na-enweghi olileanya na-enweghikwa Chineke n'ime uwa. **13** Ma ugbu a n'ime Kraịst Jisọs, unu bụ ndi no n'ebe di anya n'oge gara aga, ka e mere ka unu bjaruo nso site n'obara Kraịst nke a wusiri. **14** N'ihị na ya onwe ya bụ udo anyi, o mere ka uzọ otu abụọ buru otu ihe n'ime ahụ ya, site na ikwatu mgbidi kewara ha na mgbe ochie, bụ mgbidi nke ikpo asi di n'etiti anyi. **15** Ọ bụ n'ime anụ ahụ ya ka ọ mere ka iwu ahụ na ukpuru ya niile ghara idi ire. Ebumnobi ya bụ i kee n'ime onwe ya otu onye oheru site na mmadu abuo ahụ, si otu a mee ka udo diri. **16** N'uzo di otu a ka o ga-esi kpezire anyi na Chineke site n'obe ya, wetakwa n'isi ngwucha, iro di n'etiti ha abuo. **17** Ya mere, o bjara kwusaa udo nye unu ndi no ebe di anya na unu ndi no nso, **18** N'ihị na anyi abuo sitere n'aka ya nweta nnabata anyi ibia n'ihu Nna site n'otu Mmuo ahụ. **19** Matakwanu ugbu a na unu abukwaghi ndi mba ọzọ na ndi obia. Unu esorola ndi nsọ buru diala na ndi so n'ezinaulo Chineke, **20** nke a rukwasara n'elu ntala nke ndi ozi na ndi amuma, nke Kraịst Jisọs n'onwe ya bụ nkume isi ntala ya. **21** Ọ bukwa n'ime ya ka a na-ejikota ulo ahụ niile nke oma, na-aba uba, too buru ulonso, n'ime Onyenwe anyi. **22** Onye a na-ewukokwa unu onwe unu n'otu n'ime ya, ka unu niile buru ebe obibi Chineke n'ime Mmuo.

3 Ọ bụ n'ihị nke a ka mụ onwe m bụ Pọl bụ onye mkporo nke Jisọs Kraịst maka unu ndi mba ọzọ. **2** N'ihị n'ezie, unu anla banyere nlekota nke amara Chineke ahụ nke e nyere m maka odimma unu. **3** Otu e si kpughee nzube nzuzo ya niile nye m, di ka m gwara unu ihe banyere ya n'okwu di nta n'akwukwo ozi ahụ m detara

unu. **4** Ọ burukwa na unu aguo akwukwo ahụ m deere, unu ga-aghotu ihe m maara banyere ihe omimi Kraịst. **5** Nke a e meghi ka umu mmadu mara n'ogbo gara aga di ka Mmuo Nso siri kpugheere ya ndi ozi na ndi amuma ya di nsọ ugbu a. **6** Otu a ka ndi mba ọzọ si soro buru ndi nketa, ndi ga-abu otu anu ahụ na ndi ga-eketa nkwa ahụ n'ime Jisọs Kraịst site n'ozio. **7** E mere m ka m buru onyeozu nke ozio ma a, dika onyinye amara nke Chineke si di, bụ nke e nyere m site n'iru oru nke ike ya. **8** Ọ bụ ezie na mụ bụ onye dikarisiri nta n'etiti ndi nsọ niile, e nyere m amara nke a, ikwusara ndi mba ọzọ ozio ma banyere aku nke enweghi atu nke juru n'ime Kraịst, **9** meekwa ka mmadu niile hu ihe bu atumatu nke ihe omimi e zoro n'ime Chineke onye kere ihe niile, otutu afo. (aiōn g165) **10** Ka o ga-abu site na choochi, a ga-eme ka amamihe Chineke n'udi di iche iche buru ihe ochichi na ikike niile di n'eluigwe ga-amata. **11** Nke a bu n'usoro nke atumatu ya di ebighi ebi, nke e mezuru n'ime Jisọs Kraịst Onyenwe anyi, (aiōn g165) **12** bụ onye anyi nwere ntukwasị obi na obi siri ike ibiakwute site n'okwukwe anyi nwere na ya. **13** N'ihị nke a, ario m ka unu ghara ida mba maka mkpagbu m n'ihị unu, ha bu otuto nye unu. **14** Ọ bụ n'ihị nke a ka m na-egbu ikpere m n'ala n'ihu Nna anyi, **15** onye ezinaulo niile di n'awa a na nke di n'eluigwe na-esite n'aka ya enwe aha. **16** Ekpere m bu ka o site n'iba uba nke otuto ya, nye unu ike na-esite na Mmuo ya, mee ka unu di ike n'ime mmuo unu; **17** ka Kraịst nwee ike biri n'obi unu site n'okwukwe, ka unu ndi gbanyere mgborogwu guzosiekwa ike n'ihunanya. **18** Ana m ario kwa, ka unu na ndi nsọ niile nwee ike ighotu ihe bu obosara, ogologo, idi elu na idi omimi, **19** na imatakwa ihunanya nke Kraịst nke kariri amamihe, ka unu juputakwa n'izuoke niile nke Chineke. **20** Ugbu a, nye onye ahụ puru imebiga ihe n'oke karja ihe niile nke anyi rioro, maobu karja ka anyi puru icheputa n'uche anyi, site n'ike ya nke na-aru oru n'ime anyi, **21** o bu ya ka otuto diri n'ime choochi na n'ime Kraịst Jisọs ruo ogbo niile nke mgbe niile, ebighi ebi ruo ebighi ebi. Amen. (aiōn g165)

4 Ya mere, mụ onwe m bụ onye mkpọrọ nke Onyenwe anyị, na-arịọ unu ka unu bie ndụ kwesiri ọkpụkpọ nke a kpọrọ unu. **2** Werekwanụ obi dị umeala niile na ịdị nwayọọ, na ndidi na-anagide ibe unu n'ihunanya. **3** Nọọnụ n'udo n'etiti onwe unu gbaljakwanụ ime ka ịdị n'otu unu digide n'ime Mmụọ Nsọ. **4** E nwere otu ahụ na otu Mmụọ, dị ka e siri kpọọ unu n'otu olileanya nke dijiri ọkpụkpọ a kpọrọ unu. **5** Otu Onyenwe anyị dī, otu okwukwe na otu baptizim. **6** Ọ bụkwa naanị otu Chineke dī onye bụ Nna ihe niile na onye na-achị ihe niile, na onye na-arụ ọrụ ya n'ime ihe niile, na-ebikwa n'ime ihe niile. **7** Ma e nyere onye ọbụla amara dika oke onyinye nke Kraịst siri dī. **8** N'ihī nke a, e kwuru, "Mgbe ọ rigoro gaa n'elu, o duuru igwe ndi a dọtara n'agha, nyekwa umu mmadu onyinye dī iche iche." **9** (E kwuru, "Ọ rigoro," gini ka ọ putara ma ọ bughị na o buru ụzọ rịdaa n'ime ala mmuọ? **10** Onye ahụ si n'elu rịdata bụkwa otu onye ahụ rigoro n'elugwe, ka o nwee ike mejuo ihe niile.) **11** O nyekwara ụfọdụ onyinye i bụ ndi ozi, ụfọdụ ndi amuma, ụfọdụ ndi nkwsa ozioma, ụfọdụ ndi ụkọchukwu na ndi nkuzi. **12** Nke a bụ maka ikwadobe ndi nsọ maka ọrụ nke ije ozi, iji wulite ahụ nke Kraịst; **13** tutu anyi niile abia na nkwekọta banyere okwukwe anyi, na omuma ihe banyere ọkpara Chineke, buru onye tozuru oke, ruo otutu nke ogogo na ozuzu oke nke Kraịst. **14** Mgbe ahụ anyi agaghị abukwa umuntakiri, ndi ikuku ozizi oheru dī iche iche na-ebughari ihu na azu dī ka ebili mmiri, na igba ụgha nke mmadu, bụ ozizi na-esite n'ime aghugho nke ha ji echeputa nduhie. **15** Kama n'ikwu eziokwu site na mmuọ ihunanya, anyi ga-eto buru ndi tozuru oke n'akuku niile n'ime ya, bụ onye ahụ bụ isi, nke bụ Kraịst. **16** Onye anu ahụ niile, jikotara onu ma buru otu, site na nkwonko niile nke na-enyezu ya nkwardo, dika akuku niile ọbula na-arụ ọrụ ya nke oma, na-esite n'uzo ahụ enyere akuku ndi ozo aka, ime ka ha too, nakwa iwuli ha elu site n'ihunanya. **17** Ya mere, ana m ekwu nke a, ma na-eguzokwa na ya n'ime Onyenwe, ka unu hapu ibi ndu dī ka ndi mba ozo si ebi, na echiche ha na-abaghị uru. **18** Ndi ochichiri gbachiri nghota ha. Ndi dī otu a

enweghi oke na ndu ahụ Chineke na-enye, n'ihī na obi ha mechiri emechi, ha adighi aghotakwa. **19** Ha aburula ndi obi ha kporo nku, ndi were onwe ha nyefee ime ihe niile masiri ochicho ha, ka ha si otu a na-ebi ndu adighi ocha niile, ha bu ndi juputara n'anya ukwu. **20** Ma nke a abughi otu unu siri muta Kraist, **21** ma o buru na unu anla ihe banyere ya, o burukwa na unu amatala ihe site n'aka ya banyere eziokwu ahụ dī n'ime Jisos. **22** Yipunu mmadu ochie unu, nke mere ka unu na-ebi ndu ojo na mbu, bụ mmadu ochie ahụ nke juputara n'agu ime ihe ojo niile, **23** ka eme ka mmuọ nke uche unu dī oheru. **24** Ma yikwasinu onwe unu mmadu oheru, nke e kere n'udidi Chineke n'ezie omume n'ezie nakwa n'idi nsọ. **25** Ya mere, wezuganu igba ụgha, ka anyi niile kwuo eziokwu nye ndi agbataobi anyi, n'ihī na anyi niile bu ndi e jikotara n'otu anu ahụ. **26** Mgbe i na-ewe iwe emehiekwala. Ekwela ka anyanwu daa mgbe i ka no na-ewe iwe. **27** Enyela ekwensu ohere. **28** Ka onye na-ezu ohi kwusi izu ohi. Kama ya jiri aka ya abuo ruo ezi oru, ka o nwee ike inyere ndi ozo no na mkpa aka. **29** Ka okwu rere ure obula hapu isite n'onu unu puta. Kama kwonu naanị ezi ihe nke ga-aba uru iwuli ndi ozo elu dika mkpa ha si dī na iwetara ndi nuru ya ngozi. **30** Unu akpasukwala Mmuọ Nsọ nke Chineke iwe, onye a kara unu akara n'ime ya maka ubochi nke mgbaputa. **31** Wepunu obi ilu niile, na obi ojo na iwe, ya na nkwalu na ibu iro niile n'etiti unu. **32** N'onodu ihe ndi a niile, nweenu obi ebere n'ebe ibe unu no. Gbagharanu ibe unu dika Chineke sitere n'amara ya gbaghara unu n'ihī na unu bu nke Kraist.

5 Ya mere burunu ndi na-eñomi Chineke, dī ka umu a huru n'anya. **2** Na-agakwanu n'ime ihunanya, dika Kraist siri hu anyi n'anya ma were ndu ya nye Chineke maka anyi dika aja na onyinye nke isi utu. **3** Ma n'etiti unu, ka a ghara ikpota mmehie ikwa iko, maobu nke adighi ocha, maobu nke inwe anya ukwu aha, n'ihī na ihe ndi a ekwesighi n'etiti ndi nsọ. **4** Ọ dikwaghị mma ka unu na-ekwu okwu ruru aru maobu okwu nzuzu maobu njakiri, kama ka e nwee inye ekele. **5** Matanu nke oma na onye na-akwa iko,

maoḅu onye ruru aru, maoḅu onye anya ukwu, n'ihu na anya ukwu di ka ikpere arusi, enweghi ike jibata n'alaeze Kraist na Chineke. 6 Unu ekwela ka onye oḅula jiri okwu efu duhie unu. O bu n'ihu omume oḅo ndi a ka iwe Chineke ji abiakwasị ndi na-anaghi erubere ya isi. 7 Unu na ndi di otu a enwela mmeko. 8 N'ihu n'oge gara aga, unu bu ochichiri, ma ugbu a, unu bu ihè n'ime Onyenwe anyi. Na-ebinu ndu ka umu nke ihè 9 (n'ihu na a na-ahu mkpuru nke ihè n'ihu niile di mma, na ihe ziri ezi, na eziokwu). 10 Gbaljanu ichoputa ihe na-amasi Onyenwe anyi. 11 Unu etinyela aka n'oru ochichiri nke na-adighi amị mkpuru oḅula, kama gbaanu ha n'anwu. 12 O bu ihe ihere ikwu okwu banyere ihe ndi a na-eme na nzuzo. 13 Mgbe a gbara ihe oḅula n'anwu, o na-aputa ihè nke oma. N'ihu na ihe oḅula e mere ka o puta ihè nke oma bu ihè. 14 Nke a mere na e kwuru, "Bilie gi onye na-arahu ura. Site n'onwu bilie. Kraist ga-emekwa ka ihe ya mukwasị gi." 15 Kpachapunu anya otu unu si ebi ndu unu. Unu ebila ndu di ka ndi nzuzu, kama bienu ndu di ka ndi maara ihe. 16 Jirinu ohere niile unu nwere ruo oru oma, n'ihu na ubochi ndi a di njo. 17 Unu emela di ka ndi na-enweghi uche, kama gbaljanu ichoputa ihe Onyenwe anyi chorọ ka unu mee, 18 Unu anubigala mmanya oke n'ihu na o na-eduba na ndu jla n'iyi. Kama juputanu na Mmuo Nso, 19 werenu abu oma, na abu nke ime mmuo na-ekwe ukwe n'etiti onwe unu. Werekwanu obi unu niile na-aburu Onyenwe anyi abu di uto. 20 Na-enyenu Chineke bu Nna ekele mgbe niile na n'ihu niile, n'aha Onyenwe anyi Jisọs Kraist. 21 Na-edonu onwe unu n'okpuru ibe unu site n'egwu Kraist. 22 Unu ndi bu nwunye, doonu onwe unu n'okpuru di unu di ka unu si doo onwe unu n'okpuru Onyenwe anyi. 23 N'ihu na di bu isi nwunye ya, di ka Kraist siri buru isi nzuko ya bu choochi, na Onye nzoputa ya nke bu anu ahụ ya. 24 Ya mere, di ka nzuko si edo onwe ya n'okpuru Kraist, otu a ka ndi bu nwunye kwesiri ido onwe ha n'okpuru di ha n'ihu niile. 25 Ndi bu di, hunu nwunye unu n'anya di ka Kraist siri hu nzuko ya bu choochi n'anya nwuo n'ihu ya. 26 O mere nke a ka o

nwee ike doo ya nso, jirikwa okwu ya na isa mmiri nke baptizim mee ka o di ocha. 27 Ka o chee nzuko n'ihu ya onwe ya di ka ihe juputara n'ebube, nke na-enweghi ntupo, maoḅu ihu mgbaru ma o bukwanu ihe oḅula di otu a. Kama nke di nso na-enweghi jta uta. 28 N'otu uzọ ahụ kwa, ndi bu di kwesiri ihu nwunye ha n'anya di ka ha si hu anu ahụ ha n'anya. N'ihu na onye oḅula huru nwunye ya n'anya na-ahu onwe ya n'anya. 29 O dighi onye oḅula nke kporo anu ahụ ya asi. Kama, o na-azu ya na-edozikwa ya, di ka Kraist na-emere choochi. 30 N'ihu na anyi niile bu akuku anu ahụ ya. 31 "N'ihu nke a ka nwoke ga-eji hapu nne na nna ya e jikota ya na nwunye ya. Ha abuo ga-abu otu anu ahụ." 32 Nke a bu ihe omimi di ukwu ma eji m ya atunyere Kraist na choochi ya. 33 Ma otu o di, onye oḅula n'ime unu aghaghi ihu nwunye ya n'anya di ka o huru onwe ya, nwunye oḅula aghakwaghi isopuru di ya.

6 Umu, ruberenu ndi muru unu isi n'ihu na nke a ziri ezi n'ime Onyenwe anyi. 2 "Sopuru nne gi na nna gi," n'ihu na nke a bu iwu mbu nke nwere nkwa so ya. 3 "Ka ihe nwe ike na-agara gi nke oma, ka i biekwa ogologo ndu n'elu uwa." 4 Ndi bu nna, unu akpasukwala umu unu iwe kama zulitenu ha n'ozuzu na n'ozizi nke Onyenwe anyi. 5 Ndi bu ohu ruberenu ndi nwee unu isi. Jirinu nsopuru na egwu na obi ocha jeere ha ozi di ka a ga-asi na o bu Kraist ka unu na-ejere ozi ahụ. 6 Ruberenu ha isi, o bughị naani ka unu nata ihuoma ha mgbe ha no na-ele unu anya, kama di ka ndi ohu Kraist, ndi na-eme uche Chineke site n'obi ha. 7 Jirinu onu na ihuoma ruo oru unu di ka o bu Onyenwe anyi ka unu na-aruru ya, o bughị mmadu. 8 N'ihu na unu maara na Onyenwe anyi ga-akwughachi onye oḅula maka ihe oma oḅula ha mere, ma ha bu ohu maoḅu ndi nweere onwe ha. 9 Ndi a na-ejere ozi, mesonu ndi na-ejere unu ozi mmeso n'uzo di otu a. Abarala ha mba, n'ihu na i matara na unu nwere naani otu Nna ukwu no n'eluigwe. Ile mmadu anya n'ihu adighikwa n'ebe o no. 10 N'ikpeazu, dinu ike n'ime Onyenwe anyi na n'ime ike ya di ukwu. 11 Yikwasinu ngwa agha niile Chineke ka unu

nwee ike iguzosi ike megide nzube ojoo niile nke ekwensu. **12** N'ih na ndi anyi na-aluso ogo abughị ndi mmadu efu nwere anu ahụ na obara, kama o bu megide ndiji ha niile, megide ichi isi niile, megide ike usuu mmuo ojoo nke ike uwa ochichiri a, megidekwa mmuo ajo ihe niile no n'ebe di elu nke eluigwe. (aiōn g165) **13** Ya mere, yikwasinu ngwa agha niile nke Chineke ka unu nwee ike iguzosi ike mgbe onye iro ahụ ga-aluso unu ogo. Ka unu nweekwa ike iguzo o buladi mgbe unu chughachiri ha azu. **14** Meenu ka eziokwu diri unu di ka eriri akwa nke a na-eji ekese akwa ike, ezi omume burukwa ihe di mkpa di ka ihe agha unu ji ekpuchi obi unu. **15** Werenu njikere nke ikwusa ozioma nke udo yikwasị di ka akpukpo n'ukwu unu. **16** Mgbe niile, unu echefula ijide okwukwe unu di ka ota nke unu ga-eji kuchapu aku niile na-enwu oku nke ajo onye ahụ ga-agba n'ebe unu no. **17** Nabatanu nzoputa di ka okpu igwe, werekwanu okwu Chineke di ka mma agha nke Mmuo Nso na-enye unu. **18** Ma kpeenụ ekpere n'ime Mmuo n'oge niile na udi ekpere na ariri niile. Nnonu na njikere mgbe niile ma nogidekwanu na-ekpere ndi nso niile ekpere oge niile. **19** Na-echetakwanu m n'ekpere, ka e nye m ike nke mkwuwa okwu, m ga-eji na-ekwuputa ihe omimi nke ozioma na-atughị egwu obula, **20** nke m ji maka ya buru onye nnochite anya no na mkporo. Kperenu m ekpere ka m kwuputa ya n'atughị egwu obula di ka m kwesiri ikwu. **21** Ugbu a, iji mee ka unu mara otu m di na ihe m na-eme, Tajikos, nwanna m huru n'anya na nwaodibo kwesiri ntukwasị obi n'ime Onyenwe anyi ga-akoro unu ihe niile. **22** Ana m ezitere ya unu n'ih nke a, ka o mee ka unu mata onodu anyi nakwa ka o gbaa unu ume. **23** Ka udo na ihunanya, tinyere okwukwe nke sitere na Chineke Nna na Onyenwe anyi Jisos Kraist diri unu umunna. **24** Ka amara dinyere ndi niile ji ihunanya na-adighi anwu anwu hu Onyenwe anyi Jisos Kraist n'anya.

Ndị Filipai

1 Pọl na Timoti, ndị bụ ohu Kraịst Jisọs, Na-edegara unu ndị ụkọchukwu, ndị okenye na ndị nsọ niile nọ n'ụlọ nzukọ Kraịst Jisọs dị n'obodo Filipai. **2** Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyị, na Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dirị unu. **3** Ana m ekele Chineke m ekele mgbe ọbụla m chetara unu. **4** N'ime arịrịo niile m na-arịo ya mgbe niile n'ekpere m n'ihu unu, obi m na-ajuputa n'ọhụ. **5** N'ihu inyeaka niile unu na-enye, ime ka izisa ozioma na-aga n'ihu ọ bụladị ruo ugbo a. **6** Amaara m n'ezie, na onye ahụ malitere ọrụ ọma n'ime unu, ga-aga n'ihu iruzu ya ruo ụbọchị Kraịst Jisọs. **7** Ọ bụ ihe ziri ezi n'ebe m nọ iche ụdị echiche dị otu a banyere unu niile, n'ihu na unu dị m n'obi. Ma m nọ n'agbụ maọbụ na m na-echekwa ozioma, na mgbe m na-eme ka o guzosie ike, unu niile esorola m keta oke n'amara ahụ. **8** Chineke bụ onye akaebe m, otu agụụ unu niile si agụsi m ike site n'ihunanya nke Kraịst Jisọs. **9** Nke a bụkwa ekpere m, ka ihunanya unu na-ahurita onwe unu na-ababiga ụba oke. Ka unu nwee ike ito eto, ruo n'inwe mmazu na nghọta ihe niile. **10** Ka unu nwee ike nwaputa ihe nke kachasi mma. Mgbe ahụ, unu ga-adị ọcha n'enweghị ịta ịta ọbụla maka ụbọchị nke Kraịst. **11** Ebe e mejuputara unu na mkpuru nke ezi omume nke sitere na Jisọs Kraịst iji bulie Chineke elu ma nyekwa ya otuto. **12** Ugbo a ụmụnna m, nke a bụ ihe m choro ime ka unu ghọta, na nsogbu niile dakwasiri m emeela ka ọrụ ikwusa ozioma na-aga n'ihu. **13** N'ihu na ọ pụtala ihe nye ndị nche nke ụlọeze ahụ na onye ọbụla ọzọ, na ọ bụ naanị n'ihu na m bụ onye na-eso Kraịst ka e ji tụọ m mkporo. **14** Site na mkporo a a tūrū m, e meela ka ọtụtụ ụmụnna anyị buru ndị nwere ezi ntụkwasi obi n'ime Onyenwe anyị, nwekwa oke nkwuwa okwu, izisa ozioma ahụ na-atughị egwu ọbụla. **15** Ọ bụ eziokwu na ụfọdụ ji ekworo na anya ụfụ na-ekwusa Kraịst, ma ụfọdụ kwa na-ezisa ya site n'ochichọ obi ziri ezi. **16** Ndị ahụ ji ochichọ obi ziri ezi na-eme nke a n'ihunanya ebe ha matara na e tinyere m ebe a n'ihu izisa ozioma. **17** Ndị mbụ ahụ na-ekwusa Kraịst site

n'ochichọ obi nke onwe ha, ọ bughị site n'ezie obi, ebe ha na-eche na ha ga-akpalị nsogbu nye m n'ime mkporo. **18** Giniakwa ka ogbochiri? Otu ọ di, maobu n'uzo aghugho maobu n'eziokwu, ihe di mkpa bu n'uzo obula a na-ekwusa ozioma Kraist, n'ihu nke a ka m na-anurị ọhụ. E, m ga-anurikwa ọhụ mgbe niile. **19** N'ihu na-amaara m na site n'ekpere unu, ya na igbaume nke Mmụọ Jisọs Kraist ihe ndi a niile dakwasiri m ga-emesi ghoro m nzoputa. **20** N'ihu na olileanya m na ntukwasi obi m bu na ihere agaghị eme m n'uzo obula, kama, aga m enwe ezi agbamume nke ga-eme ka e bulie Kraist elu n'ahu m, ma ugbo a ma mgbe niile, maobu na ndu, ma o bukwanu n'onwu. **21** N'ihu na n'ebe m nọ, idi ndu bu Kraist, inwu onwu bukwa uru. **22** Ma o buru na idi ndu n'anụ ahụ, nke a buuru m iruputa ọrụ bara uru, enweghi m ike ikwu nke m ga-ahoro. **23** Uzo ihe abuo a na-eche m ihu: Ma ochichọ obi m bu ilakwuru Kraist, n'ihu na o bu nke kachasi mma. **24** Ma o putara ihe na o di mkpa nye unu ma o buru na m adiri ndu n'anụ ahụ. **25** Ebe nke a doro m anya, amara m na mu na unu niile ga-aga n'ihu ino maka oganihu na onu nke unu n'ime okwukwe. **26** Ka mgbe m ga-abiakwute unu ozo, unu ga-enwebiga onu oke n'ime Kraist Jisos n'ihu m. **27** Ma n'onodu obula, na-ebinu ndu kwesiri ozioma nke Kraist, ma abjara m leta unu maobu na abjaghị m, ka a mata na unu guzosiri ike n'otu mmu, werekwa otu obi na-agma mgba n'okwukwe nke ikwusa ozioma, **28** na-atughị ujo ihe ndi na-emegide unu ga-eme. Iguzosi ike unu ga-agbara ha ezi ama banyere ila n'iyi nke ga-abiakwasị ha. Ma n'ebe unu nọ, ọ ga-aburu unu nzoputa putara ihe nke sikwa n'ebe Chineke nọ bja. **29** N'ihu na ohere ahụ e nyere unu, abughị naanị ikwere na Kraist, kama ọ bukwa ihu ahuhu n'ihu ya. **30** Unu nọ na-agabiga ụdi ibu agha ahụ unu huru na m gabigara, nke unu na-anukwa na m ka nọ n'ime ya ugbo a.

2 Ya mere, ọ buru na e nwere nkasiobi ọbụla dirị anyị n'ihu njikota e jikotara anyị na Kraist, ọ burukwa na e nwere inyeaka ọbụla site n'ihunanya ya, ọ burukwa na ọ di nnweko ọbụla anyị na Mmụọ na-enweko, ọ buru na unu

nwere obi nro na omjiko, 2 meenu ka onu m zuo oke, site n'inwe nkwekota n'ihe obula, site n'ihurita onwe unu n'anya, sitekwa n'inweko otu mmuo, na otu uche. 3 Emela ihe obula n'ihinaani odimma nke gi, maobu bie ndu n'uzo idotara onwe gi otuto efu. Kama buru onye wedara onwe ya ala, onye na-ahu ndi ozo di ka ndi ka ya mma. 4 Echela echiche banyere naani ihe metutara gi, kama, na-eleba anya n'ihe banyere ndi ozo. 5 Na mmekorita unu na ibe unu, nweenu udi uche ahụ nke di n'ime Jisosh Kraist: 6 Onye o bu ezie na o nwere udiri Chineke site na mmalite ma o gughu udiri ya di ka Chineke di ka ihe o ga-ejidesi aka ike. 7 Kama, o guru onwe ya di ka ihe efu, site na inara udiri nke onye bu ohu, onye nke a muru di ka mmadu. 8 Ebe ahuru ya ka o dika mmadu n'oyiyi, o wedakwara onwe ya ala, site n'irube isi ruo onwu, bu onwu nke obe. 9 O bu n'ihina ka Chineke ji bulie ya elu n'ebe kachasi elu, nyekwa ya aha kachasi aha niile elu. 10 Ka o ga-abu mgbe obula a kporo aha Jisosh ka ikpere niile obula gbuo n'ala, ihe niile di n'eluigwe, ndi niile bi n'uwu, na ndi bi n'okpuru uwa. 11 Ka ire niile obula kwuputa na Jisosh Kraist bu Onyenwe anyi, maka inye Chineke bu Nna, otuto. 12 Ya mere, ezi ndi enyi m, di ka unu narube isi mgbe niile, o bughu naani mgbe m no, ma karisa ugbu a m na-anoghi unu nso, gaanu n'ihu iruputa nzoputa unu site n'itu egwu na ima jijiji. 13 N'ihu na o bu Chineke n'onwe ya na-arụ oru n'ime unu, inyere unu aka icho ime ihe o chororo ka unu mee, na inyere unu aka ime ihe ahụ o chororo. 14 N'ihe obula unu na-eme, wezuganu ntamu na iru uka n'etiti unu. 15 Bienu ndu unu di ka umu Chineke, ndi a na-apughu ita uta, ndi di ochu na ndi a na-apughu ibo ebubo n'ime uwa ojojo a, n'etiti ogbo gbagoro agbago, na n'etiti ndi nwere obi n'azu. Mgbe ahụ, unu ga-enwuputa n'etiti ha di ka kpakpando n'ime uwa! 16 Na-echekwanu n'ihu ha okwu ahụ na-enye ndu. Ka o buru na mgbe Kraist bira ozo, aga m anuri onu, n'ihu na oru m ruru n'etiti unu abughu ihe efu. 17 N'ezie, o buru na-awupu m di ka aja ihe onunu n'elu aja n'ife ofufe nke sitere na Chineke n'ihu

okwukwe unu. E, a si na e gbuo m n'ihu unu, aga m anuri onu na-esorokwa unu niile nwe obi uto 18 otu aka ahụ, unu onwe unu kwesiri inwe obi uto ma sorokwa m nuri onu. 19 Enwere m olileanya n'ime Onyenwe anyi Jisosh na m ga-ezitere unu Timoti n'oge na-adighi anya site ugbu a, ka m site n'ozu o ga-anata banyere unu nwee obi uto. 20 Enweghi m onye ozo di ka ya, onye ga-eche ezi echiche maka odimma unu. 21 N'ihu na ndi ozo na-echegbu onwe ha maka odimma nke ha, ma o bughu maka odimma Jisosh Kraist. 22 Ma unu niile maara otu Timoti si di oke mkpa. O di nnoo di ka nwa m, site n'inyeaka o na-enyere m n'oru izisa ozioma. 23 Enwere m olileanya n'ezie izitere unu ya. M ga-emekwa nke a ma o buru na m choputa ihe onodu m n'ebe a ga-abu. 24 N'ezie, enwere m olileanya na site n'inyeaka Onyenwe anyi, mu onwe m ga-abiakwutekwa unu na mgbe na-adighi anya. 25 Otu o di, echere m na o di mkpa ugbu a izighachiri unu Epafroditos, nwanna m na onye mu na ya na-aruko oru, onye mu na ya na-ebuko agha, onyeozu nke unu zitere ka o bu nyere m aka n'onodu mkpa m. 26 Ugbu a, ana m eziteghachiri unu ya, n'ihu na o na-agusi ya aguu ike ihu unu anya. O wutekwara ya nke ukwu, na e mere ka unu mara na o dara orja n'oge gara aga. 27 N'ezie, o foduru nnoo ntakiri ka o site n'orja ahụ daa n'ura onwu. Ma Chineke mere ya ebere. O bughu naani ya, kama o mekwara m ebere, n'ihu na o kweghi ka a tukwasiri m ihe mwute n'elu ihe mwute. 28 N'ihu nke a, o na-anu m oku n'obi izite ya n'ebe unu no. N'ihu na amaara m na obibia o ga-abiakwute unu ga-eme ka unu nuri onu. O ga-emekwa ka onodu nchegbu m di mfe. 29 Ya mere, aru m unu, werenu onu nabata ya nke oma n'ime Onyenwe anyi, na-asopukwaranu ndi di ka ya. 30 N'ihu na o foduru nwantiji ka o nwuo, n'ihu oru nke Kraist, tinye ndu ya n'ihe egwu iji mezuoro oru unu n'ebe m no.

3 Na nchikota okwu ndi a niile, umunna m, na-anurinu onu n'ime Onyenwe anyi. Ike adighi agwu m igwa unu ihe ndi a. O bakwara unu uru inu udi okwu a mgbe niile. 2 Kpachapurunu onwe unu anya n'ebe ndi mmadu ojojo ahụ yiri

nkita no. Ndi ahụ na-eyiwasi ahụ ha. **3** N'ih na o bu anyi bu ndi ezi obibi ugwu ahụ, o bughị ha, n'ih na anyi bu ndi na-efe Chineke site na Mmụọ ya. Anyi na-anuri onu n'ime Kraist Jisos. Anyi adighi atukwasi obi n'ihe e mere n'anụ ahụ. **4** Mụ onwe m nwere ike nwee ntukwasi obi n'ihe ndi a. N'ih na e nwee onye chere na o puru itukwasi obi ya n'anụ ahụ, mụ onwe m nwere ụdi ntukwasi obi ahụ karịa onye ahụ: **5** e biri m ugwu n'abalị nke asato site na mgbe a muru m, abụ m onye Izrel, sitere n'agburu Benjamin; abụ m onye Hibru a muru n'etiti ndi Hibru; di ka o si metuta iwu abụ m onye Farisii; **6** igosi inu oku n'obi m, akpagburu m chọchị, n'uzo ezi omume n'okpuru iwu, abụ m onye zuruoke. **7** Ma ihe ndi a niile m gurụ dika ihe bara uru n'oge gara aga, buuru m ugbu a, ihe na-abaghị uru n'ih Kraist. **8** E, karịa nke a, akpọla m ihe ndi a niile ihe efu, n'ih na a pughi jji ha tunyere idi oke onuahia nke imata Kraist Jisos, Onyenwe m. N'ih ya, etufuola m ihe ndi a niile, guo ha di ka ihe na-abaghị uru, ka m nwee ike rite Kraist n'uru. **9** Ka e nwee ike hu m n'ime ya. Enweghi m ezi omume nke aka m, nke dabere n'iwu, kama o bu nke sitere n'okwukwe na Kraist, ezi omume si na Chineke nke dabeere n'okwukwe. **10** Naani ihe m choro bu imara Kraist na ike di na mbilite n'onwu ya, na nnweco nke isoro ya keta oke n'ahuhu ya, nakwa ka m yie ya n'onwu. **11** Ka m si otu a, ruo n'ogo nke inweta mbilite site n'onwu. **12** Anaghi m ekwu na m etozuola oke, maobu nwezuo ihe niile. Ma a na m agbalisi ike ka m jide ihe ahụ nke Kraist Jisos jidere m n'ih ya. **13** Umunna m, n'ezie, abubeghi m ihe ahụ m kwesiri ibu. Ma ihe m ji ike m niile na-eme bu ichefu ihe niile ndi gara aga, na ilekwasi anya n'ihe ahụ m na-agbaso bu nke di m n'ihu. **14** Ana m agbasi oso ike jji gbaruo n'isi, maka irite ihe ahụ a na-agbata n'oso, bu okpukpo ibanye na ndu eluigwe ahụ nke Chineke kporo m site na Jisos Kraist. **15** Ka anyi niile, bu ndi tozuru oke n'ime mmuo nwee uche di otu a. O burukwa na ufodu n'ime unu nwere uche ozo di iche, Chineke ga-ekpughere unu nke a. **16** Ka anyi jidesienu aka ike naani n'ihe ahụ anyi

nweterela. **17** Umunna m, na-agbasonu udi ndu m na-ebi, choputakanu ndi ozo na-adi ndu di ka anyi si adi, mee ha ihe ilere anya unu. **18** N'ih na agwala m unu nke a otutu mgbe, na-achokwa igwa unu ya ozo ugbo a. Lee, anya mmiri di m n'anya ugbo a m na-ekwu ya si na e nwere otutu ndi na-ebi ndu ha di ka ha bu ndi iro obe Kraist n'ezie. **19** Ogwugwu ndi di otu a ga-abu ila n'iyi. Afọ ha bu chi ha, ndi otuto ha dikwa n'ihere ha. Ha na-atukwasi uche naani n'ihe nke uwa. **20** Ma ebe obibi anyi di n'eluigwe, ebe anyi na-atusi anya ike na Onye nzoputa bu Onyenwe anyi Jisos Kraist ga-esi bja. **21** Onye ga-agbanwe ahụ anyi di ala ka o di ka nke ya di ebube, site n'ike nke mere ka o debe ihe niile n'okpuru ya.

4 Ya mere, umunna m, ndi m huru n'anya, na ndi ihe ha na-agusi m agbu ike, unu ndi nanye m onu, na ndi bu okpuzo m n'ih oru m na-arụ, bikonu, guzosienu ike n'ime Onyenwe anyi. **2** Aririo m na-ario Yodia na Sintiki bu, ha biko, nwe otu uche n'ime Onyenwe anyi. **3** E, ana m arikwa gi, ezi onye mu na ya na-aruko oru, biko, nyere umu nwanyi ndi a aka n'ih na ha abuo bu ndi so m ruo oru ikwusa ozima nye ndi ozo. Ha sokwa Klement ruokwa oru, bu ndi ahụ e dere aha ha n'akwuko nke ndu ahụ. **4** Na-anurinu onu mgbe niile n'ime Onyenwe anyi. Ka m kwokwa ya ozo, nurianu onu! **5** Meenu ka mmadu niile jiri anya ha hu na unu bu ndi obioma n'ihe niile unu na-eme. Chetanu na obibia Onyenwe anyi di nso. **6** Unu echegbula onwe unu banyere ihe obula. Kama n'ihe niile, sitenu n'ekpere na aririo, ya na ekele, chee ihe niile na-akpa unu n'ihu Chineke. **7** Udo Chineke, nke di ukwu karia ihe obula mmadu nwere ike ighota, ga-eche echiche uche unu na obi unu nche n'ime Kraist Jisos. **8** N'ikpeazu, umunna m, na-echenu echiche mgbe niile banyere ihe bu eziokwu, na ihe di mma, na ihe ziri ezi. Na-echekwanu echiche banyere ihe di ocha, ihe obula mabigara mma oke, ihe obula di mma na ndu onye obula nke e kwesiri inomi, na nke e kwesiri inwe otuto n'ih ya. **9** Na-emenu ihe obula unu si n'aka m muta, maobu ihe unu nuru, ma o bukwanu ihe

unu hụrụ m ka m na-eme. Chineke onye na-
 enye udo ga-anonyekwara unu. **10** Ana m aḅurị
 ọḅụ dị ukwu n'ime Onyenwe anyị n'ihị na unu
 mechara malite iché echiche ọzọ banyere m.
 Unu bu m n'obi n'ezikwu ma unu enwetaghị
 ohere iziputa ya. **11** Ọ bughị na m nọ n'ọḅụ
 oke mkpa na ụkọ. N'ihị na amụtala m otu m ga-
 esi jiri ọḅụ nọrọ n'ọḅụ ọbụla. **12** Amụtala m
 otu m ga-esi nọrọ mgbe ihe siri ike na mgbe
 ihe bara ụba. Amụtakwala m otu m ga-esi nwee
 afo ojuju n'ọḅụ ọbụla, maọbụ mgbe m na-
 anọ agụ, maọbụ mgbe m rijuru afo, maọbụ
 mgbe m nwere ihe dị ukwu maọbụ n'oge ụkọ.
13 N'ihị na apụrụ m ime ihe niile site n'inyeaka
 onye na-enye m ike. **14** Ma unu mere nnọọ
 nke ọma inyere m aka n'ọḅụ nsogbu nke
 m nọ n'ime ya. **15** Unu onwe unu ndị Filipai
 maara na mbido nke ozioma a, mgbe m hapurū
 Masidonia, na o nweghị nzukọ ọzọ nyere m aka
 n'inye maọbụ inabata onyinye, ma e wezuga
 unu. **16** Ọ bụladị mgbe m nọ na Tesalonaika, unu
 ziteere m onyinye ihe kariri otu ugbo, inyere
 m aka na mkpa m. **17** Ọ bughịkwa na m choro
 onyinye unu, kama ana m achọ ka mkpurū unu
 ga-amịta baa ụba, bara unu uru. **18** Ugbu a,
 enweela m ihe niile na-akpa m mkpa, n'ezie,
 enweela m karịa ihe na-akpa m. Onyinye unu
 nyere m, nke Epafroditos wetara, egboola mkpa
 m niile. Onyinye ndị a dị ka aja na-esi isi uto
 a churū Chineke, nke ọ na-anabatakwa nke
 ọma. **19** Ọ bụ Chineke m ga-egboro unu mkpa
 unu niile, site n'ụlọakụ ebube ya nke eluigwe,
 n'ihị Kraịst Jisọs. **20** Ka otuto dirị Chineke anyị,
 bụ Nna anyị, ruo mgbe niile ebighị ebi. Amen.
 (aiōn g165) **21** Keleere m ndị nsọ niile n'ime Kraịst
 Jisọs. Umunna ndị mụ na ha nọ na-ekelekwara
 unu. **22** Ndị nsọ niile nọ n'ebe a na-ekele unu,
 karịsịa ndị nọ n'ụlọ Siza. **23** Ka amara Onyenwe
 anyị Jisọs Kraịst dinyere mmụọ unu. Amen.

Ndi Kọlọsi

1 Pọl, onye e mere onyeozị Kraịst Jisọs, site n'ọchịchọ Chineke, ya na nwanna anyị Timoti, **2** Na-edegara ndị Kraịst nọ na Kọlọsi, bụ ụmụnna ndị dị nsọ na ndị kwesiri ntụkwasị obi. Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyị dirị unu. **3** Mgbe ọbụla anyị na-ekpere unu ekpere anyị na-ekele Chineke onye bụ Nna Onyenwe anyị Jisọs Kraịst ekele. **4** N'ihị na anyị anụla ihe banyere okwukwe unu n'ime Kraịst Jisọs, na otu unu si hụ ndị nsọ niile n'anya. **5** Okwukwe na ihunanya nke na-esite n'olileanya nke a kwadobere unu n'eluigwe, nke unu nūrụla n'okwu nke eziokwu ahụ, bụ ozioma, **6** nke bjaruterela unu. N'ezie, dị ka o si dị n'ụwa niile, ọ na-amị mkpuru na-etokwa, dị ka o si eme n'etiti unu, site n'ubochi unu nuru ma ghotakwa amara nke Chineke n'eziokwu. **7** Dị ka unu siri mụta n'aka Epafras, onye anyị huru n'anya na onye anyị na ya na-ejeko ozi. Ọ bụ onye kwesiri ntụkwasị obi n'ijere Kraịst ozi n'aha unu. **8** O meela ka anyị mara ụdị ihunanya unu nwere n'ime Mmụọ. **9** N'ihị nke a, site n'ubochi anyị nuru ihe banyere ya, anyị esepughị aka ikpere unu ekpere. Anyị na-arịo ka unu juputa n'amamihe nke uche ya, n'ime nghota ma amamihe nke mmụọ niile. **10** Ka unu si otu a bie ndụ dị ka Onyenwe anyị choro. Ka unu burukwa ndị na-eme ihe ọma mgbe niile, ndị na-eme ihe na-atọ ya uto n'uzo ọbụla, na ndị na-eto eto n'ihe banyere jma Chineke mgbe niile. **11** Ebe a na-eme ka unu dị ike n'ime ike niile, dị ka ike nke ebube ya si dị. Ka unu nwee ndidi na ogologo ntachiobi, **12** na-enyenụ Nna ekele site n'onu, onye mere ka anyị kwesi iketa oke n'ihe nketa nke ndị nsọ n'ime alaeze nke ihè. **13** N'ihị na ọ naputara anyị site n'ike nke ọchịchiri, bja kpofee anyị n'alaeze nke Okpara ya ọ huru n'anya. **14** Onye anyị si n'ime ya nwee nzoputa, nke bụ mgbaghara mmehie niile. **15** Ọ bụ nnoo onyinyo Chineke onye anyị na-apughị ihu anya, burukwa onye mbu a muru n'ihe niile e kere eke. **16** N'ihị na n'ime ya ka e ji kee ihe niile dị n'ụwa na nke dị n'eluigwe, na ndị anyị puru ihu anya na ndị anyị na-apughị

ihu anya, ma ocheeze niile, ike niile, ichi isi niile na ike ọchichị niile. E kere ihe niile site n'aka ya nakwa n'ihị ya. **17** Ya onwe ya nọ tupu ekee ihe niile, ọ bukwa n'ime ya ka ejikotara ihe niile n'otu. **18** Ọ bụ ya bụ isi nke anụ ahụ ahụ bụ choochi. Ọ bụ ya bụ mmalite, onye mbu a muru n'etiti ndị niile ga-esi n'onwu bilie. Nke a mere ka ọ buru onyeisi mbu n'ime ihe niile. **19** N'ihị na ọ bụ n'ime ya ka ọ masiri ozuzu oke ya ibi. **20** Ọ bụ site na ya ka o ji mee ka ihe niile biaghachikwute ya. E mere ka udo dirị n'etiti ya na ihe niile, maobu ihe di n'ụwa, maobu nke di na n'eluigwe site na ọbara ọ wusiri n'elu obe. **21** Unu onwe unu bụ ndi e mere ndi mba ozo site n'ebe Chineke no, na ndi iro n'uche unu n'ihị ajo omume niile unu. **22** Ma ugbu a, o kpezierela unu site na-anu ahụ Kraịst, sitekwa n'onwu ya, iji chee unu n'ihu ya dika ndi di nsọ, na ndi na-enweghi ita uta, na ihe ebubo ọbula megide ha. **23** Ma ọ buru na unu anogide n'okwukwe unu, buru ndi gbara mgborogwu, ndi guzosiri ike, ndi na-ewezugaghi onwe ha site n'olileanya ahụ dirị unu n'ozoma ahụ. Nke a bụ ozioma ahụ unu nuru, nke ekwusakwara nye ihe niile e kere eke n'okpuru eluigwe, nke e mere mu onwe m bu Pọl, onyeozị ya. **24** Ugbu a, ana m anuri onu n'ihị ahuhu ndi a nke m nahu n'ihị unu, ana m emezu ihe foduru n'ahuhu ahụ Kraịst tara n'ihị anu ahụ ya bụ choochi. **25** Emeela ka m buru onyeozị choochi ya site n'ikike Chineke nyere m, ikwusara unu okwu Chineke n'ozuzu oke ya. **26** Nke bụ ihe omimi ahụ, nke e zoro ezo site n'oge ahụ nakwa ogbo niile ndi a gara aga, ma ugbu a e mekwara ka ọ puta ihè nye ndi nsọ Chineke. (aiōn g165) **27** Ọ bụ ha ka Chineke hoputara ime ka amata akụ nke ebube nke ihe omimi a n'etiti ndi mba ozo, nke bụ Kraịst n'ime unu, onye bụ olileanya nke ebube ahụ. **28** Ọ bụ ya ka anyi na-ekwusa, na-adu onye ọbula odu, na-akuzikwara onye ọbula ihe site n'amamihe niile. N'ihị na anyi choro iche mmadu niile ọbula n'ihu ya di ka ndi zuruoke n'ime Kraịst. **29** N'ihị nke a ka m na-adogbu onwe m n'oru, di ka ike ya di ukwu nke na-arụ ọrụ si di m'ime.

2 Ọ bụ ọchịchọ m ka unu ghọta otu m si na-agbasi mgba ike nke ukwu n'ihu unu, na n'ihu ndị nọ n'obodo Laodisia, na ndị niile na-enwebeghị ike ihu m ihu na ihu. **2** Ebumnobi m bụ ka a gbaa ha ume, jikọkwa ha n'otu n'ihunanya, ka ha nweta ụba niile nke nghọta zuruoke na amamihe nke ihe omimi Chineke ahụ bụ Kraịst n'onwe ya. **3** Ọ bụkwa n'ime ya ka ụlọakụ ihe zoro ezo niile nke amamihe na ihe ọmụma dị. **4** Ana m ekwu nke a ka onye ọbụla ghara iji ire ụtọ duhie unu ụzọ. **5** Ọ bụ ezie na anọghị m n'etiti unu n'anụ ahụ, ma anọ m n'etiti unu n'ime mmụọ. Ana m aṅurị ọñụ ihu mkpebi unu na iguzosi ike n'okwukwe unu n'ime Kraịst. **6** Ya mere, dị ka unu si nabata Kraịst Jisọs Onyenwe anyị, na-ebinụ ndụ unu n'ime ya. **7** Bụrụnụ ndị mgborogwu ha mibanyere n'ime ya, ndị a na-ewuli elu n'ime ya, ndị dị ike n'ime okwukwe, dị ka e si kuziere unu, ndị juputara na-inye ekele. **8** Lezienụ anya ka onye ọbụla ghara iji ozizi na amamihe efu niile nke na-achị ụwa, na aghughọ duhie unu n'okwukwe. Okwu amamihe ahụ nke ihe ozizi ya na ọsịsa ya niile dabeere na mmụọ nke ụwa na ntuputa mmadụ kama idabere n'ihe Kraịst kwuru. **9** N'ihu na n'ime Kraịst ka izuoke niile nke Chineke bi n'ụdịdị mmadụ. **10** Ya mere, unu nwere ihe niile n'ime ya, onye bụ isi ndị niile na-achị achị, onye bụkwa isi n'ebe ike na ichi isi niile dị. **11** N'ime ya, e biri unu ugwu nke ejighi aka bie, site n'iwepụ ọdịdị anụ ahụ n'obibi ugwu nke Kraịst biri. **12** Mgbe e likọtara unu na ya na baptizim, e sitere n'ọnwụ kpọlite unu na ya site n'okwukwe ahụ dị n'ike Chineke onye sitere n'ọnwụ kpọlite ya. **13** Mgbe unu bụ ndị nwurụ anwụ n'ime mmehie unu, na n'ime ebighi ugwu nke anụ ahụ mmehie unu, Chineke mere ka unu soro Kraịst dirị ndụ ọzọ. Ọ gbaghara anyị mmehie anyị niile, **14** kagbuo iwu niile e dere ede, ya na usoro ya niile nke guzoro imegide anyị. O wezugara ha, kpogide ha n'obe. **15** Mgbe ọ napurụ ike niile, na ichi isi niile, ngwa agha ha niile, ọ gbara ha ọtọ n'ihu ọha, igosi mmeri o meriri ha n'obe. **16** N'ihu ya, unu ekwela ka onye ọbụla kpee unu ikpe banyere ihe ọbụla unu na-eri, maọbụ ihe unu na-añụ, maọbụ ihe

banyere ido ụbọchị nsọ, maọbụ ime mmemme ọnwà ọhụrụ maọbụ mmemme ụbọchị izuike. **17** Ihe ndị a niile bụ onyinyo nke ihe ga-abia n'ọdinihu ma nke putara ihe dị n'ime Kraịst. **18** Unu ekwela ka onye ọbụla nke ọ na-amasi ife ndị mmụọ ozi maọbụ ibi ndụ umeala nke aghughọ dị n'ime ya, onye na-ekwu ọtụtụ okwu banyere ọhụ ọ hụrụ, si otu a na-afuli onwe ya elu n'efu n'ihu echiche nke onwe ya, maa unu ikpe ma napụ unu ihe nrite unu. **19** Onye na-adighi ejidesikwa onye bụ isi aka ike, onye a na-esite n'aka ya na-eme ka ahụ niile, nke nkwonkwo ha na akwara ha niile na-ejikọta n'otu, too eto dị ka Chineke si chọọ ka ha too. **20** Ebe ọ bụ na unu esorola Kraịst nwụọ n'ebe ozizi na amamihe niile nke na-achị ụwa nọ, ginị mekwaranụ unu ji ka na-ebi ndụ dị ka a ga-asị na unu bụ nke ụwa, ginị mere unu ji na-edo onwe unu n'okpuru iwu ya dị iche? **21** "Ejidela nke a aka, edetula nke a ire, ebitukwala nke a aka"? **22** Iwu ndị a niile na-ekwu banyere ihe ndị ga-ala n'iyi mgbe a na-etinye ha n'ọrụ, ha sitere n'iwu na ozizi nke mmadụ. **23** N'ezie, iwu ndị a yiri ihe e ji amamihe guzobe, n'ihu ụzọ o si akwali mmụọ mmadụ n'ife ofufe dị ka ọ chọrọ, na iweda onwe n'ala, na ita anụ ahụ ahụhụ. Ma ha abaghị uru o bụla iji ha gbochie agụọ ojọọ nke anụ ahụ.

3 Ya mere, ebe e mere ka unu bụrụ ndị so Kraịst bilie n'ọnwụ, tukurwasinụ obi unu n'ihe dị n'elugwe ebe Kraịst nọ n'akụkụ aka nri Chineke. **2** Ka echiche gbasara elugwe ju unu obi. Unu atufukwala oge ichegbu onwe unu banyere ihe dị n'ụwa. **3** N'ihu na unu anwụọla. E zokwara ndụ unu n'ime Chineke site na Kraịst. **4** Mgbe Kraịst onye bụ ndụ unu ga-aputa ihe, unu ga-esokwa ya pụta ihè n'ebube ya. **5** Meenụ ka ọchịchọ ojọọ niile nke ụwa dị n'ime unu bụrụ ihe nwurụ anwụ. Unu etinyekwala aka n'ikwa iko, adighi ọcha, ọchịchọ ojọọ, agụụ ime ihe ojọọ, na anya ukwu (nke bụkwa ikpere arụsị). **6** Ọ bụkwa n'ihu ihe ndị a ka ọnụma Chineke na-abjākwasị ndị ahụ na-enupu isi. **7** Ihe ndị a bụ ihe unu na-eme n'oge gara aga mgbe unu na-adị ndụ n'ime ha. **8** Ma ugbu a bụ oge iwezuga ihe ndị a niile na ndụ unu: iwe,

na onuma, na obi ojo, na nkwalu niile, ya na okwu ihere niile na-esi unu n'onu na-aputa. 9 Unu agwala ibe unu okwu ugha, n'ih na unu eyipula mmadu ochie ahụ na-eme udi omume a. 10 Ugbu a, unu eyikwasila ndu oghuru ahụ, nke e ji amamihe na-eme ka o di oghuru n'oyiyi nke onye kere ya. 11 Nkewa obula adighi n'ime ndu a. O dighi mkpa maobu onye Juu maobu onye mba ozo, maobu onye e biri ugwu, maobu onye a na-ebighi ugwu. O dikwaghị mkpa maobu onye na-asu asusu ozo, ma o bu onye ime oha, maobu onye Sitia, maobu ohu, ma o bukwanu onye nwe onwe ya. Ihe di mkpa bu na Kraist bu ihe niile, norokwa n'ime ihe niile. 12 Ya mere, di ka ndi Chineke hoputara, ndi di nso na ndi o huru n'anya, yikwasinu onwe unu obi omijiko, na obi ebere, na obi di umeala, na idi nwayoo, na ntachiobi. 13 Na-anagidenu ibe unu, gbagharakwa mmejoo obula ibe unu na-emejo unu. Gbagharanu di ka Onyenwe anyi si gbaghara unu. 14 Nke kachasi nke, kwerenu ka ihunanya na-achi achị na ndu unu, n'ih na o bu nke a na-ejikota ihe niile n'otu. 15 Ka udo Kraist na-achi achị n'ime obi unu, ebe unu bu akuku nke otu anu ahụ ahụ, a kporo unu ka unu nodu n'udo. Mgbe niile, nonu na-ekele. 16 Ka okwu nke Kraist biri n'ime unu n'uju ya. Werenu amamihe niile na-akuzirita ibe unu ihe, ma na-aduritakwa ibe unu odu. Werekwanu abu oma na abu nke ime mmoo buru Chineke abu ekele n'obi unu. 17 Ka ihe niile unu na-eme, n'okwu maobu n'omume buru nke e mere na nke e kwuru site n'aha Onyenwe anyi Jisos, na-enyekwanu Chineke Nna ekele site na ya. 18 Ndi bu nwunye, doonu onwe unu n'okpuru di unu, di ka o kwesiri ime n'ime Onyenwe anyi. 19 Unu ndi bu di, hunu nwunye unu n'anya, unu ejikwala obi ilu na-emeso ha omume. 20 Umuntakiri, ruberenu nne na nna unu isi n'ih niile, n'ih na nke a na-amasi Onyenwe anyi. 21 Unu bu nna, unu emela ihe ga-akpasu umu unu iwe, ka ha ghara ida mba n'obi. 22 Ndi bu ohu, na-eruberenu ndi bu nna unu ukwu n'anu ahụ isi n'ih niile, na-emenu nke a, o bughị naani mgbe ha no na-ele unu anya, maobu mgbe unu choroo inata ihuoma, kama werenu obi unu niile,

na itu egwu Onyenwe anyi rubere ha isi. 23 Ihe obula unu na-eme, werenu obi unu niile mee ya. Ka o di ka o bu Onyenwe anyi ka unu na-aruru ya, o bughị di ka unu na-aruru ya mmadu. 24 Chetanu nke oma na unu nwere ugwo oru nke Onyenwe anyi kwadobere inye unu, ndi ya. N'ih na o bu Onyenwe anyi Kraist ka unu na-ejere ozi. 25 Onye obula na-eme ihe ojo ga-anata ugwo oru n'ih ihe ojo niile o mere. N'ih na ile mmadu anya n'ihu adighi ya.

4 Unu ndi nwe odibo, jirinu ikwuba aka oto na ikpe ziri ezi na-emeso ndi ohu unu omume, ebe unu maara na unu onwe unu nwere onyenwe unu n'eluigwe. 2 Na-anogidenu n'ekpere, nokwanu na nche na-enyekwanu ekele. 3 Na-echetakwanu anyi n'ekpere, ka Chineke meghere anyi uzoo ikwusa ozioma, ka anyi nwee ike kwusaa ihe omimi Kraist, nke m ji maka ya noroo n'ulo mkporo, 4 ka m nwee ike kwuo ya ka o doo anya otu m kwesiri. 5 Unu were amamihe na-achikota onwe unu n'ebe ndi no n'ezinoo, jizienu ohere obula unu nwere nke oma. 6 Ka okwu unu na-ekwu buru nke juputara n'amara na-atoo uoto, ka unu mutakwa otu e si enye mmadu osisa di mma. 7 Taijikoo, ezi nwanna anyi, onye kwesikwara ntukwasi obi, onye anyi na ya na-ejekoo ozi n'oru Onyenwe anyi, ga-akoro unu ihe niile banyere m. 8 Ana m ezitere unu ya, ka unu mara ihe banyere onodu anyi nakwa ka o gbaa obi unu ume. 9 Ezi nwanna anyi nwoke bu Onisimos, onye kwesiri ntukwasi obi, onye bukwa otu n'ime unu, so ya na-abia. Ha ga-agwa unu ihe niile na-eme n'ebe a. 10 Aristakoo, onye mu na ya no n'ulo mkporo, na-ekele unu. Mak nwanne Banabas na-ekeleka unu. (Onye unu natara ihe ntuziaka banyere ya, o buru na o bjarute n'ebe unu no, unu nabata ya nke oma.) 11 Jisos, onye a na-akpokwa Jostus, na-ekeleka unu. O bu naani ndi a bu ndi Juu mu na ha na-aruko oru alaeze Chineke n'ebe a. Ha na-eme nnoo nke oma, na-enye m obi uoto. 12 Epafra, odibo Kraist Jisos na onye bukwa otu onye n'ime ogbakoo unu na-ekele unu. Oge niile ka o na-ekpe ekpere n'ih unu, na-aroo ka unu guzosie ike buru ndi tozuru etozu na ndi kwesiri ike n'ochicho niile

nke Chineke. **13** Ana m agbara ya akaebe na ọ
rụsiri ọrụ ike n'ihị unu na n'ihị ndị Laodisia na
ndị Hierapolis. **14** Ezi enyi anyị Luk, onye dibia
ukwu anyị na Dimas na-ekele unu. **15** Keleerenụ
m ụmụna anyị bi na Laodisia na nwanna anyị
Nimfas na chọchị na-ezukọ n'ụlọ ya. **16** Mgbe
unu gụchara akwụkwọ a, hụnụ na a gụkwara
ya na nzukọ dị na Laodisia. Gụkwanyụ n'otu
mgbe ahụ akwụkwọ nke si na Laodisia bịa. **17**
Gwanụ Akipos ka ọ kpachapụ anya rụchaa ọrụ
Onyenwe anyị nyere ya iru. **18** Eji m aka m dee
ekele nke a mụ onwe m bụ Pọl. Unu echefula na
m nọ n'agbụ. Ka amara dinyere unu.

1 Ndi Tesalonaika

1 Akwukwo ozi a si n'aka Pol, Saillas na Timoti.

Na-abjara nzuko di na Tesalonaika, ndi e jikotara ha na Chineke Nna, na Onyenwe anyi Jisosh Kraist. Ka amara na udo diru unu. **2** Anyi na-ekele Chineke ekele mgbe niile, na-echetakwa unu n'ekpere anyi. **3** Mgbe niile ka anyi na-echeta n'ekpere nye Chineke bu Nna, ihe gbasara oru unu nke sitere n'okwukwe, ya na irusi oru ike unu nke sitere n'ihunanya, na iguzosi ike unu nke sitere n'olileanya unu nwere n'Onyenwe anyi Jisosh Kraist. **4** Umunna anyi, anyi maara na Chineke huru unu n'anya nke ukwu, hoputa unu. **5** N'ihu na obughi naani nke okwu onu ka ozioma anyi rutere unu, kama o bukwa n'ike, na n'ime Mmuo Nso nakwa mmetuta nke di omimi. Unu maara udi ndu anyi biri n'etiti unu n'ihu unu. **6** Nke a mere unu ji buru ndi na-enomi anyi na Onyenwe anyi. N'ihu na unu jiri onu nke Mmuo Nso na-enye nabata ozioma ahụ, n'agbanyeghi otutu ahuhu di ukwu nke o wetaara unu. **7** N'uzo di otu a, unu ghoru ihe ilere anya nye ndi niile kwere ekwe no na Masidonia na Akaja. **8** Ugbu a, e sitela na ndu unu mee ka ozioma Onyenwe anyi gbasaa gabiga Masidonia na Akaja. N'ihu na a na-anu ihe banyere okwukwe unu nwere na Chineke n'ebe niile. Ya mere, o dikwaghi mkpa ka anyi kwuo ihe banyere ya. **9** N'ihu na ha onwe ha na-ebu uzo gwa anyi ihe banyere nnabata unu nabatara anyi, na otu unu si site n'ikpere arusi tugharja, bido ife Chineke di ndu, onye bukwa ezi Chineke, **10** na i chere Okpara ya onye ga-esi n'eluigwe, onye o sitere na ndi nwuru anwu kulite, Jisosh, onye na-anaputa anyi n'uwe nke na-abja.

2 Unu onwe unu maara, umunna, na obibia anyi biakwutere unu abughi ihe lara n'iyi. **2** Anyi tara ahuhu na mbu e mekwara anyi ihe ihere na Filipai dika unu maara, ma site n'inyeaka Chineke anyi nwere obi ike igwa unu ozioma ya, o buladi mgbe a na-eguzogide anyi n'ebe o di ukwu. **3** N'ihu na aririo anyi na-ario unu esiteghi na njehie puta maobu n'ochicho

nke na-adighi ocha ma o bukwanu n'aghughu. **4** N'aka nke ozo, anyi na-ekwu okwu di ka ndi ozi Chineke nwaputara, ndi o tinyere oru ozioma a n'aka na ntukwasu obi idebe. Anyi adighi agbali ime ihe ga-atu mmadu utu, kama anyi choro ime ihe ga-atu Chineke utu, bu onye na-enyocha echiche obi anyi. **5** O dighi mgbe obula, di ka unu maara, anyi kwuru okwu nrafu maobu were uzu aghughu zoo anya ukwu anyi nwere. Chineke bu onye akaebe anyi. **6** O dighi mgbe anyi choro ka ndi mmadu obula maobu unu, maobu ndi ozo, too anyi. **7** O bu ezie, di ka ndi ozi Kraist, anyi gara abu ibu aru nye unu. Kama, anyi biri n'etiti unu site n'idi nwayoo di ka ndi bu nne na-azu umuntakiri ha, na-elekota ha. **8** N'ihu na anyi huru unu n'anya nke ukwu ruo na o bughi naani na anyi kwusaara unu ozioma Chineke kama anyi nyekwara unu ndu anyi. N'ihu na unu di anyi n'obi nke ukwu. **9** N'ezie umunna m, amaara m na unu ga-echeta otu anyi si ruo oru hujuokwa anya n'etiti unu. Anyi na-aru oru ehie na abali ihu na anyi rutara ego ga-ezuru anyi, n'ihu na anyi achoghi ibu oke ibu nye onye obula mgbe anyi na-ezisara unu ozioma Chineke. **10** Unu onwe unu bukwa ndi akaebe di ka Chineke si buru onye akaebe, na mmekorita anyi na unu bu ndi kwere ekwe, bu nwekorita di ocha na nke ezi omume, na nke ita uta obula na-adighi na ya. **11** N'ihu na anyi mesoro onye obula n'ime unu di ka nna si emeso umu nke ya, **12** na-agba unu ume, na-akasi unu obi, na-akwagidekwa unu na unu kwesiri ibi ndu kwesiri umu Chineke, onye kporatara unu n'ime alaeze ya na ebube ya. **13** N'ihu nke a, anyi ga-aga n'ihu na-ekele Chineke na-esepughi aka, n'ihu na mgbe unu nabatara okwu Chineke, bu nke unu nuru n'onu anyi, unu anabataghi ya di ka okwu mmadu, kama otu o dikwa n'ezikwu, ya bu okwu Chineke, nke na-arusikwa oru ike n'ime unu bu ndi kweere ya. **14** Unu onwe unu, umunna m, ghoronu ndi na-enomi nzuko nke Chineke n'ime Kraist Jisosh, ndi no na Judia. N'ihu na unu onwe unu hukwara otu udi ahuhu ahu n'aka ndi ala unu, di ka ha onwe ha huru n'aka ndi Juu. **15** Ndi gburu ndi amuma, gbukwaa Onyenwe anyi Jisosh. Ugbu a ha na-akpagbukwa

anyị na-achụpụ anyị. Ha na-emegide Chineke na mmadụ niile **16** site n'igbochi anyị izisara ndị mba ọzọ ozioma ka a ghara ịzọputa ha. Ha na-esite n'uzọ dī otu a na-eme ka iko mmehie ha na-eju. Ma ikpe Chineke adakwasịlarị ha. **17** Otu ọ dī, ụmụnna anyị, mgbe anyị si n'etiti unu pụọ, nọọ nwa oge nta, ọnọdụ a mere anyị ndị na-enweghị nne na nna (maọbụ na-anụ ahụ ọ bughị n'ime mmụọ), n'ihī otu unu si guọ anyị agụ, anyị gbalịrị ihu unu. **18** Anyị gbalịsiri ike ịbiakwute unu, karişia, mụ onwe m bụ Pol gbaliri, gbalia ịbia, ma ekwensu gbochiri anyị. **19** N'ihī na ole e ihe bụ olileanya anyị, maọbụ ọnụ anyị, maọbụ okpueze anyị, nke anyị ga-eji nyaa isi mgbe a ga-eme ka anyị niile guzo n'ihu Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, mgbe ọ ga-abịa? Ọ bụ na ọ bughị unu onwe unu? **20** N'ezie, unu onwe unu bụ ọnụ na otuto anyị.

3 Ya mere, mgbe anyị na-apughị ịnagide ya gaa n'ihu, anyị kpebiri ịnọ naanị anyị n'Atens. **2** Anyị zipurū Timoti, onye bụ nwanna anyị, onye anyị na ya so na-arurū Chineke ọrụ site n'ikwusa ozioma Kraịst, ka ọ biakwute unu, kasie unu obi, meekwa ka unu guzosie ike n'okwukwe unu. **3** Ka unu hapụ ịda mba n'ihī mkpagbu ndị a na-akpagbu unu. Ma ana m eche na unu onwe unu maara na nke a ga-abụ ihe nketa anyị. **4** N'ihī na mgbe anyị na unu nọ, anyị buru ụzọ gbaara unu ama na ihe ndị a aghaghị ịbiakwasị unu. Ugbu a, ihe niile emezuola dī ka unu matakwarā. **5** N'ihī nke a, mgbe m hurū na m apughị ịnagide ihe ndị ahụ, eziri m ozi, ka a chọputa maka okwukwe unu. N'ihī na ụjọ m bụ ma eleghị anya o nweela ụzọ onye ọnwụnwā ọjọ ahụ si nwaa unu ọnwụnwā n'oge a, mee ka ndogbu niile anyị dogburu onwe anyị n'ọrụ n'etiti unu burū ihe lara n'iyi. **6** Ma ugbu a, Timoti esitela n'ebe unu nọ ọghachikwute anyị. O wetara ozioma banyere okwukwe unu na ihunanya unu. O mekwara ka anyị mata na unu na-enwe ezi ncheta banyere anyị mgbe niile, na ọ na-agusị unu agụ ike ihu anyị anya, dī ka o si agukwa anyị ihu unu anya. **7** N'ihī nke a, ụmụnna anyị, anyị aburūla ndị a gbara ume nke ukwu, ọ buladī n'ime mkpagbu niile nke anyị

nọ n'ime ya, n'ihī iguzosi ike nke unu guzoro n'okwukwe unu. **8** Ugbu a anyị ga-adị ndū, ma ọ burū na unu eguzosie ike n'ime Onyenwe anyị. **9** Olee ụdī ekele anyị pūrū ikele Chineke n'ihī akukọ nyere anyị ọnụ n'ihu Chineke anyị n'ihī unu. **10** Ehihie na abalī niile, anyị na-arịọ ka anyị hū unu ihu na ihu, ka anyị nwee ike tinyezuo ihe fọdurū n'okwukwe unu. **11** Ugbu a, ka Chineke Nna anyị na Onyenwe anyị Jisọs Kraịst megheere anyị ụzọ ịbiakwute unu. **12** Ka Onyenwe anyị meekwa ka unu baa ụba, ka unu babiga ụba oke n'ihunanya unu nwere nye ibe unu, na ndị ọzokwa, dī ka ihunanya anyị si dī ukwu n'ebe unu nọ. **13** Ka ọ mee ka obi unu guzosie ike n'ịdī nsọ, na-enweghị ịta ụta ọbụla, n'ihu Chineke na Nna anyị, n'ọbịbia nke Onyenwe anyị Jisọs ya na ndị nsọ ya niile.

4 N'ikpeazū, ụmụnna anyị, anyị na-arịọ ma na-akwagidekwa unu n'ime Onyenwe anyị Jisọs, dī ka unu mūtara site n'aka anyị otu unu kwesiri isi bie ndū, nakwa ime ihe ga-atọ Chineke ụtọ. Unu na-eme nke a kariā. **2** N'ihī na unu maara ụdī ndumọdū ahụ sī n'aka Onyenwe anyị Jisọs nke anyị nyere unu. **3** N'ihī na nke a bụ ọchichọ Chineke, bụ ị dī nsọ unu. Ka unu wezuga onwe unu site na ịkwa iko, **4** ka onye ọbụla n'ime unu mata ido ahụ nke onwe ya n'ugwu na n'ịdī nsọ. **5** Ọ bughị n'uzọ imejuputa ọchichọ ọjọ nke anụ ahụ dī ka ndị mba ọzọ na-amaghị Chineke. **6** Ka onye ọbụla ghara imegbu maọbụ ighogbu nwanna ya n'okwu a. N'ihī na Onyenwe anyị ga-ata onye na-eme ihe dī otu a ahuhū, dī ka anyị gwara unu na mbū, na-adọsikwa unu aka na ntị ike. **7** N'ihī na ọkpukpọ Chineke kpọrọ anyị abughị ka anyị na-ebi ndū adighi ọcha kama ọ chọrọ ka anyị dīrī nsọ. **8** Ya mere, onye ọbụla nke jurū ịnara ntuziaka a, ọ bughị mmadū ka ọ jurū, kama ọ bụ Chineke onye na-enye unu Mmụọ Nsọ ya. **9** Ugbu a, ihe gbasara ihunanya nke kwesiri ịdī n'etiti ụmụnna, o kwesighi ka anyị gwa unu ihe ọzọ banyere ya. N'ihī na unu onwe unu bụ ndī Chineke kuziri ka unu nwee ihunanya n'ebe ibe unu nọ. **10** Ma n'ezie, unu na-ahū ụmụnna anyị niile bi na Masidonia n'anya. Ma anyị na-arịsịkwa unu ariri ọke sī unu na-ahukwa ha n'anya kariā ka unu hurū ha

ugbu a. **11** Nweenụ aguụ ibi ndụ nwayọọ, na-arụkwanyụ ọrụ dịrị unu. Jirikwanyụ aka unu na-arụ ọrụ dika anyị gwara unu, **12** nke a ga-eme ka ndụ unu na-ebi kwa ụbọchị wetara unu nsopurụ n'ebe ndị na-ekweghị ekwe nọ, meekwa ka unu ghara i dabere n'onye ọbụla. **13** Ụmụnna m, anyị chọrọ ka unu mata ihe banyere ndị otu anyị ndị dara n'ura ọnwụ, ya ewutela unu dika o si ewute ndị ọzọ ndị na-enweghị olileanya. **14** N'ihị na ebe ọ bụ na anyị kweere na Jisọs nwurụ ma sitekwa n'ọnwụ bilie, n'otu aka ahụ, anyị kwenyekwara na site na Jisọs, Chineke ga-akpọlite ndị niile nwurụ anwụ. **15** N'ihị na okwu nke Onyenwe anyị nke anyị na-akuziri unu bụ nke a, na anyị ndị ndị ruo ọbịbja Onyenwe anyị agaghị ebu ndị dara n'ura ọnwụ ụzọ. **16** N'ihị na Onyenwe anyị n'onwe ya ga-esi n'eluigwe rịdata, ọ ga-ewere olu ike kpọọ oku, werekwa olu nke onyeisi ndị mmụọ ozi na ụda opi ike nke Chineke. Mgbe ahụ ndị niile nwurụ n'ime Kraịst ga-ebu ụzọ bilie. **17** Mgbe ahụ, anyị onwe anyị, ndị ndị, ndị fọdurụ n'ụwa, ka a ga-eweli anyị na ha elu n'ime igwe ojii, ịga izute Onyenwe anyị na mbara eluigwe, ebe anyị na Onyenwe anyị ga-anọ ruo mgbe ebighị ebi. **18** Ya mere, werenụ okwu ndị a, na-agba onwe unu ume mgbe niile.

5 Ugbu a, ụmụnna, banyere oge na mgbe ihe ndị a ga-emezu. Echeghị m na ọ dī mkpa i degara unu akwụkwọ. **2** Dī ka unu maara nke ọma na ụbọchị Onyenwe anyị ga-abia dī ka onye ohi si abia n'abalị. **3** Mgbe ha ga na-asị udo, na nchekwa dī, mgbe ahụ, na mberede, mbibi ga-abjịakwasị ha dī ka ihe mgbu sị adakwasị nwanjị ime na-eme, nke ga-eme ka onye ọbụla ghara inwe ike ịgbapụ. **4** Ma unu onwe unu, ụmụnna, anọghị n'ọchịchirị, nke ụbọchị ahụ ga-abjịakwasị unu na mberede dika onye ohi. **5** Unu niile bụ ụmụ nke ihè na ụmụ nke ehiehie, anyị abụkwaghị nke ọchịchirị maọbụ nke abalị. **6** N'ihị nke a, ka anyị ghara ịdī na-arahụ ụra dī ka ndị ọzọ, kama ka anyị mụrụ anyị ka anyị dokwaa anyị. **7** N'ihị na abalị bụ mgbe ndị na-arahụ ụra ji arahụ ụra. Ọ bụkwa n'abalị ka ndị mmanya na-egbu na-arụbiga mmanya oke. **8** Ma ebe anyị niile bụ ndị nke ihe, ka anyị bụrụ

ndị anyị doro, ndị yi okwukwe na ihunanya dika ihe ikpuchi obi, yikwasịkwa olileanya nke nzoputa dī ka okpu igwe. **9** N'ihị na Chineke akwadebeghị ikpe ọmụma na egwu nye anyị. Kama ka anyị nweta nzoputa site n'okwukwe anyị nwere n'Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. **10** Ọ nwurụ n'ihị anyị ka ọ bụrụ, ma anyị dī ndị ma anyị nwurụ anwụ, anyị ga-esoro ya dīrị ndụ. **11** Ya mere, na-akasịrịtanụ onwe unu obi. Na-emekwanyụ ihe ọbụla ga-ewuli ibe unu elu dī ka unu si eme. **12** Anyị na-arịọsị unu ike, ụmụnna, ka unu na-asopurụ ndị niile na-adọgbu onwe ha n'ọrụ n'ihị unu, ndị ahụ na-elekọta unu n'ime ọrụ Onyenwe anyị, na ndị ahụ na-adụ unu ọdụ. **13** Ka unu na-akwanyere ha ugwu site n'ihunanya n'ihị ụdị ọrụ ha na-arụ. Ka unu na mmadụ ibe unu birikwa n'udo. **14** Ma ugbu a, anyị na-arịọ unu, ụmụnna, na-adụndụ ndị na-anọ nkịtị ọdụ, na-agbanụ ndị dara mba ume, nyerenụ ndị na-adighị ike aka, nwekwanyụ ndidi n'ebe ha niile nọ. **15** Ka onye ọbụla ghara inyeghachi mmadụ ibe ya ihe ọjọọ n'ọndụ ihe ọjọọ. Kama gbalịsienụ ike ime ezi ihe n'ebe ibe unu nọ na n'ebe mmadụ niile nọ. **16** Na-anurinụ ọnụ oge niile. **17** Na-ekpenụ ekpere oge niile na-esepughị aka. **18** Na-enyenụ ekele mgbe niile banyere ihe niile, n'ihị na nke a bụ ọchịchọ Chineke banyere unu ndị bụ nke Kraịst Jisọs. **19** Unu emenyula ọkụ Mmụọ Nsọ. **20** Ọzọ unu eledala okwu ndị amụma anyị. **21** Kama na-anwalenụ ihe niile ma na-ejidesikwanyụ ihe niile dī mma aka ike. **22** Wezuganụ onwe unu n'ihie ọjọọ niile. **23** Ka Chineke ya onwe ya, bụ Chineke nke udo, doo unu nsọ n'uzọ niile. Ka e debezuo mmụọ unu na mkpuruobi unu na anyị ahụ unu nsọ, na-enweghị ntupọ ọbụla ruo ụbọchị ọbịbja Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. **24** Onye ahụ kpọrọ unu ga-emezu ihe ndị a, n'ihị na ọ bụ onye kwesiri ntụkwasị obi. **25** Biko ụmụnna, na-ekperenụ anyị ekpere. **26** Werenụ isurita ọnụ dī nsọ na-ekele ụmụnna anyị dum. **27** Iwu m na-enye unu site n'aha Onyenwe anyị bụ ka unu guputa akwụkwọ a n'ihu ụmụnna niile. **28** Ka amara Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dinyere unu niile.

2 Ndi Tesalonaiķa

1 Pòl, na Saillas, na Timoti dere akwùkwò a, Na-edeğara nzukò dī n'òbodo Tesalonaiķa n'ime Chineke Nna anyi, na n'ime Onyenwe anyi Jisòs Kraişt. **2** Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyi, na Onyenwe anyi Jisòs Kraişt ñiri unu. **3** Ùmúnna, anyi aghaghị ikele Chineke ekele mgbe niile banyere unu. O kwesiri ka anyi mee otu a, n'ìhi okwukwe unu na-abawanye. Ìhúnanya onye òbùla n'ime unu nwere n'èbe ibe ya nò na-abawanyekwa. **4** N'ìhi nke a, anyi na-eji unu na-anya isi n'etiti nzukò Chineke niile. Anyi na-akòrò ha otu unu si jiri ntachiobi nògidesie ike n'ime nsogbu niile dakwasiri unu, na otu unu si nwee okwukwe dī ukwu, ò búladi n'etiti oke mkpagbu a na-akpagbu unu. **5** Ihe ndi a niile na-egosi na ikpe Chineke bụ nke ziri ezi, nke e ji eme unu ndi kwesiri alaeze Chineke, nke unu na-ata ahụhụ n'ìhi ya. **6** Chineke bụ onye ezi omume n'ezie. Ò ga-eji mkpagbu kwughachi ndi na-akpagbu unu. **7** Ò ga-enyekwa unu bụ ndi a na-akpagbu na anyi onwe anyi ezumike. Ò ga-eme nke a mgbe a ga-eme ka Onyenwe anyi Jisòs ya na ndi mmụò ozi si n'elugwe pùta ihè. **8** Ò ga-abia n'ùdi ire òkù taa ndi ahụ na-amaghị Chineke ahụhụ na ndi juru ñabata ozioma nke Onyenwe anyi Jisòs Kraişt. **9** Ndi a ga-ata ahụhụ mbibi ruo ebighi ebi, ebe ha na-agaghị ahụ ihu Onyenwe anyi na ebube nke ike ya, (aiōnios g166) **10** n'ùbòchì ahụ ò ga-abia ñara ija mma na otuto, n'ime ndi nsò ya, ya na ka ò buru ihe ñtúnanya n'èbe ndi kweerenu nò, n'ìhi na unu kwenyere ama nke ozioma ahụ anyi gbaara unu. **11** N'ìhi nke a, anyi na-anògide n'ekpere n'ìhi unu, na-arjò ka Chineke guò unu ñka ndi kwesiri òkpukpò ò kpòrò unu, na-arjòkwa ka o site n'ike ya mee ka unu mezuo ebumnobi nke ihe dī mma, na ezi oru niile nke okwukwe. **12** Ka e nye aha Onyenwe anyi Jisòs otuto n'ime unu, unu onwe unu n'ime ya kwa, dī ka amara nke Chineke anyi na nke Onyenwe anyi Jisòs Kraişt si dī.

2 Ma ihe banyere òbìbìja Onyenwe anyi Jisòs Kraişt, na nzukò anyi na ya ga-ezukòta,

anyi na-adusì unu òdù ike ùmúnna. **2** Ka unu ghara ñma jijiji maòbù ñtu egwu n'uche unu n'ìhi amùma, maòbù okwu maòbù akwùkwò ozi e dere dī ka o sitere n'aka anyi, nke na-asì n'ùbòchì Onyenwe anyi eruola. **3** Unu ekwela ka onye òbùla duhie unu n'ùzò òbùla, n'ìhi na ùbòchì ahù agaghì abia tutu ruo mgbe oke inupu isi ga-adi, na mgbe a ga-ekpughe onye mmebi iwu ahù nke a kara akara ñla n'iyi. **4** Onye mmebi iwu ahù ga-ebuli onwe ya elu megide ihe niile a na-akpò chi maòbù nke a na-eefe ofufe, nke ga-eme ka o dozie onwe ya n'ùlònsò Chineke, na-ekwupùta na ya bụ Chineke. **5** Unu echetaghì ihe m gwara unu n'oge mụ na unu nò banyere ya? **6** Ma ugbu a, unu maara na o nwere onye na-egbochi ya ka ò hapu ñpùta ihe. N'ìhi na mgbe ò ga-apùta bụ mgbe oge ya ruru. **7** Ma oru nzuzo nke mmebi iwu ebidolarì ugbu a, ma onye ahù na-egbochi ya ñbabiga ùba oke ga-anògide na-eme otu a tutu ruo mgbe oge e wezugara ya. **8** Mgbe ahù, a ga-eme ka onye mmebi iwu ahù pùta ihè, bụ onye Onyenwe anyi Jisòs ga-eji ume ò ga-esi n'ònu ya kupùta laa n'iyi, ma mee ka ò ghara ñdikwa òzò site n'òbìbìja ya. **9** Òbìbìja onye mmebi iwu ahù ga-abù dī ka oru ekwensu si dī, site n'ike iru oru ebube aghughò na ihe ñrìbama dī iche iche, na oru ñtúnanya aghughò dī iche iche nke ùgha. **10** Ya na ùdi oru òjòò dī iche iche nke ò ga-eji duhie ndi ahù na-ala n'iyi. Ha ga-ala n'iyi n'ìhi na ha juru ñhù eziokwu n'anya ma nwee nzòpùta. **11** N'ìhi nke a, Chineke ga-ahapu ha ka e duhie ha, ka ha jiri obi ha niile nabata okwu ùgha ndi a. **12** Ihe nke a pùtara bụ na ndi niile na-ekweghì n'eziokwu ahù ma nwee mmasì n'ajò omume ka a ga-ama ikpe. **13** Anyi kwesiri inye Chineke ekele mgbe niile n'ìhi unu ùmúnna ndi Onyenwe anyi huru n'anya. N'ìhi na Chineke esitelari na mmalite hòpùta unu ka unu buru ndi a zòpùtara site n'oru ido nsò nke Mmùò Nsò na site n'okwukwe unu n'eziokwu ahù. **14** N'ìhi nke a, ò kpòrò unu site n'òzioma anyi ka unu nweta otuto nke Onyenwe anyi Jisòs Kraişt. **15** Ya mere, ùmúnna, nògidenu n'ozizi ahù anyi mere ka unu mùta site n'ozizi anyi ziri unu, maòbù na akwùkwò anyi deere

unu. **16** Ka Onyenwe anyị Jisọs Kraịst n'onwe ya, na Chineke Nna anyị, onye hụrụ anyị n'anya, site n'amara ya nye anyị agbamume dị ebighị ebi na ezi olileanya, (aīōnios 9166) **17** gbaa obi unu ume, ma mee ka unu guzosie ike n'irụ ọrụ na ikwukwa ihe niile dị mma.

3 N'ikpeazu, ụmụnna, na-ekperenu anyị ekpere ka ozi Onyenwe anyị gaa n'ihu na-agbasa ruo ebe niile ma buru ihe a na-asopuru, di ka o gbasara n'etiti unu. **2** Ka e nwee ike naputa anyị n'aka ndi ajo mmadu, n'ih na o bughị mmadu niile nwere okwukwe. **3** Ma Onyenwe anyị kwesiri ntukwasị obi, o ga-echebe unu ma gbaakwa unu ume ka unu hapu idaba n'aka ajo onye ahụ. **4** Anyị nwere nchekwube n'ime Onyenwe anyị na unu na-eme ma ga-anogidekwa na-eme ihe niile anyị nyere unu n'iwu. **5** Ka Onyenwe anyị duzie obi unu ighota ihunanya Chineke ya na udi ntachiobi Kraịst nwere. **6** Ụmụnna, nke a bu iwu anyị na-enye unu site n'aha Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. Ka unu zere onye obula kporo onwe ya onye kwere ekwe n'ime unu na-ebi ndu umengwu na onye na-adighi eso ozizi nke unu natara n'aka anyị. **7** N'ih na unu maara nke oma n'ime onwe unu na unu kwesiri igbaso omume anyị. O nweghi mgbe obula unu huru anyị ka anyị na-agahari hapu oru anyị kwesiri iru. **8** O nweghi onye obula anyi riri nri ya nke anyi na-ebughị uzọ kwuo ya ugwo. Kama anyi rusiri oru ike, dogbukwaa onwe anyi n'oru ehilie na abali, ka anyi ghara ibu ibu arọ nye onye obula. **9** O bughị na anyi enweghi ikike inara unu ihe oriri, kama o bu ka anyi kuziere unu site n'omume anyi ihe unu ga na-enomi. **10** O buladi mgbe anyi na unu no, anyi nyere unu iwu a si, "Onye obula na-agahị oru ya erila nri." **11** Ma anyi anula na ufodu n'etiti unu na-anọ nkiti na-arughị oru obula, kama ndi di otu a na-agahari, na-etinye anya n'ihe na-agbasaghị ha. Ha anaghị aru oru obula. **12** Anyi na-enye ndi a iwu, na-adusikwa ha odu ike site n'aha Onyenwe anyi Jisọs Kraịst, si ha wetuo obi ha ala rusie oru ha ike. Ka ha riekwa nri ha ji aka ha rupu. **13** Otu o di umunna, unu ekwela ka ike iru oru oma gwu unu. **14** Ma o buru na ndi obula adighi erube isi nye

ihe anyi kwuru n'ime akwukwo ozi a, hupanu ndi di otu a ama ma kwusikwa iso ha nweko ihe obula, ka ihere mekwa ha. **15** N'agbanyeghi nke a, unu agukwala ha di ka ndi iro unu, kama nyenu ha ndumodu di ka umunna. **16** Ugbu a, ka Onyenwe anyi, onye udo na-esi n'aka ya abia tukwasiri unu udo ya mgbe niile, n'ime onodu obula unu no n'ime ya. Onyenwe anyi nonyekwara unu. **17** Mu onwe m bu Pol ji aka m deputa ekele a, nke m na-ekele unu niile. Nke a bu ihe e ji ariba akwukwo niile m dere ama. Otu a ka m si ede ihe. **18** Ka amara Onyenwe anyi Jisọs Kraịst dinyere unu niile.

1 Timoti

1 Pọl, onyeozị Kraịst Jisọs site n'iwu Chineke bu olileanya anyị, **2** Na-edegara gị bu Timoti ezi nwa m n'ime okwukwe akwụkwọ a. Ka amara, na ebere na udo nke sitere na Chineke bu Nna, na Kraịst Jisọs Onyenwe anyị dirị gị. **3** Dị ka m gbara gị ume, mgbe m na-aga Masidonia, nọgide n'Efesọs ka i nwee ike nye mmadụ ụfọdụ iwu ka ha ghara ịga n'ihu n'izi ụkpụrụ dī iche. **4** Mee ka ha kwụsị ịkọ ogologo akụkọ, na inyocha ihe gbasara usoro omumụ dī iche iche nke na-adighi agwụ agwụ. N'ihu na ihe ndi a na-eweta ajuju na iru ụka na-abaghị uru, kama inyere ndi mmadụ aka inabata ụzọ ahụ Chineke kwadoro site n'okwukwe. **5** Ihe anyi bu n'obi nye iwu a, bu ka a kwalite ihunanya nke sitere n'obi ocha na ezi akonuche, na okwukwe nke aghugho na-adighi. **6** Ufodu e sikwala n'ihe ndi a dapu, jehie uzọ, site n'oke iru ụka na-abaghị uru. **7** Ha chorọ ibu ndi ozizi iwu ma ha amaghị ihe ha na-ekwu maobu ihe ha na-akwadosi ike. **8** Ma anyi maara na iwu di mma, ma o buru na onye obula ewere ya mee ihe a chorọ ka e jiri ya mee. **9** Ma emeghi iwu n'ihu ndi ezi omume. Kama, e mere iwu n'ihu ndi ahụ na-emebi iwu na ndi na-enupu isi, ndi kporo Chineke asi na ndi mmehie, ndi ruru aru, ndi na-egbu nna ha na nne ha, na ndi na-egbu mmadụ ibe ha, **10** na ndi na-akwa iko na ndi ikom na-emeru onwe ha n'ahụ ndi ikom ibe ha, ndi na-azu ahia ndi ohu, na ndi ugha niile, na ndi na-agba ama ugha, tinyere ihe ndi ahụ niile megidere ezi ozizi ahụ, **11** nke dabara n'oziomu ahụ dī ebube, nke Chineke dī ngozi, nke o nyefere m n'aka na ntukwasị obi ichebe. **12** Ana m ekele Kraịst Jisọs Onyenwe anyi ekele, onye na-enye m ike, n'ihu na o gurụ m dī ka onye e kwesiri itukwasị obi mgbe o hoputara m ijere ya ozi. **13** O bu ezie na n'oge gara aga, abụ m onye na-ekwujo Chineke na onye na-akpagbu ndi ya, burukwa onye na-emegide emegide. Ma Chineke meere m ebere n'ihu na m mere ihe ndi ahụ n'onodu amaghị ihe, na enweghi okwukwe. **14** Ma Onyenwe anyi wukwasiri m amara ya, nke babigara uba oke,

ya na okwukwe na ihunanya n'ime Kraịst Jisọs. **15** Okwu a kwesiri ntukwasị obi, kwesikwa ka anabata ya nke oma: Kraịst Jisọs b́ara n'ụwa izoputa ndi mmehie, nke mu onwe m bu onyeisi ha. **16** O bu n'ihu nke a ka e ji gosi m ebere, ka Kraịst Jisọs site n'ime m, bu onye kachasi di njo, gosi enweghi ogwugwu nke ntachiobi ya, ka m buru ihe nlere anya nye ndi ahụ niile ga-ekwere na ya, ma nata ndu ebighi ebi. (aiōnios g166) **17** Ugbu a, ka enye Eze ahụ na-adi ruo mgbe niile, Onye na-adighi anwu anwu, Onye a na-adighi ahụ anya, Onye naani ya bu Chineke, nsopuru na otuto ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen. (aiōn g165) **18** Ugbu a, Timoti nwa m, ana m enye gi ndumodu a di ka amuma ahụ e buru banyere gi n'oge gara aga si di. Ka i site n'igbaso ya nwe ike ilu ezi ogu ahụ. **19** Jidesie okwukwe i nwere ike, ya na ezi akonuche. N'ihu na ufodu ajula ezi akonuche ma si otu a dapu n'okwukwe. **20** Haimenios na Alegzanda so na ndi a. Ewerela m ha nyefee Ekwensu n'aka, ka o taa ha ahulu tutu ruo mgbe ha mutara na ha ekwesighi ikwu okwu nkulu megide Chineke.

2 Na mbu, ana m ario ka e kpee ekpere, kwuchite onu ndi ozo n'ekpere, ma nye ekele n'isi mmadụ niile, **2** kpee ekpere maka ndi eze niile, na ndi niile no n'onodu ochichi, ka anyi nwee ike bie ndu udo na nke nsogbu na-adighi, n'ime isopuru Chineke di ka o chorọ. **3** Nke a bukwa ihe di mma na ihe na-atọ Chineke Onye nzoputa anyi ezi utọ. **4** Onye chorọ ka a zoputa mmadụ niile, ka ha niile bjaruo na mmazu nke eziokwu. **5** N'ihu na o bu naani otu Chineke di. O bukwa naani otu onye ogbugbo di n'etiti Chineke na mmadụ. Kraịst Jisọs, onye ya onwe ya bu mmadụ. **6** Onye weere onwe ya ka o buru ihe mgbaputa n'ihu mmadụ niile, nke bu igba ama a na-enye n'oge ya. **7** N'ihu nke a, a hoputara m ka m buru onu na-ekwuru oha nakwa onyeozị, na onye nkuzi nye ndi mba ozọ banyere ezi okwukwe ahụ. Eziokwu ka m na-ekwu, anaghị m agha ugha. **8** N'ihu nke a, achoro m ka ndi ikom, n'ebe niile na-achili aka di nsọ elu n'ekpere, na-ebughị iwe n'obi, na-arukwaghị ụka. **9** Achokwara m ka ndi inyom kwadoo onwe ha n'uzo kwesiri ekwesị, ka ha jiri

nsopuru na uche zuruoke choo onwe ha mma. O bughị isi a kpara akpa, ma o bukwanu ngwa mma nke olaedo maobu pieal, maobu uwe di oke onuahia ha na-eyi. **10** Kama site n'ezị oru oma ha nke kwesiri ndi inyom na-ekwuputa na ha na-ekpere Chineke. **11** Nwanyị kwesikwara iji obi di umeala na obi di nwayoo gee nti mutakwa ihe mgbe a na-ezi ihe. **12** Ekwenyeghi m ka nwanji zie ihe, maobu ka o buru onyeisi n'ebe ndi nwoke no. Ha kwesiri ino nwayoo mgbe obula unu zukoro. **13** O bu n'ih na e buru uzoo kee Adam tupu e kee iiv. **14** O bukweghi Adam ka a ghogburu, kama o bu nwanji ka a ghogburu mee ka o buru onye mmebi iwu. **15** Ma a ga-azoputa ha site n'omumu nwa ma o buru na ha anogide na-ebi ndu okwukwe na ihunanya, na idi nso, na nke uche zuruoke.

3 Nke a bu okwu kwesiri ntukwasị obi ma burukwa eziokwu, bu nke na-asi, o buru na onye obula na-achoo onodu ibu ukochukwu, o na-achoo ezi oru kacha mma. **2** Ya mere onye ukochukwu kwesiri ibu onye a na-adighi ata uta, onye luru otu nwunye, onye obi umeala, onye na-achikota onwe ya nke oma, onye nwere nsopuru, onye na-anabata ndi obia n'ulo ya, nakwa onye nwere ike ikuzi ihe. **3** O gaghi abu onye na-anubiga mmanya oke, o gaghi abu onye na-alukari ogu, kama o ga-abu onye di nwayoo, onye na-abughị okwu na uka n'anya, na onye na-adighi ahụ ego n'anya. **4** O ga-abu onye na-achizi ezinaulo ya nke oma, burukwa onye na-achikwa umu ya inwe nsopuru n'uzo obula. **5** (N'ih na o buru na mmadu enweghi ike chikotazie ezinaulo ya, o ga-esi ana chizie choochi Chineke?) **6** O gaghi abu onye cheghariri oheru, ma o bughị ya, o ga-afuli onwe ya elu n'inya isi, ma si otu a daba n'omuma ikpe di ka ekwensu. **7** O ga-abukwa onye nwere ezi ama n'ebe ndi no n'ezị no, ka o ghara idaba n'onodu ihere nakwa n'onya ekwensu. **8** Otu ahụ kwa, ndi a hoputara ijere choochi ozi aghaghị ibu ndi kwesiri nsopuru, ndi na-enweghi ire abuo, ndi kwesiri ntukwasị obi. Ha agaghị abu ndi na-anubiga mmanya oke na ndi akpiri ego na-agbaso uru n'ezighi ezi. **9** Ha ga-abu ndi ji akonuche di ocha na-ejidesi eziokwu nke

okwukwe anyi ike. **10** Tupu a hoputa ha iru oru a, a ga-ebu uzo nwalee ha. O buru na ha enweghi ebubo obula megide ha, mgbe ahụ, a ga-eme ha ndi na-eje ozi na choochi. **11** Otu aka ahụ kwa, ndi nwanji kwesikwara ibu ndi nwere nsopuru n'uzo obula, ndi na-adighi ebu iro n'obi, ndi na-adighi agba asiri, kama ndi nwere obi umeala, na ndi kwesiri ntukwasị obi n'ihe niile. **12** Ndi niile a ga-ahoputa ije ozi na choochi aghaghị ibu ndi nwere naani otu nwunye, ndi na-achizi umu ha na ezinaulo nke aka ha nke oma. **13** N'ih na ndi ahụ ruru oru ije ozi ha nke oma nwere ugwo oru. Ugwo oru ha bukwa nsopuru ahụ ndi ozo ga-asopuru ha, na nkwuwa okwu ha nwere banyere okwukwe a n'ime Kraist Jisosh. **14** Enwere m olileanya na m ga-abia ileta gi na mgbe na-adighi anya, ma ana m edere gi ihe ndi a. **15** Asj na m enweghi ike bia osiiso, i ga-amata otu ndi mmadu kwesiri isi bie obi n'ezinaulo Chineke, nke bu nzuko nke Chineke di ndu, ogidi na ntola nke eziokwu ahụ. **16** Karichasia nke a, o bu ihe omimi di ukwu, bu ntola ebe ezi idi nso si walite: O putara ihe n'udidi mmadu, Mmuo Nso gosiri na o bu onye ezi omume, ndi mmuo ozi huru ya, e kwusara ihe banyere ya nye mba niile, uwa niile kwenyeere na ya, a nabatakwar ya n'ebube nke eluigwe.

4 Ma Mmuo Nso agwagheela anyi onu si, na n'oge ikpeazu ufodu mmadu n'ime choochi ga-esite n'okwukwe wezuga onwe ha, buru ndi na-agbaso mmuo nduhie nakwa ozizi ihe banyere mmuo ojoo. **2** Ozizi di otu a na-esite n'ihu abuo nke ndi ugha, bu ndi eji igwe oku da nwuo akonuche ha. **3** Ndi di otu a na-egbochi ilu di na nwunye na iri ihe oriri ufodu. Ma o bu Chineke kere ihe oriri ndi a ka ndi kwere ekwe, ndi maara eziokwu ahụ jiri ekpere na ekele nara ha. **4** Ihe niile Chineke kere di mma, o dikweghi ihe obula a ga-aju ma o buru na e jiri ekele nara ya, **5** n'ih na-esitere n'okwu Chineke na ekpere doo ya nso. **6** O buru na i mee ka umunna mara ihe ndi a, i ga-abu ezi onyeoz Kraist Jisosh, onye a zulitere nke oma site n'ezikwu nke okwukwe, na ezi ozizi nke i gbasoro. **7** Atufula oge gi n'iru uka ruru aru banyere akuko ifo nzuzu,

na akuko na-abaghi uru nke ndi agadi nwanji na-ako. Kama zuo onwe gi ka i buru onye nke na-asopuru Chineke. 8 Igwuri egwu nke anu ahụ di mma kama ibu onye nke Chineke bara uru karja n'uzo obula, n'ihu na nkwa di n'ime ya bu banyere ndu di ugbu a na ndu di n'ihu. 9 Okwu a kwesiri ntukwasị obi, kwesikwa ka a nara ya nke oma. 10 Anyi na-adogbu onwe anyi n'oru na-ahujukwa anya maka na anyi tukwasiri olileanya anyi na Chineke di ndu, onye bu Onye nzoputa mmadu niile, karichasia, nke ndi niile kwere ekwe. 11 Ndi a bu ihe ndi i ga-akuzi, kwudosie ike na-akuzi ha. 12 Ekwela ka onye obula lelja gi anya n'ihu na ibu okorobia. Kama mee ka i buru ihe imaatu na ihe ilere anya oma nye ndi kwere ekwe, n'okwu, n'ibi obi, n'ihunanya, n'okwukwe nakwa n'idi ocha n'uche. 13 Tutu ruo mgbe m ga-abia n'ebe ahụ, na-aguputa ma na-akowakwara ndi choochi ihe e dere n'ime akwukwo nsọ. Na-ekwusakwa okwu Chineke. 14 Elelila onyinye ime mmuo nke i nwere anya, bu nke e nyere gi site n'ibu amuma putara ihe mgbe ndi okenye bikwasiri gi aka n'isi. 15 Jiri onyinye ndi a niile ruo oru, nogidesie ike n'oru gi, ka onye obula mata, hukwa na i na-eme nke oma. 16 Na-elezi anya na ndu gi, na ozizi gi. Nogidesie ike n'ihe ndi a n'ihu na site na ha, i ga-azoputa onwe gi, zopotakwa ndi na-ege gi nti.

5 Abarala okenye mba n'olu di ike, kama jiri aririo na nsopuru gwa ya okwu di ka o bu nna gi. Na-agwa umu okorobia okwu di ka i ga-esi gwa umunne gi i huru n'anya okwu. 2 Na-emeso ndi inyom ndi bu okenye omume di ka ndi nne, ma na-emesokwa umu agboghọ omume di ka i ga-esi mesoo umunne gi nwanji omume. Na-echekwa uche n'idi ocha n'ebe o zuruoke. 3 Sopurunu umu nwanji di ha nwuru, ndi na-ebi ndu di ka ndi di ha nwuru anwu n'ezikwu. 4 Kama o buru na nwanji obula di ya nwuru nwere umu, maobu umu umu, ndi a bu ndi kwesiri ibu mkpa ha. N'ihu na anyi kwesiri isite n'ulo anyi gosi obioma anyi inyere ndi muru anyi aka. N'ihu na omume di otu a na-atọ Chineke uto. 5 Nwanji di ya nwuru n'ezie, nke na-enweghi onye na-elekota ya anya,

atukwasila obi ya na olileanya na Chineke. O na-anogidekwa n'ekpere na aririo ehie na abali. 6 Ma nwanji di ya nwuru nke weere onwe ya nyefee n'aka igbaso ihe na-eme ya obi uto buriji onye nwuru anwu, o bu ezie na o ka di ndu. 7 Nye ha ihe ndi a dika iwu, ka ha ghara i bu ndi a na-ata uta. 8 Onye obula na-adighi egboro ndi ikwu ya, karichasia ndi ezinaulo nke aka ya ihe na-akpa ha mkpa, ajula okwukwe ahụ ma jokarjakwa onye na-ekweghi ekwe na njo. 9 Nwanji obula di ya nwuru ga-aba n'otu ndi di ha nwuru ga-abu onye gbara iri afọ isii maobu karja. O ga-abukwa onye luru naani otu di. 10 O ga-abu onye mmadu niile na-agbara ezi ama, n'ihu ezi oru o ruru. O ga-abu onye zulitere umu ya n'uzo ziri ezi, onye na-elezi ndi obia anya, onye na-enyere ndi orja na ndi meruru ahụ aka, onye na-asa ukwu ndi nsọ na onye jikeere mgbe niile ime ihe oma. 11 Ma o kwesighi ka e debanye aha umu agboghọ di ha nwuru n'otu umu nwanji di ha nwuru anwu. N'ihu na mgbe ochicho anu ahụ jidesiri ha ike, ha ga-enupuru Kraist isi, chowa ilu di ozọ. 12 Udi omume a ga-ewetara ha ikpe omuma, n'ihu na ha emezughị nkwa ha kwere na mbu. 13 Wezugakwari nke a, na ha amuta omume idi umengwu, n'aga n'ulo di iche iche. O bughị naani na ha bu ndi na-adighi aru oru, kama ha na-etinye anya n'ihe na-agbasaghi ha, na-akpa asiri, na-ekwu okwu nzuzu, na-ekwu ihe ha kwesighi ikwu. 14 N'ihu nke a, ana m adu ndi umu agboghọ ndi a di ha nwuru odu ka ha luru di ozọ, muokwa umu, ma na-elekotazikwa ezinaulo ha anya nke oma. O buru na ha mee nke a, o dighi onye iro obula ga-ekwu okwu ojo megide anyi. 15 Ufodu ndi mmadu adahielari uzo, soro ekwensu. 16 Ya mere, nwanji obula kwere ekwe, nke nwere n'ezinaulo ya ndi inyom di ha nwuru anwu, ya jisie ike gboro ha mkpa. O dighi mma ibogbu choochi n'ibu, ka o nwee ike iletazu ndi no n'onodu umu nwanji di ha nwuru n'ezie. 17 Nye ndi okenye, ndi na-achi nke oma nsopuru kwesiri ekwesi na ugwo oru okpukpu abuo, okachasi ndi na-adogbu onwe ha n'oru izi ozioma na n'ikuzi ihe. 18 N'ihu na akwukwo nsọ kwuru, "Ekechila onu ehi mgbe

o na-azocha mkpuru oka,” hapu ya ka o nari nri mgbe o na-arụ oru, ozokwa, “Onye naru oru kwesiri inata ugwo oru ya.” 19 Egela nti n’ebubo ojoo obula a na-ebo onye okenye kariakwa maobu na ndi akaebe abuo maobu ato gbara ama megide ya. 20 Ma ndi okenye ahụ nogidere na-eme mmehie, kpopta ha baara ha mba n’ihu mmadu niile, ka ndi ozo tuo egwu gharakwa iso omume ha. 21 Ana m adu onu aka na nti n’ihu Chineke na n’ihu Onyenwe anyi Jisosh Kraist na n’ihu ndi mmuo ozi a hoputara, ka unu debe ukpuru ndi a niile, nye onye obula ntaramahuhu nke ruru ya, elekwala onye obula anya n’ihu. 22 Ebikwasikwala onye obula aka n’isi osijiso ime ya okenye maobu onye na-eje ozi. Ekwela ka i keta oke na mmehie ndi ozo. Debe onwe gi ocha. 23 Anukwala naani mmiri ozo, na-anu ntakiri mmanyaka maka afo gi na nrija nrija nke na-arja gi otutu mgbe. 24 Mmehie ufodu mmadu na-aputa ihe ma na-ebukwa ha uzozu ruo oche ikpe, ma ndi ozo ka a na-ahuta mmehie ha n’oge ikpeazu. 25 Otu a kwa, oru oma na-aputa ihe, ma o buladi ndi na-aputaghi ihe, apughu izo ha ezo.

6 Ndi niile bu ohu ga-ahu ndi nwe ha di ka ndi ekwesiri inye ugwu na nsopuru, ka a ghara ikwujoo aha Chineke na ozizi anyi. 2 Ndi nke nwere ndi kwere ekwe dikwa ndi nwe ha ekwesighi ileli ha anya n’ihi na ha bu umunna ha. Kama, ha kwesiri ijere ndi nwe ha ozi nke oma karija, n’ihi na ndi na-erite uru n’oru ha bu ndi kwere ekwe burukwa ndi anyi huru n’anya. Ihe ndi a ka i ga-akuziri ha, dukwaa ha odu banyere ime nke a. 3 Onye obula na-ezi ihe ozo nke na-adabaghi n’okwu ezi ntala na-enye ndu nke Onyenwe anyi Jisosh Kraist, ya na ozizi nke ibi ndu kwesiri onye nke Chineke, 4 bu onye nganga na-afuli elu, ma burukwa onye na-amaghi ihe. Ochicho obi ya bu nke na-ezighi ezi ma juputakwa n’iru uka na ekworo nke na-eweta ikpo asi na esemokwu, na nkwalu nakwa ajo echiche, 5 na isi iru uka niile nke na-esite n’aka umu mmadu ndi echiche ha na-enweghikwa eziokwu. Ha na-eche na ife Chineke bu uzozu e si aba ogaranya. 6 Ma ikpere Chineke bara uru nke ukwu nyenye onye nwere

afu ojuju n’ihe obula o nwere. 7 N’ihi na o nweghi ihe anyi ji n’aka mgbe anyi bjara n’uwa, otu a kwa, o nweghi ihe anyi ga-ewerekwa mgbe anyi ga-esi n’uwa puo. 8 Ya mere, o buru na anyi enwe ihe oriri na uwe anyi ji ekpuchi oto anyi, afu kwesiri iju anyi n’ihe anyi nwere. 9 Ma ndi na-achio iba ogaranya na-adaba n’onwunwa na n’ime onya na otutu ihe nzuzu na ochicho ojoo niile di iche iche nke na-enubanye ha n’ila n’iyi na mbibi. 10 N’ihi na ihu ego n’anya bu mgborogwu nke ime ihe ojoo niile di iche iche. Ufodu ndi huru ego n’anya, ndi na-achosi ya ike, adapula n’okwukwe ha, si otu a tinye onwe ha n’otutu onodu na-ewetara ha obi ojoo na iru uju. 11 Ma gi bu onye nke Chineke, gbaara ihe ndi a niile oso. Ma chusoo ezi omume na iyi Chineke, na okwukwe, na ihunanya, na ntachiobi, na idi nwayo. 12 Na-agbasi mgba oma nke okwukwe gi ike, jidesiekwa ndu ebighi ebi ahu aka ike bu nke a kporo gi oku maka ya mgbe i mere ezi nkwaputa gi n’ihu otutu ndi akaebe. (aiōnios g166) 13 N’ihu Chineke, onye na-enye ihe niile ndu, na n’ihu Kraist Jisosh onye gbara ama nkwaputa oma n’ihu Pontios Paillet. Ana m enye gi iwu 14 ka i debezuo ihe niile e nyere n’iwu na-enweghi ntupu obula maobu ita uta ruo mgbe Onyenwe anyi Jisosh Kraist gaputa ihe. 15 Nke a ga-emezu mgbe oge zuru site n’ike ya, Chineke, onye di ngozi na onye naani ya na-achi, Eze kachasi eze niile, na Onyenwenu kachasi ndi nweni niile. 16 Onye naani ya na-adighi anwu anwu. Onye na-ebikwa n’ime ihu nke mmadu obula na-apughu ibiaru nso. Onye mmadu obula na-ahubeghi anya mgbe obula, onye a na-apughikwa ihu anya. O bu ya ka nsopuru na ike diri ruo mgbe ebighi ebi. Amen. (aiōnios g166) 17 Nye ndi bu ogaranya n’oge ugu a iwu ka ha ghara inya isi, maobu tukwasu obi ha n’akunuba, nke a na-egighi aka. Kama ka ntukwasu obi ha diri na Chineke onye na-enyezu anyi ihe niile site n’aku ya n’ihi ime anyi obi utu. (aiōn g165) 18 Gwa ha ka ha na-eme ezi ihe, ka ha buru ogaranya n’oru oma niile, ka ha nwee obioma na inyere ndi ozo aka, dikwa njikere ikenye ndi ozo ihe site n’ihe ha nwere. 19 N’uzo di otu a, ha na-akpadoro onwe ha aku nke ga-

aburu ha ntọala siri ike n'ogbo di n'ihu, nke a ga-eme ka ha rite ndu ahụ nke bu ezigbo ndu n'uru. 20 Timoti chebekwa ihe ndi ahụ e nyefere gi n'aka, wezuga onwe gi site n'okwu nzuzu nke ruru aru, na iru uka nzuzu nke ha na-akpo ihe omuma, 21 bu nke ufodu kwuputara, ma na ime nke a, ha esitela n'uzo okwukwe kpafuo. Ka amara dinyere gi. Amen.

2 Timoti

1 Pọl, onyeozị Kraịst Jisọs, dị ka uche Chineke si dị, na dị ka nkwa ndụ n'ime Kraịst Jisọs si dị, **2** Nye gi Timoti, ezi nwa m. Ka amara, na ebere na udo nke sitere na Chineke bụ Nna, na Kraịst Jisọs Onyenwe anyị dịrị gi. **3** Ana m ekele Chineke, bụ onye m na-ejere ozi ekele, dị ka nna nna m ha mere site n'akọnuke dị ọcha, ọtụtụ mgbe ka m na-echeta gi n'ekpere m ehie na abali. **4** Ka m na-echeta anya mmiri gi, ọ na-agụsị m agụụ ike ehie na abali ihu gi, ka ọrụ m zuo oke. **5** Emere m ka m cheta okwukwe ihu abụọ n'adighi nke i nwere, bụ okwukwe nke burii uzọ dịrị n'ime nne nne gi Lọisi, bịa dika n'ime nne gi Yunajisi. Emere ka m kwenye na otu okwukwe ahụ dika n'ime gi. **6** N'ihie nke a, achọrọ m ichetara gi ka i mee ka onyinye Chineke ahụ i nwere na-enwu dị ka ọkụ, bụ nke i natara mgbe m bikwasiri gi aka m abụọ n'isi. **7** N'ihie na Chineke enyeghi anyị mmụọ itụ ujo, kama o nyere anyị mmụọ na-emejuputa anyị n'ike, na ihunanya, na uche zuruoke. **8** Ihere emela gi ikwuputa ama banyere Onyenwe anyị maobu banyere m bụ onye mkporo ya. Kama, site n'ike Chineke, soro m huọ ahuhu n'ihie ozioma ahụ. **9** Ọ zoputara anyị, kpobata anyị na ndụ dij nsọ. Ọ bughị n'ihie na anyị kwesiri ka a kpoo anyị, kama, ọ bụ n'ihie nzube ya na amara ya. E nyere anyị amara n'ime Kraịst Jisọs tupu a toọ ntọala uwa a. (aiōnios g166) **10** Ugbu a, o meela ka ihe niile o zubere puta ihie site n'obibia Onye nzoputa anyị Jisọs Kraịst, onye lara ike onwu n'iyi, zi anyị uzọ anyị ga-esi nwee ndụ ebighi ebi site n'oziooma ahụ. **11** N'ihie ozioma a, ahoputara m ka m buru onye na-ekwusa ozioma a, na onyeozị, na onye nkuzi. **12** Ọ bukwa n'ihie nke a ka m ji na-ahụ ahuhu ndi a n'ebe a, ma n'ezikwu, ihere adighi eme m, n'ihie na amaara m onye m na-atukwasị obi, amakwaara m nke oma, na o nwere ike ichebe ihe niile m nyere ya n'aka idebe tutu ruo ubochi ahụ. **13** Jidesie ezikwu ahụ aka ike, ụdi ezikwu ahụ mụ onwe m ziri gi, ezikwu ahụ gbasara okwukwe ahụ, na ihunanya ahụ di n'ime Kraịst Jisọs. **14** Chezie onyinye oma ahụ e sitere n'aka Mmụọ Nso bi

n'ime gi nye gi idebe. **15** Di ka i maara, ndi niile si n'Eshja bja n'ebe a agbakatala m azu. Ọ buladi Faigelos na Hamoginis ahapula m laa. **16** Ka Onyenwe anyi mere ezinaulo Onisiferos ebere, n'ihie ume o gbara m otutu mgbe. Ihere emeghi ya na-abu m onye mkporo. **17** Mgbe o bjaruru Rom, o choghariri m n'ebe niile, ma n'ikpeazu, o chotara m. **18** Ka Onyenwe anyi kwe ka o nata ebere n'aka Onyenwe anyi n'ubochi ahu. I mara nke oma udi aka o nyere m n'Efesos.

2 Ya mere, nwa m, buru onye di ike site n'amara ahụ Kraịst Jisọs na-enye. **2** Ihe niile nke i nuru n'onu m n'ihu otutu ndi ama ka i ganyefe n'aka ndi kwesiri ntukwasị obi, bụ ndi nwekwara ike izi ndi ozo ihe ndi a. **3** Soro m kere oke n'ahuhu di ka ezi onye agha Jisọs Kraịst. **4** Ọ dighi onye agha obula na-ekekota onwe ya n'ihie nke uwa a, kama o na-achọ ime ihe gatọ onye hoputara ya di ka onye agha utọ. **5** Otu aka ahụ, onye na-agba oso agaghi enweta okpu mmeri, ma o buru na o gbaghi oso ya dika usoro iwu igba oso si di. **6** Onye oru ubi nadogbu onwe ya n'oru kwesiri ibu onye ga-ebu uzọ rie mkporu sitere n'ubi ya. **7** Na-atughari uche n'ihie m kwuru, n'ihie na Onyenwe anyi ganyefe gi nghota n'ime ha niile. **8** Echfula Jisọs Kraịst, onye a kpolitere site n'onwu, onye sikwa n'agburu Devid, nke a bu ozioma m. **9** Ọ bụ n'ihie na m na-ekwu ezikwu ndi a ka m ji nọọ na-ahụ ahuhu di otu a di ka onye ojoo, ma otu o di, ekeghi okwu Chineke agbu. **10** Ya mere, ana m anagide ihe niile n'ihie ndi a hoputara, ka ha burukwa ndi ga-anata nzoputa di n'ime Kraịst Jisọs, na ebube ebighi ebi. (aiōnios g166) **11** Nke a bu okwu kwesiri ntukwasị obi: Ọ buru na anyi esoro ya nwuo, anyi ga-esokwa ya di ndu. **12** Ọ buru na anyi anagide, anyi ga-esokwa ya chia ochichi. Ọ buru na anyiaju ya, o gajukwa anyi. **13** Ọ buru na anyi ekweghi ekwe, o ga-anogide n'ikwesị ntukwasị obi, n'ihie na o nweghi ike iju onwe ya. **14** Na-echetara ha nke a, na-agwasikwa ha ike n'aha Chineke ka ha ghara iru uka banyere okwu efu. N'ihie na okwu ndi a abaghi uru, ha na-ewetara ndi na-anu ya ila n'iyi. **15** Gbalisie ike ka iche onwe gi n'ihu Chineke di ka onye a nabatara. Onye oru nke

ihere na-apughị ime, onye na-akōwa eziokwu ahụ nke ọma. **16** Zere onwe gị n'okwu nzuzu nke ruru arụ, n'ihu na ọ na-aga n'ihu iduba ndị mmadụ n'ọnọdụ amaghị Chineke karịa. **17** Ozizi ha ga-agbasa dị ka nsị, Haimenios na Filetus soo na ndị dị otu a. **18** Ha ahapula igbaso uto eziokwu ahụ bido na-ekwusa okwu ugha, na-asị na oge mbilite n'onwụ agafeela. Site n'okwu ha, ha na-ekpu okwukwe mmadụ ụfọdụ ihu n'ala. **19** Ma ntọala Chineke hiwere na-eguzosi ike. N'elu ya ka eji ihe e dere kaa akara: "Onyenwe anyị maara ndị bụ ndị nke ya," ya na, "Ka onye ọbụla kpọrọ onwe ya onye nke Kraịst kwusị ibi ndụ ajoy omume." **20** N'ime ụlọ ukwu, otutu ngwa oru dị ya, ndị e ji ọlaedo maọbụ ọlaocha, maọbụ osisi maọbụ uru kpụ. Ụfọdụ ka e ji eje ozi n'oge nkwanye ugwu dị mkpa, ndị ọzọ ka e ji eje ozi n'oge ọbụla. **21** Ọ bụrụ na onye ọbụla edoo onwe ya ọcha pụ ọ n'ihu ọjọọ niile, ọ ga-abụ ngwa oru e mere maka oru ndị kwesiri nkwanye ugwu, burukwa onye dị nsọ, onye na-abara Onyenwe ya uru, na onye dị njikere mgbe ọbụla iru ezi oru. **22** Gbanarị ihe ọbụla na-etinye ụdị echiche ọjọọ nke ụmu okorobia na-enwe n'ime gị, kama, na-agbaso ezi omume na okwukwe, na ihunanya na udo, ka gị na ndị na-akpokukwa Onyenwe anyị site n'obi dị ọcha na-emekọrịta. **23** Wezuga onwe gị n'iru ụka nzuzu na nke amaghị ihe niile, n'ihu na i maara na ha na-eweta ise okwu. **24** O kwesikwaghị ka ohu Onyenwe anyị bụrụ onye na-ese okwu, kama, ọ ga-abụ onye obioma nye mmadụ niile, na onye ma otu e si ezi ihe, onye dị njikere inagide ihe ọjọọ e mere ya. **25** Ọ ga-ejiri obi dị nwayọ mgbe ọ na-adụ ndị iro ya ọdụ. Eleghị anya Chineke nwere ike mee ka ha chegharịa, bịa mata eziokwu. **26** Mgbe ahụ, ha nwere ike gbanahụ ọnya ekwensu, ka o jidechara ha ka ha mee uche ya.

3 Ma mara nke a, na n'oge dị oke egwu ga-adị mgbe ikpeazu. **2** N'ihu na ndị mmadụ ga-abụ ndị na-ahụ naanị onwe ha n'anya, na ndị na-ahụ ego n'anya. Ha ga-abụ ndị mpako, na ndị na-anya isi, ndị na-ekwujọ ibe ha, ndị na-adighị asopuru ndị muru ha, maọbụ ikele ha ekele, na ndị na-adighị ọcha n'obi ha. **3** Ndị na-

enweghị ihunanya n'obi ha, ndị na-enweghị obi mgbaghara, ndị na-agba asiri, ndị na-emebiga ihe ọjọọ oke, ndị na-eme di ka anụ ọhịa, na ndị ihe ọma na-adighị atọ uto. **4** Ndị na-arara ibe ha nye n'aka ndị iro ha, ndị isiike, ndị onwe ha juru afo; ndị na-ahụ ihe uto nke ụwa a n'anya, kama ihu Chineke n'anya. **5** Ha bụ ndị na-ebi ndụ ndị nke Chineke ma ha adighị egosiputa ike di na ndụ ahụ. Zere onwe gị n'ebe ndị di otu a nọ. **6** Ụfọdụ n'ime ha bụ ndị na-abanye n'ime ụlọ ndị mmadụ na-eduhiekwama ụmu nwanị na-enweghị uche, ndị ibu mmehie ha na-anyigbu, na ndị a puru iduhie n'ihu otutu ihe ọjọọ na-agụ mkpuruobi ha agụ. **7** Ndị a na-akuziri ihe oge niile, ma ha apughị inweta amamihe nke eziokwu. **8** Dị ka Jenas na Jembaras si luso Mosis ogu, otu a ka ndị a na-alusokwa eziokwu ahụ ogu. Ha bụ ndị nwere obi ruru aru, na ndị ndụ ha mere ka ha bụrụ ndị a juru aju n'ebe okwukwe anyị di. **9** Ma ha agaghị aga n'ihu n'ihu na nzuzu ha ga-aputa ihe n'ihu mmadụ niile, dika nke mmadụ abuo ahụ. **10** Ma ugbu a, i maara ihe niile banyere ozizi m, na omume m, na ebumnuche m, na okwukwe m na ntachiobi m, na ihunanya m, na ndidi m, **11** na mkpagbu m na ahuhu niile nke dakwasiri m n'Antiok, na Aikonion, na Listra. I maara ụdị mkpagbu di iche iche m gabigara. Ma Onyenwe anyi naputara m site n'ime ha niile. **12** N'ezie, ndi niile chorọ ibi ndu isopuru Chineke n'ime Kraist Jisos ga-agabiga mkpagbu. **13** Ma ndi mmadu ojoyo na ndi na-ebi ndu aghugho ga-ajo njo karja ka ha di. Ha ga-eduhie ndi ozo, ma burukwa ndi a ga-eduhie. **14** Ma gi onwe gi, nogidesie ike n'ihu imutara na ihe i kwenyeshi ike na ya, ebe i maara onye i si n'aka ya muta ha. **15** I maara na o bu site n'oge i bu nwantakiri ka ihe e dere n'akwukwo nsọ jiri doo gi anya, nke nwere ike ikuziri gi maka nzoputa site n'okwukwe i nwere n'ime Kraist Jisos. **16** Ihe niile di n'akwukwo nsọ bu ihe si n'uche Chineke puta. Ha bara uru maka izi anyi ihe, igosi erughị eru anyi, ituziri anyi aka n'uzo di mma, na izu anyi n'uzo ezi omume: **17** ka onye nke Chineke zuo oke, dikwa njikere maka iru ezi oru niile obula.

4 Ya mere, ana m adusi gi odu ike n'ihu Chineke na n'ihu Kraist Jisos, onye ga-ekpe ndi di ndu na ndi nwuru anwu ikpe. Ejikwa m obibia ya na alaeze ya na-asị gi, **2** kwusaa okwu ahụ mgbe niile; dikwa njikere, mgbe o kwesiri ekwesi na mgbe o na-ekwesighi, jiri ya nye ntuziaka, jiri ya baa mba, jirikwa ya gbaa ndi mmadu ume, site na ntachiobi na ilezi anya inye ezi ndumodu. **3** N'ihu na oge na-abia mgbe ufodu mmadu na-agaghị anagidekwa eziokwu ahụ, kama ha ga-agaghari icho ndi ozizi ha ga-eji gbaa onwe ha gburugburu, ndi ga-ezi ha ihe ha choro inu. **4** Ha agaghị ege nti n'eziokwu ahụ, kama ha ga-ege nti n'akuko na-enweghi isi. **5** Ma guzosie ike, noo na nche mgbe niile, na-edi ahuhu, na-arukwa oru gi dikwa onye ozioma. Ruzukwaa ihe i kwesiri iru n'oru gi. **6** N'ihu na ugbo a, aburu la m rii onye a na-awupu di ka aja ihe onunu, oge ula m eruokwala. **7** Alusjala m ogu oma ahụ, agbasjala m oso ahụ, edebezuokwala m okwukwe ahụ. **8** Ugbo a, e deberela m okpueze nke ezi omume, nke Onyenwe anyi, onye ikpe ezi omume ahụ, ga-enye m n'ubochi ahụ. Ma o bughị naani m ka o ga-enye ya, kama o ga-enyekwa ya ndi ahụ niile o na-agusi agu ike ihu ya anya. **9** Gbalisie ike ibiakwute m osijiso, **10** n'ihu na Dimas onye huru ihe ndu a n'anya ahapula m gaa Tesalonajika. Kresens agaala Galeshja, Tajtos agakwaala Dalmetia. (aiōn g165) **11** O bu naani Luk nonyere m. Mgbe i na-abia, kpota Mak n'ihu na o ga-enyere m aka n'ije ozi m. **12** Ezipula m Tajkikos ka o gaa Efesos. **13** Mgbe i na-abia, wetara m uwe m ji achu oyi, bu nke m hapuru n'aka Kapos na Troas, wetakwara m akwukwo m niile ahụ di n'ebe ahụ, okachasi akwukwo akpukpo anu niile ahụ. **14** Alegzanda onye na-akpu ola emeela m otutu ihe ojoo. Onyenwe anyi ga-akwughachi ya di ka ihe o mere m si di. **15** Kpachara anya n'ebe o no, n'ihu na o guzosiri ike megide ihe niile anyi kwuru. **16** Na mbu, mgbe m putara ikpere onu m, o dighi onye kwunyeere m. Ha niile gbahapuru m. Ka a hapu igunyere ha omume a di ka mmehie. **17** Ma Onyenwe anyi nonyeere m, nyekwa m ike ikwusa ozioma ka ndi mba ozu niile nuru ya. O zoputara m, site nonu odum. **18** Onyenwe anyi

ga-azoputakwa m site n'ihe ojoo niile obula, kpobata m n'udo baa n'alaeze eluigwe ya. O bu ya ka otuto diri ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen. (aiōn g165) **19** Keleere m Prisila na Akwila na ndi niile bi n'ulo Onisiferos. **20** Erastos no na Korint, ma ahapuru m Trofimos na Melitos n'onodu ahụ esighi ike. **21** Jisie ike bjarute n'ebe a tupu oge oyi eruo. Yubulos na-ekele gi, ya na Pudins, na Lainos na Klodia na umunna anyi niile. **22** Ka Onyenwe anyi nonyere mmuo gi. Ka amara dinyere gi.

Taitos

1 Akwukwo ozi a si n'aka m, Pọl, odibo Chineke, na onyeozì Jisọs Kraịst, onye ahọpụtara ime ka okwukwe ndị Chineke, na nghọta banyere imara eziokwu ahụ na-eduba na ndụ isọpuru Chineke gaa n'ihu, **2** nke a dabere n'olileanya maka ndụ ebighị ebi, nke Chineke onye na-adighị agha ụgha kwere larị na nkwa tupu mmalite nke oge. (aiōnios g166) **3** Mgbe oge imezu nkwa ahụ ruu, o mere ka okwu ya pụta ihè site na nkwsa ozioma, nke e nyefere m n'aka idebe, dị ka Chineke Onye nzọpụta anyị si nye ya n'iwu. **4** O bụ gị Taitos, ezi nwa m nwoke n'ime okwukwe nke anyị nwekorọ. Ka amara na udo nke sitere na Chineke bụ Nna, na Kraịst Jisọs Onye nzọpụta anyị dirị gị. **5** Ahapuru m gị na Kriit ka i dozie ihe ụfọdụ a na-edozibeghi, ka i họtakwa ndị okenye n'obodo niile, dị ka m siri nye gị n'iwu. **6** O ga-abụ onye a na-enweghị ihe ita ụta, o ga-abụ onye na-alụ otu nwanị. Ụmụ ya bụ ndị kwere ekwe, ndị ama na ha anaghị ebi ndụ ojọ, maobu na-eme isiike. **7** Ebe o bụ na onye nlekota n'ahụ ihe banyere chọchị Chineke, o ga-abụ onye na-enweghị ihe ita ụta. O gaghi abụ onye nganga, onye na-ewe iwe oku, onye na-ahụbiga mmanya oke, onye na-alụ ogu mgbe niile, onye huru ego n'anya. **8** O ga-abụ onye na-anabata ndị obia, na onye na-ahụ ezi ihe n'anya. O ga-abụ onye na-akwanyere onwe ya ugwu, ezi mmadụ ụzọ ya kwu otọ, onye dị nsọ, na onyeisi zuruoke. **9** O ga-abukwa onye jidesiri ozioma ahụ nke kwesiri ntukwasị obi aka ike dika eziri ya. Nke ga-eme ka o nwe ike gbaa ndị ọzọ ume site na ozizi ahụ nke zuruoke, nakwa itụ ndị ahụ na-eguzogide ya mmehie ha n'ihu. **10** N'ihì na e nwere otutu mmadụ ndị na-ekweghi, ndị na-ekwu okwu efu, na ndị aghugho, nke ka nke, ndị si n'otu ndị obibi ugwu pụta. **11** Aghaghị ikwusi ha maka na ha na-akuzi ihe ha ekwesighi ikuzi n'ihì ego, si otu ahụ na-eme ka otutu ezinaulo gbasaa. **12** O bụ otu onye n'ime ha, onye bukwa onye amuma ha kwuru okwu banyere ha si, "Ndị Kriit niile bụ ndị ụgha. Ha kwara obi n'azu dị ka anụ ohia joro njo. Ha bụ ndị umengwu nwere

akpiri ogologo." **13** N'ezie, okwu a bụ eziokwu. N'ihì nke a, baara ha mba n'olu ike banyere mmehie ha ka ha nwee ike zuo oke n'okwukwe, **14** ka ha kwusi ige ntị n'akuko ifo ndi Juu nakọ, maobu iwu nke ndi juru inabata eziokwu nyere. **15** Ihe niile di ocha n'ebe ndi ocha no, o nweghi ihe obula di ocha n'ebe ndi ruru aru na ndi na-ekweghi ekwe no. N'ihì na uche ha na akonuche ha ruru aru. **16** Ha na-ekwuputa na ha maara Chineke, ma ha ji omume ha na-agonari ya. Ha bukwa ndi na-akpo mmadu ibe ha asi, ndi isiike, na ndi na-adighi ike n'ezì oru obula.

2 N'akuku nke gi, na-akuzi ihe kwesiri eziokwu nke okwukwe. **2** Gwa ndi okenye nwoke ka ha nwee anya udo, ka ha nwee akonuche zuruoke, ka ha buru ndi kwesiri nsopuru, ndi okwukwe ha siri ike, ndi na-ahu ibe ha n'anya, na ndi nwekwara ntachiobi. **3** N'otu aka ahụ, gwa ndi okenye nwanị ka ha na-eme omume dī ka umu nwanị dī nsọ. Ka ha ghara ibu ndi na-agba asiri maobu ohu nke inubiga mmanya oke. Kama ha na-akuzi ihe dī mma. **4** Ha gae si otu a kuziere umu agboghọ ka ha gae si hu di ha na umu ha n'anya. **5** Ka ha burukwa ndi akonuche ha zuruoke, ndi di ocha n'obi, ndi na-edozi ezinaulo di ha, ndi na-eme ebere, ndi na-edo onwe ha n'okpuru di ha, ka onye obula ghara ikwulu okwu Chineke. **6** N'otu uzọ ahụ kwa, gbaakwa umu okorobia ume ka ha jide onwe ha. **7** N'ihè niile i na-eme, mee onwe gi ihe ima atụ ndi ọzọ ga na-enomi n'ime ezi omume. Na nkuzi gi niile, gosikwa izuoke na ikwesi ntukwasị obi. **8** Ka ozi gi buru nke kwu otọ mmadụ apughi ima ikpe, ka ihere mee onye na-agbagha gi okwu, ebe o bụ na onweghi ihe ojọ o ga-ekwu gbasara anyi. **9** Gwa ndi ohu ka ha na-erubere ndi nwe ha isi, ka ha na-eme ihe ga-atọ onyenwe ha uto mgbe niile. Ka ha hapu isa ndi nwe ha okwu, **10** ka ha ghara izu ohi, kama ka ha gosi na ha bu ndi kwesiri ntukwasị obi. N'uzo di otu a, ha ga-ewetara ihe anyi nakuzi maka Chineke Onye nzoputa anyi otuto n'ihè niile ha na-eme. **11** N'ihì na Chineke emela ka amara ya nke wetaara mmadụ niile nzoputa puta ihè. **12** O bukwa amara a na-akuziri anyi ka

anyị jụ ndụ asọpuruğhị Chineke na nke ịgbaso ọchịchọ ọjọọ dị n'ụwa, kama ka anyị bie ndụ dị ka ndịisi zuruoke na ndụ ezi omume, nakwa ịtụ egwu Chineke n'ogbo nke oge a. (aiōn g165) 13 Otu a ka anyị ga-esi na-eche olileanya anyị dị ngozị bụ ọbịbịa nke otuto nke Chineke anyị dị ukwu, na Onye nzọpụta anyị bụ Jisọs Kraịst. 14 Ọ bụ ya jiri onwe ya chọọ aja n'ihị anyị, ka ọ gbapụta anyị site n'ajọ omume anyị niile, na ido ndị ga-abụ ndị nke ya ọcha nye onwe ya, ndị ọ na-agụ agụụ ime ihe dị mma mgbe niile. 15 Na-akuzi ihe ndị a, werekwa ha na-adụ ndị gị ọdụ site n'ikike niile i nwere. Werekwa ha na-atụ ha mmehie ha n'ihu. Ka mmadụ ọbụla ghara ilelị gị anya.

3 Chetara ndị nke gị ka ha doo onwe ha n'okpuru ndịisi na ndị ọchịchị, ka ha rubere ha isi, dịkwa njikere ịrụ ọrụ ọma ọbụla. 2 Gwa ha ka ha ghara ikwulu onye ọbụla, ka ha gharakwa ịlụ ọgụ, kama, ka ha bụrụ enyi mmadụ niile, na-egosikwa ịdị nwayọọ ha n'ebe mmadụ niile nọ. 3 N'ihị na mbụ, anyị onwe anyị bụ ndị nzuzu, ndị na-enupu isi, na ndị na-enweghị uche. Anyị bụ ohu agụụ ihe ọjọọ, na ihe uto dị iche iche. Anyị biri ndụ obi ọjọọ na ekworo, na ịkpọrịta onwe anyị asi. 4 Ma mgbe obioma na ihunanya Chineke Onye nzọpụta anyị pụtara ihe, 5 ọ zọpụtara anyị, ma ọ bughị n'ihị ezi ihe ndị anyị mere, kama ọ bụ site n'ebere ya. Ọ zọpụtara anyị site na nsacha nke ịmụ ọzọ na nnwogharị nke Mmụọ Nso, 6 onye ọ wusara anyị n'uju site n'Onye nzọpụta anyị bụ Jisọs Kraịst, 7 ka ọ bụrụ na ebe e sitere n'amara guo anyị dika ndị ezi omume, anyị ga-abụ ndị nketa, ndị nwere olileanya ndụ ebighị ebi. (aiōnios g166) 8 Okwu a kwesiri ntụkwasị obi, ọ ga-amasị m ma i kwusie ihe ndị a ike, ka ndị kweere na Chineke, lezie anya n'irụ ezi ọrụ. Ihe ndị a dị mma na-abakwara mmadụ uru. 9 Ma zere ịrụ ụka nzuzu na ịgụ agbụrụ ọmumụ, esemokwu niile, na ọgụ niile ndị mmadụ na-alụ banyere iwu. Ihe ndị a niile abaghị uru ọbụla, ha bụ ihe efu. 10 Gbasara onye na-akpa oke, ị dūchaa ya ọdụ ihe dika otu ugboro maọbụ abụọ, leghara ya anya. 11 Ebe ị ma na onye dị otu a bụ onye ndahie na onye ajọọ omume, o jirila aka ya

maa onwe ya ikpe. 12 Ana m akwado izitere gị Atemas maọbụ Tajikọs. Gbalịa bjakwute m na Nikopolis, maka n'ebe ahụ ka m kpebiri ịno n'oge oyi. 13 Gbaa mbọ zipụ Zenas bụ onye ọkaikpe, na Apolos, ngwangwa n'ije ha. Hukwa na ha ji ihe niile dị ha mkpa. 14 N'ihị na ọ dị mkpa ka ndị anyị mụta inyere ndị niile choro enyemaka ha aka. Ọ bụ nke a ga-eme ka ha bụrụ ndị na-amị mkpuru. 15 Ndị niile mụ na ha nọ n'ebe a na-ekele gị. Kelekwaro anyị ndị niile hụrụ anyị n'anya n'ime okwukwe. Ka amara dinyere unu niile.

Filimōn

1 Pọl, onye e tinyere n'ụlọ mkpọrọ n'ihị Kraịst Jisọs na site n'aka nwanna anyị Timoti, Anyị na-edetara gị ya ezi enyi anyị na onye anyị na ya na-arụkọ ọrụ, Filimōn. **2** Anyị na-edetakwara ya nzukọ Kraịst dị n'ụlọ gị, na nwanna anyị nwanyị Afia, na Akipos onye anyị na ya so na-alụ agha a. **3** Ka amara na udo nke sitere na Chineke bụ Nna, na Kraịst Jisọs Onyenwe anyị dīrī unu. **4** Ana m ekele Chineke ekele mgbe ọbụla m na-echeta gị n'ekpere niile m na-ekpe. **5** N'ihị na ana m anụ ihe banyere okwukwe i nwere n'ime Onyenwe anyị Jisọs, na ihunanya i na-egosi ndị nsọ niile. **6** Ekpere m na-ekpe banyere gị bụ ka mmekọrịta anyị na gị dika ndị kwere ekwe, mee ka ị matazuo ihe ọma niile anyị nwere n'ime Kraịst. **7** Ihunanya gị na-enye m oke ọñụ na igbaume, ezi nwanna m, n'ihị na emeela ka ndị nsọ nwee ume ọhụrụ site n'inyeaka gị. **8** Ọ bụ ezie na-enwere m ike n'ime Kraịst inye gị iwu banyere ihe kwesiri ka i mee, ma agaghị m eme otu a. **9** Kama, ọ kaara m mma site na ndabere nke ihunanya, iriọ gị ya dī ka aririọ. Ee, ọ bụ mụ Pọl, agadi nwoke ahụ na onye mkpọrọ n'ihị Kraịst Jisọs na-arịọ gị aririọ a. **10** Biko, ariọ m gị n'isi Onisimọs, onye e mere ka ọ buru nwa m oge m nọ n'ụlọ mkpọrọ. **11** Na mbụ, o nweghị uru ọbụla ọ baara gị, ma ugbo a, ọ baara mụ na gị uru. **12** Ana m ezighachiri gị ya ugbo a, ya bụ, onye bụ obi m ka m na-ezitere gị. **13** Ọ gụsiri m agụụ ike ime ka mụ na ya nọdụ n'ebe a, ka o were ọnọdụ gị na-ejere m ozi ọ buladi dī ka m nọ na mkpọrọ n'ihị ozioma. **14** Ma, a chọghị m ime ihe ọbụla na-enwetaghị nkwenye gị, ka ọ ghara idī ka i mere obioma gị na mmanyenye. Kama, achọrọ m ka i mee ihe si gị n'obi pụta. **15** Ma eleghị anya, ọ bụ n'ihị nke a ka eji kewapụ ya nwa oge nta site n'ebe ị nọ, bụ ka i mesija nweghachi ya ebighi ebi. (aiōnios g166) **16** Ọ bughikwa ohu ọzọ, kama ọ kariri ohu, maka ọ dika nwanna a huru n'anya, okachasi n'ebe mụ onwe m nọ, ma ọ gabukwara gị karichasija, ma n'anụ ahụ nakwa n'ime Onyenwe anyị. **17** N'ihị nke a, ọ buru na ị gurụ m dī ka onye nnwēkọ ihe, nabata ya dī ka

ị ga-esi nabata m. **18** Biko, ọ buru na o mejoro gị n'uzọ ọbụla, ọ burukwa na o ji ugwo ọbụla, guo ya dī ka ugwo m ji gị. **19** Mụ bụ Pọl ị aka m dee nke a; aga m akwughachi gị. Ọ bakwaghị uru ichetara gị ugwo ị ji m. N'ihị na ugwo ị ji m bụ gị onwe gị. **20** Nwanna m, mere m ihe a m na-arịọ gị n'ihị Onyenwe anyị. Mekwa ka obi m dī ọhuru n'ime Kraịst. **21** Olileanya m siri m ike na ị ga-aña m ntị, ana m edere gị akwukwo a, na ị ga-eme, ma karikwa ka m rioro. **22** Ihe ọzokwa, bụ na m choro ka ị kwadoro m ọñụlọ ebe m ga-anọ dī ka ọbia ma m bia, maka enwere m olileanya na a ga-aza ekpere unu ime ka m si n'ebe a pụta bjakwute unu. **23** Epafras, onye mụ na ya nọ n'ụlọ mkpọrọ n'ihị Kraịst Jisọs na-ekere gị. **24** Mak, na Aristakos, na Dimas, na Luk, ndi mụ na ha na-arukọ ọrụ na-ekelekwara unu. **25** Ka amara Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dinyere mmuọ unu.

Ndi Hibru

1 Na mgbe ochie, Chineke gwara nna nna anyị ha okwu n'oge dị iche iche site n'ọnụ ndị amụma, na site n'uzọ ndị ọzọ dị iche iche. **2** Ma n'oge ikpeazu ndị a, ọ gwala anyị okwu site n'ọnụ Ọkpara ya, onye o nyefere ihe niile n'aka. Ọ bụ site n'aka ya ka o siri kee ụwa niile na ihe dị n'ime ya. (aiōn g165) **3** Ọ na-enwuputa ebube ya na-anọchitekwa anya ụdidi ya, ebe o ji okwu ya dị ike na-ejikọta ihe niile. Mgbe ọ sachapurụ ma hichapụkwa mmehie niile, ọ nọdurụ n'aka nri nke Onye dị ukwu, ọ elu n'eluigwe. **4** Ya mere, ọ burụla onye dị ukwu karịa ndị mmụọ ozi ọ ka aha e nyere ya si ọ elu karịa nke ha. **5** Onye n'etiti ndị mmụọ ozi ka ọ gwarala si, "Ị bụ Ọkpara m. Taa aburula m Nna gi?" Ma ọ bụ, "Aga m aburụ ya Nna, ya onwe ya ga-abụkwa m Nwa?" **6** Ọzọkwa, mgbe o mere ka nwa mbụ ya bịa n'ụwa, o nyere iwu si, "Ka ndị mmụọ ozi Chineke niile fee ya ofufe." **7** O kwukwara banyere ndị mmụọ ozi ya, ọ siri, "Ọ na-eme ndị mmụọ ozi ya ka ha burụ ikuku, na-emekwa ndị na-ejere ya ozi ka ha burụ ire ọkụ." **8** Ma banyere Ọkpara ahụ, ọ siri, "Ocheeze gi, O Chineke, ga-adigide ruo mgbe ebighị ebi. Mkpara omume ziri ezi ka mkpara alaeze gi ga-abụ. (aiōn g165) **9** Ị hụrụ ezi omume n'anya ma kpọọ ihe ọjọọ asi. N'ih i nke a, Chineke, nke bụ Chineke gi, emeela ka ịdị elu karịa ndị ibe gi niile site na ite gi mmanụ nke ọnụ." **10** Ọ sịkwara, "Na mmalite, Onyenwe anyị, ọ bụ gi toro ntọala ụwa, eluigwe bụkwa ọrụ aka gi. **11** Ha ga-ala n'iyi, ma gi onwe gi ga-anogide. Ha niile ga-aka nka dika uwe. **12** Ị ga-apiakọta ha, gbanwee ha ọ ka akwa. Ma gi onwe gi enweghị mgbanwe. Onuogugụ afo gi agaghị enwe ogwugwu ruo mgbe ebighị ebi." **13** O nweela mmụọ ozi ọbụla ọ siri, "Nodụ ala n'aka nri m ruo mgbe m ga-eme ndi iro gi ihe mgbakwasị ukwu nye ukwu gi?" **14** Ndi mmuọ ozi niile, ha abughị mmuọ ndi na-ejere Chineke ozi, ndi a na-ezipu ka ha jee ozi n'ih i ndi ahụ ga-eketa nzoputa?

2 Ya mere, anyị aghaghị ilezi anya nke ọma banyere ihe anyị nūrula, ka anyị hapu isi

na ha wezuga onwe anyi. **2** N'ih i na ọ buru na ozi ahụ e ziri site na ndi mmuọ ozi di ire, ọ burukwa na njehie maobu nnupu isi obula natara ahuhu kwesiri ya. **3** Anyi ga-esi anaa gbanari ntaramahuhu ma ọ buru na anyi eleghara oke nzoputa ahụ anya? Ọ bụ Onyenwe anyi kwuputara ya, bukwa nke ndi nuru ya gbaara anyi ama banyere ya. **4** Chineke n'onwe ya tukwasiri igba ama nke ya, site n'iru oru ebube na oru iribama, na oru itunanya di iche iche, nakwa ikesa otutu onyinye nke Mmuo Nso, di ka ochicho ya siri di. **5** Ọ dighi mgbe Chineke nyere ndi mmuọ ozi ike ichi elu ụwa a. Anyi na-ekwu banyere ụwa gaje ibia abia. **6** Otu onye agbaala akaebe n'ebe ọzọ, "Gini ka mmadu bu i ji na-eche banyere ha? Gini ka nwa nke mmadu bu iji na-elekota ya? **7** N'ih i na i mere ka ha di ala nwantakiri n'ebe ndi mmuọ ozi no; i jikwa ebube na nsopuru kpuke ya n'isi dika okpueze, **8** dokwaa ihe niile n'okpuru ukwu ya." Mgbe o mere ka ihe niile diri n'okpuru ya, o nwekwagh ihe obula ọ hapuru itinye n'okpuru ya. Ma otu ọ di, anyi ahubeghi ka e doro ihe niile n'okpuru ya. **9** Ma anyi na-ahu Jisus bu onye e mere ka ọ di ala nwantakiri oge karia ndi mmuọ ozi, ma ugbu a ejirila ebube na nsopuru kpukwas i ya n'isi, n'ih i ahuhu onwu nke ọ huru, ka o site n'amara Chineke detu onwu ire n'ih i mmadu niile. **10** Ebe e sitere na ya kpobata otutu umu n'ebube, o ziri ezi ka Chineke, onye ihe niile diri na onye kere ihe niile, mee ka onyeisi nzoputa ha buru onye zuruoke site n'ahuhu ọ huru. **11** Onye ahụ na-eme mmadu ka ọ di nso, na ndi ahụ e mere ka ha di nso si n'otu ezinaulo. N'ih i ya, ihere adighi eme ya ikpo ha umunna ya. **12** Ọ siri, "Aga m ekwuputa aha gi nye umunna m, n'etiti nzuko ka m ga-anọ buoro gi abu otuto." **13** Ọzokwa, ọ siri, "Lee mu onwe m, na umu ndi Chineke nyere m." **14** Ebe ọ bu na umu ndi ahụ ketara oke na anu ahụ na obara, ya onwe ya sooro ha keta oke n'udidi ahụ, ka o site n'onwu ya laa onye ahụ nwere ike onwu n'iyi, onye ahụ bu ekwensu. **15** Ma topu ndi ahụ niile egwu nke onwu mere ka ha buru ohu na ndu ha niile. **16** N'ih i na n'ezie, ọ bugh i ndi mmuọ ozi ka ọ na-

enyere aka kama ọ bụ ụmụ ụmụ Ebrahim. 17 N'ih i nke a, e mere ka o yie ụmụnna ya n'ihe niile, ka o nwe ike ghoọ onyeisi nchụaja kwesiri ntụkwasị obi ma na nke nwere obi ebere n'ijere Chineke ozi, ka o nweekwa ike chụọ aja ikpuchi mmehie mmadụ niile. 18 Ebe ọ bụ na ya onwe ya tara ahụhụ mgbe a na-anwa ya ọnwụnwa, o nwekwa ike inyere ndị a na-anwa ọnwụnwa aka.

3 Ya mere, ụmụnna m dị nsọ, ndị so keta oke n'okpukpọ eluigwe ahụ, ka echiche unu digide naanị na Jisọs. Onyeisi ozi na onyeisi nchụaja nke okwukwe anyị. 2 O kwesiri ntụkwasị obi nye onye ahụ họtara ya dika Mosis si buru onye kwesiri ntụkwasị obi n'ije ozi ya n'ulo Chineke. 3 Ma Jisọs nwere ugwu na nsopuru karja Mosis, dika onye na-ewu ulo si enwe ugwu na nsopuru karja ulo o wuru. 4 N'ih na ulo obula nwere onye wuru ya, maobu Chineke na-ewu ihe niile. 5 Mosis kwesiri ntụkwasị obi dika odibo n'ulo Chineke n'ihe niile, sikwa otu a gbaa ama banyere ihe ndi a ga-ekwu n'odinihu. 6 Ma otu o di, Kraist kwesiri ntụkwasị obi dika okpara nke na-elekota ulo ya. Anyi gabukwanu ulo ya ma o buru na anyi ejidesie okwukwe anyi ike ya na olileanya nke anyi ji anya isi. 7 Ya mere, di ka Mmuo Nso na-asị, "O buru na unu anu olu ya taa, 8 unu emela ka obi unu sie ike, di ka unu mere n'oge nnupu isi mgbe oge onwunwa n'ime ozara, 9 ebe nna nna unu ha noro nwa m onwunwa. O bu ezie na ha huru akaoru m iri afọ anọ ndi a. 10 N'ih nke a, ewere m iwe megide ogbo ahụ. Asiri m, 'Obi ha na-akpafu akpafu mgbe niile. Ha amatabeghi uzọ m niile.' 11 Ya mere, anuru m iyi n'ime m, si, 'Ha agaghi abanye n'izuike m ma oli.'" 12 Lezieny anya, umunna m, ka ajo omume niile na ekweghi ekwe niile nke obi ghara idi n'ime onye obula n'etiti unu, nke ga-eme ka unu site n'iso Chineke di ndu tugharja. 13 Kama, na-agbanu onwe unu ume kwa ubochi niile dika a kporo ubochi ahụ Taa. Ka a hapu inwekwa onye obula a ga-esite n'aghugho nke mmehie mee ka obi ya sie ike. 14 Anyi bu ndi anyi na Kraist gaseo kekoriata oke ma o buru na anyi ga-ejidesi ya ike bu ntukwasị obi ahụ anyi nwere site na

mmalite ruo ogwugwu. 15 Di ka e kwuru ya, "Taa, o buru na unu anu olu ya. Unu emela ka obi unu sie ike, dika unu mere n'oge nnupu isi." 16 Olee ndi bu ndi ahụ nuru ma nupu isi? O bu na o bughị ndi niile ahụ Mosis duputara site n'ala Ijpt? 17 O bukwa olee ndi ka o wesoro iwe iri afọ anọ? O bu na o bughị ndi ahụ mehiere. Ndi ahụ ahụ ha dara n'ozara? 18 Olee ndi ahụ o nuru iyi na ha agaghi aba n'izuike ya? O bu na ha abughị ndi ahụ nupuuru ya isi? 19 Ugbu a, anyi maara na ha enweghi ike ibanye, n'ih na ha bu ndi na-ekweghi ekwe.

4 Ya mere, ebe ọ bụ na nkwa nke iba n'izuike ya ka ghere oghe, ka anyi kpachapụ anya hụ na o nweghi onye obula a ga-ahuta dika onye etozughi ya. 2 N'ih na-eziela anyi ozioma ahụ, di ka ezikwara ha: ma ozioma ahụ ha nuru abaraghi ha uru n'ih na ha ejighi okwukwe nara ya. 3 Ma anyi bu ndi kweere na-abanye n'ebe izuike ahụ, di ka Chineke si kwuo, "Anuru m iyi n'ime m, 'Ha agaghi abanye n'izuike m ma oli.'" O kwuru nke a n'agbanyeghi na o ruchaala oru ya site na ntqala uwa. 4 N'ih n'otu ebe, o nweela ihe o kwuru banyere ubochi nke asaa site n'okwu ndi a: "Chineke zuru ike site n'oru ya niile, n'ubochi nke asaa." 5 Ma n'ebe a kwa, e kwuru, "Ha agaghi abanye n'ebe izuike m ma oli." 6 Ebe o bu na ohere dijiri ufodu mmadu ibanye n'ime ya, ma ndi ahụ buru uzọ nata ozioma ahụ abanyeghi n'ih nnupu isi. 7 O weputara ubochi ozo nke o kporo Taa, o sitere n'onu Devid kwuo okwu ahụ e kwurula ihe banyere n'oge gara aga si, "Taa, o buru na unu anu olu ya, unu emela ka obi unu sie ike." 8 N'ih na a si na Joshua nyere ha ezumike, o gaghi ekwu banyere ubochi ozo. 9 Otu ubochi izuike foduru nye ndi nke Chineke. 10 N'ih na onye obula banyere n'ezumike ya esitela n'oru nke ya onwe ya nwee izuike di ka Chineke siri banye n'izuike nke ya. 11 Ya mere, ka anyi mee ka ike anyi ha, ka anyi banye n'ebe izuike ahụ, ka o hapu idikwa onye obula nke na-agaghi aba n'ih inomi ekweghi ekwe ha. 12 N'ih na okwu Chineke di ndu dikwa nkọ. O di nkọ karja mma ihu abuo obula. O na-aduba ruo na-ikewa mkpuruobi na mmuo, ma rukwaa

na ebe nkwonkwo na ụmị kewakwara onwe ha. Ọ na-enyocha ọchịchọ na echiche obi ndị mmadụ. **13** Ọ dighị ihe ọbụla n'ime ihe niile e kere eke pụrụ izo onwe ya site n'ebe Chineke nọ. Ihe niile ghere oghe, ma gbarakwa ọtọ n'ihu anya ya. Ọ bụ n'ihu ya ka anyị niile ga-aza ajụjụ banyere ndụ anyị niile. **14** Ebe ọ bụ na anyị nwere onyeisi nchụaja dị ukwuu, onye nke gaferela n'eluigwe, Jisọs Ọkpara Chineke, ka anyị jidesienụ okwukwe anyị ike. **15** N'ihu na anyị nwere onyeisi nchụaja nke nwere ike ighọta adighị ike anyị. A nwara ya ọnwunwa n'uzọ niile dị ka a na-anwa anyị taa. Ma, o meghe mmehie n'uzọ ọbụla mgbe a nwara ya. **16** Ya mere, ka anyị bjaruo ocheeze amara ahụ nso na-atughị egwu, ka anyị si otu a nata ebere, ma chọtakwa amara nke ga-enyere anyị aka n'oge mkpa.

5 A na-esite n'etiti ndị mmadụ horo onyeisi nchụaja ọbụla, ka ọ nnochite anya ndị mmadụ n'ihe banyere ife Chineke, ka ọ na-eche onyinye na-achukwa aja maka mmehie dị iche iche. **2** Ebe ọ bụ na ya onwe ya bụ onye na-adighị ike, ọ pụrụ iji nwayọọ na-emeso ndị na-amaghị ihe na ndị na-ejehie ụzọ omume. **3** N'ihu nke a, ọ ghaghị ichụ aja maka mmehie nke onwe ya na nke ndị mmadụ. **4** O nweghe onye na-ewere ugwu a n'onwe ya, kama ọ bụ Chineke na-akpọ dika o si kpọọ Erọn. **5** N'otu aka ahụ kwa, Kraịst enyeghe onwe ya ebube nke ịbụ onyeisi nchụaja, kama Chineke siri ya, "Ị bụ Ọkpara m. Taa aburula m Nna gi." **6** N'ebe ọzọ, o kwuru, "Dị ka usoro Melkizedek si dị, ị bụ onye nchụaja ruo mgbe ebighị ebi." (aiōnios g165) **7** Mgbe ọ ka dị ndụ n'anụ ahụ, o ji oke olu na anya mmiri kpee ekpere rịkwa ariri nye onye ahụ pụrụ ịzọpụta ya site n'ọnwụ. A nkwara olu ya n'ihu ndụ nrube isi na mweda n'ala ya. **8** Ọ bụ ezie na ọ bụ Ọkpara ma ọ mụtara irube isi site n'ahụ ọ tara. **9** Ma mgbe e mere ka o zuo oke, ọ ghorọ isi nke nzọpụta ebighị ebi nye ndị niile na-erubere ya isi. (aiōnios g166) **10** Ebe Chineke mere ya onyeisi nchụaja n'usoro Melkizedek. **11** Ọ dị ọtụtụ ihe ọzọ anyị nwere ikwu banyere ya, ma o siri ike ịkọwa ya n'ihu na

unu adighị amụta ihe ọsịsọ. **12** N'ezie, ugbo a, unu kwesiri ịbụ ndị ozizi nye ndị ọzọ, ma unu ka nọ na-achọ onye ga-ezikwa unu ụkpụrụ mbụ nke okwu Chineke. Unu na-achọ mmiri ara kama nri siri ike. **13** Onye ọbụla nke na-anụ ara, ka bụ nwantakiri, ọ matabeghe ozizi banyere ezi omume. **14** Nri dị ike diri ndị tozuru oke, ndị siterela n'ihe ha na-eme zụọ onwe ha ịchọpụta ihe dị iche n'etiti ezi ihe na ajo ihe.

6 Ya bụ ka anyị na-aga n'ihu n'ihe mmụta zuru ezu, ka anyị gharakwa inogide n'ihe mmụta mbụ ahụ nke anyị nwere banyere Kraịst. Anyị agaghị alaghachi azụ ịtọ ntọala ncheghari ọzọ site n'oru ndị nwuru anwụ n'okwukwe n'ebe Chineke nọ, **2** na-akuzi banyere ime baptizim na ibikwasị aka n'isi na onyinye nke Mmụọ Nso, na mbilite n'ọnwụ na ikpe ebighị ebi. (aiōnios g166) **3** Anyị ga-eme nke a ma Chineke kwe. **4** Ma ọ dighị mfe ịkpoghachi ndị dara ada ọzọ, bụ ndị natarala ihe ahụ na mbụ, ndị detukwara onyinye amara dị iche iche nke si n'eluigwe bja ire, ndị ketakwara oke Mmụọ Nso, **5** ndị detukwara ịdị mma nke okwu Chineke ahụ ire na ike nke ụwa na-abia, (aiōn g165) **6** ma mesia dahie n'onwe ha, ọ bụ ihe siri ike ịkpoghachite ha ruo ncheghari. Ha na akpogidekwa Ọkpara Chineke n'obe ọzọ, na emenyekwa ya ihere n'ihu ọha mmadụ. **7** N'ihu na ala ahụ nke na-amj mmiri na-ezokwasị n'elu ya mgbe niile, na-amiputa mkpuru bara ụba nye ndị e ji maka ha kọọ ya, na-enweta ngozi n'aka Chineke. **8** Ma ọ bụrụ na o puo naanị ogwu na ahijia, ọ baghi uru ọbụla. Kama, ọ ga-abụ ihe a bụrụ ọnụ, nke ogwugwu ya ga-abụ ịkpo ya ọkụ. **9** Ma ọ bụ ezie na anyị na-ekwu otu a, ezi ndị enyi m, anyị nwere ntukwasị obi maka ihe dị ezi mma banyere unu, bụ ihe ndị ha na nzọpụta so bja. **10** Chineke abughị onye na-ekpe ikpe n'ezighị ezi. Ọ gaghị echefu ọrụ niile unu ruru ya. Ọ gaghị echefu ihunanya niile unu gosiri n'ihu ya site n'igara ndị nso ozi, dika unu na-aga n'ihu na-emekwa. **11** Anyị choro ka onye ọbụla n'ime unu nogidesie ike n'otu inu ọkụ n'obi ahụ ruo ogwugwu ihe niile, ka unu nwee olileanya inwezu ihe niile unu na-atụ anya ya mgbe oge ruru. **12** Anyị achoghị ka unu bụrụ

ndị umengwu, kama ka unu buru ndi na-enomi ndu ahụ jiri okwukwe na ntachiobi nweta ihe ahụ e kwere na nkwa. **13** Mgbe Chineke kwere Ebrahim nkwa, o ji onwe ya n'ụọ iyi, n'ihl na o dighi onye ozo di ukwu karja ya, **14** na-asj, "N'ezie aga m agozi gi, nyekwa gi otutu umu umu." **15** Ebrahim nwere ndidi, natakwa ihe e kwere ya na nkwa. **16** Umu mmadu na-eji ndi ka ha ukwu n'ụọ iyi, iyi anuru n'uzo di otu a n-eme ka ihe e kwuru guzosie ike ma wezugakwa iru aka niile n'etiti mmadu. **17** Ya mere, mgbe Chineke choro igosi ndi ahụ ga-eketa nkwa ahụ, udidi izuzu ya, o jiri inu iyi mee ka o doo ha anya na izuzu ya adighi agbanwe agbanwe. **18** Ka o ga-abu site n'ihe abuo na-enweghi mgbanwe, nke na-agaghi ekwe omume izi Chineke dika onye ugha, anyi bu ndi gbara oso ndu ga-enweta agbamume siri ike iji jide olileanya e doberee anyi. **19** Anyi nwere olileanya a di ka arilika nke mkpurubi nke guzosiri ike ma burukwa nke e chekwara. O na-abanye n'ime ime ebe nchujaja ahụ n'azu akwa mgbochi **20** ebe Jisosh onye buru anyi uzo, abanyela n'ihl anyi; o gholaranya onyeisi nchujaja ruo mgbe ebighi ebi di ka usoro Melkizedek si di. (aiōn g165)

7 Melkizedek a bu eze Salem, burukwa onye nchujaja Chineke Onye kachasi ihe niile elu. O zutere Ebrahim mgbe o si na mmeri o meriri otutu ndi eze ahụ na-aloghachi, goziekwa ya. **2** Ebrahim nyekwara ya otu uzo n'ime uzo iri nke ihe niile. Ihe mbu aha ya putara bu, "eze ezi omume," ozokwa bu "eze nke Salem," nke putara, "eze udo." **3** O nweghi nna, o nkekweghi nne, nke o na-enwe agburu. O nweghi mmalite nke ubochi a muru ya, maobu ogwugwu ndu, e mere ya di ka Okpara Chineke. O na-anogide buru onye nchujaja ruo mgbe ebighi ebi. **4** Leenu otu o siri buru onye di ukwu, o buladi Ebrahim bu nna nna anyi nyere ya otu uzo n'ime uzo iri site n'ihe o kwatara n'agha! **5** Ma otu o di, iwu kwadoro ka umu Livayi bu ndi ghoru ndi nchujaja na-anakota otu uzo n'ime uzo iri site n'aka ndi ozo, ya bu, site n'aka ndi umunna ha ndi Izrel, n'agbanyeghi na umunna ha ndi ahụ bukwa umu umu Ebrahim. **6** Ma nwoke a bu onye na-esiteghi n'agburu naara otu uzo n'uzo

iri site n'aka Ebrahim ma goziekwa ya bu onye ahụ nke natara nkwa ahụ. **7** O nweghi irurita aka obula di ya, na onye di ukwu na-agosi onye di nta. **8** N'otu aka ahụ, ndi na-anata otu uzo n'uzo iri bu mmadu na-anwu anwu, ma n'aka nke ozo, onye na-anata ya bu onye ahụ e kwuputara na o na-adi ndu. **9** Mmadu puru isi na Livayi onye natara otu uzo n'uzo iri kwuru otu uzo n'uzo iri nke ya site n'aka Ebrahim. **10** N'ihl na mgbe Melkizedek zutere ya, o ka no n'afu nna ya. **11** O buru na a puru ime ka mmadu zuo oke site n'onodu ndi nchujaja ndi Livayi, n'ihl na o bu site n'iwu e nyere ndi mmadu ka e ji hiwee onodu ndi nchujaja. Olee uru o bara ka onye nchujaja ozo bia, di ka usoro Melkizedek si di, na-abugh di ka usoro nke Eron? **12** Ebe a gbanwere onodu ndi nchujaja, n'otu aka ahụ, a ghaghi igbanwekwa iwu. **13** N'ihl na onye ahụ e kwuru ihe ndi a banyere ya sitere n'agburu ozo, nke o dibeghi onye obula sitere na ya ruru ru di n'ebe ichu aja. **14** O bu ihe a mara nke oma na Onyenwe anyi si n'agburu Juda puta, Mosis n'onwe ya akpotughi agburu ahụ aha mgbe o na-ekwu banyere ndi nchujaja. **15** E meela ka a ghota okwu anyi na-ekwu nke oma, mgbe onye nchujaja ozo yiri Melkizedek putara. **16** Onye ghoru onye nchujaja ma o bughi site n'usoro iwu nke omumu ndi nchujaja, kama site n'ike di na ndu nke na-apughi ila n'iyi. **17** N'ihl na-agbara akaebe banyere ya, si, "Gi onwe gi, bu onye nchujaja ruo mgbe ebighi ebi, di ka usoro Melkizedek si di." (aiōn g165) **18** N'otu aka ahụ, e wezugala usoro iwu ochie ahụ n'ihl adighi ike ya na n'ihl abaghi uru ya **19** (n'ihl na iwu ahụ emeghi ka ihe obula zuo oke), ma n'aka nke ozo, e webatala olileanya ka mma, bu nke anyi na-esite na ya biaruo Chineke nso. **20** Ma e ji inu iyi mee ka onodu onyeisi nchujaja a guzosie ike. O nweghi iyi a nuru mgbe ndi ozo ghoru ndi nchujaja. **21** Ma onye nke a ghoru onye nchujaja site n'inu iyi mgbe onye ahụ gwara ya, "Onyenwe anyi anola iyi, o gagh agbanwe obi ya, 'I bu onye nchujaja ruo mgbe ebighi ebi.'" (aiōn g165) **22** N'ihl nke a, Jisosh aghola onye na-akwagide ogbugba ndu ka mma. **23** Ihe ozo, ndi nchujaja nke ochie ahụ di otutu n'onuogugu

n'ihì na ọnwụ gbochiri ha ịga n'ihu n'ọrụ ha. **24** Ya mere, ebe ọ na-adị ndụ ruo mgbe ebighị ebi, ọ na-abụkwa onyeisi nchụaja mgbe niile. (aion g165) **25** Ya mere o nwere ike ịzọpụta ruo mgbe niile ndị ahụ na-abjkwute Chineke site na ya, n'ihì na ọ na-adị ndụ ruo mgbe niile ịrịọ arịrịọ n'ihì ha. **26** Ya mere, ọ dị mkpa na anyị ga-enwe onyeisi nchụaja dị otu a, bụ onye dị nsọ, na onye na-enweghị ntụpọ, na onye dị ọcha, na onye e kewapụrụ site n'ebe ndị mmehie nọ, ma buliekwa ya elu karịa n'eluigwe. **27** Ọ dighị ka ndịisi nchụaja ndị ọzọ, n'ihì na ọ dighị mkpa na ọ ga-achụ aja kwa ụbọchị, n'ihì mmehie nke aka ya, na n'ihì mmehie nke ndị ọzọ. Naanị otu aja nke ịrị mgbe niile ka ọ churụ maka mmehie mgbe o weere onwe ya nye dị ka aja. **28** N'ihì na iwu na-ahọpụta dị ka ndịisi nchụaja ndị mmadụ na-adighị ike. Ma okwu nke ịhụ iyi ahụ, nke na-eso iwu n'azụ, họtụtara Ọkpara, onye e mere ka o zuo oke ruo mgbe ebighị ebi. (aion g165)

8 Isi okwu dị n'ihe niile anyị na-ekwu bụ nke a, na anyị nwere onyeisi nchụaja dị otu a, bụ onye na-anọdụ ala n'aka nri nke ocheeze onye ahụ kachasi ihe niile elu n'eluigwe. **2** Onye na-eje ozi n'ebe nsọ ahụ, bụ ezi ụlọ ikwu ahụ Onyenwe anyị ji aka ya wuo, ọ bughị mmadụ wuru ya. **3** A họtụtara onyeisi nchụaja ọbụla ka ọ na-achụ aja na-enyekwa onyinye. N'ihì nke a, o kwesikwara ka ọ nwee ihe ọ ga-eji na-achụ aja. **4** A sịkwari na ọ nọ n'ụwa, o garaghị a bụ onye nchụaja n'ihì na e nwere ndị nchụaja na-achụ aja dị ka usoro iwu si dị. **5** Ha na-eje ozi n'ebe nsọ ahụ nke bụ oyiyi na onyinyo banyere ihe nke ndị n'eluigwe. Ọ bụ nke a mere e ji dọọ Mosis aka na ntị mgbe ọ na-akwado iwu ụlọ ikwu ahụ, "Lezie anya hụ na i mere ihe niile n'usoro dị ka e si gosiri gi n'elu ugwu." **6** Ma otu ọ dị, ọ natara ọrụ ije ozi karịrị nke ha, dị ka onye ogbugbo nke ogbugba ndụ dij elu karịa nke ochie, ebe ogbugba ndụ nke ọhụrụ a o mere ka ọ dirị n'etiti ya na mmadụ dabeere na nkwa dij mma karịa. **7** Ọ buru na ogbugba ndụ ochie ahụ zuruoke, ọ garaghị aba uru ka achọwa ogbugba ndụ ọzọ. **8** Ma Chineke chọtụtara ezughị oke ha mgbe ọ siri, "Lee, oge na-abia, ka Onyenwe anyị kwuputara, mgbe m ga-eme ka ogbugba

ndụ ọhụrụ dirị n'etiti mụ na ụlọ Izrel, nakwa ụlọ Juda. **9** Ọ bughị ụdị ogbugba ndụ mụ na nna nna ha gbara, mgbe m jidere ha n'aka site n'ala Ijpt duputa ha, n'ihì na ha anogideghị buru ndị kwesiri ntukwasị obi idebe ogbugba ndụ m. N'ihì ya, echepuru ihu m n'ebe ha nọ, ka Onyenwe anyị kwuputara. **10** Ma nke a bụ ogbugba ndụ m ga-eme ka ọ dirị n'etiti mụ onwe m na ụlọ Izrel, mgbe oge ndị ahụ gasiri, otu a ka Onyenwe anyị kwubiri. Aga m etinye iwu m n'ime uche ha, dekwasi ya n'obi ha. Aga m abụ Chineke ha, ha onwe ha ga-abukwa ndị m. **11** Ọ dighị onye ọbụla n'etiti ha ga-akuziri onye agbataobi ya ihe, ma ọbụ otu onye asị ibe ya, 'Mara Onyenwe anyị,' n'ihì na ha niile ga-ama onye m bụ, site n'onye dikarisiri nta ruo n'onye dikarisiri ukwu. **12** N'ihì na aga m agbaghara ajọ omume ha, agaghị m echetakwa mmehie ha niile ọzọ." **13** Mgbe o kwuru okwu banyere ogbugba ndụ ọhụrụ, ọ putara na nke ochie ahụ aburula ihe gabigara agabiga. Ihe dij ochie nke gabigara ga-emesia ghara idikwa.

9 Ogbugba ndụ nke mbụ nwere usoro ofufe na ebe nsọ nke ụwa nke a e jiri aka wuo. **2** E guzobere ụlọ ikwu. N'ọnụlọ nke mbụ n'ụlọ ikwu ahụ, e nwere ihe idoba iheokụ, na tebul, na achicha e doro nsọ. Aha ọnụlọ nke mbụ a bụ Ebe Nso. **3** N'azụ akwa mgbochi nke abụọ ka e nwere ọnụlọ a na-akpọ Ebe Kachasi Nso, **4** nke nwere ebe ichu aja mgbaisioma e ji ọlaedo wuo, na igbe ogbugba ndụ ahụ nke e jiri ọlaedo machie ahụ ya niile. Ihe dij n'ime ite ahụ bụ manà na mkpanaka Eron nke ahụ puputara ahijia, ya na mbadamba nkume e dekwasi iwu ogbugba ndụ. **5** Ihe dij n'elu igbe a bụ cherubim nke ebube ya, na-ekpuchite oche amara ahụ. Ma anyị enweghị ike ikowacha ihe niile ndị a n'ozuzu oke ugbo a. **6** Mgbe e doro ihe niile ndị a n'usoro, onye nchụaja na-abata mgbe ọbụla n'ime ọnụlọ nke mbụ nke ụlọ ikwu a. N'ebe a ka ọ na-arụ ọrụ o ketara iru. **7** Ma ọ bụ naanị onyeisi nchụaja na-abanye n'ime ọnụlọ nsọ nke abụọ, naanị otu ugboro n'afọ. Ọ na-ejikwa ọbara na-aba n'ebe ahụ, iji chọọ aja maka onwe ya na n'ihì mmehie ndị mmadụ mere na-amaghị ama. **8** Site na nke a, Mmụọ

Nsọ na-egosi na ụzọ e si abanye n'Ebe Kachasi Nsọ ahụ bụ ihe na a ka aputabeghị ihe, ebe ọ bụ na ụlọ ikwu nke mbụ ahụ ka na-eguzo. 9 Nke a bụ ihe ilu banyere oge ugbo a. Site na nhazi nke a, onyinye na aja niile a na-achụ enweghị ike ime ka akonuche onye na-efe ofufe zuo oke. 10 Kama ha bụ naanị usoro iwu metụtara ihe oriri na ihe ọrụna na ụdị baptizim dị iche iche nke ahụ ahụ, bụ nke e nyere ka a na-eme ya ruo mgbe a ga-edozigharị ihe niile. 11 Mgbe Kraịst bịaara dị ka onyeisi nchụaja nke ezi ihe ahụ dị ugbo a, site n'ụlọ ikwu dị ukwu zuruoke nke a na-eghị aka mee, nke na-esoghị n'ihe e kere eke, 12 ọ jighị ọbara ụmụ ewu na nke ụmụ ehi banye n'ebe ahụ, kama ọ ji ọbara nke ya onwe ya banye n'Ebe ahụ Kachasi Nsọ naanị otu mgbe, jiri ya wetara anyị niile mgbaputa ebighị ebi. (aiōnios g166) 13 Ma ọ buru na ọbara ewu na nke oke ehi dị iche iche, ya na ntụ nwa agboghọ ehi, nke e fekwasiri ndị ruru aru, puru ido ha nsọ, meekwa ka ha dị ọcha n'elu ahụ. 14 Ọbara Kraịst onye sitere na Mmụọ dị ebighị ebi were onwe ya chụọọ Chineke aja n'enweghị ntupọ ọbụla, ọ ga-esi ahaa ghara isachapụ omume ruru unyi nke akonuche anyị, ka anyị nwee ike ife Chineke dị ndụ. (aiōnios g166) 15 N'ihia nke a, ọ bụ onye ogbugbo nke ogbugba ndụ ọhuru, ka ndị a kpọọ site na ya nata ihe nketa ebighị ebi ahụ bụ nke e kwere ha na nkwa. A puru ime nke a n'ihia ọ nwụla ọnwụ gbaputa ụmụ mmadụ site n'ikpe ọmụma nke mmehie ha mere n'okpuru ogbugba ndụ nke mbụ ahụ. (aiōnios g166) 16 Ọ buru na mmadụ ekee ekpe mgbe ọ ndụ, a na-ebu ụzọ achoputa ma onye kere ekpe ahụ ọ nwụla. 17 Ekpe na-amalite idị ire mgbe onye kere ekpe ahụ nwuru, n'ihia na ihe mmadụ kere n'ekpe anaghị adị ire mgbe onye kere ya ka dị ndụ. 18 Ọ bụ nke a mere ọ buladị ogbugba ndụ ochie ahụ jiri buru ihe na-adighị ire ruokwa mgbe ọbara batara na ya. 19 Mgbe Mosis kwuputachara ndị mmadụ iwu ahụ, ọ weere ọbara ụmụ ehi na ewu, ya na mmiri, ogbo uhie na hisọp fesaa n'akwukwo iwu ahụ nakwa n'elu mmadụ niile. 20 Na-ekwu, "Nke a bụ ọbara ogbugba ndụ ahụ nke Chineke nyere unu iwu." 21 N'otu aka ahụ, ọ fesakwara

ọbara ahụ n'elu ụlọ ikwu na n'elu ihe niile dị n'ụlọ ikwu, bụ ihe niile e ji efe ofufe. 22 N'ikwu eziokwu, dika iwu si dij, ọ dighị ihe ọbụla nke a na-adighị eji ọbara edo ọcha. Ọ buru na a wusighị ọbara, mgbaghara mmehie adighị. 23 Ọ kwesiri ka e si otu a mee ka ihe ndi a yiri ihe ndi dij n'eluigwe dij ọcha, ma ihe ndi dij n'eluigwe n'onwe ha kwesiri ka e nye ha aja dij mma karja. 24 N'ihia na ọ bughị n'ebe nsọ nke mmadụ jiri aka wuo, nke yiri nke dij n'eluigwe, ka Kraịst banyere, kama ọ banyere n'ime eluigwe n'onwe ya, bụ ebe ọ na-anochite anya anyi ugbo a n'ihu Chineke. 25 Ọ banyeghi na ya ka ọ were onwe ya chuo aja otutu ugboro, dij ka onyeisi nchujaja na-eji ọbara na-abughị nke ya na-abanye n'Ebe ahụ Kachasi Nsọ kwa afọ. 26 Ọ buru na ọ si otu a diri, ọ gaara abụ onye na-ahụ ahụ mgbe kemgbe e kere ụwa. Ma, dij ka ọ si dij, ọ bịaara naanị otu ugboro n'ogwugwu oge ndi a, iwezuga mmehie site n'iji onwe ya chuo aja. (aiōn g165) 27 Dij ka ọ bụ ihe a kwadooro mmadụ ọbụla inwu naanị otu ugboro, ma e mesia ikpe esochie, 28 otu a ka e si chuo Kraịst dij ka aja naanị otu ugboro iwepu mmehie otutu mmadụ. Ọ ga-abighachi nke ugboro abuo, ma ọ bughị n'ihia ibu mmehie, kama ọ bụ n'ihia iweta nzoputa nye ndi ahụ niile na-eche ọbija ya.

10 Iwu ahụ bụ naanị onyinyo na-egosi ihe ọma gaje ibia. N'ihia ya, ọ zughị oke n'onwe ya isite n'aja ndi ahụ a na-achụ mgbe mgbe kwa afọ, mee ka ndi ahụ na-abiaru nso ife ofufe zuo oke. 2 Ma ọ bughị otu a, ọ bụ na a gabeghi akwusi ichu aja ndi a? Ọ buru na a sachapula njọ ndi na-efe ofufe na mbu, akonuche ha agaghikwa ama ha ikpe mmehie ha. 3 Ma nke bụ eziokwu bụ na ihe aja ndi a na-eme bụ ịchetara ha mmehie ha kwa afọ niile. 4 N'ihia na ọ bụ ihe na-apughị ime eme na ọbara oke ehi na nke ụmụ ewu dij iche iche ga-asachapụ mmehie. 5 Ya mere mgbe Kraịst bịaara n'ụwa, ọ siri, "Aja na onyinye abughị ihe i choro kama i kwadooro ahụ nye m. 6 Aja nsure oku na aja a churu maka mmehie, ha abughị ihe dij ezi mma nye gi. 7 Mgbe ahụ ka m siri, 'Lee, abiala m Chineke m, ime ihe i na-achọ. Nke a bukwa ihe e dere banyere m n'ime akwukwo mpiakota.'" 8

O kwuru na mbụ, “Aja dị iche iche, na onyinye, na aja nsure oku na aja mmehie adighi atọ gi uto, ha adighikwa amasi gi” (a churu aja ndi a dika iwu si di). 9 O kwukwara ozọ, “Lee abjala m ime uche gi.” O kagburu aja nke mbu ahụ ma were aja nke abuo dochie n'onodu ya. 10 Site n'ime uche Chineke, e mere ka anyi di nso site n'aja Jisos Kraist ji onwe ya chuo naani otu ugboro. 11 Onye nchujaja obula na-eguzo kwa ubochi na-efe ofufe, na-achukwa otu aja ahụ ugboro ugboro, bu aja nke na-enweghi ike isachapu mmehie. 12 Ma mgbe Kraist chuchara naani otu aja ahụ, otu ugboro n'ihu mmehie niile, o noduru ala n'aka nri Chineke. 13 Ebe ahụ ka o no ugbo a na-eche ka ndi iro ya niile buru ihe mgbakwasị ukwu ya. 14 N'ihu na o sitela n'otu aja mee ka ndi ahụ a na-eme ka ha diri nso zuo oke mgbe niile. 15 Mmuo nso na-agbakwara anyi ama banyere ihe ndi a mgbe o buru uzo kwuo: 16 “Nke a bu ogbugba ndu ahụ mu na ha ga-agba mgbe oge ndi ahụ gasiri, ka Onyenwe anyi kwuru. Aga m etinye iwu m n'obi ha. Aga m edekwasikwa ha n'uche ha.” 17 O kwukwara si, “Agaghị m echetakwa mmehie ha na mmebi iwu ha niile ozọ.” 18 Ya mere, ebe o bu na a gbagharala mmehie ndi a, o dikwaghị mkpa ichu ajo ozọ maka mgbaghara mmehie. 19 N'ihu nke a, umunna m, ebe anyi nwere nkwiwa okwu ibanye n'Ebe Kachasi Nso site n'obara Jisos, 20 bu uzo oheru nke o meghere nye anyi, nke di oheru ma dikwa ndu site n'akwa mgbochi ahụ nke bu ahụ ya, 21 ebe anyi nwekwara onye nchujaja di ukwu, nke na-elekota ulo Chineke, 22 ka anyi bjaruo nso site n'obi di ocha, na ntukwasị obi zuru ezu nke okwukwe, ka anyi buru ndi a sachara obi ha site n'akonuche ruru aru, ka anyi burukwa ndi e ji mmiri di ezigbo ocha sachaa ahụ anyi. 23 Ya mere, ka anyi jidesie nkwiwuta nke olileanya anyi ike, n'ihu na onye ahụ kwere nkwa kwesiri ntukwasị obi. 24 Ka anyi tugharja uche otu anyi ga-esi kpalie ibe anyi n'ihunanya na ezi oru. 25 Ka anyi gharakwa ichefu nzuko anyi di ka ufodu na-eme, kama ka anyi na-agbarita onwe anyi ume, karisja, ugbo a ubochi ahụ na-abja nso. 26 O buru na anyi akpachapu anyi na-anogide na mmehie mgbe

anyi matachara eziokwu ahụ, o nwekwaghị aja ozọ foduru a ga-achụ banyere mmehie niile. 27 Kama naani ikpe di oke egwu, nke ga-adi ka oku na-ere ike ike, nke ga-erechapu ndi niile bu ndi iro. 28 Onye obula dara iwu Mosis, na-anwu na-enweghi ebere, site n'akaebe mmadu abuo maobu atọ gbara megide ya. 29 O buru na o di otu a, olee udi ahuhu unu chere na a ga-enye onye leliri Okpara Chineke, gini ka a ga-eme onye meruru obara nke ogbugba ndu nke e ji doo ya nso, na onye kpasuru mmuo nke amara ahụ iwe? 30 N'ihu na anyi maa onye ahụ kwuru, “Ibo obo diri m, aga m akwughachi,” ozokwa, “Onyenwe anyi ga-ekpe ndi ya ikpe.” 31 O bu ihe di oke egwu idaba n'aka Chineke di ndu. 32 Ma chetakwanu ubochi mbu ndi ahụ, mgbe unu natachara ihè, unu nogidesikwara ike n'agbanyeghi oke ahuhu niile unu tara. 33 Mgbe ufodu, a kpariri unu n'ihu oha, unu natakwara mkpagbu. N'oge ozọ, unu soro ndi e si otu a mesoo mmeso. 34 Unu were obi ebere soro ndi no n'ulo mkporo taa ahuhu, unu jikwa onu nabata ya mgbe a nakorochara unu ihe niile unu nwere, n'ihu na unu onwe unu matara na unu nwere ihe ka mma, nke na-anogide. 35 Ya mere, unu ahapukwala ntukwasị obi unu ahụ, n'ihu na o na-eweta ugwo oru di ukwu. 36 N'ihu ya, unu kwesiri inwe ndidi ka o ga-abu na mgbe unu mere uche Chineke unu ga-anata ihe e kwere na nkwa. 37 N'ihu, “Na oge na-adighi anya, onye ahụ nke na-abia ga-abia o gaghị anokwa odu.” 38 Ma, “Onye ezi omume nkem ga-esite n'okwukwe di ndu. Mkpuruobi m agaghị e nwee mmasi n'ime onye obula na-alaghachi azu.” 39 Ma anyi abughi ndi na-alaghachi azu si otu a laa n'iyi. Kama anyi dinyere ndi nwere okwukwe, burukwa ndi a zoputara.

11 Ugbo a, okwukwe bu inwe obi ike banyere ihe ndi a na-ele anya ha na inwe owuweanya banyere ihe a na-ahubeghi anya. 2 N'ihu na o bu site n'okwukwe ka e ji gbaara ndi ochie ama. 3 O bu site n'okwukwe ka anyi ji ghotu na e mere uwa na ihe niile anyi na-ahụ anya site n'okwu Chineke. N'ihu nke a, ihe anyi na-ahụ anya ugbo a bu ihe e mere site n'ihe anyi na-adighi ahụ anya. (aiōn g165) 4

Ebel sitere n'okwukwe chụọ aja dị mma nye Chineke karịa aja nke Ken churụ; nke e si na ya gụnye ya n'onye ezi omume. Chineke kwuru okwu banyere onyinye ya. Ma ugbu a, ọ bụ ezie na ọ nwụọlarị ma ọ ka na-ekwu okwu site n'okwukwe. 5 E sitere n'okwukwe kupu Enok nke pụtara na ọ nwughị anwụ, a hụkwaghị ya ọzọ n'ih na Chineke akpọrọla ya. Ma tupu e kuru ya, e mere ka anyị mara na ọ mere ihe masiri Chineke. 6 Ọ bụ ihe siri ike mmadụ ime ihe ga-atọ ya uto ma ọ buru na onye ahụ enweghị okwukwe. N'ih na onye na-abjkwute Chineke nso aghaghị ikwe na ọ di. Na ọ bụkwa onye na-akwughachi onye ọbụla na-achosi ya ike ugwo. 7 Site n'okwukwe, Noa, onye nke a doro aka na ntị gbasara ihe ndi a na-ahubeghi anya, gere ntị ma ruo ugbo mmiri maka nzoputa nke ezinaulo ya. Site na nke a, ọ mara uwa ikpe, ma buru onye nketa nke ezi omume sitere n'okwukwe. 8 Site n'okwukwe, Ebrahim rubere isi mgbe a kporo ya ka ọ hapu, gaa n'ala ahụ nke ọ ga-enweta dika ihe nketa. Ọ gawara n'amaghị ebe ọ na-aga. 9 Okwukwe ka o jiri biri dika obia n'ala ahụ e kwere ya na nkwa, na-ebi n'ulo ikwu, ya na Aizik na Jekob, bụ ndi e kwere ya na ha otu nkwa ahụ. 10 N'ih na ọ na-ele anya ala ahụ nke nwere ntala, nke onye turu atumatu ya ma wuokwa ya bụ Chineke. 11 Site n'okwukwe ọ natara ike omumu. Ọ bụ ezie na ọ gafeela oge imuta nwa, ọ buladi Sera n'onwe ya bụ nwanyi aga, n'ih na ọ gurụ onye ahụ kwere ya nkwa di ka onye kwesiri ntukwasị obi. 12 Ya mere site n'otu onye a, onye a gurụ di ka onye nwuru anwu ka e si nweta umu ndi onuogugu ha di ka kpakpando di na mbara eluigwe, di ka aja di n'akuku osimiri. 13 Ndi a niile nwere okwukwe nwuru na-anataghi nkwa ahụ, ma site n'ebe di anya ha huru ma nabatakwa nkwa ndi a. Ha kwuputakwara na ha bu ndi obia na ndi mba ozọ n'ụwa. 14 Ndi na-ekwu otu a na-eziputa na ha na-ele anya obodo nke aka ha. 15 Ọ buru na ha na-eche echiche banyere obodo nke ha hapuru, ha gaara enwe ohere ilaghachi azu. 16 Ma otu ọ di, ha na-elesi anya ike maka obodo ahụ ka mma, bụ nke di n'eluigwe. Ya mere, ọ dighi eme Chineke ihere ka a kpo ya

Chineke ha, n'ih na o dozielara ha ebe obibi. 17 Site n'okwukwe Ebrahim ji Aizik chụọ aja mgbe a nwalere ya. Onye ahụ natara ihe ndi ahụ e kwere nkwa, di njikere jji otu nwa ahụ o nwere chụọ aja, 18 ọ bụ ezie na Chineke kwuru maka ya, "Ọ bụ site n'Aizik ka a ga-akpo mkpuru gi aha." 19 Ebrahim chere na Chineke puru ime ka onye nwuru anwu site n'onwu bilie, dika ihe ima atu otu ahụ ka o mekwara, n'ih na ọ nataghachikwara ya. 20 Ọ bụ okwukwe ka Aizik jiri nye Jekob na Iso ngozi banyere ihe di n'ihu. 21 Ọ bụ okwukwe ka Jekob ji gozie umu Josef n'otu n'otu tupu ọ nwuo. Ọ kporo isiala dika ọ dabere n'elu mkpanaka ya. 22 N'ogwugwu ndu ya, Josef sitere n'okwukwe kwuo banyere ọpuru umu Izrel ma nyekwa ntuziaka banyere olili okpuku ya. 23 Okwukwe ka nne na nna Mosis ji zobe ya onwa ato mgbe a muru ya, n'ih na ha huru na ọ bụ nwa mara mma. Ha atukwaghị egwu iwu eze ala Ijpt bụ Fero nyere. 24 Site n'okwukwe, Mosis e kweghi aza nwa ada Fero mgbe o tolitere. 25 Ọ horo isoro umu Chineke keta oke na mmegbu ha karia inwe anuri nke mmehie. 26 O kpebiri na ọ bụ ihe karichara mma ihu ahuhu n'ih Kraist, kama inweju aku niile nke Ijpt afo. N'ih na o nwere olileanya maka ugwo oru di n'ihu. 27 Okwukwe ka ọ ji hapu Ijpt. Ọ tughị egwu iwe eze, ma ọ tachiri obi ya dika ọ huru onye ahụ a na-apughi ihu anya. 28 O sitekwara n'okwukwe debe Mmemme Ngabiga. O fesara obara ka onye mbibi nke umu nwoke mbu, hapu imetu umu nwoke mbu ndi Izrel aka. 29 Ha gafere Osimiri Uhie site n'okwukwe di ka a ga-asị na ọ bụ ala efu. Ma mgbe ndi Ijpt nwara ime nke a, mmiri lomiri ha niile. 30 Mgbidi Jeriko dara mgbe ha jiri okwukwe gaa ya gburugburu ubochi asaa. 31 Site n'okwukwe, Rehab nwanyi akwuna esoghi ndi nnupu isi laa n'iyi n'ih na ọ nabatara ndi bbara inyochaputa obodo ahụ n'udo. 32 Olee ihe ozọ m ga-ekwu? Oge ga-agwunahu m ikwu gbasara Gidion, na Barak, na Samsin, na Jefta, na Devid, na Samuel na ndi amuma, 33 ndi sitere n'okwukwe merie otutu alaeze, kpeekwa ikpe nkwo, natakwa nkwa e kwere, ndi mechiri onu odum. 34 Ha menyuru oku di egwu,

gbanari mma agha, nweta ike site n'adighi ike. Ha ghokwara ndi di ike n'agha, chulaa usuu ndi agha ndi mba ozo. **35** Umụ nwanyi natara ndi ha nwuru anwu, site na mbilite n'onwu. Ndi ozo naara ntaramahuhu, ha juru inata mgbaputa ka ha nwee ike nata mbilite n'onwu ka mma. **36** E ji ufodu mere ihe ochi, tiekwa ha ihe otiti, o buladi ike ha agbu na itu ha mkporo. **37** A turu ufodu nkume, kwobie ufodu abuo. E ji mma agha gbuo ufodu. Ufodu yi akpukpo ewu na akpukpo aturu jeharia. Ufodu bukwa ndi dara ukpa. A kpagburu ufodu, ma mejookwa ndi ozo. **38** Ha waghari n'ozara na n'ugwu, n'ogba nkume na n'onu ala. N'anya uwa, a guru ha n'ihe efu. **39** A gbaara ezigbo ama n'isi ndi a niile n'ih i okwukwe ha, ma ha anataghi ihe ahụ e kwere ha na nkwa. **40** Otu o di, Chineke akwadoberela anyi ihe kaara anyi mma, ka a ghara ime ka ha zuo oke ma e wepu anyi.

12 Ya mere, anyi nwere oke igwe ndi ama di otu a gbara anyi gburugburu, n'ih i nke a, ka anyi wepu ihe obula nke na-adoghachi anyiazu dika ibu aro, ya na mmehie niile nodedere anyi nsog karja. Ka anyi werekwa ntachiobi gbaa osog nke chere anyi n'ihu. **2** Ka anyi na-elegide Jisog anyi, onye mbu na onye na-eme ka okwukwe anyi zuo oke, onye jiri n'ih i onu e debere n'ihu ya, die ahuhu na ihe ihere nke obe, o nodu n'aka nri nke ocheeze Chineke. **3** Tuleenu n'obi unu gbasara onye ahụ tachiri obi na nkwegide sitere n'aka ndi mmehie, ka ike ghara igwu unu maobu obi unu adaa mba. **4** N'ime ogu nke unu na-aluso mmehie, unu eguzogideghi ruo n'onodu nke iwufu obara unu. **5** Unu echefuola okwu nkasiobi ahụ, nke e jiri gbaa unu ume dika umu, "Nwa m ewela ido aka na nti nke Onyenwe anyi dika ihe di mfe, mgbe o na-ata gi ahuhu maobu daa mba mgbe o na-abara gi mba. **6** N'ih i na onye Onyenwe anyi huru n'anya ka o na-abara mba. O bukwa onye o nabatara di ka nwa ya, ka o na-apia utari." **7** Tachie obi, muta ihe site n'ahuhu. N'ih i na Chineke na-emeso unu mmeso di ka nna obula huru umu ya n'anya si emeso ha mmeso. Nwata obula adighi nke nna ya na-adighi abara mba. **8** Ya mere o buru na a dighi abara unu mba dika

esi bara ndi ozo, unu abughi umu kama unu bu ndi amutara n'ikwa iko. **9** Dika ima atu, ndi bu nna anyi site n'anu ahụ na-apia anyi utari mgbe obula anyi nupuru isi. Ma nke a adighi egbochi anyi isopuru ha. O kwesikwaghi ka anyi rubere Nna nke mmuo isi karja ma dikwa ndu? Anyi mee nke a, anyi ga-adi ndu. **10** Ha na-azu anyi nwa oge nta di ka ha si tuputa n'uche ha. Ma o na-azu anyi n'ih i odimma anyi. O na-achog ka anyi keta oke n'idi nsog ya. **11** Mgbe obula a na-ezi anyi ihe site n'inye anyi ahuhu, o na-aburu anyi ihe mwute n'oge ahụ, o bughikwa ihe onu. Ma e mesja, o na-eweta udo na ndu ezi omume nye ndu ahụ azuru n'ime ya. **12** Ya mere, setipu aka gi ahụ ike gwuru. Guzosie ike n'ukwu gi ahụ na-ama jijiji. **13** Debenu ukwu unu n'uzo ziri ezi, ka ukwu na-adighi ike ghara ida ngwuro, kama ka o nwe ogwugwo. **14** Gbalisie ike mee ka gi na mmadu niile biri n'udo ya na ndu di nsog, e wepu ya, o nweghi onye puru ihu Onyenwe anyi. **15** Hukwanu na o nweghi onye ga-ahapu inweta amara Chineke, na o nwekwaghi onye ga-epuputa dika mgborogwu ilu weta nsogbu a ga-esi n'ime ya meruo otutu mmadu. **16** Hunu na o nweghi onye na-ebi ndu ruru unyi maobu onye nke na-enweghi nsopuru dika Iso, onye nke rere onodu omumu ya n'ih i otu efere nri. **17** Dika unu maara, o mechara chog ka o keta ngozi ahụ, ma a juru ya n'ih i na o nweghi ohere ncheghari. O bu ezie na o jiri anya mmiri chosie ya ike. **18** Unu abiarughi n'ugwu nke a puru imetu aka, nke na-ere oku, na ochichiri na itiri na oke ifufe, **19** na uda opi ike, maobu olu na-ekwu okwu, nke ndi nuru ya rioro ka o kwusi igwa ha. **20** N'ih i na ha enweghi ike inagide ihe e nyere n'iwu, "A sikwari na anumanu obula emetu ugwu ahụ ahụ, a gaeji nkume tugbuo ya." **21** N'ezie, ihe ahụ anya huru di oke egwu na Mosis siri, "Ana m ama jijiji n'ih i ujo." **22** Ma unu abiaruola n'ugwu Zayon, bu obodo Chineke di ndu, Jerusalem nke eluigwe ahụ. Unu abiakwutela puku kwuru puku ndi mmuo ozi a na-apughi iguta onu zukoro n'onu. **23** Unu abiala n'ulo nzuko nke onye ahụ ebuzo muputa bu ndi e dere aha ha n'eluigwe. Unu abiakwutela Chineke, onye

ga-ekpe mmadu niile ikpe, unu abjakwutela mmuṅo ndi ezi omume e mere ka ha buru ndi zuruoke. **24** Unu abjakwutela Jisṅs onye ogbugbo nke ogbugba ndu ṅhuru, bjakwutekwa ṅbara e fesara nke na-ekwu okwu di mma karja nke ṅbara Ebel kwuru. **25** Gbalṅsienu ike ihu na unu ajughu onye ahṅ na-ekwu okwu. N'ih na ṅ buru na ha agbanarighi ya, bu onye ahṅ ḍṅṅ ha aka na ntṅ n'elu uwa, anyi agaghṅ agbanari onye ahṅ si n'eluiṅwe na-aḍṅ anyi aka na ntṅ. **26** N'oge ahṅ, olu ya mere ka uwa ma jijiji, ma ugbu a, ṅ kwela nkwa, si, "Otu mgbe ṅṅ ḍṅṅ, ṅ bughṅ naani uwa ka m ga-eme ka ṅ maa jijiji kama aga m emekwa ka eluiṅwe maa jijiji." **27** Okwu a bu, "Otu mgbe ṅṅ ḍṅṅ," na-egosi mwepu nke ihe na-ama jijiji dika ihe e kere eke, iji hu na nke na-anaghṅ ama jijiji ga-aḍṅ. **28** Ya mere, ebe anyi na-anata alaeze nke na-apughṅ igbanwe, ka anyi jiri obi ekele, egwu na nsṅpuru fee Chineke ofufe n'uzṅ ṅ ga-anabata. **29** N'ih na Chineke anyi bu ṅṅ na-erepja erepja.

13 Ka ihunanya unu nwere n'etiti unu na-adigide. **2** Unu echefula inabata ndi ṅbia, n'ih na ufṅṅ ndi mere nke a lekṅtara ndi mmuṅo ozi ma ha amataghṅ. **3** Chetanṅ ndi nṅ n'ulo mkporṅ di ka a ga-asṅ na unu so ha nṅṅ n'ulo mkporṅ. Chetakwanṅ ndi a na-ata ahuhu, dika a ga-asṅ na unu onwe unu so ha na-ahṅ ahuhu n'ahṅ unu. **4** Ka ṅlulu di na nwunye buru ihe onye ṅbula na-akwanyere ugwu, ka ihe ndina unu burukwa nke a na-emeruṅhi emerṅ. N'ih na Chineke ga-ekpe ndi na-akwa iko na ndi uru ikpe. **5** Debenṅ ndu unu puṅ n'ihunanya nke ego, ka aḍṅ ju unu n'ih unu nwere, n'ih na o kwuola, "Agaghṅ m ahapu gi. O nwekwaghṅ mgbe m ga-eji gbakuta gi azu." **6** Ya mere anyi puru iji obi ike na-atughṅ egwu kwuo, "Onyenwe anyi bu onye na-enyere m aka. Agaghṅ m atu egwu. Giṅi ka mmadu puru ime m?" **7** Chetanṅ ndisi unu, ndi gwara unu okwu Chineke. Tulenu otu ndu siri di, na-eṅomikwanṅ okwukwe ha. **8** Otu Jisṅs Kraist di unyaahu, ka ṅ di taa, otu a ka ṅ ga-aḍigidekwa ruo mgbe ebighi ebi. (aiṅn g165) **9** Unu ekwela ka e jiri ozizi ṅhuru nke dikwa iche duhie unu. N'ih na ṅ bu ihe di mma ka e were amara mee ka obi

sie ike, ṅ bughṅ site n'idebe iwu banyere nri nke na-enweghi uru ṅ bara ndi na-edebe ya. **10** Anyi nwere ebe ichu aja, ebe ndi niile na-eje ozi ha n'ulo ikwu a enweghi ike iri aja a churu n'elu ya. **11** Onyeisi nchaja na-ewebata ṅbara umu anu ndi ahṅ n'Ebe Kachasi Nṅ dika aja maka mmehie, ma a na-erepja anu ahṅ ha ṅṅ na mpuga ulṅ ikwu. **12** N'otu aka ahṅ, Jisṅs n'onwe ya tara ahuhu na mpuga ṅṅ uzo ama obodo ka o jiri ṅbara ya mee ka ndi nke ya di nsṅ. **13** Ya mere, ka anyi gawkuru ya n'azu ulṅ ikwu soro ya die mkpari o diri. **14** N'ih na uwa abughṅ ulṅ anyi, ma anyi na-ele anya obodo nke gaje ibja. **15** Site na ya, ka anyi na-achuru Chineke aja otuto mgbe niile, nke bu mkpuru egbugbere ṅṅ nke na-ekwuputa aha ya. **16** Unu echefula ime ihe ṅma, meekwanṅ ka ndi ṅṅ soro unu kekṅṅ ihe unu nwere. Nke a bu udi aja na-atṅ Chineke utṅ. **17** Ka unu na-ekwenyere ndi ndu unu, dokwaanṅ onwe unu n'okpuru ha. N'ih na ṅṅ ha bu ihṅ maka mkpuruobi unu dika ndi ga-aza aziza. Meenu nke a ka ha were ṅṅ na-eje ozi ha, ma ṅ bughṅ site n'obi mwute n'ih na nke a agaghṅ abara unu uru. **18** Na-ekperenu anyi ekpere, n'ih na o doro anyi anya na anyi nwere akonuche di ṅcha na-achokwa ibi ndu nwere ugwu n'uzṅ niile. **19** Ana m arisṅ unu ya ike, ka unu mee nke a, ka m wee ike iloghachikwute unu osisṅ. **20** Ugbu a ka Chineke nke udo, onye ahṅ sitere n'ṅbara ogbugba ndu ebighi ebi ahṅ kpoghachite Onyenwe anyi Jisṅs, Onye ozuzu aturu ukwu ahṅ, site n'onwu, (aiṅnios g166) **21** mee ka unu zuo oke n'ez ihe ṅma niile ṅbula, nke ga-enyere unu aka ime ihe ṅ na-achṅ. Ka ṅ ruputa n'etiti anyi ihe ndi ahṅ niile na-atṅ ya utṅ site na Jisṅs Kraist, onye otuto niile diri ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen. (aiṅn g165) **22** Umunna m, arisṅ m unu, ka unu were ntachiobi nuru okwu agbamume m gwara unu n'ime akwukwo a na-etoghṅ ogologo. **23** Ana m eme ka unu mata na nwanna anyi Timoti esitela n'ulo mkporṅ puta. Mu na ya ga-esoro bja leta unu ma ṅ buru na ṅ bja n'ebe a na mgbe na-adighi anya. **24** Keleerenu m ndisi unu niile na ndi nsṅ niile. Ndi si Itali na-ezitere unu ekele ha. **25** Ka amara dinyere unu niile.

Jemis

1 Jemis, nwaodibo Chineke na nke Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, Na-edegara agburu iri na abuo ndi gbasara n'elu uwa niile akwukwo ozi a: Ndeewonu! **2** Umunna m, ka obi unu juputa n'onu mgbe obula onwunwa di iche iche gbara unu gburugburu. **3** N'ihu na mgbe a na-anwa okwukwe unu onwunwa, ntachiobi unu na-enwe ohere ito eto. **4** Ka nguzosike unu puta ihè, ka unu zuo oke ma nwezuokwa ihe niile, na-adighi ihe obula nke ga-ako unu. **5** O buru na o di onye na-enweghi amamihe, ya rjọ Chineke, onye na-enye onye obula rjoro ya amamihe n'afọ ofufu na-ataghikwa onye obula uta, a ga-ewerekwa ya nye ya. **6** Ma rjoro n'okwukwe na-enweghi obi abuo, n'ihu na onye na-enwe obi abuo di ka ebili mmiri oke osimiri mgbe ikuku na-ebughari ya. **7** Onye di otu ahụ ekwesighi ile anya na o ga-esite n'aka Onyenwe anyi nata ihe obula. **8** N'ihu na mmadu di otu a bu onye ihu abuo, onye na-adighi eguzo n'otu ebe n'ihe obula o na-eme. **9** Ka nwanna obula bu ogbenye nurija onu, mgbe obula e weliri ya elu. **10** Ka onye bu ogaranya mgbe a na-eme ka o nodu ya di ala, n'ihu na ndi bara uba ga-akponwu di ka okoko osisi. **11** N'ihu na mgbe obula anwu waliri chasie ike, weputa okpomoku, o na-eme ka ahijia kponwu, ka okoko osisi daa n'ala, mma ya agwusakwa. N'otu aka ahu, onye ahu bara uba ga-akponwu o buladi mgbe o na-ejeghari n'ime ije ozi ya. **12** Ngodi na-adiri onye ahu nke na-anogide na-adighi ada mba n'oge onwunwa. N'ihu na mgbe oge onwunwa ahu gasiri, o ga-anata ugwo oru, nke bu okpueze ndu, nke Chineke kwere nkwa inye ndi niile huru ya n'anya. **13** Ka onye obula hapu i si, mgbe a na-anwa ya, "O bu Chineke na-anwa m onwunwa a." N'ihu na o dighi mgbe a puru inwa Chineke ka o mee ihe ojoo, o dikwaghị anwa mmadu obula ka o mee ihe ojoo. **14** Kama onwunwa na-abijara mmadu site n'ochicho nke obi ya. O bukwa ochicho ojoo nke mmadu na-arafu ya, dokpufuo ya. **15** Ochicho ahu, mgbe ha bara uba n'ime obi, na-eduba mmadu na mmehie. Mgbe mmehie bara uba, o na-eduba n'onwu.

16 Ekwela ka onye obula duhie unu umunna m. **17** Onyinye obula di mma, na nke zuruoke na-esite n'eluigwe abia. O na-esite n'ebe Nna nke ihè niile onye na-adighi agbanwe agbanwe, o naghị ezonari umu mmadu ihu ya. **18** N'ihu imezu nzube ya, o sitere n'okwu ya bu eziokwu muo anyi. O mekwaru nke a ka anyi buru umu mbu nke ihe o kere eke. **19** Unu aghaghị icheta nke a umunna m ndi m huru n'anya. Ka onye obula nwee nti na-anu ihe osiso, na ire di aro ikwu okwu, ma burukwa onye iwe na-adighi ewe osiso. **20** N'ihu na iwe nke mmadu anaghị aruputa ezi omume nke Chineke. **21** Ya mere, wezuanu uzo ruru aru niile na ihe obula di njọ nke foduru n'ime ndu unu. Ma jirinu obi umeala nabataranu onwe unu okwu ndu ahu nke a kuru n'obi unu, nke nwere ike izoputa mkpurobi unu. **22** Unu abula ndi na-eji nti ha na-anu okwu ndu ahu naani, na-arafu onwe ha, kama burunu ndi na-eme ihe okwu ahu kwuru. **23** N'ihu na onye obula na-ege nti n'okwu obula ma hapu iji ihe o nuru mee ihe, di ka nwoke na-ele ihu ya n'enyọ. **24** O lesia onwe ya puo, o chefu ihe ihu ya yiri ma nwa oge nta gasia. **25** Ma nwoke ahu nogidesiri ike na-ele anya n'ime iwu ahu zuruoke, nke na-eme ka mmadu nwere onwe ya, ee, nwoke ahu na-aga n'ihu ile na ime ihe iwu ahu kwuru, hapukwa ichefu ya, ka a ga-agodi n'ihe niile o na-eme. **26** O buru na mmadu obula echee na ya bu onye nakpere Chineke ma hapu ijide ire ya aka maobu ikwa ire ya nga, onye di otu a na-arafu onwe ya, okpukpe Chineke ya bukwa ihe na-abaghị uru. **27** Ezi okpukpe Chineke, nke Chineke Nna anyi na-anabata dika okpukpe di ocha, na nke na-enweghi mmeru, bu nke a, ilekota ndi na-enweghi nne na nna, na ndi di ha nwuru n'ime nsogbu ha na idebe onwe anyi n'enweghi ntupo site n'aka ndi uwa.

2 Umunna m, dika ndi kweere n'Onyenwe anyi Jisọs Kraịst, onye di ebube, ka unu hapu ile mmadu anya n'ihu. **2** O buru na onye ogaranya yi uwe mara mma, yikwara mgbaaka olaedo na mkpisiaka ya, abata n'ulo nzuko unu, o burukwa na nwa ogbenye abata nke yi uwe na-adighi ocha, **3** o buru na unu elee onye ogaranya ahu

yi uwe mara mma anya si ya, “Bia nodu n’otu oche a e debere iche n’ihi gi,” ma unu asi onye ogbenye ahụ, “Di anyi, guzo n’ebe ahụ,” maobu “Bia nodu ala n’akuku ebe a ukwu m di,” 4 o bu na unu akpabeghi oke n’etiti onwe unu, burukwa ndi ji ile anya n’ihu na obi ojoo na-ekpe ikpe? 5 Geenu nti ka m gwa unu umunna m, o bu na unu amataghi na Chineke ahoputala ndi ahụ uwa gurụ dika ndi ogbenye, mee ka ha buru ogaranya site n’okwukwe ha, ka ha ketakwa alaeze ahụ o kwere nkwa inye ndi huru ya n’anya? 6 Ma gini ka unu na-eme? Unu na-akpari ndi ogbenye! O bughị ndi ogaranya na-eme n’emebu unu? O bukwaghị ha bu ndi na-adokpughari unu aga n’ulokpe? 7 O bughị ha bu ndi na-ekwulu aha oma ahụ nke a gurụ unu? 8 O buru na unu na-edebuzo iwu nke eze anyi dika e dere ya n’Akukwo Nso, “Hunu ndi agbataobi unu n’anya dika unu onwe unu,” unu na-eme ihe ziri ezi. 9 Ma o buru na unu ele mmadu anya n’ihu, unu na-eme mmehie. N’ebe iwu dikwa, unu bu ndi na-emebi iwu. 10 N’ihi na onye obula nke na-edebe iwu ahụ niile ma suo ngongo n’otu, a burula onye ikpe iwu ahụ niile maara. 11 N’ihi na onye ahụ sirị, “Akwala iko,” bukwu onye sirị, “Egbula mmadu.” Ya mere, o buru na i kwaghị iko ma i gburu mmadu, i bu onye na-emebi iwu. 12 Ya mere, na-ekwuu okwu, ma na-ebikwanu ndu di ka ndi a ga-ekpe ikpe site n’iwu ahụ na-eme ka mmadu nwere onwe ha. 13 N’ihi na agaghị emere onye obula ebere nke na-adighi emere onye ozo ebere. N’ihi na ebere na-adu ukwu karịa ikpe omuma ya. 14 Olee uru o bara umunna m, na mmadu sirị, enwere m okwukwe, ma okwukwe ahụ aputaghị ihe n’oru ya? Udi okwukwe ahụ o puru izoputa ya? 15 O buru na otu nwanne anyi nwoke maobu nwanne anyi nwanyi yi nkiri nka akwa, o burukwa na o nweghi ihe oriri gazuru ya n’ubochi, 16 ma otu onye n’ime unu asi ha, “Laa n’udo, kpuchiekwa onwe gi nke oma, rijuokwa afo,” n’enyeghi ya ihe di mkpa maka ahụ ya, uru gini ka o bara? 17 N’uzo di otu a, okwukwe naani ya bu ihe na-abaghi uru ma o buru na oru esoghi ya. 18 Otu onye gasi, “I nwere okwukwe; e nwere m oru.” Gosi

m okwukwe gi ma e wepu oru gi, aga m egosi gi okwukwe site n’oru 19 I kweere na o bu naani otu Chineke, i mere nke oma, o buladi ndi mmuo ojoo kweere ma kuja. 20 Gi onye nzuzu, i na-achoo ka e gosi gi na okwukwe bu ihe na-abaghi uru ma o buru na oru e soghi ya? 21 O bu na nna anyi Ebrahim abughi onye a gurụ n’onye ezi omume site n’oru ya, mgbe o jiri otu nwa ya bu Aizik chuo aja n’ebe ichu aja? 22 Unu ahughi na okwukwe ya na oru soro rukoo n’otu, e sitekwara n’oru ya mee ka okwukwe ya zuo oke. 23 O bu site na nke a ka ihe e dere n’akukwo nso jiri mezuo, nke na asi, “Ebrahim kweere na Chineke, a gurụ nke a nye ya di ka ezi omume,” kpookwa ya enyi Chineke. 24 Unu ahula na a na-esite n’ihe mmadu rurụ guo ya n’onye ezi omume, o bukwaghị naani n’okwukwe. 25 N’otu uzo ahụ, agunyeghi Rehab, nwanyi akwana ahụ n’onye ezi omume n’ihi oru o rurụ, mgbe o kpobatarala ndi nnyoputa ahụ ma zipukwa ha site n’uzo di iche? 26 Dika anu ahụ na-enweghi mmuo si buru ihe nwuru anwu, otu a ka o dikwa okwukwe na-enweghi oru.

3 Umunna m, ka otutu n’ime unu hapu igbali ibu ndi ozizi, n’ihi na unu maara na anyi bu ndi ozizi ka a ga-ekpe ikpe n’onodu sikariri ike. 2 N’ihi na anyi niile na-asoo ngongo site n’otutu uzo. Ma onye obula nke na-adighi emehie site n’ikwuhie onu bu onye tozuru oke na onye puru ijide anu ahụ ya niile aka. 3 O buru na anyi e tinye mkpumpku igwe e ji ekechi onu inyinyia ibu n’onu ya, ka o rubere anyi isi, anyi na-eduru ya gaa ebe anyi choro. 4 Otu a kwa, o buladi ugbo mmiri buru ibu nke ikuku di ike na-ebughari n’osimiri, ka onye na-anya ugbo mmiri puru ime ka o gaa ebe o choro site n’itugharia umara ntakiri e ji anya ugbo. 5 Otu a ka o dikwa ire anyi. O bu akuku anu ahụ anyi di nta, ma o na-anya isi banyere otutu ihe. Tulee otu oke ohia si di ukwu, bu nke icheku oku dikarisi nta na-eme ka o nwuru oku. 6 Ire anyi bu oku. E debere ire n’etiti akuku anu ahụ ndi ozo dika uwa ajo omume. O na-emeru ahụ niile, na-amanye oku n’usoro ndu mmadu. Ya onwe ya bukwu ihe oku ala mmuo

na-amụnye oku. (Geenna g1067) 7 Mmadu enweela ike zuo, na-agbalikwa izu anumanu di iche iche, na nnu, na anu na-akpu akpu, na anu bi na mmiri; 8 ma mmadu obula adighi nke nwere ike izu ire. O bu ihe di oke njo na-adighi ekwe nchikota, ma juputakwa na nsi na-ebute onwu. 9 O bu ya ka anyi ji eto Onyenwe anyi na Nna anyi. O bukwa ya ka anyi ji abu mmadu ibe anyi onu, bu ndi Chineke mere n'oyiyi nke ya. 10 Site n'otu onu anyi ka ija mma na ibu onu na-esi aputa. Umunna m, nke a abughi ihe ziri ezi. 11 O bu ihe puru ime na mmiri di mma inu anu na mmiri nnu ga-esite n'otu isi iyi ahụ na-asoputa? 12 Umunna m, osisi fiig o puru imi oliv, ka osisi grepu o puru imiputa fiig? N'uzo di otu a, anyi makwaara na mmiri nnu apughikwa isoputa mmiri di mma onunu. 13 O di onye obula n'ime unu na-agu onwe ya di ka onye maara ihe na onye nwere nghota? Ya gosi amamihe ya na nghota ya site n'ibi ezi ndu na iru oru oma site n'obi di umeala. 14 Ma o buru na obi unu ejuputa n'ihe ilu na ekworo na icho naanị ihe nke onwe unu, mgbe ahụ, unu ekwesighi inya isi si otu a na-agonari eziokwu. 15 Udi amamihe di otu ahụ esiteghi n'elugwe bja. O bu amamihe nke uwa. O bughị nke mmuo nsọ. O bu nke mmuo ojo. 16 N'ihì n'ebe obula obi ilu na ekworo di, ebe ahụ ka ogbaaghara na omume ojo niile di. 17 Ma amamihe na-esite n'elugwe abja buru uzo di ocha, emesia, o huru udo n'anya, o na-eme obio, ma, o juputara n'ebere, na-eweputakwa oru oma. Ihu abuo na obi abuo adighikwa n'ime ya. 18 Ma ndi ahụ bu ndi na-eme udo bu ndi na-agma mkpuru udo. Ha ga-aghota mkpuru ezi omume.

4 Gini bu ihe na-ebute ogu na esemokwu n'etiti unu. Ebee ka ha siri bja? O bughị ochichio ojo unu nwere n'ime onwe unu? 2 O buru na unu choo ma unu achotaghị ya, unu egbuo mmadu. Unu na-enwe anya ukwu n'he onye ozo nwere ma o buru na unu enwetaghị ya, unu amalite ilu ogu na ibu agha. Unu enweghi maka unu choo arighi ya n'ekpere. 3 Unu narijo ma unu adighi anata, n'ihì na unu narijo n'ebumnobi ojo. Unu na-arjo ka unu mefuio ya n'he utu nke uwa. 4 Ndi na-ekwesighi ntukwasị

obi! O bu na unu amaghị na unu na uwa buru enyi, unu ga-esi otu a buru ndi iro Chineke? Onye obula nke choo ibu enyi nke uwa, na-eme onwe ya onye iro nke Chineke. 5 Unu chere na ihe e dere n'akwukwo nsọ na-ekwu n'efu mgbe o na-asị, "Chineke na-ekwosi ekworo ike n'ihì Mmuo Nso ya nke o mere ka o biri n'ime anyi." 6 Ma o na-enye anyi amara karia. Ya mere, Akwukwo nsọ ji si, "Chineke na-eguzo imegide ndi na-ebuli onwe ha elu, ma o na-enye ndi di umeala n'obi amara." 7 Ya mere, nyenu Chineke onwe unu. Guzonu megide ekwensu, o ga-esi n'ebe unu no gba. 8 Bjakwutenu Chineke nso, ya onwe ya ga-abjakwutekwa unu nso. Kwonu aka unu, unu ndi mmehie, meekwanu ka obi unu di ocha, unu ndi obi abuo. 9 Ruonu uju, tienu aka n'obi n'onodu mwute, kwaakwanu akwa. Ka ochi unu gho ihu mgbaru, ka iru uju werekwa onodu inuri onu. 10 Wedanu onwe unu ala n'ihu Onyenwe anyi o ga-ebulikwa unu elu. 11 Umunna m, unu ekwula okwu ojo megide ibe unu. N'ihì na onye na-ekwu okwu ojo megide nwanna ya, maobu onye na-ekpe nwanna ya ikpe, na-ekwu okwu megide iwu. O na-ekpekwa iwu ahụ ikpe. Mgbe unu na-ekpe iwu ahụ ikpe, unu adighi edebe ya kama unu bu ndi na-ekpe ya ikpe. 12 O bu naanị otu onye o nye iwu. O bukwa naanị otu onye ikpe di. O bu naanị ya nwere ike izoputa mmadu. O nwekwa ike ila onye obula n'iyi. Ma gi, onye ka i na-eche na i bu iji na-ekpe nwanna gi ikpe? 13 Ugbu a geenu nti unu bu ndi na-asị, "Taa maobu echi, anyi ga-aga ebe di otu a, maobu obodo di otu a, izu ahia na ire ahia, anyi ganokwa ebe ahụ otu afọ kpaa ego." 14 Olee otu unu si mara ihe ga-eme echi? Gini ka unu na-eche na ndu unu bu? Mmadu di ka anwuru oku nke a na-ahụ anya nwa oge nta, nke ikuku na-emesia bufuo. 15 Kama ihe unu ga-ekwu bu nke a, "O buru na Onyenwe anyi ekwe, anyi ga-adi ndu, mee nke a maobu nke ozo." 16 Ma ihe unu na-eme bu inya isi na ikpa nganga. Udi inya isi a bu ihe ojo. 17 Ya mere, mmadu obula maara ihe bu ezi ihe ma ju ime ya na-emehie.

5 Ugbu a geenu nti unu ndi ogaranya, oge eruola mgbe unu kwesiri ikwa akwa na

isụ ude n'ihì nsogbu na-akwado ìbìakwasị unu. **2** Akụnụba unu ebidola ìta nchara, mkpu eripjakwala uwe unu. **3** Ọlaọcha na ọlaedo unu agbaala nchara. Nchara a ga-abụkwa ama megide unu, ọ ga-erepja anụ ahụ unu dịka ọkụ. Unu akpakọtala akụ n'ụbọchị ikpeazụ ndị a. **4** Geenu ntị! Ụzụ akwa ndị ọrụ unu, ndị unu jụrụ ìkwụ ụgwọ ọrụ ha dī ka o kwesiri na-agbago imegide unu. Ụzụ akwa ndị ọrụ unu, ndị unu ghogburu, eruola ntị Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile. **5** Unu ebiela ndụ nke oke oriri na oke ọñụñụ n'elu ụwa, na ndụ inye anụ ahụ unu ihe ọbụla na-akpa ya mkpa. Ma ugbu a, anụ ahụ unu ahụ gbara abụba ejikerela na-eche ụbọchị mgburi ya. **6** Unu amala ndị aka ha dī ọcha ikpe, gbukwaa ha, ọ bụladị mgbe ha na-egbochighi unu. **7** Nweenụ ntachiobi, ụmụnna m, cherenụ ọbịbja Onyenwe anyị. Lee otu onye ọrụ ubi si eji ndidi na-eche mkpuru ọ kuru n'ala ubi ka ọ mīa. O ji ndidi na-eche ka mmiri ozuzo nke mbụ na nke ikpeazụ zokwasị ubi ya. **8** Unu onwe unu kwesikwara inwe ndidi guzosiekwa ike n'ihì na ọbịbja Onyenwe anyị dī nso. **9** Ụmụnna m, unu atamula ntamu megide ibe unu, ka a hapu ikpe unu ikpe! Lee, onye ikpe ahụ guzo n'onu ụzọ. **10** Ụmụnna m, dī ka ihe ilere anya banyere inwe ndidi na ahụhụ, mụtanụ ihe site n'aka ndị amụma bụ ndị kwuru okwu n'aha Onyenwe anyị. **11** Anyị na-agu ha ugbu a dīka ndị a gọziri agọzi n'ihì iguzosike ha. Unu anụla maka ogologo ntachiobi nke Job nwere, unu ahụkwala nzube Onyenwe anyị n'ihì na Onyenwe anyị juputara n'ebere na omijiko. **12** Karịsịa ụmụnna m, unu anụla iyi. Unu ahụkwala iyi mgbe ọbụla, ọ bụladị jji eluigwe maọbụ ụwa, maọbụ ihe ọbụla ọzọ ñụọ iyi. Kama ka "E" unu buru "E." Ka "E e," unu burukwa "E e." Ka unu hapu isite n'uzọ dī otu a mehie ma wetakwara onwe unu ikpe omuma. **13** Ọ dī onye ọbụla n'etiti unu nọ na nsogbu? Ka onye dī otu ahụ kpee ekpere. Ọ dī onye na-ahuri ọñụ? Ya bụọ abụ otuto. **14** Ọ dī onye nọ n'etiti unu ahụ na-esighi ike? Ya kpọọ ndị okenye chọchị ka ha kpeere ya ekpere, ka ha wukwasikwa ya mmanụ otite n'isi kpọkuokwa aha Onyenwe anyị. **15** Ekpere nke okwukwe ga-azoputa onye ọrja ahụ. Onyenwe

anyi ga-ekulite ya, ọ burukwa na o mehiere, a ga-agbaghara ya. **16** Ya mere kwuputaranụ ibe unu mmehie unu. Kpeekwaranụ ibe unu ekpere ka e nwe ike gwo unu. Ekpere onye ezi omume dī ike dīkwa ire. **17** Ịlajia bụ mmadu dī ka anyi, ma o kpere ekpere riọ ka mmiri hapu izo, mmiri ezokwaghị n'ala ahụ ruo afọ atọ na onwa isii. **18** Emesịa, o kpekwaru ekpere ọzọ, eluigwe nyere mmiri ozuzo, meekwa ka ala puputa ihe oriri. **19** Ụmụnna m, ọ buru na onye ọbụla n'etiti unu esite n'ezikwu ahụ jehie, ma otu onye n'ime unu akpoghachi ya azu, **20** chetanụ nke a na onye ọbụla kpoghachitere onye mmehie azu site na njehie ya, ga-azoputa ha n'aka onwu ma kpuchiekwa otutu mmehie.

1 Pita

1 Pita, onyeozisi Jisosh Krajist, Na-edegara unu ndi niile ndi a hoputara, ndi gbara qosu ndu gaa biri na Pontos, na Galeshia, na Kapadosia, Eshia na Bitinia, akwukwo a. **2** Unu ndi Chineke bu Nna hoputara di ka o bururi uzọ mata na o game, jirikwa Mmuo Nso ya doo unu nso, ka unu na-erubere Jisosh Krajist isi, ka ewerekwa obara ya sachaa unu: Ka amara na udo baara unu uba. **3** Otuto dirj Chineke Nna Onyenwe anyi Jisosh Krajist! Site n'iba uba nke ebere ya, o nyela anyi ndu oheru baa n'olileanya di ndu site na mbilite n'onwu Jisosh Krajist. **4** Anyi nwekwara ihe nketa nke na-apughimebi emebi, nke na-agaghi ere ure, maobu gbanwee udidi ya, nke e debeere anyi n'elugwe. **5** Anyi bu ndi e sitere n'okwukwe na-echekwa n'ike Chineke, tutu ruo obibia nzoputa ahụ, nke a na-ejikere ime ka o putu ihè n'ogwugwu oge. **6** N'ime ihe ndi a ka unu na-ahuri oke onu, o bu ezie na n'oge ndi a di nta, unu agabigala otutu ihe mgbu n'ih i udj onwunwa di iche iche biakwasiri unu. **7** Onwunwa ndi a na-abia ime ka okwukwe unu, nke di oke onuahia kara olaedo na-ala n'iyi n'agbanyeghi na e ji oku nuchaa ya; buru nke ga-eweta otuto, na ebube, na nsopuru, mgbe e mere ka Jisosh Krajist putu ihè. **8** O bu ezie na unu ejibeghi anya unu hu ya mgbe obula, ma unu huru ya n'anya, o bukwa ezie na unu adighi ahụ ya anya ugbu a, ma unu kwere na ya. Unu juputakwara n'onu ahụ di ebube nke onu na-apugh iko. **9** Ugwo oru ozo unu ga-enweta n'ih okwukwe unu n'ime ya ga-abu nzoputa a ga-azoputa mkpurubi unu. **10** Banyere nzoputa a, ndi amuma ahụ kwuru ihe banyere amara ahụ gaje ibjara unu jiri nnoo nwayoo nyochasia **11** ma gbalisie ike ichoputa oge na onodu ahụ bu nke Mmuo Krajist di n'ime ha kwuru banyere ya, mgbe o gbara ama maka ahuhu Krajist na ebube nke ga-eso ya. **12** E mere ka ha mata na oru ha na-aru abughi maka odimma nke ha onwe ha, kama o bu n'ih odimma nke unu, mgbe ha kwuru okwu banyere ihe ndi a ahụ bu ndi a gwarala unu ugbu a site n'onu ndi ziri unu ozioma n'ike Mmuo Nso nke e si n'elugwe

zite. O buladi ndi mmuo ozi ka o guru aguu imata ihe ndi a. **13** N'ih ya, werenu uche unu niile jikere iru oru, anya dokwaa unu. Nweenu olileanya zuruoke n'amara nke a ga-ewetara unu mgbe a ga-ekpughe Jisosh Krajist. **14** Di ka umu na-erube isi, unu ekwela ka ihe ojoo ndi ahụ na-agu unu aguu mgbe unu no n'ochichiri, na-achj ndu unu. **15** Kama burunu ndi di nso n'ih niile unu na-eme, dika onye kporo unu si di nso. **16** N'ih na e dere ya ede, "Dinu nso, n'ih na adi m nso." **17** Ebe unu na-akporo Nna ahụ na-ekpe onye obula ikpe di ka oru ya siri di na-eleghi mmadu anya n'ihu, bienu ndu unu n'itu egwu Chineke, dika ndi mbjarambia n'ua a. **18** N'ih na unu matara na-ejighi ihe puru imebi emebi, dika olaocha na olaedo gbaputa unu site n'ibi ndu ojoo ahụ nna nna unu ha nyefere unu n'aka **19** kama o bu obara di oke onuahia nke Krajist bu nwa aturu na-enweghi ntupo obula maobu orusi. **20** A hoputara ya tupu e kee uwa. Kama, o bu n'ogwugwu oge ndi a ka e mere ka o putu ihè n'ih unu. **21** O bukwa site n'aka ya ka unu ji buru ndi kwere na Chineke, onye mere ka o si n'onwu bilie, na onye nyekwara ya ebube. Ya mere, okwukwe unu na olileanya unu di na Chineke. **22** Ugbu a, ebe unu sitere n'irubere eziokwu ahụ isi mee ka obi unu di ocha, nke mere na unu nwere ihunanya nke ihu abuo n'adighi n'ebe umunna unu no, sitenu n'obi unu na-ahuritanu onwe unu n'anya n'ebe o di ukwu. **23** N'ih na amuola unu ozo ugbu a, o bughi site na mkpuru nke na-emebi emebi, kama site na nke na-apughimebi emebi, site n'okwu Chineke nke di ndu ma na-adigidekwa. (aiōn g165) **24** N'ih na, "Mmadu niile di ka ahijia, ma ebube ha niile di ka okoko osisi nke ohja, ahijia na-akponwu, okoko osisi na-achanwu, **25** ma okwu Onyenwe anyi na-anogide ruo mgbe ebighi ebi." Okwu ahụ bukwa ozioma ahụ e zisaara unu. (aiōn g165)

2 Ya mere, wezuganu n'ibu iro n'obi na aghughu niile unu, kwusinu igha ugha, ibu ndi ihu abuo, ndi na-ekwo ekworo, na ndi na-ekwuto mmadu ibe ha. **2** Dika umu a muru oheru, burunu ndi aguu ihu mmiri ara nke Mmuo Nso a na-agwaghi ihe obula na-agu, ka

unu nwee ike site na ya na-eto eto n'ime nzoputa unu. **3** Ugbu a, unu deturula ya ire matakwa na Onyenwe anyi di mma. **4** Bjakwutenu ya, Nkume ahụ di ndu, onye umu mmadu juru, maobu onye Chineke hoputara, onye di oke onuahia nye ya. **5** Unu onwe unu kwa di ka nkume di ndu ka a na-ewu ime ka unu ghoo ulo ime mmuo, ka unu burukwa ndi nchujaja di nsu, ndi na-achu aja ime mmuo nke Chineke na-anabata site na Jisus Kraist. **6** N'ihu n'akwukwo nsu kwuru, "Lee, ana m atogbo na Zayon otu nkume, nke a hoputara, bukwa nkume isi ntqala di oke onuahia. Onye obula kweere na ya, agaghi eme ka ihere mee ya." **7** Ma nye unu ndi kwere ekwe nkume a di oke onuahia, ma n'ebe ndi ahu na-ekweghi ekwe no, "O bu nkume nke ndi na-ewu ulo juru nke ghoru nkume isi ntqala ulo." **8** O bu kwa, "Nkume nke na-eme ka ndi mmadu soo ngongo, oke nkume nke na-eme ka ha daa." Ha na-aso ngongo n'ihu na ha juru irube isi n'okwu ahu. Nke a bukwa ihe a kara aka banyere ha. **9** Ma unu bu ndi a hoputara, otu ndi nchujaja eze, mba di nsu, ndi nke Chineke n'onwe ya, ka unu buru ndi na-ekwusa otuto ya, bu onye ahu si n'ochichiri kpobata unu n'ihè ya di ebube. **10** N'oge gara aga, unu abughi ndi Chineke, ma ugbu a, unu bu ndi ya. Na mbu, unu amaghi ihe obula banyere obi ebere ya, ma ugbu a, obi ebere ya erutela unu aka. **11** N'ihu ya, ndi enyi m, ana m ario unu, dika ndi bu obia na ndi na-agba oso ndu n'ua a, nke unu bu, na-asu unu, wezuganu onwe unu site n'agu mmehie nke na-ebuso mkpurubi unu agha. **12** Bieni ezi ndu n'etiti ndi mba ozo, ka o ga-abu na a si na ha ebo unu ebubo ime ihe ojo, ha ga-ahu oru oma unu, ma nye Chineke otuto n'ubochi ahu o ga-abia. **13** Wereni onwe unu nyefee, n'ihu Onyenwe anyi, n'okpuru ochichi niile e guzobere n'etiti umu mmadu, ma ochichi ahu o bu nke eze, dika onye ike ya kacha nke ibe ya, **14** maobu nke ochichi govano, onye e guzobere n'ihu ita ndi na-eme ihe ojo ahuhu, na ito ndi na-eme ezi ihe otuto. **15** N'ihu na o bu uche Chineke na unu ga-esite n'ezi oru unu kpuchie onu ndi ahu na-esite na-amaghi ihe ha, na-ekwu okwu nzuzu. **16** Nabinu ndu di ka ndi nwere onwe ha, ma unu

ejikwala mnwere onwe unu mere ihe mkpuchi nke ajo ihe. Bieni dika umudibo Chineke. **17** Sopuru mmadu niile dika o si kwesi. Gosi ndi niile kwere ekwe ihunanya. Tuo Chineke egwu, ma na-asopuru eze. **18** Ndi ohu, rubereni ndi nwe unu isi, na-enyekwa ha nsopuru na ugwu ruuru ha. Unu emela nke a nye naani ndi bu ezi mmadu, na ndi nwere obioma n'ebe unu no, kama meekwanu ya o buladi nye ndi afo tara mmiri. **19** N'ihu na nke a bu ihe inye ekele ma o buru na unu ejiri ntachiobi na-edi ahuhu na-ezighi ezi na-adakwasu unu, n'ihu na unu na-eme ihe Chineke na-achio. **20** Ma o nweghi otuto obula diri unu mgbe a tara unu ahuhu n'ihu na unu mejoro, unu na-edikwa ya? Ma o buru na unu enwee ntachiobi mgbe a na-ata unu ahuhu n'ihu ihe oma unu na-eme, nke a na-ewetara Chineke otuto. **21** O bu n'ihu ihe di otu a, ka e jiri kpo unu, n'ihu na Kraist huru ahuhu n'ihu unu. O bukwa ihe imaatu nye unu. Na-esonu nzo ukwu ya. **22** "O nweghi mgbe obula o mehiere, o nwekwaghi mgbe onye obula nuru okwu aghughu n'onu ya." **23** O kwutoghi onye obula mgbe ha na-ekwuto ya. O baghi mba obula mgbe ha na-ata ya ahuhu, kama o were ya nyefee n'aka onye ahu na-ekpe ikpe ziri ezi. **24** N'elu obe ahu, o buuru mmehie anyi niile bokwasu onwe ya mgbe o nwuru, ime ka anyi nwee ike ibu ndi nwuru anwu n'ebe mmehie di; ma diri ndu n'ebe ezi omume di. O bukwa site n'apa onya di ya n'ahu ka o ji gwoo unu. **25** Na mbu, unu di ka umu aturu na-awagharu na-achio uzo, ma ugbu a, e meela ka unu laghachikwute Onye ahu na-azu unu di ka aturu, na Onye na-elektakwa mkpurubi unu anya.

3 Unu ndi bu nwunye na-erubereni di unu isi, ka ufodu n'ime ha na-ekweghi n'okwu Chineke, nwee ike isi n'ezi ndu unu na-ebi chegharia n'ekwughi okwu obula, **2** mgbe ha na-ahu ibi ndu unu nke di ocha na nke inwe nsopuru. **3** Ichio mma unu agaghi abu ichio mma nke anu ahu, nke bu ikpa isi, na iyikwasu ihe olaedo, maobu iyikwasu uwe mara mma. **4** Kama, ka ichio mma unu buru mmadu nke ime mmuo, nke mma ya na-adighi anacha, nke bu mmuo idi nwayoo na idi juu. Nke di oke onuahia n'ihu

Chineke. 5 Nke a bụ ụzọ ndị inyom mgbe ochie, bụ ndị dị nsọ, ndị olileanya ha dị n'ime Chineke siri chọọ onwe ha mma. Ha debekwara onwe ha n'okpuru di nke aka ha. 6 Dịka Sera rubeere Ebrahim isi, na-akpọkwa ya onyenwe m. Unu bụ ụmụ Sera ma ọ bụrụ na unu e mee ihe ziri ezi, na-ekweghị ka egwu tọọ unu. 7 N'otu aka ahụ, ndị bụ di na-echenụ echiche di mma banyere nwunye unu, ma nyenụ ha ugwu ruuru ha dika ndi na-adighi ike na dika ndi unu na ha ga-eso keta onyinye amara nke ndu ahụ. Nke a ga-eme ka ihe ọbụla hapụ igbochi ekpere unu. 8 N'ikpeazu, nweenụ otu mmụọ, ka ihe na-ewute ibe unu na-ewute unu, na-ahuritanu onwe unu n'anya, nwekwanyu obi omijiko na obi di umeala. 9 Unu ejila ihe ojoo akwughachi ugwo ihe ojoo e mere unu, maobu nkwtoto n'onodu nkwtoto. Kama gozienu ha, n'ih na o bu ngozi ka e kwere unu na nkwa iketa, mgbe a kporo unu. 10 N'ih na, "Onye ọbụla nke na-achọ ndu, nke choro ihu ubochi ndi ahu di mma, ya mee ka ire ya ghara ikwu okwu ojoo meekwa ka egbugbere onu ya ghara ikwu okwu aghugho. 11 Ka ha tugharja site n'ajo ihe ma mee ezi ihe; ka ha choro udo, ma na-agbasokwa ya. 12 N'ih na anya Onyenwe anyi di n'ahu ndi ezi omume, nti ya gheekwa oghe nye ekpere ha, ma ihu Onyenwe anyi na-emegide ndi na-eme ihe ojoo." 13 Onye ga-emegide unu ma o buru na unu na-anu oku n'obi ime ezi ihe? 14 Ma a sikwarj na unu ahuhu n'ih na unu mere ihe ziri ezi, ngozi dirj unu. "Unu atula egwu ihe ha na-atu egwu, ka obi gharakwa ilo unu mmiri." 15 Na-edonu Kraist nsọ n'ime obi unu dika Onyenwe anyi. Nookwanu na njikere mgbe niile iguzo kowaara onye ọbula juru unu ajuju banyere olileanya ahu unu nwere n'ime unu. Ma unu were obi di nwayoo na nsopuru na-eme nke a. 16 Ma na-enwenu akonuche di ocha, ka ndi ahu na-ekwulu ibi obi oma unu n'ime Kraist, buru ndi ihere ga-eme banyere nkwtoto ha na-ekwtoto unu. 17 N'ih na o ka mma ita ahuhu n'ih ezi ihe ma o buru uche Chineke, karija ita ahuhu n'ih ajo ihe. 18 N'ih na Kraist n'onwe ya huru ahuhu nwuo n'ih unu otu mgbe. Onye ezi omume nwuru n'ih ndi ajo omume, ka o kporo unu

bjakwute Chineke. N'ih na e mere ka o nwuo n'anu ahu ma e mekwara ka o di ndu na mmuo ya. 19 Mgbe emesiri ka o di ndu na mmuo ya, o gara kwusaa ozioma nye mmuo ndi ahu a kpochiri n'ulo mkporo. 20 Nke a bu mmuo ndi ahu juru ime ihe Chineke choro mgbe ahu o ji ntachiobi chere ha n'oge ahu Noa no na-ewu ugbo mmiri ya. O bu naani mmadu asato n'ime ndi bi n'oge ahu ka a zoputara site na mmiri ahu. 21 Mmiri a no onodu di ka baptizim nke na-azoputa unu ugbu a. O anaghi asapu unyi site n'ahu mmadu, kama o bu ihe na-egosi ezi akonuche n'ebe Chineke no. O na-azoputa unu site na mbilite n'onwu nke Jisos Kraist, 22 onye no n'eluigwe, n'aka nri Chineke, ebe ndi mmuo ozi niile, na ichi isi niile, na ike niile na-erube isi nye ya.

4 Ya mere, ebe o bu na Kraist huru ahuhu n'anu ahu, unu onwe unu kwesiri inwe udi obi ahu o nwere. N'ih na onye tara ahuhu n'anu ahu akwusila ime mmehie. 2 N'ih nke a, onye di otu ahu anaghi ebi ndu foduru ya n'ua n'ih aguu ojoo nke ochicho mmadu, kama o na-ebi ya n'ih imezu ochicho Chineke. 3 N'oge gara aga unu tufuru otutu oge ime ihe ndi ahu natoto ndi mba ozo utu. Ndu unu juputara n'aguu ikwa iko, na aguu ime ihe ojoo, na inubiga mmanya oke, na ikpo oriri, na ikpere arusi niile, bu ihe jogburu onwe ya na njo. 4 Ma ndu unu na-ebi ugbu a na-eju ha anya ebe o bu na unu anaghi esokwa ha ebi ndu ojoo ndi ahu ozo, n'ih nke a ha na-ekwtokwa unu. 5 Ma ha gaeji onu ha kwuputa ihe ha mere n'ihu onye ahu ga-ekpe ndi di ndu na ndi nwuru anwu ikpe. 6 O bu nke a mere e ji kwusaa ozioma o buladi nye ndi ahu nwuru anwu bu ndi e kperela ikpe mgbe ha di ndu, dika e si ekpe mmadu niile ikpe, ka ha site na nke a bie ndu di ka Chineke si choro site na mmuo ahu. 7 Ogwugwu ihe niile adila nso. Burunu ndi nwere akonuche zuruoke, ndi anya doro, ka unu nwee ike na-ekpekwa ekpere. 8 Nke kachasi nke, na-ahuritanu onwe unu n'anya nke ukwu n'ih na ihunanya na-ekpuchi otutu mmehie. 9 Jirinu obioma na-elerita ibe unu obia na-enweghi ntamu obula. 10 Onye obula n'ime unu dika ndi ozi natara

onyinye amara nke Chineke, jirinụ onyinye ọbụla unu natara na-ejeritara onwe unu ozi. **11** Onye na-ekwu okwu ya kwuo ya dị ka ọ bụ nnọọ okwu Chineke ka ọ na-ekwu. Onye na-eje ozi ya jee ya site n'ike ahụ Chineke na-enye. N'ime ihe niile ka otuto dirị Chineke site na Jisọs Kraịst. Ọ bụ ya ka otuto niile na ike niile dirị ruo mgbe niile ebighị ebi. Amen. (aiōn g165)

12 Ụmụnna m, ka ọ hapụ iju unu anya mgbe ọnwụnwua dị iche iche na-abịara unu n'ihị na ihe dị otu a abụghị ihe ọhụrụ n'ebe unu nọ. **13** Kama nūrjanụ ọhụ n'ihị na unu so Kraịst na-eketa oke n'ahụhụ ya, ka e sikwa otu a mee ka obi unu jupụta n'ọhụ, unu ga-etikwa mkpu ọhụ mgbe a ga-eme ka ebube ya pụta ihè. **14** Ọ bụrụ na a na-ekwutọ unu n'ihị aha Kraịst, unu bụ ndị a gọziri agọzi. Nke a na-ezipụta na mmụọ nke ebube ahụ bụ mmụọ Chineke na-ebi n'ime unu. **15** Ka onye ọbụla n'ime unu ghara ịta ahụhụ n'ihị na o gburu mmadụ maọbụ dị ka onye ohi, maọbụ dị ka onye na-eme ihe ọjọọ, maọbụ dị ka onye na-anara mmadụ ihe n'aka ike. **16** Ma ihere ekwesighị ime unu mgbe unu na-ata ahụhụ dị ka ndị Kraịst. Kama nyenụ Chineke otuto na unu bụ ndị a na-akpọ aha ahụ. **17** N'ihị na oge eruola, mgbe a ga-amalite ikpe n'ezinaulọ Chineke. Ọ bụrụ na a ga-ebu ụzọ kpee anyị ikpe, gịnị ga-abụkwanụ ọhụrụ ndị ahụ na-ekwenyeghị n'oziooma Chineke? **18** Ma, “Ọ bụrụkwa na ọ dị ike ịzọpụta onye ezi omume, oleekwanụ olileanya dirị onye na-amaghị Chineke na onye mmehie?” **19** Ya mere, ndị na-ata ahụhụ dị ka nzube Chineke si dị, nyefeenu onwe unu n'aka onye okike, onye kwesiri ntụkwasị obi, ma nọgidenu na-eme ezi ihe.

5 Mụ onwe m, onye bụ okenye na onyeama banyere ahụhụ Kraịst, bụrụkwa onye ga-esoketa oke n'ebube ya nke a gaje ikpughe, a na marịọ ndị okenye n'etiti unu arịrịọ a, **2** na-azunụ igwe aturụ ahụ Chineke nyefere unu n'aka. Ka unu na-elekọta ha, ọ bughị n'ihị na unu agaghị ime otu a, kama ọ bụ ihe sitere n'ochịchọ obi unu, dị ka Chineke chọrọ ka unu mee. Ọ bụkwaghị n'ihị ego unu ga-enweta, kama ọ bụ ịnụ ọkụ unu n'ije ozi. **3** Unu abụla ọkaaka

n'ebe ndị e nyefere unu n'aka nọ. Kama bụrụnụ ihe ịma atụ nye igwe aturụ ahụ. **4** Ma mgbe Onyeisi ndị ọzuzụ aturụ ahụ ga-abia unu ga-anata okpueze ebube nke na-agaghị agbanwe agbanwe. **5** N'otu aka ahụ, unu ụmụ okorobia, doonụ onwe unu n'okpuru ndị bụ okenye. Unu niile werenụ obi umeala na-ejeritara onwe unu ozi, n'ihị na, “Chineke na-eguzo imegide ndị na-ebuli onwe ha elu, ma ọ na-enye ndị dị umeala n'obi amara.” **6** Ya mere, wedanụ onwe unu n'okpuru aka dị ike nke Chineke, ka o bulie unu elu n'oge ya. **7** Hapụrụnụ ya nsogbu unu na nchegbu unu, n'ihị na ihe banyere unu na-emetụ ya n'obi. **8** Nọonụ na njikere, na-echekwanụ nche n'ihị na onye iro unu bụ ekwensu ji oke igbo uja na-awaghari dika ọdum, na-achọ onye ọ ga-ala n'iyi. **9** Guzosienu ike n'okwukwe unu. Unu ekwela ka o merie unu, kama tükwasinụ Onyenwe anyị obi. Chetanụ na e nwere ọtụtụ ndị kwere ekwe dị ka unu ndị nọkwa n'ụdị ahụhụ a unu na-ahụ n'ụwa niile. **10** Chineke onye nwe amara niile, onye kpọbatara unu na ebube ebighị ebi ya n'ime Kraịst, mgbe unu hụrụ ahụhụ ndị a nwa oge, ya onwe ya ga-eweghachi unu n'ọhụrụ unu, mee ka unu dị nnọọ ike, ndị guzo chīm ma kwesikwa ntụkwasị obi. (aiōnios g166) **11** Ọ bụ ya nwe ike niile ruo mgbe niile ebighị ebi. Amen. (aiōn g165)

12 Ọ bụ site n'inyeaka Saịlas onye m hütara dị ka nwanna kwesiri ntụkwasị obi ka m ji deere unu mkpụrụ okwu ole na ole ndị a nke m ji agbaa unu ume na-ekwuputakwa na nke a bụ eziokwu ndị n'amara Chineke. Guzosienu ike n'ime ya. **13** Nwanyị ahụ nọ na Babilon, nke a hoputara unu na ya, na-ekele unu. Mak, ezi nwa m nwoke na-ekele unu. **14** Jirinụ isurita ọhụ ịhụnanya kelerịta onwe unu. Ka udo dinyere unu niile nọ n'ime Kraịst.

2 Pita

1 Ọ bụ Saimon Pita, odibo na onyeozì nke Jisọs Kraist, Na-edegara ndị niile anyị na ha ketara otu ụdị okwukwe a dị oke ọnụahịa, n'ime ezi omume nke Chineke na Onye nzọpụta anyị Jisọs Kraist akwụkwọ ozi a: **2** Ka amara na udo bara unu ụba, site na mmazu nke Chineke na nke Jisọs Onyenwe anyị. **3** O sitela n'ike o ji bụrụ Chi nye anyị ihe niile dị anyị mkpa ibi ndụ na-asọpụrụ ya, site n'omụma nke anyị mara ya, bụ onye ahụ kpọrọ anyị site n'ebube ya na ịdị mma ya. **4** O sitela n'ihe ndị a nye anyị nkwa dị ukwu na nke dị oke ọnụahịa, ka anyị site na ha keta oke n'ụdịdị nsọ ya, si otu a gbanarị ịrụ arụ dị n'ụwa, nke ọchịchọ ọjọọ na-ebute. **5** N'ihì nke a, gbalịsienụ ike ịtụkwasi ịdị mma n'elu okwukwe unu, ma na-atụkwasi kwanyị ihe omụma n'elu ịdị mma, **6** tụkwasi kwanyị imerụ ihe n'oke n'elu ihe omụma, tụkwasi kwanyị ntachiobi n'elu imerụ ihe na oke, ma na-atụkwasi kwanyị ibi ndụ dị ka ndị Chineke n'elu ntachiobi. **7** Tụkwasi kwanyị obioma nye ụmụnna n'elu ibi ndụ dị ka ndị Chineke, ma na-atụkwasi kwanyị ihunanya n'elu obioma nye ụmụnna. **8** Ọ bụrụ na unu enwe ihe ndị a n'ụzọ ha jubigakwara oke n'ime unu, mgbe ahụ ha ga-eme ka unu ndị na-adighị amị mkpụrụ, bụrụ ndị na-amị mkpụrụ, na ndị bara uru n'ihe unu maara banyere Onyenwe anyị Jisọs Kraist. **9** Ma onye ọbụla na-atụkwasi ghị ihe ndị a n'okwukwe ya nọ n'ọchịchiri. Ọ naghị ahụ ụzọ. Ọ bụkwa onye na-echefu na a sachapụla ya mmehie ya, ndị o mere n'oge gara aga. **10** N'ihì ya ụmụnna m, gbalịsienụ ike iguzosike n'okpukpọ na nhọpụta unu. Nke a ga-eme ka unu hapụ ịsọ ngongo maọbụ daa. **11** N'ụzọ dị otu a, a ga-enye unu ohere dị ukwu iji bata n'alaeze ebighị ebi nke Onyenwe anyị na Onye nzọpụta anyị Jisọs Kraist. (aiōnios g166) **12** Aga m na-aga n'ihu na-echetara unu ihe ndị a site n'oge ruo n'oge. Ọ bụ ezie na unu maara na ha na-eguzosikwa ike n'ezikwu ahụ unu natara. **13** Ana m agụ ya n'ihe ziri ezi ịkpote mmụọ unu na uche unu site n'ichetara unu ihe ndị a ugbu a m dị ndụ n'anụ ahụ a. **14** N'ihì na Onyenwe anyị Jisọs Kraist agwala m hoojaa, na m ga-eyipụ ya

n'oge na-adighị anya. **15** Aga m agbalisi ike ihu na mgbe m hapụchara ụwa nke a, unu ga-echeta ihe ndị a mgbe niile. **16** Ihe niile anyị na-akọrọ unu abughị akụkọ ifo mmadụ koro site n'amamihe ya. N'ihì na anyị kowaara unu ihe banyere ike Onyenwe anyị Jisọs Kraist na ọbịbịa ọ ga-abịa ọzọ. Ọ bụ anyị anyị abụọ ka anyị ji hụ ebube nke ịbụ eze ya. **17** N'ihì na ọ natara nsọpụrụ na ebube site n'aka Chineke bụ Nna mgbe olu ahụ si n'ebube ahụ dị ukwu daa sị, "Onye a bụ Ọkpara m, onye m hụrụ n'anya, onye ihe ya dị m ezi mma." **18** Anyị onwe anyị nūrụ olu ahụ si n'elugwe daa mgbe anyị so ya nọdụ n'elu ugwu nsọ ahụ. **19** Anyị nwaputara na okwu ndị amụma ahụ bụ ihe mezuru emezu. Unu onwe unu kwesikwara ilezi anyị n'okwu ndị ahụ, dika a ga-asị na ha bụ ihè na-enwu n'ebe ọchịchiri gbara nke na-adị ruo mgbe chi boro, mgbe e mere ka kpakpando otutu walie n'obi unu. **20** Nke ka nke, ghọtanyị na okwu amụma ọbụla dị n'akwụkwọ nsọ abughị nke e dere dika akonuche mmadụ si dị. **21** N'ihì na o nweghị okwu amụma ọbụla nke e cheputara dị ka ọchịchọ obi mmadụ si dị, kama mgbe ndị mmadụ kwuru okwu n'aha Chineke, ọ bụ Mmụọ Nsọ duru ha.

2 Ma na mgbe ochie ahụ kwa, e nwere otutu ndị amụma ụgha n'etiti ha, dika a ga-esi nwee ndị ozizi ụgha n'etiti unu. Ndị a ga-esite na nzuzo na-ewebata ozizi ọjọọ nke na-eweta ịla n'iyi, ha ga-agonari ọ buladi onye kachasi ihe niile, bụ Onyenwe, onye gbaputara ha. Ha na-eweta ịla n'iyi na mberede, na-atụkwasi onwe ha n'isi. **2** Ya mere, otutu mmadụ ga-esoro ndụ ruru arụ ha na-ebi, n'ihì ha ga-ekwutokwa ụzọ nke ezikwu ahụ. **3** N'anya ukwu ha, ndị nkuzi ụgha ndị a ga-eji okwu nrafu rigbuo unu n'uru. Site na mgbe ochie, onye ga-ekpe ha ikpe dị njikere. Onye ga-ala ha n'iyi anaghị arahụ ụra. **4** Ọ bụrụ na Chineke ahapughị ndị mmụọ ozi ahụ mgbe ha mehiere, kama o weere ha kpochie n'ime ala mmụọ, ebe e kere ha agbụ na-eche ụbọchị ikpe ahụ. (Tartaroō g5020) **5** Ọ bụrụkwa na o mereghị ndị ụwa nke mbụ ebere mgbe o mere ka uju mmiri biakwasị ndị bi na ya na-amaghị Chineke, kama ọ zoputara naanị Nna

bụ onye kwusara ezi omume na mmadụ asaa ndị ọzọ. 6 Ọ bụrụ na ọ mara obodo Sodom na Gomora ikpe site n'iwere ọkụ rechapu ha, mee ha ihe imaatụ banyere ihe gaje ibiakwasị ndị na-amaghị Chineke; 7 ọ burukwa na ọ napụtara Lot bụ onye ezi omume, onye ndụ ọjọọ nke ndị na-emebi iwu wutere 8 (n'ihia na nwoke ezi omume ahụ nke na-ebi n'etiti ha ubochi niile, ehiehie na abali, bụ onye eji ọrụ mmebi iwu niile ọ na-anụ, na nke o ji anya ya na-ahụ, mekpaa mkpuruobi ezi omume ya ahụ). 9 Ọ bụrụ na ọ dị otu a, Onyenwe anyị maara otu o si anaputa ndị na-asọpuru Chineke site n'onwunwa niile gbara ha gburugburu. Ọ makwaara edebe ndị ajo omume n'ahụhụ, tutu ruo ubochi ikpe ahụ. 10 Nke a bụ eziokwu banyere ndị ahụ na-agbaso ọchịchọ emeruru emeru nke anụ ahụ mmehie ha, na-eledakwa ike ọchịchị anya. Ndi nwere anya ike ma juputakwa na mpako. Ndi ahụ ụjọ na-adighi atụ ikwutọ ọ buladi mmuọ ndi ahụ juputara n'ebube nke anya na-adighi ahụ. 11 Lee, ọ bụ ezie na ndi mmuọ ozi kariri ha n'idi ike, nweekwa ume karija, ma ha anaghi e kpegide ha ikpe nkwoju n'ihu Onyenwe anyi. 12 Lee ka ha si na-ekwulu ihe ndi ha aghotaghi. Ha di ka umu anu ohia, ndi nzuzu na-eme naani ihe obula ha kpebiri n'obi ha. Ndi a muru naani maka ijide ha ma bibiekwa ha. A ga-egbu ha otu e si egbu umu anu ohia ndi a. 13 A ga-eji ntaramahuhu kwughachi ha ugwo ihe ojoo ha mere. Ihe na-atọ ha uto bu ikpo oriri na onunu n'etiti ehiehie. Ha bu ihe ihere, burukwa ndi na-ewetara unu ntupo ma o buru na ha na-eso unu na-erikota oriri. 14 Anya ha juputara n'aguu ikwa iko, mmehie adighi ejukwa ha afo. Ha narafu ndi okwukwe ha na-esighi ike. Ha bukwa ndi a maara aha ha n'ihia oke ochicho. N'ezie ha bu umu a buru onu. 15 Ha esitela n'ezie uzo ahụ jehie, soro omume Belam nwa Beoa, onye huru ugwo ọrụ nke ajo omume n'anya. 16 Ma a baara ya mba maka ajo omume ya, mgbe e mere ka inyinye ibu ya jiri olu mmadu gwa ya okwu; gbochie ọrụ onyeisi na-adighi mma nke onye amuma ahụ choro iru. 17 Ndi a dikwa ka iyi tara ata nke mmiri obula na-adighi n'ime ya. Ha dikwa ka igwe ojii nke oke ifufe na-efesasi, nke

na-adighi ezo mmiri obula. Ndi a kwadobere ebe kachasi igba ochichiri. 18 Ha na-eji okwu efu na-enweghi isi, na aguu ihe ojoo nke na-agu anu ahụ ha, na-arafu ndi sitere n'etiti ndi na-ebi ndu ojoo na-ekewapu onwe ha. 19 Ha na-ekwe ha nkwa inwere onwe ha, ma ha onwe ha bu ohu nye ihe rere ure, n'ihia na mmadu bu ohu nye ihe obula na-achị achị n'ime ya. 20 Mgbe ha sitere n'ihie niile emeruru emeru nke uwa gbapu, site na mmazu nke Onyenwe anyi, na Onye nzoputa anyi Jisos Kraist, buru ndi atuhiri na mmehie ozo, burukwa ndi e meriri, ha ga-abu ndi onodu ha ga-ajo njo karija ka o di na mbu. 21 Ọ gaara akara ha mma ma o buru na ha amataghi uzo ezi omume, karija na ha matara ya, mesia gbakuta iwu ahụ di nsọ nyere ha azu. 22 Ilu ndi a bu eziokwu banyere ha si, "Nkita laghachiri ozo n'ihie o gboro," ya na, "Nne ezi a sachara ahụ laghachiri ozo ituru onwe ya n'apiti."

3 Ndi enyi m, nke a bu akwukwo nke abuo m na-edetara unu. N'ime ha abuo, ihe m mere bu ichetara unu ihe ndi ahụ niile unu maara na itute uche unu banyere echiche zuruoke. 2 Achoro m ka unu cheta okwu ndi amuma di nsọ kwuru mgbe ochie na iwu nke Onyenwe anyi na Onye nzoputa anyi nyere site na ndi ozi ya. 3 Na mbu, unu ga-amata nke a, na n'oge ikpeazu, ndi na-akwa emo ga-aputa, site n'ikwa emo gbaso agu ihe ojoo niile nke anu ahụ ha choro 4 na-asi, "O kwere unu nkwa na o ga-abia, ginji mere na o biabeghi? Kemgbe nna nna anyi ha nwuru, ihe niile ka di otu ha di na mbu, site n'okike uwa." 5 Ha kpachaara anya chefu na site n'ogologo oge gara aga, e sitere n'okwu onu Chineke kee eluigwe ma meekwa ka uwa diri site na mmiri nke gbara uwa gburugburu. 6 Ọ bukwa site na mmiri ndi a ka e ji bibie ma laa n'iyi uwa nke di n'oge ahụ. 7 Ọ bukwa otu okwu ahụ ka e ji nye iwu ka e chebe eluigwe na uwa tutu ruo ubochi ahụ, mgbe a ga-eji oku laa ha n'iyi n'ubochi ahụ a ga-ekpe ndi niile na-amaghị Chineke ikpe, laakwa ha n'iyi. 8 Ndi enyi m, unu echefula otu okwu a, n'anya Chineke, otu ubochi dika puku afo, puku afo dikwa ka otu ubochi. 9 Onyenwe anyi anaghi anọ odu

n'imezu nkwa ya, dika ndi ufodu n'ahuta ya na o bu ino odu. Kama o nwere ntachiobi n'ebe unu no, n'ih na o choghi ka onye obula laa n'iyi, kama o choror ka onye obula bjaruo na nchehari. **10** Ma ubochi Onyenwe anyi ga-abja dika onye ohi. N'ubochi ahụ, eluigwe ga-eji oke uzu gafee. Ihe niile di n'eluigwe ga-agba oku, laa n'iyi. Uwa na oru niile a ruru n'ime ya ga-erepiakwa oku n'otu ntabi anya. **11** Ebe o bu na ihe niile gbara anyi gburugburu ga-esi otu a laa n'iyi, udi ndi di ana ka unu kwesiri ibu? Unu kwesiri i na-ebi ndu di nsor na nke isopuru Chineke, **12** dika unu na-ele anya obija ubochi nke Chineke, na-echesikwa ya ike ka o bja ngwangwa. N'ih na o bu ubochi a ga-amunye eluigwe niile oku, mee ka ihe niile di na ya gbaze buru ihe na-agagh adikwa. **13** Ma anyi na-ele anya mmezu nkwa ahụ o kwere, nkwa inye anyi eluigwe ohuru na uwa ohuru ebe ezi omume naani ga-adi. **14** Bikonu ndi m huru n'anya, mgbe unu no na-ele anya ihe ndi a, jisienu ike hu na aka unu di ocha, ndi na-enweghi ita uta na ndi ha na ya di n'udo. **15** Chetakwanu na ntachiobi Onyenwe anyi putara nzoputa, dika ezi nwanna anyi Pol jiri amamihe Chineke nyere ya deere unu ihe banyere ya. **16** O na-edede otu ihe ahụ n'akwukwo ozi ya niile, na-ekwu ihe banyere ihe ndi a n'ime ha. E nwere ufodu ihe o kwuru nke siri ike ighota nke ndi nzuzu na ndi na-amagh ihe na-akowa dika ha si cheputa n'obi ha. Ha asugharjala ihe o dere dika ha na-emekwa mpaghara akwukwo nsor ufodu, si otu a wetara onwe ha ila n'iyi. **17** Ya mere, ezi ndi enyi m, ebe unu matara nke a, noronu na nche ka a ghara isite na njehie ndi na-emebi iwu duhie unu, ime ka unu si nonodu unu daa. **18** Burunu ndi na-eto eto n'ime amara. Burukwanu ndi na-aga n'ihu imuta ihe banyere Onyenwe anyi na Onye nzoputa anyi Jisus Kraist nke oma. Ka otuto dirj ya ugbo a na mgbe niile ebighi ebi. Amen. (aiOn g165)

1 Jón

1 Ihe anyị na-edere unu banyere ya bụ ihe ahụ na-adịrị site na mmalite, nke anyị nūrụ, nke anyị jikwa anya anyị hụ, nke anyị lekwasịrị anya, na nke aka anyị meturū. Anyị na-ekwu ihe banyere Okwu nke ndụ ahụ. **2** Ndụ ahụ putara ihe. Anyị ahụla ya ma gbaakwa ama banyere ya. Ya mere, ihe anyị na-ekwu okwu ya, na ihe anyị na-akorọ unu bụ banyere ndụ ebighị ebi ahụ nke ya na Nna nọ na mbụ; nke e mere ka ọ pụta ìhè nye anyị. (aiōnios g166) **3** Anyị na-ekwusara unu ihe anyị hūrụ na nke anyị nūrụ, ka unu soro anyị nwee nnwekọ. N'ezie nnwekọ anyị bụ nke anyị na Nna na nke Okpara ya bụ Jisọs Kraist, na-enwekọ. **4** Anyị na-edere unu ihe ndị a n'ìhì ime ka ọhụ anyị zuo oke. **5** Nke a bụ ozi ahụ anyị nūrụ site n'aka ya, nke anyị na-ekwusakwara unu. Chineke bụ ìhè, ọchịchiri ọbụla adighikwa n'ime ya. **6** Ya mere ọ bụrụ na anyị asị na anyị na ya nọ n'ezie nnwekọ ma na-ebi n'ime ọchịchiri, ọ bụ okwu ugha ka anyị na-ekwu. Eziokwu ahụ adighikwa n'ime anyị. **7** Ma ọ bụrụ na anyị na-ebi ndụ anyị n'ìhè, dị ka ya onwe ya si nọ n'ìhè, mgbe ahụ anyị na ibe anyị na-enwe ezi nnwekọ. Ọbara Jisọs bụ Okpara ya na-asachapukwa anyị mmehie anyị niile. **8** Ma ọ bụrụ na anyị asị na anyị adighi eme mmehie, anyị na-eduhie onwe anyị, na-ajukwa inabata eziokwu ahụ n'ime anyị. **9** Ma ọ bụrụ na anyị ekwuputa mmehie anyị, onye ahụ kwesiri ntukwasị obi na onye ezi omume, ọ ga-agbaghara anyị mmehie anyị niile, sachapukwa anyị site n'ajọ omume anyị niile. **10** Ọ bụrụ na anyị asị na anyị emeghi mmehie ọbụla, anyị na-akpọ ya onye na-ekwu okwu ugha, okwu ya enwekwaghị ọndụ n'ime anyị.

2 Ezi ụmuntakiri m, ana m edere unu ihe ndị a ka unu ghara imehie. Ma ọ bụrụ na onye ọbụla emehie, anyị nwere onye na-ekwuchite ọhụ anyị n'ihu Nna ahụ. Ọ bụ Jisọs Kraist, Onye ezi omume ahụ. **2** Ọ bụ onye jiri onwe ya chụọ aja n'ìhì ikpuchiri anyị mmehie anyị, ma ọ bughị naanị n'ìhì mmehie anyị, ọ bụkwa n'ìhì mmehie ụwa niile. **3** Otu a ka anyị si amata

na anyị maara onye ọ bụ, ma ọ bụrụ na anyị erube isi nye iwu ya niile. **4** Onye ahụ na-ekwu sị, "Amaara m ya," ma ọ dighi eme ihe o nyere n'iwu bụ onye okwu ugha, eziokwu ahụ adighikwa n'ime ya. **5** Ma ọ bụrụ na onye ọbụla na-erube isi n'okwu ya, n'ezie, ihunanya Chineke bụ ihe emere ka o zuo oke n'ime ya. Ọ bụ otu a ka anyị si amata na anyị nọ n'ime ya. **6** Onye ọbụla na-ekwu na ya bi n'ime ya kwesiri ibi ndụ dika ya. **7** Ndị enyi m hūrụ n'anya, anaghị m edere unu ihe gbasara iwu ọhūrụ, kama ọ bụ otu iwu ochie ahụ, nke na-adị site na mbụ. Iwu ochie a bụ nke e ziri unu ozi banyere ya. **8** Ma otu ọ dị, ana m edere unu iwu ọhūrụ, nke bụ eziokwu n'ime ya na n'ime unu. N'ìhì na ọchịchiri na-agafe, ezi ìhè ebidola ichawaputa. **9** Onye ọbụla na-asị na ya nọ n'ìhè ma na-akpọ nwanna ya asị, na-anọ n'ọchịchiri ruo ugbu a. **10** Onye ọbụla na-ahụ nwanna ya n'anya na-ebi n'ime ihe ahụ ọ dikwaghị ìhè dị n'ime onye dị otu a bụ nke ga-eme ya ka ọ sọ ngongọ. **11** Ma onye ọbụla na-akpọ nwanna ya asị nọ n'ọchịchiri, na-ejegharikwa n'ime ọchịchiri; ọ maghi ebe ọ na-aga n'ìhì na ọchịchiri ahụ emeela ka o kpuo ìsì. **12** Ana m edere unu ihe ndị a ụmuntakiri m n'ìhì na a gbagharala unu mmehie niile site n'aha ya. **13** Ana m edere unu ndị bụ nna ihe ndị a, n'ìhì na unu maara onye ahụ na-adị site na mbụ. Ana m edere unu ụmụ okorobia, n'ìhì na unu emeriel a jọ onye ahụ. **14** Ana m edere unu ụmuntakiri, n'ìhì na unu maara nna ahụ. Ana m edere unu ndị nna, n'ìhì na unu maara onye ahụ na-adị site na mbụ. Ana m edere unu ụmụ okorobia, n'ìhì na unu siri ike, okwu Chineke na-ebikwa n'ime unu, unu emeriekwala a jọ onye ahụ. **15** Kwusinụ ihu ụwa n'anya, ya na ihe niile dị n'ụwa. Ọ bụrụ na onye ọbụla ahụ ụwa n'anya ihunanya nke Nna adighi n'ime ya. **16** N'ìhì na ihe niile dị n'ụwa, ihe ndị ahụ niile anụ ahụ anyị, na anya anyị na-acho, ya na inya isi mmadụ banyere ihe ọ bụ na ihe o nwere, esiteghị n'ebe Nna nọ, kama ha sitere n'ụwa. **17** Ụwa na ọchịchọ ọjọọ ya niile na-agafe agafe, ma onye ahụ na-eme uche Chineke ga-adị ndụ ruo mgbe ebighi ebi. (aiōn g165) **18** Ụmụ m, nke a bụ oge awa nke ikpeazụ.

Dịka unu nūrụ na otu onye na-emegide Kraịst na-abjā, ọ bụladị ugbu a, ọtụtụ ndị na-emegide Kraịst abjāla. Otu a ka anyị si amata na ọ bụ oge awa nke ikpeazụ. **19** Ha si n'etiti anyị pụọ, ma ha abụghị ndị nke anyị n'ezie. N'ihina a sị na anyị na ha bụ otu, ha gaara aga n'ihu soro anyị nọdụ. Ma ọpụpụ ha pūrụ na-egosi na ọ dighị onye n'ime ha sonyere anyị. **20** Ma unu nwere otite mmanụ sitere n'Onye Nsọ ahụ, unu niile matakwarā ihe niile. **21** Ya mere, anaghị m edegara unu akwụkwọ a dịka ndị na-amaghị eziokwu kama n'ihina unu maara ya na n'ihina ọ dighị okwu ụgha ọbụla na-esi n'eziookwu ahụ apụta. **22** Onye bụ onye okwu ụgha? Ọ bụ onye ahụ na-asị na Jisọs abụghị Kraịst ahụ. Onye dị otu a bụ onye na-emegide Kraịst, n'ihina na ọ nabataghị Nna ahụ na Ọkpara ya. **23** Onye ọbụla juru Ọkpara ahụ enwekwaghị Nna ahụ; ma onye ọbụla nabatara Ọkpara ahụ nwekwara Nna ahụ. **24** Hụnụ na ihe unu nūrụ site na mmalite na-anogide n'ime unu. Ọ bụrụ na ihe unu nūrụ na mbido ebiri n'ime unu, unu ga-anogide n'ime Ọkpara ahụ na n'ime Nna ahụ. **25** Ihe o kwere anyị na nkwa bụ nke a, ndụ ebighị ebi. (aiōnios g166) **26** Ana m edere unu ihe ndị a banyere ndị ahụ na-agbalị iduhie unu. **27** Ma unu onwe unu, otite mmanụ ahụ unu natara n'aka ya na-anogide n'ime unu, n'ihina nke a, onye ozizi ọzọ adighị unu mkpa. Dịka otite mmanụ ya na-ezi unu ihe banyere ihe niile, bụrụkwa eziokwu, ọ bughị okwu ụgha. Ya mere, dịka o zikwara unu, na-anogidenụ n'ime ya. **28** Ugbu a ụmuntakiri m, nogidesienụ ike n'ime ya, ka ọ ga-abụ mgbe e mere ka ọ pụta ihè, anyị ga-abụ ndị obi siri ike, ndị ihere na-agaghị eme, n'ihu ya mgbe ọ bjarā. **29** Ọ bụrụ na unu matara na ọ bụ onye ezi omume, unu maara na onye ọbụla nke na-eme ihe ziri ezi bụ onye a mūrụ site na ya.

3 Lee ụdị oke ihunanya nke Nna ahụ nwere n'ebe anyị nọ, na-aga akpọ anyị ụmụ Chineke. N'ezie, nke a bụ ihe anyị bụ. Ihe mere na ụwa amaghị anyị bụ n'ihina na ọ maghị ya. **2** Ndị hūrụ n'anya, ugbu a anyị aburūla ụmụ Chineke. Ọ bụ ezie na anyị enweghị ike ighota ihe onodụ anyị ga-abụ n'oge dị n'ihu, ma anyị maara nke ọma na mgbe a ga-eme ka ọ pụta ihè, a ga-emekwa

ka anyị būrụ ndị yiri ya, n'ihina na anyị ga-ahụ ya dịka ọ dị. **3** Onye ọbụla nwere olileanya dị otu a kwesiri idebe onwe ya ọcha, dị ka ya onwe ya dị ọcha. **4** Onye ọbụla na-eme mmehie na-emebi iwu. N'ezie mmehie bụ mmebi iwu. **5** Unu maara na e mere ka ọ pụta ihè iwepụ mmehie. Ọ dīkwaghị mmehie ọbụla dị n'ime ya. **6** Onye ọbụla na-anogide n'ime ya adighị ebi ndụ ime mmehie, onye ọbụla nke na-ebi ndụ mmehie ahūbeghị ya anya mgbe ọbụla, ọ matabekwaghị ya. **7** Ezigbo ụmụ m, unu ekwela ka onye ọbụla duhie unu, onye ọbụla na-eme ezi ihe bụ onye ezi omume dị ka ya onwe ya bụ onye ezi omume. **8** Onye ọbụla na-eme mmehie bụ nwa ekwensu, n'ihina na ekwensu bụ onye mmehie site na mmalite. Ihe mere Ọkpara Chineke jiri pụta ihè bụ ka ọ laa ọrụ niile nke ekwensu n'iyi. **9** Onye a mūrụ site na Chineke adighị anogide na-eme mmehie, n'ihina na mkpūrū Chineke na-anogide n'ime ya, ha enweghị ike inogide na-eme mmehie, n'ihina na a mūrū ha site na Chineke. **10** Otu a ka anyị si amata ndị bụ ụmụ Chineke, na ndị bụ ụmụ ekwensu: Onye ọbụla na-adighị eme ihe ziri ezi abughị nwa Chineke, otu a ka ọ dīkwa onye na-adighị ahụ ụmūnna ha n'anya. **11** N'ihina nke a bụ ozi ahụ unu nūrū site na mmalite, ka anyị hūrūta onwe anyị n'anya. **12** Ka anyị hapū idị ka Ken, onye bụ nke ajọ onye ahụ, na onye gburu nwanne ya. Gịnị mere o ji gbuo ya? Ọ bụ n'ihina na ọrụ ya jorọ njo, ma nke nwanne ya ziri ezi. **13** Ka ọ gharakwa iju unu anya ụmūnna m, na ụwa kpọrọ unu asị. **14** Anyị matara na anyị esitela n'ọnwụ baa na ndụ n'ihina na anyị na-ahụ ụmūnna anyị n'anya. Onye ọbụla na-adighị ahụ ibe ya n'anya na-anogide n'ọnwụ. **15** Onye ọbụla na-akpọ nwanna ya asị bụ ogbu mmadụ, unu matakwarā na o nweghị onye ọbụla bụ ogbu mmadụ nwere ndụ ebighị ebi n'ime ya. (aiōnios g166) **16** Ọ bụ otu a ka anyị sị mata ihe bụ ihunanya, na Jisọs togboro ndụ ya n'ihina anyị. Anyị kwesikwara itogbo ndụ anyị n'ihina ụmūnna anyị. **17** Ọ bụrụ na onye ọbụla nwere akụ nke ụwa, ahụ nwanna ya ka ọ nọ na mkpa ma o nweghị obi ebere n'ebe ọ nọ, olee otu ihunanya Chineke si dirị n'ime ya? **18** Ụmuntakiri m, ka

ihunanya anyi ghara ibu naani n'egbugbere onu maobu nke okwu efu, kama ka o buru nke sitere n'ezikwu nakwa n'omume anyi. 19 Anyi ga-esitekwa na nke a mata na anyi bu ndi nke ezikwu ahụ ma matakwa otu anyi ga-esi mee ka obi anyi kwenye n'ihu ya. 20 N'ihu na o buru na obi anyi amaa anyi ikpe, Chineke di ukwu karja obi anyi, o mazukwara ihe niile. 21 Ndi m huru n'anya, o buru na obi anyi amaghi anyi ikpe, anyi nwere nkwwa okwu n'ihu Chineke 22 na-anatakwa ya ihe obula anyi rioro n'ihu na anyi na-erube isi n'iwu ya, na-emekwa ihe na-atọ ya uto. 23 Nke a bukwa iwu ya: ka anyi kwere n'aha Okpara ya Jisos Kraist, ya na ihurita ibe anyi n'anya dika o nyere anyi n'iwu. 24 Ndi niile na-erube isi nye iwu ya na-anogidesikwa ike n'ime ya, ya onwe ya na-anogidesikwa ike n'ime ndi ahụ! Otu a ka anyi si mara na o na-anogidesike n'ime anyi: O bu site na Mmuo nke o nyere anyi.

4 Ndi enyi m huru n'anya, unu ekwenyela okwu mmuo niile, kama nwaleenu mmuo niile ahụ i mata ma ha si na Chineke, n'ihu na otutu ndi amuma ugha apuola baa n'ime uwa. 2 Otu a ka unu ga-esi mata Mmuo nke Chineke: Mmuo obula nke na-ekwuputa na Jisos Kraist abjala n'anụ ahụ sitere na Chineke. 3 Ma mmuo obula nke na-adighi ekwuputa Jisos esiteghi na Chineke, mmuo di otu a bu nke onye ahụ na-emegide Kraist nke unu nuru na o ga-abia, ma ugbu a o bjala n'ụwa. 4 Umuntakiri m, unu bu ndi sitere na Chineke, unu emerikwala ha n'ihu na onye ahụ nke bi n'ime unu di ukwu karja onye ahụ no n'ime uwa. 5 N'ihu na ndi a si n'ime uwa puta. Ya mere, ihe ha na-ekwu okwu ya bu naani ihe banyere uwa. Uwa na-anakwa ha ntị. 6 Anyi sitere na Chineke, onye obula maara Chineke na-ege anyi ntị, ma onye obula na-esiteghi na Chineke anaghi ege anyi ntị. O bu otu a ka anyi si amata mmuo ezikwu na mmuo nke okwu ugha. 7 Ndi m huru n'anya, o kwesiri ka anyi huritaa onwe anyi n'anya, n'ihu na ihunanya na-esi n'ebe Chineke no abia. Onye obula nwere ihunanya bu onye amuru site na Chineke, o makwara Chineke. 8 Onye na-enweghi ihunanya amaghi Chineke, n'ihu

na Chineke bu ihunanya. 9 E siri otu a mee ka ihunanya Chineke n'ebe anyi no puta ihe: Chineke zitere naani otu Okpara ya n'ụwa ka anyi nwee ndu site na ya. 10 Nke a bu ihe a na-akpo ihunanya, o bughị na anyi huru Chineke n'anya kama na o huru anyi n'anya ma zite Okpara ya dika aja nke juru ya obi maka mmehie niile anyi. 11 Ndi m huru n'anya, ebe o bu na Chineke si otu a hu anyi n'anya, anyi kwesiri ihurita onwe anyi n'anya. 12 O nwebeghi mgbe obula anyi ji anya anyi hu Chineke anya, ma o buru na anyi ahụ ibe anyi n'anya, Chineke na-ebi n'ime anyi. A na-emekwa ka ihunanya ya zuo oke n'ime anyi. 13 O tinyekwala Mmuo Nso ya n'ime anyi igosi anyi na o bi n'ime anyi, na anyi bikwa n'ime ya. 14 Ma anyi onwe anyi ahula ma na-agbakwa ama na Nna ahụ zitere Okpara ya ka o buru Onye nzoputa nke uwa. 15 Chineke bi n'ime onye obula nke na-ekwuputa na Jisos bu Okpara Chineke. Onye di otu a bikwa n'ime Chineke. 16 Anyi maara ma kwerekwa n'ihunanya Chineke nwere n'ebe anyi no. Chineke bu ihunanya. Onye o bulakwa na-ebi ndu ihunanya na-anogide n'ime Chineke. Chineke n'onwe ya na-ebinyekwara onye di otu a. 17 N'uzo di otu a, a na-eme ka ihunanya zuo oke n'etiti anyi, ka anyi nwee ike inwe nkwwa okwu n'ubochi ikpe ahụ, n'ihu na dika ya onwe ya di, otu a ka anyi onwe anyi dikwa n'ụwa nke a. 18 Itu egwu adighi n'ebe ihunanya di, kama ihunanya zuruoke na-achupu egwu n'ihu na egwu na ntaramahuhu na-aruko oru, onye obula nke na-atu egwu bu onye na-ezubeghi oke n'ihunanya. 19 Anyi huru ya n'anya n'ihu na o buru uzo hu anyi n'anya. 20 Onye obula na-asi, "Ahuru m Chineke n'anya," ma nogide na-akpo nwanna ya asi, onye ahụ bu onye ugha. N'ihu na o buru na o hughu nwanna ya n'anya, bu onye o na-ahụ anya kwa ubochi, o pughi ihu Chineke n'anya bu onye o na-ahubeghi anya. 21 Iwu o nyere anyi bu, "Onye obula huru Chineke n'anya aghakwaghi ihu nwanna ya n'anya."

5 Onye obula kweere na Jisos bu Kraist bu onye amuru site na Chineke. Onye obula nke hukwara Nna n'anya na-ahukwa Okpara ya n'anya. 2 O bu otu a ka anyi si amata na anyi

hụrụ ụmụ Chineke n'anya, mgbe anyị na-ahụ Chineke n'anya, na-erubekwa isi n'iwu ya niile. **3** Nke a bụ ịhụnanya Chineke, na anyị ga-edebe iwu ya. Iwu ya adighikwa arọ. **4** N'ihi na onye ọbụla amurụ site na Chineke na-emerị ụwa. Nke a bụkwa mmeri ahụ na-emerị ụwa, ọ bụladị okwukwe anyị. **5** Onye pụrụ imeri ụwa, ma ọ bughị naanị onye ahụ kweere na Jisọs bụ Ọkpara Chineke? **6** Ọ bụ onye ahụ b́ara site na mmiri na ọbara, ya bụ Jisọs Kraịst. O siteghị naanị na mmiri b́a, kama o sitere na mmiri na ọbara. Ọ bụkwa Mmụọ Nsọ na-agba ama maka ya, n'ihi na Mmụọ Nsọ bụ eziokwu. **7** N'ihi na ha d́ atọ gbara akaebe: **8** Mmụọ Nsọ, na mmiri na ọbara, ha atọ kwekorítara. **9** Ọ b́rụ na anyị nabata akaebe nke mmadụ gbara, akaebe nke Chineke gbara d́ ukwu karí, n'ihi na ọ bụ akaebe Chineke gbara banyere Ọkpara ya. **10** Onye ọbụla kweere n'Ọkpara Chineke nwere ọgbugba ama a n'obi ya. Ma onye ọbụla na-ekwereghị na Chineke emeela ya ka ọ b́rụ onye ụgha, n'ihi na o kwereghị n'ama ahụ Chineke gbara banyere Ọkpara ya. **11** Ama ahụ b́kwa nke a, na Chineke enyela anyị ndụ ebighị ebi, ndụ a d́kwa n'ime Ọkpara ya. (aiōnios g166) **12** Onye ọbụla nwere Ọkpara ahụ nwere ndụ ma onye ọbụla na-enweghị Ọkpara Chineke enweghị ndụ. **13** Ana m edere unu ihe nd́ a unu nd́ kweere n'aha Ọkpara Chineke, ime ka unu mata na unu nwere ndụ ebighị ebi. (aiōnios g166) **14** Nkwuwa okwu anyị nwere na ya b́, na ọ b́rụ na anyị arịọ ihe ọbụla d́ka ọchichọ obi ya siri d́, ọ na-anụ olu anyị. **15** Ọ b́rụkwanụ na anyị matara na ọ na-anụ olu anyị mgbe ọbụla anyị rịọrọ ya ihe, anyị na-amatakwa na anyị anatala ihe ọbụla anyị rịọrọ ya. **16** Ọ b́rụ na onye ọbụla ahụ ka nwanna ya na-eme mmehie nke na-adighị eduba n'ọnwụ, ya kpee ekpere, Chineke ga-enyekwa onye ahụ ndụ. Nke a bụ maka nd́ ahụ mmehie ha na-abughị nke na-eduba n'ọnwụ. E nwere mmehie na-eduba n'ọnwụ. Asighị m unu kpee ekpere maka nke ahụ. **17** Ajo omume niile b́ mmehie, ma ọ d́ mmehie nke na-adighị eduba n'ọnwụ. **18** Anyị matara na onye ọbụla amurụ site na Chineke anaghị aga n'ihu na-eme mmehie, kama onye ahụ nke amurụ site

na Chineke na-ecekwa ha, ajo onye ahụ adighi emetukwa ha aka. **19** Anyi maara na anyi bu umu Chineke, uwa niile nokwa n'okpuru ike ajo onye ahụ. **20** Anyi matakwara na Okpara Chineke abjala, nyekwa anyi nghota ka anyi mara ya, onye bu eziokwu. Anyi no n'ime onye ahụ bu eziokwu, ọ b́ladị n'ime Okpara ya, b́ Jisọs Kraịst. Ya onwe ya b́ ezi Chineke b́rụkwa ndụ ebighị ebi. (aiōnios g166) **21** Umụ m, wezuganụ onwe unu site n'arụsị niile.

2 Jọn

1 Ọ bụ okenye ahụ, Na-edegara nwanyị ahụ onye Chineke họpụtara, na ụmụ ya akwụkwọ a, bụ ndị m hụrụ n'anya n'ime eziokwu. Ọ bughị naanị m kama ndị niile maara eziokwu ahụ. **2** N'ihì eziokwu ahụ nke dị n'ime anyị, nke ga-adigidekwa n'ime anyị ruo mgbe ebighị ebi: (aion g165) **3** Amara, na ebere, na udo nke sitere na Chineke Nna na Jisọs Kraịst, bụ Ọkpara Nna ahụ dinyere anyị n'ezikwu n'ihunanya. **4** Apughị m ikọ ụdị anụrị m nwere mgbe m hụrụ na ụfọdu ụmụ gị na-ebi ndụ igbaso eziokwu dịka ihe Nna nyere anyị n'iwu. **5** Ma ugbo a, ezi nwanyị, ọ bughị iwu ọhụrụ ka m na-edere gị kama nke ahụ e nyere anyị site na mmalite. Ana m arịọ ka anyị hūrịta ibe anyị n'anya. **6** Nke a bụ ihunanya ahụ: ka anyị na-ejegharị n'rube isi n'iwu ya niile. Dịka unu si nụ ya site na mmalite, unu ahapụkwala ijegharị n'ime ya. **7** N'ihì na otutu ndị nduhie apụọla baa n'ụwa, bụ ndị na-adighị ekwenye na Jisọs Kraịst b́jara n'oyiyi mmadụ. Onye ọb́la dị otu a bụ onye nduhie burukwa onye na-emegide Kraịst. **8** Lezienụ anya, ka unu ghara itufu ụgwọ ọrụ nke anyị dogburu onwe anyị n'ọrụ maka ya, kama ka unu nata ụgwọ ọrụ unu n'uju. **9** Onye ọb́la na-adighị anogide n'ozizi Kraịst, nke na-esite na ya na ewezuga onwe ya, enweghị Chineke. Ma onye ọb́la na-anogide n'ozizi ahụ nwere Nna na Ọkpara ya. **10** Ọ b́rụ na onye ọb́la ab́ja izi unu ihe ọzọ dị iche site n'ozizi a, unu akpọbatala ya n'ụlọ unu, maqbụ nabatakwa ya. **11** N'ihì na onye nabatara ya ga-eso onye dị otu a keta oke n'ajọ omume ya. **12** Ọ bụ ezie na enwere m otutu ihe m chọrọ idere unu, ma achoghị m iji akwụkwọ na inki dee ha. Kama, ana m ele anya ́b́ja leta unu ka mụ na unu kwukorjita okwu ihu n'ihu, ka e sikwa otu a mee ka onụ anyị zuo oke. **13** Ụmụ nwanne gị nwanyị, bụ onye a họpụtara, na-ekele unu.

3 Jọn

1 Ọ bụ okenye ahụ, Na-edegara Gaios, onye ahurū n'anya akwukwọ a, bụ onye m hurū n'anya n'eziokwu. **2** Onye m hurū n'anya, ekpere m bụ na ahụ ga-esi gi ike, ka ihe na-agara gi nke oma, dika ọ na-agara mkpurubi gi nke oma. **3** Anuriri m onu nke ukwu, mgbe ufođu umunna bįara gbaa ama banyere ikwesi ntukwasị obi gi nye eziokwu, na otu i si nogide na-agbaso eziokwu ahụ. **4** O nweghi ihe na-enye m onu karja inu na umu m na-agbaso eziokwu. **5** Onye m hurū n'anya, i kwesiri ntukwasị obi n'ihe obula nke i na-emere umunna, ọ bụ ezie na ha bụ obja nye gi. **6** Ha akolara nzuko banyere ihunanya gi. Biko, mgbe ha na-apu, nyekwara ha aka n'ije ha n'uzo ga-enye Chineke otuto. **7** Ọ bụ n'ih iha ahụ ka ha biliri ije, na-anaraghi enyemaka obula site n'aka ndi na-ekweghi ekwe. **8** Nke a mere o ji kwesi ekwesi na anyi ga-elekota ndi di otu a anya ka anyi buru ndi so ha na-ejikota aka n'otu n'oru eziokwu ahụ. **9** Edere m akwukwọ ozi zigara nzuko ahụ, ma Diotrefis onye ọ na-atọ uto ibu onye mbu, anabataghi anyi nke oma. **10** Ya mere, ọ buru na m abja, aga m eme ka ihe niile ọ na-eme na otutu ihe niile ọ na-ekwu megide anyi puta ihè. Ọ bughị naani na afo ejughi ya n'ih ihe ndi a niile, ọ juru inabata ndi umunna, ma na-egbochi ndi ozọ chorọ inabata ha ka ha ghara ime otu ahụ. Ọ na-achupukwa ha site n'ulo nzuko. **11** Onye m hurū n'anya, enomila ihe di njọ kama nomie ihe di mma. Onye obula na-eme ezi ihe na-egosi na o si na Chineke. Onye ọ bulakwa na-eme ajo ihe ahubeghi Chineke anya. **12** Onye obula na-agba ezi ama banyere Dimitrios ọ buladi eziokwu ahụ n'onwe ya. Anyi na-ekwukwa ezi ihe banyere ya. I makwaara na ọ bụ ezi ama ka anyi na-agba. **13** Enwere m otutu ihe m chorọ idere gi n'akwukwọ, ma achoghi m iji mkpisi odee na inki dee ha. **14** Ọ bụ olileanya m ibja ihu gi n'oge na-adighi anya. Mgbe ahụ anyi ga-anodu ala kwuo ihe niile n'ihu n'ihu. Ka udo diri gi. Ndi enyi niile no n'ebe a na-ekele gi. Kelekwa ndi enyi niile no n'ebe ahụ n'aha n'aha.

Jud

1 Jud, odibo Jisọs Kraịst, na nwanne Jemis, Na-edegara ndi niile a kpọrọ, ndi ahuru n'anya n'ime Chineke, bu Nna, na ndi nọkwa n'okpuru nchebe Jisọs Kraịst akwukwo ozi a: **2** Ka ebere na udo na ihunanya bara unu uba. **3** Ndi m huru n'anya, ebe o na-anu m oku n'obi idere unu akwukwo banyere nzoputa ahu anyi nwekorọ n'otu, ma ahuru m mkpa o di idere unu akwukwo a, irio unu ka unu guzosie ike buo agha ichebe okwukwe ahu, nke e nyefere ndi nsọ n'aka idebe. **4** N'ih na ufodu mmadu, bu ndi e dere ihe banyere omuma ikpe diri ha, siteri n'oge gara aga, ezobatala n'etiti unu. Ha bu ndi na-adighi asopuru Chineke, ndi na-agbanwe amara Chineke anyi, mee ya ka o buru ohere ha nwere ibi ndu ikwa iko, na nke igonari Jisọs Kraịst, onye naani ya bu Onye kachasi ihe niile elu na Onyenwe. **5** O bu ezie na unu maa ihe ndi a niile, ma achoro m ichetara unu otu Onyenwe anyi si zoputa ndi ya site n'ala Ijipt, ma mesia laa ndi niile na-ekweghi ekwe n'iyi. **6** Ndi mmuo ozi nupuru isi, ndi na-anogideghi n'onodu e nyere ha, kama ha si n'ebe obibi ha gbapu. O jirila igwe kee ha agbu ebighi ebi, debe ha n'ochichiri n'ime ala, ebe ha ga-anọ ruo ubochi ikpe ahu di egwu. (aiōnios g126) **7** Otu a kwa, Sodom na Gomora na obodo niile gbara ha gburugburu, bu ndi nyefere onwe ha na ndu ikwa iko nakwa omume ibi ndu ojojo di iche iche nke anu ahu, bu ihe ido aka na nti nye ndi mmadu site n'ahuhu ha tara n'ih mmehie n'ime oku ebighi ebi. (aiōnios g166) **8** N'uzo di otu a kwa, ndi a na-emeru anu ahu ha n'iro nro ha, na-ajukwa ike ochichiri niile, ma na-ekwulukwa ndi ahu juputara n'ebube nke anya na-adighi ahu. **9** Ma Maikel onyeisi ndi mmuo ozi, mgbe o guzogidere ekwensu na-aruritakwa uka banyere ozu Mosis, ya onwe ya enweghi anya ike ima ya ikpe n'ih okwu nkwulu, kama o siri, "Ka Onyenwe anyi baara gi mba." **10** Ma ndi a na-ekwulu ihe niile obula ha na-aghotaghi. Dika umu anumanu a na-azughi azu, ha na-eme ihe obula di ha mma n'anya si otu a na-ala onwe ha n'iyi. **11** Ahuhu ga-adiri ha, n'ih na ha soro nzo

ukwu Ken, nyefee onwe ha na ndahie Belam n'ih ihe nrite n'uru, ma laa n'iyi na nnupu isi Kora. **12** Ndi a bu ihe ntupo n'etiti unu n'oge mmemme oriri ihunanya unu, ha na-eso unu na-eriko nri na-atughi egwu obula. Ha bu ndi na-elekota naani onwe ha. Ha di ka igwe ojii nke na-adighi ezo mmiri, nke ifufe na-ebughari. Ha bu osisi a na-ahu n'oge okochi nke na-adighi ami mkpuru, nke e si na mgborogwu ya hoputa, nke nwuru anwu ugboro abuo. **13** Ha bu ebili mmiri na-amaghari n'osimiri, nke na-asoputa ihere ha dika ufufu, kpakpando na-awaghari awaghari, bu ndi nke a kwadooro ebe kachasi igba ochichiri ruo ebighi ebi. (aiōnios g165) **14** O bu n'ih ihe ndi a ka Enok, onye bu agburu nke asaa site n'Adam buru n'amuma banyere ha si, "Lee! Onyenwe anyi na-abia, ya na puku kwuru puku ndi nsọ ya. **15** O na-abia ikpe mmadu niile ikpe, na itu ha niile mmehie ajo omume niile ha n'anya, bu nke ha mere n'uzo na-ezighi ezi. Tinyere okwu ojojo niile nke ndi mmehie ndi na-adighi asopuru Chineke kwuru megide ya." **16** Ndi a bu ndi na-atamu ntamu oge niile, ndi o nweghi ihe obula na-adi ha mma. Ndi na-agbaso agu ihe ojojo niile nke anu ahu ha choro. Ha na-anya isi banyere onwe ha, na-aja ndi ozo mma; ka ha nwee ike nweta ihe ha na-achọ n'aka ha. **17** Ma unu, ndi m huru n'anya, chetanu ihe ndi ozi Onyenwe anyi Jisọs Kraịst kwuru na ha gamezu. **18** N'ih na ha siri unu, "N'ogwugwu oge ahu, ndi na-eji ihe niile na-emere ihe ochi ga-adi. Ndi na-agbaso agu ihe ojojo niile nke anu ahu ha choro. **19** O bu ndi anu ahu ha na-achi, ndi na-enweghi Mmuo Nso n'ime ha, bu ndi na-eweta nkewa n'etiti unu." **20** Ma unu, ndi m huru n'anya, nogidenu na-ewuli onwe unu elu na ntala okwukwe unu dikarisiro nsọ. Na-ekpekwanu ekpere n'ime Mmuo Nso. **21** Doonu onwe unu n'okpuru ihunanya Chineke, dika unu na-echere ebere Onyenwe anyi Jisọs Kraịst nke na-eduba na ndu ebighi ebi. (aiōnios g166) **22** Gosinu ufodu ndi na-enwe obi abuo ebere. **23** Zoputanu ndi ozo site n'iguputa ha n'oku. N'ebe ndi ozo no gosinu ha obi ebere, kama jirinu itu egwu mee nke a, kpofonu o buladi uwe nke anu ahu mmehie meruru asi. **24** Ugbu a, nye onye

ahụ puru ichebe unu, ka unu ghara ida, onye
puru ikpobata unu n'ihu ya di ebube n'onodu
enweghi ntupo obula n'oke onu 25 ka otuto, na
idi ukwuu, na ike, na ikike ochichi; diri Onye
naani ya bu Chineke, Onye nzoputa anyi, site
na Jisus Kraist Onyenwe anyi, tupu n'ogbo niile
ebido, ka o diri ya ugbu a, na mgbe niile ebighi
ebi. Amen. (aiōn g165)

Mkpughe

1 Mkpughe banyere Jisọs Kraịst, nke Chineke nyere ya igosi ndị ohu ya, ime ka ha mata ihe ndị ahụ na-aga ime n'oge na-adighị anya. O mere ka amata nke a site na izite mmụọ ozi ya ka ọ bụkwute ohu ya Jọn, **2** onye a gbara ama banyere ihe niile ọ hụrụ, okwu Chineke, na ogbugba ama Jisọs Kraịst. **3** Ngozi na-adiri onye ahụ na-aguputa okwu ndị a di n'amuma a. Ngozi na-adikwara ndị na-anụ ya, ma nabata ihe e dere n'ime ya n'obi ha. N'ihia na oge mmezu ha di nso. **4** Ọ bụ m Jọn na-ede akwụkwọ a, Na-edere ya nzukọ asaa di na mpaghara Eshia: Ka amara na udo nke sitere na Onye ahụ na-adi, Onye ahụ dikwaari, na Onye ahụ na-aga ibia diri unu, sitekwa n'ebe Mmụọ asaa ahụ na-eguzo n'ihu ocheeze ya, **5** sitekwa n'aka Jisọs Kraịst, onye bụ onyeama kwesiri ntụkwasi obi, na onye mbụ sitere na ndị nwurụ anwụ bilie, nakwa onye na-achị ndị eze niile nke ụwa. Nye onye ahụ hụrụ anyị n'anya ma meekwa ka anyị site n'ọbara ya nwere onwe anyị puo na mmehie. **6** O mere ka anyị buru alaeze, ndi nchujaja nye Nna ya bu Chineke. Ọ bụ ya ka otuto niile na ike niile dijiri ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen. (aiōn g165) **7** “Lee, ọ na-abia ya na igwe ojii. Anya niile ga-ahukwa ya, ọ buladi ndi ahụ niile mapuru ya ahụ, ha ga-ahụ ya.” Mmadu niile no n'ụwa “ga-erukwa ụjụ n'ihia ya.” **8** Otu a ka Onyenwe anyi Chineke kwuru, “Abu m Alfa na Omega, onye na-adi, onye ahụ dikwaari, na onye ahụ na-aga ibia, bu onye puru ime ihe niile.” **9** Mu onwe m, Jọn, nwanne unu nwoke, onye unu na ya na-enweko ahuhu na n'alaeze, na ntachiobi nke bu oke anyi n'ime Jisọs. Anọ m n'ogbe ala ntakiri mmiri gbara gburugburu a na-akpo Patmos n'ihia okwu Chineke na-agba ama banyere Kraịst. **10** N'ubochi Onyenwe anyi, anọ m n'ime Mmụọ ma nụ otu oke olu dara ụda di ka opi ike n'azu m, **11** na-ekwu, “Dee ihe i na-ahụ ugbu a n'akwukwo zigara ya nzukọ asaa di n'Efesos na Smyrna na Pegamom na Tiatira na Sardis, na Filadelfia na Laodisia.” **12** Mgbe m chighariri, lee anya ihu onye na-agwa m okwu, ahuru m ihe idoba oriona asaa e ji olaedo

kpuo. **13** N'etiti ihe idoba oriona ndi a, ahuru m otu onye yiri nwa nke mmadu, ka o guzo. O yikwasiri onwe ya uwe mwuda. Ma o nwere ihe okike na-acha olaedo e ji kee gburugburu obi ya. **14** Isi ya na agiri isi ya na-acha vaa dika ogbo ocha, dika akummiri igwe. Anya ya abuo yiri ire oku na-enwusi ike. **15** Ukwu ya abuo di ka bronz a nuchasiri nno nke oma hichapukwa ya. Olu okwu ya na-ada di ka uzu mmiri na-achia achia. **16** O jidere kpakpando asaa n'aka nri ya, mma agha di nko nwere ihu abuo sikwa nonu ya na-aputa. Ihu ya na-egbu maramara dika anyanwu na-acha n'ike ya niile. **17** Mgbe m huru ya, adara m n'ala n'ukwu ya dika onye nwuru anwu. Ma o weere aka nri ya metu m n'ahu na-ekwu si, “Atula egwu. Abu m Mmalite na Ogwugwu. **18** Abu m onye ahụ na-adi ndu. Anwuru m anwu, ma lee, ana m adi ndu ruo mgbe niile ebighi ebi. Ọ bukwa m ji otughe igodo nke onwu na nke oku ala mmuo. (aiōn g165, Hadēs g86) **19** “Ya mere, detuo ihe niile i hurula, ihe di ugbu a na ihe gaje ime na mgbe na adighi anya. **20** Nke a bu ihe omimi nke kpakpando asaa ahụ i huru n'aka nri m, na ihe idoba oriona asaa ndi ahụ putara. Kpakpando asaa ahụ bu ndi mmuo ozi ulo nzuko asaa ahụ. Osiso oriona asaa ahụ bu ulo nzuko ndi ahụ nonwe ha.

2 “Dee akwukwo nye mmuo ozi ulo nzuko di n'Efesos, si ya: Ihe ndi a bu okwu si nonu onye ahụ na-egide kpakpando asaa n'aka ya, ma na-egharikwa n'etiti ihe idoba oriona olaedo asaa ndi ahụ. **2** Amaara m ihe niile banyere oru gi niile. Ahukwala m irusi oru ike gi na ntachiobi gi. Amaara m na i dighi anagide ndi ajo omume, na i nwaleela ndi ahụ niile na-akpo onwe ha ndi ozi, ma ha abughi ndi ozi n'ezie, choputakwa na ha bu ndi ugha. **3** I jirila ntachiobi nagide nhuju anya n'ihia aha m, ma ike agwughi gi. **4** Ma enwere m ihe ndi a megide gi. I hapula ihunanya mbu ahụ i nwere. **5** Cheta onodu i si na ya daa. Chegharia, mekwa ihe ndi ahụ i na-eme na mbu. Ọ buru na i meghi otu a, aga m abia wepu ihe idoba oriona gi site nonodu ya. **6** Ọ buladi otu a, o nwere ihe ufodu di mma banyere gi. I kporo oru ojo nke ndi Nikolaitan asi, dika mu onwe m si kpo ya asi. **7** Onye

8 Ọbụla nwere ntị, ya nūrụ ihe Mmụọ Nsọ na-agwa nzuko. Onye ahụ na-meri emeri ka m ga-enye ike iri mkpuru sitere n'osisi ndu ahụ nke di na paradais nke Chineke. 9 “Dee akwukwo nye mmuo ozi ulo nzuko di na Smyrna, si ya: Ihe ndi a bu okwu ahụ bu Mmalite na Ogwugwu ihe niile. Onye nwuru anwu ma dikwa ndu ozo. 10 Amaara m mkpagbu gi niile na ida ogbenye gi. Ma n'ezie, i bu ogaranya. Amaara m ihe banyere nkwtu niile ndi ahụ na-akpo onwe ha ndi Juu na-ekwtu gi, ma ha abughị ndi Juu, n'ezie ha bu ulo nzuko ekwensu. 11 Atukwala egwu n'ihu ihe ahụ gaje ibiakwasị gi. N'ihu na ekwensu n'onwe ya gaje ime ka a tuba ufodu n'ime ndi gi n'ulo mkporo, ka o jiri ya nwalee gi. A ga-akpagbu unu abali iri. Ma gosi onwe gi onye kwesiri ntukwasị obi, o buladi ruo mgbe onwu ga-abiakwasị gi. Emesia, a ga m enye gi okpueze ahụ, bu ndu. 12 Onye obula nwere nti ya nuru ihe Mmụọ Nsọ na-agwa nzuko niile. Onye obula na-meri emeri, onwu nke ugboro abuo agaghị emekpa ya ahụ. 13 “Dee akwukwo nye mmuo ozi ulo nzuko di Pegamom, si ya: Ndi a bu okwu si n'onu onye ahụ ji mma agha ahụ di nko nke nwere ihu abuo n'aka ya. 14 Amaara m ebe i bi, bu obodo ebe ekwensu nwere ocheeze ya. Ma i na-anogidesi ike n'aha m. I juru igonari okwukwe gi n'ime m, o buladi n'oge Antipas onyeama m kwesiri ntukwasị obi, bu onye e gburu n'obodo unu, ebe ekwensu bi. 15 Ma enwere m ihe ole ma ole megide gi. I nwere ufodu mmadu ebe ahụ, ndi jidesiri nkuzi Belam ike, bu onye kuziiri Balak ka o raa umu Izrel ura nke mere ka ha mehie, rie ihe a churu n'aja nye arusi, kwaakwa iko. 16 N'otu aka ahụ, i nwekwa ufodu mmadu ndi jidesiri nkuzi Nikolaitan ike. 17 Ya mere, chegharia! Ma o bughị otu a, aga m abiakwute gi osiiso jiri mma agha di m n'onu buso ha agha. 18 Onye obula nwere nti, ya nuru ihe Mmụọ Nsọ na-agwa nzuko niile. O bu naani onye na-meri emeri ka m ga-enye ufodu n'ime achicha maná ahụ e zoro ezo. Aga m enyeka onye ahụ ezi nkume ocha ahụ, nke edekwasiri aha oheru n'elu ya, nke onye obula ozo na-agaghị amata, karia onye ahụ natara ya. 19 “Dee akwukwo nye mmuo ozi

ulo nzuko di na Tiatira, si ya: Ndi a bu okwu sitere n'aka Okpara Chineke, onye anya na-enwuba n'ebe niile di ka ire oku. Ukwu ya kwa na-egbu maramara di ka bronza nuchara nke oma. 20 Amaara m oru gi niile, na ihunanya gi, na okwukwe gi. Amakwaara m ije ozi gi na ntachiobi gi, na-ahukwa na i na-aru oru ugbu a karia ka i mere na mbu. 21 Ma enwere m ihe ndi a megide gi. I na-anabata nwanji ahụ a na-akpo Jezebel, onye na-ekwuputa na ya bu onye amuma nwanjinye ya ohere ka o were nkuzi asi na-eduhie ndi ohu m uzo, ka ha kwaa iko, riekwa ihe e ji churo arusi aja. 22 Enyela m ya ohere ka o si na mmehie ya chegharia, ma o juru icheghari site na ndu ikwa iko. 23 Lee, aga m etinye ya n'ute ahuhu, meekwa ka ndi ya na ha na-akwa iko taa ahuhu di ukwu. O bu naani ma ha cheghari gi ka ihe ndi a na-agaghị abiakwasị ha. 24 Ma n'ebe umu ya no, aga m etigbu ha ka ha nwuo. Nzuko niile ga-amata na ahụ m onye na-enyocha mmuo na mkpuruobi niile. Aga m akwughachikwa onye obula n'ime unu ugwo oru kwesiri oru ya. 25 Ugbu a, ana m agwa unu ndi foduru na Tiatira, unu ndi na-agbasoghị ozizi ya, ndi na-amutabekwaghị ihe ndi ahụ ekwensu kporo ihe nzuzo di omimi, 'O nweghi ibu aru ozo m ga-ebokwasị unu, 26 ma o bughị, unu jidesienu ihe unu nwere aka ike tutu ruo mgbe m ga-abia.' 27 Ma onye obula na-meri emeri, na-anogidekwa na-eme uche m ruo ogwugwu ihe niile, ka m ga-enye ikike n'ebe mba niile no. 28 Onye ahụ, 'ga-eji mkpara igwe chia ha, dika mgbe a kwachara ite aja na mpekele na mpekele.' O buladi ka Nna m si nye m ike, 29 a ga-enye onye nke meririnu kpakpando ututu. 30 Onye obula nwere nti, ya nuru ihe Mmụọ Nsọ na-agwa nzuko niile.

3 “Dee akwukwo nye mmuo ozi ulo nzuko di na Sardis, si ya: Ndi a bu okwu onye ahụ nwere mmuo asaa nke Chineke na kpakpando asaa. Amaara m oru gi niile, i nwere aha dika onye di ndu ma i bu onye nwuru anwu. 1 Ugbu a, si n'ura bilite. Mee ka ihe ntakiri ahụ foduru na-achọ inwu anwu diri ike. N'ihu na o dighi oru gi m huru di ka ihe zuruoke n'anya Chineke m. 2 Ya mere, cheta ihe ndi ahụ i natara na nke i

nurū; rube isi nye ya, cheghariakwa. Ma ọ buru na i tetaghị, aga m abiakwute gi di ka onye ohi, i gaghị amatakwa oge m ji biakwute gi. 4 Otu ọ di, i nwere ufodu mmadu na Sardis ndi na-emerubeghi uwe ha. Ha ga-eyiri uwe ocha ma soro m jee ije n'ih i na ha bu ndi kwesiri ekwesi. 5 Onye obula na-meri emeri, ka a ga-eyikwasị uwe mwuda ocha dika ha. Agaghị m ehichapu aha ya site n'akwukwo nke ndu ahụ, kama aga m ekwuputakwa aha ahụ n'ihu Nna m na n'ihu ndi mmuo ozi niile. 6 Onye obula nwere ntj, ya nuru ihe Mmuo nsọ na-agwa nzuko niile. 7 "Dee akwukwo nye mmuo ozi ulo nzuko di na Filadelfia, si ya: Ndi a bu okwu onye di nsọ na onye eziokwu, onye ahụ ji otughē igodo Devid, nke o ji emeghepu ihe onye obula na-apughị imechi, na nke o ji emechi ihe onye obula na-apughị imeghe. 8 Amaara m oru gi niile. Lee, edebela m n'ihu gi onu uzọ nke e meghere emeghe, nke onye obula na-apughị imechi. Amaara m na i nwere ike di ntakiri, ma i debere okwu m, i gonarikwaghị aha m. 9 Aga m eme ka ndi ahụ so na nzuko ekwensu, bu ndi na-asị na ha bu ndi Juu ma ha abughị, kama ha bu ndi ugha, aga m eme ka ha bia kpoo isiala nye gi, si otu a ghota na ahuru m gi n'anya. 10 Ebe i sitere na ntachiobi sopuru okwu m niile, aga m ekpuchi gi site n'oke mkpagbu ahụ, nke ga-abiakwasị uwa mgbe a ga-anwale ndi niile bi n'ime ya. 11 Ana m abia osiiso. Jidesienu ihe unu nwere aka ike, ka onye obula ghara inapu gi okpueze gi. 12 Ma onye obula na-meri emeri, ka m ga-eme ka ọ buru ogidi n'ime ulonso Chineke m. Ọ gaghị esikwa n'ebe ahụ puo apuo. Aga m edekwasikwa aha Chineke m n'ahụ, na aha obodo nsọ Chineke, nke bu Jerusalem ohuru ahụ si n'elui gwe, ebe Chineke no na-aridata. Aha ohuru m ka a ga-edekwasikwa n'ihu ya. 13 Onye obula nwere ntj, ya nuru ihe Mmuo Nso na-agwa nzuko niile. 14 "Dee akwukwo nye mmuo ozi ulo nzuko di na Laodisia, si ya: Ndi a bu okwu Amen, onye kwesiri ntukwasị obi, na onye bu ezi onyeama, burukwa isi mmalite ihe niile Chineke kere. 15 Amaara m oru gi niile, na i jughi oyi, i kpoghikwa oku. Ọ gaara adi nnoo mma ma asi na i na-aju oyi ma ọ bukwanu na-

ekpo oku. 16 N'ih i nke a, ebe i na-ajughi oyi, i kpoghikwa oku, ihe i di bu naraara. N'ih i ya, aga m esi n'onu m gbupu gi. 17 N'ih i na-asi, 'abu m ogaranya, nwezuo ihe niile. Mkpā ihe obula akpakwagh i m.' Ma i ghotagh i na onye gba aka ka i bu. I bu onye e kwesiri imere ebere. I bukwā ogbenye na onye kpuru isi na onye gba oto. 18 Ana m adu gi odu ka izuta ezigbo olaedo n'aka m, bu olaedo a nuchara anucha n'ime oku. Mgbe ahụ, i ga-abukwa ogaranya n'ezie. I gaara esitekwa n'aka m zuta akwa ocha na-enweghi ntupu ka i ghara igba oto, ka ihere gharakwa ime gi. Ka i zurukwa ezigbo ogwu oria anya tee, ka ibido ihu uzọ nke oma. 19 Ndi m huru n'anya ka m na-abara mba na-enyekwa ha ahuhu. Ya mere, nwee inu oku n'obi, cheghariakwa. 20 Lee, ana m eguzo n'onu uzọ na-aku aka. Ọ buru na onye obula anu olu m ma meghee uzọ, aga m abata soro ya rikoo ihe, ya onwe ya ga-esokwa m rie ihe. 21 Onye obula na-meri emeri, ka mu ga-enye ikike ka o soro m nodu n'ocheeze m. Ọ buladi dika m meriri sorokwa Nna m nodu n'ocheeze ya. 22 Onye nwere ntj, ya nuru ihe Mmuo Nso na-agwa nzuko niile."

4 Mgbe ihe ndi a gasiri, eleliri m anya m hu onu uzọ di n'elui gwe ka e meghere ya. Uda olu ahụ m nuru na mmalite dara ozo, di ka uda opi ike si m, "Bia, gbagota n'ebe a, ka m gosi gi ihe ga-emezuriri mgbe ihe ndi a gasiri." 2 N'otu oge ahụ, e mere ka m noo n'ime mmuo, ma lee, ahuru m onwe m n'elui gwe, hukwa ka e debere otu ocheeze nke otu onye na-anokwasị n'elu ya. 3 Udidi onye nokwasiri n'ocheeze ahụ na-egbu nweghenweghe dika nkume di oke onuahia a na-akpo jaspā na kanelian. Eke na egwurugwu dika nkume oke onuahia. Emeraldudu gbara ocheeze ahụ gburugburu. 4 Iri ocheeze abuo na anọ ozo, gbara ocheeze ukwu ahụ gburugburu. Ndi nokwasiri n'ocheeze ndi a bu iri ndi okenye abuo na anọ, ndi yi uwe ocha. Ha kpukwa okpueze e ji olaedo kpoo n'isi ha. 5 Mgbe ahụ, uda dika uda egbe elui gwe, ya na amuma na-egbuke sitere n'ocheeze ukwu ahụ na-ada na-achaputakwa. N'ihu ocheeze ukwu ahụ, e nwere oriona asaa na-enwu oku. Oriona ndi a bu mmuo asaa nke Chineke. 6 N'ihu ocheeze ahụ e

nwere ihe dika oke osimiri e ji enyo mee, nke na-enwu dika kristal. N'etiti ihu ocheeze ahụ na gburugburu ya, e nwere anụ anọ dị ndụ nwere anya n'akụkụ ahụ ha niile, ihu na azụ. 7 Nke mbụ n'ime anụ ndị ahụ di ndụ nwere oyiyi dika ọdum. Nke abụọ dika ehi. Nke atọ nwere ihu yiri nke mmadụ. Nke anọ dika ugo gbasapuru nku ya na-efe efe. 8 Nke ọbụla n'ime ihe anọ ndi a di ndu nwere nku isii. Anya juputara n'ahu ha niile na n'ime ha, o buladi n'okpuru nku ha. Ehihie na abali niile, oru ha bu iti mkpu na-asi, 9 Mgbe ọbụla anụ ndi ahụ di ndu na-enye onye ahụ na-anokwasị n'elu ocheeze ahụ na-adi ndu ruo mgbe niile ebighi ebi otuto na nsopuru na ekele, (aiōn g165) 10 iri ndi okenye abuo na anọ ahụ na-adakwa n'ala n'ihu onye ahụ nọ n'ocheeze na-efe ya ofufe, bu onye ahụ na-adi ndu ruo mgbe niile ebighi ebi. Ha niile n'otu n'otu na-atuda okpueze ha n'ihu ya na-abu bu na-asi, (aiōn g165) 11 "Gi, Onyenwe anyi na Chineke anyi, kwesiri inara otuto, na nsopuru, na ike. N'ih na gi onwe gi kere ihe niile, o bukwa site n'ochicho gi ka e ji kee ha, ma meekwa ka ha diri ndu."

5 Mgbe ahụ, ahuru m akwukwo e dere ihe ihu na azu, nke a fukoro afuko, kakwasikwa ya akara asaa, ka o di n'aka nri onye ahụ nokwasiri n'elu ocheeze ahụ. 2 Ahukwara m otu mmuo ozi di ukwu, ka o na-ekwusa okwu n'oke olu na-asi, "O bu onye kwesiri inyakapu akara ndi a ma saghee akwukwo ahụ a fukoro afuko?" 3 Ma o dighi onye obula puru isaghe akwukwo ahụ maobu ilenye ya anya a huru n'eluigwe, maobu n'ụwa, maobu n'okpuru ụwa. 4 Akwara m akwa n'obi ilu n'ih na o dighi onye obula a huru tozuru oke isaghe akwukwo ahụ maobu ileba anya n'ime ya. 5 Mgbe ahụ, otu onye n'ime ndi okenye ahụ gwara m si, "Akwala akwa. Lee, Odum ebo Juda, bu mgborogwu Devid, emeriel. O puru inyakapu akara asaa ahụ ma saghekwa akwukwo ahụ." 6 Mgbe ahụ, ahuru m Nwa Aturu na-eguzo n'etiti ocheeze ahụ dika e gburu ya egbu. Anu anu ahụ di ndu na ndi okenye ahụ gbara ya gburugburu. O nwekwara mpi asaa na anya asaa, nke bu mmuo asaa nke Chineke, ndi e zipuru n'ime ụwa niile. 7 O gara

n'ihu were akwukwo ahụ site n'aka nri onye ahụ na-anokwasị n'elu ocheeze ahụ. 8 Mgbe o weere ya, anu anu ahụ di ndu na iri ndi okenye abuo na anọ ndi ahụ dara n'ala n'ihu Nwa Aturu ahụ. Ha niile n'otu n'otu jikwa ubo akwara na efere e ji olaedo mee, nke ihe juputara n'ime ha bu uda na-esi isi uto, bu ekpere ndi nsọ. 9 Ha na-abu bu ohuru na-asi, "I kwesiri inara akwukwo ahụ na inyakapu akara ya, n'ih na e gburu gi, ma site n'obara gi, i gbataara Chineke ndi mmadu, ndi si n'ebo niile, na asusu niile, na ndi niile, na mba niile. 10 I chikotaa ha, mee ha otu alaeze na ndi nchujaja na-egere Chineke anyi ozi. Ha ga-achikwa achị n'ụwa." 11 Mgbe ahụ, elere m anya, hu ma nukwa olu nke otutu ndi mmuo ozi, nke onuogugu ha ruru puku kwuru puku, na nde kwuru nde. Ha gbara ocheeze ahụ gburugburu, na anu anu ahụ di ndu na ndi okenye ahụ. 12 Ha na-abu bu n'oke olu na-asi, "O kwesiri bu Nwa Aturu ahụ e gburu egbu inara ike na akunba na amamihe na ike na nsopuru na otuto na ngozi." 13 Mgbe ahụ, anuru m ka ihe niile nọ n'eluigwe na ndi nọ n'ụwa na ndi nọ n'okpuru ụwa, na ndi nọ n'okpuru oke osimiri na-eti mkpu bu na-asi, "Ka ngozi, na nsopuru niile, na otuto niile, na ike niile diri onye ahụ na-anokwasị n'ocheeze ahụ, na Nwa Aturu ahụ (aiōn g165) 14 Anu anu ahụ di ndu zakwara si, "Amen!" Ndi okenye ahụ dakwara n'ala n'ihu ya kpo isiala nye ya.

6 Ahuru m mgbe Nwa aturu ahụ meghere otu n'ime akara asaa ahụ. Otu n'ime anu anu ahụ di ndu tiri mkpu dika a ga-asi na o bu egbe eluigwe si, "Bja!" 2 Mgbe m lere anya, ahuru m inyinya di ocha. Onye na-anokwasị n'elu ya ji uta n'aka ya. A tukwasikwara okpueze n'isi ya dika onye agha na-emeri emeri mgbe niile. 3 Mgbe o meghere akara nke abuo, ngwangwa, anuru m ka anu nke abuo ahụ n'ime anu anu ndi ahụ di ndu tiri mkpu si, "Bja!" 4 Mgbe ahụ, inyinya ozo na-acha obara obara putara. E nyere onye nokwasiri n'elu ya ike iwepu udo n'ụwa nakwa ime ka umu mmadu na-egburita ibe ha. E nyekwara ya mma agha di ukwu. 5 Ma mgbe o meghere akara nke ato, anuru m ka anu nke ato ahụ di ndu kwuru, "Bja!" Ahuru m

inyinya di ojii. Onye na-anokwasị n'elu ya ji ihe otụtụ abụọ n'aka ya. **6** Anụkwara m ihe di ka olu nke sitere n'etiti anụ anọ ahụ di ndu na-adaputa si, "Otu ihe otụtụ kilo nke oka wiiti bu ugwo oru otu ubochi, ihe otụtụ kilo ato nke oka bali bukwa ugwo oru otu ubochi. Ya mere, unu emebikwala mmanu oliv na mmanya." **7** Mgbe o meghere akara nke anọ, anuru m ka anu nke anọ di ndu siri, "Bia!" **8** Elere m anya ma hu inyinya na-acha ntuntụ n'ihu m. Aha onye nokwasiri n'elu ya bu Onwu na Oku ala mmuo na-esokwa ya n'azu. E nyere ha ike n'ebe otu uzo n'uzo anọ nke uwa di ka ha jiri mma agha na unwu, na oria ojojo na anu ohia gbuchapu ndi bi n'ime ha. (Hades 986) **9** Ma mgbe o meghere akara nke ise, ahuru m n'okpuru ebe ichu aja mkpurubi ndi niile e gburu egbu n'ihu okwu Chineke na n'ihu igba ama nke ha jidesiri ike. **10** Ha ji oke olu tie mkpu na-asi, "Gi, Onye kachasi ihe niile elu, bu Onyenwe anyi, onye di nsọ na onye eziokwu, ruo olee mgbe ka i na-eche ikpe uwa na ndi bi n'ime ya ikpe ma bokwa obo n'isi ha maka obara anyi ha wufuru?" **11** E nyere ha n'otu n'otu uwe ocha, a gwakwara ha ka ha zuru ike nwa oge nta, tutu ruo mgbe onuogugu ndi ozi ibe ha na umunna ha a ga-egbu dika e gburu ha ga-ezu. **12** Anokwa m na-ele anya mgbe o meghere akara nke isii ahụ. Nke a mere ka oke ala oma jijiji diri. Anyanwu gbara ochichiri di ka akwa mkpe e jiri aji mee. E mekwara ka onwa chaa uhie uhie dika obara. **13** Mgbe ahụ, kpakpando di na mbara eluigwe malitere idapu n'ala dika mkpuru osisi fiig na-achaghi acha si adapu mgbe oke ifufe na-efeghari ya. **14** Mbara eluigwe gabigara, dika akwukwo mgbe a na-apiakota ya. Ugwu niile na agwa etiti niile ka e wepukwara site n'onodu ha. **15** Ndi eze niile nke uwa na ndi no n'ochichi di iche iche, na ndi ogaranya, na ndi no n'onodu di elu, na ndi ochiagha, na ndi mmadu niile di iche iche, ndi ukwu ma ndi nta, ndi ohu na ndi nwe onwe ha, ha niile gara zoo onwe ha n'ime ogba nkume na n'okpuru ugwu, **16** ha na-eti mkpu na-ario ugwu ndi ahụ na-asi, "Dakwasinu anyi zoo anyi ka onye ahụ nokwasiri n'elu ocheeze ahụ hapu ihu anyi, ka oke iwe nke Nwa Aturu ahụ hapu

ibiakwasị anyi. **17** N'ihu na, lee oke ubochi iwe ha abjala, onye puru igbanari ya?"

7 Mgbe ihe ndi a gasiri, ahuru m ndi mmuo ozi anọ ka ha guzo n'akuku anọ nke uwa. Ha na-egbochikwa ka ifufe obula ghara ife n'elu ala, na n'elu osimiri, na n'elu osisi. **2** Mgbe ahụ, ahukwara m mmuo ozi ozọ ka o si n'owuwa anyanwu na-aputa, akara Chineke di ndu dikwa n'aka ya. O tikuru ndi mmuo ozi anọ ahụ mkpu, bu ndi ahụ e nyere ike imekpa uwa ahụ, ya na oke osimiri, **3** na-asi, "Unu emebila uwa maobu oke osimiri maobu osisi obula tutu ruo mgbe anyi kachara ndi ohu niile nke Chineke anyi akara n'egedege ihu ha." **4** Mgbe ahụ anuru m onuogugu ndi a kara akara ahụ, ha di nari puku mmadu, na iri puku mmadu anọ na anọ, bu ndi sitere n'ebo niile nke Izrel. **5** Ndi a kara akara site n'ebo Juda di puku mmadu iri na abuo. Ndi si n'ebo Ruben dikwa puku mmadu iri na abuo. Ndi si n'ebo Gad di puku mmadu iri na abuo. **6** E sitere n'ebo Asha hoputa puku mmadu iri na abuo. Ndi sitekwara n'ebo Naftali di puku mmadu iri na abuo. E sitere n'ebo Manase hoputa puku mmadu iri na abuo. **7** Ndi si n'ebo Simion di puku mmadu iri na abuo. Ndi sitere n'ebo Livay di puku mmadu iri na abuo. Ndi si n'ebo Isaka di puku mmadu iri na abuo. **8** E sitere n'ebo Zebulon hoputa puku mmadu iri na abuo. Ndi si n'ebo Josef di puku mmadu iri na abuo. Ndi sikwa n'ebo Benjamin di puku mmadu iri na abuo. **9** Mgbe ihe ndi a gasiri, ahuru m oke igwe mmadu, ndi di otutu n'onuogugu nke onye obula na-apughu iguta onu. Ha sitere na mba di iche iche na ebo di iche iche na ndi niile na asusu di iche iche, na-eguzo n'ihu ocheeze ahụ na n'ihu Nwa Aturu ahụ. Ha yikwasiri onwe ha uwe ocha, jirikwa igu nkwi n'aka ha. **10** Ma ha ji oke olu na-eti mkpu na-asi, "Nzoputa diri Chineke anyi, onye na-anokwasị n'ocheeze ahụ, dikwara Nwa aturu ahụ." **11** Ndi mmuo ozi niile ahụ guzoro ocheeze ahụ gburugburu, ha na ndi okenye ahụ na anu anọ ahụ di ndu. Ha dara, kpuo ihu ha n'ala n'ihu ocheeze ahụ feekwa Chineke ofufe, **12** na-asi, "Amen! Ngozi niile na otuto niile, na amamihe niile na ekele niile na nsopuru niile na ike niile

na ume niile, dirị Chineke anyị ruo mgbe niile ebighị ebi. Amen.” (aiōn g165) **13** Mgbe ahụ, otu n’ime ndị okenye ahụ zara m si, “Ị maara ndị ahụ, ndị a e gbokwasịrị uwe ọcha ahụ, ebee ka ha siri pụta?” **14** Asịrị m, “Onyenwe m, ọ bụ gị maara.” Ọ sịrị m, “Ndi a bụ ndị sitere n’ime oke mkpagbu ahụ pụta. Ha bụ ndị sachara uwe ha, mee ha ka ha dirị ọcha site n’ọbara Nwa Atụrụ ahụ. **15** Ọ bụ nke a mere, “ha ji guzoro n’ihu ocheeze Chineke na-efe ya ofufe ehilie na abali n’ime ulonso ya. Onye ahụ na-anokwasị n’elu ocheeze ahụ ga-ekpuchikwa ha. **16** ‘Agụụ agaghị agukwa ha ọzọ. Akpiri agaghị akpokwa ha nkụ mgbe ọbụla. Anyanwụ agaghị achakwa ha ọzọ,’ okpomokụ ọbụla agaghị erute ebe ha nọ. **17** N’ihi na Nwa Atụrụ ahụ nke nọ n’etiti ocheeze ahụ ga-abụ onye ọzọzụ aturụ ha; ‘ọ ga-edurukwa ha jee n’isi mmiri nke ndu ahụ.’ ‘Chineke ga-ehichapukwa anya mmiri ọbụla site n’anya ha.”

8 Mgbe o meghere akara nke asaa, akukụ niile nke eluigwe dara jụu ruo ihe di ka iri nkeji atọ. **2** Ahurū m ndi mmufo ozi asaa, ndi na-eguzo n’ihu Chineke. E nyere ha opi ike n’otu n’otu. **3** Mmufo ozi ọzọ nke ji ite igwe ntakiri e ji ọlaedo kpọọ bjara guzo n’ihu ebe ichu aja. E nyere ya otutu ụda na-esi isi uto ka o jiri chuo aja, ya na ekpere ndi nsọ niile, n’ebe ichu aja e jiri ọlaedo wuo, n’ihu ocheeze ahụ. **4** Anwuru oku nke ihe ahụ na-esi isi uto, ya na ekpere ndi nsọ sitere n’aka mmufo ozi ahụ rigoo elu n’ihu Chineke. **5** Mgbe ahụ kwa, mmufo ozi ahụ weere oku sitere n’ebe ichu aja ahụ tinye ya n’ime ite igwe ntakiri ahụ, tuda ya, ka ọ danye n’ime ụwa. Mgbe o mere nke a, uzụ egbe eluigwe dara, amuma gbukwara n’uzo di oke egwu. Ala oma jijiji dakwasikwara ebe niile n’ụwa. **6** Mgbe ahụ, ndi mmufo ozi asaa ahụ ndi ji opi asaa ahụ jikeere onwe ha ifu opi ike ahụ. **7** Mgbe mmufo ozi nke mbu furu opi ike ya, a tudara mkpuru mmiri na oku a gwakotara ya na ọbara n’ime ụwa. Nke a mere ka otu uzọ n’ime uzọ atọ nke osisi rechapuru oku, e rechapukwara ahijia ndu niile oku. **8** Mgbe mmufo ozi nke abufu fukwara opi ike ya, a tudara ihe yiri ugwu di ukwu na-enwu oku

n’ime osimiri. Nke a mere ka otu uzọ n’ime uzọ atọ e kere osimiri niile chagharja gho ọbara. **9** Otu uzọ n’ime uzọ atọ nke ihe niile di ndu di n’ime osimiri nwuru. Otu uzọ n’ime uzọ atọ e kere ugbo mmiri niile di n’elu osimiri lara n’yi. **10** Mgbe mmufo ozi nke atọ furu opi ike ya, otu kpakpando dikarisiri ukwu nke na-enwu di ka ọwaokụ sitere na mbara eluigwe danye n’ime otu uzọ n’ime uzọ atọ e kere iyi niile na isi iyi niile. **11** Aha kpakpando ahụ bu ilu ilu. Otu uzọ n’ime uzọ atọ nke mmiri malitere ilu ilu, otutu mmadu nwuru n’ihi mmiri a na-elu ilu. **12** Mgbe mmufo ozi nke anọ furu opi ike ya, e mere ka otu akuku n’ime akuku atọ e kere anyanwu gbaa ochichiri. Otu a kwa, otu akuku n’ime akuku atọ e kere onwa gbara ochichiri. Ya na otu akuku n’ime atọ e kere kpakpando niile. Nke a mere ka anyanwu hapu inekwa ihè ya n’uju dika o si eme na mbu. Otu uzọ n’ime uzọ atọ e kere ehilie ghokwara oke ochichiri, ọ dikwa otu a n’oge anyasi. **13** Elere m anya, hu ma nukwa otu ugo ka ọ na-efeghari n’etiti mbara eluigwe na-eti mkpu n’olu ike na-asi, “Ahuhu! Ahuhu! Ahuhu dirị mmadu niile bi n’uwa n’ihi uda opi ike nke ndi mmufo ozi atọ ndi a ga-afu.”

9 Mgbe mmufo ozi nke ise ahụ furu opi ike ya, ahuru m otu kpakpando si n’eluigwe daa n’ala. E nyere ya ihe otughe igodo nke e ji atughe olulu nke Abis ahụ. (Abyssos g12) **2** Mgbe o meghere olulu Abis ahụ, anwuru oku di ukwu sitere n’ime ya puta dika anwuru oku si n’oku icheku oku ya di ukwu, mee ka oke ochichiri kpuchie ihu anyanwu na mbara eluigwe. (Abyssos g12) **3** Igurube sitere n’anwuru oku ahụ puta fedakwasa ụwa. E nyekwara ha ike ita mmadu ọbula dika akpi si agba mmadu. **4** E nyere ha iwu si ha emebila ahijia ndu ọbula, maobu osisi na ihe ọbula a kuru n’ala. Kama oru ha bu ibiakwasị mmadu ọbula na-enweghi akara Chineke n’egedege ihu ya. **5** Iwu e nyere ha abughi ka ha gbuo ndi a, kama ọ bu ka ha mekpaa ha ahụ onwa ise. Mmekpa ahụ ha dika ahụ ufu na nhuju anya nke akpi mgbe ọ gbara mmadu. **6** N’ime ubochi ndi ahụ, otutu mmadu ga-achọ iji aka ha gbuo onwe ha ma ha agaghị enwe ike mee ya. Agụụ inwu onwu ga-

agụ ha, ma ọnwụ ga-esi n'ebe ha nọ wezuga onwe ya. 7 Igurube ndị a nwere oyiya dị ka ịnyịnya a kwadebere maka ibu agha. Ha nwere ihe yiri okpueze e ji ọlaedo kpụọ n'isi ha. Ihu ha djkwa ka ihu mmadụ. 8 Agiri isi ha dika agiri isi ụmụ nwanji. Eze ha djkwa ka eze ọdum. 9 Ha yikwasiri onwe ha ihe ikpuchi obi dika nke e ji igwe kpụọ. Nku ha na-eme mkpọtụ dị ka ụda nzo ụkwụ ọtutụ ịnyịnya nke ụgbọ agha na-esekpu na-abanye n'ogbo agha. 10 Ha nwere ọdudu dika akpi. Ma ike niile e nyere ha bu imeru ndi mmadu ahụ ọnwala ise site n'ike dī n'ọdudu ha. 11 Ha nwere mmụọ ozi nke Abis, onye na-achikọta ha dika eze. Aha ya n'asụsụ Hibru bu Abadon, ma n'asụsụ Griik o bu Apolion. (Abyssos g12) 12 Ahuhụ nke mbu agafeela, ebe ahuhụ abuo ozo na-abja n'ihu. 13 Mgbe mmuoz ozi nke isii furu opi ike ya, anuru m olu sitere na mpi anoz ahud dī n'ebe ichu aja ahud e jiri olaedo wuo, nke dī n'ihu ocheeze Chineke, 14 na-agwa mmuoz ozi nke isii ahud, nke ji opi ike okwu, "Topu mmuoz ozi anoz ndi ahud e kere agbu n'ebe osimiri Yufretis dī." 15 A tohapuru ndi mmuoz ozi anoz ahud, ndi e jibu eji na njikere maka oge awa ahud, na ubochi ahud, na onwa ahud, na afoz ahud, iji gbuo otu uzoz n'ime uzoz atoz nke mmadu. 16 Ndi agha ahud, onuogugu ha bu narj nde abuo. Anuru m mgbe e kwuru ole ha dī. 17 N'ime ohu m, ahuru m inyinya ha, hukwa ndi nokwasiri ha n'elu. Ndi no n'elu inyinya ndi a yi ihe ikpuchi obi nke ufodu n'ime ha na-acha obara obara. Ufodu na-acha dika akpukpo eluigwe, ufodu na-acha odo odo. Ufodu na-acha dika anwuru oku. Isi inyinya ha dika isi odum, anwuru oku na oku na nkume oku si ha nonu na-aputa. 18 E sitere n'ihe mmekpa ahud ndi a, ire oku, anwuru oku na nkume oku na-adighi anyu anyu, ka ha ji gbuo otu uzoz n'ime uzoz atoz nke mmadu niile bi n'uwala. 19 Ike inyinya ndi a dī n'onu ha, na odudu ha. Odudu ha dī ka agwo, nwee isi agwo nke ha ji emeru mmadu ahud. 20 Ma ndi foduru n'etiti mmadu, bu ndi a na-egbughi site n'ihe ntaramahuhu orja ndi a, echegharighi site n'oru aka ha maobu ikwusi ife mmuoz ojoz ofufe. Ha jukwara ikwusi ife arusi ha niile nke ha ji olaedo na olaocha na bron-

na igwe na nkume na osisi kpuz. Chi ndi na-apughu ihu uzoz, maobu inu ihe, maobu ije ije. 21 Ha echegharighi site n'igbu mmadu ha, maobu uzoz mgbaasi ha, maobu ndu ikwa iko ha, na izu ohi ha putala.

10 Ahuru m mmuoz ozi ozoz dī oke egwu ka o si n'eluigwe na-aridata. Igwe ojii gbara ya gburugburu. Eke na egwurugwu djkwa ya n'isi. Ihu ya na-egbukwa maramara dika anyanwu. Ukwu ya na-acha dika ogidi na-enwu oku. 2 O ji akwukwo ntakiri a fukotara afukota n'aka ya. Otu ukwu ya, nke aka nri ya, ka ozozonyere n'ime osimiri, ma ukwu nke aka ekpe ya ka ozozokwasiri n'elu ala. 3 O ji oke olu, nke dara uda dika igbo uja odum, tie mkpu, egbe eluigwe asaa gbara otu mgbe ahud. 4 Mgbe m choroz idetu ihe egbe eluigwe ndi a kwuru, anuru m otu olu si n'eluigwe na-ekwu, "Edela ihe ahud n'akwukwo, n'ihu na-achoghī ka ndi ozoz mata okwu ahud egbe eluigwe ndi ahud kwuru." 5 Mgbe ahud, mmuoz ozi ahud nke m huru zokwasiri ukwu ya n'elu osimiri, na n'ala akoro ahud, chijiri aka ya abuo elu, 6 were onye ahud na-adi ndu mgbe niile ebighi ebi nuoz iyi. Ya bu onye ahud kere eluigwe na uwa, na ihe niile dī n'ime ha, na oke osimiri, na ndi niile bi n'ime ha, si na oge ezuola. Na o kwesikwaghi ka a tufuo oge obula. (aiōn g165) 7 N'ubochi ahud, mgbe ndi mmuoz ozi asaa ahud ga-afu opi ike ha, ihe omimi niile nke Chineke ga-emezu, dika ozoz gwara ndi ohu ya bu ndi amuma. 8 Olu nke ahud m nuru mbu sitere n'eluigwe gwa m okwu ozoz, na-asi, "Gaa nara mmuoz ozi ahud guzo n'elu oke osimiri na ala akoro, akwukwo ahud aseghere aseghere nke o ji n'aka ya." 9 Ejekwuru m mmuoz ozi ahud gwa ya ka o nye m akwukwo nta ahud. Ozoz siri m, "Nara ya, taa ya. Ozoz ga-eme ka afoz gi luoz ilu, ma n'onu gi, ozoz ga-atoz gi utoz dika mmanu anu." 10 Ya mere, anaara m ya akwukwo nta ahud site n'aka mmuoz ozi ahud taa ya. Ozoz toroz utoz dika mmanu anu n'onu m, ma mgbe m lodara ya, afoz m bidoro ilu ilu. 11 Mgbe ahud ha siri m, "I ghaghī ibu amuma ozoz banyere otutū mmadu, na otutū mba, na otutū asusu na otutū ndi eze."

11 Enyere m ihe otutu osisi achara e ji atụ ihe. Agwara m si m, “Gaa tọọ ụlonsọ ukwu Chineke, ma tọọkwa ebe ichu aja di n’ụlonsọ ahụ, guo onuogugu ndi niile na-akpo isiala n’ebe ahụ. **2** Ma atukwala ogige nke di na mputa ụlonsọ ahụ, n’ihi na ewerela ya nye ndi mba ozọ. Ha ga-azọtọkwa obodo nsọ ahụ ukwu iri onwa anọ na abụọ. **3** Aga m enye mmadu abụọ ndi ga-agbara m ama ike ka ha buo amuma otu puku ubochi na nari ubochi abụọ na iri ubochi isii, ha ga-eyi akwa mkpe.” **4** Ndi a bu osisi oliv abụọ ahụ na ihe idoba oriona abụọ ahụ, ndi na-eguzo n’ihu Onye nwe uwa. **5** O buru na onye obula achọọ imeru ha ahụ, oku ga-esi ha n’onu puta rechapu ndi iro ha. O buru na onye obula achọọ imeru ha ahụ, a ga-egbu ya n’uzo di otu a. **6** A ga-enyekwa ha ike imechi eluigwe ime ka mmiri ozuzo obula ghara izo n’uwa n’ime afo ato na okara ahụ ha ga-ebu amuma ha. A ga-enyekwa ha ike ime ka osimiri na mmiri nta niile ghoo obara. Ha ga-enwekwa ike ime ka udi oria di iche iche biakwasị uwa niile n’oge obula ha cheputara n’obi ha. **7** Mgbe ha gbazuru ama ha, anu ohia ahụ, nke na-esite n’ime olulu Abis ahụ ga-ebuso ha agha merie ha, gbukwaa ha. (Abyssos g12) **8** Mgbe ha nwuchara, ozu ha ga-atogboro n’okporozo nke obodo ukwu ahụ nke a na-akpo na mmuo Sodom na Ijpt, ebe a kpogburu Onyenwe ha n’obe. **9** A gaghị ekwenyekwa ka onye obula lie ozu ha. Ma ndi niile di iche iche n’uwa, n’ebo niile, na asusu niile, na mba niile ga-agba ozu ha gburugburu ubochi ato na okara n’ebe a togboro ha na-ele ha anya. **10** Ndi niile bi n’uwa ga-anuri onu, nyerita ibe ha onyinye di iche iche, kpo oriri di iche iche iji nuria onu n’ihi ogbugbu e gburu ndi amuma abuo ahụ, ndi wetaara ha oke nhuju anya. **11** Ma mgbe ubochi ato na okara gafesiri, Chineke ga-eme ka Mmuo ya na-enye ndu banyekwa n’ime ha, ha bilitere oto, oke egwu jidere ndi niile huru ha. **12** Ha nuru oke olu si n’eluigwe daa na-asi, “rigotanụ n’elu.” Ha siri n’igwe ojii, rigoro n’eluigwe ebe ndi iro ha ga-anọ na-ele ha anya. **13** Ma n’otu oge ahụ, n’otu awa ahụ, ala oma jijiji dikarisiri oke egwu mara nke mere

ka otu akuku n’ime akuku iri nke obodo ahụ niile daa. Ndi nwuru n’oge ala oma jijiji a dikwa puku mmadu asaa. Ma ndi niile foduru sitere n’oke egwu nye Chineke nke eluigwe otuto. **14** Ugbu a ahuhu nke abuo ahụ agafeela. Ma mgbe na-adighi anya, ahuhu nke ato na-abja. **15** Ka mmuo ozi nke asaa furu opi ike ya, oke olu di iche iche dara ike ike n’eluigwe, na-asi, “Alaeze niile nke uwa aburu ala alaeze Onyenwe anyi, na nke Kraist ya. Ya onwe ya ga-achikwa ruo mgbe niile ebighi ebi.” (aiōn g165) **16** Mgbe ahụ, iri ndi okenye abuo na anọ ahụ no n’ocheeze ndi ahụ di n’ihu ocheeze Chineke dara n’ala kpo isiala nye Chineke, **17** na-asi, “Anyi na-enye gi otuto, gi Onyenwe anyi Chineke, Onye puru ime ihe niile. Onye na-adi, na onye dikwaari, n’ihi na i werela oke ike gi niile n’aka gi malitekwa ichi ochichi. **18** Mba niile were oke iwe megide gi, ma ugbu a bu oge gi iweso ha iwe di oku. Ugbu a bu oge ikpe ndi nwuru anwu ikpe na ikwughachi ndi ohu gi bu ndi amuma ugwo oru ha, na ndi nsọ na ndi gi niile, bu ndi natu egwu aha gi, bu ndi di nta na ndi di ukwu. Oge eruokwala mgbe ila n’iyi ndi na-emebi uwa ga-adi.” **19** Mgbe ahụ kwa, e meghere ụlonsọ Chineke nke di n’eluigwe. A hukwara igbe ogbugba ndu n’ime ya. N’otu oge ahụ kwa, egbe eluigwe malitere igba, amuma gbukwara. Oke ifufe bidokwara ife. Oke ala oma jijiji na akummiri igwe mere mkpotu nke ukwu.

12 Oke ihe iribama putara ihe n’eluigwe, otu nwanji e yikwasiri anyanwu dika uwe. Onwa dikwa n’okpuru ukwu ya abuo. Okpueze nwee kpakpando iri na abuo dikwa ya n’isi. **2** O di ime, na-etikwa mkpu n’ihi ahuhu na ihe ufu nke omumu nwa. **3** Mgbe ahụ, ihe ama ozọ putara ihe n’eluigwe, agwo ochie nke di ukwu na-acha uhie uhie a na-akpo dragon, nke nwere isi asaa na mpi iri. O kpukwasikwara okpueze asaa n’isi ya. **4** O nwere odudu nke o ji dokpuru otu uzo n’ime uzo ato nke kpakpando niile di n’eluigwe, tuda ha n’ala. O bira guzo n’ihu nwanji ahụ na-achọ imuputa nwa ahụ o di ime ya, noo na njikere iri nwantakiri ahụ ma a muputa ya. **5** O muputara nwantakiri nwoke, “onye ga-ejikwa mkpara ochichi chia mba niile

ochichij. N'otu oge ahụ kwa, e si n'ebe ahụ wepụ nwata ahụ were ya gaa n'ebe Chineke n'eluigwe n'ocheeze ya. **6** Ma nwanyị ahụ si n'ebe ahụ gbapụ gbalaa n'ozara ebe Chineke kwadebere na ọ ga-anọ. Ebe ahụ ka a ga-elekọta ya anya nke ọma otu puku ụbọchị na nari ụbọchị abụọ na iri ụbọchị isii. **7** Mgbe ahụ, agha dapụtara n'eluigwe. Maikel na ndị mmụọ ozi ya buru agha megide agwọ ochie ahụ (a na-akpọ dragon). Dragon ahụ na ndị mmụọ ozi ya bukwara agha nke ha, **8** ma e meriri ha, ha enwekwaghị ọnọdụ ọbụla n'eluigwe. **9** Dragon ukwu ahụ, bụ agwọ ochie ahụ a na-akpọ ekwensu maọbụ Setan, nke na-eduhie ndị niile bi n'ụwa. A tudara ya n'ụwa, ya na ndị mmụọ ozi ya niile. **10** Mgbe ahụ, anurụ m oke olu si n'eluigwe na-ada sị, "O mezuola n'ikpeazụ, bụ nzọpụta Chineke na ike na alaeze Chineke anyi, na ikike ichi isi Kraịst ya, ha aburula ihe di ire. N'ihu na e sitela n'eluigwe chutuo onye ahụ na-ebo umunna anyi ebubo. O na-ebo ha ebubo ehizie na abali n'ihu Chineke. **11** Ha lugburu ya n'agha site n'ozara Nwa aturu ahụ na site n'ama nke okwu onu ha, n'ihu na ha ahughị ndu ha n'anya karja, kama ha jikere inye ndu ha obuladi ruo n'onwu. **12** Ya mere, nurjanu onu eluigwe ma unu ndi niile bi n'ime ya. Ma ahuhu diri unu ndi bi n'ụwa na osimiri n'ihu na ekwensu abjakwutela unu. O jirila oke onuma bjakwute unu. O makwaara na oge a o nwere ehighe nne." **13** Mgbe agwọ ochie ahụ chọputara na a chudala ya n'ụwa, o chusoro nwanyị ahụ muru nwa nwoke ahụ oso. **14** Ma e nyere nwanyị ahụ nku abuo, nke dika nku oke ugo, ka o jiri gbanari agwọ ochie ahụ feba n'ime ozara, ebe a kwadooro ya, na ebe a ga-anọ lezie ya anya afọ atọ na onwa isii. **15** Ma agwọ ahụ meghere onu ya mee ka mmiri si n'onu ya soputa dika iyi nke ga-ebufu nwanyị ahụ. **16** Ma ala nyeere nwanyị ahụ aka. O meghere onu ya loda idee mmiri a nke si n'onu agwọ ahụ soputa. **17** Mgbe ahụ, agwọ ochie ahụ wesara nwanyị ahụ iwe, puo iga buo agha megide umu ya bu ndi niile foduru, bu ndi niile na-edebe iwu Chineke na ndi na-ekwuputa na ha bu ndi ama nke Jisos.

13 Agwọ ochie ahụ guzoro n'akuku n'onu oke osimiri ahụ. Ma ahuru m otu anu ohia ka o si n'ime oke osimiri na-ariputa. Anu ohia a nwere isi asaa na mpi iri. Okpueze iri dikwa n'elu mpi ndi a. Aha e dekwasiri n'isi asaa ahụ n'otu n'otu bu ikwuto na ikwuhie Chineke. **2** Anu ohia a m huru di ka agu, ma ukwu ya dika ukwu anu ohia bia. Onu ya dikwa ka nke odum. Agwọ ochie ahụ nyere ya ike ya, na ocheeze ya na ikike di ukwu. **3** Otu n'ime isi ya nwere onya buru ibu, nke puru iwetara ya onwu, e mere ka onya ahụ laa. Uwa niile sobere anu ohia ahụ n'azu n'itunanya. **4** Ha kporo isiala nye agwọ ochie ahụ n'ihu na o nyere anu ohia ahụ ikike di otu a. Ha bidokwara ikpo isiala nye anu ohia ahụ, na-asị, "Ebee ka onye ahụ nọ, nke di ukwu karja ya, onye pukwara ibu agha megide ya?" **5** E nyekwara anu ohia ahụ onu na ike ikwu okwu mpako na ikike ikwulu ekwulu onwa iri anọ na abuo. **6** O meghere onu ya malite ikwulu Chineke, na aha ya na ebe obibi ya, na ndu ahụ bu ndi bi n'eluigwe. **7** E nyere ya ike ibuso ndi nso agha na imeri ha. E nyekwara ya ikike ichi agburu niile, na ebo niile, na ndi niile, na mba niile na asusu niile. **8** Ndi niile bi n'elu uwa ga-akpokwa isiala nye ya, bu onye obula a na-edeghi aha ya n'ime akwukwo nke ndu nke Nwa aturu ahụ e gbururị, site n'oge e kere uwa. **9** Onye nwere nti ya nuru. **10** "O buru na o di onye obula a ga-adota n'agha, o bu ha ka a ga-adotakwa n'agha. O buru na o di onye obula ga-anwu site na mma agha, aghaghi iji mma agha gbuo ha." Ka nke a buru ihe igbaume na iguzosikwa ike n'okwukwe nke ndi Chineke. **11** Mgbe ahụ kwa, ahuru m anu ohia ozo di iche ka o si n'ala na-ariputa. O nwere mpi nta abuo dika mpi Nwa aturu, kama o na-ekwu okwu dika agwọ ochie ahụ. **12** O na-achi isi n'onodu anu ohia nke mbu. O bukwa ike a ka o ji kwagide uwa na ndi niile bi n'ime ya ka ha kporo isiala nye anu ohia mbu ahụ nke a gworo onya ya na-eweta onwu. **13** O na-emekwa otutu oke ihe iribama di iche iche. O mere obuladi ka oku si na mbara eluigwe daa n'ụwa n'ihu mma du niile. **14** O duhiekwara ndi mma du bi n'ụwa site n'oru iribama ya niile nke e nyere ya ike iru

n'onoḍu anu oḥia ahu. O gwakwara ndi niile bi n'uwa ka ha kpuo ihe oyiyi nke anu oḥia ahu nke e jiri mma agha meruchaa ahu, ma mecha adị ndu. **15** E nyere ya ike ikunye ume ndu n'ime oyiyi nke anu oḥia mbu ahu, ime ka ihe a kpuru akpu kwuo okwu mekwa ka e gbuo ndi niile na-akpoghị isiala nye ya. **16** O nyere iwu ka onye obula, onye ukwu na onye nta, ogaranya na ogbenye, ohu na onye nwe onwe ya, nata akara n'aka nri maobu n'egedege ihu ha. **17** Ya mere, o dighi onye obula nwere ike izu ahia maobu ree ahia ma o buru na onye ahu enweghi akara a, nke bu aha anu oḥia ahu, maobu ihe e ji mara ya, maobu onuogugu nochiri aha ya. **18** Nke a ka chorọ amamihe maka ighota ya. Ka onye obula nwere oguguisi, guo onuogugu nke anu oḥia ahu, n'ihu na o bu onuogugu mmadu. Onuogugu ahu bukwa narị isi na iri isi na isii, ya bu 666.

14 Elere m anya hu Nwa Aturu ahu ka o guzo n'ugwu Zayon. Ya na narị puku mmadu na iri puku mmadu anọ na anọ ahu, bu ndi e dekwasiri aha ya na aha Nna ya n'egedege ihu ha. **2** Anukwara m olu si n'eluigwe na-ada dika uda mmiri si n'ime nkume na-asoputa, maobu dika uda nke oke egbe eluigwe. Olu m nuru dika olu ndi na-abu abu, ndi ji ubo akwara na-abu abu. **3** Narị puku mmadu na iri puku mmadu anọ na anọ ndi ahu guzo, chee ocheeze ahu, anu anọ ahu di ndu, na ndi okenye ahu ihu, na-abu abu, ha na-abu abu oḥuru. Nke naani ha bu ndi a gbaputara n'uwa puru imuta. **4** Ndi a bukwa ndi na-emerughi onwe ha n'ebe umu nwanyi di, n'ihu na ha di ocha ka umu agboghọ na-amaghi nwoke. Ha na-eso Nwa Aturu ahu ebe obula o na-aga. Ha bu ndi a gbaputara n'etiti mmadu iburu Chineke na Nwa Aturu ahu dika mkpuru mbu. **5** O dikwaghị okwu ugha obula a huru n'onu ha. Ha bukwa ndi na-enweghi ita uta. **6** Ahukwara m mmuozu ozi ozọ ka o na-efeghari n'etiti mbara eluigwe. O ji ozioma nke ebighi ebi ahu n'aka, nke o na-aga ikwusara mba niile, na ebo niile, na asusu niile na mmadu niile no n'uwa. (aiōnios g166) **7** O jiri oke olu kwuo si, "Tuonu egwu Chineke, nyekwanu ya ututo, n'ihu na oge ikpe ya eruola. Kpookwanu isiala nye

ya, bu onye kere eluigwe na ala, na oke osimiri na isi iyi mmiri niile." **8** Mgbe ahu mmuozu ozi nke abuo bjara soro ya, na-efeghari na-asi, "'O daala! O daala, bu Babilon obodo ukwu ahu,' bu nke mere ka mba niile nuozu mmanya onuma nke ikwa iko ya." **9** Mgbe ahu, mmuozu ozi nke atọ bjakwara soro ha na-eti mkpu na-asi, "Onye obula na-akpo isiala nye anu oḥia ahu si n'ime mmiri riputa, na oyiyi ya ahu a kpuru akpu, na onye na-anarakwa akara ahu n'egedege ihu maobu n'aka ya, **10** ha onwe ha, aghaghị isoro nuozu mmanya nke oke iwe Chineke, bu nke a na-agwaghị agwa gbanye n'ime iko onuma ya. A ga-ejikwa oku na nkume oku mekpaa ha ahu n'ihu ndi mmuozu ozi di nsọ na n'ihu Nwa Aturu ahu. **11** Anwuru oku si n'ebe a na-emekpa ha ahu aputa na-arigo elu ruo mgbe niile ebighi ebi. Izuike agaghị adiri ha ehieha na abali bu ndi ahu kporo isiala nye anu oḥia ahu na oyiyi ya a kpuru akpu, kwerekwa ka a kakwasị ha akara nke aha ya. (aiōn g165) **12** Ka nke a buru ihe igbaume nye ndi nsọ ya, bu ndi nke Chineke na-erubere iwu ya isi, na-eguzosikwa ike n'okwukwe ha n'ime Jisos." **13** Anukwara m olu nke si n'eluigwe daa na-asi, dee ihe a n'akwukwo, "Ndi a goziri agozi ka ha bu, bu ndi nwuru n'ime Onyenwe anyi site ugbu a gaa n'ihu." "E, ha ga-ezu ike site na ndogbu niile nke ha dogburu onwe ha, n'ihu na oru ha ruru ga-eso ha," ka Mmuozu Nso na-ekwu. **14** Elere m anya hu otu igwe ocha, nke onye noduru na ya dika nwa nke mmadu. O kpu okpueze e jiri naani olaedo mee, jirikwa mma iwe ihe ubi di nkọ, n'aka ya. **15** Mgbe ahu, otu mmuozu ozi sitere n'ulonso ukwu puta, tikuo onye ahu nokwasiri n'igwe ocha si, "Ngwa, bido jji mma iwe ihe ubi gi ruo oru, n'ihu na oge owuwe ihe ubi eruola. Ihe a ga-agho agho n'uwa achala nke oma." **16** Ya mere, onye ahu nokwasiri n'igwe ocha ahu runyere mma owuwe ihe ubi ya n'ime uwa, ghota ihe di n'uwa dika ihe ubi. **17** Mmuozu ozi ozọ sitekwara n'ulonso ukwu di n'eluigwe puta. Ya onwe ya jikwa mma owuwe ihe ubi di nkọ. **18** Mmuozu ozi ozọ, nke na-elekota oku sitekwara n'ebe ichu aja ahu puta, were olu ike gwa mmuozu ozi ahu ji mma di nkọ si, "Were mma owuwe

ihe ubi gi di nko bipu osisi uyoko mkpuru gepu site na vaini niile di n'owa, n'ih na ha niile achaala." 19 Ya mere, mmuo ozi ahụ runyere mma owuwe ihe ubi ya n'owa, bipusia uyoko mkpuru vaini ahụ chikota ha, kpójuputa ha ebe Chineke ga-eji iwe zochaa ha. 20 A zochakwara mkpuru vaini ahụ n'ebe a na-azocha mkpuru vaini nke di n'azu obodo. Obara si n'ebe ahụ gbaputa di elu ruo ihe dika eriri e ji ekegide inyinya n'isi ime ka o gaa ebe achoro, o bu ihe ruru narị kilomita ato n'ogologo.

15 Ahukwara m ihe iribama ozo n'eluigwe. O di ebube dikwa oke egwu. Ndi mmuo ozi asaa ji uzo ahuhu asaa. Ha bu ahuhu nke ikpezu ndi ga-eweta iwe Chineke na ngwucha. 2 Ahuru m ihe dika oke osimiri enyo a gwakotara ya na oku, na ndi ahụ nweterala mmeri n'ebe anu ohia ahụ na oyiyi ya, na onuogugu aha ya. Ha guzo n'akuku oke osimiri enyo ahụ, jidekwa ubo akwara nke Chineke n'aka ha. 3 Ha na-abu ahụ Mosis ohu Chineke, na ahụ Nwa aturu ahụ. "Oru gi niile di ukwu dikwa ebube, Onyenwe anyi Chineke, Onye puru ime ihe niile. Uzo gi niile ziri ezi, burukwa eziokwu, Gi, Eze nke mba niile. 4 Onye ga-aghara itu gi egwu, Onyenwe anyi, onye ga-aghakwa ito aha gi? N'ih na o bu naanji gi di nsọ. Mba niile ga-abakwa ikpo isiala n'ihu gi, n'ih na emeela ka oru ezi omume gi puta ihè." 5 Mgbe nke a gasiri, elere m anya hu, na e meghere, ulonso ukwu di n'eluigwe, ya bu, ulo ikwu nke iwu ogbugba ndu ahụ. 6 Mmuo ozi asaa ndi ahụ ji ihe ntaramahuhu asaa si n'ulonso ahụ puta. Ha yi uwe ogbo ocha, akwa ocha na-enwu ezigbo ocha. E kekwasiri ihe okike olaedo gburugburu obi ha. 7 Otu n'ime anu ano ndi ahụ di ndu bunyere mmuo ozi asaa ndi ahụ efere olaedo asaa a gbajuru onuma Chineke, bu onye ahụ na-adi ndu mgbe niile ebighi ebi. (aiōn g165) 8 Mgbe ahụ ulonso ahụ juputara n'anwuru oku si n'ebube na ike Chineke na-aputa. O nweghi onye obula nwere ike iba n'ulonso ahụ tutu ruo mgbe ntaramahuhu asaa nke ndi mmuo ozi asaa ahụ gwuchara.

16 Mgbe ahụ, anuru m oke olu si n'ulonso ahụ na-ada na-agwa ndi mmuo ozi asaa ahụ okwu, "Ngwanu, gaanu wusa ihe di n'efere onuma asaa Chineke ahụ n'elu uwa." 2 Mmuo ozi nke mbu puru gaa wusa ihe di n'efere nke ya n'elu uwa, onya ojoo na-egbu oke mgbu bjakwasiri mmadu niile nwere akara anu ohia ahụ, na ndi na-akporo oyiyi ya isiala. 3 Mmuo ozi nke abuo wusara ihe di n'ime efere nke ya n'elu osimiri niile. Otu mgbe ahụ, osimiri niile chaghari ghoo obara dika nke onye nwuru anwu. Nke a mere ka ihe niile di ndu n'ime osimiri ahụ nwuo. 4 Mmuo ozi nke ato puru gaa wusa ihe di n'efere nke ya n'elu iyi na n'elu isi iyi niile. Nke a mere ka ha niile ghoo obara. 5 Anuru m ka mmuo ozi ahụ mmiri niile di n'aka ya kwuru okwu si, "I kpere ikpe ziri ezi, Gi, Onye di Nso, na onye na-adi site na mmalite, na onye na-adikwa ugbo a. 6 N'ih na ha wusara obara ndi nsọ gi na ndi amuma gi. Ma ugbo a, i nyela ha obara ka ha nuo. Nke a bukwa ezi ugwo oru ha kwesiri inata." 7 Mgbe ahụ kwa, anuru m ka mmuo ozi ahụ na-ano n'ebe ichu aja siri, "E, Onyenwe anyi Chineke, Onye puru ime ihe niile, ikpe gi niile bu nke ziri ezi, burukwa eziokwu." 8 Mmuo ozi nke ano puru wusa ihe di n'efere nke ya n'elu anyanwu si otu a mee ka anwu were okpomoku ya chagbuo ndi mmadu. 9 Okpomoku ahụ si n'anyanwu bja rere onye obula oku n'ahụ. Nke a mere ka ndi mmadu bido ikocha aha Chineke, onye nwere ike ichi ihe otiti ndi a, ma ha juru icheghari nye ya ututo. 10 Mmuo ozi nke ise puru wukwasị ihe di n'efere nke ya n'elu ocheeze anu ohia ahụ, mee ka alaeze ya juputa n'ochichiri. Ndi mmadu tabiri ire ha n'ih oke ahụ ufu. 11 Ha kochara Chineke nke eluigwe n'ih ihe ufu na onya bjakwasiri ha. Ma ha juru icheghari site n'ajo oru ha niile. 12 Mmuo ozi nke isii pukwara wukwasị ihe di n'efere ya n'elu mmiri ukwu ahụ bu Yufretis si otu a mee ka mmiri di n'ime ya taa. Nke a mere ka o diri ndi eze ahụ si n'owuwa anyanwu mfe. 13 Ahuru mmuo ato ruru aru ndi putara ihe n'udidi awo, ha si n'onu agwo ochie ahụ na n'onu anu ohia ahụ nwere ike iru oru itunanya puta, na n'onu onye amuma

ughahụ. **14** Ha bụ mmụọ nke ajoy mmụọ ndi ahụ na-arụ ọrụ iribama. O bụ ha na-ejekwuru ndi eze ụwa niile ichikota ha maka ibu agha n'ubochi ukwu ahụ bụ ubochi Chineke Onye puru ime ihe niile. **15** "Lee! Ana m abia dika onye ohi. Ngozi na-adiri onye ahụ nọ na-eche nche, ndi yi uwe ha na njikere, ka o ghara ijeghari n'onodu igba oto, buru onye onodu ya na-eweta ihere." **16** Ha kporo ndi eze ahụ n'otu ebe a na-akpo Amagidon n'asusu Hibru. **17** Mmụọ ozi nke asaa wupuru ihe di n'efere nke ya n'ikuku, otu olu sitere n'ocheeze di n'ulonso ukwu ahụ daa ụda si, "Emezuola ya!" **18** Mgbe ahụ egbe eluigwe bidoro na-agba na-eme mkpotu, amuma bidokwara na-egbu, oke ala oma jijiji dikwara n'ụwa, udi nke na-adibeghi site na mgbe e kere ụwa. O bụ ala oma jijiji kachasi ala oma jijiji ndi ozo njo. **19** Obodo ukwu ahụ kewara uto ato. Obodo niile di na mba niile dakwara. Chineke chetara obodo ukwu ahụ bụ Babilon. O nyere ya iko juputara na mmanya nke n'oke iwe nke onuma ya. **20** Mgbe ahụ, agwa etiti niile mikpuru, ugwu niile ghoru ala di larji. **21** Mkpuru mmiri nke idi aru otu n'ime ha ruru kilogram iri ano na okara, sitere n'eluigwe na-adakwasị ndi mmadu. Nke a mekwara ka ha kochaa Chineke n'ihu ihe ntaramahuru nke mikpuru mmiri ahụ, n'ihu na ihe ntaramahuru ahụ di nnoo njo nke ukwu.

17 Otu n'ime ndi mmụọ ozi asaa ndi ahụ ji efere bira si m, "Bia, aga m egosi gi ahuru ga-abiakwasị onye ahụ ụwa niile maara dika akwuna, onye ahụ na-anokwasị n'elu otutu mmiri nke ụwa. **2** Ndi eze ụwa esorola ya kwaa iko n'otu ihe ndina, emekwara ka ndi niile bi n'ụwa buru ndi mmanya ikwa iko ya na-egbu." **3** O duuru m n'ime mmụọ baa n'ozara. N'ebe ahụ ka m nọ hu otu nwanyị nokwasiri n'elu otu anu ohia na-acha obara obara. Anu ohia ahụ nwere isi asaa na mpi iri. Aha ndi e dere anu ohia ahụ n'ahụ bụ naani okwu ikwulu Chineke. **4** Nwanyị ahụ yi akwa na-acha odo odo na nke na-achakwa obara obara, gbarakwa ihe icho mma e ji olaedo, nkume di oke onuahia na pieal kpuo. O jikwa iko olaedo n'aka ya nke juputara n'ihu aru na ihe ure niile o ji na-akwa iko ya. **5**

Aha e dekwasiri ya n'egedege ihu bụ ihe omimi: Obodo ukwu ahụ bụ Babilon, nne ndi na-akwa iko na nke ihe aru niile nke ụwa. **6** Ejikwa m anya m hu na nwanyị ahụ anujuola obara ndi nsọ afo, ya na obara ndi ama Jisos. Mgbe m huru ya, o gbagwojuru m anya. **7** Ma mmụọ ozi ahụ siri m, "Gini mere ihe i huru ji ju gi anya? Aga m akwara gi ihe omimi banyere nwanyị a na anu ohia ahụ nke na-ebughari ya, bụ nke nwere isi asaa na mpi iri. **8** Anu ohia ahụ i huru, nwere mgbe o diiri, ma ugbu a, o dikwaghi. Ma o ga-esi n'olulu Abis ahụ puta banye na mbibi. Ma nloghachi ya ga-eju ndi ahụ a na-edeghi aha ha n'ime akwukwo ndu ahụ site n'oge e kere ụwa anya. N'ihu na e nwere mgbe o diiri, ma ugbu a, o dikwaghi, ma o ga-emesi bia. (Abyssos g12) **9** "Nke a choru uche nke nwere amamihe. Isi asaa ahụ nochiri anya ugwu asaa ahụ nke nwanyị ahụ na-anodu n'elu ha. Ha na-anochikwa anya ndi eze asaa. **10** Ise n'ime ha adaala, otu ka nọ, nke ozo abiabeghi. Mgbe o bira, o ga-anu nwantakiri oge. **11** Anu ohia ahụ nke diiri ma o dikwaghi, bụ onye nke asato, o bụ onye otu ndi eze asaa ahụ ma a lakwara ya n'iyi. **12** "Mpi iri ahụ i huru nochiri anya ndi eze iri na-anatabeghi alaeze. Ha na anu ohia ahụ ga-anata ike ochichij dika eze sosu otu awa. **13** Ha ji otu obi na-enye anu ohia ahụ ike ha na ichi isi ha. **14** Ha ga-ebu agha megide Nwa Aturu ahụ, ma Nwa Aturu ahụ ga-emeri ha n'ihu na o bụ Onyenwe kachasi ndi nweni niile nakwa Eze kachasi ndi eze niile. Ndi so ya bukwa ndi a kporo, na ndi a hoputara, ndi ya kwesikwara ntukwasị obi." **15** Mgbe ahụ o siri m, "Mmiri ndi ahụ i huru, ebe nwanyị akwuna ahụ nọ, bụ ndi mmadu di iche iche, igwe mmadu, na mba di iche iche na n'asusu di iche iche. **16** Anu ohia ahụ na mpi iri ahụ i huru ga-akpo nwanyị akwuna ahụ asi. Ha ga-agba ya oto, laakwa ya n'iyi, ha ga-eri anu ya, werekwa oku rechapu ya. **17** Chineke etinyela ya n'obi ha imejuputa nzube ya site n'inwe otu obi nakwa inyefe anu ohia ahụ ikike ochichij alaeze ha, tutu ruo mgbe a ga-emezu okwu Chineke. **18** Ma nwanyị a i huru bụ obodo ukwu ahụ na-achi ndi eze niile nke ụwa."

18 Mgbe ihe ndị a niile gasiri, ahuru m mmuo ozi ozo ka o si n'eluigwe na-aridata. E nyere ya ikike di ukwu, ebube ya mekwara ka ihe juputa n'ua. 2 O ji olu di ike tie mkpu, "O daala! O daala! Babilon Obodo Ukwu ahụ adaala!" O ghokwala ogba obibi ndi mmuo ojobo n'ebe nzuko mmuo ndi ahụ na-adighi ocha, n'ebe nzuko umu nnunu ruru aru n'ebe nzuko umu anumanu niile na-adighi ocha na ndi ruru aru. 3 N'ihia na mba niile anuola site na mmanya onuma nke ikwa iko ya. Ndi eze nke uwa sokwara ya kwaa iko, ndi na-azu ahia n'ua aghokwala ndi ogaranya site n'oke iba uba nke ya." 4 Mgbe ahụ, anukwara m olu ozo si n'eluigwe na-akpo oku na-asị, "Ndi m, sinu n'ime ya puta," ka unu ghara iketa oke na mmehie ya, ka unu gharakwa iketa oke ahuhu ya. 5 N'ihia na mmehie ya amubaala ruo eluigwe. Chineke echetakwala ajo omume ya niile. 6 Mesonu ya mmeso dika o si meso unu. Kwughachinu ya ugwo mmaji abuo maka ihe o mere. Gwakoronu ya mmaji abuo n'ime iko mmanya ahụ nke o gwakoro ndi ozo. 7 Nye ya otutu mmekpa ahụ na obi ilu dika ndu otuto, n'ime onwe ya obi utu nke o nyere onwe ya. O na-ekwu n'obi ya na-asị, 'Abu m eze nwanyị no n'elu ocheeze m. Abughi m nwanyị di ya nwuru, iru uju obula adighi nye m.' 8 N'ihia nke a, ihe ntaramahuhu ya ga-abiakwasị ya n'otu ubochi, onwu na iru uju nke onwu na-eweta, na unwu. A ga-eji oku rechapu ya, n'ihia na Onyenwe anyi Chineke onye na-ekpe ya ikpe, di ike. 9 "Ndi eze nke uwa, ndi soro ya kwaa iko, ma bie ndu ochicho ojoo ya, ga-akwa akwa, ruo uju n'ihia ya, mgbe ha ga-ahu anwuru oku nke ikpo oku ya. 10 Ha ga-eji oke egwu guzo n'ebe di anya, kwaa akwa n'ihia ntaramahuhu ya si, "Ahuhu, Ahuhu diri gi, Babilon, Obodo ukwu a maara aha ya gi Babilon, obodo e ji idi ike maara. N'otu ntabi anya, ikpe nke gi na-abia." 11 "Ndi ahia nke uwa ga-akwa akwa ruokwa uju n'ihia ya, n'ihia na o dikwaghị onye na-azu ihe ahia ha ozo. 12 Ngwa ahia olaedo gi, na olaocha, na ola e ji achọ mma na nkume oke onuahia, ezi akwa ocha, na akwa uhie uhie, na akwa lorlori, na akwa odo odo, osisi niile na-esi isi oma, ihe niile e ji odu enyi mee, ngwa ahia niile e ji osisi niile di oke onuahia mee, bronz, igwe na nkume mabul. 13 Ha na uda sinamon na mmanu otite nke okpurukpu eso osisi na-esi isi utu, maá na frankisens, mmanya na mmanu oliv, utu oka na wiiti, ehi na aturu, inyinya na ugboala agha, na ndi na-ere mmadu ibe ha dika ohu, na ahụ mmadu na mkpuruobi mmadu. 14 "Ha ga-asị, 'Mkpuru ndi ahụ niile nke na-agu mkpuruobi agu e sitela n'ebe i no gabiga. Ihe oma niile i ji ebi ndu, na ihe oke onuahia niile i ji azu afọ gi, efunarila gi. Apughi ichotakwa ha ozo mgbe obula.' 15 Ndi ahia ahụ bara ogaranya site n'aka ya, ga-anọ n'ebe di anya, n'ihia oke egwu nke ntaramahuhu ya, na-eru uju, na-ebesikwa akwa ike. 16 "Ahuhu, Ahuhu diri gi, obodo ukwu ahụ, nke e yikwasiri ezi akwa ocha, nke na-acha odo odo na obara obara nke nya ihe icho mma nke olaedo, nkume di oke onuahia di iche iche na nkume pieal di iche iche. 17 N'otu awa a ka a lara oke aku niile ndi a n'iyi." "Ndi niile nwee ugbo na-aga n'oke osimiri, na ndi na-akwo ugbo ndi ahia n'oke osimiri, na ndi niile na-eso ugbo mmiri ga-anọ n'ebe tere anya, 18 na-eti mkpu mgbe ha ga-na-ele anya na-ahu anwuru oku na-ala elu site n'ire oku ya na-asị, 'Olee obodo ozo dika obodo ukwu a?' 19 Ha ga-ekpokwasị aja n'isi igosi obi ojoo ha na-eti mkpu akwa na-asị, "Ahuhu, Ahuhu diri gi, obodo ukwu a maara aha ya ebe ndi niile nwere ugbo mmiri na-aga n'osimiri ghoro ndi ogaranya site n'aku di n'ime ya. Ma ugbu a, n'otu ntabi anya, ihe niile di n'ime ya bu ihe a laara n'iyi." 20 "Ma gi eluigwe, nuria onu n'ihia ihe a dakwasiri ya, unu ndi nso, nurjakwanu onu, unu ndi amuma na ndi ozi, nurjakwanu onu. N'ihia na Chineke ekpeela ya ikpe n'ihia mmeso ya megide unu." 21 Mgbe ahụ, otu mmuo ozi di ukwu tutulitere otu nkume nke dika nkume igwe nri, tuba ya n'ime oke osimiri, na-asị, "Otu a ka a ga-esi tufuo Babilon obodo ukwu ahụ, agaghị ahukwa ya ozo. 22 O dighi mgbe ozo uzu egwu ga-adi n'ebe ahụ. Agaghị anukwa olu oja na une na ubo akwara na nke ndi na-afu opi ike n'ime gi ozo. Aghaghị ahụ onye oru nka obula n'ime gi ozo. Agaghị anukwa uzu nkume igwe nri n'ime gi ozo. 23

Ìhè nke sitere n'orìona agaghị acha n'ime gi ọzọ. Olu obi ụtọ nke nwoke na nwanị na-alu di na nwunye agaghị adịkwa. Ndị mgbereahịa gi bụ ndị a ma ama n'elu ụwa, ọ bụkwa mgbaasị gi ka e ji duhie mba niile nke ụwa. **24** N'ime ya ka a hụrụ ọbara ndị amụma niile, na nke ndị nsọ niile, na nke ndị ọzọ ahụ niile e gburu n'ụwa.”

19 Mgbe ihe ndị a gasịrị, anurụ m ụzụ nke ọtụtụ igwe mmadụ n'eluigwe. Ha niile na-eti mkpu na-asị, “Haleluya! Nzọpụta, na ebube na ike niile dīrī Chineke anyị. **2** N'ihu na ikpe ikpe ya niile ziri ezi, bụrụkwa eziokwu. Ọ kpeela nwanị ahụ na-akwa iko ikpe, onye ji ikwa iko ya merụọ ụwa. Ọ bọọlara ọbọ ọbara ndị ohu ya n'isi ya.” **3** Ọzọkwa, ha tiri mkpu, “Haleluya! Anwūrụ ọkụ si n'ime ya na-arigo elu ruo mgbe ebighị ebi.” (aiōn g165) **4** Mgbe ahụ, iri ndị okenye abụọ na anọ ahụ, ha na anụ anọ ahụ di ndụ dara n'ala n'ihu Chineke onye nọkwasi n'elu ocheeze ukwu ahụ, fee ya ofufe na-asị, “Amen, Haleluya!” **5** Otu olu sitekwara n'ocheeze ahụ na-asị, “Toonu Chineke anyị, unu ndị ohu ya niile, ndị ukwu na ndị nta, unu ndị na-atụ egwu ya.” **6** Mgbe ahụ, anụkwara m olu dara ka olu igwe mmadụ dīkwa ka ụzụ mmiri na-ekwo ekwo, dīkwa ka ụda egbe eluigwe dasiri ike na-asị, “Haleluya! N'ihu na Onyenwe anyị Chineke, Onye pūrụ ime ihe niile na-achī. **7** Ka anyị nūrjanu ọnu, ka obi tọkwaa anyị ụtọ. Ka anyị nye ya otuto. N'ihu na ọlụlụ di na nwunye nke Nwa Atūrū ahụ eruola, nwunye ya edoziekwala onwe ya. **8** E nyela ya ezi akwa ọcha nke na-enweghī ntupọ ọbụla, na nke di nnoọ ezi ọcha ka o yikwasī onwe ya.” (Ezi akwa ọcha ahụ nọchiri anya ọrụ ezi omume nke ndị nsọ rūrū.) **9** Mmụọ ozi ahụ gwara m sị, “Dee nke a: Ngozi dīrī ndi ahụ a kpọrọ ka ha bīa soro n'oriri ọlụlụ nwunye Nwa Atūrū ahụ.” Ọ gwakwara m sị, “N'ezio kwu, ndi a bụ okwu nke Chineke.” **10** Adara m n'ala n'ụkwū ya ikpọ isiala nye ya, ma ọ gwara m sị, “O kwesighi ka i kpọ isiala nye m n'ihu na abụ m naanị onyeozī ibe gi, na dīka ọtūtū ụmūnna gi ndi na-agba ama banyere Jisọs. Ọ bụ naanī Chineke ka i kwesiri ikpọ isiala nye. N'ihu na ọ bụ Mmụọ nke amūma na-agba ama ihe banyere Jisọs.” **11** Mgbe ahụ kwa, elere

m anya hū ka eluigwe meghere. Ahụkwara m otu inyinyā di ọcha. Onye nọkwasi n'elu ya bụ onye a na-akpọ Onye kwesiri ntụkwasi obi na Onye eziokwu. Ọ bụ onye na-ekpe ikpe n'uzọ ziri ezi na-ebukwa agha. **12** Anya ya na-acha dīka ire ọkụ. Ọtūtū okpueze dīkwa ya n'isi. Otu aha nke naanī ya maara omimi ya ka e dekwasi n'elu ya n'egedege ihu. **13** E gbokwasīrī ya uwe mwūda e denyere n'ọbara. Aha a na-akpọ ya bụ Okwu Chineke. **14** Usuu ndi agha nke eluigwe, ndi yi uwe ezi akwa ọcha, na-enweghī ntupọ, nọ n'elu inyinyā ọcha na-eso ya. **15** Ọ kpū mma agha di nkọ n'onu ya, nke o ji egbutu mba niile. “Ọ ga-eji mkpara igwe achī ha.” Ọ na-azochakwa mkpurū vajī n'ebe inara mmanya nke iwe ọkụ nke Chineke Onye pūrū ime ihe niile. **16** Otu aha ka e dere n'elu uwe ya na n'elu apata ya: Eze kachasi ndi eze niile, na Onyenwe kachasi ndi nwenū niile. **17** Mgbe ahū, ahūrū m otu mmūọ ozi ka o guzo n'ime anyanwū na-eti mkpu n'oke olu, na-akpọkū ụmū nmanū niile na-e fe n'etiti mbara eluigwe, “Bianū! Zukōnū maka oke oriri nke Chineke. **18** Bīanū soro rie anū ahū ndi eze, na ndi ọchīagha, na ndiisi agha. Sorokwanū rie anū ahū inyinyā na anū ahū ndi nọkwasi n'elu ha. Riekwanū anū ahū ndi mmadū, ndi ukwu na ndi nta, ndi ohu na ndi nweere onwe ha.” **19** Mgbe ahū, ahūrū m anū ọhīa ọjọọ ahū ya na ndi eze niile di n'ụwa, na ndi agha ha, ka ha zukōtara ibu agha megide onye ahū nọkwasi n'elu inyinyā ahū na ndi agha ya. **20** Ma e jidere anū ọhīa ahū, ya na onye amūma ụgha ahū onye nke nọrọ n'ihu ya gosi ihe iribama nke o jiri duhie ndi niile natara akara nke anū ọhīa ahū, ya na ndi kpōrọ ihe oyiya ya isiala. A tūnyere anū ọhīa ahū na onye amūma ụgha ya na ndi n'ime ọdọ ọkū e ji nkume na-enwu ọkū kwanye. (Limnē Pyr g3041 g4442) **21** Ndī agha ha fōdūrūnū ka e jikwa mma agha di nkọ, nke di n'onu onye ahū nọ n'elu inyinyā ọcha ahū gbuo. Ụmū anū ufe niile nke eluigwe rikwara ozu ha.

20 Mgbe ahū kwa, ahūrū m otu mmūọ ozi ka o si n'eluigwe na-aridata, o ji mkpisi igodo e ji atughe olulu Abis ahū. O jikwa eriri igwe di ukwu n'aka ya. (Abysos g12) **2** O jidere agwō ochie ahū, bụ agwō ochie ahū, onye bụ

Ekwensu na Setan, kee ya agbụ otu puku afọ. **3** Emesja, a tũnyere ya n'ime olulu Abis ahụ, tũchie ụzọ ya. Ọ kakwara akara n'elu ya ka agwo ochie ahụ hapụ inwekwa ike iduhie mba niile dī n'ụwa ọzọ tutu ruo mgbe puku afọ gasiri. Mgbe afọ ndi a zuru, a ga-atoghepụ ya ka ọ gagharia nwantinti oge. (Abyssos g12) **4** Mgbe ahụ, ahụkwara m ocheeze, hụkwa ndi nọ n'elu ya. Ha bụ ndi e nyere ike ikpe ikpe. Ahụkwara m mkpuruobi ndi ahụ e bepuru isi n'ihu na ha gbaara Jisọs akaebe, kwusakwa okwu Chineke. Ha akpobeghi isiala nye anụ ọhia ahụ maobu ihe oyiyi ya. Ha enweghi akara anụ ọhia ahụ n'egedege ihu ha, maobu n'aka ha. Ha dikwa ndu ọzọ, sorokwa Kraist chia otu puku afọ. **5** Nke a bụ mbilite n'onwu nke mbu. Ndi foduru n'etiti ndi nwuru anwu esoghi bilite n'onwu tutu ruo mgbe puku afọ gafesiri. **6** Ndi a goziri agozi na ndi di nsọ bu ndi ahụ ketara oke na mbilite n'onwu nke mbu ahụ. Onwu nke abuo enweghi ike n'ebe ha nọ, n'ihu na ha ga-abu ndi nchujaja Chineke na nke Kraist, sorokwa ya chia ochichi puku afọ. **7** Mgbe puku afọ ahụ gafesiri, a gаемekwa ka ekwensu si n'ulo mkporo ya puta. **8** Ọ ga-apukwa jegharia iduhie mba niile nọ n'akuku anọ nke ụwa, ya bu Gog na Magog, ọ ga-akpokota ha maka agha. Onuogugu ha dika aja di n'ikpere osimiri. **9** Ha biliri agha guzo n'ụwa niile, gbaa ulo ikwu nke ndi nsọ Chineke huru n'anya gburugburu. Ma oku sitere n'eluigwe gbadata repja ha. **10** Mgbe ahụ, ekwensu ahụ dufuru ha ka a ga-atunye n'odo oku e ji nkume na-enwu oku kwanye. Ebe ahụ ka ọ ga-anọ, ya na anụ ọhia ojoo ahụ, na onye amuma ugha ya. Ha ga-anokwa n'onodu ahụ mgbu ehie na abali ruo mgbe ebighi ebi. (aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442) **11** Ahukwara m otu ocheeze ocha buru ibu, na onye nokwasiri n'elu ya. Uwa na mbara eluigwe si n'ihu ya gbapu, ahukwaghi ebe obula nye ha. **12** Ahuru m ndi niile nwuru anwu, ndi ukwu na ndi nta, ka ha guzo n'ihu ocheeze ahụ. E meghere akwukwo di iche iche, meghekwa akwukwo ozo, nke bu akwukwo nke ndu. E sitekwara n'ihe niile e dere n'akwukwo ahụ kpee ndi a niile nwuru anwu ikpe dika oru ha ruru si di. **13** Oke osimiri niile nyeghachiri

ndi niile nwuru nọ n'ime ha. Otu a kwa, onwu na ala mmuo nyeghachikwara ndi nwuru anwu di n'ime ha. E kpekware onye obula ikpe dika oru ya si di. (Hadēs g86) **14** Emesja, a tũnyere onwu na oku ala mmuo n'ime odo oku ahụ. Nke a bu onwu nke ugboro abuo nke bu odo oku. (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442) **15** Onye obula a na-achotaghi ebe e dere aha ya n'akwukwo nke ndu ahụ, ka a tũnyere n'ime odo oku ahụ. (Limnē Pyr g3041 g4442)

21 Mgbe ahụ, ahuru m eluigwe oheru na ụwa oheru. Eluigwe nke mbu na ụwa nke mbu agabigala, osimiri adighikwa. **2** Ahukwara obodo nsọ ahụ bu Jerusalem oheru ka o si n'eluigwe ebe Chineke nọ na-aridata. Ọ mara mma dika nwaagboghọ ejikwara nke oma maka igakwuru di ya. **3** Anukwara m oke olu si n'ocheeze ahụ kwuo okwu si, "Leenu! Ebe obibi Chineke adila ugbu a n'etiti umu mmadu. Ọ ga-ebinyere ha. Ha ga-abukwa ndi ya, n'ezie, Chineke n'onwe ya ga-anokwa n'etiti ha burukwa Chineke ha. **4** Ọ ga-ehichapu anya mmiri niile di n'anya ha. Onwu agaghi adikwa ozo. Ọ buladi iru uju na ikwa akwa na ahuhu agaghi adikwa. Ihe ndi ochie niile agabigala." **5** Onye ahụ nọ n'ocheeze ahụ kwuru si, "Lee, ana m eme ka ihe niile di oheru." Mgbe ahụ, ọ sikhara, "Detuo ihe ndi a, n'ihu na okwu ndi a bu ihe e kwesiri itukwasi obi, burukwa eziokwu." **6** Ọ siri m, "E mezuola ihe niile. Abụ m Alfa na Omega, Mmalite na Ogwugwu. Aga m enye onye akpiri na-akpo nku mmiri nke si n'isi iyi mmiri nke ndu dika ihe onyinye. **7** Ndi obula na-emeri emeri ga-enweta ihe nketa ndi a. Aga m abukwa Chineke ha, ha onwe ha ga-abu umu m. **8** Ma ndi natu ujo, ndi na-ekweghi ekwe, na ndi na-emeto onwe ha, na ndi ogbu mmadu, na ndi na-akwa iko, na ndi ha na mmuo ojoo na-akparita uka, na ndi na-ekpere arusi, na ndi ugha niile, ihe ha ga-eketa bu ikpe omuma nke ibanye n'ime olulu ahụ e ji nkume na-enwu oku kwanye oku. Nke bu onwu nke ugboro abuo." (Limnē Pyr g3041 g4442) **9** Otu n'ime ndi mmuo ozi asaa ahụ, nke ji efere asaa ahụ nke ihe ntaramahulu di n'ime ya biakwutere m si m, "Soro m, ka m gosi gi nwaagboghọ ahụ bu nwunye Nwa

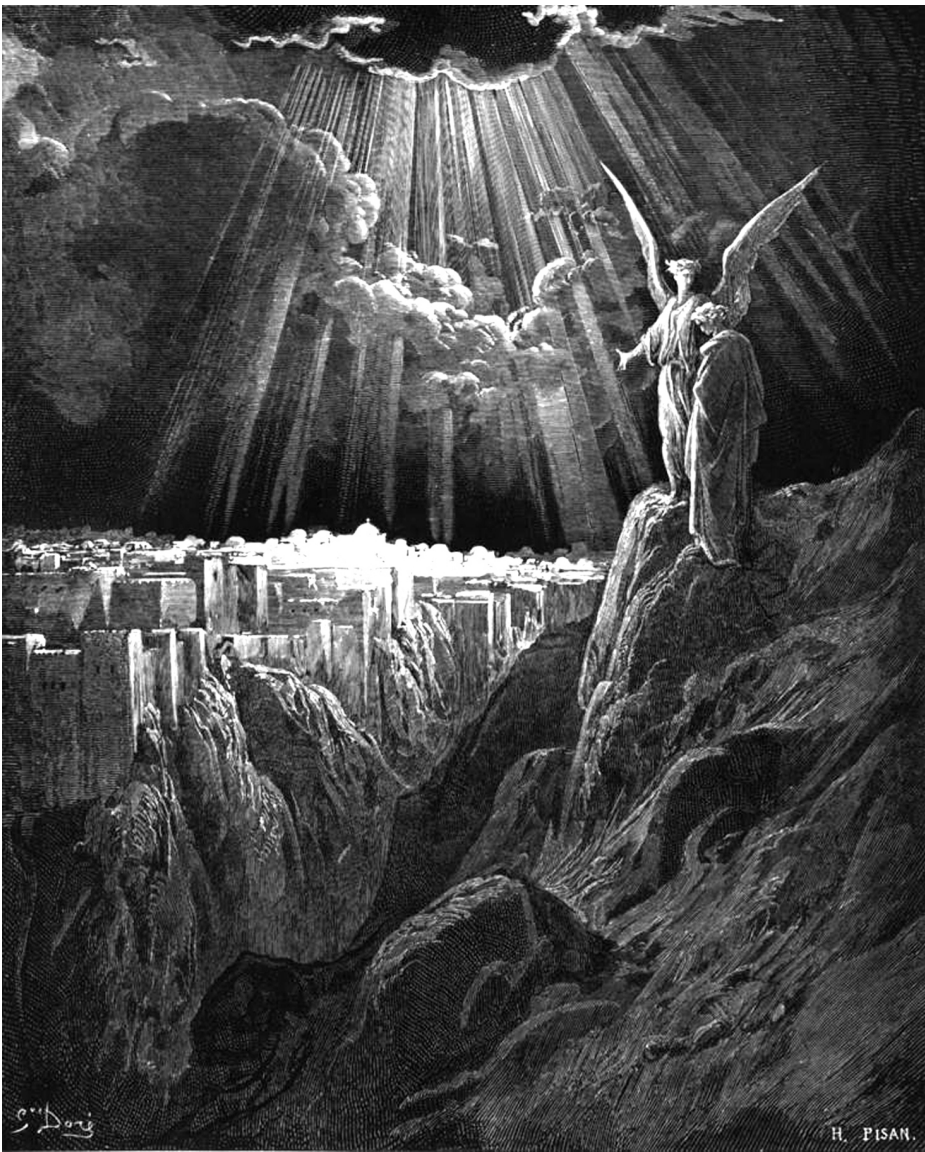
Aturū ahụ.” 10 O buuru m n’ime Mmụọ buga m n’otu ugwu buru ibu nke ịdị elu ya dīkwa ukwu. O gosiri m obodo nsọ ahụ bụ Jerusalem ka o si na mbara eluigwe ebe Chineke nọ na-arịdata. 11 O juputara n’ebube Chineke, na-enwu ma na-achakwa dīka nkume dīkarịsiri oke ọnụahịa, dīka nkume jaspa, na-enwu dīka kristal. 12 Mgbidi ya niile dī obosara dīkwa elu. O nwekwara ọnụ ụzọ iri na abụọ. Ọ bụkwa ndi mmụọ ozi iri na abụọ na-eche ọnụ ụzọ ndi a nche. E dekwara aha ebo iri na abụọ nke ụmụ Izrel n’ọnụ ụzọ ama ndi a n’otu n’otu. 13 Ọnụ ụzọ ama atọ dī n’akụkụ ọwụwa anyanwụ, atọ dī n’akụkụ ugwu, atọ dī n’akụkụ ndịda, ebe atọ dī n’akụkụ ọdịda anyanwụ. 14 Mgbidi ahụ nwere nkume iri na abụọ e ji tọọ ntọala ya. N’elu nkume ndi a n’otu n’otu ka e dere aha ndi ozi iri na abụọ nke Nwa Aturū ahụ. 15 Onye ahụ na-agwa m okwu ji osisi e ji atụ ihe, nke e ji ọlaedo mee, n’aka ya. O ji ya tūọ obodo ahụ na ọnụ ụzọ ama ya, na mgbidi ya. 16 N’obodo ahụ, enweghị otu akụkụ n’ime akụkụ anọ nke mgbidi ya kariri ibe ya. Ogologo ya na obodobo ya ha otu. O ji ihe ọtūtū tūọ ya, ogologo ya na obodobo nakwa ịdị elu ya ha, ọtūtū ya dī puku kilomita abụọ na narị kilomita abụọ. 17 Ọ tūkwara ịdị igbidi nke mgbidi ahụ chọputa na ọ dī narị nzọ ụkwū atọ, dīka ihe ọtūtū nke mmụọ ozi ahụ si guputa. 18 Ihe e ji ruọ mgbidi ya bụ nkume dī oke ọnụahịa a na-akpọ jaspa, jiri ezi ọlaedo a nūchara anūcha, nke na-enwu dīka enyo dī ọcha ruọ obodo ahụ. 19 E ji nkume niile dī oke ọnụahịa chọọ ntọala mgbidi obodo ahụ mma. Ntọala nke mbụ, bụ nkume a na-akpọ jaspa, ntọala nke abụọ, nkume a na-akpọ safaia, ntọala nke atọ, nkume a na-akpọ kaldoni, nke anọ, nkume a na-akpọ emeraludu, 20 nke ise, nkume a na-akpọ ọniks, nke isii, nkume a na-akpọ kanelian, nke asaa, nkume a na-akpọ krisolait, nke asatọ, nkume a na-akpọ beril, nke itoolu, nkume a na-akpọ topaazi, nke iri, nkume a na-akpọ krisoprez, nke iri na otu, nkume a na-akpọ jasint, nke iri na abụọ, nkume a na-akpọ ametisiti. 21 Ọnụ ụzọ ama iri na abụọ ahụ bụ pieal iri na abụọ, ọnụ ụzọ ama ọbụla ka e ji otu nkume pieal ruọ n’otu n’otu. Ihe

e ji ruọ okporouzo dī n’obodo ahụ bụ naani ọlaedo a nūchara anūcha ọbụla, nke dī ọcha dīka enyo e hichaziri nke ọma. 22 O nweghị ụlonsọ ukwu ọbụla m hūrū n’ime obodo ahụ n’ihi na Onyenwe anyi Chineke, Onye purū ime ihe niile na Nwa Aturū ahụ bụ ụlonsọ ukwu obodo ahụ nwere. 23 Ọ dīkwaghị mkpa ọ dīri obodo ahụ ka anwū maọbū ọnwā mūkwasi ya, n’ihi na ebube nke Chineke bụ ihè ya, oriọna ya bụkwa Nwa aturū ahụ. 24 Mba niile ga-eji ihè ya jegharịa. Ndi eze ụwa niile ga-abiakwa webata ebube ha n’ime ya. 25 A naghị emechi ọnụ ụzọ ama obodo ahụ emechi. Ha na-eghe oghe ụbọchi niile n’ihi abali ọbụla adighikwa n’ebe ahụ. 26 Ebube na nsopurū nke mba niile ka a ga-ewebata n’ime ya. 27 Ọ dīkwaghị ihe ọbụla rūrū arū ga-abata n’ime ya. Otu a kwa, ọ dīkwaghị onye na-eme ihe arū, maọbū onye ụgha ga-abata n’ime ya, kama ọ bụ naani ndi ahụ e dere aha ha n’akwukwọ nke ndū Nwa Aturū ahụ.

22 Mmụọ ozi ahụ gosiri m iyi ahụ e si ekute mmiri nke na-enye ndū nke na-enwu dīka kristal. O sikwa n’okpuru ocheeze Chineke na Nwa aturū ahụ na-asoputa, 2 n’etiti okporouzo ahụ dī n’obodo ahụ. N’akụkụ aka nri na aka ekpe iyi ahụ, a ga-ahụ osisi ahụ na-enye ndū. Osisi ndi a na-amị ụzọ mkpurū iri na abụọ dī iche iche. Ha na-amiputa mkpurū ọhūrū kwa ọnwā ọbụla. Akwukwọ osisi ahụ waputara bụ ọgwū e ji agwọ mba niile. 3 A gaghị ahụ ihe ọbụla a burū ọnụ n’ime obodo ahụ. Ocheeze Chineke na nke Nwa aturū ahụ ga-adi n’obodo ahụ. Ndi ohu ya ga-efekwa ya ofufe. 4 Ha ga-ahukwa ihu ya, a ga-edekwa aha ya n’egedege ihu ha. 5 Abali agaghị adikwa ọzọ, imūnye oriọna agaghị adikwa mkpa. Mkpa ihè anwū na-enye agaghị adikwa n’ihi na Onyenwe anyi Chineke ga-abū ihè ha, ha ga-achikwa achī dīka eze ruo mgbe ebighi ebi. (aiōn g165) 6 Mmụọ ozi ahụ gwara m, “Okwu ndi a bụ ihe e kwesiri itukwasī obi, burukwa eziokwu. Onyenwe anyi, bụ Chineke, onye na-enye ndi amūma Mmụọ ya ezitela mmụọ ozi ya igosi ụmūodibo ya ihe ndi ahụ ga-emezu n’oge na-adighi anya. 7 “Lee, ana m abia ọsijiso. Ngozi na-adiri onye ahụ na-edebe

okwu amụma ndị a dị n'akwụkwọ a.” 8 Mụ “N’ezie, ana m abịa ọsịjso.” Amen. Bịa, Onyenwe onwe m bụ Jọn, hụrụ ihe ndị a niile, nụkwa ha. anyị Jisọs. 21 Ka amara Onyenwe anyị Jisọs Mgbe m hụrụ ma nuchaa ihe ndị a niile, adara dịnwere ndị nsọ niile. Amen.

m n’ukwụ mmụọ ozi a gosiri m ha ikpọ isiala nye ya. 9 Ma ọ sirị m, “Emela ihe di otu ahụ! Mụ onwe m bụkwa odibo Jisọs dika gi onwe gi, na dika umunna gi ndi amuma, na dika ndi ahụ niile na-edebe okwu niile e dere n’akwụkwọ a. Kpọrọ Chineke isiala.” 10 Ma ọ sirị, “Akachila okwu amuma ndi a di n’akwụkwọ akara, n’ihi na oge adila nso. 11 Ka ndi niile na-eme ajo omume gaa n’ihu na-eme ajo omume, ka ndi na-adighi ocha gaa n’ihu buru ndi na-adighi ocha, ka ndi na-eme ezi ihe gaa n’ihu na-eme ezi ihe, ka ndi di nsọ gaa n’ihu buru ndi di nsọ.” 12 “Lee, ana m abia ọsịjso! Ugwo oru m ga-enye onye obula dika oru o ruru si di dikwa m n’aka. 13 Abu m Alfa na Omega. Onye mbu na Onye ikpeazu, Mmalite na Ogwugwu. 14 “Ngozị na-adiri ndi ahụ sara uwe ha mmiri, ka ha si otu a buru ndi na-enweta oke na mkpuru si n’osisi ahụ na-enye ndu, ndi ga-enwe ike isite n’onu uzọ ama ahụ baa n’ime obodo ahụ. 15 N’azu obodo ka ndi ahụ bu nkita nọ, ha na ndi niile na-agba afa, na ndi niile na-akwa iko, na ndi niile na-egbu mmadu, na ndi niile na-ekpere arusi, na ndi niile huru ugha n’anya ma na-emekwa ya. 16 “Mụ onwe m, bụ Jisọs ezitela mmụọ ozi m ka ọ gbara unu ama a nye nzuko m niile. Ọ bụ m bụ Mgborogwu na Mkpuru Devid. Abukwa m Kpakpando ututu ahụ na-enwu enwu.” 17 Mmụọ Nsọ na nwanyị ahụ a na-alu oheru na-asị, “Bia!” Ka onye obula nuru okwu a kwuo si, “Bia!” Onye akpiri na-akpo nku ya bia, onye obula chorọ ya bia nuru mmiri na-enye ndu na-akwughị ugwo obula. 18 Ana m ado onye obula nuru okwu amuma di n’akwukwo a aka na nti, si, o buru na onye obula atukwasị ihe obula n’elu ha, Chineke ga-atukwasiri onye ahụ ihe ntaramahuhu ahụ niile e kwuru maka ha n’akwukwo a. 19 Ọ burukwa na onye obula ewepu okwu obula n’akwukwo amuma a, Chineke ga-ewepu oke o nwere n’osisi ahụ na-enye ndu, na oke o nwere n’obodo nsọ ahụ, nke e kwuru okwu ha n’akwukwo a. 20 Onye ahụ gbara ama ihe ndi a niile na-asị,

Ahụkwara obodo nsọ ahụ bụ Jerusalem ọhụrụ ka o si n'eluigwe ebe Chineke nọ na-arịdata. O mara mma dịka nwaagbogho ejikwara nke oma maka igakwuru di ya. Anụkwara m oke olu si n'ocheeze ahụ kwuo okwu sị, "Leenu! Ebe obibi Chineke adịla ugbu a n'etiti ụmụ mmadụ.

Ọ ga-ebinyere ha. Ha ga-abụkwa ndi ya, n'ezie, Chineke n'onwe
ya ga-anọkwa n'etiti ha bụrụkwa Chineke ha.

Mkpughe 21:2-3

Reader's Guide

Igbo at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Igbo at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aidios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonymous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Igbo---Igbo-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luk 8:31
Ndj Rom 10:7
Mkpughe 9:1
Mkpughe 9:2
Mkpughe 9:11
Mkpughe 11:7
Mkpughe 17:8
Mkpughe 20:1
Mkpughe 20:3

aidios

Ndj Rom 1:20
Jud 1:6

aiōn

Matiu 12:32
Matiu 13:22
Matiu 13:39
Matiu 13:40
Matiu 13:49
Matiu 21:19
Matiu 24:3
Matiu 28:20
Mak 3:29
Mak 4:19
Mak 10:30
Mak 11:14
Luk 1:33
Luk 1:55
Luk 1:70
Luk 16:8
Luk 18:30
Luk 20:34
Luk 20:35
Jɔn 4:14
Jɔn 6:51
Jɔn 6:58
Jɔn 8:35
Jɔn 8:51
Jɔn 8:52
Jɔn 9:32
Jɔn 10:28
Jɔn 11:26
Jɔn 12:34
Jɔn 13:8
Jɔn 14:16

Oru Ndi Ozi 3:21
Oru Ndi Ozi 15:18
Ndj Rom 1:25
Ndj Rom 9:5
Ndj Rom 11:36
Ndj Rom 12:2
Ndj Rom 16:27
1 Ndj Korint 1:20
1 Ndj Korint 2:6
1 Ndj Korint 2:7
1 Ndj Korint 2:8
1 Ndj Korint 3:18
1 Ndj Korint 8:13
1 Ndj Korint 10:11
2 Ndj Korint 4:4
2 Ndj Korint 9:9
2 Ndj Korint 11:31
Ndj Galeshja 1:4
Ndj Galeshja 1:5
Ndj Efesos 1:21
Ndj Efesos 2:2
Ndj Efesos 2:7
Ndj Efesos 3:9
Ndj Efesos 3:11
Ndj Efesos 3:21
Ndj Efesos 6:12
Ndj Filipai 4:20
Ndj Kɔlɔsi 1:26
1 Timoti 1:17
1 Timoti 6:17
2 Timoti 4:10
2 Timoti 4:18
Tajtos 2:12
Ndj Hibru 1:2
Ndj Hibru 1:8
Ndj Hibru 5:6
Ndj Hibru 6:5
Ndj Hibru 6:20
Ndj Hibru 7:17
Ndj Hibru 7:21
Ndj Hibru 7:24
Ndj Hibru 7:28
Ndj Hibru 9:26
Ndj Hibru 11:3
Ndj Hibru 13:8
Ndj Hibru 13:21
1 Pita 1:23

1 Pita 1:25
1 Pita 4:11
1 Pita 5:11
2 Pita 3:18
1 Jɔn 2:17
2 Jɔn 1:2
Jud 1:13
Jud 1:25
Mkpughe 1:6
Mkpughe 1:18
Mkpughe 4:9
Mkpughe 4:10
Mkpughe 5:13
Mkpughe 7:12
Mkpughe 10:6
Mkpughe 11:15
Mkpughe 14:11
Mkpughe 15:7
Mkpughe 19:3
Mkpughe 20:10
Mkpughe 22:5

aiōnios

Matiu 18:8
Matiu 19:16
Matiu 19:29
Matiu 25:41
Matiu 25:46
Mak 3:29
Mak 10:17
Mak 10:30
Luk 10:25
Luk 16:9
Luk 18:18
Luk 18:30
Jɔn 3:15
Jɔn 3:16
Jɔn 3:36
Jɔn 4:14
Jɔn 4:36
Jɔn 5:24
Jɔn 5:39
Jɔn 6:27
Jɔn 6:40
Jɔn 6:47
Jɔn 6:54
Jɔn 6:68

Jøn 10:28
Jøn 12:25
Jøn 12:50
Jøn 17:2
Jøn 17:3
Oru Ndj Ozi 13:46
Oru Ndj Ozi 13:48
Ndj Rom 2:7
Ndj Rom 5:21
Ndj Rom 6:22
Ndj Rom 6:23
Ndj Rom 16:25
Ndj Rom 16:26
2 Ndj Korint 4:17
2 Ndj Korint 4:18
2 Ndj Korint 5:1
Ndj Galeshja 6:8
2 Ndj Tesalonajka 1:9
2 Ndj Tesalonajka 2:16
1 Timoti 1:16
1 Timoti 6:12
1 Timoti 6:16
2 Timoti 1:9
2 Timoti 2:10
Tajtos 1:2
Tajtos 3:7
Fijimøn 1:15
Ndj Hibru 5:9
Ndj Hibru 6:2
Ndj Hibru 9:12
Ndj Hibru 9:14
Ndj Hibru 9:15
Ndj Hibru 13:20
1 Pita 5:10
2 Pita 1:11
1 Jøn 1:2
1 Jøn 2:25
1 Jøn 3:15
1 Jøn 5:11
1 Jøn 5:13
1 Jøn 5:20
Jud 1:7
Jud 1:21
Mkpughe 14:6

eleēse

Ndj Rom 11:32

Geenna

Matiu 5:22
Matiu 5:29
Matiu 5:30
Matiu 10:28
Matiu 18:9
Matiu 23:15
Matiu 23:33
Mak 9:43

Mak 9:45
Mak 9:47
Luk 12:5
Jemis 3:6

Hadēs

Matiu 11:23
Matiu 16:18
Luk 10:15
Luk 16:23
Oru Ndj Ozi 2:27
Oru Ndj Ozi 2:31
1 Ndj Korint 15:55
Mkpughe 1:18
Mkpughe 6:8
Mkpughe 20:13
Mkpughe 20:14

Limnē Pyr

Mkpughe 19:20
Mkpughe 20:10
Mkpughe 20:14
Mkpughe 20:15
Mkpughe 21:8

Sheol

Jenesis 37:35
Jenesis 42:38
Jenesis 44:29
Jenesis 44:31
Qnuogugu 16:30
Qnuogugu 16:33
Diuteronomi 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Ndj Eze 2:6
1 Ndj Eze 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6

Abu Oma 6:5
Abu Oma 9:17
Abu Oma 16:10
Abu Oma 18:5
Abu Oma 30:3
Abu Oma 31:17
Abu Oma 49:14
Abu Oma 49:15
Abu Oma 55:15
Abu Oma 86:13
Abu Oma 88:3
Abu Oma 89:48

Abu Oma 116:3
Abu Oma 139:8
Abu Oma 141:7
Ilu 1:12
Ilu 5:5
Ilu 7:27
Ilu 9:18
Ilu 15:11
Ilu 15:24
Ilu 23:14
Ilu 27:20
Ilu 30:16

Ekiliziasistis 9:10
Abu nke Abu 8:6
Ajzaya 5:14
Ajzaya 7:11
Ajzaya 14:9
Ajzaya 14:11
Ajzaya 14:15
Ajzaya 28:15
Ajzaya 28:18
Ajzaya 38:10
Ajzaya 38:18
Ajzaya 57:9
Izikiel 31:15
Izikiel 31:16
Izikiel 31:17
Izikiel 32:21
Izikiel 32:27
Hosiya 13:14
Emos 9:2
Jona 2:2
Habakuk 2:5

Tartaroō

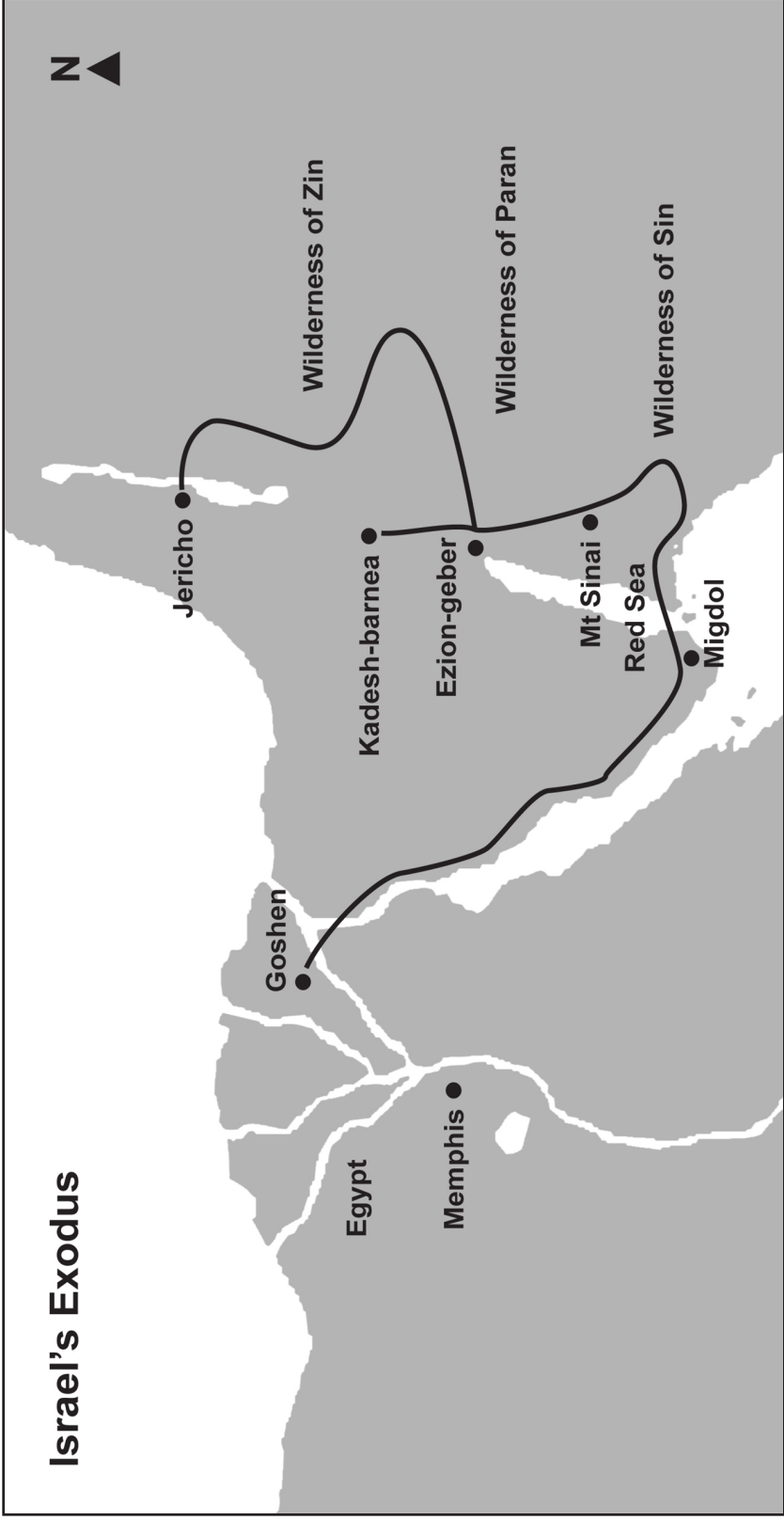
2 Pita 2:4

Questioned

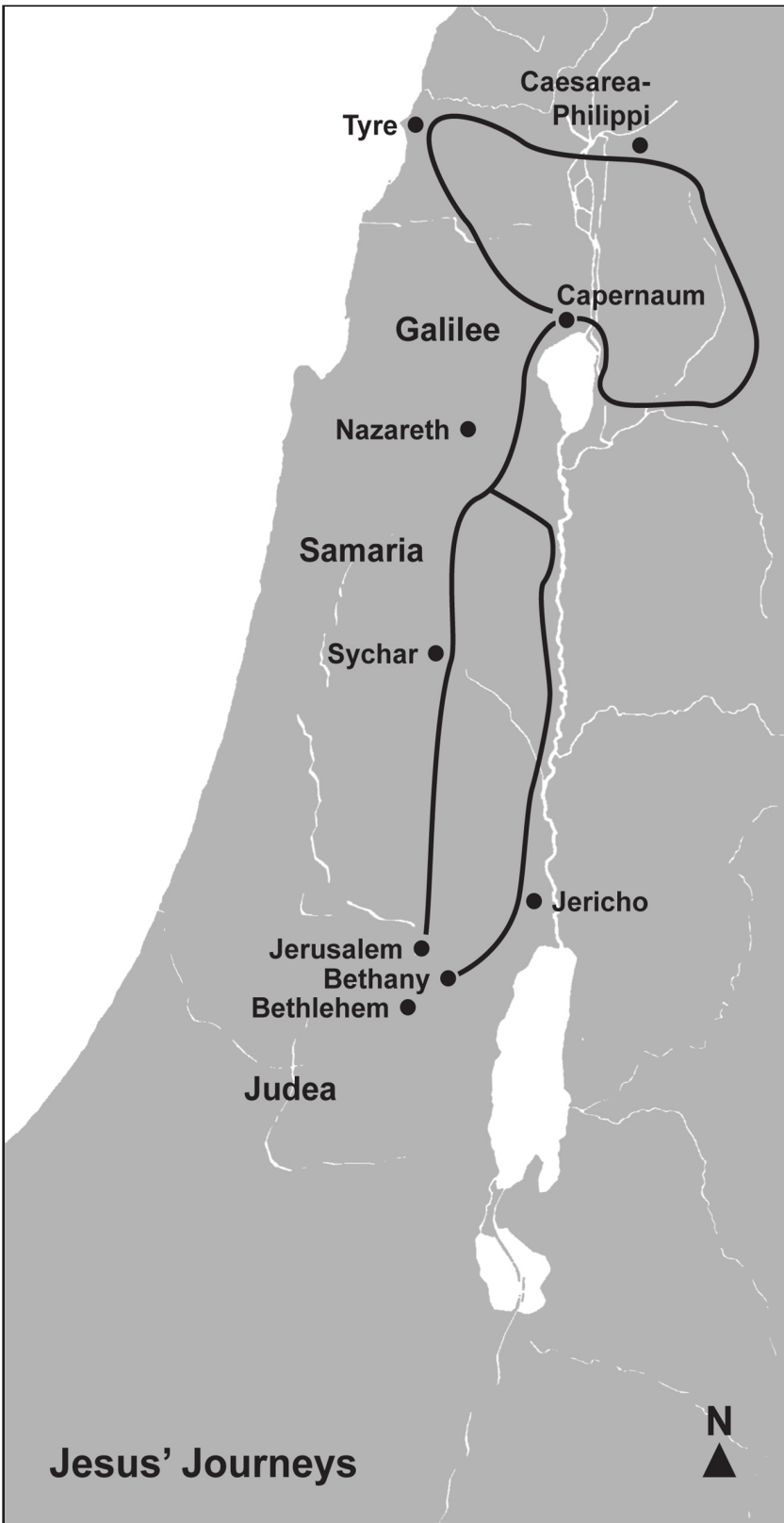
Ilu 2:18

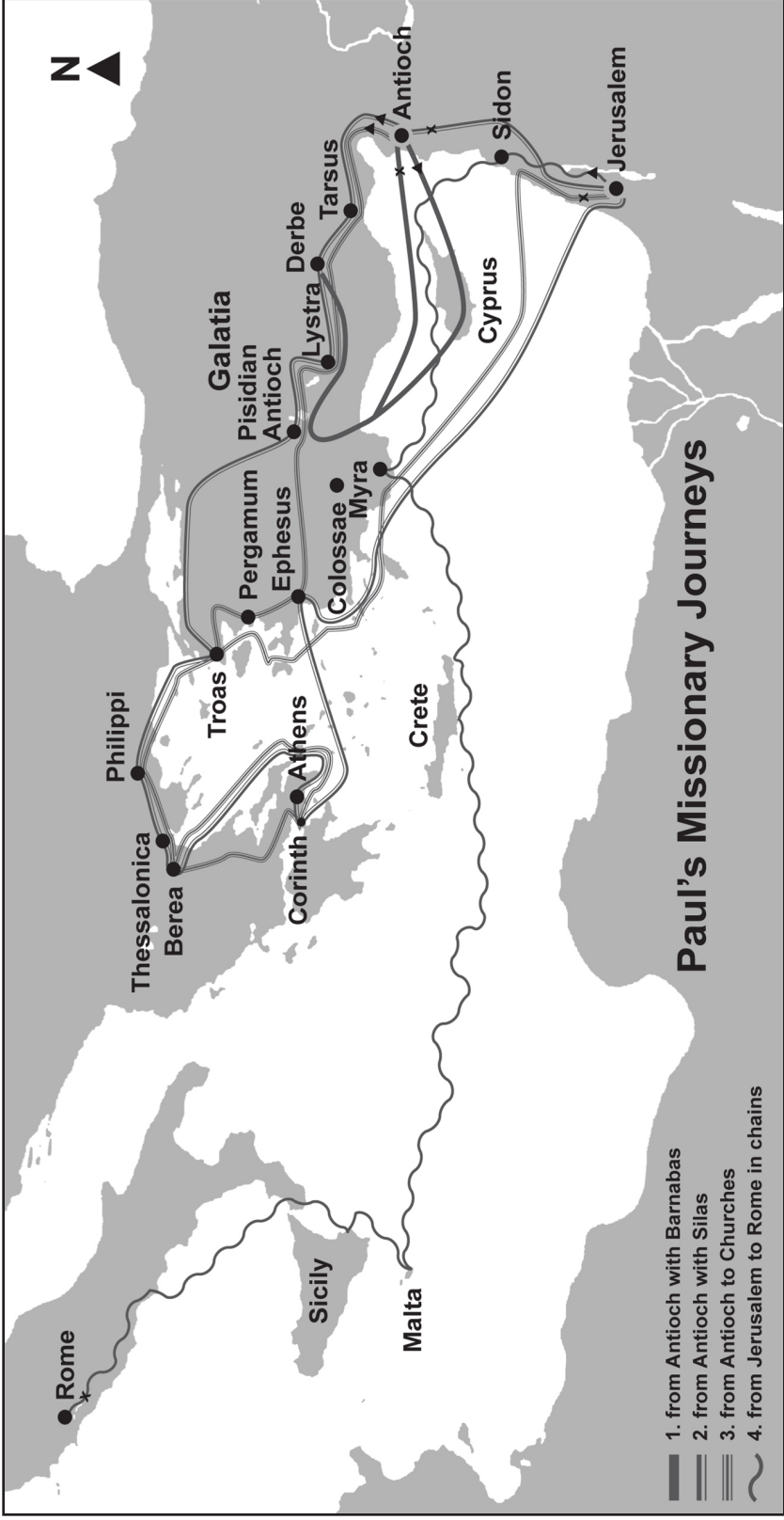
Site n'okwukwe, Ebraham rubere isi mgbe a kporo ya ka o hapi, gaa n'ala ahụ nke o ga-ennweta dika ihe nketa. O gawara n'amaghi ebe o na-aga. - Ndi Hibu 11:8

Mgbe Fero mesiri kwere ka umu Izrel laa, Chineke edughị ha site n'uzo ahụ gafere ala ndi Filistia. O bu ezie na uzo ahụ di nso karia. Chineke mere nke a n'ihu na o chere n'obi ya si, "O buri na ndi a ezute agha, ha nwere ike igbanwe obi ha tugharia ilaghachi azu n'ijipt." - Opuupu 13:17

N'ihii na Nwa nke Mmadu abiaghi ka e jeere ya ozi. Kama ka o jee ozi ma nyekwa ndu ya ka o buru ihe mgbaputa nke otutu mmadu. - Mak 10:45

- 1. from Antioch with Barnabas
- 2. from Antioch with Silas
- 3. from Antioch to Churches
- 4. from Jerusalem to Rome in chains

Paul's Missionary Journeys

Pol, odibo Kraist Jisos, onye Chineke kporo ka o buru onyeozu ya na onye o kewaputara ka o zisaa ozioma ya. - Ndi Rom 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- 1956 Christ returns for his people
- 1956 Jim Elliot martyrd in Ecuador
- 1830 John Williams reaches Polynesia
- 1731 Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614 Japanese kill 40,000 Christians
- 1572 Jesuits reach Mexico
- 1517 Martin Luther leads Reformation
- 1455 Gutenberg prints first Bible
- 1323 Franciscans reach Sumatra
- 1276 Ramon Llull trains missionaries
- 1100 Crusades tarnish the church
- 1054 The Great Schism
- 997 Adalbert martyrd in Prussia
- 864 Bulgarian Prince Boris converts
- 716 Boniface reaches Germany
- 635 Alopen reaches China
- 569 Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432 Saint Patrick reaches Ireland
- 397 Carthage ratifies Bible Canon
- 341 Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325 Niceae proclaims God is Trinity
- 250 Denis reaches Paris, France
- 197 Tertullian writes Christian literature
- 70 Titus destroys the Jewish Temple
- 61 Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52 Thomas reaches Malabar, India
- 39 Peter reaches Gentile Cornelius
- 33 Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ▶			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful? ▶			Romans 5:12-19	
Where are we? ◀			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
Who are we? ▶	God	Father	John 10:30	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son	God's perfect fellowship	
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we? ▶			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

Fallen				Glory
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
John 8:58 Pre-incarnate	John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise		
Psalm 139:7 Everywhere	John 14:17 Living in believers			
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth				
Luke 16:22 Blessed in Paradise				
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command				
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus				
			Revelation 20:13 Thalaasa	Matthew 25:41 Revelation 20:10
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			Revelation 19:20 Lake of Fire	Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
			Revelation 20:2 Abyss	

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Igbo at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, *"You did not choose me, but I chose you,"* John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

World Nations

Ya mere, gashu mee ka mba niile buru ndi; na-eso uzọ m, na-emenụ ha baptizim i'aha nke Nwa, na nke Okpara, na nke Mmụọ Nso. - Matiu 28:19

